СТАРОБЪЛГАРСКИЯТ ПРЕВОД НА СТАРИЯ ЗАВЕТ

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
CYRILLO-METHODIAN RESEARCH CENTRE

THE OLD BULGARIAN TRANSLATION OF THE OLD TESTAMENT

UNDER THE GENERAL REDACTION OF
AND WITH INTRODUCTION BY

SVETLINA NIKOLOVA

VOLUME TWO

SOFIA, 2003

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР

СТАРОБЪЛГАРСКИЯТ ПРЕВОД НА СТАРИЯ ЗАВЕТ

ПОД ОБЩАТА РЕДАКЦИЯ
И С ВЪВЕДЕНИЕ ОТ

СВЕТЛИНА НИКОЛОВА

ТОМ ВТОРИ

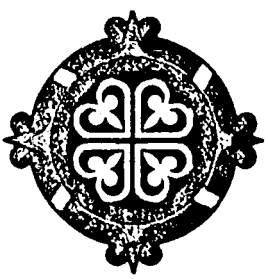

СОФИЯ, 2003

THE BOOK OF THE PROPHET EZEKIEL WITH COMMENTARIES

Edited by
LORA TASEVA, MARIA YOVCHEVA

Selection of the Greek text by
TATYANA ILIEVA

КНИГА НА ПРОРОК ИЕЗЕКИИЛ С ТЪЛКОВАНИЯ

Изданието е подготвено от
ЛОРА ТАСЕВА, МАРИЯ ЙОВЧЕВА

Подбор на гръцкия текст
ТАТЯНА ИЛИЕВА

© 2003 Светлина Николова – обща редакция и въведение
© 2003 Лора Тасева, Мария Йовчева – изследване и издание на старобългарския текст
© 2003 Татяна Илиева – подбор на гръцкия текст
© 2003 Илко Грънчаров – художник на корицата
© 2003 Кирило-Методиевски научен център – БАН

ISBN 954-9787-09-5

Всички права са запазени!

ВЪВЕДЕНИЕ

Светлина Николова

Пред специалистите вече се намира вторият том от изданието на старобългарския превод на Стария Завет, в който е представена небогослужебната българска средновековна ръкописна традиция на Книгата на пророк Иезекиил.

Междувременно след публикуването на първия том от изданието през 1998 г. излязоха от печат няколко аналитични и извънредно важни рецензии за него[1] от изтъкнати палеослависти, както и една специална статия, посветена на лексикален анализ на издадения текст на Книгата на малките пророци[2]. Без изключение в рецензиите беше дадена висока оценка на труда. Беше подчертано, че изданието е приготвено много старателно и е придружено с богат филологически коментар[3]. Особено висока беше оценката за гръцко-българския речник индекс[4].

Бяха направени, естествено, и някои бележки и препоръки. Л. Мошински отбелязва трудностите при използването на показалеца на словоформите, произхождащи от липсата на препратки към гръцките форми, и препоръчва за улеснение в следващите томове той да се организира така, че всички словоформи да се поместват под основната форма и да се придружават с гръцки еквивалент[5]. Зд. Рибарова смята, че „би могло да се помисли и за успоредно печатане на труднодостъпните гръцки текстове на тълкованията и житията, което не би обременило прекалено, а би било от голяма полза"[6]. Е. Блахова изказва съмнение относно необходимостта на обратния словник[7].

---

[1] R i b a r o v a, Z. Румяна Златанова. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. Том I. Старобългарският превод на Стария Завет. Ред. Светлина Николова. – Slovo, 50, 2000, 244–251; С л а в о в а, Т. Старобългарският превод на книгите на Стария Завет – едно ново начало. Palaeobulgarica, 24, 2000, № 1, 112–116; B l á h o v á, E. Старобългарският превод на Стария Завет. Под общата редакция и с въведение от С в е т л и н а Н и к о л о в а. Том I: Р у м я н а З л а т а н о в а. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. Sofija: Prof. Marin Drinov 1998, XXXVII + 662 s. – Slavia, 70, 2001, 99–101. M o s z y ń s k i, L. Старобългарският превод на Стария Завет. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. – Rocznik slawistyczny, 52, 2001, 126–137.

[2] M o s z y ń s k i, L. Problem autorstwa staro-cerkiewno-słowiańskiego przekladu tzw. "proroków mniejszych" w świetle leksyki. – Slavia, 70, 2001, 405–415.

[3] M o s z y ń s k i, L. Старобългарският превод..., с. 127.

[4] Пак там, с. 128; R i b a r o v a, Z. Цит. съч., с. 250; B l á h o v á, E. Цит. съч., с. 100.

[5] M o s z y ń s k i, L. Старобългарският превод..., 128–129.

[6] R i b a r o v a, Z. Цит. съч., с. 249.

[7] B l á h o v á, E. Цит. съч., с. 100.

Трябва специално да се подчертае, че в рецензиите се съдържат и редица собствени наблюдения на авторите, които придвижват напред научното познание за текста на Книгата на малките пророци от най-стария славянски ръкопис, среднобългарския препис в Петербургския кодекс F.I.461. Е. Блахова анализира редица лексеми от изданието в сравнение с използваните в класическите старобългарски паметници и включени в чешкия Slovník jazyka staroslověnského и достига до извода, че издаденият текст представлява интерес в няколко отношения: „преди всичко свидетелства за широката и програмирана дейност на преславската школа“[8], след това според нея – защото е показател за отношението на конкретния преводач от тази школа към езика на оригинала, и накрая – поради това, че разкрива по-нататъшния развой на езика след първите Кирило-Методиеви преводи[9]. Л. Мошински привлича за сравнение един изключително важен, но неизползван в първия том на „Старобългарският превод на Стария Завет“ паметник – библейските песни от новооткритата част на Синайския глаголически псалтир от XI в.[10] Първоначално той сравнява Молитвата на Авакум от Книгата на пророк Авакум (3: 1–19) от Синайския псалтир с Петербургския ръкопис[11] и констатира, че „дори предварителният анализ веднага показва, че Петербургският текст би могъл да бъде някакво копие от първоначалния Кирило-Методиев превод“[12]. Що се отнася до лексикалните разлики, той смята, че те „се намират в рамките на староцърковнославянските двойки, които са с близко значение или пълни синоними“[13]. Тук веднага Л. Мошински поставя и въпроса за сравнението между езика на превода на библейския текст, предположително дело на Методий, и езика на тълкованията, „преведени несъмнено по-късно“[14], използвайки текста от Книгата на пророк Амос 6: 12, където в тълкованието се среща думата кобꙁıла, позната на класическите старобългарски паметници от X–XI в. единствено от Супрасълския сборник, поради което авторът се пита дали това е преславска дума[15].

По-нататък изтъкнатият полски славист включва в своя лексикален анализ на текста на Книгата на малките пророци и молитвата на пророк Иона 2: 3–10 от библейските песни в новооткритата част на Синайския псалтир, данните от някои речници на старобългарския език, както и от другите досегашни издания на книгите на малките пророци (глаголически и кирилски), поставяйки си за цел да отговори на въпроса, дали публикуваният Петербургски препис е „най-близък измежду съществуващите ръкописи до първоначалния превод на самия Методий“[16]. В резултат на своето изследване

---

[8] Пак там, с. 101.

[9] Пак там.

[10] Вж.: T a r n a n i d i s, I. The Slavonic Manuscripts Discovered in 1975 at St Caterine's Monastery on Mount Sinai. Thessaloniki, 1988, p. 88, 266–270; Psalterii Sinaitici pars nova (monasterii s. Catharinae codex slav 2/N). Ad editionem praeparaverunt Petra F e t k o v á, Zoe H a u p t o v á, Václav K o n z a l, Ludmila P a c n e r o v á, Jana Š v á b o v a, sub red. F. V. Mareš. Wien, 1997 (= ÖAW, Phil.-hist. Klasse, Schriften der Balkankommission, Philologische Abteilung, Fontes Nr. 2), 74–81.

[11] M o s z y ń s k i, L. Старобългарският превод..., с. 129–133.

[12] Пак там, с. 133.

[13] Пак там.

[14] Пак там, с. 134.

[15] Пак там, 134–137.

[16] M o s z y ń s k i, L. Problem autorstwa..., p. 406.

Л. Мошински достига до няколко интересни заключения: 1. Големият брой думи в Петербургския препис, незасвидетелствани в Slovník jazyka staroslověnského (152), включително в използваните за този речник предишни издания на глаголическите и кирилските текстове на части от книгите на малките пророци, „подтиква към нов размисъл над това, дали наистина... този ръкопис е най-близък до архетипа, възникнал в преводаческия екип на архиепископ Методий“[17]; 2. „Може навярно да се приеме, че познатите от Синайския псалтир старозаветни песни са били включени в цялостния превод на Библията без промени, че относително неголемите лексикални разлики са възникнали, както и при преписването на другите староцърковнославянски ръкописи, в процеса на многократното копиране“[18]; 3. „Не изглежда правдоподобна хипотезата, според която пръснатите в паримейниците перикопи са били включени без промени във възникналия под ръководството на Методий превод на цялата Библия. Най-вероятно те са били преведени втори път заедно с цялата Библия“[19].

Както се вижда от заключенията на Е. Блахова и Л. Мошински, несъвпадащи в някои отношения, така, както днес не съвпадат досегашните мнения на учените за характера на текста, представен в Петербургския препис на пророческите книги като цяло[20], първият том от изданието на старобългарския превод на Стария Завет дава изключително богат материал за бъдещи изследвания, какъвто несъмнено ще бъде предоставен на учените и в следващите томове. Дори само този факт прави от издаването на небогослужебната среднобългарска ръкописна традиция на старозаветните книги „много значителен научен проект“[21], „необикновено ценно издание“[22], „монументално издание на най-старата позната версия на Кирило-Методиевия превод на Стария Завет“[23], както се изразяват рецензентите.

Тези изключително високи оценки на самата идея за подготовката на изданието, както и на нейната конкретна реализация в публикувания вече първи том, а също и желанието на рецензентите по подобен начин да се издадат бързо следващите томове[24] и изразената от тях увереност, че българските участници ще се справят успешно със сложната задача и в бъдеще[25], бяха важен стимул отново да се огледат както някои от общите принципи на изданието, така и някои конкретни негови характеристики с оглед да се внесат възможните подобрения.

Тук ще посоча видовете промени, възприети при издаването на Книгата на пророк Иезекиил (конкретните им характеристики са посочени в Увода).

---

[17] Пак там, с. 415.

[18] Пак там.

[19] Пак там.

[20] Старобългарският превод на Стария Завет. Под общата редакция и с въведение от Светлина Николова. Том първи. Румяна Златанова. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. С., 1998, с. XXI, XXVIII.

[21] Ribarova, Z. Цит. съч., с. 244.

[22] Moszyński, L. Старобългарският превод..., с. 137.

[23] Пак там, с. 126.

[24] Bláhová, E. Цит. съч., с. 101.

[25] Пак там.

На първо място, поради значителните различия между гръцкия текст на тълкованията на Теодорит Кирски и печатания тук среднобългарски текст, което затруднява извънредно много привеждането на гръцките разночетения и претрупва критическия апарат, както и за улеснение на бъдещите изследователи, успоредно с Петербургския ръкопис F.I.461 се публикуват паралелните места от единствения издаден до днес гръцки текст на тълкованията[26]. За съжаление не е възможно това изключително остаряло по методите на подготовката си издание, което със сигурност не може да представя най-близките гръцки паралели, да бъде заменено с друго, тъй като не е наша задача да проучваме текстовата традиция на гръцкия текст на тълкованията на Теодорит Кирски. Този текст, естествено, се публикува заедно с библейския текст от същото издание, с който представлява една цялост, макар че съотношението с гръцките библейски текстове е представено в критическия апарат според съществуващото критическо издание на Книгата на пророк Иезекиил в Septuaginta[27].

На второ място, настъпиха редица промени в съдържанието и оформянето на критическия апарат. За по-голяма яснота на представяните данни той е разделен на пет части: а) бележки по състоянието и разчитането на текста; б) бележки върху самия текст; в) разночетения според среднобългарската традиция; г) разночетения според гръцките библейски източници; д) библейски цитати и препратки. Тук нововъведение е посочването на установените библейски цитати и по-съществените библейски реминисценции в текста на коментарите на Теодорит Кирски. Отново е премислен начинът на привеждане на гръцките разночетения с оглед да се избегне излишното претрупване с нерелевантни по отношение на старобългарския превод разночетения и за да може от тези разночетения да се получи най-адекватната възможна при сегашното научно познание за гръцкия текст картина на взаимоотношението между превода и неговия първоизточник.

В настоящия том, а и в следващите томове, за разлика от първия том, с получерен шрифт ще се печата библейският текст, а не тълкованията, тъй като тълкуването е вторично по отношение на библейския текст.

Въведени са някои промени в конкретните принципи на издаване. Тези принципи са посочени много изчерпателно в уводната част към изданието и при следващите томове могат също да претърпят корекции в зависимост от характера на използваните за публикацията материали.

Използваните в първия том несвойствени за българската наука термини апограф и рецензия са приведени в съответствие с напълно отговарящите им по значение и наложили се в практиката на текстологическите изследвания в България термини препис и редакция.

Поради факта, че текстът на Книгата на пророк Иезекиил в Петербургския ръкопис е два пъти по-голям в сравнение с Книгата на малките пророци, издадена в първия том, както и поради включването на гръцкия текст в изданието, обемът нарасна значително в сравнение с първия том и вече е

---

[26] M i g n e, J. P. Patrologia cursus completus. Seria graeca. T. 81. Petit-Monrouge, 1859, col. 807–1256.

[27] Septuaginta. Vetus Testamentum Graecum. Auctoritate Academiae Scientiarum Göttingensis editum. B. XVI, 1. Ezechiel. Herausgegeben von J o z e p h Z i e g l e r. 1952 (2., durchgesehene Auflage mit einem Nachtrag von D. Fraenkel. Göttingen, 1977).

невъзможно заедно с него да се публикуват каквито и да било лексикографски материали. Освен това обаче след внимателно ново анализиране на резултатите от работата върху тези материали в първия том, както и след като се взеха под внимание изразените във връзка с тях мнения на рецензентите, беше решено в бъдеще те да се подготвят и публикуват по различен начин. На първо място, за да се избегнат многобройните повторения, те ще бъдат публикувани в отделен том, в който ще се съдържат данните от всички книги на големите пророци, включени в Петербургския ръкопис: Книга на пророк Иеремия, Книга на пророк Варух, Книга Плач Иеремиев, Послание на Иеремия, Книга на пророк Иезекиил и Книга на Пророк Исай. По-важното е обаче, че те се подготвят вече с редица промени в сравнение с първия том. Най-съществените от тях са, че ще бъдат организирани в два големи лексикографски справочника: гръцко-старобългарски лексикален словоуказател и старобългарско-гръцки лексикален словоуказател. Това ще даде възможност по-ясно и по-точно да се свържат старобългарските и гръцките значения на думите и ще улесни значително работата на бъдещите изследователи. Конкретните правила за тяхната подготовка ще бъдат изложени подробно в тома, където ще бъдат публикувани.

Накрая трябва да се отбележи, че във втория том няма да присъства палеографско, кодикологическо и правописно проучване на частта от ръкопис F.I.461, която съдържа книгата на пророк Иезекиил. Причината за това е фактът, че в по-голямата си част тя е написана от един книжовник, палеографско-кодикологическите и правописните особености на чийто текст са анализирани изключително подробно в първия том.

Всъщност Книгата на пророк Иезекиил в ръкопис F.I.461 е написана от двама книжовници. Първият пише от л. 225а, ред 10 до л. 231а, ред 1, а вторият – от л. 231а, р. 1 до края на книгата (л. 314б). Разбира се, не можем да наречем тези книжовници първи и втори, тъй като целият ръкопис е дело на няколко преписвачи и е започнат от книжовник, който не е участвал в преписването на Книгата на пророк Иезекиил.

За да бъде ясно, как са работили книжовниците, преписали ръкопис F.I.461, ще се опитам да дам представа за тяхното участие в работата върху кодекса, което ще даде възможност да се разбере и точното място на двамата книжовници, участвали в преписването на Книгата на пророк Иезекиил, в цялостното съставяне на ръкописа.

На първо място трябва да се отбележи фактът, че само един от преписвачите се е придържал строго към полууставното писмо, нарушавайки го с бързописни елементи едва в края на работата си, докато в почерците на останалите книжовници по принцип са възприети многобройни бързописни елементи. Книжовниците, служили си с бързописни елементи в писмото, понякога имат сходни почерци и в някои случаи е доста трудно те да бъдат разграничени. Всички почерци са доста неравни, изменчиви, понякога доста небрежни. Определено може да се каже, че сходството на почерците потвърждава направения вече извод за възникването на ръкописа в голямо книжовно средище, най-вероятно в голям манастир, със силни преписвачески традиции[28].

[28] Николова, Св. За най-стария български средновековен препис на Стария Завет. – Старобългарска литература, 28–29, 1994, 117–118.

Поради всички тези обстоятелства за окончателното и съвсем точно разграничаване на частите от ръкописа, писани от отделните книжовници, е необходимо да се подготви специално палеографско изследване на целия кодекс, а също – подробно проучване на правописните правила, към които се придържат кописте и които се характеризират с известни различия при различните книжовници. Само резултатите от тези изследвания биха могли с достатъчно голяма степен на сигурност да позволят окончателното разрешаване на въпроса за броя на книжовниците, преписали кодекса, в някои случаи – на въпроса за точното им участие в този процес.

Тук ще представя в обобщен вид само разграничаването на почерците, резултат от по-подробните ми наблюдения през 2002 г. върху първите две части от ръкописа по съдържание (Книгите Царства и пророческите книги), които ни интересуват в случая и които позволяват да се направят изводи върху протичането на процеса на преписване до л. 338, където завършват пророческите книги и започват учителните книги на Стария Завет[29].

Ръкописът е започнат от книжовник, използващ средно по големина полууставно писмо с малко бързописни елементи, които обаче се увеличават значително към края на частта, написана от него. Той пише на л. 1а–140а (без последните 5 реда) и фактически е преписал целия текст на Книгите Царства и е започнал Книгата на пророк Иеремия, като е написал 15 реда от началото ѝ. Той е започнал също преписа на Притчи Соломонови и е написал първия лист от началото на тази библейска книга (л. 338). Този п ъ р в и книжовник очевидно е бил авторитетен преписвач, след като му е поверено да препише почти една трета от книгата. Неговото участие в започването на преписите на Книгата на пророк Иеремия и на Притчи Соломонови е категорично доказателство, че макар вероятно кодексът да е постъпил в Публичната библиотека в Санкт Петербург на две части, които са били подвързани заедно в библиотеката[30], тези две части са били от един ръкопис още при самото му съставяне[31].

---

[29] Първоначалните ми впечатления върху преписвaческата работа на книжовниците бяха отбелязвани в цитираната в бел. 28 статия. При повторната ми работа с ръкописа през септември-октомври 2002 г. те бяха детайлизирани и коригирани, в резултат на което бяха уточнени до известна степен и изводите за разграничаването на книжовниците, участвали в работата над F.I.461. Тук използвам също анализа на Т. Попова върху графиката и правописа на л. 314б–333а, върху които е преписан почти целият текст от Книгата на пророк Исай, включен в кодекса (П о п о в а, Т. Графика и правопис на Книга на пророк Исай по ръкопис F.I.461 от XIV в. от Руската национална библиотека. – Palaeobulgarica, 20, 1996, № 2, 57–63).

[30] Това се предполага в: Сводный каталог славяно-русских рукописных книг, хранящихся в России, странах СНГ и Балтии. XIV век, выпуск 1 (Апокалипсис – Летопись Лаврентьевская). М., 2002, с. 174. Според данните, съобщени в този каталог, втората част е съдържала „тълкования на пророците", поради което може да се смята, че именно така е бил разделен кодексът при постъпването си в библиотеката: отначало с постъпила частта до л. 139, съдържаща Книгите Царства, а на следващата година – останалата част, започваща именно с тълковния текст на пророческите книги. По отношение на описанието на F.I.461 в този каталог следва да се отбележи, че библиографията за този ръкопис е твърде непълна, като са пропуснати съществени публикации от последното десетилетие и погрешно е посочено, че в изданието „Старобългарският превод на Стария Завет", т. 1 ръкописът е „използван във вариантите към публикацията", докато той е публикуван в книгата.

[31] За това вж. още в: Н и к о л о в а, С в. Цит. съч., 114–115.

Вторият книжовник започва да пише от р. 16 на л. 140а и продължава до л. 203а включително, след това пише от л. 204а до л. 225а, ред 9 включително, като преписва тук Книгата на пророк Иеремия (без първите 15 реда, написани от първия книжовник), Книгата на пророк Варух, Плач Иеремиев и Послание на Иеремия (до л. 185а, ред 9), Книгите на малките пророци Иоил, Амос, Авдий, Иона, Михей, Наум и Авакум (от л. 185а, р. 9 до л. 225а, р. 9). След това той продължава от л. 231а, р. 1 до л. 328б, р. 16 и от л. 329, р. 1 до края на л. 329б, където е преписана по-голямата част от Книгата на пророк Иезекиил (до л. 314б, р. 3), Книгата на пророк Исай (л. 314б, р. 4 до л. 328б, р. 17 и л. 329а, р. 1 – л. 329б, р. 30). Именно това е единственият преписвач, който строго се е придържал към полууставното писмо и е използвал съвсем малко бързописни елементи, главно към края на преписания от него текст. След като на този преписвач е поверено написването на почти половината книга (негово дело са близо 200 листа), очевидно е, че той е бил важна фигура в скриптория, където е създаден ръкописът. Именно това е т. нар. от Р. Златанова първи преписвач на книгите на малките пророци, особеностите на чийто почерк и правопис са анализирани от нея много подробно[32]. Както се вижда от разпределението на листовете, върху които той е писал, негово дело е почти целият текст на Книгата на пророк Иезекиил (без 6 листа в началото) и графическите особености на почерка тук са еднакви с посочените вече от Р. Златанова в първия том, както и с белезите на графиката, използвани от този копист в Книгата на пророк Исай (т. нар. от Т. Попова първи книжовник, участвал в нейното преписване в F.I.461[33]).

Останалите около 15 листа до л. 338, откъдето започват учителните книги, са преписвани от още няколко книжовници, всички използващи много бързописни елементи и някои от тях са трудно разграничими един от друг. Те очевидно са второстепенни участници в процеса на създаването на книгата и заместват само инцидентно първите двама.

Първият от тях, който всъщност е третият преписвач на F.I.461, се появява за пръв път на л. 203б, вклинявайки се в текста на втория преписвач, за да напише на тази страница текста от Книгата на пророк Авдий 1:16–21. След това той пише от л. 225а, р. 10 до л. 231а, р. 1 и започва да преписва Книгата на пророк Иезекиил, като сменя втория книжовник, завършил на деветия ред на същата страница основната част от книгата на пророк Авакум с кратки сведения за него. Според Р. Златанова копистът от л. 203б е написал и текста на л. 333б–337б[34]. Вярно е, че почерците си приличат твърде много, но писачът на л. 333б–337б пише с дребен полуустав с много бързописни елементи, а писачът на л. 203б и 225а–231а – със среден полуустав, и дали правописните и графическите особености в двата случая са идентични, може да се реши само след изключително подробен анализ. По-вероятно е обаче на л. 203б и от л. 225а до л.230б да е писал един книжовник, а на л. 333б–337б – друг. Този трети книжовник също е бил авторитетен копист, тъй като му е поверено специално да започне преписването на Книгата на пророк Иезекиил, сменяйки предходния по средата на страницата.

---

[32] Старобългарският превод на Стария Завет..., 51–56, 58–68, 67–79.
[33] Попова, Т. Цит. съч., 58–63.
[34] Старобългарският превод на Стария Завет..., с. 51.

Четвърти почерк установява Т. Попова на л. 328б от р. 17 до края на страницата. Всъщност тук почеркът се сменя в средата на реда. Според Т. Попова този дребен полуустав с много бързописни букви много прилича на почерка на преписвача, писал след л. 330.

Пети книжовник вероятно пише на л. 330а–337б. Всъщност това е най-странната част на ръкописа като съдържание и може би най-трудната за определяне като участие на копистите в нея. От една страна, тук е довършена компактната част на текста на Книгата на пророк Исай (66:3, до л. 333а включително). На л. 333б започва Книгата на пророк Захария (до л. 334б, р. 14). Следват кратки сведения за пророк Исай (от л. 334б, р. 15 до л. 335, р. 16), за пророк Даниил (от л. 335а, р. 17 до л. 336а, р. 10), за пророк Осия (л. 336а, р. 11–15), за пророк Агей (л. 336а, р. 16 –19), за пророк Захария (л. 336а, р. 20–30), за пророк Малахия (л. 336б , р. 1–8), обединени под заглавие Сто̀ є҆пифанїа є҆пкпа Кипрьскаго w и҃менѣ пр҃рчьскы. и ѿкждоу бѣшѧ самн. и како оу҃мрѣшѧ· и где лежѧть моущи и҃ (цитира се по Шчукин 507, л. 194б, тъй като в Петербургския ръкопис киноварът, с който е написано, почти не се чете), след което следва отново текст от Книгата на пророк Исай 50: 4–8, 10–11; 51:1, л. 336б, р. 6–25 и 35:1–10, л. 336б, р. 26– 337а, р. 15, като текстът на първия откъс започва след един пропуснат празен ред и е писан очевидно с друг почерк, а вторият откъс, започнат с почерк, също съвсем различен, от началото на л. 337а, продължава с почерк, напълно идентичен с първите пет реда на л. 336б, и накрая от л. 337а, р. 16 до л. 337б, р. 30 е преписан текст от Книгата на пророк Малахия 3:1–10, 17–24. Както вече споменах, според Р. Златанова на л. 333б–337б пише същият книжовник, който е преписал л. 203б (втори копист, преписвал текстовете на малките пророци[35]), а Т. Попова приема текста от л. 330а до 333а за дело на преписвача, работил от л. 330а до л. 338а, всъщност втори участник в преписването на Книгата на пророк Исай, и разглежда подробно особеностите на графиката и правописа на почерка от тези листове[36]. Както се вижда от казаното дотук за съдържанието и писменото оформяне на текста на л. 330а–337б, тепърва предстои да се изяснява както композирането на съдържанието на тези 8 листа, така и броят на участниците в тяхното написване и отношението им към другите кописти, участвали в създаването на книгата.

Тук ще обърна внимание на още две особености в преписа на Книгата на пророк Иезекиил в Петербургския ръкопис.

На първо място трябва да се отбележи, че номерацията на главите, последователно отбелязана в полето с означението гл҃а и под него с буквени цифри – номерът на главата (от 1 до 40), не принадлежи на книжовниците, създали кодекса, нито е от епохата на написването му. Тя е поставена с един почерк много по-късно – вероятно през XVIII или дори в началото на XIX в. по един и същи начин в целия ръкопис, където е налична. На второ място трябва да се подчертае, че едновременно със създаването на кодекса целият текст на Книгата на пророк Иезекиил заедно с тълкованията е разделен на 626 части, чиято буквена номерация е означена от книжовниците обикновено с киновар в страничното ляво и дясно поле (съответно на *б* и *а*

[35] Старобългарският превод..., с. 51.

[36] Попова, Т. Цит. съч., 59–63.

страница), като всеки номер обхваща стиха или стиховете, след които има коментар, и с един и същи номер се обозначава началото на коментирания стих (или на първия коментиран стих, ако тълкуването се отнася до няколко стиха), както и началото на тълкуването, като по принцип тези обозначения са написани точно срещу съответния ред.

Такива обозначения има в преписите на книгите на малките пророци, в Книгите на пророците Иезекиил и Исай и в Книгата на Йов (в нея обаче те са обозначени с мастилото, с което е писан самият текст).

Накрая трябва да се кажат няколко думи за начина на работа върху подготовката на втория том от „Старобългарският превод на Стария Завет". Уводът и всички материали, свързани с него, са написани съвместно от Л. Тасева и М. Йовчева. Изданието на текста и коментара към него от началото на Книгата на пророк Иезекиил до гл. 21:3 (л. 269б) са подготвени от Л. Тасева, а оттук (л. 270а) до края – от М. Йовчева. Паралелният гръцки текст е подбран от Т. Илиева. Целият текст на Книгата е проверен след подготовката на изданието de visu по ръкописа в Руската национална библиотека в Санкт Петербург от Св. Николова и са коригирани неточностите, произхождащи от недоброто качество на микрофилма, по който е подготвено изданието и на който не се виждат редица графични и правописни особености, както и киноварните написания в текста и в полетата.

Работата върху втория том на изданието беше подпомогната от редица български и чуждестранни колеги. При установяването на библейските цитати помогна Асен Атанасов от Института по изкуствознание при БАН. Копия от труднодостъпните в България хърватски глаголически източници бяха доставени от Янец Зор от Любляна. Норберт Рандов (Берлин) набави за целите на работата копие от изданието на Vetus Latina. Предраг Матеич и Мери-Алан Джонсън от Държавния университет на Охайо в Кълъмбъс предоставиха копия от славянски минеи и триоди, необходими за сравнително изследване на текста на Книгата на пророк Иезекиил. Ценна помощ в програмното осигуряване на работата оказа фирма Syntesis soft от София в лицето на г-н Тодор Тодоров. Много важни консултации във връзка с работата върху гръцките текстове и тяхното критическо издание бяха дадени на Л. Тасева от Анели Емелеус от Богословския факултет на Университета в Гьотинген, от Удо Кваст и Детлеф Френкел от Гьотингенската комисия за издаване на Septuaginta при Академията на науките в Гьотинген. Тези консултации бяха осъществени благодарение на съдействието на фондация „Александър фон Хумболт", която даде възможност на Л. Тасева да работи съвместно с немските колеги в Гьотинген в продължение на 3 седмици през 2002 г. Наташа Киндерман от Университета във Фрайбург извлече и предостави данните, свързани с Книгата на пророк Иезекиил, от Великите чети минеи на митрополит Макарий. Людмила Навтанович от Университета в Санкт Петербург направи някои последни проверки, свързани с обозначенията на номерацията на отделните откъси в полетата от преписвача.

На всички споменати учени и институции изказваме най-сърдечните си благодарности, тъй като без тяхното съпричастие и помощ съществени моменти от изследването и изданието нямаше да получат тук най-добрата си реализация.

Надяваме се, че при работата върху следващите томове това международно сътрудничество ще продължи, тъй като издаването на небогослужебната българска средновековна традиция на Стария Завет, която представлява важно звено в разпространението на Библията сред източноправославните славяни, несъмнено е сред най-важните и актуални днес задачи на славистиката в света.

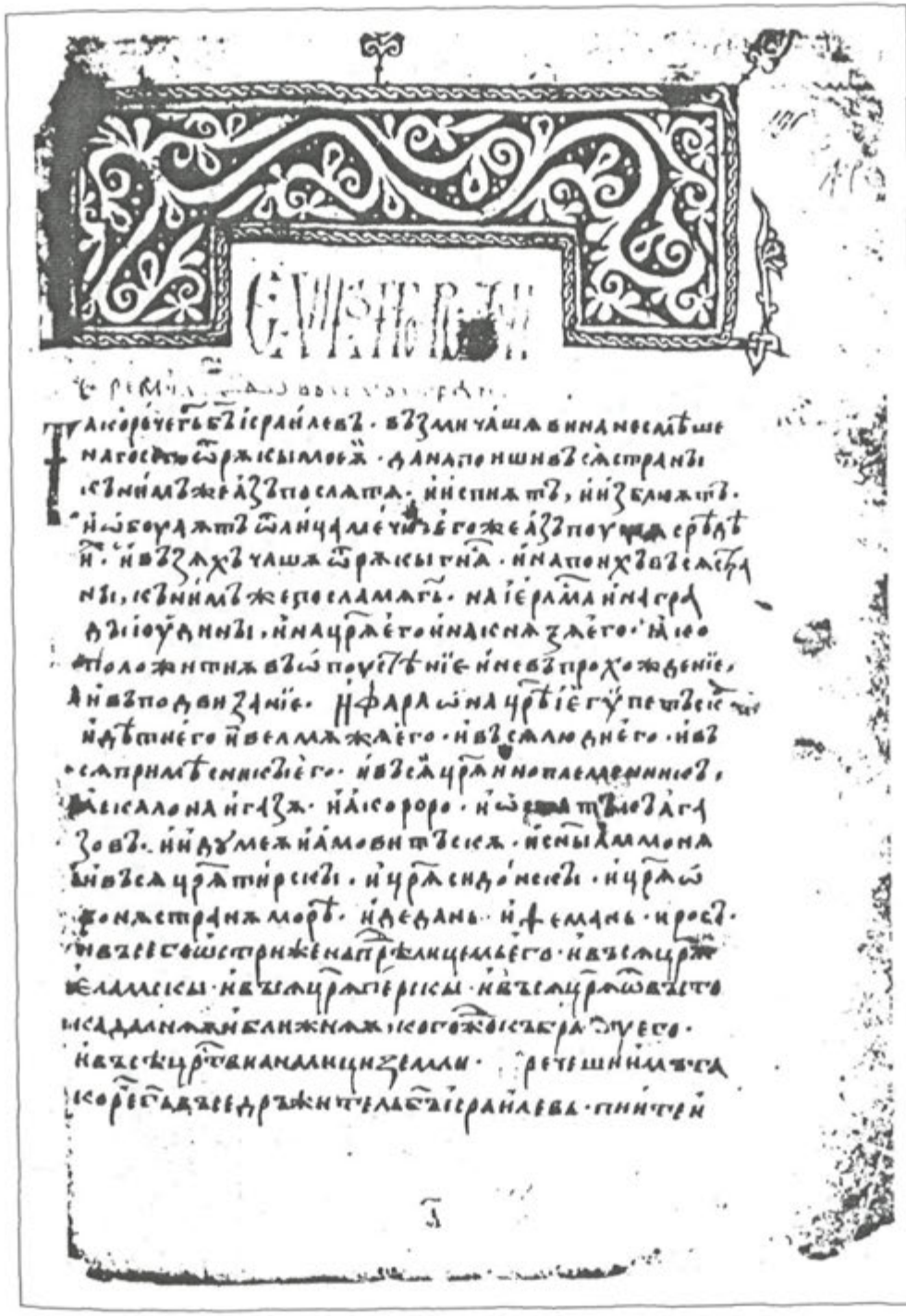

F.I.461, л. 140а

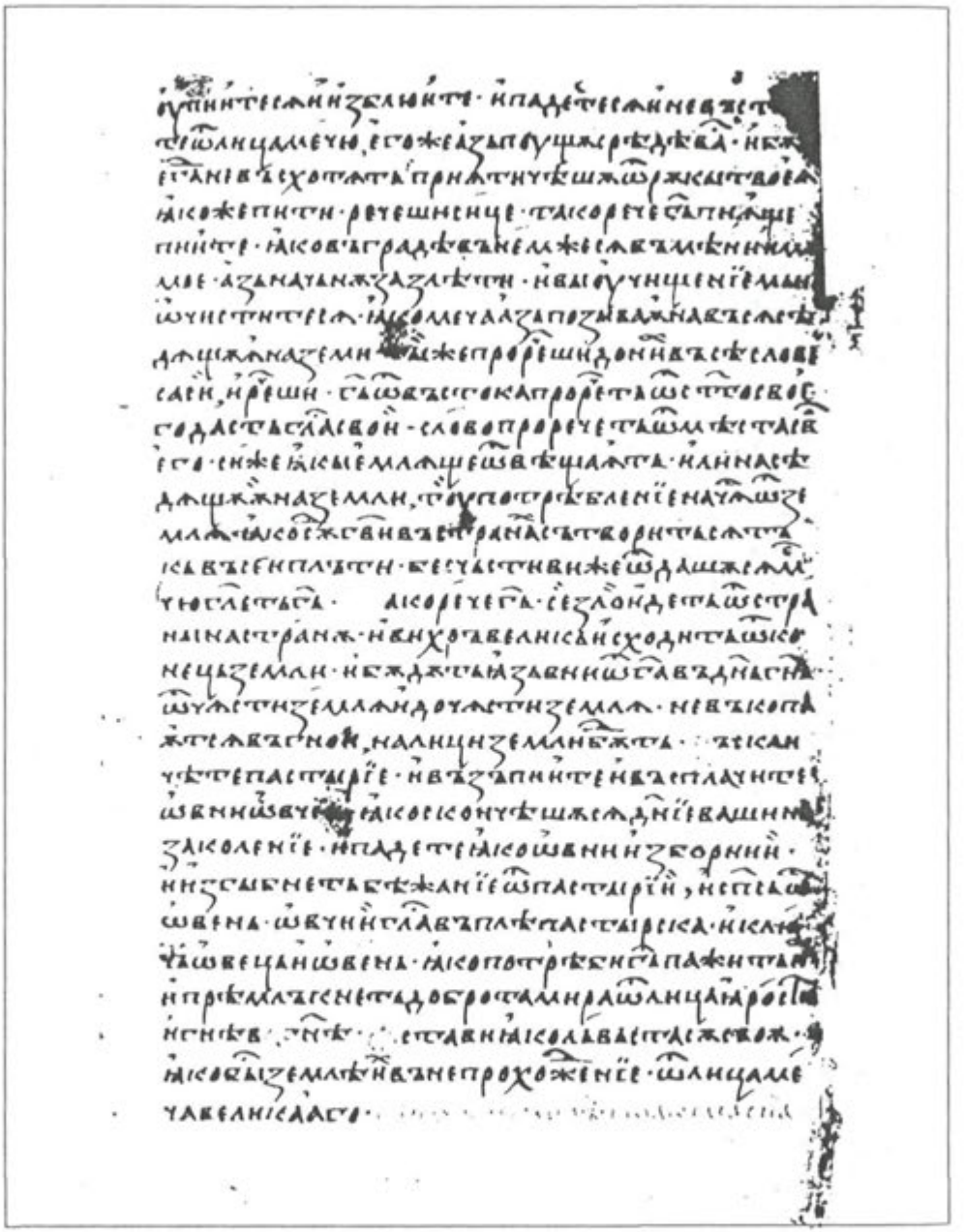

F.I.461, л. 140б

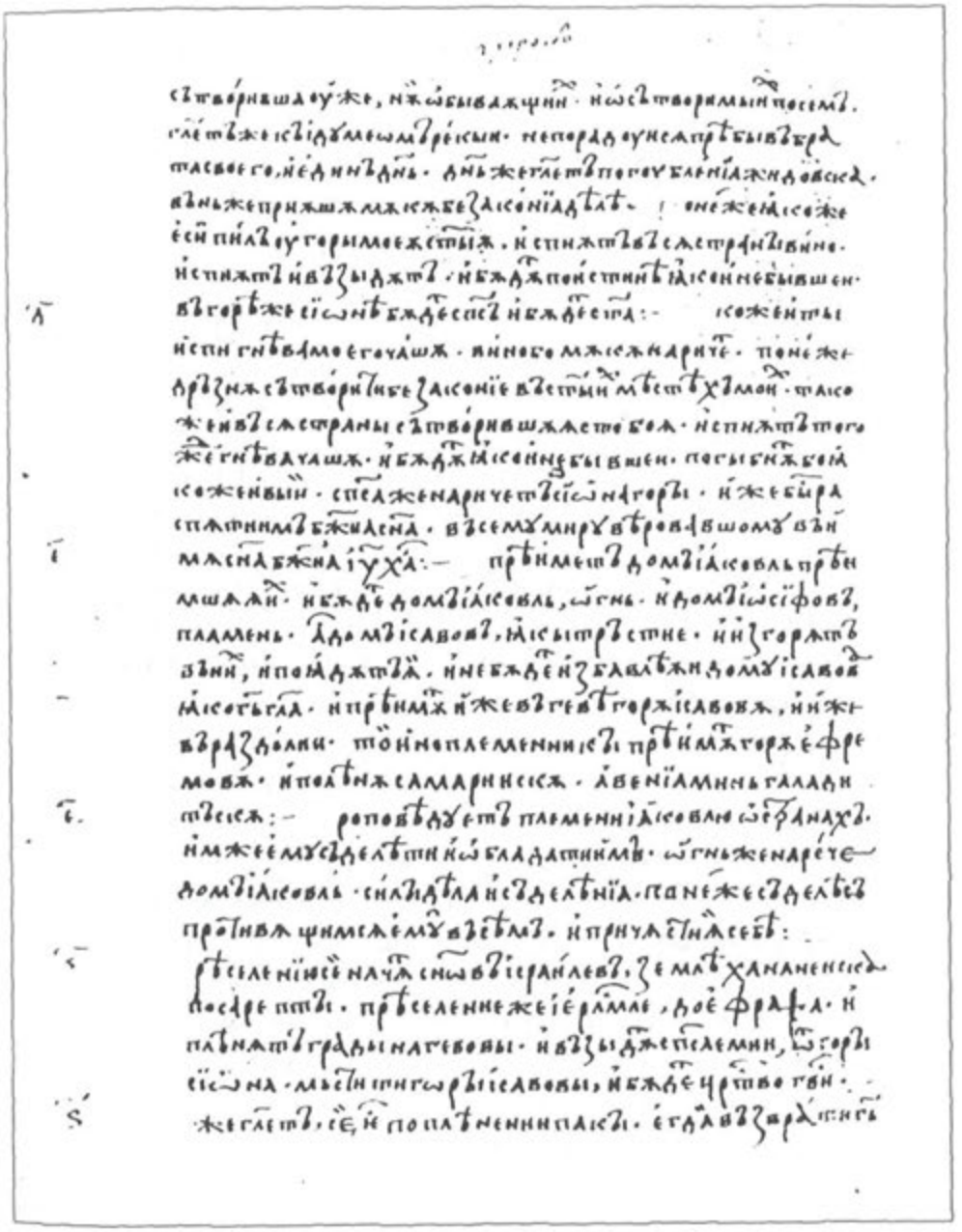

F.I.461, л. 203б

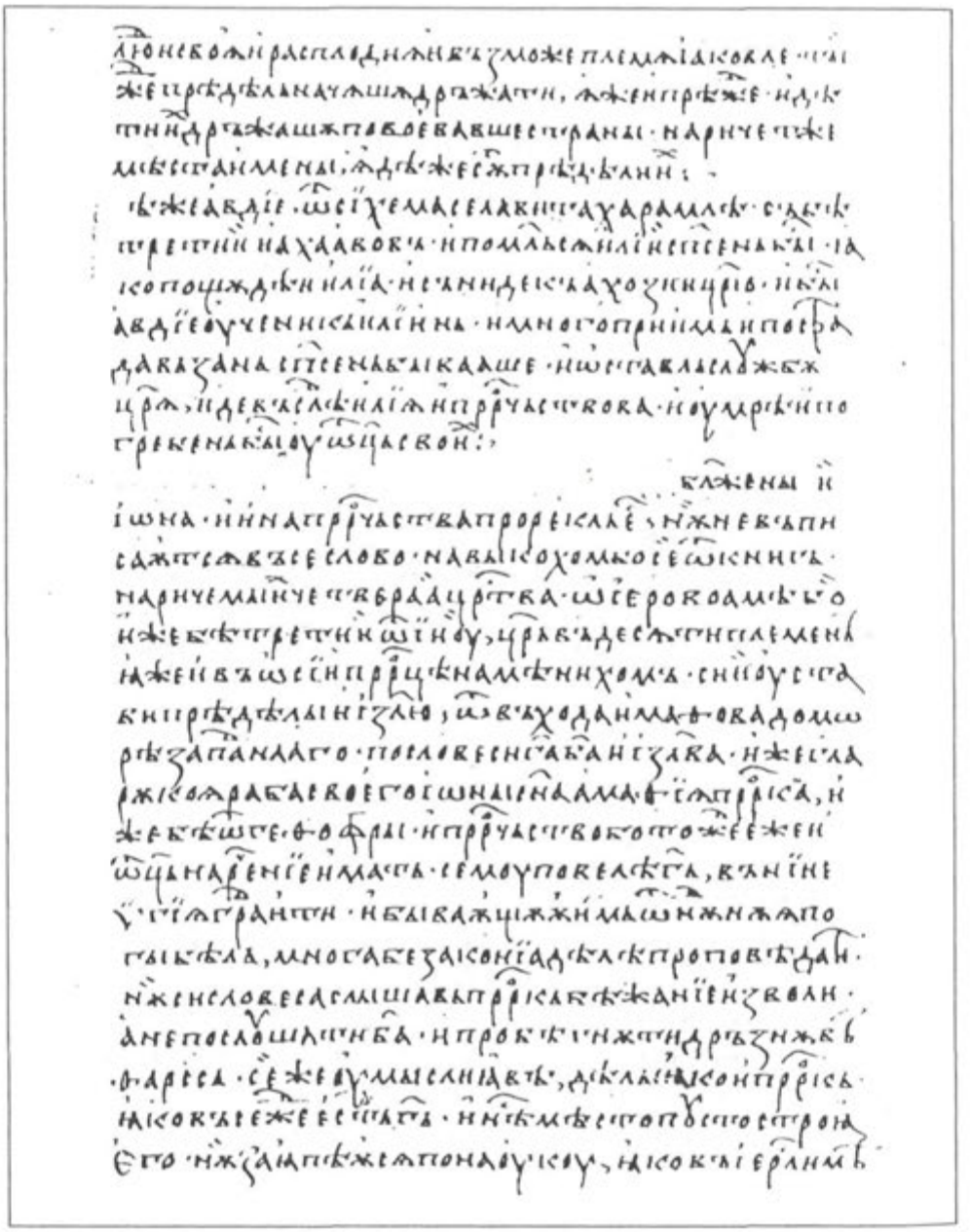

F.I.461, л. 204а

F.I.461, л. 226а

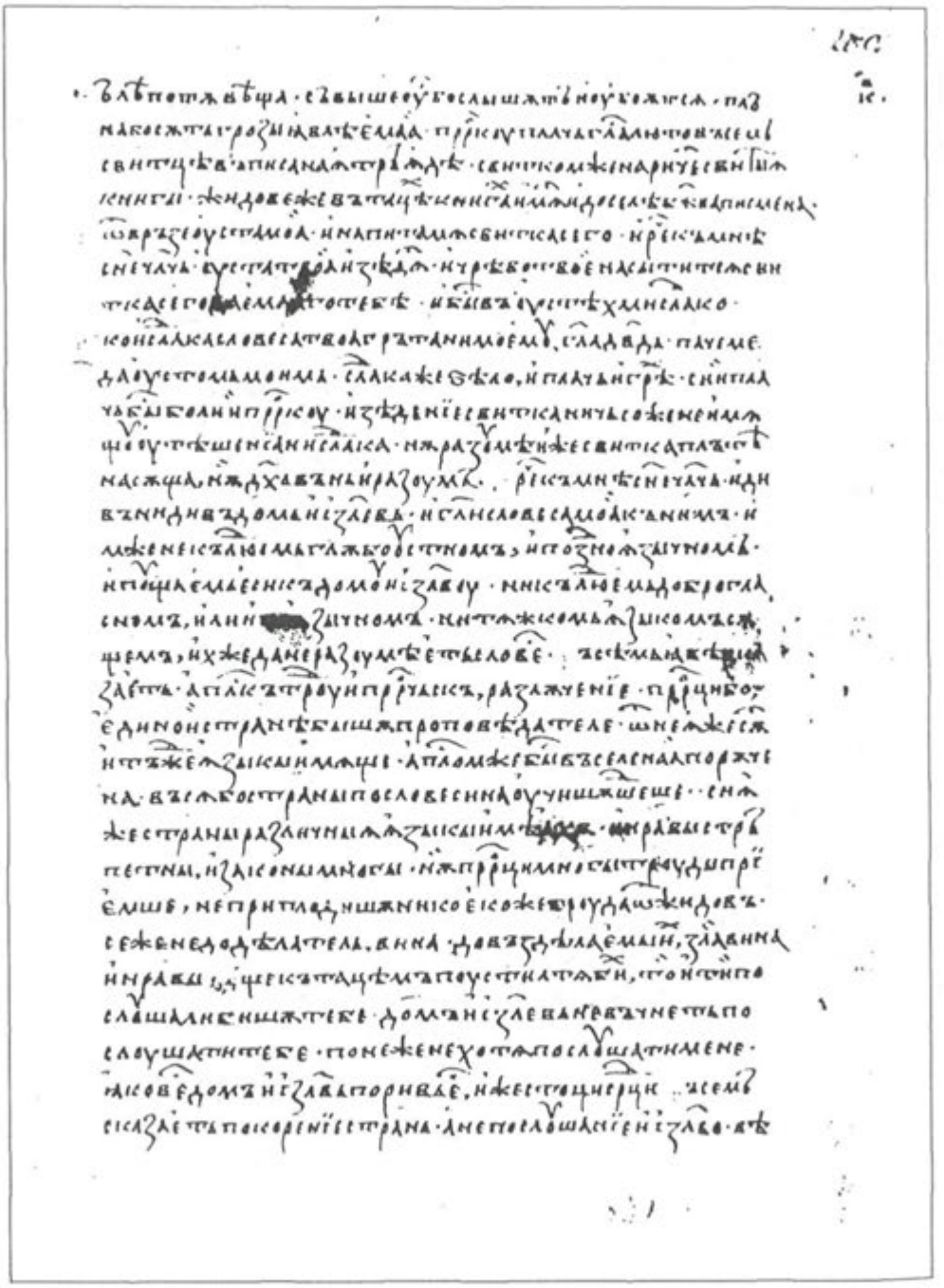

F.I.461, л. 230б

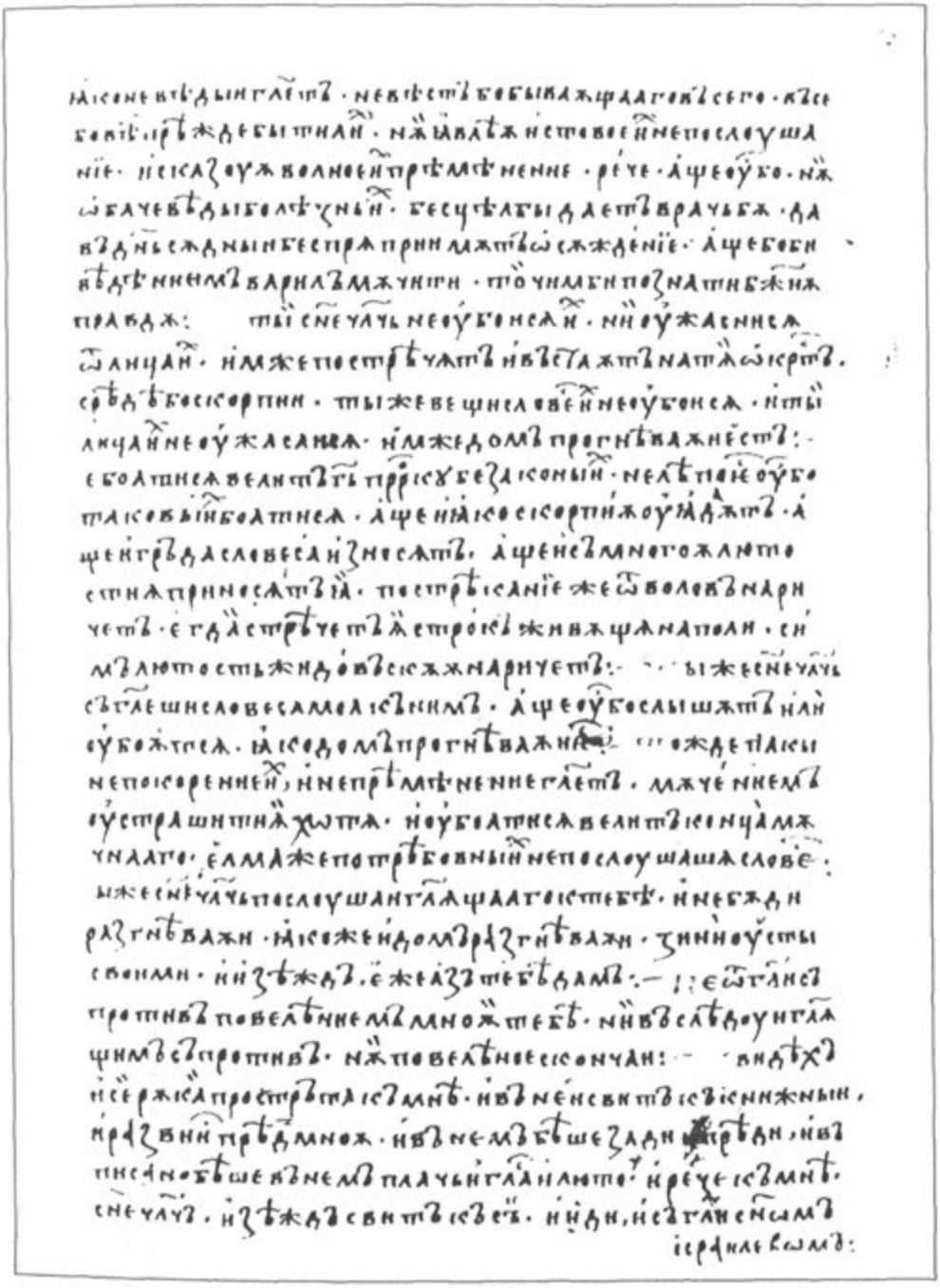

F.I.461, л. 231а

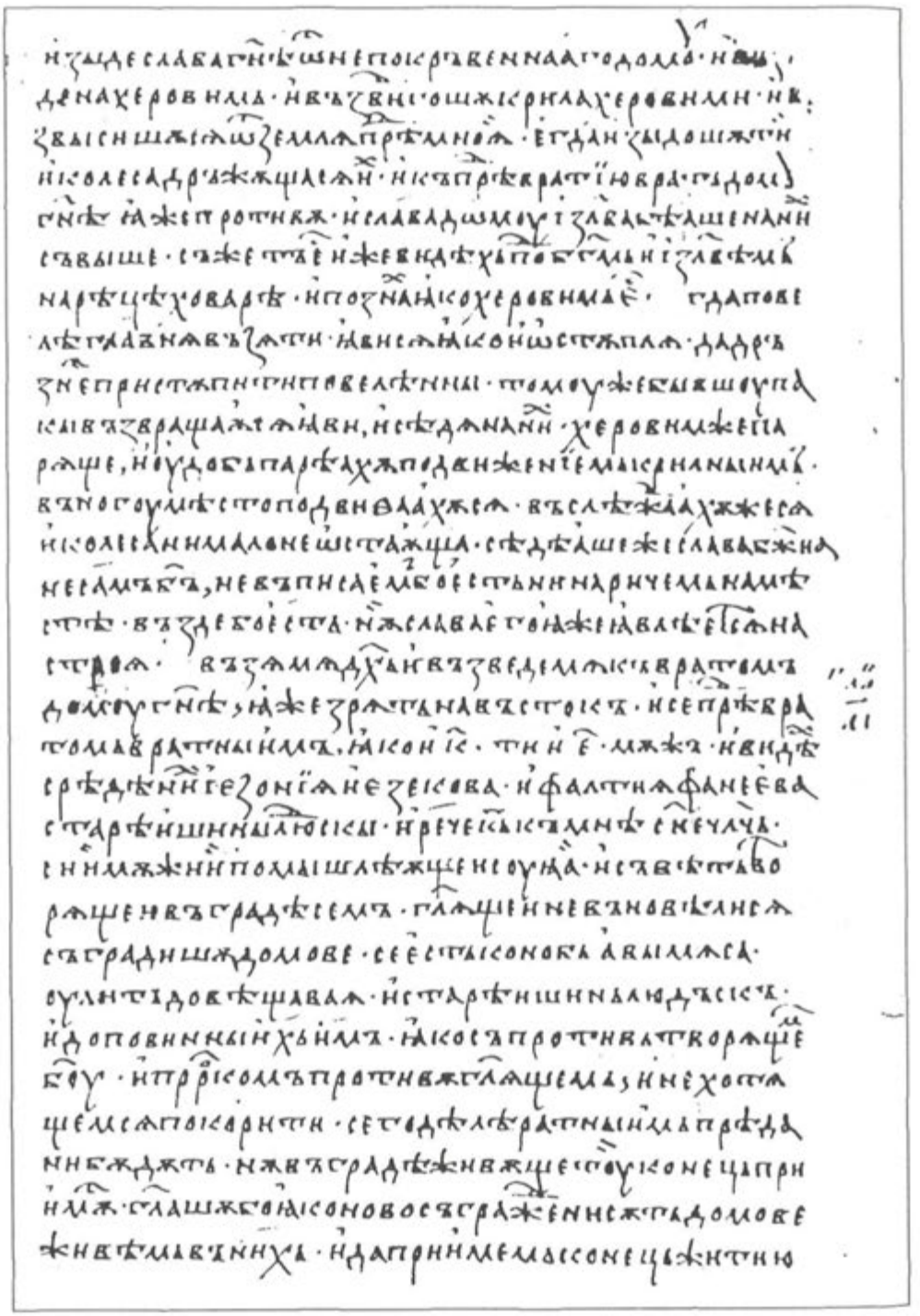

F.I.461, л. 245а

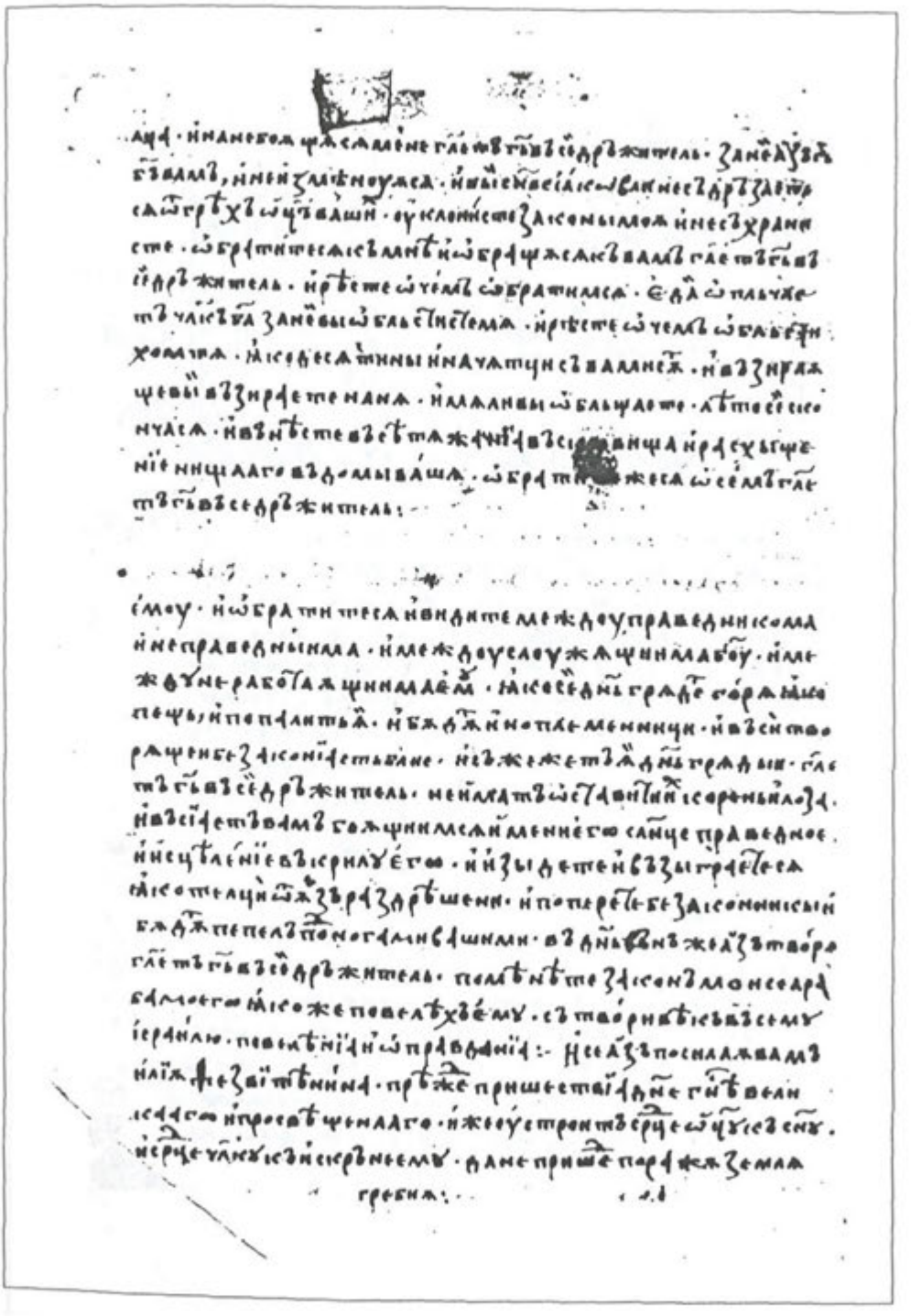

F.I.461, л. 337б

F.I.461, л. 338а

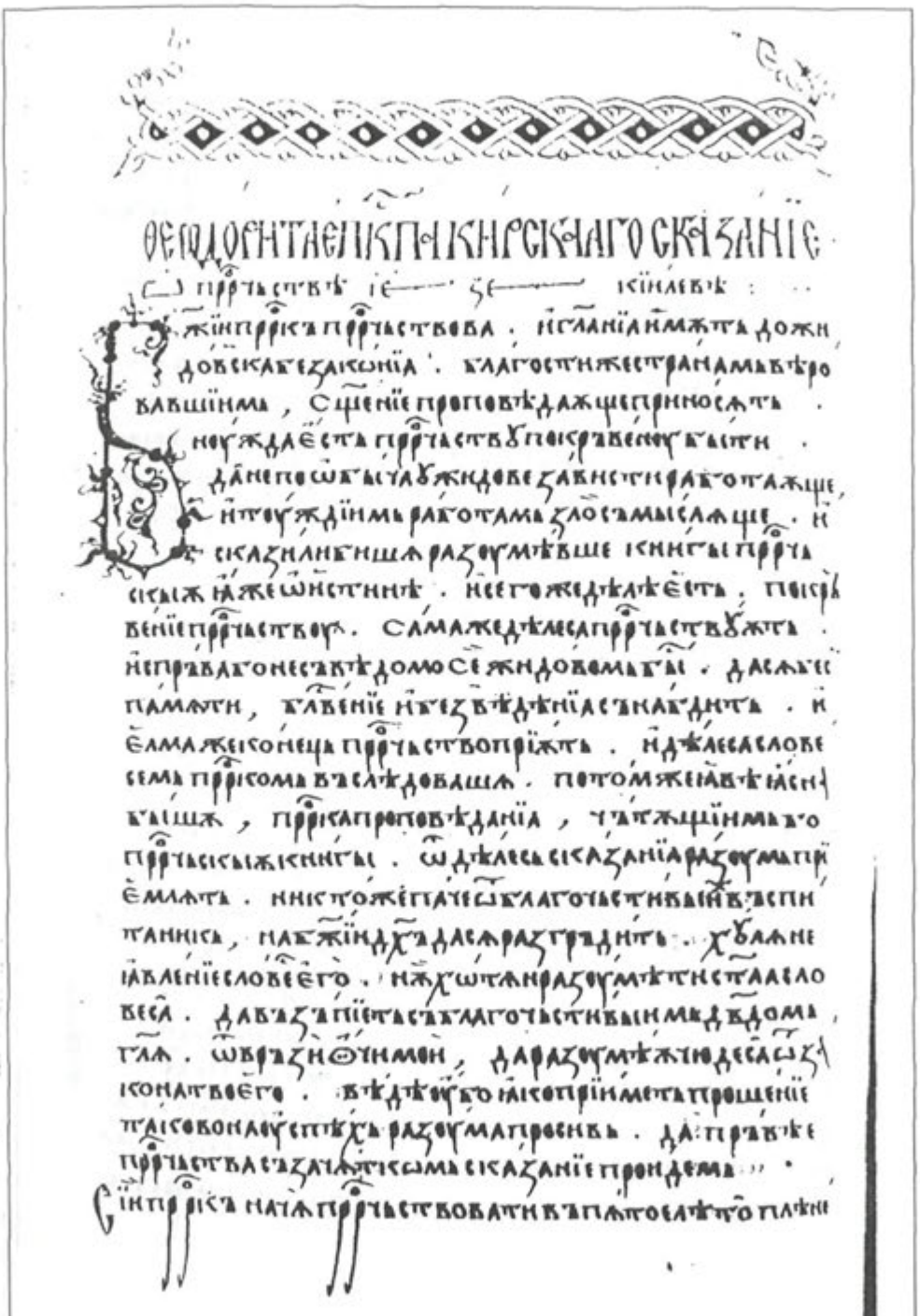

Шчукин 507, л. 81а

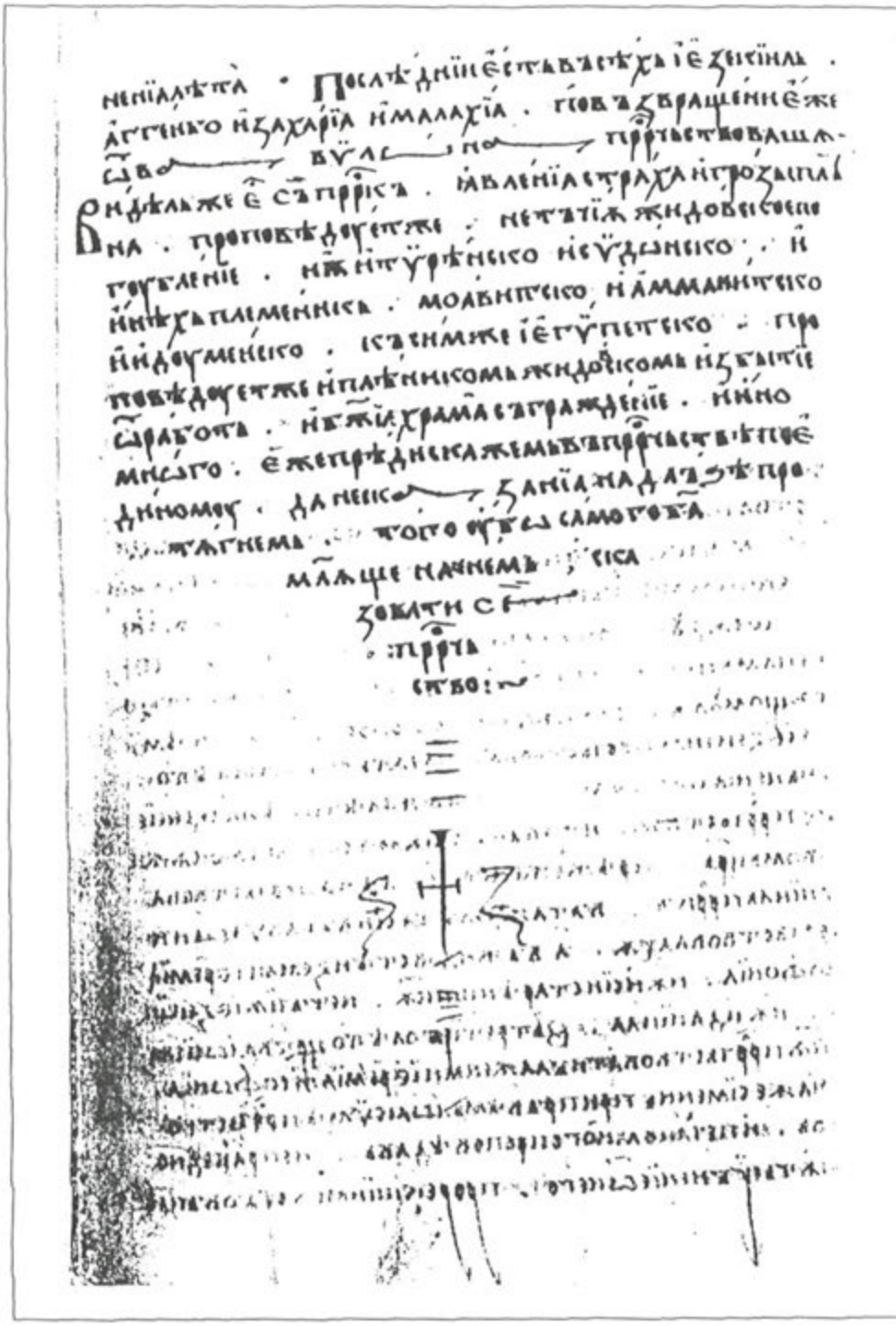

Шчукин 507, л. 81б

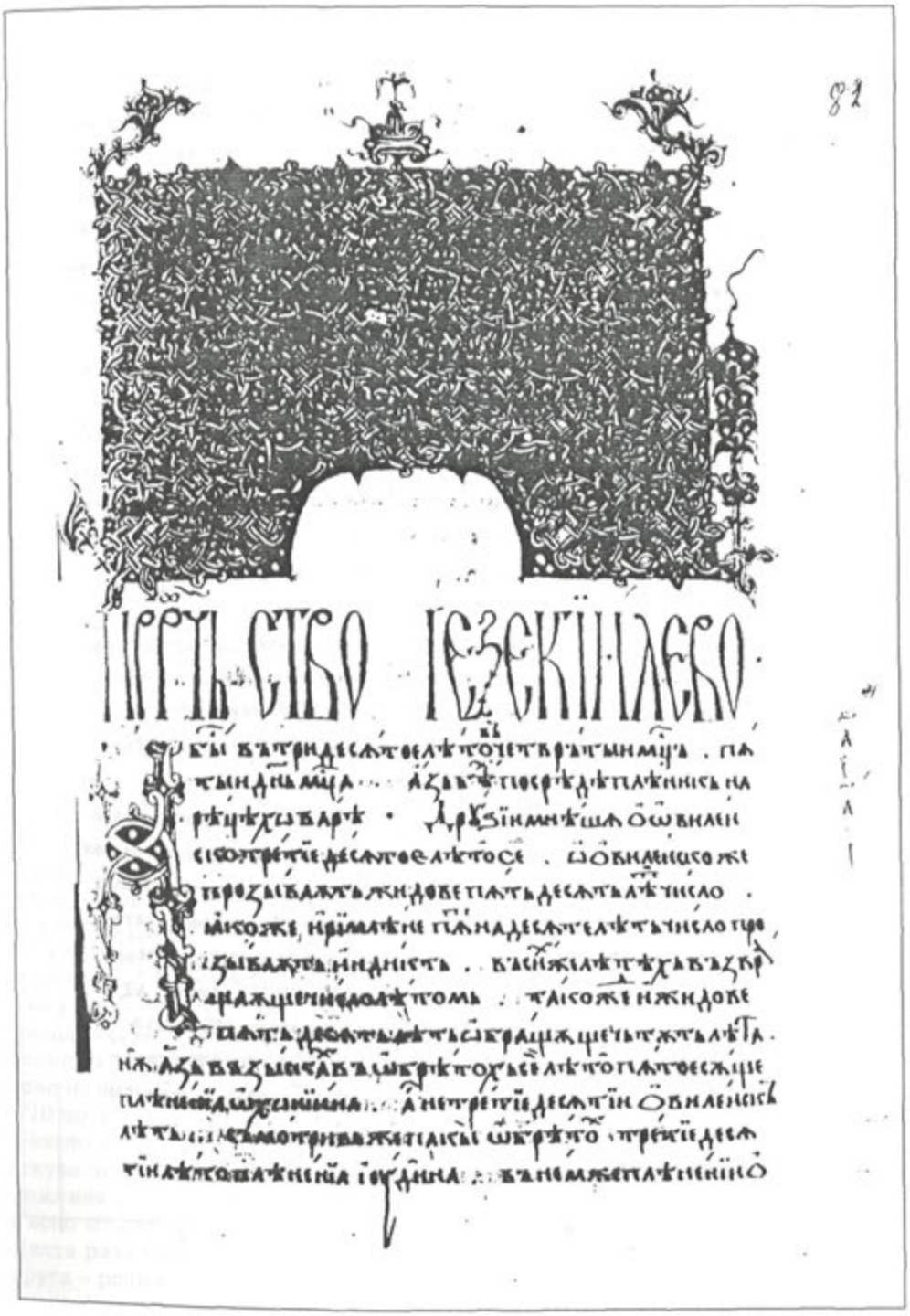

Шчукин 507, л. 82а

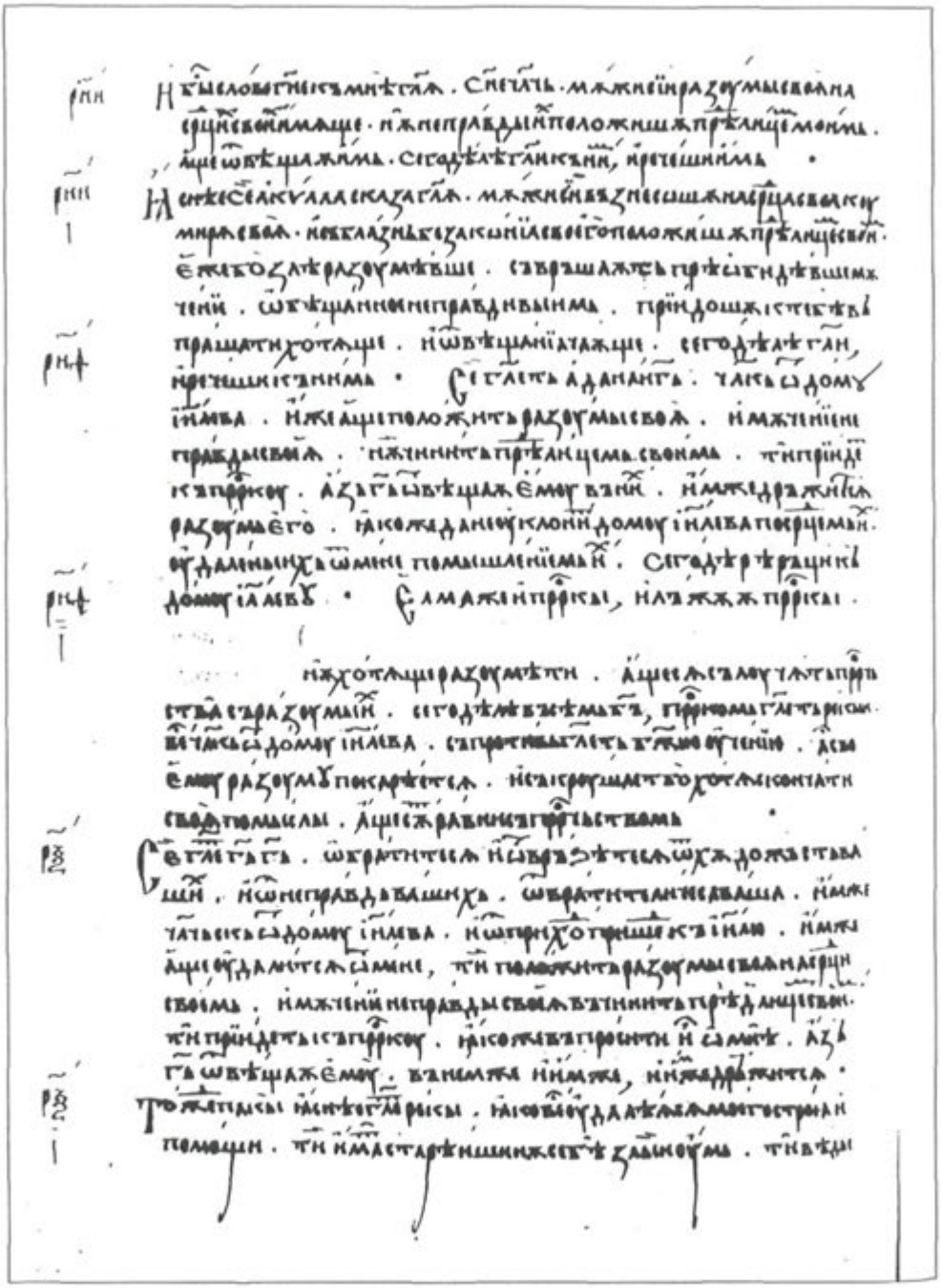

Шчукин 507, л. 107а

УВОД

А. ВЪЗНИКВАНЕ НА КНИГАТА НА ПРОРОК ИЕЗЕКИИЛ. ПРЕВОДИ ДО IX В.

В рамките на традиционното деление на библейския корпус *Книгата на пророк* Иезекиил спада към групата на пророческите книги, съставена от съчиненията на дванадесетте малки пророци (Осия, Амос, Михей, Иоил, Авдий, Иона, Наум, Авакум, Софоний, Агей, Захария, Малахия) и четирите големи пророци (Исай, Иеремия, Иезекиил, Даниил). Според въведената през XVI в. и използвана до днес сегментация на текста Книгата съдържа 1273 стиха, разпределени в 48 глави.

Както почти всички старозаветни книги, така и Иезекииловото пророчество е написано на староеврейски. Данните за личността на Иезекиил се черпят главно от самото му съчинение. Той е син на жреца Вузий и без съмнение също е бил свещеник в храма на Йерусалим. След падането на Йерусалим през 597 г. пр. Хр. заедно с цар Йоахин и голяма група евреи бива отведен в изгнание във Вавилон, където живее край реката Ховар близо до град Нипур. През 593 г. пр. Хр. започва пророческата си служба, продължила повече от 20 години. Неговото последно пророчество според глава 29 стих 17 се датира към 571 г. пр. Хр. (Weiser 1961: 222-223).

В огромната литература, която засяга възникването на Книгата на пророк Иезекиил, могат да се обособят три основни групи проблеми. Първата включва дискусията относно хомогенния или нехомогенен характер на Книгата. Втората група въпроси се отнася до датирането ѝ, а третата – до нейната локализация въз основа на местата, свързани с дейността на пророк Иезекиил[1].

Поради сравнително отчетливата си структура и хронологичната последователност на изложените в нея събития Книгата на пророк Иезекиил в съвременния ѝ вид дълго време е смятана за хомогенно произведение. Това схващане обаче среща и сериозни възражения, тъй като се наблюдават немалко повторения, несъгласуваности и противоречия, които изключват възможността Книгата да е дело на един автор. Съществуват мнения, че нейното оригинално ядро обхваща 1/10 до 1/5 от целия ѝ обем, а големи части са добавени от по-късни автори. Неясно остава дали всичко е записано от самия Иезекиил и в какъв вид са съществували първоначално пророчествата: устен или писмен. Изказани са предположения за няколко версии и редакции (устни), обединени и комбинирани по-късно от един редактор или в по-продължително време от повече редактори. Двата различни типа изложение – от една страна, датирани пророчества, а от друга – речи и поетични откъси, между които понякога се наблюдава паралел,

[1] Богата библиография по въпросите се намира у Weiser 1961: 222; Fohrer 1968: 403-404; Peckham 1993: 434-473, 498-517.

карат някои изследователи да предполагат, че Книгата е придобила съвременния си вид чрез компилация от два основни текстови корпуса. За по-късна добавка, повлияна от жречески писания, се смята виденията за възобновяването на храма в Йерусалим от глава 40-48 (Weiser 1961: 228).

Основаната върху историческите факти около завладяването на Йерусалим и вавилонския плен традиционна датировка отнася Книгата на пророк Иезекиил към 597-571 г. пр. Хр. Лингвистичните и стилно-езиковите данни, както и сходството с езика и фактите в други старозаветни книги, особено с тази на пророк Еремия, също насочват към ранния период на изгнанието. Съществуват обаче и други мнения, които свързват Книгата с началото или средата на VII в. пр. Хр., средата на V в. пр. Хр. или началото-средата на IV в. пр. Хр. (Howie 1960: 1-46; Fohrer 1968: 404).

Проблемите около локализацията на Книгата се преплитат с тези за нейната датировка и хомогенност. Оформят се две групи мнения. Според първата Иезекиил не е отвеждан в плен, а е живял само в Йерусалим и дейността му се ограничава на територията на Палестина. Неговото пророчество за разрушаването на Йерусалим е направено преди вавилонския плен (Йерусалимски вариант на Книгата), а по-късен редактор го е оформил (Вавилонски вариант на Книгата). Повечето учени обаче приемат, че животът на Иезекиил е протекъл в Палестина и Вавилон, от което следва, че възникването на Книгата може да се свърже и с двете места (Fohrer 1968: 404-408).

В староеврейската писмена традиция текстът на Книгата на пророк Иезекиил, подобно на този на I и II Книга Царства и Псалтира, е сред най-лошо запазените (Weiser 1961: 228). Фрагментите в единадесетия кумрански свитък показват, че в средата на I в. пр. Хр. еврейският текст на Книгата на пророк Иезекиил е бил формиран във вид, много близък до масоретската версия – последната окончателна форма на библейския текст на еврейски, установена през VII–IX в. (Fohrer 1968: 414).

Като част от библейския корпус Книгата на пророк Иезекиил се превежда многократно. Според наложената в науката обща класификация нейните преводи се делят основно на стари (възникнали до IX в.) и нови (от IX в. насетне). Към първата група принадлежат следните преводи:

1. Семитски преводи:

а) *юдейско-арамейски Таргум, възникнал през периода I–VII в.* (Weiser 1961: 380-381; Fohrer 1968: 505-506; Ribera 1994: 385-388);

б) сирийски Пешито от I–II в., чийто текст е много сходен с Таргума (Weiser 1961: 381-382; Fohrer 1968: 506-507; Knoch, Scholtissek 1994: 384);

2. Гръцки преводи:

а) Септуагинта – възникнал в Александрия; според предговора към Книгата на Исус, син Сирахов в края на II пр. Хр. вече е съществувал гръцкия превод на пророческите книги (Knoch, Scholtissek 1994: 382); служи за основа на редица негръкоезични преводи (Fischer 1931: 297-303);

б) преводите на прозелитите Акила от Понтос през II в. и Теодотион в края на II в., а също и на Симах от Самария от началото на III в. (Ziegler 1952: 61-65; Weiser 1961: 371-372; Fohrer 1968: 512; Knoch, Scholtissek 1994: 383);

3. Латински преводи:

а) Vetus Latina – смята се, че възниква въз основа на Септуагинта през II-III в. (Knoch, Scholtissek 1994: 383);

б) Вулгата (Vulgata) – превод от староеврейски от края на IV – началото на V в., извършен от св. Йероним по поръка на папа Дамас I (Vogels 1931: 303-307;

Weiser 1961: 381-382; Fohrer 1968: 512-513; Knoch, Scholtissek 1994: 383-384);

4. Други преводи, възникнали въз основа на Септуагинта: коптски (египетски) от II–III в., етиопски от IV–VI в., арамейски от IV–V в., грузински от IV–V в., арменски от V в., готски (на епископ Вулфила) от IV в., славянски от IX–X в. и арабски превод, възникнал по всяка вероятност в периода VII–VIII в. (Ziegler 1952: 13-21; Weiser 1961: 368-371, 377-380; Fohrer 1968: 507-511; Knoch, Scholtissek 1994: 382-385).

Б. ГРЪЦКАТА ТРАДИЦИЯ НА КНИГАТА НА ПРОРОК ИЕЗЕКИИЛ

I. Книгата на пророк Иезекиил в превода на Седемдесетте

1. Възникване на превода и въпроси около неговата хомогенност

Според писмото на Аристей от втората половина на II в. пр. Хр. по поръка на Птолемей II Филаделф (III в. пр. Хр.) в Александрия се събират 72 книжовници, които превеждат целия Стар Завет на гръцки – т. нар. Септуагинта. За истинността на посоченото сведение обаче са изказвани редица съмнения. В науката битуват различни, често противоречиви мнения относно възникването на превода на Седемдесетте, но е сигурно, че появата му отговаря на нуждите на гръкоезичната еврейска диаспора, както и че в края на II в. пр. Хр. вече съществува гръцки превод на пророческите книги (Weiser 1961: 368-370; Fohrer 1968: 507-508; Knoch, Scholtissek 1994: 382).

Един от основните проблемни кръгове, засягащи превода на Книгата на пророк Иезекиил в рамките на Септуагинта, обхваща въпросите за неговата хомогенност. Първият учен, който предполага участието на повече от един преводач, е Х. Такери (Thackery 1903: 398-411). На основата на отделни преводачески решения (предимно лексикални), той разделя текста на три части, като смята, че първата и последната са дело на един преводач, а средната – на друг. Според него тези заключения подкрепят сведението на Епифаний, че преводаческата дейност по отделните книги е била разпределена между двойки преводачи. Откриването на нови писмени свидетелства през 30-те години на XX в., особено на частите от папирус 967 и на кумранския свитък 11, дава допълнителен тласък на изследванията по тази тема. Разгърналата се дискусия се съсредоточава върху няколко групи проблеми: брой на преводачите и произтичащото от него сегментиране на текста, първоначален състав на Книгата – липса на отделни части или разместване на големи текстови елементи, идентифициране на някои от преводачите в съпоставка с тези на други библейски книги или на части от тях (срв. библиографския обзор на дискусията у McGregor 1985:1-55).

Въпреки немалкия брой изследвания въпросът за хомогенността на гръцкия текст на Книгата в Септуагинта остава дискусионен, като изводите варират от едно до две или три лица, участващи в превода. Обикновено привържениците на тезата за единствен преводач обясняват различията с неоднородността на оригинала и влиянията на различни предсептуагинтски традиции, а също и с вариативността на преводаческия избор, неизбежна за такъв дълъг текст (Ziegler 1953: 435-455).

Преобладават обаче мненията за съвместна работа на двама или трима книжовници, като различията между изследователите се изразяват в предлаганите от тях сегментации на Книгата (Herrmann 1923: 1-19; Turner 1956; McGregor 1985:1-19). Обединяващо за всички предложени деления е обособяването на гл. 40-48. Поставя се въпросът, дали изобщо тази част е присъствала в първоначалния превод, още повече че логичният завършек на книгата е 39-а глава. Съществува

становище и за по-късното интерполиране на гл. 36:23c-28. Аргумент предоставя отсъствието на тези стихове в папирус 967, а също и особеностите на превода им в сравнение с тези на обкръжаващите текстове (например в Codex Vat. Gr. 1209 те носят чертите на Теодотионовия превод, срв. McGregor 1985: 11-13). Противоположното мнение обяснява различията чрез нехомогенния характер на еврейския оригинал (вж. Thackery 1903: 408). Според различните привърженици на тезата за трима преводачи границата между първия и втория варира между гл. 25 и 28 (Thackery 1903; Turner 1956; срв. библиографията у McGregor 1985:1-19)

2. Текстови форми и писмени източници

Както е известно, няма запазен оригинал от превода на Седемдесетте. Въз основа обаче на многобройните по-късни преписи вече столетия най-важната задача пред библейските текстолози е да се реконструира неговият предполагаем първоначален текст и да се изяснят взаимоотношенията между различните текстови групи. В своя предговор към превода на II Книга Паралипоменон св. Йероним различава три текстови форми на Септуагинта, без да ги поставя във връзка с първоначалния текст и да ги характеризира: а) Исихиева, която господства в Египет; б) Лукианова, която се използва от Константинопол до Антиохия, и в) Оригенова (Хексапларна), която се разпространява в Палестина (Metzger 1962: 191-192).

Източниците, въз основа на които съвременната библейска критика възстановява първоначалния превод на Септуагинта, се подразделят на гръкоезични и негръкоезични. Първата група включва директни свидетелства – нейните гръцки преписи, и индиректни – библейските цитати у отците на църквата. Групата на негръкоезичните източници обхваща следните преводи на Книгата на пророк Иезекиил:

а) *старолатински* (La) – не е напълно изяснено дали става дума за един превод с различни преработки или за повече преводи. Според преобладаващото мнение последното редактиране на старолатинския превод от II–III в. преди появата на Вулгата представя Итала (Knoch, Scholtissek 1994: 383); засвидетелстван е по следните писмени източници: Codex Wirceburgensis, Codex Constantiensis, Fragmenta Sangallensia (Ziegler 1952: 13).

б) коптски (Co), към който спадат:

– сахидският (Sa) – съхранен е само фрагментарно (Ziegler 1952: 15);

– бохарският (Bo) – пълно запазен, но в него главите от 37 до 48 са преведени не по Септуагинта, а по еврейския текст; ръкописите по Bo са двуезични – коптско-арабски, затова има доказано влияние и на арабския текст (Arab) (Ziegler 1952: 16);

в) сирийски (Syh) – особено важен свидетел за Оригеновия текст, тъй като следва доста точно хексапларния оригинал (Ziegler 1952: 16; Knoch, Scholtissek 1994: 384);

г) етиопски (Aeth) – представя стар септуагинтов текст, който няма връзка с вариантите на Codex Alexandrinus, Оригеновата или Лукиановата редакция (Ziegler 1952: 17);

д) арабски (Arab) – като превод е доста точен; често, но невинаги е близък до Codex Alexandrinus и съдържа по-малко хексапларни разночетения от него; възхожда към ранен етап на Септуагинта и представя предхексапларен текст (Ziegler 1952: 19-20);

е) арменски (Arm) – доста точен превод на гръцкия оригинал, понякога коригиран по масоретския текст; най-често представя хексапларната редакция, но

има и лукиановски и катенни разночетения (Ziegler 1952: 20-21).

Според изследването на Й. Циглер към критическото издание на Книгата на пророк Иезекиил използваните 49 ръкописни източника се обособяват в пет текстови класа (групи), означени със сиглите B, A, *O*, *L* и *C*. Нито едно от свидетелствата не съдържа превода на Септуагинта в чист вид, като особено силни са напластяванията от хексапларната редакция. Най-общо отделните текстови групи се характеризират със следните особености.

B-текстът е отразен във ватиканския кодекс B^2 от IV в., папирус 967 от III в., старолатинския (La) и коптския превод (Co), старолатинските цитати (Ziegler 1952: 23-28). В него има редица липси, но едновременно с това – и допълнения спрямо масоретския текст, а също допуснати обикновено поради небрежност разместванията и словни замени. Й. Циглер смята, че B и 967 представят най-старите предхексапларни четения на Септуагинта. Срещат се и корекции по еврейски оригинал, предхождащи тези на Ориген. Отделните съвпадения между 967 и александрийския текст, Лукиановата редакция и катенната група показват, че в тях също понякога се проявяват предхексапларни източници. Все пак сред ръкописите B е този, който остава най-чист спрямо хексапларни влияния, а след него се нарежда папирус 967 (Ziegler 1945: 91-93). Сравнително свободен от Оригенови напластявания е старолатинският превод (Vetus Latina), а най-силно зависим е коптският (Ziegler 1952: 40).

A-текстът носи името на основния си източник – Codex Alexandrinus от V в. Представен е още в ръкописи 26, 106, 410, 544, лежи в основата на арабския (Arab) и етиопския превод (Aeth), както и на цитатите от Кирил Александрийски (Cyr) (Ziegler 1952: 29-32). Характеризира се с доста пропуски спрямо масоретския текст, замени на думи, най-често поради небрежност, граматически варианти, главно при формите на глаголите и словоредни различия.

Хексапларната редакция (*O*) се свързва с дейността на богослова Ориген, който около 230–240 г. изработва синоптичен корпус на познатите му версии на Стария Завет. В него в шест успоредни колони са представени следните версии: еврейска с еврейски шрифт, еврейска в транслитерация с гръцки букви, преводът на Акила, преводът на Симах, преводът на Седемдесетте и преводът на Теодотион. Именно текстът от петата колона, който е снабден с критични бележки от самия Ориген, направени въз основа на съпоставките с еврейския текст и по-новите преводи на Акила, Симах и Теодотион, се нарича Хексапларна редакция на Септуагинта (Knoch, Scholtissek 1994: 383; Crouzel 1953: 108-111). Източниците се разделят в две групи – една главна и една подгрупа. Главната група (Q) включва Codex Marchalianus от VI в., ръкопис 88 от X в. и сирийския превод – т. нар. Сирохексапла (Syh). Подгрупата *o* е засвидетелствана в ръкописи 62, 147, 407 и 922 (Ziegler 1952: 32-44). Част от добавките на Ориген проникват и в други редакции (срв. Ziegler 1952: 39).

Катенната група (*C*) обединява ръкописи със сегментиран на катени библейски текст, придружен от тълкования на различни отци на църквата (срв. Б.III.). Подразделя се на главна група *C*, съставена от ръкописи 87, 91 и 490, подгрупа *cI*, включваща ръкописи 49, 90 и 764, и подгрупа *cII*, в която влизат ръкописи 130, 233, 534. За разлика от текста на дванадесетте малки пророци при Книгата на пророк Иезекиил катенната група има редки пропуски спрямо масоретския текст. Наблюдават се допълнения, разместванията и лексикални замени

---

[2] Археографските данни за ръкописите се намират у Rahlfs 1914.

предимно от граматико-стилистичен характер. Подобно на Книгата на пророк Исай и за разлика от тази на дванадесетте пророци, катенната група при Иезекиил показва слабо взаимодействие с хексапларната група. Срещат се ред варианти, които съвпадат с Лукиановата редакция, но най-силно се проявява връзката ѝ с александрийската текстова форма (Ziegler 1952: 57-61).

От всички текстови форми на Септуагинта безспорно най-голямо значение както за гръцката, така и за славянската библейска традиция има **Лукиановата редакция (*L*)**.

За личността на нейния създател Лукиан не е известно много. Роден е вероятно в гр. Самосата (Сирия) около средата на III в. Учи в Едеса, после в Кесария, а след това се прехвърля в известната богословска школа в Антиохия (с представители като Йоан Златоуст, Диодор, Теодорит Кирски, Теодор от Мопсуестия). Умира в Никомидия (Витиния) през 312 г. Предполага се, че като сириец при своята редакторска работа той се е опирал на сирийска версия, макар и да е знаел в известна степен еврейски (Metzger 1962:189-193). *Липсват конкретни* сведения за използваните от Лукиан източници, и най-вече – за отношението му към Хексаплата и предходните преводи. Единствените данни за характера на редакторската му дейност се извличат чрез текстологическото проучване на ръкописите, съхранили неговата редакция.

Два са белезите за разпознаването на специфичните за Лукиановата редакция варианти: 1) съгласуването с цитатите у църковните отци от IV и V в., които почти сигурно са използвали антиохийската Библия (особено Йоан Златоуст и Теодорит Кирски); 2) наличието на сиглата καὶ λ, която се намира в полетата на някои гръцки ръкописи, или буквата *lomadh*, маркираща варианти в някои сирийски източници. Макар някъде гръцката буква да може да се интерпретира като καὶ λοίποι, повечето учени се обединяват около мнението, че тя насочва към Лукиан. Именно въз основа на сиглата λ учените изясняват и класифицират разночетенията на антиохийската редакция (Metzger 1962:193-194).

Според Фийлд Лукиановата работа върху Стария Завет включва четири главни пункта: запълване на пропуските в Септуагинта, въвеждане на дублетни или комбинирани четения, интерполиране с цел да направи мисълта по-ясна и лексикално редактиране[3].

Лукиановата редакция на Книгата на пророк Иезекиил е отразена в 12 минускулни ръкописа, групирани по следния начин (Ziegler 1952: 44-57): главна група (*L*), която обхваща седем ръкописа – 22, 36, 48, 51, 96, 231, 763, и се отличава със затворения си характер и повторението на общи грешки; подгрупа *II*, която е изведена по два ръкописа – 311 и 538, и понякога представя предхексапларен текст; подгрупа *III*, обединяваща три ръкописа – V, 46, 449, която се съгласува на редица места с масоретския текст. Лукианови разночетения се срещат и при коректурите на Оригеновия текст в Cod. Marchalianus (Q^c и Q^{mg}), на Сирохексаплата (Syh^{mg}), а така също и във фрагмент 456, а след 40-та глава – и в ръкопис 613. Следващи Лукиан варианти показва понякога и Arm.

Конкретно за Книгата на пророк Иезекиил Й. Циглер обобщава следните белези на Лукиановата редакция (Ziegler 1952: 48-57).

1. Промени според масоретския текст:

а) допълнения, чиито преки източници са по-често Акила и Симах (за сравнение Ориген в такива случаи се обръща предимно към Теодотион);

---

[3] Данните са извлечени от обобщителна статия на Metzger 1962: 193-196.

б) словни замени (синонимни и несинонимни), голяма част от които съвпадат с Акила, Симах и Теодотион; има немалко успоредици и с хексапларната традиция, но по-често хексапларните варианти се изменят, ако това се изисква от граматиката или стилистиката;

в) морфологични промени.

2. Специфични граматични и стилистични промени:

а) допълнения от общ характер – плеонастични, обстоятелствени уточнения, обяснителни подробности, обичайни изрази, лични местоимения, членове, частици;

б) синонимни замени на съществителни, глаголи, предлози, наречия, прилагателни;

в) словообразователни замени – предпочитание към префигирани форми на глаголите, но се срещат и обратните случаи;

г) морфологични варианти – най-често по отношение на времето и залога на глаголите, дублетните атически форми и предложно-падежната рекция;

д) пропуски, понякога поради небрежност на писача;

е) размествания.

3. *Наличие на отделни предхексапларни варианти* (Ziegler 1945: 91-93).

II. Книгата на пророк Иезекиил във византийската богослужебна книжнина

Част от историята на библейския текст съставя и неговата писмена традиция в богослужебната книжнина. Избраните четива от Стария Завет (παροίμια) присъстват широко в богослужението на Източноправославната църква и съответно в книгите с литургическа употреба: Профетологий (в славянската традиция – Паримейник), Триод, Миней, Евхологий. Процесът на тяхното установяване е неединен и продължителен, тясно свързан с развитието на богослужението и системата от християнски празници, поради което са познати множество локални, а също и хронологически варианти в подбора и подредбата на представените в тези книги текстове. Предполага се, че първоначално, през IV–V в., старозаветни откъси са се чели по време на евхаристийната литургия. В периода VI–VIII в. обаче те постепенно отпадат оттам и се включват в други служби, най-вече във вечернята, която заема мястото на ветхозаветната литургия и остава най-близка по дух до нея (Скабалланович 1910: 176-183). Според податките от съчиненията на Василий Велики, Йоан Златоуст и св. Августин най-рано се обвързват със специални старозаветни четива празниците от Великия пост, дните на страстната седмица и някои празници от следпасхалния цикъл (Скабалланович 1910: 182-183).

В традицията на Източноправославната църква се оформят три основни лекционарни състава: константинополски, йерусалимски и коптски (Rahlfs 1915: 30-69). Последният остава извън нашия интерес, защото е засвидетелстван само в сравнително късни коптски (бохарски) източници, няма отношение към славянския библейски превод и не съдържа четения от Книгата на пророк Иезекиил (Rahlfs 1915: 65-69). Сведения за йерусалимския лекционарен състав се черпят от арменски и сиропалестински ръкописи и от Йерусалимския типик в гръцки препис от 1122 г. (Rahlfs 1915: 59-67). От него могат да се извлекат данни само за присъствието на Книгата на пророк Иезекиил в йерусалимското богослужение от Цветница до Светлата събота, но не и за самите текстове на паримиите. Характерно за йерусалимската катедрална традиция изобщо е, че библейските перикопи са компактни и несъставни, като в начина на отразяване на празнуваното събитие доминира историзмът (Велковска 2002: 220).

Константинополската лекционарна система определя обхвата и последователността на библейските четения в практиката на Великата църква (Rahlfs 1915: 30-57), а по този начин и присъствието на тези текстове в основните богослужебни книги. Въз основа на заключението, че Сирната седмица се въвежда от император Ираклий, А. Ралфс определя долната граница на установяването на константинополския корпус от четива за Великопостния дял (от Неделята на митаря и фарисея до Великата събота) към 630 г., а горната му граница – краят на IX в., се поставя от най-старите датирани писмени свидетели (Rahlfs 1915: 71, 111). Изказано е мнение, че подобно на възприетата в Константинопол и оттук разпространена в цялата Византийска империя Лукианова редакция корените на константинополския лекционарен тип лежат в Антиохия (Rahlfs 1915: 71). Системата на паримиите за рождественско-триодния кръг на Великата църква се разпространява и в други патриаршии (например в Йерусалимската), като се смесва с техните собствени традиции и частично ги измества (Михайлов 1907: 282, 299). При избора на четивата в константинополската литургическа традиция доминира асоциативността над историчността и затова често се срещат съставни паримии (Велковска 2002: 221).

Според константинополската лекционарна система Книгата на пророк Иезекиил за разлика от книгите Битие, Притчи, Иона и Исай е представена с твърде незначителен дял четива. Текстове от нея се четат на Великия понеделник (Иез 1:1-20), Великия вторник (Иез 1:21-2:1а) и Великата сряда (Иез 2:3-3:3), Великата събота (Иез 37:1-14), на Петдесетница (Иез 36:24-29), на Рождество Богородично – 8.09. (Иез 43:27-44); на празника на отците от Седмия вселенски събор – 11.10. (Иез 40:1-2, 41:1а, 16б-25а), на Въведение Богородично – 21.11. (Иез 43:27-44:4а), на Сретение Господне – 2.02. (Иез 43:27-44:4а), на Благовещение – 25.03. (Иез 43:27-44:4а) и на Успение Богородично – 15.08. (Иез 43:27-44:4а) (Rahlfs 1915: 30-52).

Първоначално тези четива се помещават в Профетология – специална книга, съдържаща библейски откъси за богослужебна употреба, а от XII–XIII в. за гръцката и от XIII в. нататък за южнославянската традиция постепенно преминават в химнографските сборници Триод, Пентикостар и Миней. При включването на библейските откъси в Профетология се добавят някои необходими пояснения към старозаветния текст. Систематически характер за пророческите четива има уводната формула τάδε λέγει κύριος (Алексеев 1999: 24).

Ръкописните източници предоставят следните данни за паримии от Книгата на пророк Иезекиил (по Дмитриевский 1895: 1-172, 256-665; Høeg, Zuntz 1939-1970; Mateos 1962-63; Arranz 1969; Engberg 1980-81; Йовчева, Тасева 2001: 65-80).

1. В Профетология:

а) триоден цикъл

Иез 1:1-20 – за тритектите на Великия понеделник (изд. Høeg, Zuntz 1960: 359-361)

Иез 1:21-28 – за тритектите на Великия вторник (изд. Høeg, Zuntz 1980: 368-369)

Иез 2:3-3.3 – за тритектите на Великата сряда (изд. Høeg, Zuntz 1960: 373-375)

Иез 37:1-14 – за утринната на Великата събота (изд. Høeg, Zuntz 1962: 429-431)

Иез 36:24-28 – за вечернята на Петдесетница (изд. Høeg, Zuntz 1970: 550-551)

Иез11:17-20 – като алтернативно четиво вместо Иез 36:24-28 за вечернята на Петдесетница (засвидетелствано е само в два ръкописа от южноиталийски произход: *Pl.IX.15* от 964 г. от Флорентинската библиотека и *A.δ.4* от XIII в. от манастира Грота Ферата);

б) месецословен цикъл

Иез 40:1-2, 41:1, 16-25 – за вечернята на 11.10. на празника на отците от Седмия вселенски (Втори никейски) събор, среща се само в отделни профетологии (изд. Engberg 1980: 38-39)

Иез 43.27-44.4 – за вечернята на богородичните празници Рождество, Успение и Въведение, редовно четиво (изд. Engberg 1980: 13-14, 66, 145); за вечернята на Сретение Господне (има го само в отделни гръцки профетологии, напр. *Reg.Gr.75* от 982 г. от Ватиканската библиотека, *S.Sim.143F* от X–XI в. от Катедралната библиотека в Трир и *А.δ.4* от XIII в. от манастира Грота Ферата); за вечернята на Благовещение в определени случаи в зависимост от съвпадането му с празник от подвижния цикъл (изд. Engberg 1980: 87-100);

в) частно богослужение

Иез 18:21-32 в чина на Великата (светата) ангелска схима (Engberg 1980: 159).

2. В Триода и Пентикостара.

Споменатите по-горе паримии за подвижните празници след XII в. се преписват в тези две книги на съответните богослужебни позиции.

3. В Минея.

Освен отразените в Профетология четива за неподвижните празници в минеите се среща и Иез 43:1-2, 4-5; 44:1 за вечернята на Сретение Господне (срв. и Arranz 1969: 117). Доколкото данните за тази паримия произхождат не от свързания с константинополското катедрално богослужение Профетологий (Engberg 1980), а само от студийски типици и от по-късни минеи (Arranz 1969: 117; Пентковский 2001: 327; Йовчева, Тасева 2001: 74-75), въвеждането ѝ най-вероятно се свързва с практиката на едноименния манастир.

4. В Евхология.

Посочената паримия Иез 18:21-32 е засвидетелствана в чина на Великата (светата) ангелска схима само в три архаични кодекса *Г.β.V* от 1019 г. и *Г.β.VII* от X в. от Грота Ферата и *Gr.1836* от XI–XII в. от Ватиканската библиотека (Wawryk 1968:124; Passarelli 1981: 191).

III. Книгата на пророк Иезекиил с тълкованията на Теодорит Кирски

Друга форма на разпространение на старозаветните текстове в гръцката писмена традиция се обвързва с тълкованията на църковните отци. Известно е, че коментари върху Книгата на пророк Иезекиил или части от нея са писали Иполит Римски, Викторин от Петау, Кирил Йерусалимски, Диодор Тарсийски, Теодор от Мопсуестия, Полихроний Апамейски (Цоневски 1986: 196, 201, 228, 321, 324, 352, 362, Шиваров 1979). От най-голямо значение обаче за гръцката и славянската книжнина са коментарите на Теодорит Кирски (393-458), които съставят част от мащабното му екзегетическо творчество върху почти целия старозаветен корпус с изключение на книгите Ездра, Неемия, Еклесиаст и Притчи Соломонови. Като представител на Антиохийската школа той се придържа към тази редакция на библейския текст, която се приема за Лукианова. Понякога използва сирийски и еврейски източници или въвежда паралели от преводите на Акила, Симах и Теодотион или пък от хексапларния текст (срв. Глубоковский 1890: 20-60). В тълкованията си Теодорит съчетава достойнствата в подходите на александрийските и антиохийските екзегети, като изгражда цялостен метод за разбиране на Библията (Глубоковский 1890: 35-60; Ashby 1972:98-104). За разлика от своите изтъкнати предходници той не коментира всеки стих поотделно, а избира текстови цялости, които дават повод за теоретизиране в духа на ново-

заветните ценности. Неговият език се характеризира с яснота на изложението и близост до класическата форма на гръцкия.

Гръцката писмена традиция на Книгата на пророк Иезекиил с тълкованията на Теодорит Кирски не е много богата. Известни са 13 преписа от IX до XVI в. (Rahlfs 1914: 434-436). Засега няма критическо издание на Теодоритовите коментари към Иезекиил и затова все още се използва препечатаният в Migne текст по *Gr.472* от XI в. от Мюнхенската библиотека с разночетения по *Gr.117* от XVI в. в същата библиотека (Ziegler 1952: 11-12).

В. КНИГАТА НА ПРОРОК ИЕЗЕКИИЛ В ЮЖНОСЛАВЯНСКАТА СРЕДНОВЕКОВНА КНИЖНИНА

Историята на Книгата на пророк Иезекиил съставя част от сложната и дискутирана вече две и половина столетия проблематика около появата и разпространението на Стария Завет в средновековната славянска книжнина. Натрупаната от зората на славистиката до днес литература е огромна и често противоречива, особено що се отнася до началния етап на славянската Библия[4]. Известни са три функционални разновидности, в които се разпространява библейският текст: богослужебна и небогослужебна (с чети[5] и тълковен вариант). Различният произход на паримейния и тълковния превод за пръв път се доказва в публикациите на И. Евсеев въз основа на богат езиков материал от Книгата на пророк Исай (Евсеев 1897а). Използването на приложената от него методика в редица по-късни изследвания налага мнението, че старозаветните текстове найнапред навлизат като избрани четива, предназначени за богослужебна употреба, т. е. в Паримейника, по-късно биват преведени в пълен обем, т.е. в чети-вариант, а хронологически последна е появата на тълковния вариант. Въпросите за броя, датирането, локализирането и гръцката основа (основи) на пълните славянски преводи на отделните библейски книги разединяват и дори противопоставят изследователите. *Причината вероятно се корени в това, че в не малко случаи* литературно-историческите данни не се съгласуват с текстологическите аргументи[6]. Макар в рамките на традиционно обособените групи – исторически книги, учителни книги и пророчески книги, да се наблюдават известни паралели, няма абсолютно съвпадение на текстовата им история. Това предполага при изследването на Книгата на пророк Иезекиил, от една страна, да не се пренебрегват изводите относно другите пророчески текстове, но от друга – да се отчита възможността тя да има собствена съдба, за която може да се съди преди всичко по данните от самия ѝ текст. Затова тук ще бъде разгледана славянската писмена традиция на Книгата през Средновековието, като се привлече широк кръг южнославянски източници. Акцентът се поставя върху текстологическия им анализ, въз основа на който ще се потърси типологичното и специфичното в нейната рецепция и разпространение.

I. Паримеен превод

Както при повечето библейски текстове, така и при Книгата на пророк Иезекиил с най-широко разпространение се характеризира нейният богослужебен вариант. Появата и развитието му е част от историята на Паримейника, а от XIII в. насам също и на Триода и Минея. Въз основа на литургически съображения

---

[4] Вж. подробните библиографски прегледи у Thomson 1998 и Алексеев 1999.

[5] За недостатъците на този термин срв. бележките на Алексеев 1988б: 565.

[6] Срв. например за дискусията около Книга Битие: Михайлов 1912 и Славова 1995: 53-70; Славова 1999: 54-65.

пръв О. Новицки изказва мнението за ранен, Кирило-Методиев превод на Паримейника (Новицкий 1837). Последвалите текстологически разработки върху кирилски и глаголически преписи на отделни старозаветни книги или части от тях напълно подкрепят това предположение (Евсеев 1897а, 1905, 1911, 1916; Михайлов 1912; Jagić 1913; Туницкий 1918; Нахтигал 1902; Рибарова 1988, 1993, 1997; Zlatanova 1994, 1998; Златанова 1998; Алексеев 1999: 152-153; Пичхадзе 1986; 1991; Славова 1995, 1999; Дунков 1992, 1994, 1995; Атанасова 1995 и др.).

1. Обхват и източници на паримейния превод на Книгата на пророк Иезекиил

При определянето на първоначалния състав на славянския Паримейник и конкретно на четивата от Книгата на пророк Иезекиил, които той е съдържал, трябва да се отчитат, от една страна, развитието на състава на Паримейника, а от друга, данните от ръкописните източници и особено текстовите свидетелства. Според А. Михайлов в основата на славянския превод на Паримейника лежи константинополският рождественско-триодно-месечен тип на тази книга. Неговият първоначален състав за празниците от христологичния и триодния цикъл се определя доста точно от Типика на Великата константинополска църква, множеството съхранени гръцки профетологии и от най-старите славянски паримейници – Григоровичевия и Захарийския (Михайлов 1907: 305-306). Съществува обаче и мнение, че гръцкият оригинал на славянския Паримейник не е изцяло от константинополски тип, а се сближава по някои изолирани особености с южноиталийски кодекси (Пичхадзе 1986; 1991). Решаването на този въпрос не засяга пряко повечето от четивата от Книгата на пророк Иезекиил, тъй като те принадлежат към най-устойчивото ядро на византийската лекционарна система – триодния цикъл и богородичните празници.

Източниците, въз основа на които учените изследват паримейния превод на старозаветните книги, се разделят на две основни групи – кирилски и глаголически. Към първата група принадлежат богослужебните книги на Източноправославната църква – Паримейник, Триод и Минеи, а към втората – свързаните с практиката на Римската църква хърватски бревиари и мисали.

1.1. Кирилски източници

В славянските паримейници присъстват следните Иезекиилови перикопи (по Рибарова, Хауптова 1998; Тасева, Йовчева 1998а; Йовчева, Тасева 2001; Пентковский 2001):

а) триоден цикъл

Иез 1:1-21 – за тритектите на Великия понеделник (изд. Рибарова, Хауптова 1998: 269-273)

Иез 1:21-28 – за тритектите на Великия вторник (изд. Рибарова, Хауптова 1998: 279-283)

Иез 2:3-3.3 – за тритектите на Великата сряда (изд. Рибарова, Хауптова 1998: 285-287)

Иез 37:1-14 – за утринната на Великата събота (изд. Рибарова, Хауптова 1998: 315- 317)

Иез 36:24-28 – за вечернята на Петдесетница (изд. Рибарова, Хауптова 1998: 391);

б) месецословен цикъл

Иез 43.27-44:4 – за вечернята на богородичните празници Рождество, Успение и Въведение като редовно четиво; за вечернята на Сретение Господне в определени случаи; за вечернята на Благовещение в зависимост от съвпадането му с празник от подвижния цикъл (изд. Йовчева, Тасева 2001: 73)

Иез 1:3-21, Иез 1:21-28 – за архангелските празници Чудото на архангел Михаил в Хона на 6.09. и Събор на архангелите Михаил и Гаврил на 8.11. (отразено е само в отделни славянски паримейници, например в *Зах* от 1271 г., *Син.тип.52* от 1348 г., срв. и Михайлов 1912: XCV-XCVI, CIV)

Иез 43:1-2, 4-5, 44:1-4 – в тази комбинация се среща на Сретение Господне само в един късен руски паримейник от XVI в. (Михайлов 1912: CVII).

Същите четива на славянска почва през XIII в. навлизат в специализираните химнографски сборници, където се включват на съответните богослужебни места. Най-ранните появи на паримии от Книгата на пророк Иезекиил са засвидетелствани в триодите *Арг* и *Кюст* и минеите *Скоп*, *Драг*, *Добр, НБКМ113*.

В Триода влизат следните пет четива:

Иез 1:1-20 (21) – на Великия понеделник

Иез 1:21-28 – на Великия вторник

Иез 2:3-3.3 – на Великата сряда

Иез 37:1-14 – на Великата събота

Иез 36:24-28 – на Петдесетница.

В Миней се поместват следните четива или препратки към тях:

Иез 43:27-44:4 – на богородичните празници Рождество, Успение и Въведение; на Сретение Господне (само в отделни ръкописи като *Драг* и *F.п.I.72*); на Благовещение в зависимост от съвпадането му с празник от подвижния цикъл и регламентираща устав (само в преписи след XIV в.) (Йовчева, Тасева 2001: 65-80)

Иез 43:1-2, 4-5, 44:1-4 – за Сретение Господне в източници, датирани след XIV в. (Йовчева, Тасева 2001: 73, 75)

Иез 1:3-21, Иез 1:21-28 – за архангелските празници Чудото на архангел Михаил в Хона на 6.09. и Събор на архангелите Михаил и Гавриил на 8.11. само в отделни преписи (например в *Драг*, *САНУ58*).

В Зайковския требник (№ 960 от НБКМ) в чина на погребение на архиерей се намират литургически указания за паримията Иез 37:1-14 с препратка към Великата събота, но за присъствието ѝ в този чин няма други данни нито в гръцки, нито в славянски ръкописи (вж. Hološnjaj 1995: 239).

1.2. Хърватски глаголически източници:

а) в бревиарите

Иез 1:1-3:3 – като част от цикъла четива от Книгата на пророк Иезекиил през първите две седмици на ноември;

б) в мисалите

Иез 1:10-14 – за Рождество на апостоли или за празник на един от четиримата евангелисти

Иез 36:23-28 – като част от четивото за сряда от петата седмица на поста

Иез 37:1-14 – на Великата събота.

2. По-важни текстови особености на паримейния превод

Във всички изследвания върху включения в богослужебни и небогослужебни кодекси паримеен текст от редица библейски книги единодушно е подчертана неговата старинност и близост до езика на най-ранните славянски преводи, свързвани с дейността на Кирил и Методий (Евсеев 1897а, 1905; Михайлов 1912; Нахтигал 1902; Рибарова 1988, 1993, 1997; Пичхадзе 1991; Zlatanova 1994, 1998; Златанова 1998; Славова 1989). Тази обща констатация се потвърждава и по отношение на Книгата на пророк Изекиил.

2.1. Архаизми. В областта на морфологията и синтаксиса се наблюдават следните старинни форми:

а) първи сигматичен аорист с удължена коренова гласна

Иез 37:10 ἐπροφήτευσα S **P** – пророѣхъ *Григ*, *Кюст*, *Арг*, пророкохъ *Лобк*

Иез 37:7 ἐπροφήτευσα S **P** – пророѣхъ *Григ*, *Кюст*, пророкохъ *Лобк*; om. *Арг*

б) старинни форми на анафоричното местоимение във винителен падеж

Иез 2:10 ἀνείλεσεν αὐτὴν S **P** – ꙗзвнтъ *Григ*, ꙗзвнть н *Лобк*, *Орб*, ꙗзвнѭ *Арг*

Иез 36:27 αυτα S – ѧ *Григ*, *Лобк*;

в) несклоняеми прилагателни

Иез 1:18 πλήρεις S **P** – нсплѣнъ *Григ*, *Лобк*, *Орб*; но плѣна *Арг*, *Драг*, *F.n.I.72*;

г) безпредложен родителен в израза

Иез 1:9 ἕκαστον S **P** / + αυτων *L''*-46-Z^{v} 86^{mg} – къждо нкъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*.

2.2. Сходство с най-ранните славянски преводи, смятани за дело на Кирил и Методий:

а) използване на определени синтактични модели за предаване на някои специфични гръцки конструкции

– предаване почти без изключения на субстантивираната в дателен падеж конструкция винителен с инфинитив чрез дателен + инфинитив, въведен от наречието вънегда и по-рядко егда (Скупский 1993: 54; Тасева, Йовчева 1995: 44-45; Тасева 1997: 19-20)

Исз. 1:9 ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά S – вънегда ходіти имъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*

Иез. 1:17 ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά S – вънегда нти имъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*

Иез. 1:21 ἐν τῷ ἑστάναι αὐτά S – внегда стоѩти имь *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*, (втори път) егда стоѩти *Григ*, *Лобк*

Иез. 1:21 ἐν τῷ ἐξαίρεν αὐτά S – вънегда вꙁꙁдвиꙁати сѧ имъ *Григ* (2 пъти), вънегда вꙁыматн сѧ имъ *Арг* (2 пъти), егда вьꙁыматн сѧ имь *Лобк*, *Орб* (2 пъти)

Иез 37:7 ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι S – н бꙑ гла вънегда прр҃ꙋѣствоватн ми *Григ*, *Лобк*, *Арг*, н бы іегда прр҃ꙋьствовахь *Кюст*

Иез 37:13 ἐν τῷ ἀνοῖξαί με S – вънегда ѿвръстн ми гробы ваш҃ *Григ*, *Кюст*, *Арг*, ѣнегда ѿвръꙁѫ гробы ваш҃ *Лобк*;

– предаване на гръцки инфинитив с член в родителен падеж чрез славянски инфинитив (Алексеев 1988а: 134; Минчева 1991: 177; Тасева, Йовчева 1995: 43-44):

Иез 37:13 τοῦ ἀναγαγεῖν με S – прѣѣꙁнестн вы *Лобк*, нзвестн вы *Кюст*, но нзведѫ вы *Арг*, om. *Григ;*

– предаване на гръцките членувани причастия чрез сложни причастни форми (Oblak 1891: 359-361; Михайлов 1904: 123; Тасева 1997: 16):

Иез. 1:25 τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς S **P** – сѫщѫа надъ главоѫ *Григ*, *Лобк*, *Орб*, om. *Арг*

Иез. 2:3 τοὺς παραπικραίνοντας S **P** / του παραπικραινοντος **R**; pr. προς *L''*-46 – прогнѣвавъшїх *Григ*, *Лобк*, прогнѣвавъшнм *Арг*, прогнѣваѫщнмь *Орб*

Иез. 2:8 τοῦ λαλοῦντος S **P** – гл҃ѫщаго *Григ*, *Лобк*, *Арг*, гл҃ѫщѫа *Орб*

Иез. 3:3 τῆς δεδομένης S **P** – данаго *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб;*

– предаване на ἐν + дателен падеж чрез безпредложен творителен (Алексеев 1983: 243; Zlatanova 1994: 217; Тасева, Йовчева 1995: 45)

Иез 37:1 ἐν πνεύματι S **P** – дх҃омъ гн҃емъ *Григ*, *Кюст*, *Арг*, *Лобк;*

б) архаични лексеми и гръцки заемки в духа на Кирило-Методиевите преводи (срв. Евсеев 1897а: 78-152, Евсеев 1905: X-XV, Михайлов 1912: 1-291, 337-391; Jagić 1913)

Иез 1: 4, 18, 27, 28, 2:6 κύκλῳ, κυκλόθεν S – окрьстъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*

Иез 2:4 om. S B Lucif. Ambr. Hi.^{test} / (※ *O* 710) στερεοκαρδιοι (σκληροκ. 198; θρασυκαρδιοι *L''*-V-46 710 Tht., στερεοι καρδια 239'; σκληροκαρδιοι και

σκληροπροσωποι R) rel. P – ѿплазо҃рднї *Григ*, *Лобк*, *Орб*, ѿплазднвн *Арг*
Иез 2:5 παραπικραίνων S P – прогнѣваѭн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*
Иез 1:5, 5, 10, 16, 22, 26 ὁμοίωμα S P – подобьствне *Григ*, подобне *Лобк*, съподобьство, подобьство и подобне *Арг*, подобне и подобьно *Орб*
Иез 36:25 εἴδωλον S P – ндолъ *Григ*, *Зах*, коумиръ *Лобк*
Иез 36:27 δικαίωμα S P – правьда *Григ*, *Лобк*, *Зах*
Иез 36:27 κρίμα S P – сѫдьба *Григ*, *Лобк*, *Зах*
Иез 36:27 φυλάξω S P – хранитн *Григ*, *Зах*, блюстн *Лобк*
Иез 37:10 πολλή S P / μεγαλη A"-106'-403' $\mathbf{Sin}_{13}$ – велен *Григ*, *Кюст*, *Арг*, великъ *Лобк*
Иез 37:10 συναγωγή S P – съньмъ *Григ*, *Кюст*, *Лобк*; съборъ *Арг*
Иез 37:11 διαπεφωνήκαμεν S P – разноръхомъ *Григ*, *Кюст*, *Арг*
Иез 37:11 ἐλπίς S P – оупованне *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, *Арг*
Иез 43:27 οἱ ἱερεῖς S P – ерене *Лобк* (септ.)[7]
Иез 43:27 θυσιαστήριον S P – жлтарь *Лобк* (септ.)
Иез 43:27 τὰ ὁλοκαυτώματα S P – жлокаѣтоматы *Лобк* (септ.)
Иез 44:3 ἡγούμενος S P – нгоумень *Лобк* (септ.)
Иез 44:3 διότι S P – зане *Лобк* (септ.).

3. Отношение към гръцките източници

Поставеният още в края на XIX в. въпрос за гръцката редакция, която лежи в основата на славянския Паримейник, е разработван многократно до наши дни (Евсеев 1897а, 1905; Михайлов 1907, 1912; Vajs 1926). Изследванията показват, че паримните от отделните библейски книги възхождат към различни гръцки текстови форми[8]. Единно с мнението за връзката на четивата от повечето пророчески книги – Исай, Даниил и дванадесетте малки пророци, с Лукиановата редакция (Евсеев 1897а, 1905; Златанова 1998). За да се реши въпросът конкретно за паримните от Книгата на пророк Иезекиил, бе направена пълна съпоставка на славянския текст, от една страна, с критическото издание на Септуагинта, а от друга – с критическото издание на гръцкия Профетологий. Данните могат да бъдат обобщени в три групи:

а) В 32 случая, представени с особено висока честота в паримията за Великата събота, славянският паримейник съвпада с Лукиановата редакция и се различава от гръцкия Профетологий, напр.:
Иез 1:22 нⷭ̂ главоⷨ] ἐπὶ τῶν πτερύγων S P / υπερ κεφαλης *L*''-Z^{V} Tht. – надъ главоⷨ *Григ*, *Лобк*, *Арг*
Иез 1:25 om. S P / (※ *O* 86') εν τω εσταναι αυτα ανιετο αι πτερυγες (και ανιστασθαι τας πτερυγας (pro αν. αι πτ.) *L*'-36-V) αυτων rel. – вънегда стоѣтн їмъ поуневахѫ крила нхъ (нмь *Лобк*) *Григ*, *Лобк*, *Арг*
Иез 1:27 ἕως κάτω S P – до нижоу *Григ*, *Лобк*, до нижь *Арг*
Иез 37:7 om. S P / οστεον προς οστεον (om. προς οστ. 48-46) *L*'' Tht. – костъ къ костн *Григ*, *Лобк*, *Кюст*
Иез 37:8 om. S P / και περιεταθη (περιεσταθη Tht.; + επ V) αυτοις *L*'' Tht. – н ѿпатъ сѳ на нихъ кожа *Григ*, *Лобк*, *Арг*, transp. *Кюст*
Иез 44:2 om. S P/ τω ηγομενω *L*'' 239' – нгоуменоу *Хлуд133* (септ.), *CA58* (септ.),

[7] Месецът в скоби указва на кой от богородичните празници е поместена паримията.
[8] Вж. библиографския обзор у Алексеев 1999: 117-123.

нгоуменовн *Добр* (авг.), *НБКМ113* (авг.), *F.n.I.72* (февр.)

Иез 37:12 om. S **P** / υιε ανθρωπου *L''* Tht. R – сн҃е ѵловѣѵъ *Григ*, *Лобк*, *Arг*, *Кюст.*

Особено показателно е безизключителното назоваване в славянския Паримейник на Господа с името Адонай, чиято последователна поява се приема за един от най-характерните белези на Лукиановата редакция (McGregor 1985: 57-93):

Иез 2:4 κύριος S 46 **Le** / κυριος αδωναι *L''*-311-449; αδωναι κυριος 538-V Tht., κυριος κυριος **P** – адонан *Григ*, адонан *Лобк*, *Arг*

Иез 37:5 om. S / Αδωναι 62' *L''* Tht.; κύριος **P** – адонан *Григ*, *Кюст*, адонан *Лобк*, *Arг*

Иез 37:9 om. S / Αδωναι 62' *L''* Tht.; κύριος **P** – адонан *Григ*, *Кюст*, адонан *Лобк*, *Arг*

Иез 37:12 om. S / Αδωναι A''-403'-410 62' *L''* Tht.; κυριος **P** – *Григ*, *Кюст* адонаї, адонан *Лобк*, *Arг*

Иез 37:14 om. S / Αδωναι 62' *L''* Tht.; κυριος **P** – адонан *Григ*, *Кюст*, адонан *Лобк*, *Arг*

Иез 43:27 om. S / Αδωναι A''62 *L''*-46-613; κυριος **P** – адонан *Лобк* (септ.);

б) По 11 разночетения, съсредоточени в паримиите за Великия понеделник, Великия вторник и Великата сряда, славянският Паримейник съвпада с гръцкия Профетологий и се различава от Лукиановата редакция:

Иез 1:11 – om. S **F** / (※ Q) και τα προσωπα αυτων *O* 22^{c} 410; ταυτα τα προσωπα αυτων *L''* (22*)-Z^{v} Tht.; τα προσωπα αυτων **P** – н лнце *Григ*, н лнца нкь *Лобк*, om. *Arг*

Иез 1:21 σὺν αὐτοῖς S / + και (om. και F) οι τροχοι **P** – с нїмї колеса *Григ* (В. пон.), *Лобк* (В. пон.), н колеса *Лобк*, *Arг* (В. вт.), с нимн колеса *Григ*, *Arг* (В. вт.)

Иез 2:3 om. S / ηθετησαν εν (om. εν **Le**) εμοι **P** – ѿвръгохж сѧ мене *Григ*, *Arг*, ѿвръгошж сѧ мене *Лобк*

Иез 2:10 ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν S **P** / transp. A *L''*-46 Tht. – прѣднѣѣ н zадънѣѣ *Григ*, *Лобк*, *Arг*

Иез 3:2 om. S / ταυτην **P** – снмъ *Григ*, *Лобк*, *Arг*

Иез 37:5 φέρω S **P** / εισαγω *L'*-46-449 Tht. наношж *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, *Arг*;

в) В 14 случая славянският превод следва общи за Лукиановата редакция и гръцкия Профетологий разночетения, по които те се противопоставят на другите текстови разновидности:

Иез 1:16 om. S / (※ *O* Z^{v}) και η ποιησις αυτων *O*-62' *L''*-Z^{v} 86 Tht. **P** – н тваѳн їхъ *Григ*, *Arг*, тваръ нкь *Лобк*

Иез 2:7 καὶ S **F** / και συ υιε ανθρωπου *L''*-V Tht. **P** – н тъı сн҃е ѵл҃ѵъскъı *Григ*, *Лобк*, *Arг*

Иез 37:12 om. S / λαος μου *L''* Tht. **P** – людне мої *Григ*, *Лобк*, *Arг*, om. *Кюст*

Иез 44:2 εἰσελεύσεται S / διελευσεται *L'* **P** – прондетъ *Лобк* (септ.), *Добр* (авг.), *Драг* (ноември), *F.n.I.72* (ноември), *НБКМ116* (авг.), *НБКМ545* (авг.), *Хлуд163* (ноември), *НБКМ116* (ноември)

Изнесените данни за паримейния текст от Книгата на пророк Иезекиил потвърждават като цяло по-широкото присъствие на специфични за Лукиановата редакция варианти. Показаното обаче неравномерно разпределение в отделните паримии не позволява еднозначен и категоричен извод за гръцката основа на славянския превод. По-прецизното изясняване на този проблем е възможно, от една страна, след като се установи отношението на текста на ранния гръцки Профетологий към различните текстови форми на Септуагинта, а от друга, чрез изследване на четивата по цикли и самостоятелно.

4. Разпространение на паримейния текст

Поради своето предназначение паримейният текст се разпространява в различни типове литургически книги на Източноправославната и Римската църква. По тази причина неговото развитие е в тясна зависимост от историята на богослужебната книжнина.

4.1. Паримейният текст в кирилската богослужебна книжнина след XII в.

Историята на паримейния превод в кирилската богослужебна книжнина през Средновековието се отличава със своята сложност и многоаспектност. Причините за това се коренят в богатата ръкописна традиция в течение на повече от шест столетия, в битуването му в различни типове книги, в зависимостта на паримиите от тяхното богослужебно обкръжение.

4.1.1. Несистемни промени. Подобно на четивата от другите старозаветни книги (срв. Евсеев 1897а: 23-31, Евсеев 1905: XL-XLVI; Михайлов 1912:1-291; Стипчевић 1970; Рибарова 1997; Пичхадзе 1991), тези от Книгата на пророк Иезекиил се подлагат на непоследователни промени, които са отразени в отделни преписи. Голяма част от иновациите имат успоредици в пълния превод. Например:

Иез 1:9 κατέναντι **S P** – противѣ *Григ* – прѣмо *Лобк*, *Орб*, *Арг* – прѣмо *П*

Иез 1:18 πλήρεις **S P** – исплѣнѣ *Григ*, *Лобк*, *Орб* – плѣна *Арг*, *Драг*, *F.п.I.72* – плѣни *П*

Иез 37:10 συναγωγή **S P** – сѣньмъ *Григ*, *Кюст*, *Лобк* – сѣборъ *Арг* – сѣборъ *П*

Иез 36:25 εἴδωλον **S P** – ндолъ *Григ*, *Зах*, *Sin11* – коумиръ *Лобк* – коумиръ *П*

Иез 37:7 ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι **S P** – вънегда прр҃ѣствовати ми *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Sin 11* – и бы иегда прр҃ѣствовахъ *Кюст* – вънегда же пророцахъ *П*

Иез 37:13 ἐν τῷ ἀνοῖξαί με **S P** – вънегда ѿвръсти ми гробы ваши *Григ*, Кюст, *Арг* – ёнегда ѿвръзж гробы ваши *Лобк*, *Хил*, *Sin 11* – ѥгда ѿвръзж гробы ваши *П*

Иез 43:27 τὰ ὁλοκαυτώματα **S P** – *Лобк* (септ.), *Худ162* (март) *Худ163* (септ), *Sin 11* (септ., ноември), *НБКМ113* (авг.), *F.п.I.72* (февр.) шлокаѣтоматы – всѣсьжагаѥма *Худ133* (септ.), всѣсьжеженїа *F.п.I.72* (септ.), *Sl23* (авг.), *НБКМ896* (март), *НБКМ523* (септ.), жр҃твы *САПУ58* (септ.) – всѧсъжеженѣа *F.I.3*.

Обяснението на съвпаденията с тълковния превод като пряко влияние от негова страна би било прибързано, защото по същността си те отразяват общи тенденции в развоя на българския книжовен език през среднобългарската епоха.

4.1.2. Случаи на по-последователна редакторска намеса:

а) в редактирани архаични мишеи от XIII и XIV в., като например *Драг*, *F.п.I.72* и *Sl23*:

– въвеждане на варианти, които обикновено съвпадат с критическия текст на гръцкия Профетологий

Иез 1:9 ἕκαστον **S P** / + αυτων *L''*-46-Z^{v} 86^{mg} – къждо нкъ *Григ*, *Лобк*, *Арг* – къ̂ждо *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:18 om. **S P** / και φοβεροι ησαν 88 *L''*-Z^{v} Tht. – и страшни бяхж *Григ*, *Лобк*, страшна бѣ *Арг* – om. *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:22 ἐπὶ τῶν πτερύγων **S P** / υπερ κεφαλης *L''*-Z^{v} Tht. – надъ главож *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – на крилѣхъ ѝ *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:23 om. **S** / καλυπτουσαι αυτα και εκαστω δυο 538-*III*-Z^{v}; + συνεζευγμεναι **P** – мнтдсъ *Григ*, om. *Лобк*, мнтнсѧ *Арг* – спражен҃ѣ *Орб*, съпражен҃ѣ *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:24 om. **S** / (※ Q) ικανου (θεου σαδδαι ικανου **P**; θεου σαδδαι 62^{mg} *L''* (22^{txt}, 311^{txt}, 538^{txt}, 449^{txt})-Z^{v} 534 106 Tht.) – бг҃а сададан *Григ*, бг҃а садъдан *Лобк*, om. *Арг*, г҃а садьдан *Орб* – сад҃данкена *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:26 om. **S P** / επ αυτου 198 *L''* Tht.; επ αυτω Chr. – на немъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*

– om. *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:27 ἕως κάτω εἶδον S **P** / = *L''*-46 Tht.P – до нижоу *Григ*, *Лобк*, до нижь *Арг* – и до нижѕ и внд҃ *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 44:4 om. S P/ (※ Q) κυριου *O L''*-46 (22*, 36^{c}) – гн҃а *Лобк* (септ.), *Добр* (авг.), *Хлуд133* (септ.), *Sin11* (ноември, септ.), *САНУ58* (септ.), *Хлуд163* (септ.), *Драг* (ноември), *F.п.I.72* (ноември, февр.), *НБКМ113* (авг.), *Sl23* (авг.), *НБКМ539* (септ.) – om. *F.п.I.72* (ноември);

– лексикални замени, които не са мотивирани от различия в гръцките източници

Иез 1:4 φέγγος S **P** – свѣ҃ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – сианне *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:13 φεγγος τοῦ πυρός S **P** – зарѣ ѡг҃ня *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – блистание wгнѣ *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:16 τὸ ἔργον S **P** – тварь *Григ*, *Арг*, *Орб*, тварѣ *Лобк* – творение *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:18 νῶτος (2 пъти) S **P** – зади҃а *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – плещи *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:18 ὕψος S **P** – вѣ҃сота *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – въздвижение *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 1:27 φέγγος S **P** – зарѣ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – сиание *Драг*, *F.п.I.72*

Иез 44:3 ἡγουμενος S **P** – игоумень *Лобк* (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд163* (септ.), *Драг* (септ.), *Хлуд162* (март), *НБКМ113* (авг.), *Sin11* (септ., ноември), *F.п.I.72* (февр.), *САНУ58* (септ.), *Sl23* (авг.), *НБКМ896* (март), *НБКМ523* (септ.) – вл҃ка *F.п.I.72* (септ.)

Иез 44:3 διότι S **P** – зане *Лобк* (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд162* (март), *НБКМ113* (авг.), *Хлуд163* (септ.), *Sin11* (септ., ноември), *F.п.I.72* (февр.), *САНУ58* (септ.), *НБКМ896* (март) – понеже *F.п.I.72* (септ.), *Sl23* (авг.);

б) в триоди, които отразяват новия атонски извод, например *Sin24*, *НБКМ936*, *НБКМ939*, *SK9760*:

– въвеждане на варианти, които обикновено съвпадат с критическия текст на гръцкия Профетологий

Иез 1:9 ἕκαστον S **P** / + αυτων *L''*-46-Z^{v} 86^{mg} – кѫждо нкъ *Григ*, *Лобк*, *Арг* – кѫжо *Sin24*, каажо *SK9760*

Иез 1:18 om. S **P** / και φοβεροι ησαν 88 *L''*-Z^{v} Tht. – и страшни бѣхж *Григ*, *Лобк*, страшна бѣ *Арг* – om. *Sin24*, *SK9760*

Иез 1:22 ἐπὶ τῶν πτερύγων S **P** / υπερ κεφαλης *L''*-Z^{v} Tht. – надъ главож *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – на҃ крилѣ҃ *Sin24*, на҃ главою *SK9760*

Иез 1:24 om. S B / (※ Q) ιχανου (θεου σαδδαι ιχανου **P**; θεου σαδδαι 62^{mg} *L''* (22^{txt}, 311^{txt}, 538^{txt}, 449^{txt})-Z^{v} 534 106 Tht.) – б҃а сададан *Григ*, б҃а садѫдан *Лобк*, om. *Арг*, г҃а садьдан *Орб* – б҃а саддан҃ довлна *Sin24*, б҃а са҃дан довл҃а *SK9760*

Иез 1:26 om. S **P** / επ αυτου 198 *L''* Tht.; επ αυτω Chr. – на немъ *Григ*, *Лобк*, *Арг* – om. *Sin24*, *SK9760*

Иез 1:27 ἕως κάτω εἶδον S **P** / εως κατω *L''*-46 Tht.P – до нижоу *Григ*, *Лобк*, до нижь *Арг* – даже до долоу видѣхъ *Sin24*, данже и долоу *SK9760*

Иез 37:4 om. S **P** / προφητευσον υιε ανθρωπου V-449 Tht. **R F** – прр҃ъцн сн҃е улв҃ъ *Григ*, *Арг*, *Кюст*, *Q.п.I.51* – om. *Sin24*, *SK9760*, *НБКМ936*, *НБКМ939*

Иез 37:12 om. S **P** / υιε ανθρωπου *L''* Tht. **R** – сн҃е улювѣ҃ъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Кюст*, *Q.п.I.51* – om. *Sin24*, *НБКМ936*, *НБКМ939*

Иез 37:7 om. S **P** / οστεον προς οστεον (om. προς οστ. 48-46) *L''* Tht. – *Григ*, *Лобк*, *Арг* (err.), *Кюст*, *Q.п.I.51* костъ къ костн – om. *Sin24*, *SK9760*, *НБКМ936*, *НБКМ939*;

– лексикални и граматични иновации без пряка обвързаност с гръцки източници

Иез 1:7 τὰ σκέλη S **P** – голиѧнн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*, *Драг*, *F.п.I.72*, *Sin11* –

стегнѣ *Sin24, SK9760*

Иез 1:8 ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη S **P** – на ·Д· чαстн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*, *Драг*, *F.п.I.72*, *Sin11* – о четърѣ странѣ *Sin24*, ѿ четърѣ странь *SK9760*

Иез 1:9 om. S B Co (Bo^{txt}) / εχομεναι (-να A*-198 36; ερχομεναι 130) ετερα της (om. ετ.της 48-V) ετερας rel. **P** – съдрѣжаѩща сѧ дрвгъ дрвгъ *Григ*, *Лобк*, *Орб*, *Sin11*, дрьжаща дроу̑ дрвгы *Арг*, прндрьжѫще сѧ дроугъ къ дроугоу *Драг*, *F.п.I.72* – блнзь кажддо конжддо *Sin24*, *SK9760*

Иез 1:9 om. S B Co (Bo^{txt}) *L*$''^{-36}$ / (※ *O*$^{-88}$) και αι πτερυγες αυτων (+ των τεσσαρων S_{267}) *O* (Syh^{txt})-62 86 Bo^{mg} **P**; και τα προσωπα αυτων των τεσσαρων rel. **F** – н лица имъ *Григ*, *Sin11*, н лица нхь *Арг*, н крила имь *Лобк*, *Орб*, н крила тѣмь четъремь *Драг*, *F.п.I.72* – н крила н̑ *Sin24*, *SK9760*

Иез 36:26 λιθίνην S **P** – камѣно *Григ*, *Зах*, *Sin 11*, камѣное *Хил* – зьдѣное *Sin24*, *НБКМ936*, *НБКМ939*

Иез 36:27 φυλάσσω S **P** – хранитн *Григ*, блюстн *Лобк* – съхранитн *Sin24*, *SK9760*, *НБКМ936*

Иез 37:11 διαπεφωνήκαμεν S **P** – разнорѣхомъ *Григ*, *Кюст*, *Арг*, *Хил*, *Q.п.I.51*, *Sin11* – оубиени бъкомъ *Sin24*, *SK9760*, *НБКМ936*, *НБКМ939*

Иез 37:13 τοῦ ἀναγαγεῖν με S **P** – прѣвѣзнестн *Лобк*, въздвестн *Хил*, *Sin11*, издвестн *Кюст*, издведж *Арг*, om. *Григ* – еже въздвестн *Sin24*, *НБКМ936*, *НБКМ939*

Иез 37:14 γνώσεσθε S **P** – разоумѣете *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Кюст*, *Q.п.I.51*, *Хил*, *Sin11* – познаете *Sin24*, *SK9760*, *НБКМ936*, *НБКМ939*;

в) в новоизводни мнеи като например *Хил148*, *НБКМ116*, *НБКМ118:*

– съгласуване с гръцки Профетологии

Иез 43:27 om. S / Αδωναι A"62 *L*$''^{-46}$-613; κυριος **P** – адонан *Лобк* (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд163* (септ.), *Хлуд162* (март) – om. *Sin11* (септ., ноември), *F.п.I.72* (ноември), *Sl23* (авг.), *НБКМ118* (авг.) – гь̑ *Хил148* (авг.); бь̑ *НБКМ116* (ноември)

Иез 44:3 ἐναντίον κυρίου S / om. **P** – прѣдь бг̑омь *Лобк* (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд162* (март), *Sl23* (авг.), *F.п.I.72* (февр.), *САНУ58* (септ.); прѣ гд̑емъ *Добр* (авг.) – om. *Sin11* (септ., ноември), *Хил148* (авг.), *НБКМ116* (септ., ноември), *НБКМ118* (авг.)

Иез 44:4 om. S **P**/ (※ Q) κυριου *O L*$''^{-46}$ (22*, 36^{c}) – гнѧ *Лобк* (септ.), *Добр* (авг.), *Хлуд133* (септ.), *Sin11* (септ., ноември), *САНУ58* (септ.), *Хлуд163* (септ.), *Драг* (ноември), *F.п.I.72* (февр.), *НБКМ113* (авг.), *Sl23* (авг.), *НБКМ539* (септ.) – om. *F.п.I.72* (ноември), *Хил148* (авг.), *НБКМ116* (септ., ноември), *НБКМ118* (авг.);

– лексикални варианти без пряка зависимост от гръцката основа

Иез 43:27 οἱ ἱερεῖς S **P** – ерене *Лобк* (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд162* (март), *Хлуд163* (септ.), *Драг* (септ.), *НБКМ113* (авг.), *F.п.I.72* (септ., февр.), *САНУ58* (септ.), *НБКМ896* (март) – сщ̑енници *Sl23* (авг.), *Хил148* (авг.), *НБКМ116* (септ., ноември), *НБКМ118* (авг.)

Иез 44:3 ἡγούμενος S **P** – игоумень Лобк (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд163* (септ.), *Драг* (септ.), *Хлуд162* (март), *НБКМ113* (авг.), *Sin11* (септ., ноември), *F.п.I.72* (февр.), *САНУ58* (септ.), *Sl23* (авг.), *НБКМ896* (март) *НБКМ523* (септ.), *Хил148* (авг.) – вл̑ка *F.п.I.72* (септ.) – наставникь *НБКМ116* (септ.)

Иез 44:3 διότι S **P** – зане *Лобк* (септ.), *Хлуд133* (септ.), *Хлуд162* (март), *НБКМ113* (авг.), *Хлуд163* (септ.), *Sin11* (септ., ноември), *F.п.I.72* (февр.), *САНУ58* (септ.), *НБКМ896* (март) – понеже *F.п.I.72* (септ.), *Sl23* (авг.), *Хил148* (авг.) – ꙗко *НБКМ116* (септ., ноември).

Изнесеният материал позволява следните обобщения:

1. И двете редактирания на четивата от Книгата на пророк Иезекиил използват гръцки източници, близки по текст до издадения в гръцкия Профетологий, в резултат на което повечето специфични за Лукиановата редакция четения биват отстранени. Прави впечатление, че промените не са в такава степен проява на различни преводачески решения, колкото на стремеж да доближат текста на паримиите в славянските богослужебни книги до този в гръцките минеи и триоди.

2. Въпреки обединяващата ги тенденция, двете редактирания са независими едно от друго, което се доказва от редица лексикални разлики помежду им.

Възниква въпросът, дали установеното от нас редактиране на четивата в новоизводните триоди и минеи следва да се отнесе към късната редакция на Паримейника, за която И. Евсеев (1905: XLIII-XLVI) и А. Михайлов (1912: 391-445) предполагат сръбски произход, а А. Пичхадзе свръзва с дейността на българските книжовници на Атон (1991: 158-171). Задоволителен отговор би дала само текстологическата съпоставка на паримиите от минеите и новоизводните триоди с тези в известните, но засега недостъпни за нас паримейници от XV–XVI в., отразяващи споменатата редакция, като например *Пог451*, *НБС162*, *ГБЛ Тихонр. 205*[9]. Във връзка с този проблем могат да се изкажат някои предварителни съображения. С въвеждането на Йерусалимския устав окончателно се регламентира съществуващата и преди това тенденция в южнославянската книжнина литургическите кодекси да включват необходимия материал за последованието на неговото богослужебно място. Практически този устав кодифицира функционално структурирания тип химнографски сборници. Триодите и минеите, възхождащи към атонско-търновския извод, вече почти безизключително съдържат всички паримии според изпълнението им по време на службата. Затова остава необяснима потребността да се редактира една и без това отпаднала от южнославянската писмена практика книга като Паримейника (от XIV в. са последните български и сръбски преписи с изключение на *НБС162*). В случай, че текстологическите изследвания покажат единството между паримиите в цитираните три източника и новоизводните триоди, би трябвало да се потърси друго обяснение за появата на късната редакция на Паримейника.

4.2. Паримейният текст от Книгата на пророк Иезекиил в хърватските глаголически бревиари и мисали

Значението на хърватските глаголически източници за възстановяване на Кирило-Методиевото преводно наследство изтъква за пръв път П.-Й. Шафарик (Šafařik 1853:XXVIII–XLI), а присъствието на архаични текстови пластове се потвърждава и до днес от изследванията на няколко поколения библеисти (Р. Нахтигал 1902; А. Михайлов 1904; Vajs 1908, 1910, 1912, 1913b, 1915, 1926; Corin 1977; Nazor 1986; Ribarova 1987; Reinhart 1990; Bauerova 1991, 1996; Čermak 1999, 2000, 2001). При сравнението на паримейния текст на Книгата на пророк Иезекиил по кирилски и глаголически богослужебни кодекси, а също и по гръцки и латински източници, бяха обособени две групи разночетения – свидетелства за гръцка или латинска основа и свидетелства за следване или отклонение от Кирило-Методиевия превод.

4.2.1. Към първата група принадлежат:

а) съвпадения с гръцки източници (9 примера), които противопоставят хърватските текстове на латинските

Иез 1:16 ἦν S **P** / ἕν *L*-Z^{v} Tht. – бѣ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – бѣше *П* – бнше *VO*, *III5*,

[9] Ръкописите, представящи тази редакция, се цитират по Пичхадзе 1991:158.

Vrbn – om. *Vulg*, erat *VL*

Иез 1:26 om. S **P** / επ αυτου 198 *L''* Tht.; επ αυτω Chr. – на немъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, om. *Орб* – на немъ *П* – om. *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – om. *Vulg*, *VL*

Иез 36:27 om. S P / αυτα (=O^{-Syh}) *O L''* Tht. – ѧ *Григ*, *Лобк* – ѧ *П* – є *Ill4*, *M* – om. *Vulg*, *VL*

Иез 37:6 πνεῦμά μου | εἰς ὑμᾶς S / transp. **P** – дх҃ъ мои̑ въ (на *Кюст*) вы *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Кюст* – дх҃ъ мои̑ *П* – дх҃ъ мои̑ на вн *Ill4*, вам' дух' *M*, *HM* – vobis spiritum *Vulg*, spiritum meum super vos *VL*

Иез 37:8 om. S **P** / επεγενετο (εγενετο 46) *L''* Tht. – бы́шѫ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, нечетливо *Кюст* – бы́шѫ *П* – бѣше *Ill4*, бяше *M* – om. *Vulg*, *VL*

Иез 37:10 συναγωγή S **P** – съньмъ *Григ*, *Кюст*, *Лобк*, съборъ *Арг* – съборъ *П* – съньмъ *Ill4*, *HM*, *M* – exercitus *Vulg*, congregatio *VL*

Иез 37:12 om. S / A$^{\text{"}}$-403'-410 62' *L''* Tht.; κυριος **P** – аданаї *Григ*, *Кюст*, адонан *Лобк*, *Арг* – а҆до҆на҃ *П* – адонан *Ill4*, но бь *M* – Deus *Vulg*, *VL*

Иез 37:12 om. S **P** / υιε ανθρωπου *L''* Tht. R – сн҃е ѵловѣчъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Кюст* – сн҃е ѵл҃ь *П* – сн҃е ѵс҃кн *Ill4*, сн҃е ѵс҃кн *M* – om. *Vulg*, *VL*

Иез 37:13 om. S **R F** / ειμι 967 *o* 46 233 **P** – есмъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Кюст* – ѥ҆смь *П* – iесм' *Ill4*, *M* – om. *Vulg*, sum *VL*.

Вижда се, че в 4 случая хърватската традиция се успоредява едновременно и с гръцки, и със старолатински източници. В контекста на останалите цитирани примери обаче те следва да се приемат за обикновено съвпадение с Vetus Latina в резултат на връзката на дойеронимовските текстове със Септуагинта (срв. Ziegler 1952: 13-14), а не за пряко влияние на архаичната латинска версия върху глаголическите бревиари и мисали.

б) съвпаденията на хърватските преписи с латинските източници наброяват над 50 случая, напр.

Иез 1:7 om. S **P**] (※ O^{-Q}) ως ιχνος μοσχου O^{-Q} Arm; ως ιχνος ποδος μοσχου 62 311 – om. *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – Ⱋ вндѣнне нхь ѣко ступала юньца *VO*, *Vrbn*, om. *Ill5* – quasi planta pedis vituli *BR*, *Vulg*, om. *VL*

Иез 1:14 om. S B 106 Hi.^{test} / (※ *O* 86') και τα ζωα (το φως pro τα ζ. 46) ετρεχον (-χε(ν) *L''*$^{-36}$-Z^{V}; ανετρεχον 147) και ανεκαμπτον (-τε(ν) ταχει *L*-311-449-Z^{V}; ανεκαμπτεν 46; + εν ταχει V; + ταχει 62 538) ως ειδος του βεζεχ (ζεβεκ 449 S_{247} **R**; βεδεκ **F**; + ως ειδος αστραπη 538; om. ως ειδ. του βεζ. V) rel. **P** – н ѿбращахѫ сѧ скорѳ̀ ѣко вндѣнїе везеково (езеково *Арг*, *Орб*) *Григ*, *Арг*, *Орб*, н wбращаахѫ сѧ скоро *Лобк* – н обраѣахоу сѐ подобнн мл҃нн блнскающен се (om. се *NM*, *HM*) *VO*, *Vrbn*, *NM*, *HM*, н обращахоу се скоро около вндѣннѣ того в подобствѣ мл҃нне блнскающен се *Ill5* – et revertebatur in similitudinem fulguris coruscantis *Vulg*, et revertebantur quasi species besec *VL*

Иез 1:16 εἶδον θάρσις S **P** – вїдѣнне тарснїско *Григ*, *Лобк*, вндѣнне тарсндско *Арг*, вндѣнне таѳ̀снтьско *Орб* – вндѣнне мора *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – visio maris *Vulg*, species Tharsis *VL*

Иез 1:24 om. S B / (※ Q) ιχανου (θεου σαδδαι ιχανου **P**; θεου σαδδαι 62^{mg} *L''* (22^{txt}, 311^{txt}, 538^{txt}, 449^{txt})-Z^{V} 534 106 Tht.) – бг҃а сададан *Григ*, бг҃а садъдан *Лобк*, om. *Арг*, г҃а садьдан *Орб* – бг҃а вншнаго *VO*, *Vrbn*, гр҃ома вншнаго *Ill5* – sublimis Dei *Vulg*, *VL*

Иез 2:4 κύριος S 46 **Le** / κυριος αδωναι *L''*-311-449; αδωναι κυριος 538-V Tht.; κυριος κυριος **P** – аданан гь҃ *Григ*, *Арг*, адонан Лобк, г҃ь афанан *Орб* – г҃ь бг҃ь *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – Dominus Deus *BR*, *Vulg*, Dominis *VL*

Иез 36:26 ἐν S $\mathbf{Sin_{8\ 13}}$ **R** / om. 147 *cl* 26' Tht.^{p} **P** – въ *Григ*, om. *Лобк* – срѣдѣ *Ill4*, *HM*, *M* – in medio *Vulg*, in *VL*

Иез 37:4 om. S **P** /= V-449 Tht. **R F** – прр҃ъцн сн҃е ѵлв҃ъ *Григ*, *Арг*, *Кюст* – om. *Ill4*, *HM*, *M* – om. *Vulg*, *VL*

Иез 37:14 om. S / = 62' *L''* Tht.; κυριος **P** – адонан *Григ*, *Кюст*, адонан *Лобк*, *Арг* – всд҃гн *Ill4*, *HM*, *M* – Deus *Vulg*, Deus *VL*.

4.2.2. Вторият тип разночетения отразяват отношението към Кирило-Методиевия паримеен превод:

а) съвпадения:

– на граматично равнище примерите обхващат запазването в отделни случаи на Кирило-Методиевите модели за предаване на субстантивирана в дателен падеж конструкция Accusativus cum infinitivo, запазване на синтетичните глаголни форми, въпреки латинските аналитични образци или обратно

Иез 1:1 ἠνοίχθησαν S / ανεωχθησαν **P** – отвръзошѫ сѧ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – отворншє сє *VO*, ѡворншє сѧ *2NB* – aperti sunt *Vulg*, om. *VL*

Иез 1:3 и 3:3 ἐγένετο S **P** – бы҃ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – бн҃ *2NB*, *Vrbn*, 1: 3 бнсть *VO*, но 1:1 створено бнсн *VO* – factum est / facta est *Vulg*, *VL*

Иез 1:9 ἐν τῷ βαδίζειν αὐτὰ S **P** – вънєгда ходітн нмъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – єгда ходнтн нмь *VO*, внегда ходнтн нмь *2NB* – cum incederent *Vulg*, om. *VL*

Иез 1:24 ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ S **P** / εν τω πτερυσ(σ)εσθαι αυτα 88 (sub ÷) *L*-V-46-Z^{V} *C* Tht.; ÷ *O* – вънєгда ходнтн имъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – внегда ходнтн нмь *VO*, *2NB* – cum ambularent *Vulg*, cum irent *VL*

Иез 37:7 ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι S **P** – вънєгда прр҃ѣствоватн мн *Григ*, *Лобк*, *Арг* – внегда пророу'ствоватн м'нѣ *Ill4*, но пророкоующу м'нѣ *M*, пророкоующу мнѣ *HM* – prophetante me *Vulg*, cum ego prophetarem *VL*

Иез 37:13 ἐν τῷ ἀνοῖξαί με S **P** – *Григ*, *Кюст*, *Арг* вънєгда ѿвр҃ѣстн мн гробъı вашѫ – *Лобк* ѣнегда ѿврьзѫ гробы вашѫ – єгда мн ѡвр҃ѣстн гробн ваше *Ill4*, єгда (када *HM*) отврzу гробн ваше *HM*, *M* – cum aperuero sepulcra vestra *Vulg*, *VL*

Иез 37:1 ἐγένετο S **P** – бы҃ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – бнсн *M*, *NM* – facta est *Vulg*, *VL*

Иез 37:1 ἐν πνεύματι S **P** – дх҃омъ гн҃ємъ *Григ*, *Кюст*, *Арг*, *Лобк* – дх҃омь гн҃нм' *M*, *HM*, (своим') *Ill4* – in spiritu Domini *Vulg*, *VL*

Иез 37:3 ζήσεται S **P** – жнвъı бѫдѣтъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – жнвн боудоуть *M*, *NM* – vivent *Vulg*, *VL*

Иез 37:11 διαπεφωνήκαμεν S **P** – разнорѣхомъ *Григ*, *Арг*, разоумѣхомь *Лобк*, разгорѣхомь *Орб* – растлѣхом сє *M*, растлѣхомь сє *NM* – abscissi sumus *Vulg*, desperavimus *VL*

Иез. 37:14 ζήσεσθη S **P** – жнвн бѫдєтє *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – жнвн боудєтє *M*, *NM* – viveritis *Vulg*, vivetis *VL*;

– на лексикално равнище

Иез 1: τὸν ἱερέα S **P** – нєрѣю *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – єрѣ҃ъ *VO*, *Vrbn*, *2NB* єрѣю *Ill5* – sacerdotem *Vulg*, om. *VL*

Иез 1:4 ἠλέκτρου S **P** – елєктора *Григ*, *Арг*, *Орб*, алєктора *Лобк* – лек'стра *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – electri *BR*, *Vulg*, *VL*

Иез 1:13 συστρεφόμενον S **P** – ѿбращаѩь сѧ *Григ*, *Орб*, wбращажще сѧ *Лобк*, *Арг* – обращающнї сє *VO*, *Ill5*, обращающнх сє *Vrbn*, om. *NM*, *HM* – om. *Vulg*, discurrentium *VL*

Иез 2:4 om. S B Lucif. Ambr. Hi.^{test} / = (※ *O* 710) στερεοχαρδιοι (σκληροκ. 198; θρασυχαρδιοι *L''*-V-46 710 Tht.; στερεοι χαρδια 239'; σκληροχαρδιοι και σκληροπροσωποι **R**) rel. **P** – ѿплазоср҃дн҃ї *Григ*, *Лобк*, *Орб*, ѿплазнвн *Арг* – плzоср҃дн *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – indomabili corde *BR*, *Vulg*, om. *VL*

Иез 2:5 παραπικραίνων S **P** – прогнѣваѧн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – прогнѣваєн *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – exasperans *BR*, *Vulg*, amaricans *VL*

Иез 37:8 και περιεταθη (περιεσταθη Tht.; + επ V) αυτοις *L''* Tht. – *Григ*, *Лобк*, *Арг* н ѿпдтъ сѳ на ннхъ (transp. *Кюст*) – н опет се ... ннх' *Ill4*, *M*, om. *HM* – et extenta est in eis *Vulg*, om. *VL*

Иез 37:10 συναγωγή S **P** – съньмъ *Григ*, *Кюст*, *Лобк*, съборъ *Арг* – съньмъ *Ill4*, *HM*, *M* – exercitus Vulg, congregatio *VL*

Иез 37:11 ἐλπίς S **P** – оупованне *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, *Арг* – оупъванне *Ill4*, *HM*, *M* – spes *Vulg*, *VL*

Иез 36:25 εἴδωλον S **P** – ндолъ *Григ*, коумнръ *Лобк* – ндолъ *Ill4*, *HM*, *M* – idolum *Vulg*, *VL*

Иез 36:27 κρίμα S **P** – сѫдьба *Григ* – сѫдьба *Ill4*, *HM*, *M* – iudicia *Vulg*, *VL*

Иез 36:27 φυλάσσω S **P** – хранитн *Григ*, блюстн *Лобк* – съхранитн *Ill4*, *HM*, *M* – custodiatis *Vulg*, *VL*;

б) различия спрямо паримейния превод:

– на граматично равнище те се изразяват предимно във формално съгласуване с латинските образци (срв. Тасева 1997:16-17, 19-20, 23)

Иез 1:25 τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς S **P** – сѫщѫа надъ главоѫ *Григ*, *Лобк*, *Орб*, om. *Арг* – нже бѣше над' главою нхь *VO*, *Ill5*, ѣже б҃ше ньд г҃лвою *2NB*, *Vrbn* – quod erat super caput eorum *Vulg*, om. *VL*

Иез 1:26 om. S B Cyr VI 177 / (※ *O* 86') του (+ οντος 147 d_2^{rubr} **F**) υπερ κεφαλης αυτων rel. **P** – ѩже надъ главоѫ нхъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, ѩкоже надъ главожѫ нхъ *Орб* – ѣже бѣше над' главою нхь *VO*, *Vrbn*, *Ill5*, ѣже над г҃лвою нхь *2NB* – quod erat inminens capiti eorum *Vulg*, om. *VL*

Иез 1:21 ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ S **P** – вънегда ходитн ѥмъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*, (втори път) вънегда шествоватн животнымъ *Григ*, *Лобк*, (втори път) вънегѫ ходитн животнъıм *Арг*, (втори път) вънегда нтн нмъ *Орб* – с ходещнмн *VO*, *Vrbn*, *2NB*, *Ill5* – cum euntibus *Vulg*

Иез. 1:21 ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ S **P** – внегда стоѩтн ѥмь *Григ*, *Лобк*, *Арг* (x2), *Орб* (x2), (втори път) егда стоѩтн *Григ*, *Лобк* – сь стоещнмн *VO*, *Vrbn*, *2NB*, *Ill5* – cum stantibus *Vulg*

Иез 2:8 τοῦ λαλοῦντος S **P** – г҃лѧщаго *Григ*, *Лобк*, *Арг*, г҃лѧщѫа *Орб* – ѣже г҃лю *VO*, *Vrbn*, *2NB*, *Ill5* – que loquor *Vulg*, om. *VL*

Иез 37:7 ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι S **P** – вънегда прр҃ъствоватн мн *Григ*, *Лобк*, *Арг* – внегда проро҃'ствоватн м'нѣ *Ill4*; пророкоующу м'нѣ *M*; пророкоующу мнѣ *HM* – prophetante me *Vulg*, cum ego prophetarem *VL*;

– на лексикално равнище

Иез 1:4 πνεῦμα S, **P** – д҃хъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – вѣтарь *VO*, *Vrbn*, д҃хь *Ill5* – ventus *BR*, *Vulg*, spiritus *VL*

Иез 1:7 τὰ σκέλη S **P** – голѩнн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – ногн *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – pedes *BR*, *Vulg*, cura *VL*

Иез 2:3 om. S / ηθετησαν **P** – ѿвръгохѫ сѳ мене *Григ*, *Лобк*, Агр, *Орб* – ѻпадоше *VO*, ѻстоупнше *Ill5*, *Vrbn* – praevicati sunt *BR*, *Vulg*, om. *VL*

Иез 3:2 τὴν κεφαλίδα S **P** – свнткомъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – вѣнцемь *VO*, *Vrbn*; свнткомь *Ill5* – volumine *BR*, *Vulg*, om. *VL*; но Иез 3:3 τῆς κεφαλίδος S **P** – свїтка *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – свнтка *VO*, *Ill5*, *Vrbn* – volumina *BR*, *Vulg*, capitulo *VL*

Иез 37:11 διαπεφωνήκαμεν S **P** – разнорѣхомъ *Григ*, *Кюст*, *Арг* – растѣхом' *Ill4*, *HM*, *M* – abscissi sumus *Vulg*, desperavimus *VL*

Иез 36:27 δικαίωμα S **P** – правьда *Григ*, *Лобк* – заповѣдь *Ill4*, *HM*, *M* – praeceptis *Vulg*, *VL*

Иез 37:7 ἁρμονία S **P** – ѵлѣнъ *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, ѵлѣнъкъ *Арг* – оудъ *Ill4*, съставъ *HM*, *M* – iunctura *Vulg*, *VL*

Иез 36:24 λήμψομαι S P – пѫ҇ѥмѫ *Триг*, понмѫ *Лобк* – в'zмоу *III4*, *НМ*, сверу *M* – tollam *Vulg*, accipiam *VL*.

Следите от гръцка основа в хърватските бревиари и мисали, а също лексикалните и синтактични успоредици, по които глаголическите книги се сближават с кирилски паримейници и се противопоставят на латинските източници, безспорно подкрепят и по отношение на Книгата на пророк Иезекиил мнението, че в хърватските глаголически книги се съхраняват следи от преведените от Кирил и Методий богослужебни четива. Съотношенията обаче при двата типа разночетения ясно очертават доминиращата роля на латинските образци в историята на паримейния текст в хърватските земи.

II. Тълковен превод

1. Източници

Другата текстова форма, в която Книгата на пророк Иезекиил се среща в средновековната славянска книжнина, е тълковната. Тази версия обхваща пълния библейски текст, придружен от тълкованията на Теодорит Кирски. В славянската ръкописна традиция обаче тя е засвидетелствана и без коментари. Установено е, че известни грешки характеризират всички преписи на Книгата на пророк Иезекиил, независимо дали то е придружено или не от тълкования (Востоков 1842: 35; Горский-Невоструев 1855: 103-107, 202-207). Например в глава 28 след 18-и стих е интерполиран текст от Исай 50:11; Иез 45:12-46:24 се разполага не на правилното място, а се вмъква в Иез 48:4; стиховете в 7-а глава са разместени в последователност Иез 7:1-3, 7-9, 4-6; липсват Иез 10:21-22, 12:27-28, 20:15-17, 21b-22, 24, 36:12, 37:20 и др.; повтарят се части от стихове – Иез 37:24. Общи са и следните пропуски на отделни думи и фрази без опора в гръцки източници:

Иез 1:23 τὰ σώματα (προσωπα **Le**) αὐτῶν S P – тѣлеса нхъ *Триг*, *Арг*, тѣлеса своѣ *Лобк* – тѣлеса *П*, *F.I.3*

Иез 1:28 αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοιώματος (ομοιωμα **F**) δόξης κυρίου S P – се видѣнне (+ по҃бне *Лобк*, по҃нне *Арг*) славы гн҃а *Триг*, *Лобк*, *Арг* – om. *П*, *F.I.3*

Иез 3:3 καὶ ἔφαγον αὐτήν S P – снѣстн *Триг*, н снѣхь н *Лобк*, н снѣдо҃ н *Арг* – om. *П*, *F.I.3*

Иез 3:3 ὡς μέλι S P – вко медъ *Триг*, *Лобк*, *Арг* – om. *П*, *F.I.3*.

Въз основа на посочените текстови успоредици се приема, че всички преписи на Книгата на пророк Иезекиил без тълкования всъщност възхождат към тълковния тип (Востоков 1842:35, Горский-Невоструев 1855: 103-107, 202-207, Алексеев 1999: 37, 163-167).

Този тип текст се разпространява в средновековните ръкописи в устойчива група заедно с тълковните версии на останалите пророчески книги. Засега са посочени 53 преписа на Книгата на пророк Иезекиил – един български, един молдовски, три сръбски и 48 руски (Matiessen 1983: 18-32; Предварительный список 1986:87, 88, 186, 237, 238). Към групата на руските източници следва да се добавят още 6 преписа в трите юлски тома на Великите чети-минеи на митрополит Макарий, където на 21.07. (паметта на пророк Иезекиил в източноправославния календар) непосредствено един след друг са поместени пълният текст с тълкования и без тълкования: Софийски (РНБ Соф. 1323) от 1535-1540 г. на л. 184а-248б (по номерацията в средата на листовете) или л. 194а-258б (по номерацията вдясно), Успенски препис (ГИМ Син. 996) от 1552-1553 г. на л. 251б-350б и Царски препис (ГИМ Син. 182) от 1554 г. на л. 343а-467. Най-старият източник е среднобългарският ръкопис F.I.461 от последната четвърт на XIV в. (Николова 1994, 1996, 1998: XIX-XXI), а тясно свързан с него е и влахо-молдовският препис Щчукин 507 (Николова 1998: XXI).

2. Паримейните глави в тълковния превод

Безспорната първичност на паримейния превод поставя въпроса за отношението на тълковната версия към него и към техните гръцки оригинали. За книгите на пророк Даниил и пророк Исай И. Евсеев установява, че обикновено паримейните четения се внасят без изменения в тълковния превод (Евсеев 1897а: 9-10, 1905: XXXV). Извършеният от нас текстологически анализ даде следните резултати.

2.1. Отношение към гръцките оригинали

Прави впечатление, че текстовите отклонения на тълковния превод от паримейния намират успоредици в различни гръцки образци:

Иез 1:13 ὅρασις ὡς S **P** / = 407 *cII* 410 Tht. – вндѣннѣ ѣко *Григ*, *Лобк*, вндѣннѣ ꙗкоже *Арг* – ꙗ̂к̂ вндѣнїѣ *П*

Иез 36:24 γεῶν S / γενεων 36 26 410 Tht. **P** – зємъ *Григ*, *Лобк* – рожєнїн *П*

Иез 37:4 om. S **P** *L'*-403 / υιε ανθρωπου rel. – сн҃е ѵловѣѵъ *Григ*, *Лобк*, *Хил*, *Орб*, *Арг* – om. *П*

Иез 37:9 ἐλθέ S **F** / ελθετω *II* 233 106 **P** – прндн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Кюст* – да прнидеть *П*

Иез 37:10 πολλή S **P** / μεγαλη A''-106'-403' $\mathbf{Sin}_{13}$ – велєн *Григ*, *Кюст*, *Арг*, велнкъ *Лобк* – мнóгь *П*

Иез 37:5 φέρω S **P** / εισαγω *L'*-46-449 Tht. – наношж *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, *Арг* – вѵведѫ *П*

Иез 37:3 κύριε κύριε S **P** / κύριε θεος *L''*-449 Tht – г҃н г҃н *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, г҃н *Арг* – г҃н вж҃е *П*.

Отсъствието на съществени различия между двата славянски превода с опора в гръцките оригинали може да се обясни с факта, че славянският Паримейник почива основно върху Лукиановата редакция, която използва и Теодорит Кирски в своите коментари (Ziegler 1952: 44). Вижда се, че в почти всички случаи паримейните глави в рамките на тълковния превод отразяват специфичните само за Теодорит или за Теодорит и Лукиан четения.

2.2. Варианти, получени в резултат на различни преводачески решения в паримейната и тълковната версия:

а) граматични:

– непоследователна замяна на сложните форми на причастията с безкопулни нже конструкции

Иез 1:25 τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς S **P** – сѫщѫѧ надъ главоѧ *Григ*, *Лобк*, *Орб*, om. *Арг* – еже на̂ главожⷭ *П*

Иез 1:26 om. S / τοῦ (+ ὄντος 147 Bo $\mathbf{d_2}^{\mathbf{rubr}}$ **F**) υπερ κεφαλης αυτων rel. **P** – ꙗже надъ главоѧ нхъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, ꙗкоже надъ главожⷭ нхъ *Орб* – ꙗже на̂ главожⷭ н̂ *П*;

– предаване на гръцкия инфинитив с член в родителен падеж чрез конструкцията ꙗкоже + инфинитив

Иез 37:13 τοῦ ἀναγαγεῖν με S **P** – om. *Григ*, прѣвьзнестн *Лобк*, нзведⷭ *Арг*, нзьведⷭ *Орб* – ꙗкоже нзвестн *П*;

– последователно въвеждане на подчинено изречение за време срещу гръцката конструкция винителен + инфинитив с член в дателен падеж

Иез 1:19 ἐν τῷ πορεύεσται τὰ ζῷα S **P** – вънегда нтн жнвотнымъ *Григ*, *Лобк*, внег̂а нтн нмь *Арг*, егда нтн нмь *Орб* – вънегда ндѣхⷭ *П*

Иез 1:21 ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτά S **P** – вънегда вѵздвнѵатн са нмъ (2 пъти) *Григ*, вѵзнматн *Лобк*, вънегда вѵыматн са нмъ (2 пъти) *Арг*, егда вьѵыматн са нмь *Орб* (2 пъти) – егда вѵздвнгнѣахⷭ *П*

Иез 1:24 ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά S P / εν τω πτερυσ(σ)εσθαι αυτα 88 (sub ÷) *L*-V-46-Z^{v} *C* Tht. – вънегда ходнтн имъ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – вънегда ндѣахѫ снн *П*

Иез 1:24 ἐν τῷ ἑστάναι αὐτά S P – *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* вънегда стоѩтн имъ – вънегда стоахѫ *П*

Иез 37:13 τοῦ ἀναγαγεῖν με S P – прѣ҃знестн вы *Лобк*, нзвестн вы *Кюст*, нзведѫ вы *Григ Орб*, om. *Арг* – ѩкоже ѩзвестн вы *П*

Иез 37:7 ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι S P – вънегда прр҃ѵъствоватн мн *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб*; ѥгда прр҃ѵьствовахь *Кюст* – гла҃ вънегда же проронцахъ *П*

Иез 37:13 ἐν τῷ ἀνοῖξαί με S P – вънегда ѿвръстн мн гробы вашѫ *Григ*, *Кюст*, *Арг*, *Орб*; ѣгда ѿвръзѫ гробы вашѫ *Лобк* – є҆гда ѿвръзѫ гробы вашѫ *П*;

– в сравнение с паримиите в богослужебните книги, където суфиксите -ьскъ и *-jь имат приблизително равностойно представяне, паримейният текст в рамките на тълковния превод показва явно предпочитание към втория при съотношение 1:16 (Тасева 1997: 28-29);

б) лексикални варианти:

Иез 1:3 τὸν ἱερέα S P – нерѣю *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – жрѣца *П*

Иез 1:4 ἠλέκτρου S P – електора *Григ*, *Арг*, *Орб*, алектора *Лобк* – ѵнстааго прѫда *П*

Иез 1:13 συστρεφόμενον S P – ѿбращамѫь сѧ *Григ*, *Орб*, ѡбращаѫще сѧ *Лобк*, *Арг* – мечьѵѫщь *П*

Иез 1:13 φέγγος S P – zарѣ *Григ*, *Лобк*, *Арг*, *Орб* – свѣтъ *П*

Иез 1:22 κρυστάλλου S P – кроустала *Григ*, кроусталь *Лобк*, хрвстела *Арг*, кристала *Орб* – стъкла *П*

Иез 2:6 ἐπισυστήσονται S P / -στησουσιν F – въскр҃намолѧтъ *Григ*, вьскрамолѧть *Лобк*, вьскрамоѣ *Арг* – въстаѫтъ *П*

Иез 37:7 προσήγαγε τὰ ὀστᾶ S P – сложн костї *Григ*, *Лобк*, *Sin11*, *Арг*, *Кюст*, *Орб* – съвъкоуплѣахѫ сѧ костн *П*

Иез 37:11 διαπεφωνήκαμεν S P – разнорѣхомъ *Григ*, *Кюст*, *Арг* – разлѫчнхом сѧ *П*

Иез 36:27 δικαίωμα S P – правьда *Григ*, *Лобк* – оправленне *П*

Иез 37:7 ἁρμονία S P – ѵлѣнъ *Григ*, *Лобк*, *Кюст*, ѵлѣнъкъ *Арг* – съставъ *П*.

Разгледаните текстологически данни относно използваните гръцки оригинали и преводаческите особености в областта на граматиката и лексиката позволяват заключението, че паримейните глави в тълковната версия представят нов независим превод. В това отношение историята на богослужебните четива от Книгата на пророк Иезекиил в ранната славянска книжнина не потвърждава споменатите наблюдения на И. Евсеев за книгите на пророк Исай и пророк Даниил, но съвпада с тази на четивата от други пророчески книги (Zlatanova 1994: 218-224; Мострова 1995, 1996; Алексеев 1999: 153-159, 163-172; Moszyński 2001).

3. Непаримейният текст в тълковния превод

3.1. В непаримейните глави също се наблюдават отделни архаични езикови черти (срв. Тасева, Йовчева 1995: 42), например:

– неконтрахирани форми на прилагателните

Иез 7:13 продаѫщоѭмоу *П*, Иез 7:13 жнвѫщоѭмоу *П*;

– първи сигматичен аорист със запазена сигма в 3 л. мн. ч.

Иез 29:7 ѧсѧ *П*, Иез 32:2 прнасѧ *П*, Иез 32:30 прїасѧ *П*, Иез 27:5 възасѧ *П*;

– първи сигматичен аорист с удължена коренна гласна

Иез 14:22 навѣсь *П*, Иез 3:10, 13:7, 18:25, 33:20 рѣсте *П*, Иез 12:9, 13:5 рѣ҃ *П*, Иез 11:5 рѣшѫ *П*;

– архаични винителни форми на анафоричното местоимение

Иез 5:16 нѧ *П*, Иез 14:9 нь *П*, Иез 14:8, 9 н *П*;

– безпредложни изрази от типа кѫжьдо нкѫ

Иез 8:12 кьжо ѭ *П*, Иез 24:23 кѫжо вас *П*, Иез 33:20 комогжо вѧ *П*, Иез 36:36 елнкоже ѭ *П*;

– безпредложен местен падеж

Иез 31:8 не бы̑ прнклонно ѿраслехь его *П*, Иез 31:8 непрнклонѭнн вѣяхь *П*.

3.2. Гръцка основа.

Прегледът на съвпаденията и разликите на тълковния превод с различни гръцки източници оставя впечатлението[10], че най-много са успоредиците с представителите на Лукиановата редакция и особено с библейския текст в тълкованията на Теодорит Кирски, без обаче да се изключват отделни общи места и с други версии на Септуагинта. Напр.:

Иез 3:13 om. S / (※ *O*) μεγαλου *O*-62 46 *L*-311-Z^{v}; μεγαλη 538-V-449 Tht. – велнкь *П*

Иез 3:18 τῇ ἀδικίᾳ S / τη ανομια Syh^{mg}-147′ *L″* Tht.P – безаконїемь *П*

Иез 3:20 μνησθῶσιν S / + αυτω Syh-62 *L″* Tht. – помѣнѫт ся *П*

Иез 3:26 om. S / (※ *O*) προς τον λαρυγγα (φαρυγγα 147′ 538) σου *O′ L″* 239′ Tht. – къ грьтанн твоѥмꙋ *П*

Иез 4:8 om. S / χαλκους 147 – мѣдѣны *П*

Иез 4:8 τὸ πλευρόν σου S / το πλευρον A* 233 – рєбръ *П*

Iez 4:9 om. S / υιε ανθρωπου *L″* Tht. – с҃не ч҃лⷱ *П*

Иез 4:14 om. S / και βεβηλον *L″* 86′ Tht. – нн скврънаво *П*

Иез 5:17 λιμόν S / ρομφαιαν *L*′-22-311 Tht. – глѧ *П*

Иез 6:7 om. S / υμων *L*′-46-311 Tht. – вашн *П*

Иез 6:8 ἐν τῷ γενέσθαι ἐξ ὑμῶν ἀνασωζόμενος S / του γεν. εξ υμων αν. *L*′-311 Tht. – ѩкоже бытн ѿ вѧ съназдѣноѩ *П*

Иез 6:9 ἐξ ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν S / εξ υμων *L*-36 51 Tht. – ѿ вѧ *П*.

Както се вижда от цитираните примери, мнението на И. Евсеев за близост на тълковния превод до Исихиевата (Александрийската) редакция не се потвърждава относно Книгата на пророк Иезекиил.

3.3. Преводачески особености в непаримейния текст в сравнение с тези в Кирило-Методиевите преводи.

а) на граматично равнище (по-подробно у Тасева 1997:17-29):

– гръцките членувани причастия се предават в повечето случаи чрез сложни причастни форми, както е обичайно в Кирило-Методиевите преводи

Иез 3:27 ὁ ἀκούων S – слышнн *П*

Иез 34:16 τὸ ἀπολωλὸς S – погꙑбшааго *П*

Иез 34:16 τὸ πλανώμενον S – заблѫдившааго *П*

Иез 34:16 τὸ συντετριμμένον S – съкроушеноє *П*;

– на гръцкия инфинитив с член в родителен падеж обикновено съответства конструкция дателен + инфинитив, която е характерна изобщо за преславските текстове (Алексеев 1988а: 134; Минчева 1991: 177; Тасева, Йовчева 1995: 43), докато Кирило-Методиевите се отличават с богата синтактична вариативност (Pastrnek 1903: 367-375, 380-381; Карачорова 1989: 154-156; Тасева, Йовчева 1995: 43)

Иез 3:18 τοῦ ζῆσαι αὐτόν S – ѩкоже жнвоу бытн емоу *П*

Иез 3:21 τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν S – ѩкоже не съгрѣшнтн /емоу/ *П*

[10] Детайлното изследване на гръцката основа на тълковния превод излиза извън рамките на настоящото обобщение и ще бъде извършено на друго място.

Иез 18:23 τὸ ἀποστρέψαι αὐτόν S – ꙗкоже wвратнтн сѧ емоу *П*;

– на субстантивираната в дателен падеж конструкция винителен + инфинитив редовно съответства обичайното за преславските библейски преводи подчинено обстоятелствено изречение за време, въведено чрез вънегда или егда, докато за същата конструкция в Кирило-Методиевите преводи се предпочита дателен + инфинитив (Тасева, Йовчева 1995: 44)
Иез 3:20 ἐν τῷ ἀποστρέφειν S – вънегда съвратнт сѧ *П*
Иез 18:26 ἐν τῷ ἀποστρέψαι S – егда съвратнт сѧ *П*
Иез 18:27 ἐν ἀποστρέψαι S – егда wвратнть сѧ *П*
Иез 36:23 ἐν τῷ ἁγιασθῆναι S – вънегда wс҃ѩ сѧ *П*;

– в непаримейните глави от тълковния превод се забелязва тенденция към избягване на характерния за по-старите текстове посесивен суфикс -ьскъ за сметка на разширената упореба на *-jь и -овъ/-евъ (срв. Тасева 1997: 29);

– с преславската книжовна норма се свързват и шестте случая на бъдеще предварително време (Граматика 1991: 258; Тасева, Йовчева 1995: 46), напр.
Иез 3:20 ἐποίησεν S – сътворнль бѫдеть *П*
Иез 12:16 εἰσήλθοσαν S / -θον 147' *L''* Tht. – въшѣлн бѫдѫть *П*
Иез 28:19, 31:10 στυγνάσουσιν S – оунылн бѫдѫ *П*;

б) на лексикално равнище:

– деноминалните глаголи се срещат по-често, отколкото в Кирило-Методиевите преводи (общо около 30 примера)
Иез 17:16; 20:33 βασιλεύω S – цѣсарьствовати *П*
Иез 30:7, 32:15, 35:3 ἐρημόω S – опоустѣти *П*
Иез 16:52 αἰσχύνομαι S – оусрамнти сѧ *П*
Иез 38:22 βρέξω S – одъждити *П*;

– едновременно с тях обаче е засвидетелстван и по-старинният модел
Иез 6:9 αἰχμαλωτεύω S – бꙑти въ плѣнѣ *П*
Иез 36:3 μισέω S – бꙑти въ погоублении *П*
Иез 36:3 ἀτιμάζω S – бꙑти въ неѹьстнн *П*.

– в единични случаи глаголът не е десемантизиран
Иез 32:2 κερατίζω S – бостн рогъı *П*
Иез 20:28 θύω S – положити трѣбꙋ *П*
Иез 23:3,8 διαπαρθενεύω S – расъпати дѣвьство *П*;

– употребяват се прабългаризми (Тасева, Йовчева 1995: 51-52)
Иез 16:13 βύσσινος S – багрѣнъ *П*
Иез 13:18, 20 προσκεφάλαιον S – доскъторъ *П*
Иез 21:8, 9, 10 κολεός, κολεόν S – капнн *П*
Иез 21:8, 9, 10 ἐγχειρίδιον S – сабли *П*;

– обичайна е замяната на пряко заетите в паримейния превод гръцки лексеми със славянски думи
Иез 7:26, 22:26 ἱερεύς S – жьрьць *П* (вм. нерѣн)
Иез 16:9, 13, 18, 19, 23:41, 27:17, 32:14 ἔλαιον S – масло *П* (вм. олѣн)
Иез 35:12 βλασφημία S – хоула *П* (вм. власфимиꙗ)
Иез 27:7 βύσσος S – ѵрьвленица *П* (вм. вусонъ)
Иез порфύρα или ὑάκυνθος S – ѵрьвленица *П* (вм. порфѵра или прѣпрѫдъ)
Иез 8:11 θυμίαμα S – кадило *П* (вм. тьмиамъ);

в) по отношение на лексикалната дублетност се наблюдават следните тенденции (Тасева, Йовчева 1995: 49-52; Йовчева, Камуля 2000: 19):

– само по-старинният член на опозицията се среща при 6 лексеми в 68

употреби

Иез 9:9, 16:13 (2 пъти) 26:7, 27:25, 37:10 σφόδρα S – ѕѣло *П*

Иез 5:2, 5, 6, 7, 14, 15, 17, 6:5, 13, 8:10, 10:12 и др. κύκλῳ, κυκλόθεν, περικύκλῳ S – окрьсть *П*

Иез 34:2, 5, 7 (2 пъти), 23 (2 пъти), 37:24 ποιμήν S – пастꙑрь *П*

Иез 28:13, 31:8, 9 παράδεισος S – рай *П*

Иез 9:2, 3, 11, 16:16, 18, 39, 18:7, 16, 23:26, 26:16 ἱμάτιον, ἱματισμός S – ризꙗ *П*

Иез 29:4 ἐν τάχει S – въ скорѣ *П*;

– допуска се и дублетна употреба на кирило-методиевска и преславска лексема при 18 двойки, като честотата на преславизмите е малко по-висока

πόλεμος S – брань *П*, Иез 7:15 (2 пъти) рать *П*

τράχηλος S – Иез 21:34 шию *П*, но Иез 26:11, 21 вꙁию *П*

οἰκοδομέω S – Иез 4:2, 11:3, 13:10, 16:31, 23:14, 26:14, 28:13, 36:36 съградити *П*, Иез 26:8, 36:10 оградити *П*, Иез 39:11 ꙁаградити *П*, но Иез 16:23, 25 съꙁьдати *П*

συναγωγή S – Иез 27:27, 32:22 сънѣмъ *П*, но Иез 37:10, 38:4, 7, 15 и съборъ *П*

δικαίωμα се предава с преславските синоними Иез 5:7, 18:9, 20:11, 18, 19, 21, 25 оправление *П* и Иез 11:20 неправление *П* срещу само два случая в един и същи стих с по-архаичния вариант Иез 5:5 оправдание *П*

ἐκδίκησις се превежда главно с предпочитаните от преславските книжовници префигирани форми: Иез 5:15, 23:10, 23:45, 24:8, 25:11, 12, 14, 15, 17, 30:14 отъмьщение *П*, Иез 16:38, 41 отоумьстие *П*, Иез 20:4 отъмьсть *П*, Иез 20:4 отъмьстие *П* и Иез 16:41 отоумьсть *П*. Само в два случая са регистрирани характерните за по-ранната преводаческа практика непрефигирани съществителни Иез 9:1 мьсть *П* и Иез 14:21 мьщение *П* за ἐκδίκησις. Подобно е съотношението и при производните от същия корен глаголи, съответстващи на гръцкото ἐκδικέω – Иез 23:25, 45, 25:12 отъмьстити *П*, Иез 16:38, 19:12, 23:45 отоумьстити *П* срещу Иез 20:4, 8 мьстити *П*.

Само преславският вариант се използва при 54 лексеми в над 300 словоупотреби

Иез 33:26 πλησίος S – ближьнь *П*

Иез 13:21 ἐπιβόλαια S – вꙁглавие *П*

Иез 32:18 κεφαλή S – вꙁглавие *П*

Иез 6:13 δένδρον S – дѫбъ *П*

Иез 23:40 μακρόθεν S – издалеча *П*

Иез 34:9, 38:22 θεῖον S – камень горѫщь *П*

Иез 13:9 γραφή S – писание *П*

Иез 16:49 ὑπερηφανία S – прѣꙁоръ *П*

Иез 4:14 γένεσις S – родьство *П*

Иез 16:57, 22:4 ὄνειδος S – оукоризна *П*

Иез 32:12,21,26, 39:18 γίγας S – щоудъ *П*.

Това личи особено ясно при думи с по-висока честота

ἔθνος се превежда безизключително със страна или страньскъ Иез 5:5, 6, 7, 8, 15, 6:8, 9; 7:24; 11:12; 21:18; 30:3; 31:6, 11; 32:2, 16; 36:15

πορνεία / πόρνη се превеждат безизключително с производни от блѫд- например Иез 16:15, 17, 21, 24, 25, 30, 31, 33, 34, 36, 41; 23:7, 8, 11, 14, 17, 18, 19, 27, 29, 44. На съответните глаголи πορνεύω и ἐκπορνεύω също отговарят славянски лексеми от същия корен блѫдити или съблѫдити Иез 6:10, 16:15, 16, 17, 20, 26, 28, 30, 33, 34, 23:3, 5, 19, 30, съблѫждати Иез 20:30, проблѫдити Иез 23:43.

βδέλυγμα, βδελυρός или βδελύσσομαι се предава само чрез производни от корен гнѫс-/гноус-: Иез 5:9, 11; 6:10, 11; 7:4, 5, 6, 20; 8:10; 11:18, 21; 16:21; 33:29

сѣгнѫшенне или сѣгноушенне, Иез 7:3 гнѫшенне, Иез 20:7, 30:13 огнѫшенне.

Доминантното присъствие на преславския лексикален слой е явно. Възниква обаче въпросът, дали зад кирило-методиевските варианти трябва да се търси влияние от евентуален по-стар пълен превод на Книгата. Отговорът според нас е отрицателен, тъй като повечето засвидетелствани тук кирило-методиевизми се характеризират с трайна употреба в книжовния език през старобългарската и среднобългарската епоха. Лексеми като сѣло, зѣлъ, окрьстъ, ран, пастъирь, рнza, обратнти са, жнвотъ, понеже и др. принадлежат към основния речников фонд през старобългарската епоха и следователно могат да навлязат и в източнобългарска среда. Същевременно трябва да се отчете и фактът, че цялата южнославянска *ръкописна традиция на тълковния превод* всъщност възхожда към антиграф, свързан с дейността на търновски книжовници, за която е характерно връщането към кирило-методиевски лексикални модели (Гълъбов 1986: 170-171; Йовчева, Тасева 1998: 288-290).

4. Непаримейните стихове в хърватските източници

За изясняване на цялостната история на библейския текст в средновековната славянската книжнина има значение и отношението между непаримейните откъси от Иезекииловото пророчество в хърватските глаголически източници и тези в тълковния вариант.

4.1. Четения, които показват използване на различни оригинали за преводите в глаголическите и кирилските ръкописи:

Иез. 3:9 καὶ ἔσται διὰ παντὸς κραταιότερον (στερεωτερον V) πέτρας S – и ѫдеть вѣсе҃а тврѣ҃е҃ каꙗыка *П* – om. *VO*, *Vrbn*, *Ill5*, *2NB* – et eris semper firmior petra *VL*, om. *VL*

Иез 3:11 αἰχμαλωσίαν S – плѣнникы *П* – прѣселенне *VO*, *Vrbn*, *Ill5*, *2NB* – transmigrationem *Vulg*, om. *VL*

Иез. 3:19 καὶ σύ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ S – ⁜ ты же ставнши безаконнника *П* – ⁜ще ли вздѣстнши неучстивомоу *VO*, *Pašm*, *Ill5*, *2NB* – Et tu si distinxeris scelerato *VL*, Si autem tu annuntiaveris impio *Vulg*

Иез 3:24 εἰσελθε καὶ ἐγκλείσθητι S – вълѣзн и затворн са *П* – ндн облеун се *VO*, *Ill5*, *2NB* — om. *VL*, ingredere, et includere *Vulg*

Иез. 4:1 πλίνθον S – ланно *П* – книгн (вероятно от смесване на паронимите later и littera) *VO*, *Ill5*, *2NB* – laterem *Vulg*, om. *VL*

Иез 18:9 αὐτά S / αληθειαν Clem.II187; + αληθεια 62 – та *П* – истиноу *M*, *NM* – veritatem *Vulg*, eas *VL*

Иез 34:12 ἐν ἡμέρᾳ ὅταν ᾖ γνόφος καὶ νεφέλη S – въ дн҃ь ѥгда ѥстъ ѡблачень и мъглен҃ь срѣдъ ѡвець *П* – в дн҃ь онь егда боудет҃ посрѣдъ овьць своих҃ *Ill4*, *NM*, *M* – in die quando fuerit in medio ovium suarum *Vulg*, in die, cum fuerit nimbus et nubes in medio ovium *VL*.

4.2. Разночетения на граматично равнище в резултат от следване на гръцки или съответно латински модели:

а) членувани причастия в гръцки – подчинени изречения в латински

Иез 3:15 τοὺς κατοικοῦντας S – жнвѫшѫа *П* – нже пребнвакоу *VO*, *2NB*, *Vrbn* – qui habitabant *Vulg*, habitantes *VL*

Иез 3:27 ὁ ἀκούων S – слышѫн *П* – нже слншнть *VO*, *2NB* – qui audit *VL*, *Vulg*

Иез 34:16 τὸ ἀπολωλός S – погыбшаа҃го *П* – еже погнбе *Ill4*, *NM*, *M* – quod perierat *Vulg*, quod periit *VL*

Иез 34:16 τὸ πλανώμενον S – заблѫднвшаа҃го *П* – еже ѿтвр҃жено бнсн (бнсн om. *NM*, *M1483*) *Ill4*, *NM*, *M* – quod abjectum erat *Vulg*, quod erravit *VL*

Иез 34:16 τὸ συντετριμμένον S – сѣкроушеное *П* – еже скроушено бн҃ (бн҃ om. *HM*, *M*)

Ill4, *NM* – quod confractum fuerat *Vulg*, quod comminutum est *VL*

Иез 34:16 τὸ ἐκλεῖπον S – немощнаѧго *П* – еже немощно бнсн (бнсн om. *HM*) *Ill4*, *NM*, ослаблено *M* – quod infirmum fuerat *Vulg*, quod examine est *VL*

Иез 34:16 ἰσχυρόν S – крѣпкаѧго *П* – еже тоучно н крѣпко бнсн *Ill4*, еже тоучно *NM*, еже тоучно крѣпко *M* – quod pingue et forte *Vulg*, quod pingue est et quod forte est *VL*;

б) инфинитив с член в родителен падеж в гръцки – изречения с лична глаголна форма в латински

Иез 3:18 τοῦ ζῆσαι αὐτόν S – ѩкоже жнвоу бытн емоу *П* – да жнѧ бн *VO*, да жнвнѧ бн *2NB* – et vivat *Vulg*, ut vivat *VL*

Иез 18:9 τοῦ ποιῆσαι S – ѩкоже сътворн *П* – да створнть *M*, *NM* – ut faciat *Vulg*, ut faceret *VL*

Иез 18:23 τὸ ἀποστρέψαι αὐτόν S – ѩкоже wвратнтн сѧ емоу *П* – да обратнт се *M*, ѣко да вратнт се *NM* – non ut convertatur *Vulg*, quam ut avertat se *VL*

Иез 18:23 ζῆν αὐτόν S – жнвоу бытн (емоу) *П* – да жнветь *M*, *NM* – et vivet *Vulg*, *VL*;

в) гръцки конструкции винителен + инфинитив с член в дателен падеж – изречения с лични глаголни форми в латински

Иез 18:26 ἐν τῷ ἀποστρέψαι αὐτόν S – егда съвратнт сѧ *П* – обратнт' се *M*, обратнт се *NM* – cum enim averterit *Vulg*, cum convertit se *VL*

Иез 18:27 ἐν τῷ ἀποστρέψαι S – егда wвратнть сѧ *П* – егда обратнть сѧ *M*, *NM* – cum averterit *Vulg*, *VL*

Иез 36:23 ἐν τῷ ἁγιασθῆναι S – вънегда wс҃ѡщ сѧ *П* – егда свѣщоу се *M*, *NM* – cum sanctificatus fuero *Vulg*, dum sanctificor *VL*.

4.3. Лексикални варианти:

Иез 3:6 ἀλλοφώνους S – доброгласномъ *П* – глоубокнхь сл҃весь *VO*, *Vrbn*, глоубоко бо сл҃вѣн *Ill5*, *2NB* – aliae vocis *VL*, profundi sermonis *Vulg*

Иез 3:6 ἀλλογλώσσους S – тѧжкомь ѧзыкомъ *П* – незнана ѣзнка *VO*, *Vrbn*, *Ill5*, *2NB* – aliae linguae *VL*, ignotae linguae *Vulg*

Иез 3:7 σκληροκάρδιοι S – жестоцн ср҃цн *П* – твр҃да ср҃ца *VO*, *Vrbn*, *Ill5*, *2NB* – duro corde *VL*, *Vulg*

Иез 3:8 δυνατόν S – снлно *П* – крѣпчѣншнмь *VO*, *Ill5*, крѣпчѣншнхъ *Vrbn*, крѣчѣнше *2NB* – potentem *VL*, valentiorem *Vulg*

Иез 3:8 νεῖκος S – побыть *П* – оупванне *VO*, *Vrbn*, *Ill5*, *2NB* – constantiam *VL*, frontem *VL*

Иез 3:18 ἀνόμῳ, ἀνόμῳ, ἄνομος S – безаконнникоу, безаконнникоу, безаконнникь *П* – неучьстнвомоу, om, неучьстнвъ *VO*, *Ill5*, *2NB*, неүнтнвомоу *Vrbn* – sceleratum, scelerato, sceleratus *VL*, impium, om., impius *Vulg*

Иез 3:20 παράπτωμα S – съгрѣшенїе *П* – безаконне *VO*, *Pašm*, *Ill5*, *2NB* – delictum *VL*, iniquitatem *Vulg*

Иез 34:11 ἐπισκέψομαι S – прнсѣщ҃ *П* – посѣщоу *Ill4*, *NM*, *M* – visitabo *Vulg*, *VL*

Иез 34:12 om. S / ἐπισκεψεται A''-410 *L''* Tht. – прнсѣщаѣть *П* – посѣщаєт' *Ill4*, *NM*, *M* – visitat *Vulg*, *VL*.

Текстологическите факти красноречиво свидетелстват за отсъствието на връзка между преводите в хърватските глаголически и кирилските ръкописи.

5. Отношение между библейския текст и тълкованията

Мнението за преславския произход на тълкованията към пророческите книги се споделя от всички изследователи на славянските средновековни библейски текстове (Евсеев 1897a, 1905; Zlatanova 1994, 1998; Златанова 1998; Мострова 1995; Алексеев 1999: 159-163). Появата на славянската версия на коментарите

в една доста ранна епоха се подкрепя и от следите от глаголическа основа при отделни числа: 234б5 ἑκατὸν πεντήκοντα –.р̄. же, тн л̄ *П*, 234б5 ἑκατὸν πεντήκοντα –.р̄. тн л̄ *П*, 234б6 ἑκατὸν πεντήκοντα – .р̄. тн л̄ *П*. Тъй като всички най-стари достигнали до нас писмени свидетелства за тълковния превод на Книгата на пророк Иезекиил я представят винаги заедно с коментарите на Теодорит Кирски, възниква въпросът, дали двата текста са преведени едновременно. За неговото изясняване биха могли да се привлекат данни от няколко равнища.

На първо място прави впечатление разместването на тълковните пасажи спрямо библейския текст, което не отговаря на познатата гръцка сегментация. В издадения от Migne мюнхенски ръкопис *Gr. 472* от XI в. коментарът най-често следва старозаветния текст стих след стих, а в старобългарския превод сегментацията обикновено обхваща по-големи откъси от по няколко стиха. Например: Иез 4:7-8 – у Теодорит коментарът следва след 7-и стих, а в старобългарския превод след 8-и; Иез 5:9 – в гръцкия текст тълкуването е приведено след 9-и стих, а в старобългарския – след 10-и (срв. по-подробно Тасева, Илиева 2003: 58-59). Подобни отклонения биха могли да бъдат предизвикани при компилация между библейския и тълковния текст, което предполага техните преводи да са направени в различно време, а след това да са били комплектовани.

На второ място следва да се отбележи известната неравномерност при употребата на някои граматични категории в двете текстови цялости. Например в библейския текст се срещат 52 перфектни форми, от които само 8 отговарят на гръцки перфект, а 44 предават аорист. В тълкуванията тези форми са само 28, като срещу 10 от тях в гръцкия оригинал стои също перфект (срв. Йовчева, Камуля 2000: 18-19).

На трето място могат да се проследят някои предпочитания при избора на лексеми. Производни от основите твар-/твор- и крас- се срещат и в библейския, и в Теодоритовия текст, но с различна честота. В първия съотношението между корена твар-/твор-: крас- е 9:1, а във втория 5:12, като шест от случаите с корен крас- нямат преки гръцки успоредици (Йовчева, Камуля 2000: 12-13). Прави впечатление, че в библейския текст гръцката дума μόλυβδος 'олово' се предава със старобългарската свинець, а в същия пасаж за κασσίτερος 'калай' се използва олово, например Иез 22:18 κασσιτέρῳ καὶ μολίβῳ – съ ѡловомъ ѵтыйимь. и съ свинцемъ и Иез 22:20 μολίβος καὶ κασσίτερος – свинець и ѡлово ѵнстое. В тълкуванията към тези стихове обаче думата за назоваване на гръцкото μόλυβδος е олово: μόλυβδον δὲ τὴν τιμωρίαν – ѡловом же мѫченїе, μόλυβδος ἐμβάλλεται – ѡлово вълещѫть. В старозаветния текст безизключително за гр. βδέλυγμα се употребяват производни от корен гнѫс-/гноус-, а в коментарите редом с тези старобългарски съответствия (вж. Иез 5:11; 7:4; 20:1; 36:31) еднократно се среща и ненавидѣнне (Иез 36:11), широко застъпено в тълковните преводи на Псалтира, Книга Битие и Книга на пророк Исай (Йовчева, Камуля 2000: 7-8).

Изнесените факти илюстрират отсъствието на пълно единство между библейския и тълковния текст, което едва ли е мотивирано само от нехомогенността на гръцкия оригинал, тъй като засяга присъщи и на двете цялости лингвистични явления. Ако редом с езиковите податки се отчетат и споменатите макротекстови особености, по-логичното обяснение клони към неедновременността на преводите на двата корпуса. Потвърждаването или отхвърлянето на тази хипотеза обаче може да се осъществи само след пълната лексикална и граматическа съпоставка между библейския и Теодоритовия текст най-вече с оглед на реализираните в тях преводачески решения.

III. Чети-превод

От трите функционални разновидности, в които се разпространяват старозаветните книги – богослужебна, чети- и тълковна, най-много проблеми поражда историята на чети-текста. Въз основа на данните в гл. XV от Пространното житие на Методий и в предговора към Богословието на Йоан Екзарх този превод се отнася към дейността на славянския първоучител във Велика Моравия. Доколко обаче двете сведения са достоверни и дали става дума за всички старозаветни книги в техния пълен обем остава въпрос, остро дискутиран и до днес в славистиката. Мненията варират от пълното отричане на истинността на споменатите известия, през компромисните схващания за превод само на определени книги или на по-пространни текстови части, предназначени за четене в богослужението по римския обряд, до безрезервното утвърждаване, че Методий действително е превел целия библейски корпус (Евсеев 1899; Евсеев 1905: XV-XXXII; Михайлов 1912: CXLVI-CCCXLII, Vajs 1913a: 483-496; Славова 1995: 53-70; Thomson 1999; Алексеев 1999: 94-97, 155-157; Николова 2000)). Двата основни типа източници, в които обикновено привържениците на пълния Методиев превод откриват следите от чети-текста, са хърватските глаголически бревиари и мисали и руските хронографи. Напоследък Т. Славова във връзка с Книга Битие причисли към тази група и южнославянски кирилски ръкописи, които съдържат редакция, различна от представената в руската традиция на чети-превода.

Съхранените *писмени свидетелства* от Книгата *на пророк Иезекиил* обаче не обхващат всички посочени групи извори. Четири от петте известни пълни южнославянски преписа – *F.I.461* от Руската национална библиотека в Санкт Петербург, *Шчукин 507* от ГИМ, *Нямц 81* (сега № 84 от Библиотеката на Румънската академия на науките) и *Хлудов 1* от ГИМ (Яцимирский 1898: 5; Евсеев 1905: LXII; Mathiesen 1983: 18), възхождат към преславския тълковен превод на Книгата, а Белградският ръкопис 26 (508) за съжаление е безвъзвратно загубен за науката. Не са оповестени никакви откъси от Книгата на пророк Иезекиил в хронографските сборници. Така единственият кръг източници, които биха могли да съхраняват следи от неин предполагаем чети-превод, остават хърватските богослужебни ръкописи.

Именно в тях следва да се потърсят текстологическите доказателства, използвани от изследователите на други библейски книги за разпознаване на Методиевия чети-превод: 1) съвпадения между кирилските и глаголическите източници, които се основават на гръцки оригинали; 2) сходства с езика на Евангелието, Апостола и Псалтира, тъй като специфичният преводачески стил на Методий не е напълно изяснен (Thal 1902; Jagić 1913; Schmidt 1922; Marti 1988). От направените вече анализи и констатации относно засвидетелстваната писмена традиция на Книгата на пророк Иезекиил произтичат следните обобщения:

1. Отсъства генетична връзка между непаримейните части в кирилските и хърватските глаголически преписи, като първите възхождат към гръцки източници, а вторите – към латински.

2. Явната зависимост на текста в хърватските бревиари и мисали от латински образци не позволява пълноценна съпоставка с особеностите на основания на гръцки оригинали превод на Евангелието, Апостола и Псалтира; присъствието на отделни, предимно лексикални успоредици с Кирило-Методиевите текстове се обяснява като отглас от книжовната традиция на богослужебните текстове. Следователно проучените от нас средновековни южнославянски източници не

предоставят никакви сигурни доказателства за предполагаем Методиев превод на Книгата на пророк Иезекиил.

ИЗВОРИ

2NB	II Новлянски бревиар, хърватски, 1494 г., Нови (Винодолски) областен архив (изд. Pantelić, Nazor 1977)
BR	Римски бревиар (изд. Breviarium Romanum 1914)
F.I.3	Пророчески книги, руски, първа половина на XV в., РНБ, F.I.3
F.п.I.72	Празничен миней, български, XIV в., РНБ, F.п.I.72
HM	Хърворв мисал, хърватски, 1400-1425, Музей Топ-капъ (по разночетенията у Schmidt-Deeg 1994)
Ill4	Мисал, хърватски, средата на XIV в., Ватиканска апостолическа библиотека, Borg. Illir. 4
Ill5	Мисал, хърватски, средата на XIV в., Ватиканска апостолическа библиотека, Borg. Illir. 5
M	Първопечатен мисал, хърватски, 1483 г. (изд. Misal 1971)
NM	Нюйоркски мисал, хърватски, началото на XV в. (изд. Schmidt-Deeg 1994)
Pašm	Пашмански бревиар, хърватски, XIV в., ХАНУ, III b 10 (изд. Berčić 1865)
Pl.IX.15	Профетологий, гръцки, 964 г., Флоренция, Библиотека „Св. Лоренцо", Plut.IX, 15
Q.п.I.51	Паримейник, сръбски, началото на XIII в., РНБ, Q.п.I.51
Reg.Gr. 75	Профетологий, гръцки, 982 г., Ватиканска апостолическа библиотека, Reg. Gr. 75
Sin11	Паримейник, руски, XVI в., Синай, Библиотеката на манастира „Св. Екатерина", Cod. Slav. 11
Sin24	Цветен триод, български, преди 1360 г., Библиотеката на манастира „Св. Екатерина", Cod. Slav. 24
SK9760	Цветен триод, молдовски, XVI в., Прага, Славянска библиотека, T 9760 (R 091/506) 36525
Sl23	Служебен минеи за август, български, втората четвърт или средата на XIV в., Парижка национална библиотека, Cod. Slave 23
Vat.Gr.1836	Евхологий, гръцки, XI–XII в., Ватиканска апостолическа библиотека, Vat.Gr.1836
VL	Vetus Latina (изд. Sabatier 1743)
VO	Бревиар на Вид от Омишал, хърватски, 1396 г., Виена, Австрийска национална библиотека, Cod. Slav. 3
Vrbn	II Врънбнишки бревиар, хърватски, края на XIII в., Областен архив Врънбник (изд. Berčić 1865, вж. Рибарова 1987:124)
Vulg	Вулгата (изд. Vulgata 1993)
Арг	Аргиров триод, български, XIII в., НБКМ № 933
Григ	Григоровичев паримейник, български, края на XII – нач. на XIII в., РНБ, Григ. 2 (изд. Рибарова, Хауптова 1998)
Добр	Добрианов празничен миней, български, втората половина на XIII в., ОГНБ, 1/4 (17)
Драг	Драганов празничен миней, български, края на XIII в., Зографски манастир, I.e.7., ГПБ, Q.п.I.40, ГБЛ, Григ. 42

Зах	Захариински паримейник, руски, 1271 г., РНБ, Q.п.I.13
Кюст	Кюстендилски триод, български, XIII в., Окръжен музей в Кюстендил, № 401
Лобк	Лобковски паримейник, български, 1294-1320 г., ГИМ, Хлуд. 142
Ляп	Ляпуновски паримейник, руски, 1511 г., ГБЛ, ф. 272 II 1439
НБКМ113	Празничен миней, български, XIII в., НБКМ, № 113
НБКМ116	Служебен миней, български, XV в.,, НБКМ, № 116
НБКМ116	Служебен миней за септември, октомври и ноември, български, XV в., НБКМ, № 116
НБКМ118	Служебен миней за юли и август, сръбски, XV в., НБКМ, № 118
НБКМ523	Празничен миней, български и сръбски, XIV–XV в., НБКМ, № 523
НБКМ539	Празничен миней, български, XV в., НБКМ, № 539
НБКМ545	Празничен миней, български, XVI в., НБКМ, № 545
НБКМ896	Празничен миней, български, XIV в., НБКМ, № 896
НБКМ936	Цветен триод, сръбски, втора половина на XIV в., НБКМ, № 936
НБКМ939	Цветен триод, сръбски, първа половина на XV в., НБКМ, № 939
НБС162	Паримейник, сръбски, XV в., НБС, № 162
Нямц81	Пророчески книги, сръбски, XVI в., Библиотека на Румънската академия на науките № 84 (Нямц 81)
Орб	Орбелски триод, български, втора половина на XIII в., РНБ, Вяз. F.124/4, F. 124/10 и F.п. I.102
П	Библейски книги, български, последна четвърт на XIV в., РНБ, F.I.461
Пог451	Паримейник, XV-XVI в., руски, РНБ, Погодин 451
САНУ58	Служебен миней за септември, октомври и ноември, сръбски, 1320-1330 г., САНУ, № 58, Белград
Син.тип.52	Паримейник, руски, 1348 г., РГАДА, Син. тип. 52
Скоп	Скопски празничен миней, български, XIII в., НБКМ, № 522
Хил	Хилендарски паримейник, първа пололовина на XIII в., Хилендарски манастир, № 313
Хил148	Служебен миней за юли и август, български, XIV в., Хилендарски манастир, № 148 (152)
Хлуд1	Пророчески книги, сръбски, средата на XVI в., ГИМ, Хлуд. 1
Хлуд133	Постен и Цветен триод, български, кр. XIII в., ГИМ, Хлуд. 133
Хлуд162	Празничен миней, сръбски, XIV в., ГИМ, Хлуд. 162
Хлуд163	Празничен миней, сръбски, XIV в., ГИМ, Хлуд. 163
Щ	Библейски книги, български, 1475 г., ГИМ, Шчукин 507

ЕДИЦИОННИ ПРИНЦИПИ

Изданието на Книгата на пророк Иезекиил с тълкования от Теодорит Кирски представя нейния най-стар славянски препис паралелно с гръцкия текст по Patrologia graeca (Migne 1859).

На лявата страница се разполага в синоптичен вид (страница за страница) препечатаният от PG текст (www.tlg.uci.edu). Пропускът на по-големи пасажи без славянско съответствие се маркира с [...]. Обхватът на текстовите отрязъци, разположени на дадената страница, се сигнира според обичайния за Migne начин – колона и дял (напр. 986A-987C). Библейският текст се отграничава от тълковния чрез получерен шрифт. Всеки библейски стих, отделените чрез тълкования части от стихове и тълкованията се представят на нов ред. Въвежда се номерация на библейските глави и стихове в съответствие с гьотингенското критическо издание на Книгата на пророк Иезекиил (Ziegler 1952 и 1977). В случаите, когато отделни стихове се сегментират от тълкованията, за всяка тяхна част се въвежда допълнително буквено означение по гръцката азбука, напр. 3:24α, 3:24β и т. н. Библейските стихове, които са поместени вътре в коментарите, се ограждат в кавички. Липсващите стихове или части от стихове от Книгата на пророк Иезекиил в текста на Теодоритовите тълкования по Migne се отбелязват под линия. Запазва се оригиналната последователност на текста по изданието на Migne. В случаите, когато библейският текст и тълкованията в старобългарския превод са разместени спрямо гръцкия оригинал, се дава пояснителна бележка под линия, за да могат читателите по-бързо да се ориентират. В резултат от различията в последователността и сегментацията на двата текста понякога гръцките успоредици на даден старобългарски откъс попадат на съседна страница. Не се отбелязват погрешно предадени в старобългарския превод лични и географски имена, тъй като те лесно могат да се проследят по паралелния гръцки текст.

Дясната страница се заема от дипломатическото издание на среднобългарския ръкопис F.I.461 от втората половина на XIV в. от Руската национална библиотека в Санкт Петербург (условно съкращение *П*) и критическия апарат към него. Оформя се по следния начин.

Текстова колона

1. Текстът на ръкописа се възпроизвежда страница за страница и ред за ред. Издателските намеси в текстовата колона включват словораздел, тирета при пренасяне на дума на нов ред, тире при хаплография, получер шрифт за графично отделяне на библейския текст от тълкованията и номериране на библейските стихове.

2. Възпроизвеждат се всички буквени знаци, но не се предават и не се коментират специфичните им графични особености (удължени хасти, петлици и подобни). Запазват се вариантите оу - ѹ - ꙋ, и - ї - і. Широкото є се предава само в безспор-

ните случаи, а съмнителните се изписват с обикновенно є, без да се коментират под линия. Широкото о, широкото о с една точка и широкото о с две точки се предават като широко о без точка, а вариантите се посочват в бележките под линия. Лигатурите се развързват, като под линия се коментират. Средният ер се предава с ъ.

3. Киноварните букви се отбелязват със специален двойно контуриран шрифт.

4. Инициалите се възпроизвеждат, без да се коментират под линия. Не се въвеждат главни букви там, където не са употребени от преписвача, независимо от това, дали започва ново изречение, лично име или географско наименование.

5. Титлите не се развързват. Запазват се двата вида титли, използвани от преписвача - с надредна буква (предава се с) и без надредна буква (предава се с).

6. Възпроизвеждат се всички надредни букви при титловите и безтитловите съкращения, а също и буквите с цифрово значение.

7. Пропуснатите от преписвача и добавени след преписването на текста букви се пишат в реда, като се коментират под линия.

8. Не се запазва мястото на изнесените пред реда главни букви.

9. Възпроизвеждат се препинателните знаци и завършителният знак според мястото на употребата им. Точката и запетаята запазват мястото си в ръкописа: запетаята в долната част на реда, а точката – в средата му.

10. Предават се различните видове ударения: акут, гравис, двоен акут, двоен гравис, кендема, камора. Вертикалното ударение не се запазва, а се изписва с гравис. Придиханията псили, дасия и хоризонтално придихание се унифицират, тъй като често те са неясно изписани.

11. Поправките и зачертаванията на преписвача не се отразяват в текста, но се посочват под линия. Безспорни грешки на преписвача (напр. повторения на думи) се запазват в текста, но се отбелязват в бележките под линия. Празните редове и празното място между думи, където има следи от изтрит текст, не се възпроизвеждат, но се посочват в бележките под линия.

Словораздел

1. Текстът се разделя на думи. Частицата сѧ при глаголите се пише отделно с изключение на случаите, когато с е изнесено над реда.

2. Частицата же се изписва слято с наречия, съюзни връзки и корелати (ꙗкоже...такоже, ельмаже... тольмаже, тогъдаже, егдаже, занеже, понеже, ельмаже, нмьже). Съюзът же се изписва отделно. Слято се предават и някои адвербиализирани съчетания от предлози плюс имена и наречия. И за двата типа словораздел мотивацията почива не върху гръцкия изходен текст, който може да съдържа една или две лексеми, а върху особеностите на българския език по времето на създаване на ръкописа. Гръцките съответствия се привличат като допълнителен критерий само там, където не може точно да се определи функцията на же.

Оформяне на издателската страница

1. Всички редове се номерират в лявото поле.

2. Номерацията на листовете от основния текст се отбелязва горе вдясно с арабски цифри, като дясната страница се отбелязва с „а“, а лявата - с „б“ (л. 231а, л. 231б).

3. В дясното поле се възпроизвеждат означенията на преписвача за делението на текста на части.

4. Въвежда се сегментация на библейския текст според гьотингенското критическо издание (сигла S), като в горното ляво поле на страницата с арабски

цифри се означават главите и стиховете, които се съдържат на съответната страница от ръкописа.

5. Номерът на всеки стих се вмъква и в текста в началото на стиха с арабски цифри и същия кегел. Когато стихът е накъсан от тълкованията, всяка част се въвежда с букви a, b, c и т. н.

Критически апарат

Критическият апарат на изданието съдържа пет типа информация, обособена в пет абзаца.

Първи абзац: Състояние на ръкописа и разчитане на текста

В него се посочват кодикологически и палеографски особености, поправки, зачертавания, повреди, зацапвания, неясни четения, пропуски и добавки на букви, особености на писмото (лигатури, плетеници, пропуски на титли, празни места в текста, възпроизвеждат се маргиналните бележки.

Втори абзац: Бележки върху текста

Тук се коментират два типа грешки: а) преписвачески грешки, които са довели до преосмисляне на думата, повторения, неясни места и б) несъответствия между византийския и славянския текст, предизвикани от паронимията в гръцки. Там, където може да се възстанови коректното четене, то се посочва с lege. За сравнение при нужда се изписва и съответният гръцки текст, въведен с cf. Ако неясното или сгрешено място се намира в тълкования, които нямат пряк паралел, то гръцки текст не се цитира. Тук се посочват и пропуските на цели стихове или на части от тях.

Трети абзац: Разночетения според Шчукин 507

Представят се следните типове разлики между основния ръкопис F.I.461 и ръкопис № 507 от сбирката на Шчукин в Държавния исторически музей в Москва от 1475 г. (условно съкращение Щ):

1. Всички смислови различия – добавки, пропуски на думи и изрази, замени на една дума с друга, преосмисляне в резултат на механически грешки.

2. Всички лексикални, морфологични и синтактични различия.

3. Не се отбелязват фонетичните и палеографските варианти.

4. Разночетенията се цитират според правилата за възпроизвеждане на основния текст, като след номера на реда се изписва думата или изразът, който се коментира, а след квадратна скоба] се добавят вариантът и сиглата на ръкописа.

Четвърти абзац: Разночетения по гръцките библейски източници[1]

Тук се представят изборно резултатите от съпоставката на среднобългарския ръкопис с гьотингенското критическо издание на Септуагинта (Ziegler 1952 и 1977), където са включени и разночетенията от Книгата на пророк Иезекиил по тълкованията на Теодорит Кирски. За паримейните части (Ез. 1:1-28; 2:3-3:3; 36:24-28; 37:1-14; 43:1-2,4-5; 43:27-44:4; 44:1-4;) се използва допълнително и критическото издание на гръцкия Профетологий (Høeg, C., G. Zuntz 1939-60; Engberg 1980-81). Подборът на разночетенията се определя от два критерия: значимостта на съответния източник за старобългарския превод и релевантността на вариантите за установяване на гръцката основа на славянския текст.

С оглед на първия критерий източниците се групират по следния начин:

а) първостепенни – паримейници, ръкописи по Лукиановата редакция или

[1] Подробно изложение на принципите и конкретните решения при подбора на гръцките варианти вж. у Тасева, Илиева 2003: 46-57.

съдържащи корпуса от коментари на Теодорит Кирски – предават се всички техни разночетения спрямо среднобългарския текст, като това правило се прилага и спрямо двата реконструирани текста в изданията на Профетология и Септуагинта;

б) второстепенни – текстова група В, александрийски текст, хексапларна редакция, катенна група, старолатински превод, смесени кодекси – представят се само съвпадащите варианти, но не и различията спрямо славянския превод;

в) третостепенни: чуждоезични преводи, коментари на църковните отци (без Теодорит), цитати, преводите на Акила, Симах и Теодотион – отразяват се само техни уникални разночетения, които са еднакви със славянския текст.

Възможни са различни конкретни съотношения между славянския превод, реконструирания текст на Септуагинта или Профетология и подлежащите на представяне техни варианти:

а) славянският текст не съответства на гръцката традиция

– когато тя е единна, се посочва само реконструираният вариант от изданията на Септуагинта и Профетология;

– когато гръцката традиция не е единна, се цитират само вариантите по първостепенните източници, тъй като останалите различия не представляват интерес от славистична гледна точка;

б) славянският текст има съответствия в част от гръцката традиция – представят се всички (съвпадащи и несъвпадащи) варианти по първостепенните източници, само идентичните по второстепенните, а успоредиците с третостепенните се цитират само в случай, че те не се срещат в другите две групи извори.

С оглед на втория критерий – смислово-текстологическия, вариантите се отсяват според релевантността им при решаване на въпроса за гръцката основа (или основи) на издавания старобългарски текст. Допускат се само такива варианти, които имат отношение към смисъла на старобългарския превод и взаимоотношенията му с редакциите на оригинала.

Нарушенията на текстовата пълнота – липси или допълнения в старобългарския превод спрямо един или повече гръцки ръкописи, се отразяват съобразно установената йерархизация на източниците.

Граматическите и лексикалните разночетения се цитират само ако представят промяна в смисъла на оригинала или съдържат указания за връзката на славянския текст с определен кръг византийски източници. Не се отразяват различия между славянския и гръцкия текст, които са предизвикани от асиметрията между двата езика и се подчиняват на общи закономерности, валидни за цялата старобългарска преводна литература.

На конкретните езикови равнища тези принципи се реализират по следния начин:

а) Графично и фонетично равнище

Не се цитират:

– графични варианти, породени от фонетичния развой на гръцкия език, които нямат отношение към славянския превод;

– славянски графични форми, при които е възможно двусмислено тълкуване и съотнасяне към гръцките варианти.

б) Морфологично равнище

Цитират се:

– варианти в морфологичната характеристика на имената и глаголите, които свидетелстват за основата на славянския превод;

– варианти, които обясняват грешки в старобългарския превод.

Не се отразяват:

– свързани с асиметрията между двата езика обичайни промени в морфологическите характеристики, съставящи част от старобългарската преводаческа норма, като предаването на гръцкия притежателен родителен чрез славянско притежателно местоимение, неспазване на разликата между аорист и перфект, предложно-падежни различия с еднаква граматическа семантика и др.;

– морфологични варианти в гръцки, които не могат да се отразят в славянския превод, като например наличие или отсъствие на член, разлика в падежната рекция;

– морфологични разночетения в гръцки, чието славянско съответствие може да се съотнесе към повече варианти;

– морфологични синоними в гръцки.

в) Синтактично равнище

Цитират се:

– различия в гръцките редакции, които могат да се проследят в славянския превод – напр. партицииални или инфинитивни конструкции с различно славянско съответствие.

Не се посочват:

– несъответствия между гръцки оригинал и славянски превод, получени вследствие от прилагането на обичайни за старобългарския преводачески похвати – напр. внасяне на копула в гръцка номинална конструкция, замяна с личен глагол или отглаголно съществително на различни инфинитивни конструкции.

г) Лексикално и словообразувателно равнище

Цитират се случаите, когато:

– славянският текст се отклонява по смисъл от цялата византийска традиция или от контролираните източници;

– старобългарският превод показва лексикална близост с определен кръг източници;

– словообразувателната структура на славянската дума се успоредява с определени варианти от гръцки.

Не се цитират:

– гръцки лексикални и словообразувателни варианти, които в еднаква степен могат да мотивират славянската лексема;

– разночетения от второстепенните или третостепенните източници, които не показват връзка със славянския текст.

Поради разгледаните на друго място значителни несъответствия между гръцки оригинал и славянски превод (Тасева, Илиева 2003: 57-66) изработването на гръцки критичен апарат към тълкованията на Теодорит Кирски е невъзможно. Представеният обаче на лявата страница на изданието текст по Migne, изчистен от непреведените или перифрастично резюмираните в славянската версия откъси, дава възможност на изследователите да проследят сами интересуващите ги взаимоотношения между двата текста.

Пети абзац: Библейски цитати и препратки

В него се маркират установените от издателките цитати от Свещеното писание и по-съществените реминисценции за библейски лица и събития. Използват се обичайните латински съкращения. Неточните цитати и препратките към лица и събития от Стария Завет се въвеждат с cf. Не се отбелязва свободната употреба на отделни топоси, алюзиите със старозаветни събития или привличането на сведения от по-широк исторически контекст, което е характерно за тълкованията на Теодорит Кирски.

СЪКРАЩЕНИЯ

Съкращения на източниците на Септуагинта

22	Лондон, XI–XII в., Лукианова редакция – главна група *L*
26	Рим, X в., А-текст
26'	26 + 106
36	Рим, XI в., Лукианова редакция – главна група *L*
46	Париж, XIII-XIV в., подгрупа *III* на Лукиановата редакция
48	Рим, X-XI в., Лукианова редакция – главна група *L*
49	Флоренция, XI в., подгрупа *cI* от Катенната група
51	Флоренция, XI в., Лукианова редакция – главна група *L*
62	Оксфорд, XI в., хексапларна редакция – подгрупа *o*
62'	62 + 147
62'	62 + 407
86	Рим, IX-X в., смесен кодекс
86'	86 + 710
87	Рим, X в., главна група от Катенната група
88	Рим, X в., хексапларна редакция – главна група *O*
90	Флоренция, XI в., подгрупа *cI* от Катенната група
91	Рим, XI в., главна група от Катенната група
96	Копенхаген, XI в., Лукианова редакция – главна група *L*
106	Ферара, XIV в., А-текст
106'	106 + 410
130	Виена, XII-XIII в., подгрупа *cII* от Катенната група
130'	130 + 534
147	Оксфорд, XII в., хексапларна редакция – подгрупа *o*
147'	147 + 407
198	Париж, IX в., смесен кодекс
231	Рим, X-XI в., Лукианова редакция – главна група *L*
233	Рим, X в., подгрупа *cII* от Катенната група
239	Болоня, 1046 г., смесен кодекс
239'	239+306
306	Париж, XI в., смесен кодекс
311	Москва, XII в., подгрупа *II* на Лукиановата редакция
380	Мадрид, XII в., смесен кодекс
393	Грота Ферата, VIII в., смесен кодекс
403	Йерусалим, 1542 г., смесен кодекс
403'	403 + 613
407	Йерусалим, IX в., хексапларна редакция – подгрупа *o*
410	Йерусалим, XIII в., А-текст
449	Милано, X-XI в.,, подгрупа *III* на Лукиановата редакция
456	Месина, XI в., Лукианова редакция
490	Мюнхен, XI в., главна група от Катенната група
534	Париж, XI в., подгрупа *cII* от Катенната група
538	Париж, XII в., подгрупа *II* на Лукиановата редакция
544	Париж, XI в., А-текст
611	Париж, XIV в., смесен кодекс
613	Патмос, XIII в., смесен кодекс
710	Синай, X в., смесен кодекс
763	Атон, XI в., Лукианова редакция – главна група *L*
764	Атон, XIII-XIV в., подгрупа *cI* от Катенната група

770	Атон, XII в., смесен кодекс
922	Оксфорд, III-IV в., хексапларна редакция
927	Codex Melphictensis rescriptus, Молфета, VI в. и XI-XII в., Смесен кодекс
967	Chester Beatty Papyrus, Дъблин, Кьолн, Мадрид, Принстън, III в., B-текст
988	Оксфорд, IV в., B-текст
A	Codex Alexandrinus, Лондон, V в., A-текст
A"	Александрийски текст = A + 26 + 544
Adam.	Адаманций
Aeth	етиопски превод
Ambr.	Амвросий Медиолански
Arab	арабски превод
Arm	арменски превод
Arn.	Арнобий Младши
Ath.	Атанасий Велики (Александрийски)
Aug.	св. Августин
B	Codex Vaticanus, Рим, IV в., B-текст
Barn.	Послание на св. Варнава
Bas.	Василий Велики (Кесарийски)
Bo	бохарски превод
C	главна група от Катенната група = 87 + 91 + 490
C''	Катенна група = *C* + *cI* + *cII*
C'	*C* + *cI*
C'	*C* + *cII*
Chr.	Йоан Златоуст
cI'	*cI* + *cII*
cI	подгрупа от Катенната група = 49 +90 + 764
cII	подгрупа от Катенната група = 130 + 233 + 534
Clem.	Климент Александрийски
ClemRom.	Климент Римски
Co	бохарски Bo + сахидски превод Sa
Constit.	Апостолски постановления
Consult.	Закхей и Аполоний от Фирлик Матерн „Съвети (въпроси и отговори)"
Cypr.	Киприан Картагенски
Cyr.	Кирил Александрийски
Didasc.	„Дидаскалия" или „Католическо учение на дванадесетте апостоли и светите ученици на нашия спасител"
Didym.	Дидим Слепият (Александрийски)
Epiph.	Епифаний Кипърски
Eus.	Евсевий Кесарийски
Eus. dem.	Евсевий Кесарийски „Доказателства в полза на Евангелието"
Eus. ecl.	Евсевий Кесарийски „Избрани пророци"
Eus. Onom	Евсевий Кесарийски „Библейско-географски указател"
Faust.	Фауст Рейски
Fulg.	Фулгенций, епископ на Руспе
Gild.	Гилдас Мъдри
GregEl.	Григорий Елиберитански
GregNaz.	Григорий Богослов (Назиански)
Hi.	св. Йероним
Hil.	Иларий Пиктавийски
Hippol.	Иполит Римски
Ir.	Ириней Лионски
Iust.	Юстин Мъченик

L	главна група на Лукиановата редакция = 22 + 36 + 48 + 51 + 96 + 231 + 763
L''	Лукианова редакция = *L* + *II* + *III*; Z^V; 456
L'	главна група на Лукиановата редакция *L* + подгрупа *II*
L'	главна група на Лукиановата редакция *L* + подгрупа *III*
La	латински превод
La^c	Codex Constantiensis
La^s	fragmenta Sangallesina
La^{Ver}	Codex Veronensis
La^w	Codex Wirceburgensis
II	подгрупа на Лукиановата редакция = 311 + 538
II'	*II* + *III*
III	подгрупа на Лукиановата редакция = V + 46 + 449
Lucif.	Луцифер Каларитански
O	главна група на хексапларната редакция = Q + 88 +Syh
o	подгрупа на хексапларната редакция = 62 + 147 + 407
O'	хексапларна редакция = *O* + *o;* 922
Opt.	Оптат Милевийски
Or.	Ориген
Polychr.	Полихроний Апамейски
Prisc.	Присцилиан
Q	Codex Marchalianus, Рим, VI в., хексапларна редакция – главна група *O*
S	критически текст на Септуагинта
Sa	сахидски превод
Salv.	Салвиан Марсилски
Spec.	„Книга за Светото писание" или „Огледало"
Syh	Codex Syrohexaplaris, VIII в., хексапларна редакция – главна група *O*
Syh	сирохексапларен превод
Tert.	Тертулиан
Theophil.	Теофил Антиохийски
Tht.	Теодорит Кирски
Tyc.	Тиконий Афер
V	Codex Venetus, VIII в., подгрупа *III* на Лукиановата редакция
Vict.	Викторин от Петау
Vig.	Вигилий от Тапс
Z^V	Codex Zuquinensis rescriptus, Рим, VII-VIII в. и VI в., Лукианова редакция
α′	Акила
β′	Симах
θ′	Теодотион
οι γ′	Акила, Симах и Теодотион
οι λ′	останалите
οι ο′	седемдесетте

Съкращения на източниците на гръцкия Профетологий

A	Атина, Национална библиотека 20, 1072 г.
B_2	Лондон, Британски музей, Add. 29715, XIII в.
B_3	Лондон, Британски музей, Add. 36660, XII в.
Bb	Ватикана, Cod. Barberinus Gr. 446, XII-XIII в.
Bc	Оксфорд, Cod. Baroccianus 99, XIII в.
Bl	Солун, м. „Влатадон" 49, XI в.
d_2	Оксфорд, cod. Laudianus Gr. 36, XI в.
F	Флоренция, Библиотека Лауренциана Pl.IX.15, X в.

L_{177}	Атон, Великата лавра 177, X в.
L_{190}	Атон, Великата лавра 190, 1078 г.
L_{195}	Атон, Великата лавра 195, XII-XIII в.
L_{309}	Атон, Великата лавра 309, XII в.
M_{102}	Месина, Университетска библиотека 102, XII в.
M_{122}	Месина, Университетска библиотека 122, XII-XIII в.
M_{131}	Месина, Университетска библиотека 131, XII-XIII в.
M_{164}	Месина, Университетска библиотека 164, XIII в.
P	Критически текст на гръцкия Профетологий
P_{243}	Париж, Национална библиотека Gr. 243, 1133 г.
P_{272}	Париж, Национална библиотека Gr. 272, XII в.
P_{273}	Париж, Национална библиотека Gr. 273, XII в.
P_{275}	Париж, Национална библиотека Gr. 275, XII-XIII в.
P_{308}	Париж, Национална библиотека Gr. 308, XIII в.
P_{805}	Париж, Национална библиотека Suppl. Gr. 805, XIII в.
Pt	Патмос, м. „Св. Йоан" 210, XII в.
R	Ватикана, Codex Reginensis 75, 982 г.
S_{147}	Йерусалим, м. „Св. Сава" 147, XII в.
S_{247}	Йерусалим, м. „Св. Сава" 247, XI в.
S_{98}	Йерусалим, м. „Св. Сава" 98, XI в.
S_{99}	Йерусалим, м. „Св. Сава" 99, XIII в.
Sin_{7}	Синай, м. „Св. Екатерина" 7, X-XI в.
Sin_{8}	Синай, м. „Св. Екатерина" 8, X-XI в.
St	Йерусалим, м. „Св. Кръст" 42, XII в. и XII-XIII в.
T	Трир, Codex S. Simeonis, X-XI в.
V	Венеция, Codex Marcianus 13, XI в.
V_{768}	Ватикана, Gr. 768, XII в.
δ_2	Грота Ферата, A.δ.2, X в.
δ_3	Грота Ферата, A.δ.3, XII в.
δ_4	Грота Ферата, A.δ.4, XIII в.

Библейски книги

Gen	Първа книга Моисеева – Битие
Exod	Втора книга Моисеева – Изход
Leu	Трета книга Моисеева – Левит
Num	Четвърта книга Моисеева – Числа
Deut	Пета книга Моисеева – Второзаконие
Ios	Книга Иисус Навин
Iud	Книга Съдии
Ruth	Книга Рут
I Regn	Първа книга Царства
II Regn	Втора книга Царства
III Regn	Трета книга Царства
IV Regn	Четвърта книга Царства
I Par	Първа книга Паралипоменон
II Par	Втора книга Паралипоменон
I Esdr	Първа книга на Ездра
II Esdr	Втора книга на Ездра
Tob	Книга на Товит
Iudith	Книга Иудит
Est	Книга Естир

Iob	Иов
Ps	Псалтир
Prou	Притчи Соломонови
Eccl	Еклесиаст
Cant	Песен на Песните
Sap	Премъдрост Соломонова
Sir	Премъдрост на Иисус, син Сирахов
Is	Книга на пророк Исай
Ier	Книга на пророк Иеремия
Thr seu Lam	Книга на Плач Иеремиев
Ep Ier	Послание на Иеремия
Bar	Книга на пророк Варух
Ez	Книга на пророк Иезекиил
Dan	Книга на пророк Даниил
Os	Книга на пророк Осия
Ioel	Книга на пророк Иоил
Am	Книга на пророк Амос
Abd	Книга на пророк Авдий
Ion	Книга на пророк Иона
Mich	Книга на пророк Михей
Nah	Книга на пророк Наум
Hab	Книга на пророк Авакум
Soph	Книга на пророк Софония
Agg	Книга на пророк Агей
Zach	Книга на пророк Захария
Mal	Книга на пророк Малахия
I Mac	Първа книга Макавейска
II Mac	Втора книга Макавейска
III Mac	Трета книга Макавейска
IV Mac	Четвърта книга Макавейска
Mt	Евангелие от Матей
Mc	Евангелие от Марко
Lc	Евангелие от Лука
Io	Евангелие от Йоан
Act	Деяния на светите апостоли
Iac	Съборно послание на апостол Яков
I Pt	Първо съборно послание на апостол Петър
II Pt	Второ съборно послание на апостол Петър
I Io	Първо съборно послание на апостол Йоан Богослов
II Io	Второ съборно послание на апостол Йоан Богослов
III Io	Трето съборно послание на апостол Йоан Богослов
Iudae	Съборно послание на апостол Юда
Rom	Послание на ап. Павел до римляни
I Cor	Първо послание на ап. Павел до коринтяни
II Cor	Второ послание на ап. Павел до коринтяни
Gal	Послание на ап. Павел до галатяни
Eph	Послание на ап. Павел до ефесяни
Phil	Послание на ап. Павел до филипяни
Col	Послание на ап. Павел до колосяни
I Th	Първо послание на ап. Павел до солуняни
II Th	Второ послание на ап. Павел до солуняни

I Tim	Първо послание на ап. Павел до Тимотей
II Tim	Второ послание на ап. Павел до Тимотей
Tit	Послание на ап. Павел до Тит
Phlm	Послание на ап. Павел до Филимон
Hbr	Послание на ап. Павел до евреите
Apc	Откровение на ап. Йоан Богослов

Други съкращения

-	съединява ръкописи, принадлежащи към една група
=	точно съответствие
(α)	буквата в скоби не се чете във всички ръкописи
*	предполагаема или реконструирана форма
[ ]	празно или нечетливо място в ръкописа
]	въвежда разночетене към цитирания пред скобата текст
+	добавка
c	по-късна коректура
C^{-87}	означените в индекса след знака минус ръкописи се отклоняват от групата
cit	разночетенето се среща само в цитати
comm	разночетения от тълковния текст
lat	разночетенето е засвидетелствано само на латински
lem	разночетения от библейски текст, цитиран в тълкованията
mg	разночетения в полетата
test	св. Йероним потвърждава предхексапларното разночетене
txt	текстуални разночетения
p	даденото разночетене се намира само в част от ръкописа
s	по-късно допълнение в ръкописа
cf.	сравни, виж
lege	чети
om.	липса, пропуск
rel.	останалите
sic!	така
transp.	разместване
※	допълнен в полето текст след указание с астерикс
÷	пропуск, отбелязан в полето с метобел

ЛИТЕРАТУРА

Алексеев 1983: А л е к с е е в, А. К определению объема литературного наследия Мефодия (Четий перевод Песни песней). – ТОДРЛ, 37, 1983, 231–234:

Алексеев 1984а: А л е к с е е в, А. О греческой основе славянских библейских переводов. – Palaeobulgarica, 8, 1984, № 1, 3–22.

Алексеев 1984б: А л е к с е е в, А. Принципы историко-филологического изучения литературного наследия Кирилла и Мефодия. – Советское славяноведение, 1984, № 2, 94–106.

Алексеев 1985: А л е к с е е в, А. Филологические критерии выявления библейских переводов св. Мефодия. – Ⱂолата кънигописьнаѧ, 14–15, 1985, 8–14.

Алексеев 1988а: А л е к с е е в, А. Кирилло-Мефодиевское переводческое наследие и его исторические судьбы (Переводы св. Писания в славянской письменности). – В: История, культура, этнография и фольклор славянских народов. X международный съезд славистов, София, сентябрь 1988 г. Доклады советской делегации. М., 1988, 124–145.

Алексеев 1988б: А л е к с е е в, А. Четий перевод св. Мефодия между Служебным и Толковым текстом св. Писания у славян. – В: Symposium Methodianum. Neuried, 1988, 566–577.

Алексеев 1999: А л е к с е е в, А. Текстология славянской Библии. СПб., 1999.

Атанасова 1994: А т а н а с о в а, Д. Грешките в славянските преписи на книгата Съдии и критичното издание на Методиевия превод. – Die Slawischen Sprachen, 39, 1994, 89–131.

Атанасова 1995: А т а н а с о в а, Д. Книгата Съдии. Старобългарският превод на паримейния и чети текст. – Die Slawischen Sprachen, 41, 1995, 53–105.

Богдановић 1978: Б о г д а н о в и ћ, Д. Каталог ћирилских рукописа манастира Хиландара. Београд, 1978.

Брандт 1894: Б р а н д т, Р. Григоровичев паримейник. В сличении с другими паримейниками. Вып. 1-2. М., 1894; Вып. 3. М., 1901.

Велковска 2002: В е л к о в с к а, Е. Система на византийските и славянските богослужебни книги в периода на възникването им. – В: Средновековна християнска Европа. Изток и Запад. С., 2002, 220–236.

Востоков 1842: В о с т о к о в, А. Описание русских и славянских рукописей Румянцевского музеума. СПб., 1842.

Глубоковский 1890: Г л у б о к о в с к и й, Н. Блаженный Феодорит, епископ Киррский. Т. 2. Литературная деятельность блаженного Феодорита. М., 1890.

Горский, Невоструев 1855: Г о р с к и й, А., К. Н е в о с т р у е в. Описание славянских рукописей Московской Синодальной библиотеки. Отд. 1. Священное писание. М., 1855.

Граматика 1991: Граматика на старобългарския език. С., 1991.

Гълъбов 1971: Г ъ л ъ б о в, Ив. Цамблаковото слово за Евтимий и българският книжовен език в края на XIV век. – В: Р у с е в, П., Ив. Г ъ л ъ б о в, А. Д а в и д о в, Г. Д а н ч е в. Похвално слово за Евтимий от Григорий Цамблак. С., 1971, 55–90 (= Г ъ л ъ б о в, Ив. Избрани трудове по езикознание. С., 1986, 146–175).

Дмитриевский 1895: Д м и т р и е в с к и й, А. Описание литургических рукописей, хранящихся в библиотеках Православного Востока, 1. ΤΥΠΙΚΑ. 1. Памятники патриарших уставов и ктиторские монастырские Типиконы. Типик Великой константинопольской церкви IX-X в. Киев, 1895.

Добровский 1825:Д о б р о в с к и й, Й. Кирилл и Мефодий. Славянские первоучители. Историко-критическое исследование. М., 1825.

Дунков 1992: Д у н к о в, Д. Среднобългарският препис на книгите Царства от XIV в. – Die Slawischen Sprachen, 41, 1992, 270–41.

Дунков 1994: Д у н к о в, Д. За търновските библейски сборници. – В: Търновска книжовна школа. Т. 5. Паметници, поетика, историография. Велико Търново, 1994, 401–408.

Дунков 1995: Д у н к о в, Д. Докога старобългаристите ще подминават необходимостта от критично издание на библейския текст? – Die Slawischen Sprachen, 42, 1995, 7–36.

Евсеев 1897а: Е в с е е в, Ив. Книга пророка Исаии в древне-славянском переводе. СПб., 1897.

Евсеев 1897б: Е в с е е в, Ив. О церковно-славянском переводе Ветхого завета. – Христианское чтение, 77, 1897, № 6, 893–914.

Евсеев 1898: Е в с е е в, Ив. Заметки по древне-славянскому переводу Св. Писания. 2. О книге Есфирь. – Известия Имп. академии наук, 8, 1898, № 5, 329–344.

Евсеев 1899: Е в с е е в, Ив. Заметки по древне-славянскому переводу Св. Писания. 3. Следы утраченого первоначального полного перевода пророческих книг на славянском языке. – Известия Имп. академии наук, 10, 1899, № 4, 355–373.

Евсеев 1900: Е в с е е в, Ив. Заметки по древне-славянскому переводу Св. Писания. 4. Толкования пророческих мест с обличениями жидовина. – Известия ОРЯС, 5, 1900, № 3, 788–823.

Евсеев 1905: Е в с е е в, Ив. Книга пророка Даниила в древнеславянском переводе. М., 1905.

Евсеев 1911: Е в с е е в, Ив. Рукописное предание славянской Библии. СПб., 1911.

Евсеев 1916: Е в с е е в, Ив. Очерки по истории славянского перевода Библии. Петроград, 1916.

Златанова 1998: Старобългарският превод на Стария завет. Под общата редакция и с въведение от Св. Н и к о л о в а. Т. 1. З л а т а н о в а, Р. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. С. 1998.

Јовановић-Стипчевић 1995: Ј о в а н о в и ћ - С т и п ч е в и ћ, Б. О припреми издања српских паримејника. – В: Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа. Београд, 1995, 147–156.

Йовчева, Тасева 1998: Й о в ч е в а, М., Л. Т а с е в а. Среднобългарският превод на Псевдо-Методиевото Откровение. – В: Търновска книжовна школа. Т. 6. Шести международен симпозиум, Велико Търново, 26-28 септември 1994. Велико Търново, 1998, 281–294.

Йовчева, Камуля 2000: Й о в ч е в а, М., М. К а м у л я. От лексиката до структурата на Книга на пророк Иезекиил: резултати от компютърно изследване на средновековен текст на различни равнища. – Palaeobulgarica, 24, 2000, № 3, 3–21.

Йовчева, Тасева 2001: Й о в ч е в а, М., Л. Т а с е в а. Текстовая традиция чтений из Книги Пророка Иезекииля на богородичные праздники. – В: Език и история на българските средновековни текстове. Сборник в чест на Екатерина Дограмаджиева. С., 2001, 65–80 (= Кирило-Методиевски студии. Кн. 14).

Йовчева, Тасева 2002: Й о в ч е в а, М., Л. Т а с е в а. Хилядолетната традиция на славянската Библия и съвременните преводи на български и словенски. – В: Historizem v raziskovanju slovenskega jezika, literature in kulture. Obdobja 18. Ljubljana, 9 in 12. december 1999. Ljubljana, 2002, 91–107.

Калайдович 1824: К а л а й д о в и ч, К. Йоанн Эксарх Болгарский. М., 1824.

Карачорова 1901: К а р а ч о р о в а, И. Към въпроса за Кирило-Методиевия старобългарски превод на Псалтира. – В: Кирило-Методиевски студии. Кн. 6. С., 1989, 130–245.

Каталог 1988: Каталог славяно-русских рукописных книг XI-XIV вв., хранящихся в ЦГАДА СССР. Ч. 2. М., 1988.

Кульбакин 1901: К у л ь б а к и н, С. Славянский перевод 1-ой книги Царств. II. – Сб. ОРЯС, 69, 1901, № 3, 21–54.

Минчева 1978: М и н ч е в а, А. За синтаксиса на Синайския патерик. – Slovo, 28, 1978, 89–104.

Минчева 1991: М и н ч е в а, А. Старобългарският книжовен език в Симеоновия сборник по преписа от 1073 г. – В: Симеонов сборник (по Светославовия препис от 1073 г.). Т. 1. Изследвания и текст. С., 1991, 162–181.

Михайлов 1900-1908а: М и х а й л о в, А. Книга Бытия пророка Моисея в древнеславянском переводе. Вып. 1. Варшава, 1900; Вып. 2. Варшава, 1901; Вып. 3–4. Варшава, 1908.

Михайлов 1904: М и х а й л о в, А. К вопросу о литературном наследии свв. Кирилла и Мефодия в глаголических хорватских миссалах и бревиариях. – Русский филологический вестник, 51, 1904, 1–145.

Михайлов 1907: М и х а й л о в, А. Греческие и древнеславянские паримейники. (К вопросу о их составе и происхождении). – Русский филологический вестник, 58, 1907, № 4, 267–306.

Михайлов 1908: М и х а й л о в, А. Древне-славянский перевод книги Руфь. Варшава, 1908.

Михайлов 1912: М и х а й л о в, А. Опыт изучения Книги Бытия пророка Моисея в древнеславянском переводе. Ч. 1-2. Варшава, 1912.

Мострова 1995: М о с т р о в а, Т. Старобългарският превод на Книгата на пророк Иеремия по преписи от XIV-XVI век. – Palaeobulgarica, 19, 1995, № 2, 9–27.

Мострова 1994: М о с т р о в а, Т. За един ръкопис от XVI век с книгите на пророците и Тълковния апокалипсис. – В: Българският шестнадесети век. София, 17-20 октомври 1994. С., 1996, 475–485.

Нахтигал 1902: Н а х т и г а л, Р. Несколько заметок о следах древнеславянского паримейника в хорватско-глаголической литературе. – В: Древности. Труды славянской комиссии Московского археологического общества. Т. 3. М., 1902, 175–213.

Николова 1994: Н и к о л о в а, Св. За най-стария български средновековен ръкопис на Стария завет. – Старобългарска литература, 28–29, 1994, 110–118.

Николова 1996: Н и к о л о в а, Св. За два непроучени среднобългарски ръкописа от XIV в., съдържащи старозаветни книги. – Ricerche Slavistiche, 43, 1996, 5–35.

Николова 1998: Н и к о л о в а, Св. Проблемът за издаването на небогослужебните български средновековни текстове на Стария завет. – В: Старобългарският превод на Стария завет. Под общата редакция и с въведение от Св. Николова. Т. 1. Златанова, Р. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. С. 1998, IX–XXXVII.

Новицкий 1837: Н о в и ц к и й, О. О первоначальном переводе Св. Писания на славянский язык. Киев, 1837, 1–81.

Пентковский 2001: П е н т к о в с к и й, А. Типикон патриарха Алексия Студита в Византии и на Руси. М., 2001.

Пичхадзе 1986: П и ч х а д з е, А. Типология паримейных чтений Книги Исход. – Palaeobulgarica, 10, 1986, № 1, 20–40.

Пичхадзе 1991: П и ч х а д з е, А. К истории славянского паримейника (паримейные чтения Книги Исход). – В: Традиции древнейшей славянской письменности и языковая культура восточних славян. Москва, 1991, 147–173.

Пичхадзе 1995: P i c h k h a d z e, A. К истории четьего текста славянского Восьмикнижия. – В: Jews and Slavs. Vol. 3. Jerusalem, 1995, 94–107.

Погорелов 1925: П о г о р е л о в, В. Из наблюдений в области древнеславянской переводной литературы. I. Латинское влияние в переводе Евангелия. – Sborník Filosofické faculty University Komenského v Bratislavě, 3, 1925, № 32 (6), 1–10.

Предварительный список 1986: Предварительный список славяно-русских рукописных книг XV в., хранящихся в СССР (Для Сводного каталога рукописных книг, хранящихся в СССР). М., 1986.

Рибарова 1988: Р и б а р о в а, Зд. Грчките синтаксички елементи во паримејникот и нивната дистрибуција во текстот. – В: Реферати на македонските слависти за X меѓународен славистички конгрес во Софија. Скопје, 1988, 75–80.

Рибарова 1993: Р и б а р о в а, Зд. Кирилометодиевската традиција во паримејниот текст од триодите Орбелски и Хлудов. – В: Реферати на македонските слависти за XI меѓународен славистички конгрес во Братислава. Скопје, 1993, 91–98.

Рибарова 1994: Р и б а р о в а, Зд. Основни правописни и фонетски особености на Григоровичевиот паримејник. – В: Македонските диалекти во Егејска Македонија. Скопје, 1994, 93–99.

Рибарова 1997: Р и б а р о в а, Зд. Јазичните слоеви во Григоровичевиот паримејник. – В: Македонска академија на науките и уметностите. Прилози. Одделение за лингвистика и литературна наука, XXII, 1-2. Скопје, 1997, 133–142.

Рибарова, Хауптова 1998: Р и б а р о в а, Зд., З. Х а у п т о в а. Григоровичев паримејник. I. Текст со критички апарат. Скопје, 1998.

Сводный каталог 2002: Сводный каталог славяно-русских рукописных книг, хранящихся в России, странах СНГ и Балтии. XIV век. Вып. 1. М., 2002.

Скабалланович 1910: С к а б а л л а н о в и ч, М. Толковый типикон. Вып. 1. Киев, 1910 (репринт, М., 1995).

Скупский 1993: С к у п с к и й, Б. Происхождение дательного самостоятельного в первоначальном славянском переводе евангелия. – Slovo, 41–43, 1993, 49–60.

Славова 1989: С л а в о в а, Т. Преславска редакция на Кирило-Методиевия старобългарски евангелски превод. – В. Кирило-Методиевски студии. Кн. 6. 1989, 15–129.

Славова 1995: С л а в о в а, Т. Следи от Методиев превод на библейската книга Битие. – Palaeobulgarica, 19, 1995, № 4, 53–70.

Славова 1999: С л а в о в а, Т. Най-ранният славянски ръкопис на Мойсеевото Петокнижие. – Старобългарска литература, 31, 1999, 54–65.

Славова 2000: С л а в о в а, Т. Славянският превод на коментарите на Теодорит Кирски върху Петокнижието. – Palaeobulgarica, 24, 2000, № 4, 7–18.

Славова 2002: С л а в о в а, Т. Тълковната палея в контекста на старобългарската книжнина. С., 2002.

Соболевский 1900: С о б о л е в с к и й, А. Церковно-славянские тексты моравского происхождения. – Русский филологический вестник, 43, 1900, 150–217.

Стипчевић 1970: С т и п ч е в и ћ, Б. О српским паримејницима. – В: Симпозиум 1100-годишнина од смртта на Кирил Солунски. Кн. 2. Скопје, 1970, 347–387.

Стоянов, Кодов 1964: С т о я н о в, М., Хр. К о д о в. Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. Т. 3. С., 1964.

Стоянов, Кодов 1971: С т о я н о в, М., Хр. К о д о в. Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. Т. 4. С., 1971.

Тасева, Йовчева 1995: Т а с е в а, Л., М. Й о в ч е в а. Преводачески особености в Книга на пророк Иезекиил по ръкопис F.I.461 от Руската национална библиотека. – Palaeobulgarica, 19, 1995, № 4, 40–52.

Тасева 1997: Т а с е в а, Л. Книгата на пророк Иезекиил в средновековната българска и хърватска книжнина. – Palaeobulgarica, 21, 1997, № 3, 12–30.

Тасева, Йовчева 1998а: Тасева, Л., М. Йовчева. Ранната славянска текстова традиция на Книгата на пророк Иезекиил. – Palaeobulgarica, 22, 1998, № 2, 26–39.

Тасева, Йовчева 1998б: Тасева, Л., М. Йовчева. Изследването на Ватрослав Облак върху Апокалипсиса и проучването на ранните славянски преводи на пророческите книги (Книга на пророк Иезекиил). – В: Simpozij Obdobja 17. Vatroslav Oblak. Ljubljana 12-13.12.1996. Ljubljana, 1998, 23–33.

Тасева, Илиева 2003: Тасева, Л., Т. Илиева. Проблеми на гръцкия критически апарат към изданието на Книгата на пророк Иезекиил по ръкопис F.I.461 от Руската национална библиотека в Санкт Петербург. – В: Критическото издание на най-стария славянски текст на библейските книги и неговите алтернативи. Тематичен блок. XIII международен конгрес на славистите, Любляна 2003. С., 2003, 46–66.

Тихова 1992: Тихова, М. Проект за издание на Книгата Битие в състава на Архивския Хронограф (XV в.). – Die Slawischen Sprachen, 30, 1992, 75–81.

Тихова 1997: Тихова, М. Книгата Битие в библиотеката на цар Симеон. – В: Преславска книжовна школа. Т. 2. Шумен, 1997, 116-150.

Тупицкий 1918: Тупицкий, Н. Книги XII малых пророков в древнеславянском переводе. I. Книги Осии, Иоиля, Амоса, Абдия и Ионы. Сергиев Посад, 1918.

Цонев 1910: Цонев, Б. Опис на ръкописите и старопечатните книги в Софийската народна библиотека. Т. 1. С., 1910.

Цонев 1923: Цонев, Б. Опис на ръкописите и старопечатните книги в Софийската народна библиотека. Т. 2. С., 1923.

Цоневски 1986: Цоневски, И. Патрология. Живот, съчинения и учение на църковните отци, учители и писатели. С., 1986.

Шиваров 1979: Шиваров, Н. Тълкуване на книгата на пророк Йезекиил. С., 1979.

Шьоберг 1980: Шьоберг, А. Некоторые замечания о лексическом варьировании в переводах первоучителей Кирилла и Мефодия. – Palaeobulgarica, 4, 1980, № 2, 37–42.

Яцимирский 1898: Яцимирский, А. Славянские рукописи Нямецкого монастыря в Румынии. – В: Древности. Труды Славянской комиссии имп. Московского археологического общества. Т. 2. М., 1898.

Arranz 1969: Arranz, M. Le typicon du monastère du Saint-Sauveur à Messine. Codex Messinensis Gr. 115. Roma, 1969 (=Orientalia Christiana Analecta. T. 185).

Ashby 1972: Ashby, G. W. Theodoret of Cyrrhus as Exegete of the Old Testament. Grahamstown, 1972.

Bauerova 1991: Bauerova, H. Neslovanské předlohy charvátsko-hlaholských breviárních textů (Prophetae minores). – Listy filologické, 114, 1991, 13–24.

Bauerova 1996: Bauerova, H. Errata v charvátsko-hlaholských breviářích a jejich význam pro studium starozákonních textů. – Slavia, 65, 1996, 295–304.

Berčić 1865: Berčić, I. Ulomci svetoga pisma obojega uvjeta starosloveskim jezikom. III. Praha, 1865.

Breviarium Romanum 1914: Breviarium Romanum ex decreto sacrosancti consilii Tridentini restitutum s. Pii V pontificis maximi jussu editum aliorumque pontificum cura recognitum Pii papae X auctoritate reformatum. Editio typica. Romae, 1914.

Bakmaž, Nazor, Tandarić 1991: Brevijar po zakonu Rimskoga dvora. Prvotisak 1491. Priloži Ivan Bakmaž, Anica Nazor, Josip Tandarić. Zagreb, 1991.

Birkfellner 1975: Birkfellner, G. Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich. Wien, 1975.

Catalog 1992: Catalog. Manuscripts on Microform of the Hilandar Research Library (The Ohio State University). T. II. Compiled and with an Introduction by Predrag Matejic and Hannah Thomas. Columbus, 1992.

Čermák 1999: Č e r m á k, V. Proverbia v charvátskohlaholských breviářích a jejich neslovanské předlohy. – Slavia, 68, 1999, 251–258.

Čermák 2000: Č e r m á k, V. Několik poznámek o významu charvátsko-hlaholských breviářů pro cyrilometodějský překlad Starého zákona. – In: Cyrillomethodiana. Sborník k uctění památky Mons. prof. ThDr. Vojtěcha Tkadlčíka. Olomouc-Praha, 2000, 81–89.

Čermák 2001: Č e r m á k, V. K otázce předlohy starozákonních textů v charvátskohlaholských breviářích. – In: Drugi hrvatski slavistički kongres. Zbornik radova. I. Zagreb, 2001, 193–198.

Clark 1952: C l a r k, K. Checklist of Manuscripts in St. Catherine's Monastery, Mount Sinai, microfilmed for the Library of Congress, 1950. Washington, 1952.

Corin 1977: C o r i n, A. R. O reformama hrvatskoglagoljskih liturgijskih knjiga u 13. stoljeću. – Prvi hrvatski slavistički kongres. Zbornik Radova I. Zagreb, 1977, 527–538.

Crouzel 1953: C r o u z e l, H. Origen. – In: The Encyclopedia of Religion. Ed. Mircea Eliade. Vol. 11. New York, 1953, 108-111.

Engberg 1980–1981: E n g b e r g, G. Prophetologium. Pars altera. Lectiones anni immobilis. Vol. 1-2. Hauniae, 1980-81.

Faulhaber 1899: F a u l h a b e r, M. Die Propheten-Catenen nach römischen Handschriften. Freiburg i. Br., 1899 (Biblische Studien. Hrsg. von Bardenhewer. Bd. 4. Hf. 2. u. 3.).

Fischer 1931: F i s c h e r, J. Bibelübersetzungen. Griechische Bibel. – In: Lexikon für Theologie und Kirche. Bd. 2. Freiburg, 1931, 297–303.

Fohrer 1968: S e l l i n, E., G. F o h r e r. Introduction to the Old Testament. Nashville–New York, 1968.

Grabar 1986: G r a b a r, B. Ćirilometodski i staroslavenski prijevodi u hrvatskoglagoljskim prijepisima. – Slovo, 36, 1986, 87-94.

Hatch 1906: H a t c h, E., H. A. Redpath. A Concordance to the Septuagint and the other Greek Version of the Old Testament. Vol. I. A-I; Vol. II. K-Ω. Oxford, 1987. Supplement by H. A. Redpath. Oxford, 1906.

Herrmann 1923: H e r r m a n n, J. Die Septuaginta zu Ezechiel das Werk dreier Übersetzer. – In: Beiträge zur Wissenschaft vom Alten (und Neuen) Testament, NF 5, 1923, 1–19.

Höeg 1937: H ö e g, C. Remarks on the Prophetologion. – In: Quantulacumque. London, 1937, 189–226.

Høeg, Zuntz 1939–1970: H ø e g, C., G. Z u n t z. Prophetologium. Pars prima. Lectiones anni mobilis. Vol. 1–6. Hauniae, 1939–1970.

Hološnjaj 1995: H o l o š n j a j, B. Zajkovski Trebnik N. 960 der Nationalbibliothek „Hl. Kiril und Methodij" in Sofia (Bulgarien). Romae, 1995.

Howie 1950: H o w i e, G. The Date and Composition of Ezekiel. Philadelphia, 1950.

Jagić 1863: J a g i ć, V. Tisućnica slovienskich Apostola sv. Cirila i Metoda. Zagreb, 1863, 31–66.

Jagić 1913: J a g i ć, V. Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. Berlin, 1913.

Knoch, Scholtissek 1994: K n o c h, O., K. S c h o l t i s s e k. Bibel. VIII. Bibelübersetzungen. – In: Lexikon für Theologie und Kirche. Band 2. Freiburg-Basel-Rom-Wien, 1994, 382–385.

Kunze 1947: K u n z e, G. Stand und Aufgaben der Perikopenforschung. Göttingen, 1947.

Lust 1986: L u s t, J. Ezekiel and His Book. Textual and Literary Criticism and Their Interpretation. Leuven, 1986 (=Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaniensium, LXXIV).

Lust, Eynikel, Hauspie 1992–1996: L u s t, J., E. E y n i k e l, K. H a u s p i e. A Greek-English Lexicon of the Septuagint. Part I-II. Stuttgart, 1992–1996.

Marti 1988: M a r t i, R. Besonderheiten der Sprache Methods. – In: Symposium Methodianum Neuried, 1988, 613–622.

Mateos 1962–1963: M a t e o s, J. Le typicon de la Grande Église. Ms. Saint-Croix n° 40, X-e siècle. T. 1–2. Roma, 1962–1963 (=Orientalia Christiana Analecta. T. 165–166).

Mathiesen 1983: M a t h i e s e n, R. Handlist of Manuscripts containing Church Slavonic Translation from the Old Testament. – Ⅲолата кънигопнсьнаѧ, 7, 1983, 3–48.

McGregor 1985: M c G r e g o r, L. J. The Greek Text of Ezekiel. An Examination of Its Homogeneity. Atlanta, 1985, 5–19.

Metzger 1962: M e t z g e r, B. M. Lucian and the Lucianic Recension of the Greek Bible. – New Testament Studies, 8, 1962, 3,189–203.

Migne 1859: M i g n e, J. P. Patrologia cursus completus. Seria graeca. T. 81. Petit-Monrouge, 1859.

Misal 1483: Misal po zakonu Rimskoga dvora. Prvotisak godine 1483. Pretisak. Zagreb, 1971.

Moszyński 1986: M o s z y ń s k i, L. Wpływ Wulgaty na kształt starochorwackiego ewangeliarza z Omišlja. – Slovo, 36, 1986, 111–121.

Moszyński 2001: M o s z y ń s k i, L. Старобългарският превод на Стария завет. Под ред. на Св. Николова. Румяна Златанова. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. Т. 1. София, 1998 [рец.]. – Rocznik slavistyczny, 52, 2001, 126–137.

Nazor 1986: N a z o r, A. The Old Testament in Croato-Glagolitic Manuscript Translation. – In: Proceedings of the Ninth World Congress of Jewisch Studies. Division D. Vol. 1. Hebrew and jewish Languages, other Languages. Jerusalem, 1986, 69–75.

Oblak 1891: O b l a k, V. Die kirchenslavische Übersetzung der Apokalypse. – Archiv für slavische Philologie, 13, 1891, 321–361.

Pantelić 1970: P a n t e l i ć, M. Zapadne varijante u staroslovenskima psaltirima. – В: Кирил Солунски. Кн. 2. Скопје, 1970, 291–300.

Pantelić, Nazor 1977: P a n t e l i ć, M., A. N a z o r. II. Novljanski brevijar. Hrvatskoglagoljski rukopis iz 1495. Župni arhiv Novi Vinodolski. Fototipsko izdanje. Zagreb, 1977.

Passarelli 1981: P a s s a r e l l i, G. L'Eucologio cryptense Γ.β.VII (sec. X). Θεσσαλονικη, 1981 (='Ανάλεκτα Βλατάδων, 36).

Pastrnek 1903: P a s t r n e k, F. Die griechische Artikelkonstruktionen in der altkirchenslavischen Psalter- und Evangelienübersetzung. – Archiv für slavische Philologie, 25, 1903, 367-390.

Peckham 1993: P e c k h a m, B. History and Prophecy. The Development of Late Judean Literary Tradition. Doubleday, 1993.

Quast 2000: Q u a s t, U. Einführung in die Editionsarbeit. – In: Der Septuaginta-Psalter und seine Tochterübersetzungen. Symposium in Göttingen 1997. Hrsg. A. Aejmelaeus und U. Quast. Göttingen, 2000.

Rahlfs 1914: R a h l f s, A. Verzeichnis der griechischen Handschriften des Alten Testaments. Berlin, 1914 (= Mitteilungen des Septuaginta-Unternehmens, Bd. 3).

Rahlfs 1915: R a h l f s, A. Die alttestamentlichen Lektionen der griechischen Kirche. – In: Nachrichetn der Königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen. Philologisch-historische Klasse. Bd. 1. Göttingen, 1915, 28–136. (= Mitteilungen des Septuaginta-Unternehmens. Bd. 1, 122–230).

Reinhart, 1990: R e i n h a r t, J. Eine Redaktion des kirchenslavischen Bibeltextes im Kroatien des 12. Jahrhunderts. – Wiener slavistisches Jahrbuch, 36, 1990, 193–241.

Ribarova 1987: R i b a r o v a, Zd. Knjiga proroka Jone. – Slovo, 37, 1987, 123–159.

Rivera 1994: R i v e r a, J. Bibel. VIII. Bibelübersetzungen. 2. Targumium. – In: Lexikon für

Theologie und Kirche. Band 2. Freiburg–Basel–Rom–Wien, 1994, 385–388.
Sabatier 1743: Bibliorum sacrorum latinae versiones antiquae, seu Vetus Latina. Ed. S a b a t i e r, P. Reims 1743 (Repr. Thurnhout 1976).
Šafařik 1853: Š a f a ř i k, J. Památky hlaholskěgo písemnictvi. Praha, 1853.
Schmidt 1922: S c h m i d t, H. F. Die Nomokanonübersetzung. Die Sprache der kirchenslavischen Übersetzung der Synagoge des Johannes Scholasticus. Leipzig, 1922.
Schmidt-Deeg 1994: Das New Yorker Missale. Eine kroato-glagolitische Handschrift des frühen 15. Jahrhunderts. Kritische Edition von Eve-Marie S c h m i d t - D e e g. München, 1994 (= Sagner's Slavistische Sammlung herausgegeben von Peter Rehder. Bd. 22.).
Septuaginta 1935: Septuaginta. Ed. A. R a h l f s. Stuttgart, 1935.
Tandarić 1980: T a n d a r i ć, J. Hrvatskoglagoljski ritual. – Slovo, 30, 1980, 17–87.
Thackeray 1903: T h a c k e r a y, H. St. J. The Greek Translators of Ezekiel. – The Journal of Theological Studies, 4, 1903, 398–411.
Thal 1902: T h a l, G. A. Studien zur Homilien des Glagolita Clozianus. – In: Archiv für Slavische Philologie, 24, 1902, 514–554.
Thomson 1998: T h o m s o n, F. The Slavonic Translation of the Old Testament. – In: Interpretation of the Bible. Ljubljana, 1998, 605–920.
Thomson 1999: T h o m s o n, F. Has the Cyrillomethodian Translation of the Bible Survived? – In: Thessaloniki Magna Moravia. Proceedings of the International Conference Thessaloniki 16-19 October 1997. Thessaloniki, 1999, 149–164.
Thomson 2002: T h o m s o n, F. The Slavonic Bible as an Oecumenical Link Bethween East and West. – В: Средновековна християнска Европа. Изток и Запад. С., 2002, 30–44.
Tisserant 1991: T i s s e r a n t, E. Notes sur la Recension Licianique d'Ezéchiel. – Revue biblique, 8, 1991, 1–7.
Turnur 1956: T u r n u r, N. The Greek Translators of Ezekiel. – The Journal of Theological Studies (N. S.), 7, 1956, № 1, 120–24.
Vaillant 1947: V a i l l a n t, A. Une homélie de Methode. – Revue des Etudes slaves, 23, 1947, 34–47.
Vaillant 1968: V a i l l a n t, A. Textes vieux slaves. 2. Traduction et notes. Paris, 1968.
Vajs 1908: V a j s, J. Propheta Ioel. Veglae, 1908.
Vajs 1910: V a j s, J. Propheta Oseas. Veglae, 1910.
Vajs 1912: V a j s, J. Propheta Habacuc. Veglae, 1912.
Vajs 1913a: V a j s, J. Die kroatisch-glagolitischen Breviere und das Offzium der abendländischen Kirche vom VI.-X. Jahrh. – Archiv für slavische Philologie, 34, 1913, 483–496.
Vajs 1913b: V a j s, J. Sophonias-Haggaeus. Veglae, 1913.
Vajs 1915: V a j s, J. Zacharias-Malachias. Veglae, 1915.
Vajs 1926: V a j s, J. Kniha Ruth v překladě staroslovanském. Praha, 1926.
Vašica 1955: V a š i c a, J. Metodějův překlad Nomokanonu. – Slavia, 24, 1955, 9–41.
Vašica 1995 = V a š i c a, J. Z církevněslovanských rukopisů Národní knihovny v Praze a Slovanské knihovny. Praha, 1995.
Vogels 1931: V o g e l s, H. Bibelübersetzungen. Lateinische Bibel. – In. Lexikon für Theologie und Kirche. Bd. 2. Freiburg, 1931, 303–307.
Vulgata 1993: Biblia sacra iuxta vulgatam versionem. Stuttgart, 1993.
Wawryk 1968: W a w r y k, M. Initiatio monastica in liturgia byzantina. Officiorum schematis monastici magni et parvi necnon rasophoratus exordia et evolutio. Roma, 1968 (=

Orientalia Christiana Analecta. T. 180).
Weiser 1961: W e i s e r, A. Introduction to the Old Testament. London, 1961.
Wevers 1951: W e v e r s, J. Evidence on the Text of the John H. Scheide Papyri for the Translation of the Status Constructus in Ezekiel. – Journal of Biblical Literature, 70, 1951, 211–216.
Ziegler 1943: Z i e g l e r, J. Duodecum prophetae. (= Septuaginta. Vetus Testamentum graecum. Vol. 13). Göttingen, 1943 (3. durchgesehene Aufl. Göttingen, 1984), 7–109.
Ziegler 1943–1944: Z i e g l e r, J. Die jüngeren griechischen Übersetzungen als Vorlagen der Vulgata. – Beilege zum Personal- und Vorlesungsverzeichnis der Staatl. Akad. zu Braunsbg. WS 1943–1944, 3–92.
Ziegler 1945: Z i e g l e r, J. Die Bedeutung des Chester Baety-Scheide Papyrus 967 für die Textüberlieferung der Ezechiel-Septuaginta. – Zeitschrift für die Alttestamentlische Wissenschaft, 61, 1945, 76–94.
Ziegler 1952: Z i e g l e r, J. Ezechiel. Göttingen, 1952 (=Septuaginta. Vetus Testamentum graecum. Vol. 16., Pars 1.). 2. durchgesehene Auflage mit einem Nachtrag von Detlef Fraenkel. Göttingen, 1977.
Ziegler 1971: Z i e g l e r, J. Zur Textgestaltung der Ezechiel-Septuaginta. – Biblica, 34, 1953, 435–455. (Repr. In: Ziegler, J. Sylloge. Gesammte Aufsätze zur Septuaginta. Göttingen, 1971, 394–414)
Zissis 1974: Z i s s i s, Th. Theodoret of Cyrrhus. – In: The Encyclopedia of Religion. Ed. Mircea Eliade. Vol. 13. New York, 1974, 443–444.
Zlatanova 1994: Z l a t a n o v a, R. Zur kritischen Ausgabe des altbulgarischen Zwölfprophetenbuchs. Das Buch Ioel. – Anzeiger für slavische Philologie, 22, 1994, № 2, 207–241.
Zlatanova 1998: Z l a t a n o v a, R. Zur slavischen Bibelübersetzung: Das zwölfprophetenbuch (Rezensionen und Textüberlieferung). – In: Slavistische Studien zum XII. Internationalen Slavistenkongreß in Krakau 1998. Frankfurt am Mein, 1998, 239–257 (= Beiträge zur Slavistik, 37).
Zuntz 1956: Z u n t z, G. Das byzantinische Septuaginta-Lektionar („Prophetologion"). Memoria Istanbulensis. – In: Classica et mediaevalia. Revue danoise de philologie et d'histoire. Copenhague, 1956, 183–198.

ПРОРОЧЬСТВО ІЕЗЕКІИЛЕВО

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΙΕΖΕΚΙΗΛ

[...] ὅτι τῶν θείων προφητῶν οἱ χρησμοὶ κατηγορίαν μὲν ἔχουσι τῆς Ἰουδαίων παρανομίας, ἀγαθῶν δὲ τοῖς ἔθνεσιν ἐπαγγελίαν προσφέρουσι: καὶ ἀναγκαίως ἔδει συνεσκιᾶσθαι τὴν προφητείαν, ἵνα μὴ τῷ φθόνῳ συνήθως δουλεύοντες Ἰουδαῖοι, καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς ἐπιβουλεύειν τολμῶντες, τὰς ταῦτα σημαινούσας ἀφανίσωσι βίβλους. Ὅτι δὲ καὶ τοῦτο τῆς δοκούσης αἴτιον ἀσαφείας, τὰ πράγματα μαρτυρεῖ. Πάλαι γὰρ ἄδηλα ταῦτα τοῖς Ἰουδαίοις ὄντα ἐτύγχανεν, ἵνα φυλάττηται τῆς περὶ τῶν ἐθνῶν εὐλογίας ἀνάγραπτος ἡ μνήμη. Ἐπειδὴ δὲ τέλος ἡ πρόῤῥησις ἔλαβε, καὶ τὰ πράγματα τοῖς γράμμασιν ἠκολούθησε, τηνικαῦτα λοιπὸν σαφῆ καὶ δῆλα γέγονε τῶν προφητῶν τὰ θεσπίσματα: οἱ γὰρ τὰς προφητικὰς ἀναγινώσκοντες βίβλους, ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν ἑρμηνείαν λαμβάνουσι: Μηδεὶς τοίνυν, καὶ μάλιστα τῶν τῆς εὐσεβείας τροφίμων, κατὰ τοῦ θείου Πνεύματος θρασυνέσθω, τοῖς τούτου λόγοις ἀσάφειαν ἐπιμεμφόμενος: ἀλλὰ νοῆσαι τοὺς ἱεροὺς ἐφιέμενος λόγους μετὰ τοῦ θεσπεσίου βοάτω Δαβίδ: "Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου."

10 [illegible]
11 Бжнн прокъ пр҃оуъствова· и гланіа имѫтъ безаконіа:~
12 до жндовъска безаконіа· благостн же странамъ вѣрова-
13 вшнмъ, сіѥніе проповѣдаѫще прнносатъ· ноужда е-
14 стъ пр҃оуъствꙋ покрꙋвеноу бытн· да не по ѡбыуаоу
15 жндове завнстн работаѫще, и тоужднмъ работамъ
16 злꙋсъмыслаѫще· нскаднан бнша разоумѣвше кннгы пр҃оъ-
17 скыѫ иѧже ѡ нстннѣ· и сего же дѣлѣ ѥстъ· покрꙋвенне
18 пр҃оуъствоу· сама же дѣлеса пр҃оуъствꙋѫтъ· нспрꙋва
19 бо несъвѣдомо сѐ жндовомъ бы· да са бес памѧтн· бла-
20 гословеніе и без вѣдѣніа сънабъдитъ· и ѥлмаже конецъ
21 пр҃оуъство прнѫтъ· и дѣлеса словесемъ пр҃оуъскомъ въслѣ-
22 довашѧ· по томъ же иавѣ иасна бышѫ, пр҃ока проповѣ-
23 данїа· уътѫщнмъ бо пр҃оускыѫ кнігы· ѡ дѣлесъ ска-
24 заніа разꙋмъ прнемлатъ· никто́же паче ѡ благоуъстн-
25 вын въспнтанникъ· на бжнн дх҃ъ да са разгрѣдитъ· хꙋ-
26 ла неиавлéніе словѐ ѥго· нѫ хотѧн разꙋмѣтн ст҃аа сло-
27 веса· да възънпетъ съ благоуъстнвынмъ дв҃домъ гл҃ѧ·
28 ѡвръзн ѡꙋ҃н мон, да разꙋмѣѫ ꙋюдеса ѡ закона твоего·

21 пр҃оуъскомъ] пр҃комь Ш
28 Ps 118:18

Τεύξεται γὰρ πάντως τῆς αἰτήσεως, ἐπ᾽ ὠφελείᾳ τὴν γνῶσιν ἐπαγγείλας. [...] Φέρε τοίνυν πρὸ τῆς ἑρμηνείας ἐν κεφαλαίῳ τὴν ὑπόθεσιν διέξελθωμεν. Οὗτος ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακεὶμ τοῦ καὶ Ἰεχονίου: αὕτη δὲ ἡ αἰχμαλωσία οὐ πρώτη γεγένηται, καθά τισιν ἔδοξεν, ἀλλὰ τῆς μὲν Ἱερουσαλὴμ τρίτη, τοῦ δὲ Ἰούδα τετάρτη [...], Πρῶτος μὲν γὰρ ὁ Θεγλαθφαλασὰρ δορυάλωτον ἔλαβε τῶν δέκα φυλῶν τὸ πλεῖστον: δεύτερος δὲ ὁ Σαλμανασὰρ τὴν Σαμάρειαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ἐξανδραποδίσας πόλεις ἀπῆλθεν: τρίτος δὲ ὁ Σεναχηρεὶμ τὰς μὲν ἄλλας τῆς Ἰουδαίας ἐπολιόρκησε πόλεις, καὶ πολλοὺς μετῴκισεν αἰχμαλώτους: ἐπιστρατεῦσαι δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις μετὰ πολλῆς δυσσεβείας ἐπιχειρήσας, ἐκομίσατο τῆς βλασφημίας τὰ ἐπίχειρα, καὶ θεηλάτῳ πληγῇ τὴν στρατείαν ἀπολέσας μετ᾽ ὀλίγων τὴν ἐνεγκοῦσαν κατέλαβε. Μετὰ τοῦτον τέταρτος ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωακεὶμ [...], μετὰ πολλῆς στρατείας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀφίκετο: καὶ πολλὰ τάλαντα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου λαβὼν, καὶ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους αἰχμαλώτους πολλοὺς, καὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν ἔνια, ἀνέζευξεν ἐκεῖθεν δεσμὸν ἐπιθεὶς τῷ βασιλεῖ. [...] Διδάσκει δὲ ἡμᾶς ταῦτα σαφῶς καὶ ὁ [...] Ἱερεμίας ὁ προφήτης, καὶ ῥᾴδιον τῷ βουλομένῳ τοὺς χρόνους συναγαγεῖν, καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ προφήτου σαφῶς ταῦτα καταμαθεῖν. Οὐκοῦν Ἰεζεκιὴλ τῆς προφητείας ἤρξατο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακεὶμ, τοῦ καὶ Ἰεχονίου: πέμπτον δὲ ἦν ἔτος καὶ τῆς Σεδεκίου βασιλείας ὃς ἀντὶ τοῦ Ἰεχονίου τῶν Ἰουδαίων ἐκεχειροτόνητο βασιλεύς. Ἔτεσι δὲ δυοκαίδεκα πρότερος ὁ Δανιὴλ τῆς προφητείας ἤρξατο: κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, οὗτοι μὲν ἐν Βαβυλῶνι προεφήτευον: ἐν δὲ τῇ Ἰουδαίᾳ Ἱερεμίας, καὶ Σοφονίας [...]. Ἀλλὰ πάλιν κἀκεῖνοι πρεσβύτεροι οὐ μόνον τοῦ Ἰεζεκιὴλ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Δανιήλ: ἐν γὰρ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰωσίου βασιλείας ἤρξατο τῆς προφητείας ὁ μακάριος Ἱερεμίας, καὶ ὁ Σοφονίας [...]

1 вѣдѣ оу҃бо ꙗ҆ко прнимѣтъ прошéнне таково на оу҃спѣхъ ра-
2 зоума проснвъ· да прзвѣе прр҃оуъства съ заматкомъ ска-
3 занїе прондемъ:~ Снѝ прр҃къ нама прр҃оуъствовати въ па-
4 тое лѣто плѣненїа їѡакнмлѣ· ꙗ҆же їѡхонїа прозываа-
5 ше сѧ· се же плѣненїе нѣстъ прзвое· ꙗ҆коже нѣцїѝ мна҃·
6 нж̑ їѐрм҃ѵ третне· а҆ їоу҃днѵ племени четврътое· прз-
7 вое бо фегла҆ффальсарь, плѣни многы ѡ҆ двою на деса-
8 те племеноу· Второе же салманасарь самарнж̑ и҆ ѡ҆крз-
9 стныж̑ градъı прѣльстнвъ, взза҆· Трéтне сенахнр-
10 мъ ѝнъı грады повоевавъ, и҆ плѣнникы прѣсели· воевати
11 же хѡта на їѐрл҃мъ съ многомъ безоуъстнемъ· нама въ-
12 пна безаконїю своемѵ намало· богомъ поущенож̑ бо
13 ꙗ҆звож̑ воа҃ погоубнвъ· и҆ съ малымн вóи на свож̑ земла
14 прнинде:~ По сéмже четврътое навуходоносоръ въ
15 трéтне лѣто цр҃тва їѡакнмлѣ· съ многѣмн вои прнн-
16 де на жндовъı· много злато и҆ сребро плѣни· и҆ ж̑тъ цр҃ъ
17 плѣни· плѣнникъı многы плѣни и҆ ст҃ыж̑ съсжда҃ı въза
18 ѡ҆тнде· ѡ҆сжда҃ѵ заповѣдавъ дань цр҃ю жндовъскѵ· се
19 же намъ скажетъ їѐреина прр҃къ· оу҃добъ же е́стъ хо-
20 тащомѵ лѣта сзло́жнти ѡ҆ сего прр҃ка ꙗ҆вѣ· тѣмже
21 и҆ їѐзекнилъ прр҃оуъствовати нагатъ въ патое лѣто пл҃-
22 ненна їѡакоу҃млѣ· патое же лѣто бѣше и҆ седекїевѵ
23 прр҃оуъствѵ· нже въ е҆конж̑ мѣсто поставн сѧ жндо-
24 вомъ цр҃ь· прѣ́же же сего г҃ лѣта прр҃оуъствова ⁘данїн-
25 лъ прр҃къ· въ тажде лѣта снѝ въ вавїлонн прр҃оуъство-
26 ваахж̑· а҆ въ жндовъстѣн земли їѐреина и҆ софонїа·
27 нж̑ и҆ сїн старѣншнн сж̑· не тъıна їезекнила· нж̑
28 и҆ данннла· въ третне бо лѣто цр҃тва їѡсїева· на-
29 ча҃ прр҃оуъствовати блаженын їѐреина і҆ софѡнїа·

---

16 ж̑тъ lege отъ 17 плѣни lege плѣмени

3-5 cf. IV Regn 23; 24 5-6 cf. IV Regn 15:29 sq. 7 cf. I Par 5:6 8-9 cf. IV Regn 18:9 sq. 9-14 cf. IV Regn 18:13; 19:16-36 14-18 cf. IV Regn 24; 25 20-22 cf. Ez 1:2; IV Regn 21:1 22-23 cf. IV Regn 24:17-18 24-25 cf. IV Regn 24:10; Dan 1 sq. 26-29 cf. Ier 1:1-3; Soph 1:1

Οὐρίας δὲ ὁ Σαμαίου ἐπὶ τοῦ προτέρου Ἰωακεὶμ προφητεύσας καὶ λυπηρὰ προαγορεύσας, τὴν ἄδικον ὑπέμεινεν ὑπὸ τῆς ἐκείνου μιαιφονίας σφαγήν. Τῶν τοίνυν κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας προφητευσάντων καιρὸν, ἔσχατός ἐστι προφήτης ὁ θεῖος Ἰεζεκιήλ. Ἄγγαῖος δὲ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Μαλαχίας μετὰ τὴν ἐπάνοδον προεφήτευσαν: ὁρᾷ δὲ οὗτος ὁ προφήτης θείας ἀποκαλύψεις δέους καὶ φρίκης μεστάς: προθεσπίζει δὲ οὐ μόνον τὴν Ἰουδαίων πανωλεθρίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Τυρίων, καὶ Σιδωνίων, καὶ τῶν ἄλλων ἀλλοφύλων, Μωαβιτῶν τε καὶ Ἀμμανιτῶν, καὶ Ἰδουμαίων, καὶ πρὸς τούτοις Αἰγυπτίων. Προλέγει δὲ καὶ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων ἀπαλλαγὴν, καὶ τοῦ θείου νεὼ τὴν οἰκοδομίαν, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ τῇ κατὰ μέρος ἑρμηνείᾳ φυλάξομεν, ἵνα μὴ τὴν ὑπόθεσιν εἰς μῆκος ἐκτείνωμεν. Αὐτὸν τοίνυν τὸν [...] Θεὸν [...] παρακαλέσαντες [...], φέρε τῆς ἑρμηνείας ἀψώμεθα.

1:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει, ἐν τῷ τετάρτῳ μηνὶ, πέμπτῃ τοῦ μηνός.

Τισὶν ἔδοξε τὸ τριακοστὸν ἔτος τοῦ Ἰωβηλαίου εἶναι: Ἰωβηλαῖον δὲ καλοῦσιν Ἰουδαῖοι τὸν τῶν πεντήκοντα ἐτῶν ἀριθμόν. Καθάπερ γὰρ Ῥωμαῖοι κατὰ πέντε καὶ δέκα ἔτη τὴν ἀνακύκλωσιν ἀριθμοῦσι τοῦ χρόνου, οὕτως Ἰουδαῖοι κατὰ πεντήκοντα. [...] Ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν [...] ἐπιζητήσας τὸν χρόνον, εὗρον τῆς αἰχμαλωσίας Ἰεχονίου τὸν πέμπτον ἐνιαυτὸν, οὐ τῷ τριακοστῷ

оу҃рїа же сїменнъ прн прѣвѣмъ їѡакїмъ прр҃оуѣствова-
въ· н҃ пеуално много проповѣдавъ· неправедно прнж-
тъ оубненне ѡ҃ него· прорекшнмъ сѧ оубо въ плѣне-
нна лѣта· Послѣдннн ѣстъ вѣсѣхъ їєзекїнлъ· аггєн
бо н҃ заха҃рна н҃ малахна· по вѣзвращєннє же ѡ҃ вавн-
лѡна прр҃оуѣствоваша:~ Вндѣлъ же і҃е с҃ѣ прр҃къ· ıа҃-
влє́нїа страха н҃ грозы плѣна· проповѣдоуєт же· не
тъуни҃ жндо́вское погоубленне· нж҃ н҃ тӯрѣнско н҃
сӯдѡ҃ско· н҃ нѣхъ племенникъ· моавнтско н҃ аммa-
ннтъско н҃ ндоуменско· къ сїмже і҃ єгӯпетско· про-
повѣдоуетъ же н҃ плѣнникомъ жндовскомъ нзбытне
ѡ҃ работъ· н҃ бж҃на храма сѣграждє́нне· н҃ нно много·
єже прѣдн скажемъ въ прр҃уствѣ по є҃дномѹ· да не
скаzанїа на дальзѣ протагнемъ· того оу҃бо само-
го б҃а мл҃ѧше наѹънемъ, скаzовати сё прр҃уъствѡ:~
Прр҃оуѣствоїєzєкїнлєво 1
1:1 **И҃ бы҃ въ трндесѧтое лѣто въ уетвръгын мц҃ъ· патын**
днь мц҃а· азъ бѣхъ по срѣдѣ плѣнникъ на рѣцѣ хѡ-
варѣ:~ Дроуѕнн мнѣша о҃вѣнленско трєтне 2
десѧтое лѣто сё· ѡ҃во҃їленско же прозываѫтъ жн-
дове пѧтьдесѧ҃ лѣтъ уни́сло· ıа҃коже н҃ рїмлѣне пѧ҃ на
десѧте лѣтъ уни́сло прозываѫтъ їндктъ· въ сн҃ же
лѣтѣхъ вѣзвращаѫ҃ше уни́сло лѣтомъ· такоже́ н҃ жї-
дове пѧтьдесѧтъ лѣтъ ѡ҃бращаѫ҃ше ѹзтѫтъ лѣ-
та· нж҃ азъ вѣзыскѧ́въ ѡ҃брѣтохъ сё лѣто пѧтое сѫ-
ше плѣнє́нна ѡ҃хѡнїнна· а҃ не трєтне десѧ҃тнн

---

25 вѣзыскѧ́въ] ἐπιζητήσας

17 **И҃**] = S / om. P трндесѧтое] = S P / τριακοσιοστω S_{247} 18 азъ] pr. καὶ S P 18-19 хѡварѣ] + καὶ ἠνοίχθησαν (ανεωχθησαν P / ηνεωχθ. F) οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδον ὁράσεις (ορασιν P) θεοῦ· (2)πέμπτῃ τοῦ μηνός, τοῦτο τὸ ἔτος τὸ πέμπτον (πεμπτον ετος pro ετ. το π. R) τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ βασιλέως (om. του βασ. L_{190}) Ιωακιμ S P

1 cf. Ier 26:20-23; IV Regn 23:34; 24:6; II Par 36:5-8 4 cf. Agg 1:1; IV Reg 23:34; 24:6; II Par 36:5-7 5 cf. Zach 1:1; Mal 1:1 8-9 cf. Ez 26:7-18; 29:18; Ier 23 9-10 cf. Ier 25:21 12 III Regn 5 17-19 cf. Ps 136:1 26 cf. IV Regn 24: 6-16; 25:27; II Par 36:9-10

τοῦ Ἰωβηλαίου [...]. Ἔπειτα σκοπήσας [...], ἐρευνήσας εὗρον τῆς αἰχμαλωσίας τοῦτο τὸ ἔτος τριακοστόν [...]. Σκοπήσας οὖν, ὡς ἔτεσιν ἑβδομήκοντα τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα περιώρισεν ὁ [...] Δεσπότης, καὶ ὅτι τεσσαράκοντα τοῖς ἑβδομήκοντα ὑπολέλειπται ἔτη, συνεῖδον ὅτι τὸ τριακοστὸν ἔτος ὁ προφήτης τῆς αἰχμαλωσίας εἶναί φησιν. Ἀναποδίζων δὲ, καὶ τὸν χρόνον ἀναζητῶν, εὑρίσκω τὴν αἰχμαλωσίαν οὐ πρὸ τριάκοντα γεγενημένην ἐτῶν, ἀλλὰ πρὸ τριῶν καὶ δέκα ἐτῶν. Ἀλλ' ἀγαθὸς ὢν καὶ φιλάνθρωπος ὁ Θεὸς, ἐκ τῆς οἰκείας ἀποφάσεως, οὐκ ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκβάσεως, τὸν τῆς παιδείας χρόνον εἴωθεν ἀριθμεῖν. [...] Κατεψηφίσατο δὲ ὁ Θεὸς Ἰουδαίων αἰχμαλωσίαν καὶ δουλείαν [...] ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωσίου. ἐν δὲ καὶ τριάκοντα ἐβασίλευσεν ἔτη. Ἀπὸ τοίνυν τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου ἕως τοῦ τριακοστοῦ πρώτου γίνονται ἔτη τεσσαρακαίδεκα: μετὰ δὲ τοῦτον Ἰωάχας τρεῖς μῆνας ἐβασίλευσεν, οὓς δεῖ τούτοις αὐτοὺς συνάψαι τοῖς ἔτεσι [...], πάλιν ἀντὶ τῶν ὑπολοίπων μηνῶν τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου ἔτους ἀντεισάξομεν. Τοῖς δὲ πέντε καὶ εἴκοσι τὰ πέντε τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Ἰεχονίου προστεθεικότες τὸν τῶν τριάκοντα ἐτῶν εὑρήσομεν ἀριθμὸν: οὕτω καὶ τῶν ἑβδομήκοντα τῆς αἰχμαλωσίας ἐτῶν τὸ ἀψευδὲς καταλαβεῖν δυνησόμεθα. [...] Σαφῶς δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτὸς ἐδίδαξεν, ὅτι οὐ τῆς αἰχμαλωσίας ἁπλῶς πέμπτον ἔτος, ἀλλὰ τῆς Ἰωακεὶμ τοῦ βασιλέως αἰχμαλωσίας: οὗτος δὲ, ὡς ἔφην, Ἰεχονίας ἦν τρεῖς μῆνας βασιλεύσας, καὶ ὀλίγας ἡμέρας [...]. Ἀνεῳχθῆναι δὲ τοὺς οὐρανοὺς ἔφη, οὐκ ἀληθείᾳ καὶ πράγματι, ἀλλὰ πνευματικῇ θεωρίᾳ: "Καὶ ἴδον, φησὶν, ὅρασιν Θεοῦ." Οὐκ οὐσίαν Θεοῦ, ἀλλ' "ὅρασιν:" ἀποκάλυψίν τινα, καὶ οἱονεὶ ἀνατύπωσιν, τὴν ἐφικτὴν

1 Ѡ҃вилєнскъ лѣтъ· сѣмо́тривъ же пакы ѡ҃врѣто҃ тре-
2 тне десатнн лѣто плѣнє́нїа і҃оу́дина· въ немже плѣ-
3 ненни ѡ҃бѣща г҃ь о҃ лѣтъ бытн въ работѣ вавилонъ-
4 стѣ· тѣхъ лѣтъ є҃ще м҃ не бѣ напльнено· ѡ҃ сн҃ лѣтъ въ
5 тридесатое лѣто ви́дѣ сѣ прр҃къ і҃авлє́нне бывшее къ
6 немь· сице оу́҃бо ѡ҃врящемъ тридеса́ лѣтъ сихъ уи́са́
7 по и҃стинѣ оу́҃бо сѫщее· въсегда оу́҃бо ѡ҃бычан є҃стъ
8 ѵа҃колю́бцѵ б҃оу· ѡ҃ своего нареченїа лѣта наѵи́нати
9 ѵъстн, а҃ не ѡ҃ дѣлесъ безаконныи҃· ѡ҃вѣща оу҃бо б҃ѕ·
10 ѡ҃ плѣненїи҃· и҃ ѡ҃ работѣ жидо́встѣ· въ н҃і лѣто цр҃тв҃
11 і҃ѡсїева· цр҃твова же і҃ѡсне а҃а лѣто· и҃ н҃і лѣто
12 до тридесате лѣтъ и҃ є҃дино́го лѣта бжде҃ д҃і лѣтъ·
13 по семъ і҃ѡахазъ г҃ м҃ца҃ цр҃твова· снж҃ м҃ца҃ лѣпо
14 є҃стъ м҃ъ лѣтомъ прилоужнтн·
15 и҃ къ недостатъчныимъ м҃цемъ н҃і лѣтъ прилоужнвше·
16 и҃спльннмъ к҃ и҃ е҃ лѣтъ· прилоужнвше е҃ лѣтъ
17 плѣнє́нїа і҃єхѡнїина· приложъше ѡ҃врящемъ а҃
18 лѣтъ· сице бо и҃ о҃ лѣтъ плѣннкомъ ѡ҃врѣстн въ-
19 змо́жемъ· снѣ самъ сын прр҃къ и҃ав҃ накаѕает вы·
20 и҃коже плѣнє́нна просто рече· нж҃ плѣненїа і҃ѡа҃кї-
21 ма цр҃ъ· сѣ҃ бо и҃коже рѣхъ, і҃ѡхонїа цр҃тв҃ова ма҃
22 дн҃ь· ѡ҃врѣзаема же небеса прр҃къ ви́дѣвъ· не и҃авѣ
23 дѣломъ· нж҃ дх҃ѡвенымъ видѣнїемъ· гл҃а бо· ви́дѣ-
24 хъ видѣнїе б҃жне· видѣлъ бо ѡ҃стъ, нж҃ ѡ҃вразъ ви́-
25 дѣнїа· и҃авле́нїе нѣкое и҃ ѡ҃бличе́нне· и҃коже мо-

---

14 spatium pro м҃ъ 14-15 spatium quatuor linearum
9 безаконныи҃] ἐκβάσεως 14 м҃ъ lege тѣмъ 19 вы] ἡμᾶς 24 ѡ҃стъ] οὐσίαν
11 і҃і҃ лѣтъ Щ 14 намь лѣто҃ Щ 16 к҃е лѣтъ Щ
10-12 cf. IV Regn 22-23; II Par 34-35 13 cf. IV Regn 23:30-34; II Par 36:1-4 16-17 cf. IV Regn 24:8-16; 25-27; II Par 36:9-10 20-21 cf. II Par 36:5-8; IV Regn 23-34 21 cf. IV Regn 24:6-16; 25:27; II Par 36:9-10

ἀνθρωπείᾳ φύσει. "Καὶ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας." Ὁ εὐσεβὴς μετὰ τῶν δυσσεβῶν, μετὰ τῶν παρανόμων ὁ δίκαιος. Τοσαύτη γὰρ ἡ τοῦ Δεσπότου φιλανθρωπία, ὡς τῶν ἁμαρτωλῶν ἕνεκεν ἀνιαροῖς ἐκδιδόναι καὶ συμφοραῖς τοὺς οἰκείους θεράποντας.

3α Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἰεζεκιὴλ υἱὸν Βουζεὶ τὸν ἱερέα, ἐν γῇ Χαλδαίων.

Διπλοῖς κομᾷ χαρίσμασιν, ἱερωσύνῃ, καὶ προφητείᾳ: ἀμφότερα δὲ δῶρα τοῦ Πνεύματος: λέγει δὲ καὶ τὴν χώραν, καὶ τὸν τόπον, ἔνθα τῆς θείας ἀποκαλύψεως ἠξιώθη, πολλὰ διὰ τούτων παραδηλῶν: πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ Θεῖον ἀπερίγραφον, οὐκ ἐν μόνοις Ἱεροσολύμοις ἔχον τὴν ἐξουσίαν οὐδὲ μόνων Ἰουδαίων δεσπόζον, ἀλλὰ πάντων ὑπάρχον καὶ ποιητὴς, καὶ πρύτανις: δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ τὴν ἄῤῥητον ἀγαθότητα, ὅτι καὶ αἰχμαλωσίᾳ παραδοὺς ἀτημελήτους οὐκ ἐᾷ, [...]. Παρ' ὕδατα δὲ τῆς θεωρίας αὐτὸν ἀξιοῖ, προσημαίνων [...] τὴν σωτηρίαν, καὶ τὴν διὰ τῆς τοῦ ὕδατος παλιγγενεσίας ἐσομένην [...] θεογνωσίαν προδηλῶν. [...]

3β "Ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ, φησὶ, χεὶρ τοῦ Κυρίου."

4 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαῖρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ, καὶ νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ, καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἐξαστράπτον.

Ἀναγκαῖον πρότερον τὴν τῆς ἀποκαλύψεως αἰτίαν εἰπεῖν, εἶθ' οὕτω κατὰ μέρος τὴν ἑρμηνείαν ἐπαγαγεῖν. Πολλοὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ψευδοπροφῆται τοῖς προφήταις ἀντέλεγον: [...] Τοῦ γὰρ Θεοῦ κλοιοφορεῖν αὐτὸν κελεύσαντος, καὶ προλέγειν τὴν αἰχμαλωσίαν, τοῦ τε βασιλέως, καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ Ἀνανίας τις ψευδοπροφήτης [...] ἀντέλεγεν τοῖς ὑπὸ τοῦ προφήτου λεγομένοις, ἄντικρυς ψευδόμενος [...] αἰχμάλωτοι γεγονότες, οὐκ εἰς μακρὰν ἐπανήξουσι. "Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου." Τὴν τοῦ θείου Πνεύματος ἐνέργειαν οὕτως ἐκάλεσε. [...][1] ὁρᾷ μέντοι ὁ προφήτης τῶν Ἱεροσολύμων γενησομένην τὴν πανωλεθρίαν. [...] σημαίνει δὲ ἡ τοῦ πνεύματος σφοδρότης τοῦ Βαβυλωνίου τὴν ἔφοδον: ἡ δὲ "μεγίστη νεφέλη," τῶν δοράτων, καὶ τῶν ἀκοντίων, καὶ τῶν παντοδαπῶν βελῶν τὸν κατακλυσμόν: τὸ δὲ "ἐξαστράπτον πῦρ," [...] τῆς πόλεως ἀφανισμόν: τὸ δὲ "φέγγος τὸ κύκλῳ," τὴν ἐπιφαινομένην διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ Θεοῦ δόξαν. [...] "Καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, ὡς ὅρασις

[1] Comment. ad Ez 1:3β-4α segm. transp.

ꙗко оу҃ꙋн вещи ви́дѣти· бѣ же сѣдѧ пѧтьнькъ· ѡ҃ле ꙋю-
до· благоу҃стивыи, съ неу҃стивыими· ѝ съ безаконни-
кы правдивын· толико велико е́стъ гн҃е оу҃колюбие· ꙗко-
же ѝ свои рабы гр҃ѣшникы дѣлѣ въ пеуали пр҃ѣдаати:~
3a И҃ бы҃ слово гн҃е къ і҃езекі҃ила сы҃ꙋ воуз҃на жрѣца· на земли хал- в
денстѣи:~ Соугоубыми благодѣтьми вѣзвеличаетъ са ѡ҃ в҃
4 ба҃ съ҃ пр҃ркъ· пр҃оу҃ствомъ ѝ жрецьствомъ· ѡ҃бое же сѐ даръ
5 ст҃го дх҃а бж҃ина· повѣдаетъ же ѝ страни ѝ мѣсто· въ нем̀же
6 сподоби са бж҃ию ꙗвле́нїю· много бо ꙗвлѣетъ въ семъ про-
7 рокъ· пр҃ввое же сказоуетъ· ꙗко бж҃тво без нареченна і҃е· не
8 въ і҃ер҃лимѣ е́стъ тъѝна власть е҃мꙋ· нѝ ѝ по вѣсен вѣселенѣи
9 земли· не на҃ жидовы тъѝна ѡ҃владѣ· нѝ вѣсѣхъ сы҃и т҃в-
10 рець· по том же нен҃зреченнꙋю благость· ꙗко ѝ въ пѧтьне-
11 ніе пр҃ѣдавъ, не ѡ҃ставн ѝ безъ оу҃строа· на рѣцѣ же ви́дѣ ꙗ-
12 вле́нне· ѝ да разоумѣеши бываѥщое водо҃ спсенїе кр҃ѕ҃нїа:~
13 3b И҃ бы҃ на мне ржка гн҃ѣ· 4a ѝ ви́дѣхъ ѝ сѐ вѣтръ вѣздвижѐ са г҃
14 градѣше ѡ҃ сѣвера· ѝ ѡ҃блакъ велико въ немъ· ѝ свѣтъ гн҃ь
15 ѡ҃кр҃тъ е҃го, ѝ ѡ҃гнь гн҃ь блистаѥ са:~ И҃ожда пр҃ѣ҃ ꙗвле́- г҃
16 нна вни҃ рѣ҃ши· та же ѝ скаꙁанїе прнвестн· мноꙁи бо въ то
17 вр҃ѣмѧ лъжепр҃оцн съпротивъ гл҃аахѫ· ѧнанїа бо лъже-
18 пр҃ркъ противѫ і҃еремии гл҃а· пр҃ркы проповѣдаѫщы ѡ҃ пл҃ь-
19 ненїи лю҃стѣ, ѝ ѡ҃ ц҃рт҃вѣ· съпротивно гл҃аше, пл҃нїкомъ
20 вѣскорѣ вѣзвращенїе· ви́дѣ оу҃бо съ҃ пр҃ркъ находѧщѫ па-
21 гоубы на і҃ер҃лимъ, видѣнїе вѣтра же видѣнїе· ꙗвлѣетъ
22 крѣпко прншествїе вавїлонско· а҃ ѡ҃блакомъ· копна ѝ
23 стрѣлъ напл҃тне· а҃ ѡ҃гньное блистанне· странъ потрѣ-
24 блениѐ градꙋ· а҃ свѣтъ ѡ҃кр҃тнын· мѫженїа бж҃на сла-
25 вѫ· ржкѫ же гн҃а, ꙗже бы҃ на пр҃рцѣ семъ· разумѣн дх҃а
26 ст҃го сїлѫ, ѝ сѣдѣлованїе:~ 4c И҃ сѣдѣ е҃го ꙗко ѝ вѣзорѣ ви- а҃

---

8 ст҃го expunxit linea rubricata 11 вѣселенѣи expunxit linea rubricata

3 велико additum in margine Щ 7 жрѣ́ѵъствомь Щ 8 ст҃го] om. Щ 11-12 вѣсей земли Щ 5-6 халденстѣи] + ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβαρ S P 16 на мнѣ] = S P / om. F 17 градѣше ѡ҃ сѣвера] = S P / om. Le 18 ѡ҃гнь] = S P / pr. ως L^{-36}-311 гнь] om. S P / = Q-147 26 710 Le L_{190} 19-21 Ier 28:5-17

ἠλέκτρου ἐν μέσῳ τοῦ πυρός, καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ."[...]
5α Καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων.[1]
Ζῶον καλεῖται λογικόν, καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ ἄγγελος: ἀλλ' ὁ μὲν λογικὸν θνητόν, ὁ δὲ λογικὸν ἀθάνατον. Τίς δ' ἂν δυνηθείη σαφῶς ἑρμηνεῦσαι τὴν ἀποκάλυψιν, αὐτοῦ τοῦ προφήτου [...]; Οὐ γὰρ ἁπλῶς ἔφη τέσσαρα τεθεᾶσθαι ζῶα, οὔτε μὴν ὁμοίωμα ζώων, ἀλλ' "ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων:" ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι οὐκ αὐτὰς ἐθεώρουν τῶν ἀοράτων τὰς φύσεις οἱ θεσπέσιοι προφῆται, ἀλλ' εἰκάσματά τινα καὶ ἐκτυπώματα εἰς χρείαν ἑκάστην ὑπὸ τοῦ μεγαλοδώρου δεικνύμενα: λέγει τοίνυν ἡμῖν καὶ τῶν ὀφθέντων αὐτῷ ζώων τὰ σχήματα.

5β Αὕτη γὰρ, φησὶν, ἡ ὅρασις αὐτῶν, ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς.[2]
6 Καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί.
7 Καὶ τὰ σκέλη αὐτῶν ὀρθὰ, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ σπινθῆρες ὡς ἀστράπτων χαλκὸς, καὶ κοῦφαι αἱ πτέρυγες αὐτῶν.
8 Καὶ χεὶρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν.[3]

Τὸ μὲν οὖν εἶδος τῶν ὀφθέντων ὄρθιον εἶναί φησι, καὶ ἀνθρώπῳ ἐοικός: τετραπρόσωπον δὲ ἕκαστον, καὶ τετραπτέρυγον, ἰσαρίθμους δὲ ταῖς πτερυξι καὶ χεῖρας ἔχειν ἔφη, πλήρεις δὲ πτερῶν καὶ τοὺς πόδας εἶναι. Παραδηλοῖ δὲ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τε προσώπων, καὶ τῶν πτερύγων, τῶν τὸ θεῖον σχῆμα φερουσῶν δυνάμεων, τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ τὴν πάντοτε

[1] Ez 1:5α et comment. segm. transp.
[2] Comment ad Ez 1:5-8β post versum 12 transp.
[3] Ez 1:9-12 cf. in pagina proxima

1 стааго пржда срѣдѣ ѿгнѣ· ѝ свѣтъ въ немъ:~ ѯ̀нвотъ сло- А
2 весенъ нарнчет сѧ ѝ ѵ҃къ ѝ а҃г҃гелъ· нж̃ ѵ҃къ словесенъ съмръ-
3 тенъ· а҃ а҃г҃гелъ, бесъмр҃тенъ· кто оу҃бо възмо́жѐ ѝсно ска-
4 зати ѝвлѐнїѐ сего пр҃ка· не тъчнж̃ бо сѝце ре́че жнвоты че-
5 тырн· нн ѡ̀бразы четырн жнвотны· нж̃ ѝко н ѡ̀бразъ че-
6 тыръ жнвотенъ· ѝкожѐ ѝ вѣ̀ ѐстъ разумѣтн, нѣсж̃ вн-
7 дѣан б҃гоу҃стнвнн пр҃цн ѐстьства невндимыѝ вещен· нж̃
8 ѐподобле́нїа ѝ ѡ̀бразы нѣкыж· на потрѣбованїѐ кажема·
9 велнкодарованїнмъ бж̃нимъ· по сем же г҃летъ ѝзвншнн сѧ
10 жнвотъ ѡ̀бланўе́нїа ѝ ѡ̀бразъ сподобле́нне:~ 5 Ѝ по срѣдѣ Е
11 ѝко ѡ̀бланўе́нне четырь жнвотъ· се́ же ѝ възорѣ ѡ̀бразъ
12 ѵ҃ѵ҃ь въ нихъ· 6 ѝ четырн лнца комуждо· ѝ четырн же крнла
13 комуждо 7 ѝ голѣнн ѝ правы· ѝ пернатѣ ногъ̀ ѝ· ѝ ѝскры
14 ѝко ѝ блнскажщж сѧ мѣдн· ѝ ле́ка крнлѣ ѝхъ· 8 ѝ ржка ѵ҃ѵ҃а
15 по̀ крнлы ѝ на четырн чаетн ѝ· лнчеса ѝ· ѝ крнла ѝ четы-
16 рн, 9 дрѣжжща сѧ дрѹгъ дрѹга· ѝ лнчеса ѝ четырн не ѡ̀бра-
17 щахж сѧ възегда ѝдѣхж· къждо ѝ прѣмо лѝцѹ свое-
18 мѹ ѝдѣше· 10 ѡ̀блнченна же лнчесъ ѝ· лѝце ѵ҃ѵ҃е· ѝ лѝце ль-
19 во̀во ѡ̀ деснж четыремъ· лѝце же телчее ѡ̀ лѣво четыре-
20 мъ· ѝ лнце четвръстое ѡ̀рлее· 11 лнца҃ ѝмъ ѝ крнла ѝ про-
21 тажена горѣ четыремъ· коемждо двѣ̀ съвъкѹплентъ
22 къ себѣ· двѣ же покрываастъ съврѣхѹ тѣлеса ѝ· 12 ѝ кое-
23 ждо прѣмо лнцѹ своемѹ ѝдѣаше ѝможе бѣше дх҃ь ѝ ѝды,
24 ѝдѣахж ѝ не ѡ̀враштаахж сѧ:~ Ѡ̀бразъ бо ѝзвнѣын сѧ Е
25 ѐмѹ· простъ бѣше ѝ ѵ҃кѹ подобенъ· четырн же лнчеса ѝмѣ-
26 ше къннждо жнвотъ, ѝ четырн крнла· тъчно же крнломъ
27 ѝ ржцѣ ѝмѣахж· г҃ла· плъчѣ же пе́рна ногъ̀ нхъ· се же оу҃-
28 бо ѝвлѣетъ чнсломъ четырн лнчесъ· ѝ четырн крнлъ б҃жнн
29 ѡ̀бразъ носящѣ· сн̀ль а҃г҃гелъскын̀ въсѣхъ ц҃рь̀ ѝ б҃а· въсѣмо

---

11 ѝко ѡ̀бланўе́нне ... възорѣ] = S P / om. R^{ac}, add. marg. ѡ̀бразъ] = S P / pr. ως R 12 въ] ἐπ' S / = P 12-13 ѝ четырн ... комуждо] = S P / om. F 15 лнчеса] pr. καὶ S ѝ крнла ѝ] om. S B Co / (※ *O* 449 vid.) και αι πτερυγες (χειρες 62) αυτων rel. P 16 дрѣжжща ... дрѹга] om. S B Co (Bo$^{(xt)}$) / εχομεναι ετερα της (om. ετ.της 48-V) ετερας *L*$''^{-36}$; (※ *O*$^{-88}$) εχομεναι ετερα της ετερας και αι πτερυγες αυτων (+ των τεσσαρων S_{267}) *O*(Syh$^{(xt)}$)-62 86 Bo^{mg} P^{-F}; εχομεναι (-να A*-198 36; ερχομεναι 130) ετερα της ετερας και τα προσωπα αυτων των τεσσαρων rel. F 17 ѝ] om. S P / = *L*$''^{-46}$-Z^{v} 86^{mg} 18 ѝдѣше] ἐπορεύοντο S R F/ = Tht. P ѡ̀бланченна] pr. και S P 20 четвръстое | ѡ̀рлее] transp. S P / = 106 Tht. лнца҃ ѝмъ] om. S F / (※ Q) και τα προσωπα αυτων *O* 22^{c} 410; ταυτα τα προσωπα αυτων *L*'' (22*)-Z^{v} Tht.; τα προσωπα αυτων P 21 коемждо] εκατέρῳ S / εκαστω (+ζωω 46) *O*-147 *L*'' 106 198 Tht. P; εκατεραι 534 съвъкѹпленъ] συνεζευγμεναι S P / -μενα R 22-23 коежде] ἑκάτερον S / εκαστον P 23 своемѹ] αὐτοῦ S / -των Tht.P ѝ] om. S P / αυτων 147 F 24 ѝдѣахж] = S P / επορευοντο S_{247} ѡ̀враштаахж сѧ] ἐπέστρεφον S P / επεστρεφοντο S_{247}; + (※ *O*) εν τω πορευεσθαι αυτα *L*-311

διήκουσαν ἐποψίαν. Τὸ δὲ ὑπόπτερον σημαίνει τῆς φύσεως αὐτῶν τὴν ὀξύτητα: οἱ δὲ τῷ λαμπροτάτῳ χαλκῷ ἐοικότες σπινθῆρες, τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν τοῦ φρονήματος σημαίνουσι καθαρότητα: αἱ δὲ ὑπὸ τὰς πτέρυγας κεκρυμμέναι χεῖρες, τὴν ἀόρατον καὶ ποικίλην ἐνέργειαν. Τούτοις ἐπάγει:

9 Οὐκ ἐπεστρέφοντο ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά, ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν ἐπορεύετο.

Ἄνθρωπος μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ βόρειον μέρος ὁδεύων, εἶτα ἐθέλων ἐπὶ τὸ νότιον μεταβῆναι, ἀναγκαίως ἐπιστρέφεται ἐν πρόσωπον ἔχειν λαχών: οἷς δὲ τὰ πρόσωπα τῶν τεσσάρων τῆς οἰκουμένης κλιμάτων ἰσάριθμα, οὐκ ἔστιν νώτιον οὐδέν, ἀλλὰ πανταχοῦ πρόσωπον πάντα ἐφορᾷ, καὶ οὗ ἂν ἐθελει βαδίζον, καὶ μεταθέσεως οὐ δεόμενον.

10 Καὶ ὁμοίωσις, φησὶ, τῶν προσώπων αὐτῶν, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπον λέοντος, ἐκ δεξιῶν τοῖς τέσσαρσι, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσι, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρσι: ταῦτα τὰ πρόσωπα αὐτῶν.

Ἀλλὰ μηδεὶς οἰέσθω θηρίων καὶ ζώων ἀλόγων εἰκόνας ἔχειν τὰς ἀοράτους δυνάμεις: ἕτερα γὰρ διὰ τούτων αἰνίττεται: διὰ μὲν τοῦ λέοντος, βασιλείαν: βασιλικὸν γὰρ τὸ ζῶον: διὰ δὲ τοῦ μόσχου, τὴν ἱερωσύνην: ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀρχιερέως εἰς προσεφέρετο μόσχος: διὰ δὲ τοῦ ἀετοῦ, τὴν προφητείαν: ὑψιπετὲς γὰρ τὸ ζῶον, καὶ λίαν ὀξυδερκές: τοιαύτη δὲ ἡ προφητεία, ὑψηλὴν ἔχουσα τὴν θεωρίαν, καὶ πόρρωθεν τὰ ἐσόμενα προορῶσα. [...]

11 Καὶ αἱ πτέρυγες, φησὶν, ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν, ἑκάστῳ δύο συνεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας, καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω τοῦ σώματος αὐτῶν.

Δηλοῖ δὲ διὰ τούτων, ὡς οὐδὲ ταῖς θείαις δυνάμεσι πάντα καταληπτὰ, ἀλλὰ τὰ μὲν δῆλα, τὰ δὲ κεκρυμμένα: καὶ ὅτι τοὺς κειμένους οὐχ ὑπερβαίνουσιν ὅρους: ἀλλὰ τὰς μὲν δύο πτέρυγας ἐκτείνουσι, τῇ δεδωρημένῃ ἐντρυφῶντες θεωρίᾳ: ταῖς δὲ δύο τὸ σῶμα συγκαλύπτουσι, στέργοντες τῶν κεκρυμμένων τὴν ἄγνοιαν, καὶ οὐ φιλονεικοῦντες μαθεῖν, ἃ μὴ θέμις μαθεῖν.

12 Καὶ ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐπορεύετο: οὗ ἂν ἦν τὸ πνεῦμα ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον.

Τὴν ἐν ἅπασιν εὐπείθειαν τῶν ἀοράτων δυνάμεων σημαίνει, καὶ ὅτι τὴν τεταγμένην ὁδὸν οὐ κατελίμπανον. [...]

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων, ὡς ὅρασις ἀνθράκων πυρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συστρεφομένων ἀναμέσον τῶν ζώων, καὶ φέγγος τοῦ πυρὸς, καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ἀστραπή.

14 Καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχον, καὶ ἀνέκαμπτον, ὡς εἶδος τοῦ βεζέκ. [...][1]

[1] Ez 1:13-14 et comment. segm. transp.

1 ѡ҆бѣхождѧщѧ зракъ· крн҃лы же и҆влѣетъ брѣзостнн вещн
2 а҆г҃гелскыѧ· главна же подобныѧ мѣдн блнскаѧщѧ сѧ·
3 и҆влѣѧтъ свѣтъ н҆ чнстотѫ съмышлéнна н҃· рѧкы же съ-
4 крꙋвены по̂ крнлома н҃· невндимое н҆ сътр̃ѣтвое сѣдѣла-
5 ннé и҆влѣетъ· рече же· н҆ не ѡ҆бращаахѫ сѧ є҆гдӓ и҆дѣахѫ·
6 ѹл҃къ бо къ сѣверꙋ лн҃цемъ н҃ды· хотѫ же сѧ ѡ҆братнтн къ
7 ꙗоу́гꙋ лнцемъ· нѫждеѫ ѡ҆братнт сѧ· є҆дн҃но бо лнце н҃ма·
8 а̂ н҃мже четырн сѫтъ лнчеса по чнслꙋ вѣселеныѫ· нѣстъ
9 ннчѣсóже крѣзѣтнааго· нѫ вѣсѣмо лнце вѣсе вн҃да· н҆ н҃а-
10 може хѡ́щетъ н҃детъ, прѣложéнїа ѡ҆братнааго не трѣ-
11 боуѫ· се же лнчеса н҃, нѫ ннктóже оу́бо да не мннтъ· sвѣ-
12 рн н жнвотъ бесловесныи̯ ѡ҆бразы н҆мащѫ· невндимыѫ
13 а҆г҃гелѣскыѫ снлы н҆но бо снмн ѡ҆бразы и҆влѣетъ· лѣвомъ,
14 цр̂кое· ц̂ркы бо жнвóтъ сё· телцемъ, жреꙋ̂ское· за ста-
15 рѣншннѫ жреꙋ̂скѫ прнносит сѧ телецъ· а̂ ѡ҆ломъ· про-
16 роꙋ̂ство· высоче бѡ паѓнтъ· н҆ ѯѣлѡ зраꙋна птнца сїн·
17 такожде н҆ пророꙋ̂ство вѣсокъ н҆матъ разꙋмъ· н҆здалé-
18 че бо бываѫщна и҆влѣетъ протаженїемъ крнлнынмъ·
19 н҆ покрꙋвеннемъ н҃ и҆влѣетъ· и҆кѡ̑ н҆ а҆г҃лѣскынмъ снла-
20 мъ, не вѣсе є̂стъ разꙋмно бж̃на дѣла· нѫ ѡ҆во съкрꙋве-
21 но ѡ҆ннхъ· ѡ҆во и҆влено нмъ· н҆ не прѣстѫпаѫтъ наречé-
22 нна· нѫ двѣ крнлѣ простнраѫтъ, наслаждаѫще сѧ
23 разꙋма даанѣаго· а̂ двѣма покрꙋваѫщѫ тѣло· любѧ-
24 щѫ съкрꙋвеныи̯ невѣдѣнїе· н҆ не паращѫ сѧ наоу́ѵнтн
25 є̂гоже не мощно разꙋмѣтн: 13 І҃Н̃ вѣ срѣдѣ жнвотныи̯ и҆к̂ S
26 вндѣнїе главень ѡ҆гнѣ горащѧ· и҆ко н҆ ѡ҆блнчéнне свѣщъ
27 мечьчѫщъ срѣдѣ жнвотныи̯· н҆ свѣтъ wгнѣны н҆ ѡ҆ ѻ́гнѣ
28 н҆схождааше млънїн· 14 н҆ ѡ҆бращаахѫ сѧ и҆ко н҃ ѻ҃бразъ S
29 вezекъ: ꙗ҆ земъ словесн правын сѫ̃ пѫ̃ и҆влѣетъ невн-
30 димыи̯ снлъ· н҆ не ѡ҆ставлéнїе вꙋнненаго пѫтн н҆мъ· вн-

11-12 sвѣ-] вѣ ligatura

23 даанѣго lege даннаго 24 паращѫ сѧ lege пьращѫ сѧ

25-26 и҆к̂ вндѣнїе] transp. S P / = 407 *cII* 410 Tht. 26 и҆ко н҆] ὡς S P / ως και 410 27 срѣдѣ] = S P / pr. και Le н҆ свѣтъ] = S P / ως ορασις R 28 млънїн] = S F / pr. ως P 28-29 н҆ ѡ҆бращаахѫ сѧ ... вezекъ] om. S B 106 Hi.^{test} / (※ *O* 86') και τα ζωα (το φως pro τα ζ. 46) ετρεχον (-χε(ν) *L*$''^{-36}$-Z^{v}; ανετρεχον 147) και ανεκαμπτον (-τε(ν) ταχει *L*-311-449-Z^{v}; ανεκαμπτεν 46; + εν ταχει V; + ταχει 62 538) ως ειδος του βεζεκ (ζεβεκ 449 S_{247} R; βεδεκ F; + ως ειδος αστραπη 538; om. ως ειδ. του βεζ. V) rel. P

οἱ γὰρ [...] ἄνθρακες, καὶ αἱ συστρεφόμεναι λαμπάδες, [...], καὶ ὁ τῇδε κἀκεῖσε τῶν ζώων δρόμος, καὶ ἐκ τῶν δρόμων ἐκπεμπομένη αἴγλη, τῶν ἐσομένων κακῶν ὑπάρχει δηλωτικά [...]

15 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τροχὸς εἷς ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζώων τοῖς τέσσαρσι.

16 Καὶ τὸ εἶδος τῶν τροχῶν, καὶ ἡ ποίησις αὐτῶν, ὡς εἶδος Θαρσεῖς. [...] – **"Καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσι, καὶ ἡ ὅρασις αὐτῶν, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἕν."**

Ἐν ἑκάστῳ τῶν ζώων ἕνα τροχὸν ἑπόμενον ἐθεώρει εἶδος ὑακίνθου ἔχοντα: οὐδεμίαν δὲ διαφορὰν ἔφη ἐν αὐτοῖς τεθεᾶσθαι, ἀλλ' ἀκριβῶς ἀλλήλοις ἐοικέναι τοὺς τέσσαρας. [...]

17 Ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς,

18α οὐδὲ οἱ νῶτοι αὐτῶν. Καὶ ὕψος ἦν αὐτοῖς, καὶ φοβεροὶ ἦσαν.

Ὥσπερ τὰ ζῶα τετραπρόσωπα λέγει [...] οὕτως καὶ τῶν τροχῶν ἑρμηνεύει τὸ εἶδος, ὡς ἂν εἴη, φησὶ, τροχὸς ἐν τροχῷ: τοῦτο δ' ἄν τις κατιδεῖν δυνηθείη, δύο κύκλους τῷ λόγῳ παραλαβών, καὶ τὸν ἕτερον τῷ ἑτέρῳ σταυροειδῶς ἐνείρας: τὸ γὰρ τοιοῦτον σχῆμα, καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς κείμενον ἕδρας, τὴν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη κίνησιν ἐπιδέχεται, ἑῷον, φημὶ, καὶ τὸ ἑσπέριον, τό τε βόρειον καὶ τὸ νότιον. [...] καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς: [...] εἰς ἕκαστον [...] τῶν κλιμάτων [...]. Καὶ τοῦτο δὲ ὡσαύτως τὴν πανταχοῦ τοῦ Θεοῦ παρουσίαν σημαίνει, παχύτερον καὶ σωματικώτερον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν τούτων θεωρηθέντων:

18β "Καὶ ἴδον αὐτοὺς, καὶ ἰδοὺ οἱ νῶτοι αὐτῶν πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσι."[1]

19 Καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ ζῶα, ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξῄροντο οἱ τροχοί.

20 Οὗ ἂν ἦν η νεφέλη, ἐκεῖ ὥρμα τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι: ἐπορεύοντο τὰ ζῶα, καὶ οἱ τροχοὶ ᾖροντο σὺν αὐτοῖς, διότι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς.

21 Ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύοντο, καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ εἱστήκεισαν, καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς ἐξῄροντο σὺν αὐτοῖς, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς.[2]

Τοῦτο σαφῶς ἡμᾶς ὁ μακάριος διδάσκει Παῦλος, τῶν ἀοράτων

[1] Ez 1:17-18 et comment. segm. transp.

[2] Ez 1:17-20 et comment. segm. transp.

1 дѣнїе же глаѳне-н свѣщь мѫѵащъ· ѝ теѵе́ннѣ жнво́тныи на-
2 само ѝ ѡ̀намо· ѝ нсхо́дащна ꙁарѣ ѡ̀ теѵенїа и̑· бѣды ѝ ꙁло-
3 бы жндовомъ ѩвлѐнїа сѫтъ:~ 15 И̑ вндѣхъ ѝ сѐ коло ѐдино на ꙁ
4 ꙁемли дрѫжѫ са· жнвотныи̑ ѵетыри· 16 ѡ̀бразъ же коле̑ ѝ тва-
5 рь и̑· ѩкы и ѿбразъ фарсе̑· ѝ ѡ̀блнѵенне въ ѵетыре̑· ѝ въꙁорь и̑·
6 ѝ дѣло и̑ бѣше, ѩкоже бн коло въ колесе 17 на ѵетыри ѵастн· ѝ ндѣ-
7 хѫ ѝ не ѡ̀бращаахѫ са вънеґа ндѣхѫ· 18 нн хрьбѣптн и̑ ѝ высо-
8 та и̑ бѣше ѝ страшнн бѣхѫ· ѝ ви́дѣ а̑ ѝ хрьбтн и̑ пльнн ѡ̀-
9 ѵесъ ѡ̀кр̀тъ ѵетыремъ· ѿзслѣ̀ когожо̀ жнвота ѐдино ꙁ
10 ко́ло взслѣждаѫще· ви́дѣ пр̀кь ѵрьвлена блѣска ндмаще
11 нне́дногоже раꙁлнчна, ндмащѫ въ себѣ ґла· нѫ ндстовое са-
12 мн въ себѣ, подобнн взсн ѵетырне жнвотн:~ 19 И̑ вънегда ндѣ- и
13 хѫ· ндѣахѫ ѝ колеса дрьжаща са и̑· ѝ ѐгда взздвнгнѣахѫ са
14 жнвотн ѡ̀ ꙁемла· взздвнгнѣахѫ са ѝ колеса· 20 ндеже ѝ ѡ̀-
15 блакь та́може ѝ вѣтрь оу̀стрьмлѣаше са· ѩкоже нтн ндѣа-
16 хѫ жнвотн· ѝ колеса взздвнѕаахѫ са съ ннмн· ндже дв-
17 хь жнвотенъ бѣше въ колесехъ:~ И̑коже жнвотн ѵетырн и
18 лнуеса ндмащѫ нарѐуе· такоже ѝ колесъ ѡ̀бразъ скаꙁоуетъ
19 ѝ ре́уе· бѣаше же коло въ колесе̑· сѐ нже хѡщетъ раꙁоумѣтн
20 да ѡ̀урьтетъ два̑ крѫга· ѝ да съвькоупнтъ ѩ̑ ѡ̀ба крт̀ны-
21 мъ ѿбразомъ· таковъ бо ѿбразъ на то́мжде стоалѣ ле-
22 жа на ѵетырн ѵастн, врьтнт са· ґла оу̀бо· на вѣсто́къ
23 на съверъ· на ю̀гъ· на ꙁапа̑· ґла же, ѝ не ѡ̀бращаахѫ̑
24 колеса ѐгда̑ поѝтн на кѫ странѫ· въсн же снн̑ ѡ̀бращн
25 ѿжне внднне на въсе̑ страны ѩвлѣѫтъ сѫще· ча́ѵа же
26 дѣла немощн сѝмн ѿбразы ѩвн ґь, пр̀кы бываѫшнмъ
27 въсѣмъ:~ 21 ѾзнегдА нѫдѣахѫ снн̑, то̀ нѫдѣахѫ· ѝ ѐгда̑ ѳ
28 стоахѫ снн̑, то̀ стоахѫ· ѝ ѐгда̑ взздвнгнѣахѫ ѡ̀ ꙁемла
29 то̀ взздвнгнѣахѫ са· ѩко дх̀ъ бѣше жнвотенъ:~
30 Сѐ ѩвѣ наоу̀ѵает ны блаженын павелъ· невнднмынхъ ѳ

---

7 хрьбѣптн lege хрьбьтн

1-2 животныимь само Щ

3-4 на ꙁемли] = S P / om. Le 4-5 ѝ тваръ и̑] om. S / (※ *O* Z^{V}) = *O*-62' *L''*-Z^{V} 86 Tht. P 5 ѝ въꙁорь и̑] om. S / (※ *O* 86^{mg}) = *O*-62' *L''*-Z^{V} 86^{mg} Tht. P 6 бѣше] = S P / ἓν *L*-Z^{V} Tht. бн] = S P / ει Le ѝ$_2$ sic!] αὐτων S P 7 ѝ$_1$] om. S P / = 147 Tht. L$_{190}$ F 8 ѝ страшнн бѣхѫ] om. S P / = 88 *L''*-Z^{V} Tht. 12-13 ндѣхѫ] + τὰ ζῷα S P / + αυτα 147 F 13 ѝ$_1$] om. S F / = 147 231-V-449 233-534 26' P 14 ꙁемла] = S P / om. d$_2$ ѝ$_1$] om. S / = 147 449* 233-534 106 P колеса] = S P / + συν αυτοις R ндеже ѝ] + ἠν S P 15 та́може ѝ] ἐκεῖ S F / + ωρμα 88-62 *L''* 198 403' Tht.; + και 147 106; + ην και P$^{\cdot R}$ F; + ην R ѩкоже ѝтн] om. S P 16 ѝ] = S P / om. A'-106 62' *L''*-Z^{V} C^{-490}-86-710* Tht. 27 снн̑] = S / τα ζωα P то̀] om. S P ндѣхѫ] = S / + και οι τροχοι P$^{\cdot F}$; + συν αυτοις και οι τροχοι F 28 то̀] om. S P взздвнгнѣахѫ] + αὐτὰ S P 29 то̀] om. S P взздвнгнѣахѫ са] + σὺν αὐτοῖς S / = 147; + συν αυτοις και (om. και F) οι τροχοι P животенъ] + ἐν τοῖς τροχοῖς S P

30-229a3 cf. Col 1:16

φύσεων καταλέγων τὰ τάγματα καὶ ταῖς ἄλλαις δυνάμεσι καὶ Θρόνους τινὰς συγκατατάττων. [...] Οὐκοῦν καὶ οἱ Θρόνοι λογικόν ἐστι καὶ ἀσώματον σύστημα: διὸ καὶ ὁ προφήτης λέγει, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, [...] ἀλλ' ἡγεῖτο μὲν ἡ νεφέλη, τὸ δὲ βίαιον ἐκεῖνο καὶ σφοδρὸν ἠκολούθει πνεῦμα. Τὸ θεῖον ὄχημα αὐτόματον ἔθει [...]. Οἱ γὰρ νῶτοι αὐτῶν, φησὶ, πλήρεις ὑπῆρχον ὀφθαλμῶν, τουτέστι, γνώσεως ἦσαν ἀνάπλεοι: τοῦτο δὲ καὶ ἡ τῶν Χερουβὶμ ἑρμηνεία δηλοῖ: εἰς γὰρ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μεταφερόμενον πλῆθος γνώσεως ἑρμηνεύει τὸ ὄνομα.

22 Καὶ ὁμοίωμα, φησὶν, ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν τῶν ζώων ὡσεὶ στερέωμα, ὡς ὅρασις κρυστάλλου φοβεροῦ, ἐκτεταμένου ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὑπεράνωθεν.

23 Καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐκτεταμέναι, πτερυσσόμεναι ἑκατέρα πρὸς τὴν ἑκατέραν: ἑκάστῳ δύο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν.

24 Καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πτερύσσεσθαι αὐτὰ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, ὡς φωνὴν Θεοῦ Σαδαΐ: καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ, φωνὴν τοῦ λόγου, ὡς φωνὴν παρεμβολῆς, καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐτῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν: ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν.

Πανταχοῦ ὁ θεῖος προφήτης τὸ ὁμοίωμα τίθησι, διδάσκων ἡμᾶς σκιαγραφίαν τινὰ τῶν θείων τεθεᾶσθαι, καὶ οὐκ αὐτὴν τῶν ἀοράτων τὴν φύσιν: εἰρηκὼς γὰρ ἄνω τεθεωρηκέναι διανοιχθέντας τοὺς οὐρανοὺς, νῦν ἐπάνω τῶν ζώων ὡς ὁμοίωμα στερεώματος θεωρεῖ, καὶ τὰ ζῶα ὑποκείμενα, καὶ κινοῦντα τὰς πτέρυγας, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἄνωθεν φερομένην φωνήν: ἐκείνῃ γὰρ πειθόμενα, καὶ ἐκίνουν ταύτας, καὶ πάλιν ἀκινήτους ἐφύλαττον. Διδάσκει δὲ ἡμᾶς καὶ τὸν ἐκεῖθεν φερόμενον κτύπον, νῦν μὲν πλήθει ὑδάτων ἀπεικάζων, νῦν δὲ φωνῇ παρεμβολῆς: καὶ τὸ τελευταῖον ἀπορήσας παραβολὴν ἐπήγαγεν, ὡς φωνὴν "Θεοῦ Σαδαΐ," ὅπερ Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος ἱκανοῦ ἡρμήνευσαν [...]: ἱκανὸς γὰρ ὢν καὶ παντοδύναμος ποιεῖ πάντα ῥᾳδίως, ὡς βούλεται.

26α Καὶ ὑπεράνω, φησὶ, τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ὡς ὅρασις λίθου σαπφείρου, ὁμοίωμα

вещнн наунтаѫ· уни҃нь-і прѣстóлы наѧѣнѣѫ· къ а҃г҃гелъскыи҃
сн҃лаѧъ· и҃ прѣстолн бо словесенъ і҃е҃ уни҃нъ· тѣѧже и҃ пр҃рькъ
г҃летъ· ꙗко д҃хъ бѣаше жнвотенъ въ колесехъ· прѣдн
же и҃дѣше ѿблакъ, а҃ въсл҃дъ вѣтръ· колеса же сама
теуахѫ· плънн хръбътн и҃ ѡуесъ· ѡуеса разоуѧѣн ра-
зоуѧъ, є҃гѡже плънн бѣахѫ а҃г҃гелъскыѫ сн҃лы· и҃ нѧа бо
хероувнмъ гръуьскынмъ ѯзыкомъ реуе҃ сѧ· мнѡжъство
разоума:~ 22 И҃ подобное на҃ главоѫ жвѡтныи҃· ꙗко и҃ т҃
оу҃тверъжде҃нне, ꙗко н възоръ стъкла страшна· простръ-
тоу на҃ главоѫ и҃ съвыше· 23 и҃ по҃ оу҃тверъжденынмъ, по҃
крнла и҃ протѫжена· съкрнлѣѫщн сѧ дроугъ къ дроугѹ·
коемоуждо двѣ покрываѫщн тѣлеса· 24 и҃ слышѫ г҃а҃ крн-
лъ и҃, вънегдаѣ парѣахѫ· ꙗко и҃ шоумъ вѡ҃ многъ· ꙗко и҃
г҃а҃ ба҃ садан· и҃ вънегдаѣ и҃дѣахѫ снн г҃а҃ словесе ꙗко и҃
г҃а҃ плъка· и҃ вънегдаѣ стоахѫ, оу҃млъуаахѫ крнла нхъ·
25 и҃ сѣ г҃а҃ на҃ оу҃тверъжденїнмъ, є҃же на҃ главоѫ и҃· вънє-
гдаѣ стоахѫ снн и҃ въздвнзаахѫ крнлѣ свон:~ И҃ъ всѣ т҃
словесе҃ сѣ пр҃рькъ ѡблнуе҃нна полагаетъ· наставлѣѫ
ны ѡсѣнено напнсанїе, нѣкое бжьскыи҃ вндѣвъ· а҃
не самѫ вещь невндмыи҃ тѣхъ· съвыше бо рекъ ѡ-
врзена небеса· ннн҃ъ г҃летъ врѣхѹ жнвотъ, ꙗко и҃ ѡ-
блнуе҃нїе оу҃тверъжде҃нїа вн҃днтъ· а҃ жнвотъи҃ по҃ нн-
мъ и҃ подвнжѫщѫ крнлы· не просто нѫ къ глась прн-
носнмѹ· и҃ подвнжаахѫ крн҃лѣ· и҃ пакы бесъ подвн-
женїа сънабъдѣхѫ ꙗ҃· скаѕоуетъ же намъ и҃ шоум҃
бываѫщнн ѡтѫдоу· ѡво лн мнѡжъство вѡ҃ прнла-
гаѫ· ѡво лн пльцѣ· ѡво лн б҃зѣ садан· садан же е҃ст҃
постнженъ· постнженъ сын б҃з и҃ въсесн҃ленъ б҃з· въсе тво-
рнтъ ѹ҃ѵ҃а҃о҃е҃ѕ҃ ѣлнко хѡщѣ҃:~ 26а И҃ на҃ тврѣдѣлнѫ ꙗ҃же на҃ гла- а҃і
вожѫ и҃· ꙗко и҃ възоръ камыка сапфнра· и҃ ѡблнуе҃ннє

---

9 простръ-] тр ligatura

8 главоѫ] + αὐτοῖς S / + αυτων 147 *L''-Z*^{v} 198 710 Tht. F^{marg}; = 534-86* P 9 възоръ] = S P / om. d$_2$^{ac} страшна] om. S / (※ 86) = *O*-147 46-449^{c} 86 410 62 Tht. P; φοβερον *L''*$^{-46}$(449*)-Z^{v} 10 на҃ главоѫ] ἐπὶ τῶν πτερύγων S P / = *L''*-Z^{v} Tht. по҃$_2$] om. S P 11 дроугъ къ дроугѹ] ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ S P / εκατερα προς τὴν εκατεραν (ετεραν 22^{c}-46) *L''*$^{-499}$-Z^{v} Tht. 12 двѣ] = S / + καλυπτουσαι αυτα και εκαστω δυο 538-*III*-Z^{v}; + συνεζευγμεναι P тѣлеса] = S P / προσωπα Le; + αὐτῶν S P 13 вънегдаѣ парѣахѫ] ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ S P / = 88 (sub ÷) *L*-V-46-Z^{v} *C* Tht.; ÷ *O* вѡ҃ многъ Gr] ὕδατος πολλοῦ S P / = *L''*-Z^{v} 764 Tht. 13-14 ꙗко$_2$ ... плъка] om. S B / (※ Q) ως φωνην (φωνη P) ικανου (θεου σαδδαι ικανου P; θεου σαδδαι 62^{mg} *L''* (22^{txt}, 311^{txt}, 538^{txt}, 449^{txt})-Z^{v} 534 106 Tht.) εν τω πορευεσθαι αυτα φωνη (-νην 62 *L''*$^{-36\text{-}763}$-V-449-Z^{v} Tht.); του λογου ως φωνη (-νην 62 *L''*$^{-36\ 46}$ Tht.) παρεμβολης rel. P 16 є҃же] τοῦ ὄντος S P / om. τ. οντ. 106 16-17 вънегдаѣ ... свон] om. S P / (※ *O* 86') εν τω εσταναι αυτα ανιετο αι πτερυγες (και ανισταѕθαι τας πτερυγας (pro αν. αι πτ.) *L*$^{-36}$-V) αυτων rel. 29-30 И҃ на҃ ... и҃] om. S B Cyr VI 177 / (※ *O* 86') $^{(26)}$ και υπερανω (-νωθεν 407) του στερεωματος του (+ οντος 147 d$_2$^{rubr} F) υπερ κεφαλης αυτων rel. P и҃$_2$] om. S **F** / (※ 86) = Q-62 22^{c}-46 86 403' **P**

θρόνου ἐπ' αὐτῷ.
Καὶ τοῦτο δὲ τὸ εἶδος, τὸ βαθὺ καὶ ἀόρατον τῆς θείας αἰνίττεται φύσεως. [...] Τὸ δὲ σκότος, καὶ ἡ νεφέλη, καὶ ὁ γνόφος, τῆς θείας ἀορασίας ὑπάρχει δηλωτικά: τὸ γὰρ ἄκρατον ἐκεῖνο καὶ ἀπρόσιτον φῶς, ἡμῖν ἐστι σκότος, ἐνατενίζειν οὐ δυναμένοις διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθένειαν. [...]
26β Καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος, φησὶ, τοῦ θρόνου, ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἐπ' αὐτοῦ ἐπάνωθεν.
27 Καὶ ἴδον ὡς ὅρασιν ἠλέκτρου, ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλῳ, ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος, καὶ ἕως ἐπάνω: καὶ ἴδον, καὶ ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος, καὶ ἕως κάτω: εἶδον ὡς ὅρασιν πυρὸς, καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ.
28 Ὡς ὅρασις τόξου, ὅτ' ἂν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ, οὕτως ἡ ὅρασις τοῦ φέγγους κυκλόθεν.
Πανταχοῦ καὶ τὸ ὁμοίωμα, καὶ τὸ ὡς προστίθησι, διδάσκων ἡμᾶς μὴ μέχρι τούτου ἑστάναι, ἀλλ' εἰδέναι ὡς τῶν ὀπτάσεων ἑκάστη πρὸς τὴν χρείαν ἁρμόζεται. Τῷ μὲν γὰρ πατριάρχῃ Ἀβραὰμ, ὡς ἄνθρωπος ἐπεφάνη τῶν ὅλων ὁ Δεσπότης, καὶ οὐδὲν αὐτῷ φοβερὸν ἔδειξεν, ἀγαθὰς μέλλων παρέχειν ἐπαγγελίας, καὶ αὐτῷ, καὶ δι' αὐτοῦ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ. Ἡ γὰρ τοῦ Ἰσαὰκ ὑπόσχεσις, καὶ τὴν κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ περιέχει γέννησιν: [...] Τῷ δὲ Μωσῇ [...] ἔδειξε τὰ φρικώδη [...]. Καὶ τὸν Ἰσραὴλ δὲ φοβῆσαι θελήσας, καὶ τὴν οἰκείαν δύναμιν γνωρίσαι, τὸ ὄρος ἅπαν ὑποδείκνυσι καπνιζόμενον, καὶ βροντὰς κτυπούσας [...]. Ὅταν τοίνυν διαφόρους ὀπτασίας ἀκούσῃς Θεοῦ, μὴ πολύμορφον ὑπολάβῃς τὸ Θεῖον: ἀσώματον γὰρ καὶ ἀνείδεον παντελῶς [...] καὶ οὐδενὶ περιγραφόμενον ὅρῳ: δείκνυσι δὲ τὰς ὄψεις, πρὸς τὴν χρείαν ταύτας ἀνατυπῶν: καὶ ἐνταῦθα τοίνυν ἔδειξε μὲν ἐκεῖνα τὰ φοβερα: ἔδειξε δὲ καὶ τὴν ἐσομένην [...] Σωτῆρος ἡμῶν ἔνσαρκον οἰκονομίαν. [...] τὸ μὲν εἶδος ἀνθρώπινον λέγει, τὰς δὲ φύσεις δύο [...]: ἡ γὰρ θεία φύσις τὴν ἀνθρωπείαν περιέκειτο: [...] τοῦ μὲν πυρὸς τὴν θείαν φύσιν αἰνιττομένου [...], τοῦ δὲ ἠλέκτρου τὴν ἀνθρωπείαν. Τοιοῦτο γὰρ τὸ ἤλεκτρον, οἱονεὶ μικτὸν τὸ εἶδος ἔχον, καὶ οὔτε χρυσῷ οὔτε ἀργύρῳ παρεοικὸς [...]. Τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα: οὐ γὰρ μόνον ἐστὶ γῆ,

1 **прѣстола на немъ: И҃ съ ѡ҃бразъ глⷭбокыи н҃ невидимыи**
2 **бжна вещи· сказуетъ ѡ҃блакъ бо н҃ прикрываетъ н҃ тъма·**
3 **бжна невидѣнна сѧ̑ сказанаа· неоу҃дрⷤжимыи бо н҃ непри-**
4 **стꙗпныи тⷭ̑ свⷭ̑· нами ⷭ̑сть тъма̑· немощи дѣлⷭ̑ вещи**
5 **нашеⷤ· не можемъ бо взирати на нⷭ̑:~ 26b И҃ на ѡ҃блачⷭ̑нїи**
6 **прѣстола· ѡ҃блачⷭ́нне ꙗко н҃ ѡ҃бразъ ч҃лⷭ̑ка на немъ съврⷭ̑-**
7 **хꙋ· 27 н҃ видѣхъ ꙗко н҃ видѣнїе прⷤда чинстааго· ꙗко н҃ ви-**
8 **дѣнїе ѡ҃гньно въ немъ ѡ҃кр҃тⷭ̑· ѡ҃ видѣнїа врⷭ̑съ н҃ даже**
9 **н҃ выше· н҃ ви҃дѣхъ ѡ҃ видѣнна врⷭ̑съ, н҃ даже н҃ до долꙋ·**
10 **ꙗко н҃ видѣнїе ѡ҃гньно, н҃ свѣтъ его ѡ҃кр҃тⷭ̑· 28 ꙗко н҃ възорⷭ̑**
11 **дⷤгы е҃гда̑ ⷭ̑сть въ ѡ҃блацѣ въ д҃нь дⷤждевⷭ̑· тако възо-**
12 **рⷭ̑ свѣта ѡ҃кр҃тⷭ̑:~ Ѓвздⷭ̑ ѡ҃блачⷭ́нїи прнлагаетъ· н҃**
13 **ꙗко н҃ наставлѣⷤ ны, не до сего тⷭ̑ꙋ҃а ставнти сѧ· нⷤ̑ ꙗ̑-**
14 **ко коⷭ̑ждо ꙗвлⷭ́нїе протнвⷤ трⷭ̑бованїю лⷭ̑по і҃е҃· а҃враа-**
15 **моу бо сѧ ꙗко ч҃лⷭ̑къ ꙗвн въсⷭ̑хъ вл̑ка· н҃ нинⷭ̑соже е҃мꙋ стра-**
16 **шна ꙗвн· благы хотѧ дати ѡ҃бⷭ̑ты семꙋ· н҃ въсен въ-**
17 **селенⷭ̑н· ѡ҃бⷭ̑тъ бо і҃сааковъ· плⷭ̑тное рождⷭ̑ство ꙗвлⷭ̑-**
18 **етъ сп҃са нашего х҃а̑· н҃ мшу҃сеwвн бе-с-траха ꙗвнв сѧ·**
19 **н҃ нсранлнты же хо́тѧ оу҃страшнти, н҃ снлѧ своⷤ ꙗвнти·**
20 **въсѧ горⷤ̑ дымлⷤщⷤ сѧ показа, н҃ громъ клопощⷤщⷤ·**
21 **е҃гда̑ бо разлнчаа ꙗвлⷭ́нна слышнши бⷤ̑жна· не мни мно-**
22 **гоѡ҃бразна сⷤщꙗ бⷤ̑жтва· бес тⷭ̑лесе бо ⷭ̑сть н҃ безъ ѡ҃бра-**
23 **за ѡ҃нⷤ̑дъ· н҃ нкыниже напнсаемо на҃рокомъ· ꙗвлⷭ̑-**
24 **етъ же видѣнїе протнвⷤ трⷭ̑бованїоу, ѡ҃блачⷤ̑ ꙗ̑·**
25 **ꙗвн бо ннчⷭ̑ страшнаа· показа же н҃ бываⷤщее въпⷤ-**
26 **щⷭ́нїе сп҃са нашего· ѡ҃бразъ же ч҃лⷭ̑ꙋ нарнчетъ а҃ дⷭ̑ вⷭ̑-**
27 **щи· ѡ҃дⷭ̑ана бо бⷭ̑ше бⷤ̑жна вещь ч҃лⷭ̑ⷤ̑· ѡ҃гнемъ же на-**
28 **рнчетъ бⷤ̑жⷤ̑ вещь· а҃ прⷤждомъ чинстынмъ ч҃лⷭ̑ѡ҃· прⷤ̑̂**
29 **же чинстын смⷭ̑шенъ нⷤ̑матъ възорⷭ̑· нⷤ̑ къ златꙋ по-**
30 **добенъ, нⷤ̑ къ сребрꙋ· такоже н҃ ч҃лⷭ̑ее тⷭ̑ло· нⷭ̑ҁ̑ зе-**

---

15 стра-] τρ ligatura

6 ꙗко н҃] ὡς S **P** / om. **F** ѡ҃бразъ ч҃лⷭ̑къ] = S **P** / transp. **F** на немъ] om. S **P** / επ αυτου 198 *L''* Tht.; επ αυτω Chr. 7-8 ꙗко$_2$ ... ѡ҃кр҃тъ] om. S B Chr. Cyr. VI 177 / (※ *O*) ως ορασις (-σιν *L'' C'*-198-403'-710 410 Tht.) πυρος εσωθεν (ενδοθεν 62) αυτου (αυτου εσωθεν πυρος pro π.εσ. αυτου 147) κυκλω rel. **P** 8-9 даже н҃ выше] ἐπάνω S **P** / εως επανω *L''*-46 Tht.; om. $\mathbf{d}_2^{ac}$ 9 н҃ ви҃дѣхъ] om. S **P** / = *L''*-46 Tht. $\mathbf{L}_{190}$ ѡ҃ видѣнна врⷭ̑съ] = S **P** / om. $\mathbf{d}_2^{ac}$ до долꙋ] + εἰδον S **P** / = *L''*-46 Tht.^{P} 10 его] = S **P** / om. $\mathbf{d}_2$; αυτων $\mathbf{L}_{190}$ 11-12 възорⷭ̑] ὅρασις S / στασις **P** 12 ѡ҃кр҃тⷭ̑] + αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοιώματος (ομοιωμα **F**) δόξης κυρίου S **P**

14-16 cf. Gen 12:1-3; 17:1-22 17 cf. Gen 22:1-18 17-18 cf. Mt 1:18-25; Lc 1:26-38; 2:1-7 18-19 cf. Exod, Leu, Num, Deut 20 cf. Exod 19:18-20

οὐδὲ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ, οὔτε πῦρ, οὔτε ἀὴρ, ἀλλ' ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συγκέκραται [...] Καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ.[...] Καὶ ταῦτα δὲ τῶν θείων δωρεῶν ὑπάρχει σημαντικά: δίκην γὰρ αἴγλης ἐκεῖθεν ἐξιοῦσαι τὸ τῶν ἀνθρώπων εὐεργετοῦσι γένος [...].

2:1α "Καὶ ἴδον, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου."

Καὶ μάλα εἰκότως: εἰ γὰρ τὰ Σεραφὶμ ὑμνοῦντα συγκαλύπτει τὰ πρόσωπα, τί οὐκ ἂν ἔπαθεν ἄνθρωπος σῶμα θνητὸν περικείμενος [...] Ἀλλ' ἐκβάλλει τὸ δέος ὁ φιλάνθρωπος Δεσπότης. [...]

1β καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου, καὶ λαλήσω πρὸς σέ. [...][1]

Μὴ ἐπιλάθου τῆς φύσεως τῆς ὑπὲρ τὴν σὴν φύσιν θεωρίας ἀξιωθεὶς, [...]. Καὶ οὐ μόνον ταῦτα ὁ ἀγαθὸς ἔλεγε Δεσπότης, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐξῄρει τὸν φόβον.

2 Ἦλθε γὰρ, φησὶν, ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα, καὶ ἀνέλαβέ με, καὶ ἐξῆρέ με, καὶ ἔστησέ με ἐπὶ τοὺς πόδας μου, καὶ ἤκουον αὐτοῦ λαλοῦντος πρός με.

Θεία γάρ τις ἐνέργεια ἁψαμένη μου συνέσφιγξέ με τῷ φόβῳ διαλυθέντα, καὶ στῆναι, καὶ ἀκοῦσαι τῶν φερομένων παρεσκεύασε λόγων.

3 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαποστελῶ ἐγώ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρεπίκρανάν με αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἠθέτησαν ἐν ἐμοὶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

Τίς ἂν λόγῳ μετρήσειε τὴν θείαν φιλανθρωπίαν; [...] Μετὰ τὰς μυρίας ἀσεβείας καὶ παρανομίας οὐκ ἀπαγορεύει τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ κατηγορεῖμὲν καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν πατέρων, [...] ἀνακαλεῖται δὲ, καὶ πρὸς ὑγίειαν [...] καλεῖ [...]

4α Καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι, καὶ θρασυκάρδιοι, πρὸς οὓς ἀποστελῶ σε ἐγὼ πρὸς αὐτούς.

Τουτέστιν ἰταμοὶ, ἐρυθριᾷν οὐκ εἰδότες, μαλάττεσθαι οὐκ ἐθέλοντες: οὔτε συμβουλευτικοῖς πειθόμενοι λόγοις, οὔτε τῇ τῶν τιμωριῶν ἀνάγκῃ μεταβαλλομενοι.

4β "Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος."

Τὸ δὲ Ἀδωναῖ καὶ αὐτὸ τὸ Κύριος σημαίνει: [...]

5 Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἢ πτοηθῶσι, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστὶ, καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τὸ, ἐὰν ἄρα, οὐκ ἀγνοίας ὑπάρχει σημαντικόν.

[1] Ez 2:1α-β et comment. segm. transp.

1 мл҃ъ тъ҃ънѫ· нн҃ вода· нн҃ ѹ҃гнь· нн҃ вꙁдоу҃· нѫ҃ ѡ҃ всего
2 ѵетво́ра сего сꙁставлено ѣ҃стъ· свѣтомъ же е҃го ѝже ѡ-
3 кр҃тъ· ꙗ҃влѣетъ дары бо҃жиѫ ѝже благо сꙁдѣловаѫ҃ть
4 ро́дꙋ ѵа҃ю· ꙗ҃ко и҃ зарѣ и҃сходѧщи ѡ҃ него:~ 2:1 И҃ **вни҃дѣ҃ и҃ па-** г҃і
5 **дохъ ни҃цъ· и҃ ре́ѵе къ мнѣ· сн҃е ѵа҃ѵь, станѝ на ногоу своею**
6 **да г҃ла҃ къ тебѣ:~** Ѿ҃аде ницъ· ꙁѣло же і҃е҃ подобно· а҃ще г҃і
7 бо серафимъ покрываѫ҃тъ ли҃це свое· ѵто бо би по҃҆ѫ҃лъ ѵло-
8 вѣкъ сы҃нъ, смр҃тенъ· нѫ҃ ѡ҃мещетъ стр҃а г҃ъ· и҃ сн҃омъ ѵло-
9 вѣѵемъ прозываетъ· тъ҃ънѫ҃ не г҃ла҃· ꙗ҃ко не ꙁабѫ҃дн ве-
10 щи своеѫ҃· сподобленъ видѣти видѣ҃нїа на҃ вещнѫ҃· не
11 тъ҃ънѫ҃ же сё г҃лаа҃ше г҃ь· нѫ҃ и҃ дѣлесы самами ѡ҃мета҃а-
12 ше стра́хъ:~ 2 И҃ **прнинде на ма҃ дх҃ъ и҃ вꙁдѧ ма҃· и҃ вꙁдвн-** А҃і
13 **же ма҃ и҃ поставн ма҃ на ногоу моею· и҃ слыша҃ г҃ла҃ща и҃**
14 **къ мнѣ:~** Г҃жне сꙁдѣланїе прнкоснѫ҃ сѧ ѣ҃мꙋ· и҃ оу҃тврꙁ- А҃і
15 дн и҃ страхомъ раслабленꙋ· и҃ прнложн ста́тн и҃ слыша-
16 тн страшнаа словеса:~ 3 И҃ **ре́ѵе къ мнѣ сн҃е ѵа҃ѵь· посн-** і҃е
17 **лаѫ҃ та҃ а҃ꙁъ къ дому і҃сраи́левꙋ· къ гнѣваѫ҃щнмъ ма҃·**
18 **тн и҃ ѡ҃ц҃н и҃҆ ѡ҃вр҃гошѫ҃ сѧ мене до дн҃ешнѣго дн҃е:~**
19 Г҃то оу҃бо и҃змѣрнтъ бо҃жиѫ҃ благость, и҃ ма҃ть е҃го· по мно- і҃е
20 гынхъ бо безꙋ҃стнн и҃ безаконїн не ѡ҃вѣщаваетъ· сп҃са
21 ны доглаваѫ҃ самѣхъ и҃ ѡ҃ц҃н-хъ и҃҆ поо҃ущаетъ на сп҃се-
22 нне· и҃ на здравне прнзываетъ:~ 4а И҃ **сн҃ве жестоцнн** Ѳ҃а҃
23 **лицы и҃ лютн со҃цы· къ ни҃мже посла та҃ а҃ꙁъ:~** Г҃ё і҃е҃ S҃і
24 лютн не ѡ҃гр҃здѣтн сѧ· не вѣдѧще нѝ оу҃мѧтн сѧ хо-
25 тѧще· нѝ послоушаѫ҃тъ сꙁвѣтныи҃ слове҃· нѝ нѫ҃-
26 ждеѫ҃ ма҃ пр҃ѣмѣнѣ҃ще сѧ:~ 4b И҃ **ре́ѵешн къ нимъ сё** Z҃і
27 **г҃летъ а҃донан:~** А҃донан г҃ъ сѧ нарнцаетъ, сё оу҃бо г҃ле- І҃Z҃
28 тъ г҃ь бъ҃ мон:~ 5 А҃ще оу҃бо слышѫ҃тъ и҃ли оу҃бо҃ѫт сѧ· ѝ- Ѳ҃а҃
29 **мже домъ разгнѣваѫ҃ і҃е҃· и҃ разумѣѫ҃тъ ꙗ҃ко пр҃о҃къ** Ѳ҃б҃
30 **ты ѣ҃сн сре҃дѣ ни҃хъ:~** Г҃лово е҃же а҃ще не разумѣваи҃·

---

14 оу҃врꙁ-] ꙁ ligatura
16 страшнаа] ферομένων 21 ны] lege нѫ҃
21 ѡ҃ц҃н и҃҆ Щ

5 ни҃цъ] + καὶ ἤκουσα φωνὴν λαλοῦντος S / και ηκουσα φωνην λαλουντος προς με 62 *L''*-46 534 Tht. 16 ре́ѵе] = S / + κυριος $\mathbf{P}^{\text{-V}1456}$ 17 та҃ а҃ꙁъ] transp. S **P** / = 147 $\mathbf{S}_{247}$ **F** къ гнѣваѫ҃щнмъ ма҃] τοὺς παραπικραίνοντάς με S **P** / του παραπικραινοντος **R**; pr. προς *L''*-46; + οιτινες παρεπικραναν με S **P** 18 ѡ҃вр҃гошѫ҃ сѧ мене] om. S / ηθετησαν εν (om. εν **Le**) εμοι **P** 22-23 И҃ сн҃ве ... а҃ꙁъ] om. S B Lucif. Ambr. Hi.^{test} / = (※ *O* 710) και υιοι σκληροπροσωποι και στερεοκαρδιοι (σκληροκ. 198; θρασυκαρδιοι *L''*-V-46 710 Tht.; στερεοι καρδια 239'; σκληροκαρδιοι και σκληροπροσωποι **R**; + προς ους *L''* Tht. **F**) εγω (tr. εγω post σε *L''*-V Tht.) αποστελλω (-στελω 147' *L''*-V *C'* alii; εξαποστελω 403') σε προς αυτους (om. προς αυτους **R**) rel. **P** 26 къ нимъ] = S P / αυτοις $\mathbf{S}_{247}$ $\mathbf{L}_{190}$; αυτους **Le** 27 а҃донан$_1$] κύριος S 46 **Le** / κυριος αδωναι *L''*-311-449; αδωναι κυριος 538-V Tht.; κυριος κυριος **P** 28 оу҃бо] ἀρα S **P** / + ακοη **F**

7 cf. Is 6:2-3

Οὐδὲν γὰρ ἀγνοεῖ τῶν μελλόντων ὁ γινώσκων τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν: [...]. Εἰδὼς τοίνυν ἀκριβῶς αὐτῶν τὸ ἀνένδοτον, τίθησι τὸ ἐὰν ἄρα, τὸ τῆς γνώμης αὐθαίρετον διὰ τούτων διδάσκων [...]. Ἀλλ' ὅμως καὶ ἀνήκεστα νοσοῦντας εἰδὼς προσφέρει τὰ φάρμακα, ἵνα ἐν τῇ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ ἀναντιῤῥήτως [...] δέξωνται ψῆφον [...]. Εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς προγνώσεως τὰς τιμωρίας ἐπῆγεν ὁ Δεσπότης, πόθεν ἂν ἐγνώσθη τοῦ Θεοῦ τὸ δίκαιον [...].

6 Καὶ σύ, υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῇς αὐτούς, μηδὲ ἐκστῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, διότι 841 **παροιστρήσουσι, καὶ ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ, καὶ ἐν μέσῳ σκορπίων σὺ κατοικεῖς: τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβηθῇς, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν σὺ μὴ ἐκστῇς, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν.**

Ἀρκοῦσα εἰς καταφρόνησιν ἀφορμὴ ἡ τῶν ἐπιβουλεύειν ἐπιχειρούντων πονηρία: [...] οὐ δεῖ τοίνυν, φησὶ, τοὺς τοιούτους δεδιέναι, κἂν δίκην σκορπίων ᾄττωσι, κἂν θρασεῖς προσφέρωσι λόγους, κἂν μετὰ πολλῆς λύττης ἐπιφέρωνται [...]: τοῦτο γὰρ διὰ τοῦ παροιστρήσουσι ἠνίξατο, ἐκ μεταφορᾶς τῶν βοῶν, οὓς ὁ οἶστρος νεμομένους ἐλαύνει [...]. Οὕτω τοίνυν τὴν μανίαν τροπικῶς προσηγόρευσεν.

7 Καὶ σύ, υἱὲ ἀνθρώπου, λαλήσεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς, ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν, ὅτι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν.

Πάλιν τὴν ἀμφιβολίαν προστέθεικε, τὴν μεταμέλειαν μηχανώμενος: εἰκὸς γὰρ, αὐτοὺς, φησὶ, τῇ τῆς τιμωρίας ἀπειλῇ πτοηθῆναι, καὶ δεῖσαι τῆς ἀπειλῆς τὸ τέλος, ἐπειδὴ τοῖς χρηστοτέροις εἴκειν οὐκ ἐθέλουσι λόγοις.

8 Καὶ σύ, υἱὲ ἀνθρώπου, ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρὸς σὲ, καὶ μὴ γίνου παραπικραίνων, καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων: χάνε τὸ στόμα σου, καὶ κατάφαγε ἃ ἐγὼ δίδωμί σοι.

Μὴ ἀντείπῃς, φησὶ, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ σοι κελευομένοις: μηδὲ ζηλώσῃς τοὺς ἀντιλέγοντας, ἀλλὰ τὰ προσταττόμενα πλήρου.

9 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἐκτεταμένη πρός με, καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὶς βιβλίου.

10 Καὶ ἀνείλησεν αὐτὴν ἐνώπιόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ ἦν γεγραμμένα τὰ ὄπισθεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν, καὶ ἐγέγραπτο εἰς αὐτὴν θρῆνος, καὶ μέλος, καὶ οὐαί.

3:1 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, κατάφαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην, καὶ πορεύθητι, καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

1 ꙗ҆́ко не вѣ́дын гл҃е́тъ· не вѣ́стъ бо бываѭ́щааго вѣ́сего· вѣ́се
2 бо е҆́ вѣ́ прѣ́жде бытна и҃· нѫ́ ꙗ҆влѣ́ѫ и҆́стовое и҃ непослоуша-
3 нїе· и҆ сказоу́ѫ волное и҃ прѣ́мѣненне· ре́ре· а҆́ще оу҆́бо· нѫ́
4 ѡ҆́баче вѣ́ды болѣ́знь и҃· бес цѣ́лбы даетъ враучьбѫ́· да
5 въ дн҃ь сѫ́дныи бес пра прнимѫтъ ѡ҆сѫ́ждéнїе· а҆́ще бо бн
6 вѣ́дѣ́ннмъ вархлъ мѫ́унтн· то҆́ унм бн познатн бж҃нѫ́
7 правдѫ́:~ 6 И҃ ты҆ сн҃е ухо҃ы не оу҆́бон са и҃· нн҃ оу҆́жасни са
8 ѡ҆́ ланца и҃· и҆́мже пострѣ́уатъ и҆ въстажтъ на та҃ ѡ҆́кр҆тъ·
9 ср҃ѣ́дѣ бо скорпнн· ты жевещи слове҆́ и҃ не оу҆́бон са· и҆ ты҆
10 ланца и҃ не оу҆́жасан са· и҆́мже домъ прогнѣваѭ́н е҆́стъ:~
11 И҃е боатн са велнтъ г҃ъ про҆́кѵ безаконы́и҃· нелѣпо ꙗ҆́ оу҆́бо
12 таковы́и҃ боатн са· а҆́ще и҆ ꙗ҆ко скорпи́ѫ оу҆и҆а҆́дѫтъ· а҆-
13 ще и҆ грѣда словеса и҆зносатъ· а҆́ще и҆ съ многоѫ́ лютo-
14 стна прнносатъ а҃· пострѣканїе же ѡ҆́ воловъ нарн-
15 уетъ· е҆гда҃ стрѣ́уетъ а҃ стро́къ жневѫ́ща на полн· сн́-
16 мъ лютость жндо́вскѫ́ нарнуетъ:~ 7 ты же сн҃е ухо҃ы
17 съг҃ле́шн словеса моа къ ннмъ· а҆́ще оу҆́бо слышѫтъ и҆лн҆
18 оу҆бо́ѫ́т са· ꙗ҆ко домъ прогнѣваѭ́н ꙗ҆́:~ тожде пакы
19 непокоренне и҃, и҆ непрѣ́мѣненне г҃ле́тъ· мѫ́уе́ннемъ
20 оу҆́страшнтн а҃ хѡтѫ· и҆ оу҆боатн са велнтъ конца҆ мѫ́-
21 унааго· е҆́лмаже потрѣ́бовны҆ не послоушаша слове҆́:~
22 8 Ты же сн҃е ухо҃ы послоушан г҃лаѫщааго к тебѣ· и҆ не бѫдн
23 разгнѣваѭ́н· ꙗ҆коже и҆ домъ разгнѣваѭ́н· знн҆ оу҆́сты
24 своицн· и҆ и҆зѣ́ждь, е҆́же а҆́зъ тебѣ дамъ:~ И҃е ѡ҆́г҃ли съ-
25 протнвъ повелѣ́ннемъ мно҃ тебѣ· нн҃ въслѣ́доун г҃ла-
26 щнмъ съпротнвъ· нѫ́ повелѣ́ное сконуан:~ 9 И҃ вндѣхъ
27 и҆ сё́ ржка· прострѣта къ мнѣ· и҆ въ не́н свнтъкъ кннжнын·
28 10 и҆ развн и҆ прѣ́д' мно҃· и҆ въ немъ бѣше зади и҆ прѣ́дн, и҆ въ-
29 пнсано бѣше въ немъ плауь и҆ г҃ла и҆ люто· 3:1 и҆ ре́ре къ мнѣ·
30 сн҃е ухо҃ы· и҆зѣ́ждь свнтъкъ съ҃· и҆ и҆́дн, и҆ съг҃ли сн҃ѡмъ
ꙇсранлевѡмъ:~

---

9 жевещи] κατοικεῖς

9 ты҆] om. S F / = P 16 ты же сн҃е ухо҃ы] καὶ S F / + συ υιε ανθρωπου *L''*-V Tht. P 17 съг҃лешн] = S P / λαλησον d_2 оу҆́бо] = S P / om. F 22 и҆] om. S P / = L_{190} 23 разгнѣваѭ́н] = S P / + και συ F 24 тебѣ дамъ] = S P / transp. R 27 свнтъкъ] κεφαλίς S P / -ης L_{190}; -η d_2 R 28 разви] ἀνείλησεν S P / ενειλησεν F бѣше] γεγραμμένα ἦν S P / ην γεγρ. *L''* Tht. зади и҆ прѣдн] transp. S P / = A *L''*-46 Tht. 29 въ немъ] om. S B Or. XXV 47 Lo. Ambr. paen.2,6 / εν αυτη 147 *C'*-534; επ αυτην 544; εις αυτην rel. P

Εἰκότως ἔφη ἄνω, "'Εὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσι:" φρίκης γὰρ μεστὰ τὰ τῷ προφήτῃ προσφερόμενα, "Θρῆνος, καὶ μέλος, καὶ οὐαί," ὅλῃ τῇ κεφαλίδι ἐγγεγραμμένα, ἔνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν. Κεφαλίδα δὲ καλεῖ τὰ εἰλητὰ βιβλία. [...] Ἰουδαῖοι δὲ καὶ μέχρι τοῦ παρόντος ἐν τοιούτοις εἰλήμασι τὰς θείας ἔχουσι Γραφάς.

2 Καὶ διήνοιξε τὸ στόμα μου, καὶ ἐψώμισέ με τὴν κεφαλίδα ταύτην.

3 Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, τὸ στόμα σου φάγεται, καὶ ἡ κοιλία σου πλησθήσεται τῆς κεφαλίδος ταύτης τῆς δεδομένης εἰς σέ: καὶ ἔφαγον αὐτὴν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ στόματί μου, ὡς μέλι γλυκάζον.

"'Ως γλυκέα," φησὶν ὁ θεῖος Δαβὶδ, "τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου: ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου." Γλυκὺς δὲ, καὶ λίαν ἡδὺς, καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ὁ θρῆνος: [...] Οὕτως ἐγένετο τῷ προφήτῃ μέλιτι ἐμφερὴς τῆς κεφαλίδος ἡ βρῶσις, οὐδὲν μὲν ἐχούσης τερπνὸν ἢ θυμῆρες[...]. Μηδεὶς δὲ αἰσθητὴν καὶ σωματικὴν ὑπολάβῃ τῆς κεφαλίδος τὴν βρῶσιν. [...] ταύτης πνευματικῶς μεταλαμβάνει τῆς γεύσεως.

4 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, βάδιζε, εἴσελθε εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ λάλησον τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς.

5 Διότι οὐ πρὸς λαὸν βαθύχειλον ἢ βαρύγλωσσον σὺ ἐξαποστέλλῃ, ἀλλὰ πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ.

6α Οὐδὲ πρὸς λαοὺς πολλοὺς ἀλλοφώνους ἢ ἀλλογλώσσους, οὐδὲ στιβαροὺς τῇ γλώσσῃ ὄντας, ὧν οὐχὶ ἀκούσῃ τοὺς λόγους.

Ἐνταῦθα σαφῶς δείκνυσι τῶν ἀποστολικῶν πόνων καὶ προφητικῶν τὸ διάφορον. Οἱ μὲν γὰρ ἑνὸς ἔθνους τὴν ἐπιμέλειαν ἐπιστεύθησαν, ἐξ αὐτῶν ὁρμώμενοι, καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἔχοντες: οἱ δὲ τὴν οἰκουμένην ἐνεχειρίσθησαν, καὶ ἅπαντα τὰ ἔθνη, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου φωνήν: Πορευθέντες γὰρ, φησὶ, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, οἳ μυρίας εἶχον καὶ διαφόρους γλώττας, ἦθη δὲ ποικίλα, καὶ νόμους ἐναντίους: ἀλλ' ὅμως [...] πολὺν μὲν ὑπέμειναν τὸν πόνον, οὐκ ἀξίους δὲ τῶν πόνων ἐδρέψαντο τοὺς καρπούς: αἰτία δὲ οὐχ ἡ τῶν γεωργῶν ῥᾳθυμία, ἀλλὰ τῶν γεωργουμένων ἡ δυστροπία. [...]

6β Εἰ καὶ πρὸς τοιούτους ἐξαπέστειλά σε, οὗτοι ἂν εἰσήκουσάν σου.

7 Ὁ δὲ οἶκος Ἰσραὴλ οὐ μὴ θελήσουσιν ἀκοῦσαί σου, διότι οὐ βούλονται εἰσακούειν μου: ὅτι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ φιλόνεικοί εἰσι, καὶ σκληροκάρδιοι.

Διὰ δὲ τούτων ἔδειξε, τῶν μὲν ἐθνῶν τὸ εὐπειθὲς, τοῦ δὲ Ἰσραὴλ τὸ δυσήκοον ἡρμήνευσε δὲ καὶ τὸ

1 Ѿ лѣпотѫ вѣща· сѣзѣше оу҃бо слышѫтъ ѝ оу҃божт сѧ· плъ- кв
2 на бо сѫть грозы ꙗвлѣѥмаѧ· прр҃коу плачь гл҃а люто вѣсемъ
3 свнтцѣ вѣпнсана а̀трѣдѣ· свнтком же нарнчѐ свнтыѧ
4 кнйгы· жндове же въ тацѣ̑ кнйга̑ ѝма̑ ѝ доселѣ бж҃на пнсмена·
5 2 И̑ ѿверзе оуста моа· ѝ напнта мѧ свнтка сего· 3 ѝ рⷮ҃ къ мнѣ кг
6 сне чл҃ь· оуста твоа ѝзѣда̑· ѝ чрѣво твоё насытнт сѧ свн-
7 тка сего даѥмааго тебѣ· ѝ бы҃ въ оустѣх ми сла̑ко·
8 И̑ко ѝ слака словеса твоа грѣтанн моѥмъ, гл҃а дв҃ь· паче ме- кг
9 да оустомь монмь· слака же сѣло, ѝ плачь ѝ гр҃ѣ· снй плач-
10 ь бы҃ болнй прр҃коу· ѝзѣденїе свнтка ннчьсоже не ѝма-
11 шѫ оутѣшенїа ни слака· нж̑ разѹмѣнѝ же свнтка плътѣ-
12 на сѫща, нж̑ дха въ нь ѝ разоумъ· 4 И̑ рⷮ҃ къ мнѣ сне чл҃ь· ѝдн 1
13 вънндн въ до́мь нѝзл҃евь· ѝ гл҃н словеса моа̀ къ ни́мъ· 5 ѝ-
14 иже не къ лю̑емь глвбоустномъ, ѝ поẑноа̀зыуномъ·
15 ѝ пѫщаѥмь ѐсн къ домѫ нѝзл҃авоу· 6а нн къ лю́емь доброгла-
16 сномъ, ѝли ѝноа̀зыуномъ· нн тажкомь а̀зыкомъ сж-
17 шемъ, ѝхже да не разоумѣ́ѣть слове̑· Ѿ съмь ꙗвѣ ска- кд
18 заѐть· а̀пл̑къ троу̑ ѝ прр҃ѹьскъ, разлжуенїе· прр҃цн бо,
19 ѐдннои̑ стра́нѣ бышѫ проповѣдателе· ѡ̀ неа̀же сж̑
20 ѝ тъ̀же а̀зыкы ѝмѫще· а̀пл̑ом же бы҃ вѣселенаа̀ порѫуе-
21 на· вѣсѧ бо стра́ны по словесн наоуунншѫ ше̑ше· сна̀
22 же стра́ны разлнуныа а̀зыкы ѝмѣахѫ· ѝ нра́вы стръ-
23 петны, ѝ закономы мно́гы· нж̑ прр҃цн мно́гы троуды прї-
24 ѐмше, не прнплодншѫ ннкоѐ коже троуда ѡ̀ жндовъ·
25 се же не до дѣлатель, внна· до вѣздѣлаѐмыи̑, зл҃а внна
26 ѝ нра́вы 6b И̑ще къ тацѣмъ поустнл та бн̑, то̀ ѝ тн̀ по- кѳ
27 слѫшалн бншѫ тебе· 7 до́мъ ѝи̑зл҃евь не вѣуметь по-
28 слоушатн тебе· понеже не хота послѫшатн мене·
29 ꙗко вс̑ домъ ѝи̑зл҃вь порнвь е̑, ѝ жестоцн ср҃цн· Ѿ семъ кѳ
30 скаẑаѐть покоренїе стра́нь· а̀ непослѫшанїе нѝзл҃во· въ-

---

24 нникоѐ коже lege никоегоже 29 порнвь lege пьрнвь
4 пи́спена Щ 10-11 нн и̑маюу Щ 24 нникоѐ коже Щ
5 ѿверзе] διήνοιξα S / = **P** сего] om. S / = **P** 6 чрѣво] = S **P** / καρδια L_{190} 7 тебѣ] εἰς σέ S **P** / σοι 534; σε d_2^{ac}; προς **R** ѝ бы҃] pr. καὶ ἔφαγον αὐτήν S **P** слако] ὡς μέλι γλυκάζον S **P** 14 поẑноа̀зыномъ] βαρύγλωσσον S / βραδυγλ. 62 L'^{-51} C^{-87}-233-534-239' Tht.^{P} 15 ѝ] συ S лю́ѥмь] + πολλοὺς S 15-16 доброгласномъ] ἀλλοφώνους S 17 разоумѣѣть] ἀκούσῃ S 26 то̀] om. S 26-27 послѫшалн бншѫ] εἰσακοῦσαι S / + των λογων (c var) L'^{-46}-Z^{v} 27 нѝзл҃евь] τοῦ Ισραηλ S / om. του L'^{-46} Tht. 29 жестоцн ср҃цн] σκληροκάρδιοι S

8-9 cf. Ps 118:103

"Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσι", σαφῶς διδάξας ὡς οὐκ ἀγνοεῖ, ἀλλ' ἀκριβῶς οἶδεν αὐτῶν τὴν ἀπείθειαν: σημαίνει δὲ κατὰ ταὐτὸν, ὡς ἀπὸ γνώμης, ἀλλ' οὐκ ἐκ φύσεως αὕτη [...] οὐ μὴ θελήσουσιν ἀκοῦσαί σου, διότι οὐ βούλονται εἰσακούειν μου [...]; ἐμοὶ γὰρ ἀντιλέγοντες τοῖς ὑπὸ σοῦ προσφερομένοις ἀντιπίπτουσι λόγοις: αἰτία δὲ τῆς ἀντιλογίας ἡ φιλόνεικος γνώμη [...].

8 Ἰδοὺ γὰρ δέδωκα τὸ πρόσωπόν σου δυνατὸν κατέναντι τῶν προσώπων αὐτῶν, καὶ τὸ νεῖκός σου κατισχύσω κατέναντι τοῦ νείκους αὐτῶν.

9 Καὶ ἔσται διαπαντὸς, κραταιότερον πέτρας δέδωκα τὸ πρόσωπόν σου, μὴ φοβηθῇς ἀπ' αὐτῶν, μηδὲ πτοηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί.

Εἰδὼς, φησὶν, αὐτῶν τὴν πονηρίαν τῆς γνώμης, πάντα φόβον ἐκ τῆς διανοίας ἐξόρισον: δώσω γάρ σοι ἰσχὺν ἀναλογοῦσαν [...] καὶ πάσης πέτρας κραταιότερόν σου καταστήσω τὸ μέτωπον, ἵνα μήτε παροινούμενος, μήτε τυπτόμενος, μήτε ἄλλο τι τῶν δεινῶν ὑπομένων, φύγῃς τὴν τοῦ λόγου διακονίαν [...].

10 Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, πάντας τοὺς λόγους, οὓς λελάληκα μετὰ σοῦ, λάβε εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τοῖς ὠσί σου ἄκουε.

11 Καὶ βάδιζε, εἴσελθε εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἐὰν ἄρα ἐνδῶσιν.

Μηδὲν, φησὶν, οἰκεῖον φθέγξῃ διαλεγόμενος πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ τοῖς ἐμοῖς διακόνησον λόγοις, καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ σοι κελευόμενα πρόσφερε: εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς τοὺς σοὺς αἰδεσθῆναι πόνους, καὶ τὰς ἐμὰς ἀπειλὰς φοβηθῆναι. [...]

12 Καὶ ἔλαβέ με Πνεῦμα, καὶ ἤκουσα κατόπισθέν μου φωνὴν σεισμοῦ μεγάλου, Εὐλογημένη ἡ δόξα Κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ταύτας γὰρ, φησὶ, δεξάμενος τὰς ἐντολὰς, κατηπειγόμην τὴν διακονίαν πληροῦν, καὶ οὐδὲ τοῖς ποσὶ κεχρῆσθαι συνεχωρούμην, ἀλλ' ὑπὸ θείας συνεργείας πρὸς οὓς ἀπεστάλην μετεφερόμην. Ἀναγκαίως δὲ καὶ τοῦ σεισμοῦ τὴν αἴσθησιν δέχεται, ἵνα τῷ φόβῳ νυττόμενος τὴν διακονίαν πληρώσῃ. Λέγει δὲ καὶ τὴν ὑμνῳδίαν, ἣν ἀνέπεμψεν αἰσθόμενος τοῦ σεισμοῦ: "Εὐλογημένη ἡ δόξα Κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ." Τοῦτο δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ διδαχθεὶς ἔφη: τῷ γὰρ μακαρίῳ Μωσῇ γνωστῶς ἰδεῖν αἰτήσαντι τὸν Θεὸν, ἔφη, [...] καὶ ὄψῃ τὰ ὀπίσθιά μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐ μὴ ἴδῃς. Οὐκ

ды же р҃е· ѣда не вꙋѣнѫ҃ послоушатн тебе· ꙗвлѣ҃т же ꙗко
не вещїѧ реуе, нѫ҃ нра́вомъ· тѣмже не поболи҃ и не послꙋ-
шае́мъ· тебе бо҃ не послꙋшаѫ҃ще, мнѣ сѧ сꙑпротнвать·
внна же сꙑпротнвїю҃, прнвыи҃ ѹ҃умъ· 8 И҃ се да҃ ли́це твоё
сна́но пр҃ѣ ли́цы и҃, и҃ побыть твожѫ҃ ꙁкрѣпла, пр҃ѣ побы-
тна́ и҃хъ 9 и҃ вѫ҃дсть вꙁсе҃а тврꙁѫ҃ёё камыка· да҃ ѵело
твоё не ѹ҃бои҃ сѧ и҃· нн ꙁжасаи҃ сѧ ѿ҃ лица и҃· ниже домъ
ра҃ꙁгнѣваж҃н е҃· С҃вѣды вꙁсѧ злы́бы ра҃ꙁоума и҃· вс҃ стра́-
хь ѿ҃ ѹ҃ума своего҃ ѿ҃же́нн· да́м бо тебѣ крѣпость бе-
ꙁ болѣꙁнн· и҃ тврꙁдѣн камыка сътвора тѧ· да нн ꙁа-
ѹ҃шае́мь нн бїемь, нн и҃ноѧ бѣды прїемла· пробѣ-
гнешн слꙋжбы словс҃ его· 10 И҃ ре́уе кꙁ мнѣ сн҃е ѵа҃ѵь· вꙁсѣ
словеса ꙗ҃же гла҃хь с тобоѧ· вꙁдн вꙁсе ср҃це свое, и҃ ꙋ-
шнма своима послꙋшан· 11 и҃ ш҃ѣ вънндн вꙁ плѣнннкы,
кꙁ сно́мъ лю҃нн сн҃, и҃ р҃ешн кꙁ ни́мъ· тако гла҃ть адо-
нан҃ гь҃· а҃ще ꙋбо҃ послоушаѫ҃ть, а҃ще ꙋбо поустать·
И҃нчьсоже гла҃н ѿ҃ себе гла҃ кꙁ ни́мъ· нѫ҃ мои́мь послꙋжн
словесемъ· и҃ повелѣное мно́ж· тебѣ, донесн· лѣпо
бо ни́мь и҃ твои҃х сѧ дроугь оу҃срамлѣтн· и҃ моего҃ пр҃ѣ-
шенїа ѹ҃бои҃тн· 12 И҃ вꙁѧт ма дх҃ь, и҃ слыша҃ гла҃ за соб҃-
а трꙁса велнка· бл҃вена сла́ва гн҃ѣ ѿ҃ мѣста сего·
С҃ї҃а заповѣдн прнн҃мъ тъшаа́х сѧ слоужбѫ҃ сконѵѣтн·
и҃ не попꙋшаа́хь но́гама ꙗко стѫ҃пати ни́ма· бж҃нн҃мь
бо поспѣхомъ кꙁ ни́мже поушень бѣ҃, несѣ́х сѧ
нѫ҃ж҃ же и҃ тр҃ѫ҃ поую· да страхомъ подвнжемъ слꙋ-
жбѫ҃ сконѵѣтъ, и҃ гла҃ет же и҃ пѣснь вꙁда҃вь гоу҃, е҃га҃
поую стра҃· гла҃ бл҃вена сла́ва гн҃ѣ· ѿ҃ мѣста е҃го· се
же и҃ꙁре́уе, нꙋѵень самѣмь бго҃мъ тѣмъ· и҃ мшу҃-
сни҃ бо ѿ҃вѣща бз҃, просневшомꙋ вндѣтн лице е҃г҃·
ли́ца моего҃ не внднш, нѫ҃ сь ꙁадн ма внднш· не ра-

---

4 прнвыи҃ sic! 8 стра҃-] тр ligatura 22 сконѵѣтн] тн ligatura

2 поболи҃ lege поволи҃ 9–10 вез болѣꙁнн] ἀναλογοῦσα 19 нмьн lege нмъ 27 стра҃] τοῦ σεισμοῦ

6-7 да҃ ѵело твоё] om. S / (※ *O*) = *O' L''-Z*^{V} Tht.^{P} 15 сни҃] σου S 15-16 адонаи҃] om. S V / = *L''*-449 Tht.

28-29 cf. Exod 33:20

ἐπειδὴ εἰς πρόσωπον καὶ ὀπίσθια τὸ Θεῖον διῄρηται: ἀλλὰ διὰ μὲν τοῦ προσώπου τῆς θείας νοουμένης οὐσίας, διὰ δὲ τῶν ὀπισθίων, τῶν οἰκονομιῶν καὶ εὐεργεσιῶν [...].

13 Καὶ ἴδον φωνὴν τῶν πτερύγων τῶν ζώων πτερυσσομένων ἑκατέραν πρὸς τὴν ἑκατέραν, καὶ φωνὴ τῶν τροχῶν ἐχομένη αὐτῶν, καὶ φωνὴ τοῦ σεισμοῦ μεγάλη.

Τούτων γὰρ πρός με εἰρημένων, ἐκινεῖτο μὲν τὰ ζῶα ταῖς πτέρυξι χρώμενα, ἐπηκολούθουν δὲ οἱ τροχοί: σεισμὸς δὲ μέγιστος [...] ἀπετελεῖτο [...].

14α Καὶ τὸ Πνεῦμα ἐξῆρέ με, καὶ ἔλαβέ με, καὶ ἐπορεύθην μετέωρος ἐν ὁρμῇ τοῦ Πνεύματός μου.

Ἡ γὰρ τοῦ θείου Πνεύματος χάρις ἐν ἐμοὶ γενομένη μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς, οἷόν τινα ὑπόπτερον, διατέμνειν παρεσκεύαζε τὸν ἀέρα.

14β "Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ κραταιά." [...].

15α Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μετέωρος:

τουτέστιν, οὐ βαδίζων [...]

15β "Καὶ περιῆλθον τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβὰρ, τοὺς ὄντας ἐκεῖ, καὶ ἐκάθισα ἐκεῖ ἑπτὰ ἡμέρας ἀναστρεφόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν."

Καταλαβὼν γὰρ, φησὶν, οὓς προσετάχθην, ἡμέρας ἑπτὰ σιγῶν διετέλεσα ἀναμένων τὴν θείαν ἐνέργειαν.[1]

16 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας λόγος Κυρίου πρός με λέγων,

17 Υἱὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον, καὶ διαπειλήσῃ αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ.

Τύπον ἔπεχε, φησὶ, κατασκόπου, ὃν ἐπὶ γεωλόφου τινὸς ἱστᾶσιν οἱ ἄνθρωποι, προμηνύειν αὐτοῖς τὰς ἐσομένας τῶν βαρβάρων ἐφόδους κελεύοντες. Καὶ σὺ τοίνυν οἷον ἐπί τινος σκοπιᾶς καὶ περιωπῆς τῆς προφητείας ἑστὼς, ἃ προορᾷς τῷ λαῷ προαγόρευε, καὶ τοὺς ἐμοὺς αὐτοῖς διαπόρθμευε λόγους.

18 Ἐν τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ, θανάτῳ θανατωθήσῃ, καὶ ἐὰν μὴ διαστείλῃ αὐτῷ, μηδὲ λαλήσῃς τοῦ διαστείλασθαι τῷ ἀνόμῳ, τοῦ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ, τοῦ ζῆσαι αὐτὸν, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω.

Φοβερὰ καὶ φρίκης γέμουσα ἡ ἀπειλὴ, καὶ ἱκανὴ δεδίξασθαι καὶ τοὺς ἄγαν λιθίνους: ἄῤῥητος δὲ καὶ

[1] Ez 3:14α-15β et comment. segm. transp.

ꙁоумѣн же ꙗко лице ꙗ҃ма бжи-ѝ ꙁаⷭ҃ь· лице ꙁоумѣн
естьство его· а҃ ꙁаⷭ҃ь оустро-ѝ мт҃ь его· 13 ѝ **вндѣхъ**
гла кр҃ила жвоть· съкрилѣⷭ҃ща сѧ дроугь къ дроугв·
ꙗ гла҃ колесе҃ дрꙋжⷭ҃ сѧ к҃· ꙗ гла҃ трⷭ҃са велик҃ь· Семоу убо·
гланоу къ мнѣ· подвизаахⷭ҃ сѧ жвоти, крилы парѧ-
ще· въслѣⷭ҃аахⷭ҃ же ꙗ колеса· трⷭ҃ же велик҃ь съвръ-
шаахⷭ҃е сѧ· 14 ѝ **дхъ възе҃нже мѧ ꙗ възѧ мѧ· ꙗ поидохъ**
възнесе҃нь въ оустрабленнн· дха своего· ꙗ ржка гн҃ь
бы҃ на мнѣ крѣпка· 15 **ꙗ вънндо҃ въ плѣнникы възне-**
сень· ꙗ wбндохъ жнвⷭ҃щаа҃ на рѣцѣ ховаре҃· ꙗ сѣдо҃
тоу ·ѕ҃· дн҃ь ходѧ срѣдѣ к҃· Се҃ глеть, ꙗко бл҃ть
бжна· дхъ бывыи҃ въ мнѣ, межоу нбомъ ꙗ землѧ съ-
творн мѧ ꙗко ꙗ крилата, проитн срѣдѣ въздоухъ·
ꙗ прнидо҃ въ плѣнникы не стⷭ҃паⷭ҃· ꙗ прнше҃ тоу ꙗ-
коже повелѣно мн бѣ· прѣбы҃ тоу ѕ҃· дн҃ь мазуѧ,
жъды бжна поспѣха· 16 ѝ **бы҃ по ·ѕ҃· дн҃ь слово гн҃е къ**
мнѣ гл҃ѧ· 17 **сн҃е ч҃ловѣ страж-а҃-х҃ тѧ домоу ізл҃евоу· да слы-**
шншн слово wт҃ оусть мои҃· ꙗ въсьпрѣтншн имь wт҃ мене·
Прр҃коу заповѣдаѣть гл҃ѧ гь· бждн ꙗко ꙗ стражь, ꙗ-
же ч҃ловѣцн поставлѣⷭ҃ть на горѣ высоцѣ· да повѣда-
ѣть грⷭ҃ѧдⷭ҃щаа҃ ратникы· ꙗ ты же ꙗко ꙗ на стражбѣ
высоцѣ стоѧ, прр҃оуьствова еже пр҃ѣпрозрншн·
людемь проповѣⷭ҃ь, ꙗ кажн моа словеса· 18 **Глгнеа**
гл҃ѧ безаконнникоу, смр҃тна оумрешн· тн не ста-
вншн его нн съгл҃ешн, ꙗко wстатн сѧ безаконнн-
коу· ꙗ wбратнтн сѧ wт҃ пѫтн сего ꙗкоже жнвꙋ бы-
тї ѥмоу· безаконнникь тъ҃, безаконїемь своимъ у-
мре҃ть· ꙗ кръвї его wт҃ ржкы твоеѧ възыщ҃ⷭ҃.
Стра҃шно ꙗ грозы плъно запрѣщенїе· ꙗ постнжѝ
ꙗ ѕѣло камѣныѧ оустрашнтн· неизгл҃аннаа҃ н

---

8 оустрабленнн lege оустрьмленнн

4 велик҃ь] om. S / (※ *O*) μεγαλου *O*-62 46 *L*-311-Z^{V}; = 538-V-449 Tht. 10 ковардѣ] + τοὺς ὄντας ἐκεῖ S 18 слово | wт҃ оусть мои҃] transp. S 24-25 не ставншн его нн съгл҃ешн] οὐ διεστείλω αὐτῷ οὐδὲ ἐλάλησας S / εαν μη διαστειλη αυτω μηδε λαλησης *L''* Tht. 26 ꙗ] om. S wбратнтн сѧ] = S B A'' / + αυτον *L''* 86 Tht.

ἡ διὰ τῆς ἀπειλῆς προφαινομένη ἀγαθότης: ἀπειλεῖ γὰρ τῷ δικαίῳ τῶν εὐθυνῶν τὴν εἴσπραξιν, εἰ μὴ σημήνειε τῷ ἀνόμῳ τοῦ θανάτου τὴν ἀπειλήν, καὶ διδάξειε, τί μὲν ζωῆς αἴτιον, τί δὲ θανάτου πρόξενον; Οὕτω ποθεῖ τῶν ἁπάντων ὁ ποιητὴς καὶ Δεσπότης τὴν τῶν ἁμαρτωλῶν μεταμέλειαν, ὅτι κἂν ἅπασάν τις συλλέξῃ τὴν ἀρετὴν, ἀμελεῖ δὲ τῶν ἐγκεχειρισμένων ψυχῶν, οὐδὲν ἐκ τῶν οἰκείων κατορθωμάτων ὠφεληθήσεται [...].

19 Καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν ψυχήν σου ῥύσῃ.

Ἀθῶος, φησὶν, ἔσῃ τὰ προσήκοντα ποιῶν[...], κἂν γὰρ ἡ ἐκείνου νόσος ἀνίατος διαμείνῃ, αὐτὸς μόνος τίσει τῆς ἀπειθείας τὴν τιμωρίαν. [...] τῇ παρανομίᾳ προσμένοντα: ἐάν τε ἔχῃ τὸν διαστέλλοντα [...], ἐάν τε καὶ μὴ: ἀρκεῖ γὰρ ἡ φύσις εἰς τὴν τοῦ πρακτέου διάκρισιν [...].

20 Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον ἀπὸ τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ ποιήσει παράπτωμα, καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ: αὐτὸς ἀποθανεῖται, [...] διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αὐτῷ αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησεν, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητήσω.

Οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, Ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ δίκαιος, ἀλλ', Ἐὰν ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, τουτέστιν, ἐὰν τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν ἣν ὥδευσεν καταλίπῃ, καὶ ἐπὶ τὴν ἑτέραν τραπῇ. Ἐπεὶ καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ ἥμαρτε, καὶ μέγιστα ἁμαρτήματα ἐπλημμέλησεν: ἀλλ' οὐ κατέλιπεν ἣν ὥδευεν ὁδὸν, ἀλλὰ προσπταίσας καὶ πεσὼν ἀνέστη, καὶ τῆς αὐτῆς ἐχόμενος διετέλεσε πορείας. Ἐὰν τοίνυν, φησὶ, καταλιπὼν δίκαιος τὴν οἰκείαν ὁδὸν, τὴν ἐναντίαν ἀσπάσηται, σὺ δὲ

1 ѩвлѣѣмаѧ прѣщенниѧмь бг҃ота· прѣтнт бо правѣн-
2 воуо҃умоу гр҃ѣ· ѡ҃сѫжѣнїе и҃ мѫкѫ· а҆ще не проповѣсть
3 въ см҃рть, беѕаконнаа҆го прѣщенїа· и҃ не сѣкажеть
4 жнтїа внна· ѵто ан см҃рть сѣходнкь· тако жѫжѣ-
5 ть вѣсѣ҃ творець и҃ вака гр҃ѣшныи҃ покаа҆нїа· раѕѵ-
6 мѣи҃ же ѩко а҆ще кто анбо· и҃ вѣ҃ нра҃вь до҃бро҃ себѣ сѣ-
7 береть· тѝ небр҃ѣжеть поржѵеныихь ѣмѵ҃ дш҃ѣ·
8 нникоѣгоже не имаѧ҃ оуспѣха· ѡ҃ своѧ҃ оуправленнѝ
9 19 И҃ **ты же ставншн беѕаконнка· тн не ѡ҃братнт сѧ** ·
10 **ѡ҃ пѫтн своѣго· беѕаконнкь тѣ҃, въ беѕаконнѝ**
11 **своѣмь ѵмретъ· а҆ ты҃ дш҃ѫ своѧ и҃ѕбавншн·**
12 Неповннень бѫдешн достои҃ное проповѣдавь ѣмѵ҃·
13 а҆ще бѡ҃ и҃ бес цѣлбы прѣбѫдѣ҃ ѧѕа ѡ҃ного· тѡ҃ тъ с҃а҃
14 прнимѣ҃ непокоренїа мѫченїе· прѣбываѫ въ своѣ-
15 мъ беѕаконїи҃· любо и҃мѣи҃ ставлѣѫщаа҆го и҃, лю҃б҃
16 не и҃мѣн· довлет бо и҃ своѧ҃ вѣщь комѫждо, на раѕѵ-
17 мѣнїе дѣлесемъ· 20 И҃ **вънеѧ҃ сѧвратнт сѧ правдн-**
18 **вы· ѡ҃ правдъ свои҃· тн сѣтворнтъ сѣгрѣшенїѥ·**
19 **тн да҃мь мѫкѫ въ лнце ѣго тѣ҃ ѵмретъ· ѩко не ста-**
20 **вї его, въ гр҃ѣсѣхъ свои҃ ѵ҃мреть· ни҃же не помѣ-**
21 **нѫт сѧ праѣы ѣго а҆же сѣтворнль бѫдеть· и҃ крѣвн**
22 ѣго ѡ҃ ржкы твоѣ҃ вѣзыщѫ҃· Не просто р҃ѣ, а҆ще сѣ-
23 гр҃ѣшнть правднвыи҃· нѫ҃ р҃ѣ· а҆ще сѣвратнт сѧ съ
24 правдъ свои҃· тѝ сѣтворнть прѣгр҃ѣшенїе· се же
25 ѣсть· а҆ще правыи҃ пѫ҃ ѡ҃ставнть· тн сѣвратнт сѧ
26 на ни҃нь· и҃ бѫ҃женыи҃ дѣ҃дь сѣгр҃ѣшн· и҃ велнкы гр҃ѣ-
27 хы прѣгр҃ѣшн· нѫ҃ не ѡ҃ставн пѫтн, въ нже хожа҃-
28 ше· нѫ҃ и҃ сѣгр҃ѣшнвь, и҃ па҃ сѧ вѣста҃· и҃ дрѣжѫ сѧ
29 тогоже҃ пѫтн скончъ· а҆ще оубо҃ правднвыи҃ ѡ҃-
30 ставнть свои҃ пѫ҃, и҃ сѣвратнт сѧ на ни҃нь· ты же

---

9 ѡ҃братнт сѧ] + ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ S 10 въ] = S / om. 106 19 тн] καὶ S 20 въ] pr. καὶ S / = $L^{'-46}$ Tht. 20-21 помѣнѫт сѧ] = S / + αυτω Syh-62 $L^{''}$ Tht.
26-28 cf. II Regn 12

τοῦτο γνοὺς μὴ διελέγξῃς τὴν ἀτοπίαν, [...] ἐκεῖνος μὲν ἄξιον εὑρήσει τῆς δευτέρας ὁδοῦ τὸ τέλος [...], τὴν δὲ ἀπολωλυῖαν ἐκείνου ζωὴν ἐκ τῆς σῆς ἐκζητήσω χειρὸς [...].

21 Ἐὰν δὲ σὺ διαστείλῃ τῷ δικαίῳ τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν, καὶ αὐτὸς μὴ ἁμάρτῃ, ὁ δίκαιος ζωῇ ζήσεται [...], καὶ σὺ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ.

Διπλῆν γὰρ ἐργάζῃ ζωὴν, καὶ σαυτῷ, καὶ ἐκείνῳ. Ὁ μὲν γὰρ διὰ τῶν σῶν εἰσηγήσεων τῆς ἀπωλείας διαφεύγει τὸ βάραθρον, καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας ἄξιον εὑρίσκει τὸ τέλος: σὺ δὲ τῶν εὐθυνῶν ἀπαλλαγήσῃ [...], τῆς τοῦ πέλας ἐπιμελούμενος σωτηρίας. [...]

22 Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου, καὶ εἶπε πρός με: Ἀνάστηθι, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐκεῖ λαληθήσεταί πρὸς σέ.

Ἡ γὰρ ἡσυχία τῇ θεωρίᾳ τῶν θείων ἁρμόδιος: ἀπαλλαττόμενος γὰρ ὁ νοῦς τῶν ἔξωθεν περισπώντων, καὶ μηκέτι τῇδε κἀκεῖσε μεριζόμενος, ἀλλ' εἰς ἑαυτὸν νεύων, ἀκριβέστερον δύναται τὰ θεῖα κατανοεῖν.

23 Καὶ ἀνέστην, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ πεδίον: καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα Κυρίου εἱστήκει, καθὼς ἡ ὅρασις, καὶ καθὼς ἡ δόξα, ἣν ἴδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ: καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου.

24α Καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ Πνεῦμα, καὶ ἔστησέ με ἐπὶ τοὺς πόδας μου.

Συχνότερον ἀπολαύει τῆς θεωρίας, ἵνα γένηται σπουδαιότερος περὶ τὴν τοῦ λόγου διακονίαν. Συνιδεῖν δὲ προσήκει, ὅτι οὐδὲ τὰς συμμέτρους [...] ἀποκαλύψεις οὐδὲ οἱ ἅγαν καθαροὶ τὴν διάνοιαν ἠδύναντο καθορᾷν: ὥσπερ ἀμέλει καὶ οὗτος ὁ προφήτης, καὶ ἤδη πεῖραν τῆς ὀπτασίας λαβὼν, πίπτει παραυτίκα θεασάμενος, καὶ τῆς ἐγειρούσης χάριτος χρῄζει.

24β "Καὶ ἐλάλησε πρός με, καὶ εἶπέ μοι. Εἴσελθε καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου σου."

Διὰ τῶν πραγμάτων κελεύει γενέσθαι τὴν προφητείαν, καὶ προδηλωθῆναι δι' ὧν ὁ προφήτης ποιεῖν ἐκελεύετο τὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ πολιορκίαν.

25 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ δέδονται ἐπὶ σὲ δεσμοὶ, καὶ δήσουσί σε ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ μέσου αὐτῶν.

26 Καὶ τὴν γλῶσσάν σου συνδήσω πρὸς τὸν λάρυγγά σου, καὶ ἀποκωφωθήσῃ,

разумѣвь не ставнши є҆го· то҆ тъ по҆бень конець ѡ҆враще́ть, второа҆го пѫтн· а҆ погыбшаа҆го жнтїа взы-
щѫ ѿ ржкы твое҆а· 21 Ты же а҆ще ставнши пра҆вдваа҆г· ѡ҆коже не съгрѣшнтн тн҃, тъ не съгрѣшн҃· правдн-
выи҃ жнзнїа ѡ҆жнве҆· н҆ ты своа҆ дшѫ нзбавнши·
Соугубо сдѣла҆ешн н҆ себѣ н҆ ѡ҆номоу· ѡн бо твои҃
наказанїемъ, пагоубы ѹ҆бѣжнть· н҆ правднвааго
пѫтн по҆бень ѡ҆враще́ть конє́ць· н҆ ты҃ бѣ н҆ гр҃ѣ нзбѫ-
дешн҃ подроуга своє҆го пекын҃ са спнннмъ·
22 И҆ бы҃ на мнѣ ржка г҃нѣ, н҆ ре҃ къ мнѣ· въстан-н нзы-
дн на по́ле, н҆ тоу съгла́ет са к тебѣ· Мазуѣнїе лѣ-
по ѣ́сть, разоумомъ бжнє́мъ· ѹ҆дала҆ѣ бо сн ѹ҆мъ
вънѣшнн҃ пеуѣлн҃· н҆ не раздѣла҆ѣ са на много·
нѫ въ себѣ са́мъ съвзкѹплѣ́а҆ са· унстѣе възможе-
ть разоумѣтн бжьскаа҆· 23 И҆ въстахь н҆ нзыдо҃ на поле
н҆ сѐ тоу сла́ва г҃нѣ стоа҆ше ѡ҆коже внднїе· н҆ ѡ҆каже
сла́ва ѫже внднхь на рѣцѣ ховарѣ· н҆ падохъ на ли-
цн своє҆мъ, 24a н҆ пр҃їнде на ма дхь н҆ поставн ма на но-
гоу моє҆ю· частѣе наслажда́ет са внднїа· да тъ-
шнвѣн бждеть на слоужбѫ сло́весе· разоумѣтн
же лѣпо· ѡ҆ко н҆ сѣло унстн сѫще, не могѫть н҆ ма-
лы҃ ѡ҆вленїн зрѣтн· ѡ҆ко н҆ снн҃ пр҃ькъ, а҆ще н҆ часто
внднаше ѡ҆вленїа· нѫ ни́ць прнпада҆ше где н вн-
дѣвь· трѣбоу́ет бо бг҃тн н҆же и҃ въздѣнгнетъ·
24b И҆ г҃ла къ мнѣ н҆ рече мн· въла҆зн н҆ затворн са срѣдѣ
домоу своє҆го· дѣлесы велнть бытн пр҃оуьствв·
н҆ проповѣдатн дѣлесы пр҃ка· і҆ер҃нмле повое-
ванїе· 25 Ты же сне́ ул҃ь, сѐ дадат са на та а҆зы· н҆ съ-
вѫжть та н҆мн, н҆ не нзла҆зешн ѿ срѣды н҃· 26 н҆ а҆зы-
кь твои҃ прнвѫжѫ къ грьтанн твоє҆мѫ· н҆ ѡ҆нѣмѣ-

---

3 Ты же а҆ще] = S / transp. *L''*-46 Tht. 5 ѡ҆жнве҆] + ὅτι διεστείλω αὐτῷ S своа дшѫ] σεαυτοῦ ψυχὴν S B Q-88-62 538-*III* 86^{mg} Tht. / ψυχην σου rel. 18 поставн] ἔστησε S / ανεστησε(ν) *L''* 30 къ грьтанн твоє҆мѫ] om. S / (※ *O*) προς τον λαρυγγα (φαρυγγα 147' 538) σου *O' L''* 239' Tht.

καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί.
Παιδοτρίβου δίκην ὁ Δεσπότης καθάπερ τινὰ ἀθλητὴν τὸν προφήτην ἀλείφει, προλέγων μὲν αὐτῷ τὰ ἐσόμενα λυπηρά, καὶ τὰ ἐπαχθησόμενα παρὰ τοῦ λαοῦ σκυθρωπά, ὑπομένειν δὲ καὶ καρτερεῖν παρακελευόμενος, καὶ σιγὴν ἄγειν, ἕως ἂν αὐτὸς ἐπιτρέψῃ λαλεῖν: [...] διδάσκων μὴ δεδιέναι τοὺς τὸν Θεὸν "ἀδεῶς" παροξύνοντας: εὐκαταφρόνητοι γὰρ οἱ παράνομοι.
27 Καὶ ἐν τῷ λαλεῖν με πρὸς σὲ, ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθὼν ἀπειθείτω, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί.
Καὶ ταῦτα σαφῶς δηλοῖ τὸ τῆς γνώμης αὐθαίρετον. Σὺ μὲν γὰρ, φησὶ, κοινὴν πᾶσι πρόσφερε τὴν διδασκαλίαν. [...] ὁ βουλόμενος ὑπακουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ὁ τἀναντία φρονῶν ἀντιλεγέτω: ἕκαστος γὰρ τὰ ἐπίχειρα δέξεται.
4:1 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλίνθον, καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις ἴσως ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν Ἱερουσαλήμ:
2 καὶ δώσεις περὶ αὐτὴν περιοχὴν, καὶ οἰκοδομήσεις ἐπ' αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ περιβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν παρεμβολὰς, καὶ τάξεις τὰς βελοστάσεις κύκλῳ.
Τὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ πολιορκίαν διαγράψαι κελεύεται: ἐν πλίνθῳ δὲ ἡ διαγραφὴ γίνεται, διὰ τὸ τῶν ἐνοικούντων σαθρόν: οὐ γὰρ ᾠκοδόμησαν αὐτῶν τὴν οἰκίαν κατὰ τὸν φρόνιμον ἐκεῖνον, ἐπὶ τῆς πέτρας[...] καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέρρηξαν αὐτῶν τῇ οἰκίᾳ [...].
3 Καὶ σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ θήσεις αὐτὸ τεῖχος σιδηροῦν ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἔσται ἐν συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις αὐτήν: σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.
Τοῦ Θεοῦ τὸν τύπον ἐπέχειν ὁ προφήτης κελεύεται: διὸ καὶ τήγανον σιδηροῦν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐν τῇ πλίνθῳ διαγραφομένης πόλεως

1 **ѣ́шн и҃ не бж҃дешн и҃мь мл҃жь ѡ҃бличѣ́ю҃щихсѧ· понеже до́мъ**
2 **гнѣваю҃щихсѧ е҃сть·** и҃ко и҃ каѕатель вл҃ка поущаѣ́ть и҃ оу҃-
3 крѣплѣеть пр҃ка· и҃ко и҃ мл҃ченика коѣ́го прѣ́повѣ-
4 даѧ҃ ѣ́мꙋ· бываю҃щѧ ѡ҃ людни҃ печаль· тр҃ѣ́тн же
5 велнть и҃ мл҃ѕѹѣ́тн, дондеже повелнть гл҃а́тн· наоу҃ѹѣ-
6 ѣ́т же не боа́тн сѧ гнѣваю҃щнихсѧ бл҃· бе҃ѕ боа́ѕнн бо
7 сѧ҃ вѣсн бе҃ѕаконнни҃· 27 И҃ **вънеа́ гл҃ѧ къ тебѣ· ѡ҃вр҃ѕѕ** 27
8 **оу҃ста твоа́ и҃ рѣ́шн къ ни́мъ· сѣ́ гл҃ѣть а҃донан гь҃· слы-**
9 **шѧ҃н да слышнть· и҃ непокарѣ́ю҃н да сѧ покорнть· не҃-**
10 **мже домъ гнѣваю҃н е҃сть·** И҃ се и҃вѣ ска҃ѕаѣ́ть волѧ 28
11 оу҃мнѧ҃· гл҃е́т бо къ пр҃коу· ты оу҃бо къ вѣсѣ́мъ и҃-
12 ѕъ ѡ҃бща проповѣ́ѧ҃ь, и҃ сѣ́ѣстн вѣсѣ́мъ· и҃ хотѧн·
13 да послу́шаѣ́ть· и҃ гл҃ѧн сѣпротнвь да гл҃ѣть· кѣ́ѧ҃о
14 бо прнн҃мѣть свон наѵатъкъ· 4:1 **Ты же сн҃е҃ ѵл҃ѹь, вѣ҃ѕмн** 4:1
15 **себѣ лани́но· и҃ положншї е҃ пр҃е҃ лицемь своѣ́мъ· и҃ да**
16 **вѣпншешн на не́мъ гра҃ ї҃ерл҃и́мъ·** 2 **и҃ да дасн ѡ҃гра҃же-**
17 **нїе ѡ҃кр҃ть ѣ́го· и҃ да сѣградншн на не́мъ ѕабрала·**
18 **и҃ да ѡ҃дежешн не҃ ѡ҃строго́мъ· и҃ да дасн ѡ҃кр҃ть ѣ́гѡ**
19 **пл҃ѣкы· и҃ да оу҃ѵнннши поставленїа стрѣль ѡ҃кр҃ть·**
20 Повоѣ́ванїе ї҃ерл҃и́мле велнть вѣпнсатн· на лани҃ѣ 29
21 же вѣпнсанїе бываѣ́ть· слабостн дѣла жневю҃щнн҃
22 вѣ не́мъ· не вѣѕградншѧ҃ бо домовь свон҃, и҃ко и҃ мѧ҃-
23 дрыи҃ ѡ҃нь на камыцѣ· и҃ прнн҃де пово́нь и҃ вѣтрнн҃ п҃-
24 норншѧ҃ а· 3 **Ты же вѣ҃ѕмн себѣ́ сковрадж желѣ҃ѕнж·** 30
25 **и҃ да положншн ѣ́н҃ стѣнж желѣ҃ѕнж, ме҃жоу собоѧ**
26 **тн ме҃жоу градомъ· и҃ да оу҃готовае҃шн лице своѣ**
27 **къ немꙋ· и҃ бж҃деть вѣ ѕатворы ѕатворнтн н҃· ѕна-**
28 **менїе е҃сть сѣ́ сн҃омь і҃ѕра҃вомъ·** Обра́ѕ бж҃нн҃ велн҃- 31
29 и҃ пр҃коу дрѣ҃жатн· тѣ҃мже сковрадж желѣ҃ѕнж·
30 ме҃жоу собоѧ тн ме҃жоу градомъ· вѣпнсаннни҃мъ на

---

15 поло́жн Щ 16 вѣ не́мь Щ

1 мл҃жь] εἰς ἄνδρα S 8 а҃донан] om. S / = *O'* (Q^{txt}) *L'*-311 Tht. 16-17 ѡ҃гра҃женїе ѡ҃кр҃ть ѣ́го] ἐπ' αὐτὴν περιοχὴν S 18 ѡ҃кр҃ть ѣ́гѡ] ἐπ' αὐτὴν S 19 оу҃ѵнннши] = S / + επ αυτην *L'*-311 поставленїа стрѣль] τὰς βελοστάσεις S

22-23 cf. Mt 7:24, 25

θεῖναι προστάττεται, διδασκόμενος, ὅτι καὶ παρὼν ὁ Θεὸς, καὶ ἐφορῶν τὰ κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων γινόμενα, οὐδεμιᾶς αὐτοὺς ἀξιώσει προνοίας: ἀλλ' ὥσπερ τινὶ τειχίῳ σιδηρῷ διειργόμενος, οὔτε ὁρῶν δόξει τὰ γινόμενα, οὔτε τῶν ἱκετευόντων ἀκούσεται. Ταῦτα δὲ, φησὶ, ποίησον, σημεῖον διδοὺς τὴν διὰ τῶν πραγμάτων προφητείαν τοῖς νῦν ἀπειθοῦσι καὶ ἀντιλέγουσι.

4 Καὶ σὺ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερὸν, καὶ θήσεις τὰς ἀδικίας οἴκου Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ, κατ' ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας αὐτῶν.

5 Καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, ἐννενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας: καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ συντελέσεις αὐτάς.

Μετὰ τὸν Σολομῶντα ἐπὶ τοῦ Ῥοβοὰμ διῃρέθησαν αἱ δώδεκα φυλαὶ, καὶ αἱ μὲν δέκα ἐχρημάτιζον ποτὲ μὲν Ἐφραΐμ, ποτὲ δὲ Ἰσραὴλ, ὁ δὲ Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν ἐκαλοῦντο Ἰούδα: ἀλλ' ὅμως εἷς ὑπῆρχε λαὸς, ἀπό τε τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ Ἀβραὰμ κατάγων τὸ γένος: διὸ ὡς ἐφ' ἑνὸς λαοῦ, ἃ κατὰ διαίρεσιν εἶπε, ταῦτα πάλιν συνῆψεν: ἀπονείμας γὰρ τὰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἡμέρας τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Ἰούδᾳ τὰς τεσσαράκοντα, πάλιν συνῆψεν, ὡς ἐφ' ἑνὸς σώματος καὶ μιᾶς συγγενείας [...].

6 Καὶ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιὸν ἐκ δευτέρου, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν εἰς ἐνιαυτὸν ἔθηκά σοι αὐτάς.

Πλείων γὰρ ἡ παρανομία τοῦ καλουμένου Ἰσραήλ: παντελῶς γὰρ ἀποστάντες τοῦ Θεοῦ, ποτὲ μὲν ἐλάτρευον ταῖς δαμάλεσι, ποτὲ δὲ τὰ παντοδαπὰ εἴδωλα προσεκύνουν. Διὰ τοῦτο ἐκείνῳ μὲν ἑκατὸν πεντήκοντα ἀφορίζει ἡμέρας, τῷ δὲ Ἰούδᾳ τεσσαράκοντα [...]. Σημαίνουσι δὲ αἱ τεσσαράκοντα ἡμέραι τοῦ Ἰούδᾳ τὰ λειπόμενα τοῖς ἑβδομήκοντα ἔτεσι τεσσαράκοντα ἔτη. Ἀπεφήνατο γὰρ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου, ἑβδομήκοντα ἔτη διατελέσειν αὐτοὺς ἐν Βαβυλῶνι: ἀλλὰ τριάκοντα ἤδη παρεληλύθει ἔτη: ἐν γὰρ τῷ τριακοστῷ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας ἤρξατο τῆς προφητείας ὁ θεῖος Ἰεζεκιήλ,

ланнѣ· положнтн велнть надъуѣж а̑· ꙗ̀ко и́ внда бз̑,
ѝ сни̑ тоу̑ бываѭшаа на і҆ерл̂нмъ· не сп̂обнть ѝ нїєдн-
номоуже оустро҆енїю· нж̑ ꙗ̀ко ѝ уръсь стѣнж желѣ-
знж· ставлѣж̑ са не внда са мнить· нн слышж млѧ-
шни̑х са е҆моу· се же сътворн знамєнїе даж дълесьѝ
непокарѣж̑шни̑м са· ѝ съпротивь гл҃ѭшни̑мь прр̂оуьствꙋ·
4 **Ты же да спншн на лѣвы̑й ребрѣхъ свои̑· ѝ да положн-** 233
шн непрадвы домоу и҃зл҃ва на нн̑, по уислоу дн̑ь, пя-
тн десѧ̑· трнста, а҆же спи́шн на нн̑· ѝ да вѣземешн не-
правды и̑· 5 ѝ а҆зъ дахь тебѣ двѣ непрадвѣ и̑· въ уислo
дн̑ь девѧтн десѧть· тн р̂· дн̑ь· ѝ вѣземешн непрадвы̑
домꙋ и҃зл҃ва 6a **ѝ съвръшншї ѧ·** по соломонѣ прн ро- 234
воа҆мъ· раз̂ѣлншж̑ е҃і племена· і҃ же и́хь ѡ҆во ан са
и̑ нарнцаа҆ше е҆фремомъ· ѡ҆во ан и҃зл҃емъ· іоу̑да же
ѝ веніамнь ѡ҆бѣ племенѣ, нарнцаа҆стѣ са іоу̑доѧ·
ѡ҆бауе е҆дннн бѣа҆хж лю҆їе ѡ̆ а҆враа҆ма· тн ѡ̆ и҃зл҃ѣ
и҆мѧше р̂о· тѣмже ꙗ̀ко ѝ до е҆днѣ лю҆їн· е҆же раз̂ѣ-
ла р҃е, пакы тож̂е съвъкоупн· нарёкь бо р̂, и и̑ дн̑ь
и҃зл҃ю· пакы іоу̑дѣ нар҃е· ѯ҃· се же съвъкоупн ꙗ̀ко ѝ
е҆дино тѣло ѝ е҆дино а҆зыуьство· 6b **и҃ спншн на десны̑й** 235
ребрѣхъ свои̑ второе· ѝ вѣземешн непрадвы домꙋ
іоу̑дина ѯ҃· дн̑ь дн̑ь за е҆дино лѣто, положихь тебѣ ѧ·
и҃ножаѧ безаконїе, прозываемаа́го і҃зл҃ѣ· ѡ̆нж̑ бо ѡ̆- 236
врѣгше са бз̑а· слоужаахж ѡ҆во ан юнницама златыи̑ма·
ѡ҆во ан вѣсѣмъ коуминремъ клан̂ѣахж са· того
дѣлѣ и҃зл҃ю нарнр҃е р̂· ѝ а҃· дн̑ь· а҆ іоу̑дѣ ,к҃· ꙗ̀вль-
жт же сѝ ,ѯ҃· дн̑ь іоу̑дини, недостатъуна лѣта· ѡ̆
сѣ̂мн десѧ̑ лѣть· ꙗ̀коже нар҃е і҃еремїа прр̂кз̑, бытн
въ плѣненїи̑ жндомь въ вавїлонѣ· нж̑ оуже бѣа̂-
ше мнижло ,а҃· лѣть· є҆г̂а наѹа і҃езекїи́ль прр̂оуьство

---

6 прр̂оуьствꙋ] тѳ ligatura 28 бытн] тн ligatura 30 прр̂оуьство] тѳ ligatura

7 лѣвы̑й ребрѣхъ свои̑] τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερὸν S 8 на нн̑] επ᾽ αὐτοῦ S 8-9 патн десѧ̑· трнста] πεντήκοντα καὶ ἑκατόν S / ενενηκοντα και τριακοσιας 410 9 а҆же] = S / + ημερας *L*-311 26 20-21 десны̑й ребрѣхъ свои̑] τὸ πλευρόν σου δεξιὸν S второе] om. S / (※ *O*) δευτερον *O*-62; το δευτερον 147'; εκ δευτερου *L*'-311 Tht. 22 ѧ] om. S / = *L*'' Tht.

12-17 cf. II Par 10, 11 20-22 cf. Num 14:34

ἀπὸ δὲ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς Ἰεχονίου αἰχμαλωσίας, μέχρι πρώτου τῆς Κύρου τοῦ Πέρσου βασιλείας, τὰ λοιπὰ τεσσαράκοντα συμπληροῦνται ἔτη: [...] Οὐκοῦν αἱ μὲν τῷ Ἰούδᾳ ἀφορισθεῖσαι τεσσαράκοντα ἡμέραι τῶν λειπομένων τεσσαράκοντα ἐτῶν σημαίνουσι τὸν ἀριθμόν, αἱ δὲ ἑκατὸν πεντήκοντα τῷ Ἰσραὴλ, ἑκατὸν πεντήκοντα ἐτῶν ἀριθμόν,[1]
μεθ' ὃν ἥ τε πόλις ᾠκοδομήθη, καὶ οἰκητόρων πλήρης ἐγένετο [...].
7 Καὶ εἰς τὸν συγκλεισμὸν Ἰερουσαλὴμ, φησὶν, ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βραχίονά σου στερεώσεις, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν.
"Προσώπου ἑτοιμασία" τὴν ἀγανάκτησιν σημαίνει, "βραχίονος δὲ στερέωσις" τὴν ἐπαγομένην παιδείαν.
8 Καὶ ἰδοὺ δέδωκα ἐπὶ σὲ δεσμοὺς, καὶ οὐ μὴ στραφήσῃ ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως οὗ συντελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου.
Δεῖ γὰρ αὐτοὺς μαθεῖν δι' ὧν ἐπιτηδεύεις, ὡς πρὸ τοῦ ὡρισμένου καιροῦ οὐδεμιᾶς ἀνακλήσεως τεύξονται. Διὸ προσήκει σε τὸν ὡρισμένον χρόνον ἐφ' ἑκατέρου διατελέσαι πλευροῦ, μὴ μετακινούμενον [...][2].
9 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ κύαμον, καὶ φακὸν, καὶ κέγχρον, καὶ ὀλύραν, καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἓν ὀστράκινον, καὶ ποιήσεις αὐτὰ ἑαυτῷ εἰς ἄρτους, κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὧν σὺ καθεύδεις ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου: ἐννενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέραις φάγεσαι αὐτά.
10 Καὶ τὸ βρῶμά σου, ὃ φάγεσαι, ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτά.
Ἐπίπονα ὁ προφήτης ἐπιτάττεται, τῶν τιμωρουμένων τὸν τύπον ἐν ἑαυτῷ δεχόμενος, καὶ διδάσκων τὸν λαὸν, [...] τὸν ἐσόμενον ἐν Ἱεροσολύμοις λιμόν. Διὸ καὶ οὐκ ἐκ πυρῶν μόνον κατασκευάζειν τὸν ἄρτον προστάττεται, ἀλλὰ καὶ κέγχρου, καὶ ὀλύρας, καὶ κυάμου: ἡ δὲ τοιαύτη βρῶσις, ἐνδείας σημεῖον: καὶ ὁ σταθμὸς δὲ πάλιν τὴν σπάνιν

---

[1] Descriptio chronica a καὶ τοῦτο δυνατὸν οὐ μόνον ἀπὸ τῶν χρονικῶν συναγαγεῖν ad τὴν Ἱερουσαλὴμ μητρόπολιν ἔχοντες (col. 857A–D) de Theodoreti comment ariis summatim breviterque in textu slavico interpretata est НАПАЗНН СѦ СѢБЫТН-Н̀-ИѪ. ВѢ ПАѢНЕННѢ Н̀ ПО ВѢЗВРАЩЕНѢН НА СВОѦ ZЕМЛѦ ИѪ.

[2] Ez 4:7-8 et comment. segm. transp.

1 въ патоѥ лѣто, плѣненїа и҆ѡ҆хоннѝна· ѡ҃ всего же
2 лѣта, до ц҃рства кїрова· сконѹѣважѫ҃т сѧ всн ѯ҃, лѣ·
3 дьнн же нарече҃ныа въ лѣ҃ мѣсто сн҃· тѣмже нарє҆нїн
4 дн҃їе і҆ѹдѣ ,ѯ҃· л҃ѣ і҆авлѣжѫ҃ть· ѡ҃ нарє҆нныѝ, о҃ лѣ҃, плѣ-
5 неніїѳ жндовскоу ·р҃ же, тн л҃ дн҃ь і҆авлѣа҆ть ·р҃· тн ·л҃
6 лѣ҃· всєже҆ бо р҃· тн л҃· лѣ҃, напльнн сѧ сѣбытн-и҆-мъ·
7 въ плѣненнѝ и҆ по въздраіщенїн на своѧ земла и҆мъ·
8 и҆ дондеже҆ сградн сѧ гра҆, и҆ напльнн сѧ жнважщнѝ въ
9 немъ· 7 И҆ **на затворенїе і҆ерл҆нмле оу҆готовае҆шн лнце** 0257
10 **своё· и҆ мышцѫ своѧ ѯтвръднш, и҆ прорє҆шн до не҆г҃·**
11 8 **и҆ сё а҆зъ да҆ тебѣ а҆зы мѣдѣны· и҆ не ѡ҆братншн сѧ ѡ҃**
12 **ребръ на ребра· дондеже сконѹѣжѫ҃т сѧ дн҃не затворе-**
13 **нїа твоє҆го·** ◊уготованїе лн҃ца, стѫженїе і҆авлѣе- 0258
14 ть· ◊утвръжє҆нїе же мышцѫ градѫщеѣ наказанїе ѡ҃
15 ба҃· тъ҆ рече, не ѡ҆братншн сѧ на дроугѫ҃ѫ҃ странѫ ре-
16 бръ· дондеже сконѹѣжѫ҃т сѧ дн҃е затворенїа твоє҆-
17 го· лѣпо бо ѝмь разоумѣтн ѡ҃ тва҆рн твоє҆ѧ· і҆ако
18 прѣ҆же нарє҆ннаа҆го вр҃мене· ннє҆дногоже вра-
19 щенїа не прнн҃мѐ· 9 И҆ **ты же сн҃е ул҃ѹь възми себѣ пше-** 0259
20 **ннцѫ· и҆ а҆ѹмы и҆ лѧщѫ и҆ бо҃бы· и҆ просо и҆ пы́ро· и҆ вълo-**
21 **жнш-ї-а въ съсѫ҃ є҆дннь глн҃ньнь· и҆ сътворншн ѧ себѣ**
22 **въ хлѣбы· по унслѹ дн҃ь, а҆же ты спншн на ребрѣхъ**
23 **своѝхъ· дева҆ десѧть тн ,р҃· дн҃ь і҆асї ѧ·** 10 **і҆ѧ же твоа҆**
24 **а҆же і҆ѧсн ты въ мѣрѫ· двою десѧтоу сѝкль на дн҃ь**
25 **ѡ҃ года до года і҆ѧсн·** троу҆но и҆ болѣзньно прр҃коу за- 0260
26 повѣдае҆т сѧ· мѫженыѝх бо ѡ҆бра́зъ себѣ прїемлеть·
27 въ семъ᷈ скаzае҆ть лю́е҆мъ бываѫщнѝ гла҆ въ і҆ерл҆нмѣ·
28 тѣмже не ѡ҃ пшеннцѫ є҆дноа вєлнть є҆мꙋ хлѣбъ
29 творнтн· нѫ сѣмѣсѧ ѡ҃ всего· сн҃ же і҆ѧдь недо-
30 статъкъ і҆авлѣеть· и҆ унсло пакы ѡ҆скѫдѣнїе

---

5 ·р҃ же, тн л҃] ἑκατὸν πεντήκοντα ·р҃· тн ·л҃] ἑκατὸν πεντήκοντα 6 р҃· тн л҃] ἑκατὸν πεντήκοντα
7 въ … имъ] om. Щ 21 глн҃ненъ Щ
11 сё а҆зъ] transp. S / = A′ 147 538-46-449 233; om. εγω Tht. мѣдѣны] om. S / = 147 12 ребръ] + σου S / = A* 233 19 сн҃е ул҃ъь] om. S / = *L*'' Tht. 24 ты] om. S 22 по] pr. καὶ S / = *L*'-311 534-239' 927 Tht. 25 і҆асн] + αὐτά S
1-3 cf. IV Regn 25:27; Ier 52:31

σημαίνει. Ἅπαξ γὰρ, φησὶ, τῆς ἡμέρας φάγεσαι εἴκοσι σίκλους, οἳ ποιοῦσι τρεῖς ὀγκίας, καὶ μικρόν τι πρός[...].

11 Καὶ ὕδωρ μέτρῳ πίεσαι, τὸ ἕκτον τοῦ ἵν ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι.

Καὶ τοῦτο πάλιν τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐνδείας ἣν ἡ πολιορκία πεποίηκε, παραδηλοῖ: τὸ δὲ ἵν, μέτρον ἦν παρ' αὐτοῖς: οὗ τὸ ἕκτον κατὰ τὸν Σύρον ἥμισυ ξέστου ἐχώρει: τοῦτο δὲ τὸ μέτρον πίνειν ὁ προφήτης ἐκελεύετο, ἵνα προσημήνῃ τὴν ἀπὸ τῆς πολιορκίας αὐτοῖς γενησομένην τῶν ἀναγκαίων σπάνιν.

12 Καὶ ἐγκρυφίαν κρίθινον φάγεσαι αὐτά: ἐν βολβίτοις κόπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.

Ἀρτοποιήσεις δὲ, φησὶ, τὰ παντοδαπὰ ταῦτα σπέρματα [...] ὕλη δὲ τοῦ τῆς ἀρτοποιΐας πυρὸς ἡ ἀνθρωπίνη κόπρος γενέσθω, εἰς ἔνδειξιν τῶν ἐσομένων αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσι μιασμάτων. Διὸ ἐπάγει:

13 Οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν ἄρτον αὐτῶν ἀκάθαρτον ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ διασκορπιῶ αὐτούς.

Ἀνάγκη γὰρ ἦν, ἅτε δὴ αἰχμαλώτους, [...] οὐ κατὰ νόμον πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ πολλὰς ἐκ τῆς ἐπιμιξίας ἀφορμὰς εἰς παρανομίαν λαμβάνειν.

14 Καὶ εἶπον, Μηδαμῶς Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ: ἰδοὺ ἡ ψυχή μου οὐ μεμίαται ἐν ἀκαθαρσίᾳ, καὶ θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἀπὸ γενέσεώς μου ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας ἔωλον καὶ βέβηλον.[1]

Ἀναγκασθεὶς ὁ προφήτης τὴν ἔννομον αὐτοῦ πολιτείαν γυμνοῖ, ἱκετεύων τὸν φιλάνθρωπον Δεσπότην προστάγματι ἑτέρῳ λῦσαι τὰ κελευσθέντα: καὶ παραυτίκα πέπεικεν: ἀγαθὸς γὰρ καὶ ῥᾳδίως τοῖς ἱκέταις ἐπικαμπτόμενος, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τότε, βολβίτοις χρήσασθαι βοῶν εἰς τὴν ἀρτοποιΐαν ἐκέλευσε[2]. Τούτοις ἐπάγει:

16 Υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐν ἐνδείᾳ, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ

---

[1] Ez 4:15 om.

[2] Haec ad Ez 4:15 se referunt

1 ѩ҃влѣ҃ѣть· ѐдинонѧ̀ бо дн҃е велнть ѩ҃стн· два же десѧтн
2 сн҃кѧ, се же ѐсть н҃і мѣрѣ· 11 И҃ **воды въ мѣрѫ̀ и҃спнѐ-**
3 **шн· шестѫ̀ ѵ҃асть ѿтъ и҃нь, ѿ года до года и҃спїєшн·**
4 И҃ се пакы продлъженїе недостаткоу бы҃· ѐгда воѐва-
5 шѫ на і҃ерл҃имѣ· и҃н же ѐ̑ въ жндохь шестаа ѵ҃асть къ-
6 сестн· сн҃ мѣрѫ̀ повелѣ прр҃коу пнтн· да прѣ̀же
7 ѩ҃внть вои҃ны бываѫ̀щѫ̀ недостаткы· 12 И҃ **погре-**
8 **бенн҃кь а҃ѵмѣнь· и҃зѣсї а въ лаи҃нѣхъ мотыль ѵ҃ѵ҃ь·**
9 **погребешн а прѣ̑ ѿу҃ма и҃̑,** 13а и҃ рѣ̑шн и҃мъ· С҃творн-
10 шн же хлѣбы сн҃мн жны вѣсѣмн· ѿгнь же велн҃
11 пе́щн хлѣбы сїѧ мотылы ѵ҃ѵ҃н· да ѩ҃внть бываѫ̀щаа̀
12 жндомъ· въ стра̑ ѡ҃сквръненїа· 13b С҃ѣ г҃леть г҃ь бъ̑ і҃зл҃вѣ̑
13 **тако и҃зѣдя̑ сн҃ове і҃зл҃вн хлѣбъ своѝ неүи́сть· въ**
14 **стран̑ѣ и҃дѣже расыпла ѫ̀ ѧ̑зь тамо·** И҃ѫ̀ѧ̀ ѐсть плѣ-
15 ннкомъ бывшемъ, не въ законь жнтн· нѫ̀ мног̑
16 сѣгрѣшенїе ѡ̑ сл҃ешенїа странныѝ, на беззаконїе
17 прїѧ̀тн· 14 И҃ рекохь ннкакоже г҃н и҃і҃зл҃вь· сѣ̀ дша моя̑
18 **нѣсть сѧ ѡ҃скврънила· нѫ̀ въ неүт̑отѣ и҃ мрѣтцн-**
19 **ны· и҃ звѣроѩ̀дны нѣсмъ ѩ҃лъ· ѡ҃ рб̑ства моѐго до-**
20 **селѣ· и҃ нѣсть вшло въ ѹ҃ста моя̑ мѫ̀со мрѣзко нн**
21 **скврънаво·** 15 и҃ рече къ мнѣ· сѣ̀ дя́хь тебѣ мотыла·
22 **говаѫ̀ѧ, въ мотыль мѣсто ѵ҃ѵ҃ь· и҃ сътворншн хлѣ-**
23 **бы себѣ въ нн҃̑·** И҃ѫ̀ѧ̀ прр҃кѣ̀ законное прр҃кь свое
24 ѡ҃бнажаѐть· мл҃ѧ сѧ ѵ҃к҃олюбцоу влцѣ̑· и҃нѣмъ по-
25 велѣнїѐ сказатн повелѣнное· а҃бїе же тѣ̑ ѹ҃умо-
26 лнн҃· бл҃гь бо ѐсть и҃ ско́рь, рабъ своѝ послүшаѐтъ·
27 ѩ҃коже и҃ тъ̑а повелѣвъ мотылн ѵ҃ѵ҃н пе́щн хлѣбъ·
28 пакы по томь поре̑· 16 И҃ рече къ мнѣ сне ѵ҃ѵ҃ь· сѣ̀ а҃̑зъ съ-
29 **творя ѹ҃тверъжденїе хлѣбное въ їе̑рл҃имѣ· и҃ и҃зѣдя̑**
30 **хлѣбь въ мѣрѫ̀ и҃ въ недостатъкъ· и҃ водж въ мѣрѫ̀**

---

1 десѧтн] тн ligatura

2 н҃і мѣрѣ] τρεῖς ὀγκίας, καὶ μικρόν τι πρὸς

2 въ] = S / om. *L'*-449 Tht. 3 ѿтъ и҃нь] τοῦ ιν S / του ειν B alii; του ειναι 233 106 9 и҃мъ] om. S / = 147' 13 хлѣбъ своѝ неүи́сть] ἀκάθαρτα S / τον αρτον αυτων (εαυτων Q *L''-46*) ακαθαρτον *O*-62' *L''* Tht. 14 и҃дѣже расыпла ѫ̀ ѧ̑зь тамо] om. S / (+ pro ※ 86) ου διασκορπιω (-πισω 88-62' *L'-46*-311) αυτους εκει *O' L'' C'*-233-86'-239'-403' Tht. 17 сѣ̀] εἰ S / = *L'*-311-613 Tht. 18 нѫ̀] om. S 20 мѫ̀со] pr. πᾶν S 20-21 нн скврънаво] om. S / = *L''* 86' Tht. 28 рече] = S B *O'-62 L'-36*-311-Z^{v} 927 / + κυριος rel. 29 їе̑рл҃имѣ] = S / ισραηλ *L*$^{-36}$-311 544

καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίονται. [...]
17 καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἐντακήσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν.
Δύο δὲ διὰ τῆς ἀρτοποιΐας ἐκείνης σημαίνεται πράγματα, διὰ μὲν τοῦ σταθμοῦ ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις λιμὸς, διὰ δὲ τῆς ἀκαθάρτου κατασκευῆς ἡ ἐν τοῖς παρανόμοις ἔθνεσι διαγωγή [...]: δίκας γὰρ, φησὶ, τίσουσιν ὧν πλημμελοῦντες διετέλεσαν.
5:1 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥομφαίαν ὀξεῖαν, ὥσπερ ξυρὸν κουρέως, καὶ κτῆσαι αὐτὴν σεαυτῷ, καὶ ἐπάξεις ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου[...], καὶ λήψῃ ζυγὸν σταθμίων, καὶ διαστήσεις αὐτούς.
Ἡ ῥομφαία τὴν τιμωρητικὴν αἰνίττεται δύναμιν: ἡ δὲ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος ἀφαίρεσις, τῆς εὐπρεπείας τὴν στέρησιν: τὰ δὲ ζυγὰ καὶ σταθμία, τῆς τοῦ Θεοῦ ψήφου τὸ δίκαιον: οὐδὲν γὰρ ἀστάθμητον παρὰ τοῖς ἀνεξερευνήτοις αὐτοῦ κρίμασι.
2 Τὸ τέταρτον ἐν πυρὶ κατακαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει, κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ σου, καὶ λήψῃ τὸ τέταρτον, καὶ κατακαύσεις ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ τὸ τέταρτον διασκορπιεῖς τῷ πνεύματι, καὶ μάχαιραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν.
Ταῦτα αὐτὸς ἑρμηνεύει μετὰ βραχέα, καὶ καλεῖ πῦρ, καὶ τὸν λιμὸν, καὶ τὸν θάνατον: διὸ τὰ δύο τέταρτα προσέταξε τῷ πυρὶ παραδοθῆναι, ὡς καὶ τούτου κἀκείνου δίκην πυρὸς ἐπινεμομένου τοὺς ἀνθρώπους: διὰ δὲ τῆς ῥομφαίας τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον ἐσήμανε, καὶ τὰς ὑπ' ἐκείνων ἐσομένας σφαγάς: [...] τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν ἐσομένην διασπορὰν, περὶ ὧν ἐπήγαγε: "Καὶ μάχαιραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν:" [...]
3 Καὶ λήψῃ, φησὶν, ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ, καὶ συμπεριλήψῃ αὐτοὺς τῇ ἀναβολῇ σου.
4α Καὶ ἐκ τούτων λήψῃ ἔτι, καὶ ῥίψεις αὐτοὺς ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς, καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί: ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πῦρ εἰς πάντα οἶκον Ἰσραήλ.
Σημαίνει δὲ διὰ τούτων τοὺς ὑπολειφθέντας, οὓς Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος κατέλιπε μετὰ Γοδολίου, οἳ πάλιν διαφόρως

на пагоубѫ и҃спїа́тъ, 17 **и҃ погыбне́ ѹ҃ки́, и҃ брать є҃го·**
и҃ и҃стаѫ́ть въ непра́вдахъ свои́х҃· а҃вѣ повелѣ́ннѣ и҃а- м҃а
вле́ѣть· творе́ныимь ѡ҃нѣмъ хлѣбныи́мъ, мѣро́м·
гла́ бо въ і҃ер҃ли́мѣ· неѹ́нстыим же творе́нїемъ, въ
безаконныа стра́ны прѣшествїе· ѡ҃сѫ́женїе бо прн-
и҃мѫ́ть· прѣгрѣшенїа дѣла́ многа́· 5:1 **И҃ ты же сы́не ѹ҃ки́.** м҃в
вѣзми себѣ ме́чь ѡ҃стръ, паче́ брнтвы стрнжьчѧ· и҃
прнтѫжи и҃ себѣ, и҃ вѣзложи и҃ на главѫ своѧ· и҃ вѣ-
зми прѣвѣснѫ мѣръ, и҃ разме́рнші ѧ· ме́чь, бѣ́ и҃ м҃г
мѫ́кь и҃вле́ѣть сна́ѫ· ѡ҃стрженїе же брады и҃ гла́-
вы· а҃ншенїе кра́сы вѣсеѧ· прѣвѣсьныѫ же и҃ мѣ-
ры· сѫ́ бж҃нѣ́ правдневы́и҃· нѣсть бо ннчтоже безъ мѣ-
ры, въ сѫдѣхъ бж҃нѣ́х҃· 2 **ѵ҃етвръ тѫ́ѫ ѹ҃часть да и҃ѫ́же-** м҃г
шн на ѡ҃гнн срѣдѣ града· въ сконченїа дн҃ь и҃ зато-
ренїа твоего́· и҃ да вѣзмешн ѵ҃етвръ тѫ́ѧ́ ѹ҃часть, и҃ съ-
жежешї ѧ срѣдѣ є҃го· ѵ҃етвръ тѫ́ѫ бо ѹ҃часть сѣдро-
бншн мечемь ѡ҃кр҃ть є҃го· ѵ҃етвръ тѫ́ же расыпле-
шн вѣтромъ· и҃ ме́чь и҃звлѣкѫ въ слѣ́ и҃́· С҃ѣ́ и҃ са́мъ м҃д
скаѕа́ѣть по се́мъ· ѡ҃гнь бо нарнче́ гла́ и҃ см҃рть· то-
го дѣлѣ, дв҃ѣ ѵ҃етвръти дасть ѡ҃гню· ѡ҃бое́ бо е҃-
диако гла́ и҃ см҃рть· тѹ́но ѡ҃гню потрѣблѣѣть
ѹ҃ки́ы· мечем же ратны́и҃ прншествїе и҃вле́ѣть,
быва́ѫщнѣ ѡ҃ ннхь сѣчь· и҃ расыпанїе и҃ плѣненїе·
сего дѣлѣ и҃ прорече, и҃ и҃звлѣкѫ ме́чь въ слѣ́ и҃́· м҃д
3 **И҃ вѣзмешн ѡ҃тждоу мало́ и҃́ ѹ҃нсломъ· и҃ прнѝмешн ѧ**
въ скѵ́ть свои́х҃· 4a **ѡ҃ тѣх же вѣзмешн е҃ще, и҃ вѣвръ-**
жешї ѧ срѣдѣ ѡ҃гнѣ· и҃ и҃ждежешн ѧ по срѣдѣ ѡ҃-
гнн· ѡ҃ того и҃зыдеть ѡ҃гнь на вс҃ѣ дшмь ни҃зл҃евь·
сны́ь и҃вле́ѣть ѡ҃ставшѫ́ѧ· а҃же навоуѕарданъ м҃ѓ
а҃рхнмагнрь ѡ҃ставн съ годолїемъ· нж҃ и҃ снн҃ разан-

---

7 стрнжѫ Щ

1 и҃ погыбнѣ] pr. ὅπως ἐνδεεῖς γένωνται ἄρτου καὶ ὕδατος S 7 и҃] om. S / = Syh-62' *L''*-Z^{V} 91-*cI* Tht 8 своѧ] + καὶ ἐπὶ τὸν πώγωνά σου S 8-9 вѣзми] = S / + (※ *O*) σεαυτω *L''*-Z^{V} 13-14 да и҃ѫ́жешн на ѡ҃гнн] transp. S 14 сконченїа] πλήρωσιν S / συμπληρωσιν 62 *L''*-Z^{V} *C'*-86-403' Tht. 927 15 твоего́] om. S / = *L'*$^{-46}$-311-Z^{V} 26 Tht. 16 ѧ] αὐτό S / = 538; + εν πυρι *L'*-V-Z^{V}; om. Tht. 18 и҃звлѣкѫ] ἐκκενώσω S / -σεις *L*$^{-22\ 763}$ (51*)-311 25 и҃] om. S / αυτας *L*; αυτοις *II* 27-28 по срѣдѣ ѡ҃гнн] ἐν πυρί S 28 на вс҃ѣ дшмь ни҃зл҃евь] om. S / (÷ pro ※ 88) = 88-62 *L''*$^{-46}$-Z^{V} *C* Tht. ни҃зл҃евь] + Καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ισραηλ S

29-30 cf. IV Regn 25:18-23

κατηναλώθησαν: νῦν μὲν ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρούμενοι, νῦν δὲ εἰς Αἴγυπτον ἀποδιδράσκοντες, καὶ τῆς ἀσεβείας οὐκ ἀφιστάμενοι[...]. Τὸ δὲ, "Ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται πῦρ" [...] αἰνίττεται μὲν καὶ τὴν τότε γενομένην ἀγανάκτησιν τοῦ Βαβυλωνίου, [...] καὶ τὰς μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐπὶ Ἀντιόχου[...] στάσεις [...]. Διάφερόντως δὲ προσαγορεύει τὴν κατὰ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ μανίαν [...]. Ταῦτα, φησὶ, ποιήσας, εἶπὲ καὶ τῆς τιμωρίας τὰς αἰτίας.

5 Τάδε λέγει Ἀδωναϊ Κύριος: Αὕτη Ἰερουσαλὴμ, ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτὴν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας:

6 καὶ ἐρεῖς, ἤλλαξε τὰ δικαιώματά μου εἰς ἀνομίαν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς. Διότι τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο αὐτὰ, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς.

Ὁ τῶν ὅλων Θεὸς τὸ Ἰουδαίων ἐξελέξατο ἔθνος, διὰ τούτων ἅπαντας ἀνθρώπους εὐεργετῆσαι βουλόμενος: διὸ καὶ νόμον αὐτοῖς ἀπὸ πάντων αὐτοὺς διορίζοντα δέδωκεν [...], ἔδωκε δὲ αὐτοῖς καὶ τόπον εἰς οἰκητήριον τῆς οἰκουμένης τὰ μέσα: πρὸς ἕω μὲν γὰρ καὶ ἄρκτον τὴν Ἀσίαν εἶχον, πρὸς ἑσπέραν δὲ τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς θαλάσσης συναπτομένην: ἀπὸ δὲ νότου τὴν Λιβύην. Εἰς ταῦτα γὰρ τρία τμήματα καὶ οἱ τοῦ Νῶε παῖδες τὴν οἰκουμένην διείλοντο. Τέθεικα τοίνυν τὴν Ἰερουσαλὴμ, φησὶν ὁ Θεὸς, ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν, ἵν' ἐκεῖνοι τὴν ἀπὸ ταύτης ὠφέλειαν ἐλκύσωσιν, καὶ πᾶσαν εὐσέβειαν [...] αὕτη δὲ [...] τῆς ἐκείνων δυσσεβείας μετέλαβε.

7 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναϊ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἡ μορφὴ ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐποιήσατε, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν οὐκ ἐποιήσατε.

8 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναϊ Κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ποιήσω ἐν μέσῳ σου κρῖμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν.

Ἐπειδὴ γὰρ τὸν τῶν ἐθνῶν ἀνεμάξασθε χαρακτῆρα, καὶ τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐνεφύρητε, καὶ τὰ ἐμὰ δικαιώματά τε καὶ νόμιμα διεπτύσατε, ὑπερβολῇ δὲ παρανομίας χρώμενοι ὑπερηκοντίσατε τῇ δυσσεβείᾳ τὰ ἔθνη [...]: τούτου χάριν

1 ꙗ потрѣбншм сѧ· ѡ҃вн бо сѧмн ижбншм҃· а҃ дрꙁжнн
2 бѣжѧще вꙁ ѥгїпеть, не хотѧще сѧ безаконїа ѡ҃ста-
3 тн· а҃ е́же ре́ре· ижыде́ ѡ҃ него ѿгнь· сни́ть трое ꙗвлѣ-
4 е́ть· н҃ бывшжа҃ тогда прн вавилонѣне҃ бѣдж· н҃ по
5 томꙋ прн а҃нтнѡсѣ· н҃ третїе безаконїа дѣлѣ, е́-
6 же сътворншм кꙋ хо҃у· сё ѡ҃ꙋбо гл҃авь, сътворн по-
7 вѣ҃ль н҃ вины бе҃ вꙁсе҃· 5 Сё гл҃еть а҃дѡнан гь҃· сꙋ҃ Ps 67
8 іерл҃нмъ срѣдѣ стра́нь положнх тѧ· н҃ стра́ны а҃же
9 ѡ҃кр҃ть ѥ҃го· 6 н҃ реченш, ижмѣнн ѡ҃правл҃анїе ѡ҃ стра́-
10 нꙋ а҃же ѡ҃кр҃ть ѥ҃го· тѣмь ѥ҃лмаже ѡ҃правл҃анїа моа҃
11 ѡ҃рннжшм· н҃ по ꙁаповѣдемь мони́мь не ходншм вꙁ нр҃· Ez 5:7
12 Сѧ҃ꙁ вꙁсе҃ ижбра плѥ́мя жндовско· сни́мн вꙁсѧ гл҃акы нѥ҃
13 хотѧ спт҃н· сего дѣлѣ н҃ ꙁаконь ймꙋ да́сть· ѡ҃лжꙋ-
14 ж а҃ ѡ҃ вꙁсѣхꙁ· дасть же н селоу мѣсто срѣдѣ вꙁ-
15 сеѧ вꙁселенныа҃· на вꙁсток бо н҃ на планощї асїа бѣ-
16 аше ймꙋ· на ꙁапады же ѥ҃ѵ҃ропн морꙋмꙋ прнты-
17 каѫщм҃ сѧ· на ю҃гь же лневїн· на сїа бо трн ѵ҃астн·
18 н҃ дѣтн ноевы вꙁселенмѧ ра҃ꙁдѣлншм· сего дѣ-
19 лѣ ре҃ гь҃· положн҃ іер҃лнмъ срѣдѣ стра́нь· да бм҃-
20 дуть на ꙗспѣ҃ вꙁсѣмꙋ, на бл҃гоꙋьстованїе· сꙁ же
21 прїа ѡ҃ нн҃ паче безаконїе вꙁсе· 7 Сего дѣлѣ сё гл҃е- Ez 5:8 Is 65:2
22 ть а҃дѡнаи҃ гь҃· понеже ѡ҃бра́ꙁь ва́шь ѡ҃ стра́нъ а҃же
23 ѡ҃кр҃ть ва҃· н҃ не ходнсте вꙁ ꙁаконы моѧ· н҃ ѡ҃правле-
24 ннѝ мои҃ не сътворнсте· нж н по ѡ҃правленнѝ стра-
25 нь а҃же ѡ҃кр҃ть ва҃ не сътворнсте· 8 сего дѣлѣ· сё гл҃е-
26 ть а҃дѡнан гь҃· сё а҃ꙁь на тѧ, н҃ сътворѧ срѣдѣ те-
27 бе сѧ҃ пр҃ѣ странамн· Ѯлмаже ѡ҃бра́ꙁь стра́нска Ez 5:8
28 ꙁакона· вꙁсымрꙁѣте вꙁсѧ· а҃ мои҃ ꙁако́нь н҃ ѡ҃-
29 правленїа ѡ҃рннжсте· анхновеннѝм же безако-
30 нїа· н҃ стра́ны прѣспѣсте на неѵ҃ьстїе· сего дѣлѣ

3-4 а҃ ... ꙗвлѣеть ommissum et additum in margine superiore Щ
9 ѡ҃правл҃анїа Щ 12 вꙁсѣ ѵ҃акы Щ

7 а҃дѡнан] om. S B 544 927 Co / = rel. 8 та] αὐτὴν S 8-9 стра́ны а҃же ѡ҃кр҃ть ѥ҃го] τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας S 9 ижмѣнн] om. S / (÷ 88) = 88-62' *L*''-Z^{V} 710 Tht. ѡ҃правл҃анїе] + μου τῇ ἀνόμῳ S / μου εις ανομιαν 62 *L*''-Z^{V} Tht. 9-10 ѡ҃ стра́нъ] ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ τὰ νόμιμά μου ἐκ τῶν χωρῶν S 11 ѡ҃рннжшм] = S / + αυτα *L*'-311 Tht. 22 а҃дѡнан] om. S B Bo / = rel. ѡ҃бра́ꙁь] ἀφορμή S / = 62 *L*-449-613 Tht. 23 не ходнсте вꙁ ꙁаконы моа] transp. S 26 а҃дѡнан] om. S B Co / = rel.

1-2 cf. IV Regn 25:26 5 cf. Mac 1:10 18 cf. Gen 10:32

προφανῶς σοι δικάσω, τῶν ἐθνῶν θεωρούντων τὸ δικαστήριον, [...] ἵν' ἐπειδὴ διὰ τῆς σῆς οὐκ ὠφελήθησαν εὐνομίας, διὰ γοῦν τῆς τιμωρίας ἐλκύσωσιν ὠφέλειαν.

9 Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποίηκα, καὶ οὐ μὴ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι διὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου.

Εἶτα διδάσκει, τίνα τὰ ἠπειλημένα.

10α Διὰ τοῦτο πατέρες φάγονται τέκνα ἀναμέσον σου, καὶ τέκνα φάγονται πατέρας.[1]

Τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ Βαβυλωνίων, καὶ ἐν τῇ Ῥωμαίων πολιορκίᾳ γεγένηται, τῆς ὑπερβολῆς τοῦ λιμοῦ τὴν ἀνοσιουργίαν ἐργασαμένης.

10β "Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα." [...] **"Καὶ διασπερῶ πάντας τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον."** [...]

11α Διὰ τοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ἢ μὴν ἀνθ' ὧν τὰ ἅγιά μου ἐμίανας ἐν πᾶσι τοῖς προσοχθίσμασί σου, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασί σου, κἀγὼ ἀπώσομαί σε.

Ἅγια καλεῖ οὐ μόνον τὰ νόμιμα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀφορισθέντα αὐτῷ ναὸν, ὃν τῇ τῶν εἰδώλων ἐβεβήλωσαν στάσει: προσοχθίσματα δὲ καὶ βδελύγματα, τὰ εἴδωλα ὀνομάζει[...]

11β "Οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου, καὶ οὐκ ἐλεήσω ἐγώ."[2]

Τοσαύτη ἡ τῆς παρανομίας ὑπερβολὴ, ὅτι ὁ ἐλεήμων ἐλεεῖν οὐκ ἀνέχεται, καὶ ὁ φιλάνθρωπος τῶν κολαζομένων οὐ φείδεται. Εἶτα διηγεῖται τὰ ἤδη ἡρμηνευμένα, ὅπως λιμῷ μὲν παραδώσει τὸ τέταρτον, καὶ θανάτῳ πάλιν τὴν ἄλλην μοῖραν: εἶτα τὴν ἄλλην τῇ διὰ τοῦ πολέμου σφαγῇ, καὶ τὸ λειπόμενον τέταρτον αἰχμαλωσίᾳ, τῆς τιμωρίας πάλιν καὶ τούτοις ἀκολουθούσης.[3] [...]

13 Καὶ συντελεσθήσεται ὁ θυμός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παρακληθήσομαι, καὶ ἐπιγνώσονται, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλῳ μου, ἐν τῷ συντελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς.

Ἀπαθὲς τὸ Θεῖον, καὶ παντελῶς ἀόργητον, τοῖς δὲ ἀνθρωπίνοις ὀνόμασι κέχρηται, τὰς τιμωρητικὰς ἐνεργείας οὕτω προσαγορεύων. [...] Μαθόντων δὲ αὐτῶν διὰ τῆς πείρας, ὅτι Θεός εἰμι, καὶ Δεσπότης, ὅτι τὴν παρανομίαν αὐτῶν βδελυξάμενος [...]

---

[1] Ez 5:10α-β et comment. segm. transp.

[2] Ez 5:12 om.

[3] Haec ad Ez 5:12 se referunt

ꙗвѣ прѣ̂ странами позорꙋющемь и҃мъ ѡ̑сѫ̑ѫ̑ тѧ̈· да
ѣ҆лиѫже не прида̀ ся ѻ҆успѣха ѿ̀ закона твоѥ̀го· то ѿ̀
мѫ̑ченїа и҃ бѣ̂ твои҃̑, прии҃мѫ̑ть ѻ҆успѣ̂ и҃ накажѫ̑т ся·
9 **И҃ сътвора сред҃ѣ тебе, ѥ҆гоже нѣсъмъ сътворѝлъ· и҃ ѐ-** и҃з
имѫже не сътво́ра· по́бно къ томоу въсего съгнышенї-
а дѣлъ твоѐго· 10a **сего дѣлъ ѡ̑ци҃ и҃здаѧ̀ ѹ҆да сред҃ѣ** и҃з
тебе, и҃ ѹ҆да и҃здаѧ̀ ѡ̑ц҃а̀· Главь бе҃законїа повѣда-
ѣ҆ть и҃ прѣ҆щенїа· се же бы҃ и҃ прн вавїлонсцѣ воинѣ·
и҃ прн римлѣнсцѣ ѿ̀ гла́да велнка· 10b **И҃ сътвора въ те-**
бѣ сѫ̑· и҃ расѣѧ въсѧ ѡ̑ставшѫ̑ѧ твоѧ по въсемоу вѣ-
троу· 11a **сего̀ дѣлъ жнвь ѐсмь а҃зъ,** Глеть а҆донаи҃ гь҃· по-
неже ѡ̑сквръненїа моа̀ ѡ̑скврънн въсѣмн неоу҆го́ны-
и҃мн твои҃мн· и҃ съгнъшенни҃ твои҃мн а҃зъ ѡ̑рнѫ̑ тѧ
Ѳсвященїа прозываѣть не тъ҃їа зако́нь гн҃ь· нѫ̑ и҃ нарѐн-
ныи҃ емоу хра́мъ, и҃же ѡ̑скврънншѫ̑· поставлѣ́ѩе
въ не́мъ коумнра· невъгодїа бо и҃ съгнышенїа кѹмн-
ра нарéче· 11b **Не пощѫ̑дить ѻ҆ко моё, и҃ а҃зъ не поми҃лоуѧ** ми҃ф
12 **четвръть тебе сми҃ртна потрѣбнт ся· четвръть**
же тебе гладом ся скончѣ́ть сред҃ѣ тебе· четвръ-
ть же тебе падеть ме́чемь ѡ̑кр҃ть тебе· четвръть
же въсемоу вѣтроу, и҃ ме́чь и҃здѣкѫ̑ въ слѣ̂ и҃̑·
Толнко лнхновенїе бе҃законїа· ꙗкоже мѧ̀тнвь, и҃ мнло- ми҃ф
вати не рауи҃̑ мѫ̑чнмыи҃̑· нѫ̑ повѣдаѣть пагубѫ̑, сми҃ртна
гладомъ, ратїа· плѣненнн҃м же послѣднеѣ ѡ̑статкѹ
13 **И҃ скончѣ́т ся ꙗро́сть моа̀ и҃ гнѣвь на нн҃̑· и҃ оутѣшѫ̑ ся** и҃
и҃ ѻ҆увѣда̀ ꙗко а҃зъ гь҃, глахъ въ ръвеннѝ сво́ѥмъ· въне-
гда сконча̑т гнѣвь свои҃ на нн҃̑· Бе҃зь стр҃тн ѐсть бж҃ь- ми҃г
ство ѡ̑нѫ̑ и҃ без гнѣва· нѫ̑ ѹ҆чѹемъ дѣломъ нарнчет'
и҃мена мѫ̑кы· разоумѣвшемь же и҃мъ и҃скоушенїи҃̑-
мъ· ꙗко а҃зъ бы҃ ꙗ҆смъ и҃ вла̑ка· гнѫ̑шавшнн҃м ся безако-

---

17 ὀκο] ὁ oculo similis

4 σρεδε] ἐν S / om. *L* 4-5 и҃ ѣ҆мѫже не] καὶ ἃ οὐ S / και ου μη A'' *L''*-311 Tht. 5 къ томоу] αὐτοῖς S 6 дѣлъ] κατὰ S / = *L'*-311-Z^{V} Tht. ѹда] = S / + αυτων 88 *L'*; τα τ. αυτων 311; + σου 91 7 ѡ҆ц҃а] = S / + αυτων *L'*-311-Z^{V} 11 а҆донаи҃] om. S B 927 / = rel. 12 ѡ҆сквръненїа] τὰ ἅγιά S 12-13 неоу҆го́ныи҃мн и҃мн твои҃ми҃ и҃] om. S B Co / + (※ *O* 86) τοις προσοχθισμασι(ν) (-θημασιν V) σου και εν πασι(ν) (om. *cI*) rel. 17 ὀко моё] transp. S / = Syh-147' *L*-311-V^{c}-449 106' Tht. поми҃лоуѧ] = S / + εγω *L*-311-V-46 Tht. 18 потрѣбнт ся] ἀναλωθήσεται. καὶ S / θανατωτησεται και L^{-51}-311 *cI* 19 тебе] + καὶ S 19-21 четвръть ... тебе· | четвръть ... вѣтроу] transp. / = *O*-147'-922 *L'*-311 20 тебе] + καὶ S 21 вѣтроу] + διασκορπιῶ αὐτούς S 25 и҃ оутѣшѫ̑ ся] om. S / (※ O 449) = *O*-62'-922 *L'*-311 *C'*-403' Tht. 26 ѻ҆увѣда̀] ἐπιγνώσῃ S / = *L*-311-V-46 Tht.

καὶ τὰς κολάσεις ἐπήγαγον.
14α Καὶ θήσομαί σε εἰς ἔρημον, καὶ εἰς ὄνειδος τοῖς κύκλῳ σου.
Ἱκανὸν καὶ τοῦτο πικρῶς ἀνιᾶσαι, τὸ τοὺς ἐκ γειτόνων οἰκοῦντας[...] ἐπιγελᾶν, καὶ τῇ ἐρημίᾳ ἐπεντρυφᾶν.
14β "Καὶ τὰς θυγατέρας τὰς κύκλῳ σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος."
Θυγατέρας καλεῖ τὰς ὑποκειμένας πόλεις καὶ κώμας.
15α Καὶ ἔσῃ στενακτὴ καὶ δήλη παιδείᾳ καὶ ἀφανισμοῖς καὶ αἱ θυγατέρες σου κύκλῳ σου ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖςκύκλῳ σου.
Ἐπίσημόν σε [...] ποιήσω, ὥστε πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν ἀφανισμόν σου, καὶ τῶν ὑποκειμένων σοι πόλεων καὶ κωμῶν, στένειν καὶ ὀδύρεσθαι.
15β "Ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ, ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ, καὶ ἐλέγχοις."[1] [...]
15γ Ἐγὼ Κύριος, φησὶ, λελάληκα. [...]
16 Ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαι με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν: καὶ ἀποστελῶ αὐτὰς διαφθεῖραι ὑμᾶς, καὶ λιμὸν συντάξω, καὶ συντρίψω στήριγμα ἄρτου σου.
17 Καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν [...] **καὶ θηρία πονηρὰ, καὶ τιμωρήσομαί σε, καὶ θάνατος καὶ αἷμα διελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐπὶ σὲ κυκλόθεν: ἐγὼ Κύριος λελάληκα.**
Τὰ αὐτὰ πολλάκις λέγει, δεδίξασθαι βουλόμενος τοὺς ἀκούοντας, ἵνα τῷ φόβῳ τῶν ἀλγεινῶν εἰς εὐσέβειαν μεταβάλῃ, καὶ τῆς ἀπειλῆς μὴ ἐπαγάγῃ τὴν πεῖραν. Θηρία δὲ πονηρὰ τοὺς ὠμοτάτους Χαλδαίους ὠνόμασεν, δίκην θηρίων ὠμοβόρων ἐπιόντας, καὶ τοὺς μὲν κατασφάττοντας, τοὺς δὲ ζωγροῦντας καὶ δορυαλώτους λαμβάνοντας.
6:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὰ,
3α καὶ ἐρεῖς.
Οὐ λογικὰ τὰ ὄρη, οὔτε μὴν ἔμψυχα, ἀλλὰ καὶ ἀναίσθητα: εἰς ἔλεγχον δὲ τῶν λογικῶν τοῖς ἀψύχοις προσδιαλέγεται: οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοὺς λόγους ἐποιήσατο.
3β Τὰ ὄρη Ἰσραὴλ ἀκούσατε τὸν λόγον Ἀδωναῖ Κυρίου: τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τοῖς ὄρεσι,[2]

[1] Ez 5:14-15a et comment. segm. transp.
[2] Ez 6:3a-3b et comment. segm. transp.

нїа и҃хъ· и҆ наведꙋи҃ на на бѣды· 14 И҃ **положѫ та҃ въ поу-** а҃а
стына, и҆ въ ѹ҆корнзнѫ ѡ҆кр҃тныи҃мь тебе· и҆ дѧще-
рн твоа҃ ѡ҆кр҃ть тебе· пр҃е въсѣмъ проходѧщни҃мъ·
15a **и҆ бѫдешн стена, и҆ въ погыбѣль въ страна҃ а҆же ѡ҃-**
кр҃ть тебе· вънеа҃ сътворѧ въ тебѣ сѫды, въ гнѣ-
въ и҆ въ ꙗро́стн· и҆ въ ѡ҃мъщенн ꙗростн и҃ въ ѡ҆бличенїа·
Много сё сѣло горцѣ пеѹѣлно· е҆гда сѧ жнвѫщен сѫсѣ- а҃а
дн посмѣѫть, погыбѣлн и҆ ѡ҆поустѣнїю· дѣще-
рмн же грады, и҆ весн нарнчеть жндовскы· знамена-
н та сътворѧ· ꙗкоже въсѣмь повнннын҃мь градомъ·
и҆ въсемь пагоубѫ твожи҃ плакатн сѧ тебе, и҆ вѣзы-
хатн по тебѣ· 15b И҃зь гь҃ глахь, 16 **вънеа҃ поущ стрѣ-** а҃в
лы глада мое́го на на҃· и҆ бѫдѫть въ сконченїе· поу-
щ ѧ расыпатн вы· и҆ гла҃ ѡ҆вѣщаа на́ вы· и҆ сътворѧ
ѹ҆тверзѫ҃енїе хлѣба твое́го· 17 **и҆ нсъпоущ на та҃ гла҃,**
и҆ звѣрь злы҃ и҆ ѹ҆мѫчѹѧ та· смр҃ть же и҃ кр҃ве́ь проиде҃
сквозѣ та҃· и҆ ме́чь наведѫ на та· ѡ҆кр҃ть тебе ѧзь
гь҃ глахъ· Тоже́ многажн҃ глеть· ѹ҆казатн хота а҃в
слышѫщни҃мь да съ страхомь болѣзньны҃м, на бла-
гоусловенноё прѣмѣнят сѧ· да не наведеть и҆скѵ-
шенїа на на, намѣненны҃м бг҃· звѣрнн же злы҃ халде-
ѧ лютыѧ наре́ѹе· ꙗко и҆ звѣрїе бо кръвопнницѧ сѫ҃·
ѡ҆вы бо и҆сѣкошѫ, а҆ дроугыѧ и҆мше ѡ҆ведошѫ·
6:1 И҃ **бы҃ сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃ѧ,** 2 **сне҃ ча́ѹь· ѹ҆тверзди лнце** а҃г
своё къ горамь и҆зра́евомъ· и҆ прорцн до нн҃ 3a **и҆ ре́шн·**
го́ры и҆зра́вы, слышнте а҆донаа гн҃а· И҃е разоумѣн ꙗ- а҃г
ко дш҃а нлн сло́во· и҆мѫть горы· нж на ѡ҆бличенїе,
и҆мѫщни҃мь дш҃ж и҆ ѹ҆мъ· ѡ҆ставнв сѧ къ бездѵ-
шны҃мъ· глеть снцеже́ и҆ прн ровоа҃мѣ· къ трѣ-
бнникоу гла чакь бжнн҃· 3b Сё глеть а҆донан гь· горамъ а҃д

13-14 н-сѫоущ Щ

2 и҆ въ ѹ҆корнзнѫ ѡ҆кр҃тныи҃мь тебе] om. S / (※ *O* 86 922) και εις ονειδος (-δισμον 88-407 *C*) εν τοις εθνεσι(ν) τοις κυκλω σου *O*-62'-922 *L*'-311 *C*-403' Tht. 3 тебе] = S / om. Tht. 4 стена] = S / pr. βλασφημια *L*'-311 погыбѣль] δηλαϊστὴ S B* Q*-62 87^{mg} 544 / διελιαστη 26; δηλη O^{-Q} *L*''-36 46 Tht., δηλαια rel. въ страна҃] = S / pr. παιδ(ε)ια και αφανισμος (-μω *L*; -μοις Tht.; om. 46) και αι θυγατερες σου (+ αι *III*) κυκλω σου 62 *L*'-311 Tht. 5-6 въ гнѣвъ и҆ въ ꙗро́стн и҆] om. S B 233 Co / om. V-449 Tht.; (※ *O*) = rel. 6 ꙗростн$_1$] + мου S / *O*-147' V-449 Tht. и҃ въ ѡ҆бличенїа] om. S / και (εν 46-449) ελεγχοις 62 *L*'-311 Tht.; θυμου και εν ελεγμοις 86' 13 сконченїе] ἐξάλειψιν S / εκλειψιν omnes. 13-14 поущ ѧ расыпатн вы· и҆ гла҃ ѡ҆вѣщаа на́ вы] om. S / (※ *O* 449 944) α (και *L*''-403' Tht.) αποστελω (-στελας 46) αυτα (-τας Q^{c}-62 *L*'' Tht; -τους 403'; om. 311) διαφθειραι υμας και λιμον συναξω (συνταξω *o L*'-403' Tht.) εφ υμας (om. κ. λ. συν. εφ υ. 311; om. εφ υμας V-449 Tht.) *O*'-922 *L*'' 106'-403' Tht. 15 гла҃] = S / ρομφαιαν *L*'-22-311 Tht. 16 проиде҃] διελεύσονται S / = 147' *L*-311-V-46 *C*'-233-534-86' Tht. 17 тебе] om. S 26 слышнте] + λόγον S а҆донаа] om. S 46 / = rel. 30 а҆донан] om. S B 106 Co / = rel.

21-23 cf. IV Regn 25:7 29 cf. III Regn 13:3-9

καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ ταῖς νάπαις, καὶ ταῖς φάραγξιν: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαίαν, καὶ ἐξολοθρευθήσεται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν.
4 Καὶ ἀφανισθήσεται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσεται τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων ὑμῶν.
Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς χωρίοις βωμοὺς τοῖς εἰδώλοις ἀνήγειραν, ἀναγκαίως προλέγει τὴν ἐσομένην τῶν πολεμίων ἔφοδον, καὶ τὰς πανταχοῦ γενησομένας σφαγάς [...].
5 Καὶ δώσω τὰ πτώματα υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον εἰδώλων αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν:
6α ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν.
Ἀπὸ τῶν ἀψύχων μετήγαγεν ἐπὶ τοὺς λογικοὺς τὸν λόγον, καὶ ἀπειλεῖ, ὅτι νεκρῶν πληρώσει τὰ τῶν εἰδώλων τεμένη, καὶ ἀνθρωπείων ὀστέων τὰ τῶν δαιμόνων θυσιαστήρια [...]
6β "Καὶ αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφανισθήσονται, ὅπως ἐξολοθρευθῇ τε καὶ πλημμελήσῃ τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσεται."
[...].
6γ "Καὶ καταπαύσῃ τὰ εἴδωλα ὑμῶν, καὶ ἐξαρθῇ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ ἐξαλειφθῇ τὰ ἔργα ὑμῶν."
Ἔδειξε τῆς τιμωρίας τὰς αἰτίας: ἰατρικῶς γὰρ ὁ φιλάνθρωπος κολάζει Δεσπότης, ἵνα παύσῃ τῆς ἀσεβείας τὸν δρόμον: ταῦτα γὰρ πάντα, φησὶ, ποιῶ [...], ἵνα σβέσω τὴν περὶ τὰ εἴδωλα μανίαν τε καὶ λύτταν.
7 Καὶ πεσοῦνται τραυματίαι ὑμῶν ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Ὥστε ἡ τιμωρία διδάσκαλος θεογνωσίας [...].
8 Καὶ ὑπολείψομαι, τοῦ γενέσθαι ἐξ ὑμῶν ἀνασωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώραις.[1]
Ἐπειδὴ γὰρ εἶπε, "Γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος," ἀναγκαίως δείκνυσι τοὺς ὠφεληθησομένους: οἱ γὰρ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας διασπαρέντες, ἐκ τῆς τιμωρίας τὴν ὠφέλειαν καρπώσονται. Διὸ ἐπάγει:
9α Καὶ μνησθήσονταί μου οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ ὑμῶν, οὗ ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ. [...]
Χρήσιμος τοίνυν ἡ ὑπὸ Θεοῦ ἐπιφερομένη παιδεία: μεταμελείας γὰρ μήτηρ.
9β Ὁμώμοκα γὰρ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τῇ ἐκπορνευούσῃ, τῇ ἀποστάσῃ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ὅτι κλαύσονται κατὰ πρόσωπον

[1] Ez 6:8 et comment. segm. transp.

Към л. 2376

11 костнѣ] тн ligatura 29 оу҃нма] о̀ oculo similis
26 ѡставлѣшѧа] ѡфелηθησομένους
1 полѣмѣ] таῖς νάπαις S полѣмѣ҃ ѝ дѣврѣмѣ] transp. S / = A-106-403' *O' L''* 534 Tht. ѧ҃зь] = S / om. B *L*-311-46 410 1-2 на вы҃ навед҃ж] transp. S 2-3 ѝ погыбнѫ҃ тр҃бнницн вашн] om. S / αφανισθησεται (sub ※ Q; -σονται 46 106) τα θυσ. υμων *O' L'*-311 106 Tht. 4 вашѫ] + καὶ τὰ

1 **ѝ хлъмомъ, ѝ полéмъ· ѝ дъбрéмъ· сё а̀зъ на вы̑ наве-**
2 **дж мéчь· ѝ потрѣбат сѧ высоты вашж· 4 ѝ погыбнѫ̀**
3 **трѣбницы вашы· ѝ съкроушат сѧ коумирници ва́-**
4 **шж· ѝ побї́а ѝздьныа ва́шж· прѣ̂ коумиры вашими̑·**
5 **Ѯлмаже на высокы̑и мѣстѣ̑, трѣбникы коумирємъ** 5a
6 **съграж̂а̀а̀хж· нж̑жѐа намѣнить ѿ ратныи́хъ· быва-**
7 **ющеѣ разорєнїе въсѣмь ѝ погыбленїе· 5 И̑ да́мь трои́-** 5b
8 **пь сно̑вь и̑и̑за́вь прѣ̂ коумиры и̑̑· ѝ да́мь кости ва́шж**
9 **ѿкр̂ѣть трѣбникы вашихъ· 6a въ всѣ̑ селѣ̑ вашии́хъ·**
10 **Ѯ̑** бездоушныи̑ прѣведе сло́во къ дш̑ныи̑мь ѝ прѣтить· 5c
11 **ѝко напазна мр̄твець коумирници вашж· ѝ костни̑**
12 **ѵа̄ѵь трѣбникы ва́шж· 6b И̑ ѿпоустѣ̀ть гра́ды вашы·** 5d
13 **ѝ высокаа ваша погыбнѫ̀ть, ѝкоже да сѧ потрѣба̂·**
14 **ѝ ѿгнѫ̀сат сѧ трѣбницы вашы ѝ съкрѹшат сѧ· ѝ**
15 **поуна̀ть коумиры вашы, ѝ ѿвръгѫ̀т сѧ коумирни-**
16 **ца вашж· ѝ потрѣбат сѧ дѣла ваша· ◊у̀каза́ѣтъ** 5e
17 **мжуены вины· врауевскы бо ѵа̄колюбецъ гь̄· да ста-**
18 **вить безаконїа ставленїе· сё въсе гла̄ сътвори̑·**
19 **да ставла кумирско бєсованїе, ѝ ѝзоумленїе·**
20 **7 И̑ паджть ѝздъннѣ̑ вашы срѣдѣ̀ ва̂· ѝ позна́ѣте ѝко** 5f
21 **а̀зъ гь̄· 8 ѝ ѿставла ѝкоже быти ѿ ва̂· сънабдѣноу̑·**
22 **въ страна̂ ѝ въ расыпанни̑ нашемъ· въ странахъ, 9a ѝ**
23 **помѣнѫ̀ оуцѣлѣвшеи̑ ѿ ва̂· бывшеи̑ въ плѣнѣ**
24 **тамо· И̑жуенїе бы̑ наказанїе позна̀нїю бжию· ё-** 5g
25 **лмаже ре́ѵе позна́ѣте ѝко а̀зъ гь̄· того дѣлъ ѝ оука-**
26 **за́ѣть ѿставлъшжа· възвративши̑ бо сѧ ѿ плъ-**
27 **на· ѿ бѣ̂ оуспѣ̑ прїа̀шж· потрѣбно оубо да́ѣмое**
28 **ѿ ба̄ сказанїе· показа̀нїю бо ёсть мт̄и· 9b К̑лаа сѧ бо** 6a
29 **сѧ ср̂цемь и̑̑ съблаждивши̑мь ѿ мéне· ѝ о҃у҃ныма и̑̑**
30 **злыѝма въсла̂ хждожство и̑̑· ѝ възбнат сѧ по лицѣ̂**

τεμένη ὑμῶν S 7-8 И̑ дáмь ... и̑̑] om. S B 106 Co Hi.^{test} / (※ *O* 86) και δωσω τα πτωματα (παραπτ. 233) των υιων ισραηλ κατα προσωπον των ειδώλων αυτων rel. 8 дáмь] διασκορπιῶ S 12 И̑] om. S / = *L'*-311 239' 410 544 Tht. ѿпоустѣ̀ть гра́ды] transp. S вашы] om. S / = Aeth 13 ваша] om. S погыбнѫ̀ть] ἀφανισθήσεται S / = A''-410 Q 90-*cII*-86'-239'-393 Tht.^{P} 14 ѝ ѿгнѫ̀сат сѧ] om. S / (※ *O*) και πλημμελησουσι(ν) (-σωσι 88; -λησει 62; -λησῃ V-449 Tht) *O*-62' *L''*$^{-46}$-311 Tht. съкрѹшат сѧ] = S / -σεται Q*-62 *L''* Tht. 14-15 ѝ поуна̀ть] om. S / και καταπαυση Tht.; και καταπαυσθη 51-V; και καταπαυθη 449; και κατακαυθησεται 46; (※ *O*) και καταπαυσουσι(ν) *O*-407 *L*$^{-51}$-311 15 ѝ ѿвръгѫ̀т сѧ] καὶ ἐξαρθήσεται S A'' (-σονται 544)-410 147 538 *cI*-403' / εξαρθη rel. 15-16 коумирници] τὰ τεμένη S 16 ѝ потрѣбат сѧ дѣла ваша] om. S B 233 Co / (※ *O* 449) και εξαλ(ε)ιφθωσι(ν) (-θη *L'*-311 Tht.; -θησονται *cI*-403') τα εργα υμων rel. 20 вашы] om. S / = *L'*$^{-46}$-311 Tht. 21 ѝ ѿставла] om. S B *C'''*$^{-87}$-86'-393 106 Co Eus.dem. / (※ *O*) = rel. ѝкоже бытн] ἐν τῷ γενέσθαι S / του γεν. *L'*-311 Tht. 22 въ страна̂] pr. ἐκ ῥομφαίας S и̑̑$_1$] = S / om. *L* Tht. 23 ва̂] + ἐν τοῖς ἔθνεσιν S / = *L*$^{-36\ 51}$ Tht. бывшеи̑ въ плѣнѣ] ᾐχμαλωτεύθεσαν S 29 съблаждивши̑мь] ἐκπορνευούσῃ S / + (※ *O*) τη αποστασῃ *O' L'*-311 26 410 544 Tht.^{P} 30 ѝ възбнат сѧ] καὶ κόψονται S / οτι κοψ. *L'*-311; οτι κλαυσονται Tht. 30 по] om. S / = 62 *L'*-311 Tht.

ἑαυτῶν περὶ τῶν κακῶν, ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν.
10 Καὶ ἐπιγνώσονται, διότι ἐγὼ Κύριος οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα τοῦ ποιῆσαι ἅπαντα τὰ κακὰ ταῦτα.
Ἀναντίῤῥητος, φησὶν, ἔσται αὐτοῖς μεταμέλεια, ἐφ' οἷς ἐμὲ μὲν ἐγκατέλιπον, τὴν δὲ τῶν εἰδώλων ἠγάπησαν θεραπείαν: τοῦτο γὰρ ἐνταῦθα πορνείαν ἐκάλεσε: καὶ μαθήσονται διὰ τῆς πείρας αὐτῆς, ὡς οὔτε ἀδίκως, οὔτε ἀνωφελῶς ταύταις αὐτοὺς περιέβαλον ταῖς τιμωρίαις: τὸ μὲν γὰρ δίκαιον ἡ ἀσέβεια δείκνυσι, τὴν δὲ ὠφέλειαν ἡ μεταμέλεια.
11 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Κρότησον τῇ χειρί σου, καὶ ψόφησον τῷ ποδί σου, καὶ εἰπόν, Εὖγε, εὖγε ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασι τῶν κακῶν οἴκου Ἰσραὴλ, ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν θανάτῳ πεσοῦνται.[1]

Ἐμοῦ, φησὶν, ἀποφαινομένου, καὶ καταψηφιζομένου τὰς παντοδαπὰς τιμωρίας, σὺ κρότει, καὶ θαύμαζε τῆς ψήφου τὸ δίκαιον[2]. Εἶτα πάλιν τὰ αὐτὰ προαγορεύσας, ὅπως καὶ λιμῷ, καὶ θανάτῳ, καὶ σφαγῇ πολεμίων, καὶ αἰχμαλωσίᾳ παραδοθήσονται, καὶ ὅτι κύκλῳ τῶν εἰδωλικῶν θυσιαστηρίων σφαγήσονται καὶ ἐν τοῖς ἄλσεσι τοῖς ὑπ' αὐτῶν τιμηθεῖσι:
13β "Καὶ ὑποκάτω δρυὸς δασείας ἔδωκαν, φησὶν, ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν."
Ὑποδείκνυσι καὶ τῆς ἐρημίας τοὺς ὅρους.
14 Θήσομαι γὰρ, φησὶ, τὴν γῆν εἰς ἀφανισμὸν καὶ ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου τῆς Δεβλαθὰ ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Καὶ εἰδὼς τὴν συνέχειαν τῶν ἀνιαρῶν προῤῥήσεων, καὶ τοὺς λίαν ἀντιτύπους

[1] Ez 6:12 et 13a om.
[2] Haec ad Ez 6:12-13 se referunt

свои́мъ· ѡ҃ злобахъ а҃же сътворишѫ· въ сѫгрѣше-
нн҃ и҃ въ всѣхъ хѫдож-н҃· 10 и҃ познаѭть ꙗко а҃зъ г҃ь· не
тоуне г҃лахъ сътворити и҃мь въсё зло· Ѣезъ и҃зѣта
бѫдеть и҃мь раскаа҃нїе· понеже мѧ ѡ҃ставишѫ,
и҃ коумирскѫѭ слоужбѫ възлюбишѫ· се бо нїнѣ съ-
блаѭ҃енїе нарéуе· и҃ разоумѣѭть и҃скушенїи́мъ· ꙗ-
ко не бес правды нн҃ безъ оу҃спѣха сїѧ напасти наве-
д҃ на нѧ҃· праѭ҃ѫ бо҃ бѫжиѧ оуказа҃ѣть неуьстїе н҃· оу-
спѣх же ꙗвлѣ́ѣть покаа҃нїе· 11 С҃ё г҃леть а҃донан г҃ь·
въсплéщи рѫкоѳ, и҃ въстрепи ногоѳ· и҃ рѣ́ци блáго
благо· ѡ҃ всéмъ сѫгрѣшенни҃ злобы домоу и҃зла́ва·
мéчемъ и҃ гладомъ и҃ смр҃тиа падѫ́· 12 а҃ ѡ҃дрѣжимыи҃
гладомь скончѣ́т сѧ· и҃ сконча҃ гнѣвь мои҃ на нн҃·
13 и҃ оувѣсте ꙗко а҃зъ г҃ь· вънеа҃ бѫдѫть ꙗзвѣнни҃ ва-
шн срѣдѣ коумирь вашн҃· ѡ҃кр҃ть трѣбниць ва-
шни҃, на въсемъ хлѣмоу высоцѣ· и҃ на въсѣ҃ врѣсѣ҃
горни҃· и҃ по҃ дѫбомъ сѣнномъ· и҃ подъ всѣмъ дѫ-
бомъ ѵастомъ· и҃деже дашѫ тоу ѡ҃бѣа҃ханїа бла́го-
воленїа, въсѣмь коумирем҃ь н҃· 14 и҃ прострѫ рѫкѫ сво-
ѧ҃ на нѧ҃· и҃ положѫ зéмлѧ въ пагоубѫ· и҃ въ потрѣ-
бленїе· ѡ҃ пѹстына девлаѳа· и҃ въсего въселенїа н҃·
и҃ познаéте ꙗко а҃зъ г҃ь· Кѣ прр҃коу г҃леть г҃ь рéкы·
е҃га а҃зъ ѡ҃вѣщаѭ· и҃ ѡ҃сѫ҃ѫ҃ въсѧ мѫкы· тыи҃ то҃га
въсплéщи, и҃ взыѡудн сѧ ѡ҃сѫ҃ѭ҃енїю праве҃ноу· по
сем же па́кы проповѣдавь· ꙗкоже гладомъ и҃ смр҃тиа·
и҃ и҃сѣѵенїи́мь ратникь· и҃ паѣненїю прѣдада-
т сѧ· и҃ ѡ҃кр҃ть трѣбникь кѹмирскѣ и҃сѣѵенн
бѫдѫ҃· оуказа҃ѣт же и҃ прѣдѣлы доколѣ быти пѳ-
стоу· разоумѣв же сѣдрѣжанїе прр҃оуьствѹ· ꙗко
сѣло пеѵѣлно е҃сть· и҃ сїѧ велми съпротивь сѫщѫ·

---

25 смр҃тиа] рт ligatura

1 ѡ҃ злобахъ а҃же сътворишѫ] om. S B Co / (※ *O*) περι των κακιων (κακων 147 *L''* 26 86 393 544 Tht.) ων εποιησαν rel. въ] + πάσι S / = 147' 2 и҃ въ всѣхъ хѫдож-н҃] om. S / (÷ Syh) και εν πασι(ν) τοις επιτηδευμασιν αυτων (om. 764) A'-410 Syh 36-46 *C''*-86'-239'-393-403' 2-3 не тоуне] om. S B Sa / (※ *O*) = rel. 3 сътворити и҃мь въсё зло] om. S B Sa / (※ *O*) του (τουτο 311) ποιησαι αυτοις απαντα (παντα 538) τα κακα ταυτα (αυτων 410) rel. 9 а҃донан] om. S / = A *O' L''*-46-311 *C* Tht. 10 рѫкоѳ] = S / + σου 62 *L'*-311 534-393 Tht. ногоѳ] = S / + σου 62 *L'*-311 534 Tht. 11 благо] = S / om. O-62' *L''*-36 46-311 злобы] om. S / των κακιων 51^{c}; (※ *O*) καιων (κακων 88-Syh) *O*-407; των κακιων (κακων 46 Tht.) 62 *III* Tht. 12 гладомъ и҃ смр҃тиа] transp. S / = *O' L''*-Z^{v} 534-403' Tht. а҃] pr. ὁ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται, ὁ δὲ μακρὰν ἐν θανάτῳ τελευτήσει S / pr. ο μακραν εν θανατω τελευτησει ο δε εγγυς εν ρομφ. πεσειται *L''*-Z^{v} а҃ ѡ҃дрѣжимыи҃] = S / pr. (※ Z^{v}) και ο περιλειφθεις *L*-311-V-46-Z^{v} 16-17 и҃ на въсѣ҃ врѣсѣ҃ горни҃] om. S B Hi.^{test} / (※ *O*) = rel. 17-18 и҃ подъ всѣмъ дѫбомъ ѵастомъ] om. S B B Co Hi.^{test} / (※ *O*$^{-Syh}$) = rel. 18 тоу] = S / om. Tht. 21 и҃] ἐκ S / εν *L*-311-V-46-Z^{v} Tht. и҃] om. S B A''-403' Arab / = rel. 22 познаéте] = S / επιγνωσονται *L'*-311-Z^{v} Tht.

ἀποχρῶσαν μαλάξαι, πάλιν ἑτέρως προλέγει τὰ λυπηρά.
7:1 Ἐγένετο γὰρ, φησὶ, λόγος Κυρίου πρός με λέγων:
2 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραήλ: Πέρας ἥκει, τὸ πέρας ἥκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας τῆς γῆς.
3 (6) Ἥκει τὸ πέρας νῦν, καὶ ἥξει τὸ πέρας ἐπὶ σέ [...]
Τέσσαρας δὲ πτέρυγας τῆς γῆς οὐ τῆς οἰκουμένης λέγει, ἀλλὰ τῆς τοῦ Ἰσραήλ: ἀντὶ τοῦ, Τέλος τὰ καθ' ὑμᾶς ἔλαβε: μὴ γὰρ δὴ νομίσητε διαφεύξεσθαι τὰ ἠπειλημένα κακὰ, μετανοίᾳ μὴ χρώμενοι: κατὰ πάντων γὰρ ὑμῶν ὄλεθρος χωρήσει.
7β (3) "Καὶ ἐπαποστελῶ ἐγὼ τὸν θυμόν μου ἐπὶ σὲ, καὶ κρινῶ σε κατὰ τὰς ὁδούς σου." [...]
ἔφη:
7γ (3) "Καὶ κρινῶ σε κατὰ τὰς ὁδούς σου. Καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά σου,"
ἀντὶ τοῦ, Θερίσεις ἃ ἔσπαρκας[...]
8α (4) Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σὲ, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. [...]
Ὅταν γὰρ ἀμετρίᾳ περιπέσωμεν παρανομίας[...], ἀποκλείομεν τοῦ Θεοῦ τὸν ἔλεον. [...]
8β (4) "Διότι τὴν ὁδόν σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου ἐπὶ σὲ ἔσται, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος."[1]
9 (5) Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Κακία μία, κακία ἰδοὺ ἔρχεται. (6) Τὸ πέρας ἥκει, ἥκει τὸ πέρας: ἐξηγέρθη [...]. (7α) Ἥκει ἡ πλοκὴ
4α (7β) ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν.
Ἄῤῥητος ἡ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία ἀπειλεῖ τὰς τιμωρίας, ἵνα μὴ ἐπαγάγῃ τὰς τιμωρίας: ὅταν δὲ μὴ φοβηθῶμεν τὰς ἀπειλὰς, τῇ πείρᾳ δεχόμεθα ταύτας: ὅπερ καὶ οὗτοι πεπόνθασιν, ἀκούσαντες μὲν, ὅτι ἥκει τὸ πέρας, οὐ φοβηθέντες δὲ τὸ πέρας: καλεῖ δὲ κακίαν μίαν τὴν ἐπενεχθεῖσαν πανωλεθρίαν, πλοκὴν δὲ τὰ τῆς ἁμαρτίας δεσμά [...].
4γ (7γ)[2] Ἐνέστηκε, φησὶν, ὁ καιρὸς, ἤγγικεν ἡ ἡμέρα, οὐ μετὰ θορύβων οὐδὲ μετὰ ὠδίνων.
5α (8) Νῦν ἐγγύθεν ἐκχεῶ τὴν ὀργήν μου ἐπὶ σέ.[3]

[1] Ez 7:3(6)-8β (4) et comment. segm. transp.
[2] Ez 7:4β (7 β) om.
[3] Ez 7:5β (8) et 6 (9) om.

1 наᲂученїе пакы· ѝнако проповѣдаѣть пе́тръ· 7:1 И̏ бы̑ ◎
2 **сло́во гне къ мнѣ гла·** 2 **ѝ ты̑ сне чаѧ́ръ ра́цѝн· се глетъ**
3 **гь̀ земли ѝзра́ѣлевѣ· коне́цъ прише́лъ е́сть, на четырѝ кр̀н-**
4 **ла земла·** 3 (6) **прише́лъ е́сть коне́цъ** 7 (3) **нѣ́нѣ коне́цъ к тебѣ̀·**
5 **ѝ поущ҃ ѧ́зъ на та· ѝв-о-то́умзщ҃ въ пть̀ твоѝ̀· ѝ да́-**
6 **мъ на та̑ вѣсѣ гнѣ҃шенїа твоа̑·** 8 (4) **не пощ҃ждѝт сѧ о̀ко**
7 **моѐ на та̑, ѝ не поми́лоуж҃· ѝмже сѣ҃ть твоѝ̀ на та̑ да̑·**
8 **ѝ сѣгнѣ҃шенїа твоа̑ сѣ҃дъ тебе бѣ҃дѣ҃ть· ѝ ѕвѣсн ѝа-**
9 **ко ѧ́зъ гь̀·** Ѱетырѝ кр̀нла земла· не вѣсеж҃ дѣлѣ зе- ◎
10 мла гла́ѣть· нж̑ ждовскы тъуїѧ· гла́ет бо ни́мъ· ѝа-
11 ко не мнѝте да ѝзбж҃дете пр̀ѣщенни̑ бѣ̂· ѧ̀ще сѧ не
12 покаѐте· на вѣсѧ бо вы потрѣбленїе прѝ́ндеть·
13 ѝ ре́че сж̑ж҃ тебѣ, ѝ ѡ̑дамь на та· вѣсѣ сѣгнѣ҃ше-
14 нїа твоа· се же е́сть, е́же е́сн вѣсѣаль са́мъ то же
15 ѝ пожѕнн· е́гда бо вѣпадемъ въ анхновенїе беза-
16 конїа· не пощ҃ждѝть на̑· затворѝм бо мѝ̑ть бж҃на
17 ѡ̑ себе:~ 9 (5) И̏мже гла́ѣть а̀донан гь̀· **злобъ е́дѝна злобъ** ◎а
18 **сѣ̀ ѝде̑·** (6) **конецъ к тебѣ̀ прише́лъ ѥ̂ конецъ к тебѣ̀· вѣста-**
19 **нѝ·** (7a) **сѣ̀ прѝ́нше҃ ѥ̂ плетенне** 4a (7b) **на та̑ жнбщ҃аго на земли:~**
20 Ме́нзгла́нно е́сть бж҃не ча́колюбїе· пр̀ѣтнть мж҃ка- ◎а
21 мн· да не прнведеть мж҃кѣ· е́гдаже ли не о̀убо́ѝм сѧ
22 пр̀ѣщенїа· ѝскоушенїе́мъ прѝ́ѝми́ма, ѝа́ко ѝ снѝ̀ по̂-
23 а̀ сѧ· слышавше бо ѝа́ко прише́лъ е́сть конецъ· не о̀убо-
24 а̀ш҃ сѧ· зло́бь же нарнчеть е́дѝнж҃· пѣщенїе на на̑ потрѣ-
25 бленїе· плетенїе же а̀зы гр̀ѣшныѧ· 4b (7c) Прише́лъ е́сть ◎в
26 **го̂, прише́лъ е́сть дн̑ь· не съ плнщемъ нн съ боа́знїа·**
27 5 (8) **нѝнѣ въ бли́зь разлѣѧ гнѣвь мон на та̑· ѝ сконч҃ѫ ѝа-**
28 **ро́сть свож҃ на тебѣ· ѝ ѡ̑сж҃ж҃ тн въ пть̀техъ свонхъ·**
29 **ѝ да́мъ на та̑ вѣсѣ сѣгнѣшенїа твоа̑·** 6 (9) **не пощ҃ждѝть**
30 **о̀ко моё· ѝ не поми́лоуж҃ ѝмже пѣтн твоѧ́ на та̑ да́мъ·**

6, 30 о̀ко] о̀ oculo similis 24 потрѣ-] тр ligatura

7 сѣ҃ть sic!] о́дóν S 26 боа́знїа lege болѧзнна

3 земли ѝи́левѣ Щ 29 вѣсѧ, сѣгнѣ҃шенїа Щ

2 ра́цѝн] = S / om. V-Z^{V} (vid.) 3 гь̀] κύριος S B 147' Z^{V} 410 Co / αδωναι 538; + αδωναι 36; pr. αδωναι rel. 4 конецъ к тебѣ̀] = S / και ηξει το περας επι σε τον κατοικουντα την γην *L'*-311-Z^{V} Tht. 5 а̀зъ] = S / + τον θυμον μου *L'*-311-Z^{V} Tht. ѝ в-о-то́умзщ҃ въ пть̀тѣ] καὶ ἐκδικήσω σε ἐν ταῖς ὁδοῖς S / κρινω σε κατα τας οδους *L'*-311-Z^{V} Tht. 7 на та̑$_{1}$] om. S / επι σοι *L*$^{-36}$-311-V-46-Z^{V}; επι σε rel. 17 ѝмже] = S / om. *L'*-311-Z^{V} Tht. а̀донан] om. S B A' 87-534-710 Co Arab / κυριος O^{-Q} C'$^{-87}$-130-233-86-403' 106 Arm; = rel. 17-19 злобъ ... плетенне] om. S B A-106 Co Arab Hi.^{test} / (※ *O*) κακια μια κακια ιδου παρεστι(ν) (ερχεται *L*-311-V-46-Z^{V} Tht.) (6) το περας ηκει το περας εξηγερθη προς σε ιδου (+ ηκει το περας *L'*$^{-46}$-311-Z^{V} Tht.; + ηκει επι σε 62) (7) ηκει η πλοκη rel. 25 Прише́лъ е́сть] = S / ενεστηκεν *L*-311-V-46-Z^{V} Tht. 26 съ плнщемъ] μετὰ θορύβων S / = 62 Tht.^{P} боа́знїа] ὠδίνων S / οδυνων 311

Οὐκ ἔσται, φησὶν, ἀναβολὴ τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ πάρεστι καὶ ἐφέστηκεν ὁ ταύτης καιρός. Εἶτα πάλιν διηγεῖται, ὅπως τῶν οἰκείων ἀδικημάτων τίσουσι τὰς δίκας. [...]

10β "Ἡ ῥάβδος ἤνθησε, καὶ ἡ ὕβρις ἐξανέστη,

11α καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνόμου."[1]

Ῥάβδον δὲ τὴν τιμωρίαν ἐκάλεσεν ὑπὸ τῆς παρανομίας ἀρδευθεῖσάν τε καὶ ἀνθήσασαν: ὕβριν δὲ τὴν κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀσέβειαν προσηγόρευσεν, ἣ ἐπὶ πλεῖστον χρώμενοι διετέλεσαν τῆς θείας καταφρονοῦντες μακροθυμίας: Ἀλλ' αὕτη, φησὶν, ἐπὶ τοῦ παρόντος "ἐξανέστη, καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνόμου." Διὸ ἐπάγει:

12β Ὁ κτώμενος μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνείτω: διότι ὀργὴ εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς.

13α Καὶ ὁ κτώμενος πρὸς πωλοῦντα οὐκέτι μὴ ἐπιστρέψει.

Ἀντὶ τοῦ, ἀνατρέψαι βουλόμενος τὸ συμβόλαιον: ἴσοις γὰρ ἅπαντες περιπεσοῦνται κακοῖς, ὁμοίως ὀλοφυρόμενοι καὶ στένοντες [...].

13β "Ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν, ὅτι ὅρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς οὐκ ἀνακάμψει."

Τοσούτων γὰρ αὐτοῖς ἐπικειμένων κακῶν οὐκ ἀπαγορεύουσι, φησὶ, τὴν ζωὴν, οὐδὲ ἡ προφητικὴ ὅρασις πιστὴ πᾶσιν αὐτοῖς εἶναι δοκεῖ: ἔδει δὲ, φησὶν, αὐτοὺς γνῶναι, ὅτι

13γ "Ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ οὐ κρατήσει."

Τουτέστιν, οὐ πάντως ταῖς ἀνθρωπίναις ἐλπίσιν ἀκολουθεῖ τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐλπίσας τις πολλάκις ζήσεσθαι, ἐναντίον εὕρατο τὸ τέλος.[2]

14 Σαλπίσατε σάλπιγγι, καὶ κρίνατε τὰ σύμπαντα, καὶ οὐκ ἔστι πορευόμενος εἰς πόλεμον, ὅτι ἡ ὀργή μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς.

Ἐπειδὴ νομίζετε, φησὶ, ψευδῆ εἶναι τὰ παρ' ἐμοῦ προλεγόμενα, χρήσασθε ταῖς σάλπιγξι ταῖς ὑμετέραις, νομίσατε πάντων εἶναι κρείττους: ἀλλ' οὐδὲν

[1] Ez 11β-12α om.

[2] Ez 7:13β-γ et comment. segm. transp.

1 **ѝ сѣгнѫшенїа твоа̀ сѣдѣ тебе вѣзмѫт сѧ· ѝ познае-** о҃в
2 **шн ꙗко а̀зь г҃ь бнаѝ· ѥ мнѣ ꙗко є̀сть ставленїе жнзнн·**
3 **пришель бо є̂ ѝ прѣ̂стоѝть го̂ є̀ѧ· по сѣ́м же гл҃ѥть·**
4 **како нѣмь ѐсть прна̀тн своѣ̃ неправдѫ мѫ́кѫ·** о҃г
5 10b **С҃ё д҃нь г҃нь, сё конець пришель ѐсть· нзыде плетенїе**
6 **ѝ процвете же́злѫ· просѧбе о҆укорнзна,** 11 **ѝ сѣкрѣше-**
7 **нїе безаконнника· не сѣ плнщемъ нн сѣ потѣщанїе-**
8 **мъ· ѝ ни́же ѡ̑ нѣ̃ сѫ́ть· ѝ нѣсть кра́сы вѣ нѣ̃·** 12a **пришель**
9 **ѐсть г҃ь сынъ̃ д҃нь·** ѫезло́мь ка́знь напнуеть· безаконї- о҃г
10 **ѣмь напоѣ́нь, ѝ процвѣтѣшѣ· о҆укорнзноа̀ же нареуе,**
11 **неѹ҆ѣстна ба̀· а̀же пауе творѧще сконуѣшѫ сѧ·**
12 **трзпѣнїе бѫ́жне прѣѡ́бндѧще· не сѣ̀ же́зль нїнѣ вѣ-**
13 **сталь ѐсть· ѝ сѣкроушнть безаконнника·** 12b **Пришажа-** о҃д
14 **ваѝ да сѧ не радоуетъ· ѝ продаѝ да сѧ не плауе̃·**
15 **ꙗко гнѣвь на вѣсе множѣство нѣ̃·** 13a **нже пришa-**
16 **жаважѝ кѣ продажѡоѝмоу· кѣ семоу не разврати сѧ·**
17 **Не ѡ̀вратн сѧ размѣнити хѡтѧ· вѣсн бо вѣпадѫ̑** о҃д
18 **вѣ бѣдѫ, ѝ бѫдѫть вѣсн ѣдначе плауѧще сѧ ѝ вѣздыха-**
19 **жѧще· 13b Ѝ ѐще вѣ жнзнн жневѫщѡѝмоу· ꙗко внд҃ѣ-** о҃е
20 **нїе на вѣсе множѣство нѣ̃ не вѣзвратн сѧ· ѝ ѹ҆а́кь**
21 **вѣ о҆у́ѥсн жнзнї ѥго не ѕдрѣжнть·** ѯолнкамъ оубѡ̃ о҃е
22 **належѫщамь нѣ̃ зловамъ· не ѡ̑уажт сѧ жнтїа вѣсе-**
23 **го· ѝ внд҃ѣнїе про́рка невѣрно вѣсѣмъ· нж̑ лѣпо бѣ**
24 **нѣмь разоумѣтн· ꙗко не сѣслажа̂ѥть бжне́ уа́ун наде-**
25 **жѫ̑н· не вѣща ꙗко уа́кь вѣ о҆у́ѥсн, жнзнн своѐѧ не ѕдрѣ-**
26 **жнть· 14 Вѣстрѣбнте трѫбоѧ· ѝ расѫдите вѣсе,** ѳ҃ѕ
27 **ѝ не бѫдеть градѝщаа̀го на ра́ть· ꙗко гнѣвь моѝ**
28 **на вѣсе множѣство нѣ̃· Ѯлмаже мнните лѣжѫ сѫщѫ** о҃ѕ
29 **гл҃аноѐ мноѧ· то̀ вѣстрѣбнте трѫбамн вашнн-**
30 **мн· вѣзмнните сѧ вѣсѣхѣ болшн· нж̑ не о҆успѣ-**

---

16 развратѝт] тн ligatura 21, 25 о҆у́ѥсн] о̀ oculo similis 22 вѣсе-] се ligatura
2 жнзнн] τῆς τιμωρίας 12 не lege нж̑ 24 сѣслажа̂ѥть lege вѣслѣждаетъ
16 продажѡоѝмоу Щ 19 жневѫщѡѝмоу Щ

1 вѣзмѫт сѧ] ἔσονται S / εσται *L*-311-V-46-Z^{v}; = 407 5 сё д҃нь г҃нь, | сё конець пришель ѐсть] transp. S B *L*'-311-Z^{v} Sa Aeth / = rel. нзыде] pr. εἰ καὶ S нзыде плетенїе] om. S B Co / (※ *O*) = rel. 6 просѧбе о҆укорнзна] ἡ ὕβρις ἐξανέστηκεν S / η υ. εξανεστη *L*-311-V-Z^{v} Tht; pr. (※ O^{-Q}) εβλαστησεν η υπερηφανια O^{-Q} 6-7 сѣкрѣшенїе] + στήριγμα S 8 ѝ ꙗже ѡ̑ нѣ̃ ... вѣ нѣ̃] om. S B La^{s} Co Aeth / (※ *O*) και ουκ εξ αυτων εισιν ουδε (ουτε *O*' L'^{-46}-311-Z^{v}; οτι 46) ωραισμος εν αυτοις rel. 9 г҃ь сынъ д҃нь] ὁ καιρός, ἰδοὺ ἡ ἡμέρα S 15 ꙗко гнѣвь на вѣсе множѣство нѣ̃] om. S B La^{s} Co Hi.^{test} / (※ *O*) οτι (διοτι 88 *L*'-311-Z^{v} Tht.) οργη εις (επι 538) παν το πληθος αυτης rel. 16 развратѝт сѧ] ἐπιστρέψῃ S 19-20 ѝ ѐще ... вѣзвратн сѧ] om. S B La^{s} Co Hi.^{test} / (※ *O* 86') και ετι (ουκετι Q^{mg} 46 *C*-534) εν ζωη το ζην αυτων οτι ορασις (vel. -σεις; η ορ. *cI*-403') εις παν το πληθος αυτης ουκ ανακαμψει (αναστρεψει 26) rel. 21 о҆у́ѥсн] ὀφθαλμῷ S / οφθαλμοις *L*'-311-Z^{v} *C*'-403' Tht. 27-28 ѝ не бѫдеть ... множѣство нѣ̃] om. S B La^{s} Co Hi.^{test} / (※ *O* 86 449) και ουκ εστι(ν) πορευομενος εις τον πολεμον (εν πολεμω 239) οτι η οργη μου εις παν το πληθος αυτης rel.

ἐντεῦθεν ὠφεληθήσεσθε: οὐχ ἕξετε γὰρ τοὺς πολεμῆσαι δυναμένους [...].
15 Ὁ πόλεμος, καὶ ἡ ῥομφαία ἔξωθεν, καὶ ὁ λιμὸς, καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν. Ὁ ἐν τῷ πεδίῳ ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσει, τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συντελέσει. [...]
16α Καὶ ἀνασωθήσονται, φησὶν, οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς περιστεραὶ μελετητικαί.
Ὀδυρόμενοι γὰρ καὶ θρηνοῦντες περιστεραῖς μελετώσαις ἀπεικασθήσονται: στένουσι γὰρ ἔοικε τῶν περιστερῶν ἡ φωνή.
16β Πάντας, φησὶν, ἀποκτενῶ, ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ.
Οὐκ ἀδίκως ἐπάξω τὴν τιμωρίαν [...].
17 Πᾶσαι χεῖρες ἐκλυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ.
Ἑκάτερον τῆς δειλίας σημεῖον.
18 Καὶ περιζώσονται σάκκους, καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος, καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη, καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα [...].[1]
19α Καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐν ταῖς πλατείαις ῥιφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπεροφθήσεται.
Εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς τῶν χρημάτων ὑπεροψίας διδάσκει.
19β "Τὸ γὰρ ἀργύριον αὐτῶν, καὶ τὸ χρυσίον, οὐ δύναται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς Κυρίου."
Ὁρῶντες γὰρ ἀνόνητον τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου τὴν κτῆσιν, περιόψονται αὐτὰ ἐῤῥιμμένα, οὐκέτι τὴν προτέραν ποιούμενοι φυλακήν.
19γ "Αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι, καὶ αἱ κοιλίαι αὐτῶν οὐ πληρωθῶσι διότι βάσανος τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο."
Ποίαν γὰρ αὐτοῖς ὄνησιν παρέξει χρυσὸς ἢ ἄργυρος, λιμοῦ πολεμοῦντος, καὶ τῆς σπάνεως τῶν ἀναγκαίων ἐπικειμένης, δι' ἣν κεναὶ μὲν τροφῆς αἱ γαστέρες, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν σιτίων ἐφίενται, ἡ δὲ βάσανος καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν γίνεται;[2] Εἶτα διδάσκει [...].
20α Ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑπερηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ, καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ προσοχθισμάτων ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν.
Τὸν γὰρ χρυσὸν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τοὺς τιμίους λίθους, ὕλην ἔσχον ἀλαζονείας ὁμοῦ καὶ ἀσεβείας, πολυτελῆ μὲν κόσμον ἑαυτοῖς ἐκεῖθεν κατασκευάζοντες, εἰς εἰδώλων δὲ ἐργασίαν τὰ πλεῖστα δαπανῶντες.
20β "Ενεκεν τούτου, φησὶ, δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς

[1] Ez 7:15β-18 et comment. segm. transp.
[2] Ez 7:19α-γ et comment. segm. transp.

ете нчьсоже· не ѡбрѧщете бо могѫщнѣхь ѣѧ сѣщн ·
15b Рать ѝзвѣноу сѣ мечемъ· глаⷭ же ѝ смр҃ть ѝзьѧтрн· ѝ- о҃з҃
же на полн мечемъ скончѣѥт сѧ· сѫщѫѧ же въ градѣ
глаⷭ ѝ смр҃ть скончѣѥть· 16 ѝ оуцѣлѣѫть сп҆ннѝ ѡ̀ нихъ·
ѝ бѫдѫть въ горⷯ ꙗко голѫбїе скобьрѧще· вѣсѧ ѝ-
звїѧ въ непрвдахь ѝ̃· 17 вѣсѧ рѫкы расла́блѣѫть· ѝ
вѣсѣ стегна ѕкалѣѫт сѧ мокростїѧ· 18 ѝ прѣпоѧшѫ-
т сѧ въ ѭрнгь· ѝ покрыѥть ѧ ѕѫсъ· ѝ на вѣсѣхъ лн- о҃з҃
це срⷯмъ на нѝ̃· ѝ на вѣсен глⷯвѣ плѣжь· вѣсе сѐ зна-
менїе гнѣва бжна· ѝмже наведе на нⷯ̀ пагоубѫ, ѝ
бѣды нарѐнныѧ прнложн же ѡ̀ставшѫѧ нхъ къ
голѫбемъ· по̂бно бо ѐ грѧло плаѵщаѧго сѧ, къ гр҃-
канїю голѫбнноу· 19 ⷪребро ѝхъ на стѣгнахь повр҃ъ- о҃н҃
жет сѧ· ѝ злато ѝ̃ прѣѡ̀бндѝт сѧ· ⷪребро нхь ѝ злⷯ-
то не вѣзможеть ѝзбавнтн ѝ̃ въ дⷩнь гнѣва гⷩнѣ·
дⷩшѫ ѝ̃ не насытат сѧ· ѝ чрѣво нхь не напльннт сѧ·
ѝмже мѫка непрвдъ ѝ̃· Мо семъ скаⷯѥть небрѣ- о҃н҃
женїа ѝмѣнїю· вндѫще бо безъ оуспѣха сѫще
прнтѫжанїе злⷯта ѝ сребра· небрѣщн бо наученѫ-
ть по сѐмь, нѫ̀ повр҃гѫть є· прѣваⷯго бо крѣве-
нїа не творѧть ѐмоу· коѐ бо оуспѣнїе дамь ѝмъ,
злⷯто ѝлн сре́бро· гладоу сѫщоу· ѝ недостатъчнѡ·
нѫ̂номоу прнлежѫщоу· сего бо дѣлъ ⷯтробы
ѝ̃ тъщѫ бѫдѫ ѭдн· ⷯ дⷩшѫ на ⷯдь помышлѣѫть·
по сем же мчуенїе непрⷯ̂вы ѝхь скаⷯѥть· 20a Ѭзво- о҃к҃
рное оу҃твⷯрн· въ прѣзрѣнїе положншѫ е· ѝ ѡ̀бра-
зы сѣгнѫшены ѝ̃· ѝ ѡ̀мраженїа сътворншѫ ѡ̃ нѝ̃·
Ѕлⷯто ѝ сре́бро· ѝ цѣнныѧ камыкы, ѝмѣⷯхѫ прѣ- о҃к҃
зрѣнїю· ѝ бесъѕтїю ѡ̃ сн̃ творѣахѫ коумнрⷯ· ѝ на
дѣло ѝ̃ въсе, ѡ̃ нн̃х вороваⷯхѫ· 20b Сего дѣла дахь е ѝмъ· п҃

---

2 ѝзвѣноу сѣ мечемъ] transp. S сѣ мечемъ] ἐν ῥομφαίᾳ S / και η ρομφ. *L*-311-V-46-Z^{v} 534 Tht. 4 оуцѣлѣѫть] = S / αναλωθησονται L^{-36}-311-V-46-Z^{v} Tht.^{p} 5 ꙗко голѫбїе скобьрѧще] om. S B La^{s} Co Hi.^{test} / (※ *O*) ως περιστεραι μελετητικαι rel. 6 въ непрвдахь] pr. ἕκαστον S / = 407 ѝ̃] αὐτοῦ S / -των 147' 87^{txt}-490-86* 9 на нѝ̃] = S / om. 534 Tht. 13-14 на стѣгнахь повр҃жет сѧ] transp. S / = *O' L'*$^{-46}$-Z^{v} 106' Tht. 14-15 ⷪребро нхь ... гⷩнѣ] om. S B Co La^{s} Spec. Hi.^{test} / (※ *O L*-449) το αργυριον αυτων και το χρυσιον αυτων (om. 233 410 Tht.) ου δυνησεται (δυνηθησεται A'-410 130-233-239'; δυναται Tht.; υπερφθησεται pro ου δυνησ. 106) εξελεσθαι αυτους εν ημερα οργης κυριου rel. 17 ѝ̃] + ἐγένετο S 27 ѝ̃] = S / om. *L*-311 *C* ѝ ѡ̀мраженїа] om. S / και προσοχθισματα (-ματων *L*-V Tht.) αυτων (om. Tht.) *O*-62' *L'*$^{-46}$-311-Z^{v} *C'*-403' Tht.

εἰς ἀκαθαρσίαν.
21 Καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων τοῦ διαρπάσαι αὐτὰ, καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκῦλα [...].
22α Καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν.
Λοιμοὺς δὲ τῆς γῆς τοὺς Βαβυλωνίους ἐκάλεσεν, ὠμοτάτους ὄντας καὶ παρανομωτάτους[...]. Τούτοις, φησὶ, παραδώσω ἃ κατεσκευάσατε χρυσᾶ εἴδωλα καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ὃν ἐποιήσατε ὑμῖν αὐτοῖς πολυτελῆ κόσμον. Καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά: τουτέστι, Τοῖς τιμίοις ὑμῶν εἰδώλοις εἰς ἑτέραν χρήσονται κατασκευήν.
22β Καὶ μιανοῦσι τὴν ἐπισκοπήν μου, καὶ εἰσελεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά.
23α Καὶ ποιήσουσι φυρμόν.
Ἐπισκοπὴν αὐτοῦ τὸν ἀφιερωμένον αὐτῷ προσαγορεύει νεὼν, ὅθεν ἐπισκοπεῖν ἐδόκει τὸν Ἰσραὴλ, καὶ προνοίας αὐτὸν ἀξιοῦν. Παραδώσω δὲ, φησὶν, οὐ μόνον τὰ εἴδωλα αὐτῶν τοῖς Βαβυλωνίοις, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀφιερωμένον μοι νεὼν[...]. "Καὶ εἰσελεύσονται εἰς αὐτὸν ἀφυλάκτως:" ἀντὶ τοῦ, οὐχ ἡγνισμένοι[...], ἀλλὰ μετὰ τῆς ὑφαίμου σκευῆς, καὶ αὐτῶν τῶν ἀδύτων κατατολμῶντες.
23β "Διότι πλήρης ἡ γῆ λαῶν, καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομιῶν."
Ἀπεικάζεται γὰρ, φησὶ, τῆς τούτων παρανομίας τὸ πλῆθος τῷ πλήθει τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώπων.
24 Καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν, καὶ κατακληρονομήσουσι τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύαγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσονται τὰ ἅγια αὐτῶν.
Καὶ οὐκ εἶπε, Τὰ ἅγιά μου, ἀλλὰ Τὰ ἅγια αὐτῶν: τουτέστι, Τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀφιερωθέντα μοι, ὧν ἐγὼ μὲν οὐκ ἐδεόμην: διὰ δὲ τὴν αὐτῶν ἐπιμέλειαν κατεδεξάμην. [...]
25' Ἐξιλασμὸς ἥξει, καὶ ζητήσεις εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται[1].
Δεηθήσονται δὲ, φησὶν, ἐν τῇ ἀκμῇ τῶν κακῶν τυχεῖν εὐμενείας καὶ ἀπαλλαγῆς, καὶ οὐ τεύξονται.
26α Οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ἔσται, καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν.
Κακὰ δὲ ἐκ κακῶν αὐτοῖς διαδέξεται, καὶ φήμη πονηρὰ, πονηρὰν διαδέξεται φήμην.
26β "Καὶ ζητηθήσεται ὅρασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ βουλὴ ἐκ πρεσβυτέρων"

[1] Ez 7:23b-25 et comment. segm. transp.

вѫ неѹ̑тотѫ· 21 и̯ прѣда́сть мѧ вѫ рѫ̑цѣ тоужи̑, и̯ако
же разграбнтї е· и̯ проуннѝмъ на земли вѫ плѣненїе·
22a и̯ ѡ̑вра́щѫ лн́це моё ѡ̑ нн̑· Расыпателя вавилонѣнн, ϖ̅ϊ̅
нарнуеть безаконнныы· и̯ сѫровы сѫщѫ сн́мь ре́уе·
прѣда́мъ а̯́же сътворнсте златыѧ кѹмирѧ, и̯ сре-
брѫны· и̯ а̯́же себѣ сътворнсте, многосъверъшенжа̑
тва́рь· и̯ ѡ̑скверънать а̑· се же е̑сть, и̯ако ѹстныи̯-
мн вашнмн коумирн и̯но сътворя̑· 22b И̯ ѡ̑скверънѧ̑ ϖ̅ϊ̅ѳ̅
стра́жбѫ моѧ· и̯ вънндѫ̑ вѫ на бе-с-оумнѣнїа· и̯ ѡ-
скверъ́нать а̑· 23a **и̯ сътворать цатежь·** Стражбо- ϖ̅ϊ̅ѳ̅ѧ̅
ѧ нарнуеть нареуенныи̯ хра́мь ѐмоу· ѡ̑ негоже мнѣ-
а̯́ше сѧ тво́рѧ, стражбѫ і҃зл҃ю· и̯ прѣдъстроѐнїю
съпо̑блѣаше ѧ· ре́уе же· прѣда́мъ вавилонѣнемъ·
не тъуна коумирѧ н̑· нн нареуенное вѫсе мнѣ· и̯ вѫ-
нндѫть вѫ нь бе-с-оумнѣнїа· се же е̑сть· не ѡ̑ѹ̑тнвше
сѧ нѫ съ ѡ̑рѫжїемъ· и̯ на таа̑ дръзаѫ̑ще· къ нимже
недостои̯но вѫсѣмъ прнстѫпатн· 23b Понеже земль ϖ̅ϊ̅ѳ̅ѕ̅
плъна лю̑нн̑· и̯ гра̑ пла́нь безаконїа· 24 **и̯ прнведѫ лѫ-**
кавыѧ стра́ны, и̯ прѣи̯мѫть домы к̑· и̯ ѡ̑враща
велнчънїе крѣпостн к̑, и̯ ѡ̑скверънят сѧ· ѡ̑сщ̑е-
нны к̑ 25 **ѡ̑цѣщенїе прни̯деть· и̯ поищешн мнра и̯ не**
бѫде· Прнтыует бо̑, законное вавилонѣнско ϖ̅ϊ̅ѳ̅ѯ̅
множъство· жнвѫщнн̑ на вѫсен земли· и̯ не реуе
ѡ̑сщенїа моа̑· нѫ ѡ̑сщенн к̑· се же е̑сть, нареуенна̑
мнѣ и̯мн, и̯хже а̑зь не трѣбоуваахъ· нѫ и̯ сїѧ
прнать тѣхь дѣла самѣхъ· и̯ поимлат сѧ про-
сѧще прїѧтн мл̑ть· вѫ наѹатъкь пеуѣли и̯зба- ϖ̅ϊ̅ѳ̅ѳ̅
вленїе, и̯ не прни̯мѫ̑· 26 Люто до люта бѫдеть· и̯
вѣсть до вѣсти бѫдетъ· и̯ вѫзыщет сѧ вндѣ-
нїе ѡ̑ пр҃рка· и̯ законь погыбнеть ѡ̑ жрѣца· и̯ свѣ
ѡ̑ старца:

---

7 тварь lege оутварь 22 законное] παρανομίας

1 прѣда́сть мѧ] παραδώσω αὐτὰ S 2 е] αὐτὰ S проуннѝмъ] τοῖς λοιμοῖς S / = 407 на] om. S вѫ плѣненїе] + καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ S 9 бе-с-оумнѣнїа] ἀφυλάκτως S 17-18 земль плѣна] = S / transp. *L*'-311-Z^{v} Tht. 18 безаконїа] ἀνομίας S / ανομιων *L*'-311-Z^{v} Tht. 18-19 и̯ прнведѫ ... домы к̑] om. S B La^{s} Co Gild. Hi.^{test} / (※ O 449) και αξω (εξω 147) πονηρους εθνων και κληρονομησουσι(ν) (κατακληρ. 62 Tht.) τους οικους (την γην pro τ. οικους 407) αυτων rel. 20 ѡ̑скверънат сѧ] μιανθήσεται S / μιανθησονται Tht.^{p} 21 ѡ̑цѣщенїе] ἐξιλασμὸς S 30 свѣ] βουλὴ S 31 старца] πρεσβυτέρων S / = *L*'$^{-46}$-311-Z^{v} Tht.^{p}

Ταῦτα καὶ νῦν ἐστιν ἔτι καὶ σήμερον παρ' αὐτοῖς κρατοῦντα: οὔτε γὰρ ἱερωσύνη [...] παρ' αὐτοῖς πολιτεύεται, καὶ τῆς προφητείας ἡ χάρις ἀπέσβη.
27α Ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς παραλυθήσονται. [...]
27β "Κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος"
Ταύτας, φησίν, αὐτοὺς εἰσπράξομαι τὰς δίκας, ὑπὲρ ὧν ἐπλημμέλησαν ἀπαιτῶν τὰς εὐθύνας. Διὸ προσήκει πάντας ἡμᾶς, ἐξ ἑκάστου τῶν εἰρημένων ὄνησιν δρεπομένους, μὴ κινεῖν πονηρίᾳ τὴν καθ' ἡμῶν τιμωρίαν [...].
8:1α Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἕκτῳ ἔτει, ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ, πέμπτῃ τοῦ μηνὸς, ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ιούδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου.
Δῆλός ἐστιν ὁ προφήτης σὺν τῷ Ἰεχονίᾳ τῇ αἰχμαλωσίᾳ περιπεσών: διὸ πανταχοῦ αὐτὸν ἐπισημαίνεται τὸν χρόνον. Διετέλει δὲ οἷόν τις παιδονόμος τοὺς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ῥυθμίζων, καὶ πρὸς τὸ θεῖον βούλημα ποδηγῶν: καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν εἰπών: "Οἱ πρεσβύτεροι Ἰούδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου." Εἶτα ἐπάγει: [...]
1β "Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Ἀδωναῖ Κυρίου."[1]
Τὴν τοῦ θείου Πνεύματος ἐνέργειαν χεῖρα Κυρίου προσαγορεύει.
2 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ὑπεράνω, ὡς ὅρασις φέγγους, ὡς εἶδος ἠλέκτρου.
Ὃν ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ ἐθεάσατο, τοῦτον ὁρᾷ δίχα τῶν Χερουβίμ: ποτὲ μὲν γὰρ αὐτῷ φοβερῶς, ποτὲ δὲ ἡμέρως ἐπιφαίνεται, πάντα πρὸς τὴν χρείαν οἰκονομῶν: αὐτοῦ γάρ ἐστι φωνή, "Ἐγὼ ὁράσεις ἐπλήθυνα, καὶ ἐν χερσὶ προφητῶν ὡμοιώθην," Οὐ κατ' οὐσίαν ὤφθην: [...]
3 Καὶ ἐξέτεινε, φησὶν, ὁμοίωμα χειρὸς ἀνθρώπου, καὶ ἀνέλαβέ με τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μου, καὶ ἀνέλαβέ με Πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέ με εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὁράσει Θεοῦ, ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας, τῆς βλεπούσης πρὸς βοῤῥᾶν, οὗ ἦν ἡ στήλη

[1] Ez 8:1α-β et comment. segm. transp.

1 Злобъ до злобн бждⷭ. и прослáвленїе злó постúгнеть пг
2 прославленїе. и рⷱ, вдзыщет сѧ ѡ прⷬка вндѣнїє.
3 снн̃ доселѣ ѥ̑сть въ нн̃. нн жрдъѵьство бо ѥ̑сть въ нн̃.
4 и блг̃тъ прⷬуьска оугасе. 27 Щрь вдстоуѣть. и кнá- пд
5 **сь ѡблѣчет сѧ въ пагоубж. и ржкы людн̃ земла**
6 **раслаблѣжть. по пт̃и̇ мь и̃ сътвора нмъ. и сж-**
7 **ды и̃ ѡ̃мдщж нмъ. и разоумѣжть ꙗко а̑зъ гь.**
8 Сїѧ кáзнн сътвóра нмъ за прѣгрѣшенїа и̃. сего пд
9 дѣлѣ лѣпо ѥ̑сть вдсѣмь нáмъ. ѡ вдсего глань-
10 наáго поспѣхь прнемлѧщемъ. не подвнsатн
11 злобоѧ кáзнн на сѧ. 1 И̑ **бы̃ въ лѣто пятое, въ ше-** пѕ
12 **стын̃ мц̃ь. пятын̃ дн̃ь мц̃а. сѣдѣ̃ въ дмоу, и ста-**
13 **рцн їоудннн сѣдѣахж оу̓ мене. и бы̃ на мнѣ ржка**
14 **адонаа̑.** Ивѣ ꙗко сь нехонїеѧ бы̃ пѣнень. тѣ- пѯ
15 мже ꙗко вздде наѧтнѣ̀ть врѣмѧ. прѣбываа̑-
16 ше же ꙗко накаdатель вдуннаѧ. и сдстроа̑ пѣненыѧ. и на бжнѧ волѧ наставлѣѧ. се бо рⷱ. сѣдѣахж ѕ
17 мене ста́рцн їоудннн. ржкоа̑ же гнеѧ нарнуетъ,
18 дха бжна сдѣланїе. 2 И̑ **вндѣхь и сё ѡблануенїе мж-** пз
19 **жско. ѡ̃ уръсль ѣмѕ до до́ль ѡгнь. ѡ̃ уръсль же го-**
20 **рѣ ꙗко и̃ вндѣнїе зарѧ. ꙗко и̃ вдзо́ръ прждa унста.**
21 Ѯже и прѣ̑же вндѣ въ херовнмѣхь. тоже и беж ннхъ пз
22 вднть пакы. ѡво ан бо кротцѣ ѣмоу ꙗвлѣ̀тъ.
23 ѡво́ ан стра́шнѣ. вдсе на потрѣбованїе строѧ.
24 сáмь бо̃ гнеть гь. а̑зь вндѣнїа оумножнхъ, прⷬуь-
25 скахъ сдлунх сѧ. и ꙗвнх сѧ же не по ѣстдствоу.
26 3 И̑ **прострѣ сдлунуенїе ржкы. и ат' мѧ за врх̃ глáвы мо-** пг
27 **ѣѧ. и вдзѧт мѧ а̑хь срѣдѣ землѧ. и срѣдѣ нбсе. и**
28 **веде мѧ въ їерⷭлмъ, въ вндѣннн̃ бжнн̃. прѣ̑ прн-**
29 **гра̑ врáть зрѧщн̃ на свéрь. ндеже бѣ стазпь тз̑**
30

---

4 Щрь вдстоуѣть· и] om. S B La^{S} Sa Arab Or.XIV204 Lo. Hi.^{test} / (※ *O*) ο (και ο *L*; και 311; om. Q*) βασιλευς πενθησει και ο rel. 6-7 сжды] pr. ἐν S B O^{-Q}-62 La^{S} Arab Or. / pr. κατα Co Aeth Arm; = rel. 7 нмъ] = S / pr. επ *L*-V-311-Z^{v} Tht. 11 лѣто пятое] ἕκτῳ ἔτει S 11-12 шестын̃ мц̃ь] πέμπτῳ μηνὶ S 12 дн̃ь] om. S сѣдѣ̃] pr. ἐγὼ S / = A 147' дмоу] = S / + μου O^{-Q}-62 *L''*-Z^{v} 13 оу̓] ἐνώπιόν S 14 адонаа̑] κυρίου S B 26 403' 544 La^{sc} Co / κυριου αδωναι 36; = rel. 20-21 горѣ] = S B^{txt} 147' V 534 Co Arab Arm Tht. Hi. / + αυτου rel. 21 зарѧ ꙗко и̃ вдзо́ръ] om. S B La^{sc} Co Cyr. Hi.^{test} / ειδος 233; (※ *O* Hi.) αυρας (φεγγους Q^{mg} *L*-311-V-46-Z^{v} Tht.) ως ειδος rel. прждa унста] ἠλέκτρου S / pr. του *L'*-311 Z^{v} 403' 27 ржкы] = S / + ανθρωπου *L'*-311-Z^{v} Tht. за врх̃] om. S / (※ Q) του κρασπεδου Q-62' 87^{mg}-91$^{(mg)}$ 410 глáвы] κορυφῆς S / + κεφαλης Q^{mg} *L'*-311-Z^{v} 26' 544 Tht.; της κεφαλης 62 29-30 прѣ̑ прнгра̑] ἐπὶ τὰ πρόθυρα S 30 зрѧщн̃] βλεπούσης S B 407 La^{sc} Bo Hi./ pr. (※ 88) της εσωτερας rel.

τῆς εἰκόνος τοῦ ζήλου τοῦ κτωμένου.
Ἐπιστῆσαι δεῖ, ὅτι ἐν ὁράσει Θεοῦ ταῦτα ὁ προφήτης ἔφη ἑωρακέναι. Οὐ τοίνυν σωματικὴ ἦν μετάθεσις, οὐδὲ τῶν τῆς σαρκὸς ὀφθαλμῶν ἡ θεωρία ἀλλ' ἐν τῷ οἴκῳ καθήμενος μεταξὺ τῶν πρεσβυτέρων Ἰούδα, ταύτην ἅπασαν τὴν ὀπτασίαν ἑώρα: καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ταύτης διήγησιν δῆλον ποιεῖ: [...] καὶ βλέπει ἐν τῷ θείῳ νεῷ τὴν στήλην τῆς εἰκόνος τοῦ ζήλου: εἴδωλον δὲ ἦν ἐκεῖ παρανόμως ἱδρυμένον: ζῆλον δὲ αὐτὸ καλεῖ, ἐκ μεταφορᾶς τῶν μοιχευομένων γυναικῶν, καὶ εἰς ζηλοτυπίαν τοὺς ἄνδρας ἀγουσῶν.[...] "Αὐτοί παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ Θεῷ:" [...] Παρώργισάν με [...]
4 Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ τὴν ὅρασιν, ἣν ἴδον ἐν τῷ πεδίῳ.
5 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν: καὶ ἀνέβλεψα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πρὸς βορρᾶν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ θυσιαστηρίου, οὗ ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν.
Καὶ ἤδη προειρήκαμεν, ὅτι τὸ δίκαιον τῆς τῶν Ἰουδαίων τιμωρίας ὁ προφήτης διδάσκεται: οὐ χάριν αὐτῷ πάντα ὑποδείκνυσιν [...].
6 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου ἑώρακας τί οὗτοι ποιοῦσιν, ἀνομίας μεγάλας, ἃς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ποιοῦσιν ὧδε, τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἁγίων μου;
Ὁρᾷς, φησὶν, ὡς αὐτοὶ ταῖς οἰκείαις πονηρίαις ἐπισπῶνται τὰς τιμωρίας; Ἀσεβοῦντες γὰρ, καὶ τῆς ἐμῆς θεραπείας καταφρονοῦντες, πόρρω τῶν ἁγίων μου γενήσονται τόπων [...]
7 Καὶ ἐπήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὀπὴ ἐν τῷ τοίχῳ.
8 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, ὄρυξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ: καὶ ὤρυξα, καὶ ἰδοὺ θύρα μία ἐν τῷ τοίχῳ Καὶ εἶπε πρός με: Εἴσελθε καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς, ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε.
Δείξας αὐτῷ ὁ Δεσπότης τὴν προφανῶς ὑπ' αὐτῶν τολμωμένην ἀσέβειαν ὑποδείκνυσι καὶ τὰ κρύβδην γιγνόμενα.
10 Εἰσῆλθον γὰρ, φησὶ καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπετοῦ, καὶ κτήνους, μάταια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐν τῷ τοίχῳ κύκλῳ διόλου.
11 Καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰεζονίας

1 **ѡ҆бра́зъ ра́венїа прнтажаважшаго н҃· С҃казатн є҆стъ**
2 **і҆ако въ внд҃нн б҃жнн є҆сть внд҃ѣль пр҃ркъ· а҆ не тѣле-**
3 **снын҃мь прѣставленїемъ· нн҃ о҆у҃нма пазтнама· нж҃**
4 **въ домоу сѣда срѣдѣ старець і҆оу҃днь· сё і҆авленїе вн-**
5 **дѣ· се же по внд҃нїи҃ са́мъ скаzаѣтъ· н҃ внднть въ б҃жнн҃**
6 **храмѣ стаа́пь ѡ҆браzа ра́венїа· се же є҆сть коумнр́ь бе-**
7 **zаконїа тоу҃ поставлень· ра́венїа же сж҃щь· н҃ нарнуе҃**
8 **ѡ҃ прѣнесенїа сло́воу, любодѣн же́нь· а҆же своа мж-**
9 **жж ѡ҆ставншж, съ і҆нѣмн блаждать· н҃ снн҃ бо ѡ҆ста-**
10 **внш҃ ба҃ н҃ разгнѣвашж҃· 4 И҃ сё тоу҃ бѣ́ше сла́ва г҃нѣ,**
11 **ба҃ н҃із́ра́ва· по внд҃нїю є҆же внд҃хь на по́лн· 5 н҃ реуе**
12 **къ мнѣ, сн҃е у҃а́ чь· вzдрн҃ шу҃нма своѝма на сѣверъ·**
13 **н҃ сё ѡ҆ть къ вратомъ zрашн́мъ на вzстокъ трѣбнн-**
14 **ка· н҃деже ѡ҆бра́zь ра́венїа сего въ вzходѣ е҃а҃·**
15 И҃ прѣ҆же рѣхъ· і҆ако праведнвое жндовскы ка́zнн· про-
16 **рока наказаѣть· сего дѣлѣ вzсе є҆моу скаzаѣть і҆авлѣа·**
17 **6 И҃ ре́уе къ мнѣ, сн҃е у҃а́чь· внд҃ъ ли утѡ́ сё творать снн҃, бе-**
18 **zаконїа велнкаа́ до́мь і҆зра́ѣль· творнть zдѣ, ѡ҆дѣлѣ-**
19 **тн са с҃тын҃ мои҃· н҃ еще оу҃zрншн болшаа҃· Б҃нднш ли**
20 **ре҃ і҆ако своѝмн злобамн· прнвлачать на са казнн· ѡ҆-**
21 **бндше бо мож҃ слоужбж҃· далеуе бждж҃ мои́хъ с҃тын҃**
22 **мѣсть· 7 И҃ вzведе ма къ прѣ҆вратїю двéрнѡ҃моу·**
23 **н҃ внд҃ѣ҃ н҃ сё сквожна є҆дина въ стѣнѣ· 8 н҃ ре҃ къ мнѣ,**
24 **сн҃е у҃а́чь· раскопан въ стѣнѣ· н҃ раскопа н сё двери є҆-**
25 **дины· 9 н҃ ре҃ къ мнѣ· вzлzн н҃ внжь безаконїа злаа҃·**
26 **і҆аже творать zдѣ· П҃оказавь емоу г҃ь, дрzzаѣма**
27 **нмн і҆авѣ пока́zа· н҃ сzкрzвенаа҃ н҃ безаконїа·**
28 **10 И҃ вzлzохъ н҃ внд҃хъ· н҃ сё ѡ҆бра́zъ гада н҃ ско́та· со́уа**
29 **сzгнжшенїа· н҃ коумнрн до́моу і҆зра́ва· пнсанн въ не҃**
30 **ѡ҆кр҃ть· 11 н҃ о҃, мжжь ѡ҃ старець домоу н҃із́ра́ва· н҃ нѣхонїа**

---

3 о҆у҃нма] ὸ oculo similis 9 нннмн corr. in нѣмн

1 ѡ҆бра́zь ра́венїа] om. S / (※ O) της εικονος του ζηλου (-λους O; ξυλου 147) O′ *L*′-311-Z^{v} 403′ Tht. н҃] om. S 12 сѣверъ] + καὶ ἀνέβλεψα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πρὸς βορρᾶν S / = 88-62 231 490-534 106 544 Arm^{P} 13 ѡ҆ть] + βορρᾶ S 13-14 zрашн́мъ на вzстокъ... вzходѣ е҃а҃] τὴν πρὸς ἀνατολάς S / την βλεπουσαν προς ανατ. 147′; ÷ Q-88; om. 26′ 86^{txt}; του θυσιαστηριου η εικων του ζηλους τουτου εν τω εισπορευεσθαι (+ σε A*-544) αυτην την βλεπουσαν προς (κατ 233) ανατολας (om. τ. βλ. πρ. ανατ. 26′ 86^{txt}) A″-106′ 46 *cII*-86′-239′; (※ *O*) του θυσιαστηριου ου (om. O^{-Q}-147′ *C*′-403′: + ην V) η εικων του ζηλου (-λους *O*) τουτου εν τω εισπορευεσθαι αυτην (+ την προς ανατολας 538; + της βλεπουσης προς ανατολας Syh^{mg}) O′ *L*′-^{46} *C*′-403′ Tht. 18 до́мь і҆зра́ѣль] om. S B La^{sc} Hi.ep. / (※ O) ας ο οικος (+ του 147′ 46) ισραηλ rel. творнть] ποιοῦσιν S 18-19 ѡ҆дѣлѣтн са] = S / + αυτους *L*′-311-Z^{v} 19 болшаа҃] pr. ἀνομίας S 22 къ] ἐπὶ S / εις 46 23 н҃ внд҃ѣ҃ ... стѣнѣ] om. S B La^{sc} Hi.^{test} / (※*O*) = rel. 24 сн҃е у҃а́чь] = S / om. *L*-^{36} въ стѣнѣ] om. S B 106′ La^{sc} Cyr.III877 / (※ *O*) = rel. раскопа] ὤρυξα S 24-25 є҆дины] = S / + εν τω τοιχω *L*′-311-Z^{v} Tht.; pr. εν τω τοιχω *O*-62 538 *C*′″-^{534}-86′-403′ 26′ 410 zлаа҃] om. S B La^{sc} Bo / (※ O) = rel. 26 і҆аже] + οὗτοι S / + αυτοι 233-710 106 28 ѡ҆бра́zъ гада н҃ ско́та] om. S B La^{sc} Bo Hi.^{test} / (※ O) πασα ομοιωσις ερπετου (-των 91*-534) και κτηνους rel. 29 коумнрн] pr. πάντα S / = 147′ 30 ѡ҆кр҃ть] κύκλῳ S / + δι ολου *L*′-311-Z^{v} Tht. н҃$_2$] om. S B Q La^{sc} / = rel.

υἱὸς Σαφὰν εἱστήκει ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ ἕκαστος τὸ θυμιατήριον εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος ἀνέβαινε.

Πολλὴ πρὸς τῇ ἀσεβείᾳ ἡ τῆς ἀνοίας ὑπερβολή: τί γὰρ ἀνοητότερον τῶν τὰς εἰκόνας προσκυνούντων τῶν ἰοβόλων ἑρπετῶν καὶ τῶν ἀλόγων κτηνῶν; Τὰ μὲν γὰρ ἀναιρεῖν εἰώθαμεν, ὡς λυμαντικὰ καὶ ἐπίβουλα: τὰ δὲ εἰς ἡμετέραν δουλείαν καὶ θεραπείαν ὁ Δεσπότης ἀπένειμεν. [...] Ὅθεν εἰκότως ὁ Δεσπότης ἀγανακτῶν, πρὸς τὸν προφήτην φησίν:

12 Ἑώρακας, υἱὲ ἀνθρώπου, ἃ οἱ πρεσβύτεροι οἴκου Ἰσραὴλ ποιοῦσιν, ἕκαστος ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ τῷ κρυπτῷ, διότι εἶπον: Οὐχ ὁρᾷ Κύριος, ἐγκαταλέλοιπε τὴν γῆν.

Αἰτία γὰρ τῆς ἀσεβείας ἡ τοῦ Θεοῦ λήθη, καὶ πείσαντες σφᾶς αὐτοὺς, ὡς οὐδὲν τῶν ὑπ' αὐτῶν γιγνομένων ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, ἐπ' ἐκείνην τὴν παρανομίαν ἐχώρησαν. [...]

13 Καὶ εἶπε πρός με: Ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας, ἃς οὗτοι ποιοῦσι.

14 Καὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου Κυρίου, τῆς βλεπούσης πρὸς βοῤῥᾶν: καὶ ἰδοὺ γυναῖκες καθεζόμεναι καὶ θρηνοῦσαι τὸν Θαμμούζ.

Τούτων δὲ οὐ μόνον ἀσέβειαν, ἀλλὰ καὶ ἀκολασίαν κατηγορεῖ. Ὁ γὰρ Θαμμοὺζ ὁ Ἄδωνίς ἐστι κατὰ τὴν Ἑλλάδα φωνήν. Ἀφροδισίων τοίνυν ὀργίων ὁ θρῆνος, ἀκολάστου δαίμονος, καὶ δι' ἀκολασίαν δεχομένου τὴν θεραπείαν.

15 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μείζονα τούτων.

16 Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου Κυρίου τὴν ἐσωτέραν: καὶ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ Κυρίου ἀναμέσον τῶν αἰλὰμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς εἴκοσι πέντε ἄνδρες: τὰ ὀπίσθια αὐτῶν πρὸς τὸν ναὸν Κυρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατέναντι πρὸς ἀνατολὴν, καὶ αὐτοὶ προσεκύνουν κατὰ ἀνατολὰς τῷ ἡλίῳ.

Μεγίστη καὶ αὕτη δυσσεβείας ἐγχείρησις: τὸ γὰρ τῷ Δεσπότῃ τὰ νῶτα διδόντας

1 **асафовь стоаше срѣдѣ и҃· ѝ снⷭ стоа̀хѫ**
2 **прⷭ̂ анцемь ѐго· ѝ кѫ̂ждо нхь кадилницѫ**
3 **своа въ рѫцѣ· дымъ кадила въсхожа̀аше·**
4 **Много безоумїе къ· неуьстїю· уто бо сего**
5 **безаконїа е҆́сть· е҆же са́мь г҃а҃ о҆у҆бнва-**
6 **е҆мъ· а̀ ѡ҆бразомь и҃ гла̀наемь са· сн бо ѝже на**
7 **врⷭ̂ сѫть то҆̀ о҆у҆бнва̀емь а҆· а̀ дрⷭгыа на слоу-**
8 **жⷭ̂ ѝмаⷨ· тѣмже стѫжаѫ̂ сн къ прⷪ̂коу ре҆̂**
9 12 **и҃ ре҆̂ къ мнѣ, вндѣ ли сне҆̂ ула҃ь· е҆же старцн домⷭ і҆зла҃ва**
10 **творѧть здѣ· къ̀ждо и҃ въ ложн и҃ таѝнѣмъ· и-**
11 **же рѣшѫ не вндть г҃ь· ѡ҆ставнль е҆сть земла·**
12 **Ѥнна бесуьстню забъвенїе бжне, прѣпрѣшѫ бо самн**
13 **са· ꙗко не вндть г҃ь творнмы нхъ на́мн· сего дѣлъ**
14 **съвратншѫ са на беззаконїе· 13 и҃ рече къ мнѣ, е҆ще**
15 **ѯзрншн беззаконїа болша̀а, ꙗже сътвора̀· 14 ѝ веде и҃̂**
16 **прⷭ̂-вратїе двернѣ г҃нь, зрѫшнѫ̀ на съверъ· ѝ се же**
17 **жены сѣдѫщѫ са къ ѳамоуза· Мо сна̀ же не тъуїа**
18 **бесуьстїе довѣщава̀ть, нѫ н блⷪ̂женїе· ѳамѯзь**
19 **бо гръуьскымъ а̀зыкомъ а̀донна̀сь нарнчет са· семⷪ**
20 **са мѣ̀ха̀хѫ блⷪ̂да дѣлъ пазтна̀го· семⷭ слⷭжбѫ**
21 **прнносѫще· 15 и҃ ре́че къ мнѣ, вндѣ ли сне҆̂ ула҃ь· ѝ е҆́ще**
22 **о҆у҆зрншн хⷪ̂дожъства и҃̀, болша̀а сего· 16 ѝ въве-**
23 **де ма въ дво́ръ до́моу г҃нѣ а҆трънн҃ѣ· ѝ прⷭ̂-**
24 **двереїе хра́ма·**
25 **г҃нѣ̀ межо̂у е҆лаⷨ, ѝ межо̂у**
26 **трⷭбннкомъ· ꙗко до двою̀ десатоу**
27 **тн патн мⷪ̂жъ· зажь да́вшь къ храмⷭ г҃ню·**
28 **ѝ лнуеса и҃̀ прⷭмо· ѝ снⷩ же поклантѣ̀т са на въ-**
29 **стокъ сла҃цоу· Ѥлнкыѝ се, бесуьстн-**
30 **ю наѫтокъ· вла҃цѣ бо хрⷭбеть давше·**

1-8, 10-11, 22-30 lineae non finitae sunt, quia atramentum de folio verso permanasse videtur

6 г҃ланаѣмьса lege клантемъ са 16 прⷭ̂вратїе] ἐπὶ τὰ πρόθυρα 23-34 прⷭ̂двереїе] ἐπὶ τῶν προθύρων

1 асафовь] τοῦ Σαφαν S / σαφανι 62; σαπφαμ 534 стоаше срѣдѣ и҃] transp. S / *O' L''*-Z^{V} 410 Tht. ѝ снⷩ стоа̀хѫ] om. S / (※ V) ειστηκεισαν δε *L''*-^{46}-311; ιστηκεισαν Q*-88-62 Z^{V}; και αυτοι ιστηκεισαν Syh (om. αυτοι) -407 2 нхь] om. S / = *C* кадилницѫ] = S / το θυσιαστηριον 147 48*-311 3 своа] = S / om. 62 130 Tht. въ рѫцѣ] pr. εἶχεν S / + αυτου A''-106 62' *L* 534-239' Tht. 9 вндѣ ли сне҆̂ ула҃ь] transp. S / B *O'* 311-V-449-Z^{V} 106' 544 Tht. 10 здѣ] om. S / = A'' 147 *C''*-86'-239'-403' въ ложн и҃̀] transp. S / = 46 *L''*-^{46}-311-Z^{V} 534 Tht. таѝнѣмъ] + αὐτῶν S / = *L''*-311-Z^{V} Tht. 11 ѡ҆ставнль е҆сть] + κύριος S / = 147 Tht. 14 мнѣ] = S / pr. κυριος Z^{V} 15 ѯзрншн] = S / + παλιν *L''*-^{46}-311-Z^{V}; pr. παλιν 46 ꙗже] + οὗτοι S 16 г҃нь] οἴκου κυρίου S / οικου 449 же] + ἐκεῖ S / = Tht. 17 сѣдѫщѫ са] + θρηνοῦσαι S къ] om. S 21 вндѣ ли | сне҆̂ ула҃ь] transp. S B A'-239' La^{sc} Bo Arab Tert. / = rel. 22 ѝ] om. S 23 ѝ] + ἰδοὺ S / = B *O*-407 Tht. 23-24 прⷭ̂двереїе] pr. ἐπὶ S 25 е҆лаⷨ] τῶν αἰλαμ S 26-27 до двою̀ десатоу тн патн] εἴκοσι S B La^{sc} Tert.^{p} Hi.^{test} / (※ Syh)= rel. 27 зажь да́вшь] τὰ ὀπίσθια αὐτῶν S г҃ню] = S / + εχοντες *L'*-311-Z^{V} 28 прⷭмо] ἀπέναντι S / κατεναντι προς ανατολην *L*-311-46-449-Z^{V} Tht. поклантѣ̀т са] = S / προσεκυνουν A'' *L'*-311-Z^{V} Tht. 28-29 на въстокъ] om. S B La^{sc} Bo Aeth Arm Tert. / (※ *O*) = rel.

προσκυνεῖν ὁμόδουλον ἥλιον ποίαν μανίας ὑπερβολὴν καταλείπει; Αἰλὰμ δὲ τὸ προπύλαιον ἐκάλεσε τοῦ θείου νεώ: [...] ἔφη δὲ, ὅτι μεταξὺ τοῦ αἰλὰμ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἑστῶτες, τὴν ἀσέβειαν ἐκείνην ἐτόλμων [...]: ὥσπερ ἀπολογούμενος [...] τῷ οἰκείῳ θεράποντι, φησὶ πρὸς αὐτόν:

17 Ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου: μὴ μικρὸν τῷ οἴκῳ Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας, ἃς πεποιήκασιν ὧδε; διότι ἔπλησαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ παροργίσαι με: καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα, ὡς μυκτηρίζοντές με.

Ἐγὼ γὰρ, φησὶν ἐξελεξάμην αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἄλλους διὰ τούτων ἀποστῆσαι τῆς ἀσεβείας βουλόμενος: αὐτοὶ δὲ οὐ μόνον ὠφελείας οὐ μετέδωκαν, ἀλλὰ καὶ δυσσεβέστερα τετολμήκασιν, ὥστε πᾶσαν λοιπὸν τὴν γῆν ἀνομίας πλήρη γενέσθαι: ἐξέτειναν γὰρ τῆς ἀσεβείας τὰ κλήματα [...].

18 Καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ: οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου, καὶ οὐ μὴ ἐλεήσω: κεκράξονται εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐτῶν.

Καθάπερ γὰρ αὐτοὶ οὐ τὰ τῆς εὐσεβείας, ἀλλὰ τῆς ἀσεβείας ἐξέτειναν κλήματα, καὶ τὴν τῶν γειτονευόντων ἐπέτειναν βλάβην: οὕτως ἀφειδῶς ἐγὼ τὴν ἰατρικὴν αὐτοῖς ἐπάξω τομὴν, οὐκ ἀνεχόμενος αὐτῶν παρακαλούντων [...]: προσήκει γὰρ τὸν ἰατρὸν μὴ τοῖς τοῦ τεμνομένου δακρύοις καὶ λόγοις προσέχειν, ἀλλὰ τῷ νόμῳ τῆς τέχνης.

9:1 Καὶ ἀνακέκραγεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ, λέγων: Ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως, καὶ ἕκαστος εἶχε τὰ σκεύη τῆς ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [...]

2α Καὶ ἰδοὺ ἓξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς πύλης τῆς ὑψηλῆς, τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, καὶ ἑκάστῳ πέλυξ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ[1].

Ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸ εἴδωλον ἵδρυτο, καὶ αἱ γυναῖκες τὸν Θαμμοὺζ ἐθρήνουν,

[1] Ez 9:2β-3α in pag. prox. transl.

сѧ́нцоу сѧ клан҃ѣ҆ахѫ́. є҆лмаже пр҃ѣ́ваты нарнѹ́е.
реуе же. сто҆а́ше мє́́ждоу тр҃ѣ́бнѣкомъ. тѣ пр҃ѣ́вра-
ты сто҆а́ше. дрꙁдова҆а́хѫ на тако бе҃зако́нїе. і҆ако и҆
ѡ҆вѣ́ть же твора по нн҃. къ своє́моу рабоу ре́уе.
17 И҆ р҃ѣ́ къ мнѣ сне́ ѵа́ꙋь. є҆да мало сѣ творѣтѣ бе҃зако́нїа
домъ і҆ꙋда́нноу, і҆а́же твора́ть зѣ́. понеже напл҃ѣнѣ-
шѫ зе́мла бе҃зако́нїа. и҆ ѡ҆братншѫ҃ разгнѣ҃ватѣ ма.
и҆ се снѣ́ простираѫ́ть ло́зѫ, і҆ако и҆ хоулѧ́ще ма.
И҆ꙁь бо и҆ꙁбрахъ а, и҆ и҆ны сѝмѣ ѡ҆ставнтї а хота ѡ҆ бе-
сꙋьстїа. сни́ же не подашѫ ѻ҆успѣ́нїа, нѫ и бе҃ꙋьстнѣ-
и҆ше дрꙁднѫшѫ. і҆ако въсѧ зе́мла бе҃зако́нїа напл҃ѣ-
ннша. се бо и҆ реуе прострѣшѫ ло́зѫ. 18 И҆ азъ сътво-
ра нѝмь съ і҆ароста́ѧ. не пощѫдѣтъ о҆́ко мое, и҆ не по-
мл҃оужѫ́ и҆ прозовѫ́ въ ꙋшн мои҃ гласомь велѣкомъ,
и҆ не ѻ҆ꙋслышѫ н҃. И҆коже бо и҆ снѣ́ бл҃гоꙋьстїа. нѫ бе-
сꙋьстїа прострѣшѫ ло́зѫ. и҆ прострѣшѫ сѫсѣдомъ
врѣ҃. такоже и҆ а҆́ꙁь. дамь нѝмь врауевное рѣ҃занїе.
не послоушаѫ́ н҃ є҆гда мл҃ат сѧ. лѣпо бо е҆́сть врауѭ,
не слꙁ́ꙁъ сѣмотрѣтѣ болѧшаа́го. нѫ хытростѣ
врауевнѣ. 1 И҆ въꙁѣпѣ въ ѻ҆ушн мои҃ гласомъ велѣ-
комъ гл҃а. пр҃ѣ́бл҃ажѣ́ сѧ е҆́сть мѣщенїе гра́да.
и҆ кажѐ и҆мѣ́ѧше сѣсѫ́ды потр҃ѣ́бленїа е҆го въ рѫ-
цѣ своє́и҃. 2 и҆ сѐ ше́сть мѫ́жъ и҆дѣ́ше, ѡ҆ вра҆ высо-
кыи҃ зрѧщнѣ҃ на сѣверъ. и҆ комоужѐ бра́ды въ рѫцѣ
е҆го. и҆ мѫ́жь е҆́дннь срѣдѣ҃ н҃, ѡ҆блъчень въ жрꙁьѣскѫ́
рнзѫ. и҆ поась ѡ҆ сапфнра на ѹрѣслѣхь е҆го. и҆ въ҆лѣ-
зошѫ и҆ сташѫ бл҃нзь тр҃ѣ́бнѣка мѣ́днаа́го. 3а и҆ слава
бо҃ и҆ꙁла́ва въꙁыде ѡ҆ херовнма, сѫщаа҆ въ непокръ-
венѣмь домѣ. Є҆лмаже и҆ кѵмѝрь къ сѣверѹ
лнцемь стоа́ше. и҆ жены ѳа́моуза плакаа́хѫ сѧ

---

10 бе҃ꙋьстнѣ-] тн ligatura 13 о҆́ко] о҆ oculo similis

1 є҆лмаже lege еллмъ

5 мнѣ] + Ἐόρακας S мало сн] μικρὰ S / = 62 *L*-311-V-46-Z^{v} Tht. 7 и҆ ѡ҆братншѫ҃ разгнѣ҃ватѣ ма] om. S B La^{sc} Bo Tert. / (※ *O*) και επεστρεψαν (απεστρ. *L'*-311; απεστραφησαν Tht.) του (om. A) παροργισαι με rel. 8 простираѫ́ть ло́зѫ] om. S B La^{sc} Bo Tert. Hi.^{test} / (※ *O*) εκτ(ε)ινουσι(ν) (επεκτ. 147'; αποκτεινουσι 46) το (συν τι 62) κλημα (κτιμα 410; + αυτων 407) rel. ма] om. S / = 62 *L'*-311-Z^{v} Tht. 14-15 и҆ прозовѫ́ ... ѻ҆ушлышѫ н҃] om. S B La^{sc} Hi.^{test} / (※ *O*) και καλεσουσιν (vel -σωσιν) εν τοις ωσι(ν) (κεκραξονται εις τα ωτα pro καλ. εν τ. ωσι(ν) *L*-311-V-46-Z^{v} Tht.; κεκραξονται προς με 449) μου φωνη μεγαλη (om. φ. μ. A) και ου μη (ουκ pro ου μη *C'*-86' 544) εισακουσω (-σωσιν 130; -σομαι 763-46 *C'*-534-86') αυτων (-τους 239) rel. 21 гл҃а] = S / και ειπεν 46 22 е҆го] om. S / = 147' 23 ѡ҆ вра҆] απὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης S 25-26 въ жрꙁьѣскѫ́ рнзѫ] ποδήρη S 27 бл҃нзь] ἐχόμεναι S / εχομενα A' 88-147 534; εχομενοι Tht. 28 ѡ҆] = S / επι A-106 407 *L*-311 233

ἀναγκαίως ἐκεῖθεν καὶ ἡ τιμωρία λαμβάνει τὴν εἴσοδον: ἀναμνησθῆναι δὲ προσήκει τῶν ἄνω εἰρημένων, ὅτι τὸ τέταρτον τῆς πόλεως ἔφη θανάτῳ παραδοθήσεσθαι: ὅρα τοίνυν τὰς τιμωρητικὰς δυνάμεις εἰς τὴν τεταγμένην κόλασιν εὐτρεπεῖς: καίτοι τῶν Ἀσσυρίων τὰς πολλὰς μυριάδας εἷς ἄγγελος κατηκόντισε, καὶ τῶν Αἰγυπτίων τὰ πρωτότοκα εἷς ἀνελεῖν προσετάχθη: ἐνταῦθα δὲ ἓξ τῶν Ἰουδαίων ἐνεχειρίσθησαν τὴν τιμωρίαν, διὰ τὴν τῆς ἀσεβείας ὑπερβολήν.

2β "Καὶ ἀνὴρ, φησὶν, εἷς ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ."

Τοῦ ἑβδόμου τὸ σχῆμα ἱερατικόν: οὐ γὰρ ἦν τῶν κολαζόντων, ἀλλὰ τῶν λυτρουμένων τοὺς σωτηρίας ἀξίους: ἐπειδὴ γὰρ ἑβδόμην ἡμέραν τιμᾶσθαι διηγόρευσεν, ἀναγκαίως τὸν ἕβδομον ἐντιμότατον δείκνυσι.

2γ "Καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐστάθησαν ἐχόμενοι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ."[...].

3α Καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν Χερουβὶμ, ἡ οὖσα ἐπ' αὐτῶν, εἰς τὸν αἴθριον τοῦ οἴκου.[1]

Ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν κατὰ τῆς πόλεως ψῆφον ἐκφέρειν, ἔξω τῶν ἁγίων τόπων τοῦτο ποιεῖ: σωτηρίας γὰρ, ἀλλ' οὐ τιμωρίας ἐκεῖνοι παρεκτικοί.

3β Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυμένον τὸν ποδήρη, ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὴν ζώνην.

4 Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν: Δίελθε μέσην τὴν πόλιν, μέσην τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν καταστεναζόντων, καὶ τῶν κατοδυνωμένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Ἀγαθὸν μὲν γὰρ τὸ παραινεῖν καὶ συμβουλεύειν τοῖς ἁμαρτάνουσιν: ὅταν δὲ ἀντιλέγωσι, καὶ μὴ πείθωνται, ἀναγκαῖος ὁ θρῆνος [...]. Εὐσεβεῖς τοίνυν ὑπῆρχον καὶ οὗτοι ὀλοφυρόμενοι, καὶ στένοντες τὴν τοῦ λαοῦ παρανομίαν: διὸ ἐπίσημοι γίνονται, ἵνα μὴ κοινωνήσωσι τῆς τιμωρίας. Οὕτω, φησὶν, ἐκείνῳ ταῦτα ἐντειλάμενος, παρακελεύεται τοῖς λοιποῖς.

5β[2] Πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ κόπτετε, καὶ μὴ φείδεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε.

6 Πρεσβύτερον, καὶ νεανίσκον, καὶ παρθένον, καὶ νήπια, καὶ γυναῖκας ἀποκτείνατε εἰς ἐξάλειψιν: ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ' οὕς ἐστι τὸ σημεῖον μὴ

[1] Ez 9:2-3 et comment. segm. transp.

[2] Ez 9:5α om.

того дѣла ѝ мжкы ѿтждѹ наѹннаѣть пришествне·
помѣнжтн же лѣпо гл҃анное· ꙗкоже рёче, четврътжа
ча́сть града сѵ́рти прѣдатн· внднть о҃убо сн́лы ка-
знящжа, готовы на повелѣннжа ка́знь· а҃сѵ́рнйскы
бо многы тъмы ѐдни́нь а҃гл҃ь ѝзбоде· ѝ ѐгїпетскы
прѣвѣнца ѐдни́нь а҃гл҃ь ѝзбн· ннне же шестн а҃гл҃
порѫжнль е҃сть· жнды казннтн· анхновенїа дѣла бе-
сѹьстїа· сѣмаа̀го же ѿбра́зь жреѹь· не бѣ бо тѣ казна-
щнй а҃гл҃ь· нѫ ѝзбавлѣящнйхъ· ѝже сѫ̀ по҃бнн спа-
сенїю· ѐлмаже ѝ прѣ҃же сѣдмн д҃нь ѹнстн повелѣ·
того дѣла ѝ седмыѝ а҃гл҃ь ѹьстень покаѐть· ѝ ѐлма-
же хотѣаше на гра̂ ѿсжже́нїе ѿвѣщатн· вънѣ
с҃тыйхь мѣсть сё ѝавлѣѐть творѧ· сп҃соу бо сѣ, а̀ не
казнн сѵ́вѣстнтель сыӥ· 3b **И҃ прнзва мжжа ѡ҃блъче-** ҫ҃н
наа̀го въ рнза жрѣчѧ· ѝже нмѣ на ѹрѣслѣхь своѭ
поа̀сѣ· 4 **ѝ** рече **г҃ь къ немоу· пронди срѣдѣ града, срѣ-**
дѣ і҃ерлнма· ѝ даж̂ь знамен҃їе на лни́ца мжжъска· нже
стенать ѝ болѧдоужть, ѡ̀ безаконнѭ бываящнѭ
срѣдѣ ѭ̀· **Е҃лго** ѐсть сѣло поущатн ѝ сѵ́вѣщеватн· ҫ҃н
на доброё сѵ́грѣшажщнмь· тн ѐгда не послѹшаж-
ть, нѫ сѵ́протнвь гл҃ать· нжа̂ плакатн сѧ ѭ̀· ѝ снн
бо мжжн о҃убо нарнуемнй· прк҃омь сн́мь ва҃гоуьстн-
вн бѣа̀хж· ѝ плакаа̀хж сѧ вѵ́здыхажще безаконїа
лю̂ска· сего дѣла ѝ знаменнтн бываѫть· да сѧ́ не
прнѡ̀бщжть къ ка́знн· тако томѹ ѡ̀ ѿнѣхь ѐдино-
моу повелѣ сѧ· 5 **И҃ сн́мь р҃ѐ слышащоу мнѣ· ндѣте** ҫ҃ф
въ гра̂ въ слѣ̂ его, ѝ нсѣчете· ѝ не пощ҃дите о҃ко҃м̂
вашнма· ѝ не помл҃оуѧте, 6a **нн ста́рца нн ѭ̀ношж· нн**
дѣвнцж нн младенца· ѝ жены ѝзбнѧте· въ потрѣ-
бленїе на въсѣхъ· на нихьже е҃сть знаменїе не прн-

---

22 ва҃гоуьстн] тн ligatura 27 о҃ко҃м̂] о̀ oculo similis
11 покаѐть lege покажетъ] δείκνυσι сыӥ] ἐκεῖνοι
13 творѧ om. Щ
15 въ рнза жрѣчѧ] τὸν ποδήρη S 16 г҃ь] om. S B 46 La^{s} Bo Or.XI455 Lo. / = rel. срѣдѣ града] om. S / = (※ *O*) *O*-62′ *L*′′-^{46}-Z$^{\gamma}$ Tht.; πολιν 407 18 безаконнѭ] pr. πάσαις S / = 534 27 въ гра̂ въ слѣ̂ ѐго] transp. S / = *O*′ *L*′′ 87 Tht. 28 нн$_{1,2,3}$] om. S 29 нн] om. S 30-243a1 прнкасанте са] ἐγγίσητε S / = 46

ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου ἄρξασθε.
Πάλιν λέγω: [...] προστίθημι δὲ καὶ τὴν τοῦ θεσπεσίου Δαβίδ: "Μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν, καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ: ἐν ἡμέρᾳ γὰρ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Κύριος. "Ἀμφότερα γὰρ ταῦτα ἐν τοῖς ἀρτίως εἰρημένοις εὑρίσκομεν, τοὺς μὲν ἀφειδῶς παγγενῆ κοπτομένους [...]τοὺς δὲ δικαίως σωζομένους, καὶ τῆς ἐκείνων κοινωνίας μένοντας ἐλευθέρους. Κελεύει δὲ ἀπὸ τῶν ἁγίων αὐτοῦ τὰς τιμωρητικὰς ἄρξασθαι δυνάμεις, οὐκ ἀληθῶς ἁγίους αὐτοὺς ὀνομάζων, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὑπελαμβάνοντο, ὡς εἰς τὴν θείαν θεραπείαν ἀφωρισμένοι. Οὐ γὰρ, ὥς τινες ὑπέλαβον περὶ τῶν ἁγίων τόπων τοῦτο ἐῤῥέθη, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀφωρισμένων εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ θεραπείαν ἀνθρώπων: καὶ τοῦτο δῆλον τὰ ἑξῆς τῆς προφητείας ποιεῖ. Εὐθὺς γὰρ ἐπάγει: [...]
6 "Καὶ ἤρξατο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ."
Οὓς παρεγγυᾷ ἔνδον ἀναιρεθῆναι: δίκαιον γὰρ τοὺς ἐκεῖ παρανομοῦντας ἐκεῖ δοῦναι τὰς δίκας.
7 Εἶπε γὰρ, φησὶ, πρὸς αὐτούς: Μιάνατε τὸν οἶκον, καὶ πλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν: ἐκπορεύεσθε καὶ κόπτετε.
Ἐπειδὴ γὰρ αὐτοὶ εἰδώλοις τὸν οἶκον ἐμίαναν, ὁ δίκαιος κριτὴς τῇ τῶν παρανόμων σφαγῇ τοῦτο γενέσθαι παρακελεύεται. [...]
8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν, ὑπελείφθην ἐγὼ μόνος, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα, καὶ εἶπον: Οἴμοι, Ἀδωναῖ Κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκχέαι τὸν θυμόν σου ἐπὶ Ἰερουσαλήμ;[1]
Φιλάνθρωπος ὁ προφήτης καὶ πρὸς ἔλεον καμπτόμενος: [...] Ἀλλ' ὁ Δεσπότης καὶ τὸν εὐνούστατον οἰκέτην θεραπεύει, καὶ τῆς τιμωρίας διδάσκει τὸ δίκαιον.
9α Ἀδικία γὰρ, φησὶ, τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα μεμεγάλυνται σφόδρα, σφόδρα.
Καὶ τῷ διπλασιασμῷ τὴν τῆς ἐπιτάσεως παρεδήλωσεν ὑπερβολήν.
9β "Ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν πολλῶν, καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας, ὅτι εἶπον, Ἐγκαταλέλοιπε Κύριος τὴν γῆν, οὐκ ἐφορᾷ Κύριος."
Ταῦτα, φησὶ, τολμῶσι, πείσαντες ἑαυτοὺς μὴ ἐποπτεύειν με, μηδὲ ὁρᾷν τὰ γινόμενα.[2]

[1] Ez 9:6β-8 et comment. segm. transp.
[2] Ez 9:10-11 et comment. om.

1 **касаи̑те сѧ· ѿ ѡ̑свѧщенныи̑ мои̑ наѹ̑нѣте·**
2 Се нїнѣ рекѫ· бл҃женаа̑го де҃да сло҃во гл҃ѧща· бл҃женн
3 сѫнабъдѣваѫщен сѧ̑· и̑ творѧщен правдѫ въ все
4 врѣмѧ· въ дн҃ь бо зл҃ъ и̑здавнть и̑ гь҃· се бо и̑ въ гл҃а-
5 ныи̑ нїнѣ ѡ̑брѣтаемъ· ѡ̑вы бо сѣкомы внднмъ·
6 а̑ правднвыѧ спс҃аемы· и̑ ѿ прнчѧщенїа грѣшныи̑
7 свои̑ и̑здавлены· велнт же ѿ̑ ст҃ыи̑хь свои̑· казньныѧ
8 сн҃лы наѹ̑тн· не поно҃стннѣ ст҃ы прозываѫ҃ и҃а҃· нѫ҃ е̑лма-
9 же самн сѧ мнѣа̑хѫ, и̑ако и̑ на бо҃жна слоужбѫ҃ нарѐнн·
10 нѣ́сть бо сѐ ѡ̑ ст҃ыи̑хь мѣстѣхь реѵено· и̑ако дроуѕнн̑
11 мнать· нѫ ѡ̑ нарéѵенныи̑ на бо҃жна слоужбѫ҃· се же
12 и̑вѣ· по се́м бо пр҃роуьство творнть гл҃а· 6b И **наѹ̑а сѧ**
13 **ѿ̑ мужь старыи̑хь нже бѣшѫ҃ а̑тр҃ь въ дворѣ·** 7 **и̑ рѐ**
14 **къ нн҃ѥ ѡ̑скврънните дѡ́мъ· и̑ напълънните мр҃твць**
15 **и̑сходѧще сѣцѣте·** 8 **и̑ бы҃ вънегда сѣѵе̑а̑хѫ҃ ѡ̑ста̑**
16 **а̑зъ и̑ падохъ нн҃цъ· и̑ възъпи̑ и̑ рекохъ· о҃у лютѣ мнѣ**
17 **а̑донаю гн҃· потрѣблѣешн ты҃ ѡ̑статъкъ и̑зл҃вь·**
18 **въне҃а разлнваѣшн и̑ро́сть своѧ на і҃ерл҃нмъ·**
19 И́деже сътворншѫ҃ безаконїе· тоуже и̑ нзбнтї а по-
20 велѣ· е̑лма бо и̑ тн ѡ̑скврънншѫ҃ хра́мь гн҃ь коу-
21 мнрн· то҃ повелѣ бытн и̑сѣѵенїю безаконнникь
22 тѣхъ правднвыи̑ сѫ҃дни̑· сѐ же вндѣвь пр҃рк҃ъ, и̑
23 ѵа҃колюбець сыи̑ на мр҃ть прѣклаѣ̑т сѧ· нѫ҃
24 вл҃ка бл҃гоо҃умнаа̑го раба сво слоушаѣ́ть· и̑ казнн
25 праведно сѐ скаѕаѣ́ть· 9 И **ре́ѵе къ мнѣ, непрàвда**
26 **домꙋ и̑зл҃ва́ и̑ і҃оу҃дннà възвелнчѣ́т сѧ сѣло·**
27 **и̑ако напълънн сѧ землѣ лю҃нн̑ мно́гь· и̑ гра̑ напълъ-**
28 **нн сѧ непрàвдъ, и̑ неѵнстотъ· и̑ако рѣшѫ҃· ѡ̑ста-**
29 **внль е̑́сть гь҃ землѧ· ненавндть гь҃,** 10 **нѫ҃ а̑зъ е̑́смь· не**
30 **пощждть о҃ко моё нн помл҃оуѫ҃· пѫ҃тн и̑ на главы и̑ да҃·**

---

30 о҃ко] ὁ oculo similis
24 сво lege своего
4 бо$_2$] + и Щ 24 сво sic! Щ

1 ѡ̑] pr. καὶ S / = B Bo 13 старыи̑хь] om. S 106 Aeth / (※ *O*) =ν rel. а̑тр҃ь] ἔσω S / εσωθεν 534 410; εως 407; om *L*-311-V-46 14 мр҃твць] pr. τὰς ὁδοὺς S 15 и̑сходѧще] = S / εκπορευεσθε και *L*-311-V-46 Tht. сѣцѣте] = S / + (※ Q^{mg}) και εξελθοντες ετυπτον (εκοπτον 22^{c}) την πολιν Q^{mg}-62 *L''* Tht. бы҃] = S / om. 46 15-16 ѡ̑ста̑ а̑зъ] om. S / (※ *O*) υπελειφθην (vel. -ληφθην, pr. και 62) εγω *O' L''* 91^{mg}-*cI*-403'; υπελειφθην εγω μονος Tht. 17 а̑донаю] om. S B La^{s} Bo Chr. / = rel. ѡ̑статъкъ] τοὺς καταλοίπους S 18 разлнваѣшн] + σε S / σου 147' 544; = A'-106 *L*-V Tht. 29 нѫ҃] καὶ S а̑зъ е̑смъ] om. S / = A 147' *C''*-239'-403'-710 26 544; γε εγω 62

2-4 cf. Ps 105:3 4 cf. Ps 40:1

10:1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν Χερουβὶμ, ὡς λίθος σαπφείρου: ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτῷ.[1]
Ἐνταῦθα σαφῶς λοιπὸν ἃ ἐθεάσατο ζῶα, Χερουβὶμ ὀνομάζει: σημαίνει δὲ, ὡς ἔφην τὸ ὄνομα πλήρης γνώσεως.
2α Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολήν: Εἴσελθε εἰς τὸ μέσον τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν Χερουβίμ.
Ἐπισημήνασθαι χρὴ, ὅτι οὐδενὶ τῶν ἓξ τοῖς Χερουβὶμ πελάσαι προσέταξεν, ἀλλὰ τῷ τὴν στολὴν ἐνδεδυμένῳ [...].
2β "Καὶ πλῆσον τὰς χεῖράς σου ἀνθράκων πυρὸς, ἐκ μέσου τῶν Χερουβὶμ, καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν."[2]
Φρίκης δὲ μεστὰ τὰ θεωρούμενα: πυρὸς ἄνθρακες σκεδαννύμενοι: τιμωρητικαὶ δυνάμεις, δηλαδὴ τὴν πόλιν περινοστοῦσαι.
4α Καὶ ἀπῆρεν ἡ δόξα Κυρίου ἀπὸ τῶν Χερουβὶμ εἰς τὸ αἴθριον τοῦ οἴκου.[3]
Ἐπειδὴ γὰρ προσέταξε ληφθῆναι τοὺς ἄνθρακας, καὶ σκεδασθῆναι κατὰ τῆς πόλεως, ὑποχωρεῖν πως δοκεῖ,

---

[1] Ez 10:1-2β et comment. segm. transp.
[2] Ez 10:2γ et 10:3 om.
[3] Ez 10:4β, 10:5 et 10:6α om.

1 Мнѡвенїа ѯ ѩвн рекы, двашн сѣло· се бо дрзжнжшж
2 рѣшн, прѣпрѣвше са самн· и ѥ҆лмаже рѣшж не вн-
3 дить· того дѣлѣ не оузра слззъ ѯ· нж достоѡно хждо-
4 жзства ѯ, ѡ҆да́мз на главы ѯ· пжти бо хждожзства
5 нарéуе· 11 Ѡ сѣ мжжь ѡ҆блзуеный въ врзуьскы рнзы·
6 и прѣпоасаный поа҆сомз урѣсла е҆го· и ѡ҆вѣшаваа҆-
7 ше гл҃а, сътворнхъ ѩкоже заповѣда мн· Ѓемоу та-
8 ко гл҃аноу взъвратн са повелѣный· знамен҃ïе сътво-
9 рнвь подобнымз сп҃соу гл҃а· ѩко сътворѝ повелѣ-
10 нное· 1 Ѡ вндѣхъ и сѣ врзхоу тврдѣлн на́ главоа хе-
11 ровнмскоа· ѩко и камыкь самфи́ра· ѡ҆блзуен҃ïе
12 прѣстола на не́мз· 2 и рéуе къ мжжоу ѡ҆блзуеноѡ́м
13 въ оутва́рь· взлѣзн срѣдѣ колесь ѩже по́ херовн-
14 момъ· и напльнн грзсти свои́ главень ѡ҃гне́нь, ѡ҆ срѣ-
15 ды херовнма, и расыпан по градоу· и въннде прѣ́ мноа
16 3 херовнм же стоа҆ше ѡ҆ деснжа домоу· и вънегда́ въ-
17 хожда́ше мжжъ, и ѡ҆бла́къ напльнн дворъ атрзнн́·
18 Ѓже вндѣ жнвоты· тыѝ нїнѣ херовнмь нарнуеть· се же
19 са ре́ть жндовскы· множзство разоумѣнїа· и нїѥ-
20 дномоу́же ѡ҆ шестн херовнмь прнстжпнти повелѣ·
21 нж ѡ҆блнуеноу́моу въ оутварь жрзуа· грозы же плъ-
22 но въсе вднмое· главна ѡ҃гньы расыпаємы· ка-
23 зньыа сна́лы гра́ ѡ҆бходящж· оумныи́ и с҃тыи́ вещи
24 сълнуенїа многоѡ́бразны, и страшны възоромъ·
25 4 Ѡ вздвнже са сла́ва гн҃ѣ ѡ҆ херовнма, въ непокрзве-
26 нное дво́ра· и напльнн до́мъ ѡ҆бла́кз· и́ дво́рз на-
27 плънн са сла́вы гн҃а· 5 и гла́ крнлоу хровнмскоу·
28 слышашж а҃ до вънѣшнаа҆го дво́ра· ѩко и гла́ бо-
29 жнѝ сдан гл҃аѱоу· Ѓлмаже повелѣ взъатн
30 главна и расыпатн по градоу· тъщнт са ѡ҆стжпн-

---

8 сътво-] тв ligatura 29 сдан sic!

11 ѡ҆блзуенїе lege ѡблнуенне 21 ѡ҆блнуеноумоу lege ѡблзуеноуоумоу

11 самфи́ра sic! Щ

5 въ врзуьскы рнзы] τὸν ποδήρη S 6 поа҆сомъ] = S / om. *L*-311 11 ѡ҆блзуенїе] ὁμοίωμα S / + ειδους *L*$^{-46}$ 14 грзсти] δράκας S / χειρας A 22^{c} *C*$^{''}$-86'-239' Tht. 16 и] om. S 26 дво́ра] τοῦ οἴκου S 26-27 напльнн са] + φέγγους S 28 слышашж а҃] ἠκούετο S вънѣшнаа҆го дво́ра] transp. S 29 сдан] Σαδδαι S гл҃аѱоу] = S / λεγειν *L*$^{-36}$-311, και λεγει 538-V; om. 46

χώραν διδοὺς τῷ προσταχθέντι ποιῆσαι τὸ κελευσθέν: ἐδεδίει γὰρ πάντως πελάσαι τῆς θείας δόξης ἐποχουμένης τῶν Χερουβίμ: μέγιστος δὲ ἦχος ἀπετελεῖτο τῶν πτερύγων κινουμένων τῶν Χερουβὶμ, ὡς ὑπολαμβάνειν βροντὴν εἶναι, ἢ θείαν φωνήν: τὸ γὰρ "Ὡς φωνὴ Θεοῦ Σαδαί"-"ἱκανοῦ Θεοῦ βροντὴν"

6β Καὶ ἦλθε, φησὶν, καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν τροχῶν.

7 Καὶ ἐξέτεινε, φησὶν, ὁ Χερουβ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀναμέσον τῶν Χερουβὶμ, εἰς μέσον τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν Χερουβίμ: καὶ ἔλαβε, καὶ ἔδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν, καὶ ἔλαβε, καὶ ἐξῆλθε.

Τὴν τῶν ἀοράτων ταγμάτων διαφορὰν καὶ ἐντεῦθεν ἔστι μαθεῖν: οἱ μὲν γὰρ ἐξ οὐδὲ πελάσαι τοῖς Χερουβὶμ προσετάχθησαν: ὁ δὲ πελάζει μὲν, οὐ κατατολμᾷ δὲ τοῦ μέσου τῶν Χερουβὶμ, ἀλλ' αὐτὰ τὰ Χερουβὶμ ὀρέγει τοὺς ἄνθρακας.

8 Καὶ ἴδον, φησὶ, τὰ Χερουβὶμ ὅμοια χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν.[1]

Ἐνεργείας δὲ αἱ χεῖρες σημαντικαί: εἶτα ἐξηγεῖται πάλιν τὰ κατὰ τοὺς τροχοὺς [...], ἃ καὶ ἤδη προειρήκαμεν: τὸ δὲ εἶδος τῆς χρόας μόνον ἐνηλλαγμένον ἑωρακέναι φησίν: ἐκεῖ μὲν γὰρ, [...] ὡς εἶδος ὑακίνθου ἔφη τεθεᾶσθαι: ἐνταῦθα δὲ, κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα, ὡς εἶδος ἄνθρακος: ὥστε κἀντεῦθεν ἡμᾶς μαθεῖν, ὡς οὐκ αὐτὰς εἶδε τῶν ἀοράτων τὰς φύσεις, ἀλλ' ὁμοιώματά τινα καὶ εἰκάσματα: διὸ καὶ ἐνηλλαγμένα θεωρεῖ. Ταύτην δὲ τὴν ἐναλλαγὴν καὶ ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ ἐθεάσατο: [...] Οὐ τοίνυν τοιαύτη τῶν ἀοράτων δυνάμεων ἡ φύσις, ἀλλὰ πρὸς τὴν χρείαν ὁ Δεσπότης τὰς τοιαύτας οἰκονομεῖ θεωρίας. [...][2]

---

[1] Ez 10:7-8 et comment. segm. transp.

[2] Ez 10:9-12 om.

тн мѣсто дан повелѣнноѡмꙋ сътворнтн повелѣнно-
є· не смѣѧше бо прнстꙗпнтн къ бжнн славѣ· на̂ хе-
ровнмомъ сꙗщн· велнкь бо гл̑а нсхожда́ше· двнжѧ-
щем са крн́ломъ херовнмскымъ· ѩкоже мнѣтн грѡ̑
сꙗщн· нлн гл̑а бо́ постнжна· садан̑ бо са жндовскы ре̑ть
постнжень· 6 Н̑ бы̑ вънегда заповѣдаа́ше мꙗжоу· ѡ- 1ꙗ
блꙋченоѡ́моу въ ѹтва́рь ст̑жа̀ гл̑а· възмн ѻ̑гнь
ѡ̀ срѣды колесь· ѡ̀ срѣды херовнма· н̀ въннде н̀ ста̑
блнзь коле́сь· 7 н̀ простѣ херовнмь рꙗкѫ своа̀· межо̂ѹ
херовнмомь срѣдѣ ѻ̑гнѣ сꙗщаа́го срѣдѣ херовнма·
н̀ въза н̀ вздасть въ рꙗцѣ, ѡ̀блꙋченоѡ́мꙋ въ оутва́-
рь ст̑жа̑, н̀ въза н̀ нзыде· 8 н̀ вндѣхь херовнма· н̀ ѡ̀блн- 1ꙗ
ченїе рꙗкь ч̑ловѣ по̂ крнлы н̑· Н̑ ѡ̀ сего е̑сть разоумѣтн
невндмымн̑ ѵнновь разлнченїе· шестын̀ бо а̀г̑гль, ѡ̀-
нѣмь не повелѣ са прнблнжнти къ херовнмомъ·
а̀ снн̑ ѐдннын̀ прнстꙗпн· нж не дрѣзе срѣдѣ херо-
внма вѣсꙗщн· нж̑ самн херѹвнмн дажть гла́вна·
рꙗцѣ дѣло ѩвлѣѐтѣ· по се́м же съповѣдаѐть ѡ̀
колесе̑· ѐже пръ̂же сказахомъ· нїнѣ же тзуїа̀ въ-
зо́ръ блѣска, прѣмѣнень вндѣв са г̑леть· ѡ̀нде б̑
ѩко вѣзо́ръ їа̑кн́нфа камыка вндѣв са ре̑· а̑ сде
ѩко сказашж седьмьдесѧть, ѩко н̀ вѣзо́ръ гла́вень·
ѩкоже н̀ ѡ̀ сего на́мь разоумѣтн· ѩко нѣсть самъ̀
невндмымн̑ сн́ль вндѣль, нж̑ ѡ̀блнченїа· тѣмже
н̀ прѣмѣнѣѐмы вндѣ а· н̀ херовнм же вндѣ разлн́-
ѹь ѡ̀бразы· нж̑ нѣ́сть тако оубо ве́шь невндмымн̑
сн́ль· нж̑ на потрѣбованїе г̑ь, н̀ ѩвленїа о̀устрааѐ·
9 Н̑ вндѣ̑ н̀ се· четырн колеса стоа̀хж дрѣжщꙗ са херо- 1ꙗ
внма· коло ѐдино дрѣжж са ѐдного херовнма· ко-
ло же дроугое дрѣжж са херовнма ѐдного· вѣзо́рь

---

22 н̀] om. Щ

7 г̑ла] = S / και λεγειν L^{-36}-311; και λεγει 538-V; om. 46 8 въннде] = S / εισηλθειν V; ηλθε Tht. 9 херовнмь] om. S / ο χερουβ(ε)ιμ *o* 48-*II* 87-*cII*-613 26 410; ο χερουβ rel. 9-10 межоу херовнмомь] om. S / (※ *O*) εκ των ανα μεσον των χερουβ(ε)ιμ (-βειν) O-62' *L'*-311 Tht. сꙗщаа́го] = S / om. *cII* 28 четырн колеса] transp. S / = *O' L''* 28-29 херовнма] χερουβ S / -β(ε)ιμ 62' L'^{-36} 87-490*-130-233-239-306*-613 26; των χερουβιμ 410 29-30 коло ... ѐдного] om. S B 147 311-46 764-130-233 La^{sc} Bo Aeth Arm / (※ *O* 86) και τροχος εις εχομενος (ερχ. 91) χερουβ (του χ. A; του χερουβειμ του 62; -β(ε)ιμ L^{-36}-538 87-239-613 26; των χερουβιμ 410) ενος (om. A 407) rel.

Διδάσκει δὲ, ὅτι καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αἱ πτέρυγες, καὶ οἱ τροχοὶ, πλήρεις ἦσαν ὀφθαλμῶν, τῆς γνώσεως αὐτῶν τὸ πλῆθος διδασκόμενος[1]: ὅπερ καὶ σημαίνει τὸ ὄνομα γελγέλ.

13 Τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις, φησὶν, ἐπεκλήθη γελγὲλ ἀκούοντός μου.[2] Τουτέστιν, ἀνακυκλεῖσθαι καὶ ἀνακινεῖσθαι προσετάχθησαν.

15α Καὶ ἐπήρθη, φησὶ, τὰ Χερουβίμ.

Εἶτα διδάσκων ἡμᾶς, ὡς ταῦτα καὶ ἤδη πρότερον ἐθεάσατο, φησίν:

15β "Τοῦτο τὸ ζῶον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ."

Ἀλλὰ τότε τῆς μὲν θεωρίας ἀπήλαυσε, τὴν δὲ προσηγορίαν ἠγνόησε: νῦν δὲ καὶ τοῦτο μεμάθηκεν.

16 Καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ Χερουβὶμ ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν: καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὰ Χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καί γε αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἐχομένων ἀπ' αὐτῶν.

17 Καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ εἱστήκεισαν καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτὰ ἐμετεωρίζοντο μετ' αὐτῶν, διότι πνεῦμα ζωῆς ἐν αὐτοῖς.[3]

Εἴποντο, φησὶ, κατὰ πάντα τοῖς Χερουβὶμ οἱ τροχοὶ, καὶ κινουμένοις συνεκινοῦντο [...], καὶ ἑστώτων εἱστήκεισαν, οὐχ ὑπό τινος βίας συρόμενοι, ἀλλ' αὐτόματοι τούτων ἕκαστον ἐνεργοῦντες: πνευματικῶς γὰρ καὶ αὐτοίζωῆς ἐν μετουσίᾳ ἐτύγχανον.

---

[1] Haec ad Ez 10:12 se referunt

[2] Ez 10:14 om.

[3] Ez 10:13-17 et comment. segm. transp.

же колéсь ꙗ҆ко и҆ вѣзóръ каменїа ѡ҃гньна· 10 и҃хь ѡ҆бличе-
нїе четырехъ· ꙗ҆коже е҆ѓа є҆́сть коло въ колесѣ· 11 вѣне-
гда и҆дѣахѫ на четыри части и҃ и҆дѣахѫ· не ѡ҆бращa-
а҆хѫ сѧ е҆гда и҆дѣа́хѫ· ꙗ҆коже на неже мѣсто а҆́ше вѣзъ-
рѣа́ше· є҆дины начатъкъ въ сѧ̂ъ е҆го и҆дѣахѫ и҆ не ѡ҆-
бращаа́хѫ сѧ е҆ѓа и҆дѣа́хѫ· 12 вѣсѣ же тѣлеса и҃ и҆ хрⷭ-
бти и҃· и҆ рѫцѣ и҃ и҆ крила и҃, и҆ колеса плѣна о҆́чесъ ѡ҆-
кр҃тъ четырь колесь и҃· 13 колеса же сі҆ нарекошѧ сѧ слы-
шѫщоу мнѣ гѣлгѣ́ль· 14 четыри же лица є҆дномꙋ· лѝ-
це є҆дномоу лице херовимле· лице же второа́го
лѝце ѵа҃ве· третїее҆ же лице львово· и҆ четвръто҆е
лѝце ѡ҃рле· 15 и҆ вѣзѧ сѧ херовимъ снѣ̀ животъ, и҆же ви-
дѣхь на рѣцѣ ховаръ· 16 и҆ е҆гда и҆дѣахѫ херовими, и-
дѣаахѫ и҆ колеса и҆ сі҆ дрѣжѫщи сѧ и҃· и҆ вѣнеѓа вѣзд҃ви-
саа́хѫ сѧ крила херовимлѣ· ꙗ҆ко вѣзвышнти сѧ ѡ҃
земла, и҆ не ѡ҆бращаа́хѫ сѧ· колеса и҃ и҆ таже дрѣжѫ-
щa сѧ и҃· 17 е҆гда стоа́хѫ тѣ̀ стоа́хѫ и҆ ѡ҃на· и҆ вѣнегда вѣ-
звышаа́хѫ сѧ тѣ̀, вѣзвышаа́хѫ сѧ и҆ ѡ҃нѣ съ нимѝ· и҆-
же д҃хь животень бѣа́ше въ нѝ· ℭказаѣ́т же, ꙗ҆- р҃ѳ
ко вѣсе тѣло и҃хь и҆ крила и҆ колеса плѣна о҆́чесь· сѣ̀
множьство разоума и҃ ꙗ҆влѣ́ѣть· и҃ма же колесе҆́м
нарчеть гѣлгѣ́ль· се же ре҃т сѧ врътѣнїе колѣ
кр҃тъ· и҃лѣ ѡ҆бращенїе въ крѫгь· скаꙁаѫ́ же ꙗ҆ко и҆
прѣ́же бѣ вндѣль съ̀ животень· тъ́ѓа вндѣнїа
наслади сѧ, нѫ и҃мень не вѣдѣа́ше· а҆ нїнѣ и҆ сё ра-
зоумѣ· ре҃ же въ всемъ е҆гда херовимъ подвизa-
а҆хѫ сѧ· то и҆ колеса съ нимѝ вѣслѣ́ѫа́хѫ· и҆ егда
стоа́хѫ ѡ́нѣ, то и҆ колеса стоа́хѫ· не и҃ного нѫ́ѣа
вѣкоимѝ· нѫ̀ самѣ къ́ѡ и҃хь сѣ̀ сѣдѣлаѫ́ще· д҃хо-
вноѡ́моу бо животоу· и҆ тѣ прнчастнѣ бѣа́хѫ:

---

7 о҆чесъ] о҆ oculo similis 20 о҆́чесь] о҆ oculo similis

1 каменїа] λίθου S / λιθων 407 и҃хь] pr. καὶ S 1-2 ѡ҆бличенїе] ὄψις S / θεωρια *L'*-46 2 въ] ἐν μέσῳ S 5 въ сѧ̂ъ е҆го] om. S / (※ *O L*) οπισω αυτου (-των V) *O' L'*-311 *C'*-403' 6 вѣсѣ же тѣлеса и҃] om. S / (※ *O*) και πασαι αι σαρκες (πασα η σαρξ pro π. αι σ. *III*) αυτων *O' III* 7 рѫцѣ] = S / οι ποδες 46 и҃$_2$] om. S 8 и҃] om. S / = rel. 9-12 четыри же ... ѡ҃рле] om. S B Hi.^{test} / (※ *O L* 710) και τεσσαρα προσωπα τω ενι (+ και 534) το προσωπον του ενος (εχεν εκαστον των ζωων το προσωπον το εν *L'*-46-311; ειχε τ.ζ. εκ. και το προσ. το εν 46 pro τω ενι το πρ. του ε.) προσωπον (om. 544) του (των 26 410; om. A *L''* 710) χερουβ (c. var.) και το (om. 62' V-46) προσωπον του δευτερου (το δευτερον pro του δευτ. *L'*-311) προσωπον ανθρωπου και το τριτον (το προσωπον του τριτου pro το τριτον A) προσωπον λεοντος και το τεταρτον προσωπον αετου rel. 12 вѣзѧ сѧ] ἐπῆραν S / απεραν *C*; επηρεν 130 106; επηρθη 62 *L'*-311 Tht. 14 сі҆] = S / ουτο V; αυτοι 147; om. 534 15 крила херовимлѣ] τὰ χερουβιν τὰς πτέρυγας αὐτῶν S / om. αυτων 534 16 и҃$_1$] om. S / = *C* 16-17 и҆ таже дрѣжѫща сѧ и҃] om. S B V/ (※ *O*) καιγε αυτοι απο των (απ αυτων pro απο των 106; om. απο των 46) εχομενα (-νων 147 *L'*-449* 764 233-613 544 Tht.) αυτων (-τω 233; απ αυτων Tht.) rel. и҆ ѡ҃на] om. S 18 и҆ ѡ҃нѣ] om. S 19 бѣа́ше въ нѝ] transp. S / = 147' *L'* 90-233 106 Tht.^{P}

18 Καὶ ἐξῆλθε δόξα Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴκου, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὰ Χερουβίμ.
19 Καὶ ἀνέλαβε τὰ Χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτά, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου Κυρίου τῆς ἀπέναντι, καὶ δόξα Θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνωθεν.
Ἡνίκα μὲν γὰρ τοὺς ἄνθρακας ληφθῆναι προσέταξεν, ἔδοξέ πως ἀφίστασθαι, ἵνα καταθαῤῥήσῃ προσελθεῖν ὁ προστεταγμένος: ἐκείνου δὲ γινομένου, πάλιν ἐπανιέναι δοκεῖ, καὶ ἐποχεῖσθαι: τὰ δὲ Χερουβὶμ φησι μετέωρα, καὶ ῥᾷον διὰ τοῦ ἀέρος ἐφέρετο, τῇ κινήσει τῶν πτερύγων ἀντὶ ποδῶν χρώμενα: εἴποντο δὲ οἱ τροχοὶ οὐδὲ βραχὺ χωριζόμενοι: ἐπωχεῖτο δὲ ἡ τοῦ Θεοῦ δόξα, οὐκ αὐτὸς ὁ Θεός: ἀπερίγραπτος γὰρ, καὶ πανταχοῦ παρὼν, καὶ τὰ πάντα πληρῶν ἀλλ' ἡ τούτου δόξα ἡ πρὸς τὰς οἰκονομίας ἐπιφαινομένη.
20 Τοῦτο, φησὶ τὸ ζῷόν ἐστιν ὃ εἶδον ὑποκάτω Θεοῦ Ἰσραὴλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ: καὶ ἔγνων ὅτι Χερουβίμ ἐστι. [1] [...]
11:1 Καὶ ἀνέλαβέ με, φησὶ, Πνεῦμα, καὶ ἐξήγαγέ με ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου Κυρίου τὴν κατέναντι τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς: καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύλης, ὡς εἰκοσιπέντε ἄνδρες, καὶ ἴδον ἐν μέσῳ αὐτῶν Ἰεζονίαν τὸν τοῦ Ἰεζὲκ, καὶ Φαλτίαν τὸν Βαναίου, τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ.
2 Καὶ εἶπε. Κύριος πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια, καὶ βουλευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
3 οἱ λέγοντες: Οὐχὶ προσφάτως ᾠκοδόμηνται οἰκίαι; Αὕτη ἐστὶν ὁ λέβης, ὑμεῖς δὲ τὰ κρέα.[2]
Κατηγορεῖ καὶ τῶν ἡγουμένων, καὶ τῶν ὑπηκόων, ὡς ἐναντία τῷ Θεῷ βουλευομένων, καὶ τοῖς προφήταις ἀντιλεγόντων, καὶ πείθεσθαι μὴ θελόντων ὅτι τοῖς πολεμίοις παραδοθήσονται, ἀλλὰ τὴν πόλιν οἰκήσουσι, κἀκεῖ δέξονται τοῦ βίου τὸ τέλος. Νεόδμητοι γὰρ, φησὶν, αἱ οἰκίαι, καὶ ἐν ταύταις κατοικήσομεν, καὶ τοῦ βίου τὸ πέρας δεξόμεθα:

[1] Ez 10:18-20 et comment. segm. transp.
[2] Ez 11:4 om.

18 И҃ и҆зыде сла҃ва г҃нѣ ѡ҆ непокрꙋвеннаа҆го домꙋ· и҆ вꙁы-
де на херо҃вимь· 19 и҆ вꙁдо҆́нгошж кр҃ла херовимн· и҆ вꙁ-
вы́снш сѧ ѡ҆ ꙁемлѧ пр҃ѣ мноа҃· е҆гда и҆зыдошж тѝ
и҆ колеса дрꙋжа́ща сѧ и҃· и҆ кꙋ пр҃ѣвратїю врать домꙋ
г҃нѣ і҆а҃же протнвж· и҆ сла҃ва дѡ́моу і҆зра҃ва бѣа҆ше на нн҃
съвыше· 20 сꙋ же тꙋ ҆о҆ и҆же вндѣхь по҃ бг҃мь и҆і҆зра҃вѣмꙋ
на рѣцѣ хова҃рѣ· и҆ по҃зна҃ і҆ако херовимь ҆є҃· ꙗ҆гда пове-
лѣ гла҃вна вꙁдтн· і҆ави сѧ і҆ако и҆ ѡ҆стжпла· да дрꙋ-
ꙁне҆ пр҃нстжпнтн повелѣнны· томоу же бывшоу па-
кы вꙁдвращаж сѧ і҆ави, и҆ сѣда на нн҃· херовнм же па-
рашѐ, и҆ о҆ꙋдобь парѣахж подвнженїемь кр҃нлыни҃мꙋ·
вꙁ ногоу мѣсто подвнсаа҆хж сѧ· вꙁслѣжа҆а҆хж же сѧ
и҆ колеса нн мало не ѡ҆стажшꙗ· сѣдѣа҆ше сла҃ва бж҃на
не са҃мꙋ бг҃ꙋ, не вꙁпнсаѣ́м' бо є҆сть нн нарнуемь на мѣ-
стѣ· вꙁде бо ѣ҆сть· нж҃ слава е҆го і҆а҃же і҆авлѣет сѧ на-
строѧ· 1 И҃ вꙁѧ мѧ дх҃ъ и҆ вꙁведе мѧ кꙋ вратомꙋ
домоу г҃нѣ, і҆а҃же зрать на вꙁстокꙋ· и҆ се пр҃ѣ вра-
томь вратны҃мꙋ, і҆ако и҆ к҃· тнн҃ е҃· мжжꙋ· и҆ вндѣ҃
срѣдѣ нн҃ і҆ездонїа҆ и҆ездекова· и҆ фа҃лтна фанеѣ́ва
старѣ҆шнны лю҃скы· 2 и҆ ре́ре кг҃ь кꙋ мнѣ сне҃ ча҃ть·
снн҃ мжжнн҃ помышлѣ́жщен соуа҃· и҆ съвѣть тво-
рашен вꙁ градѣ семъ· 3 гла҃щен не вꙁ новѣ ли сѧ
съградншж домове· се є҆сть коноь а҆ вы маса·
Хоуанть довѣщавам· и҆ старѣншнны людꙁскꙋ·
и҆ до повнннын҃ъ ны҃мꙋ· і҆ако съпротнвь творашѐ
бо́у· и҆ пр҃о҆комъ протнвжгла҃щемь, и҆ не хота-
щем сѧ покорнтн· сего дѣлѣ ратны҃мь пр҃ѣда-
нн бж҃дать· нж҃ вꙁ градѣ жнвжще тꙋ конець прн-
и҆мж· гла҃шж бо і҆ако новосꙁграже҆нн сж҃ть домове
жнвѣмь вꙁ ни́хь· и҆ да прнн҃мемь конець жнтню

---

21 тво-] тѣ ligatura

Ez 10:21-22 om. 6 же тꙋ lege жнвотꙋ] ζῷόν 20 кг҃ь lege г҃ь

18 тнн҃] тн,н Щ

1 непокрꙋвеннаа҆го] om. S B La^{s} Aeth Iust. / (※ *O*) = rel. домꙋ] = S / om. 48^{txt}-311 2 вꙁдо҆́нгошж] = S / ανελαβε(ν) 62 *L'*-311 *C'''*$^{-534}$-86'-239'-403' 26 Tht. кр҃нла херовимн] τὰ χερουβιν (+ επι 48-311) τὰς πτέρυγας αὐτῶν S 3 ѡ҆ ꙁемлѧ пр҃ѣ мноа҃] = S / transp. 534 е҆гда и҆зыдошж] = S B *O*-62' *C'''*-403' Bo Aeth Arm / ἐν τῷ ἐξαιρειν rel. 4 колеса] = S / + αυτων 534 и҆] + ἔστησαν S 5 дѡ́моу] θεοῦ S 6 тꙋ ѣ҆] τὸ ζῷόν ἐστιν S / om. εστιν 534 106 17 домоу г҃нѣ] = S / κυριου 407; του οικου *C*-86' і҆а҃же] pr. τὴν κατέναντι S / pr. την απεναντι 26 17-18 пр҃ѣ вратомь вратны҃мꙋ] ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύλης S 19 і҆ездонїа҆] = S / ιεχονιαν B A 407 *cII* и҆ездекова] τοῦ Εζερ S B / ιεζερ *L''* 239' 393 403^{c}-613; = Tht.; ιαεζερ 130-233; ιαζερ A''-106 87^{txt}-91^{txt}-*cI*-534-86'-403*; αζερ Q^{mg} 410; αζουρ *O'* (Q^{txt}) 87^{mg}-91^{mg}-490 фанеѣ́ва] τοῦ Βαναίου S / βακαιου V; βαιναιου 147; βαναια 62 20 ре́ре] + κύριος S 21-22 съвѣть творашен] βουλευόμενοι βουλὴν πονηρὰν S 23 вы] ἡμεῖς S / = 147' V Tht.

1-3 Ps.17:11

τούτου χάριν ἀγανακτῶν ὁ Θεὸς τὴν ἐσομένην τῶν πολεμίων ἔφοδον διὰ τοῦ προφήτου προλέγει.

5 Ἐπέπεσε γὰρ, φησὶν, ἐπ' ἐμὲ Πνεῦμα Κυρίου, καὶ εἶπε πρός με: Τάδε λέγει Κύριος. [...] Οὕτως εἴπατε, οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ τὰ διαβούλια τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι.

6 Ἐπληθύνατε νεκροὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν.

7 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος: Τοὺς νεκροὺς ὑμῶν, οὓς ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοί εἰσι τὰ κρέα, αὐτὴ δέ ἐστιν ὁ λέβης, καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς.

8 Ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Ὑμεῖς μὲν, φησὶ, λέβητα τὴν πόλιν ἀπεφήνατε, νεκρῶν αὐτὴν μυρίων ἐμπλήσαντες: τούτου χάριν οὐ τεύξεσθε ὧν ἐλπίζετε, οὐδὲ ἄλυπον δέξεσθε τοῦ βίου τὸ πέρας, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις, οὓς δεδοίκατε, παραυτίκα παραδοθήσεσθε, καὶ τῆς ἐκείνων ῥομφαίας γενήσεσθε παρανάλωμα.

9 Καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ παραδώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω ἐν ὑμῖν κρῖμα.

Δικαίως, φησὶν, ὑμᾶς τιμωρήσομαι: ἐπειδὴ γὰρ ὑμεῖς τοὺς ὁμοφύλους ἀνείλετε, ἀλλοτρίοις καὶ πολεμίοις ἐνδίκως παραδοθήσεσθε.

10β[1] Ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς: καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.

Ἔξω, φησὶ, τῆς πόλεως τίσετε δίκας ὧν ἠσεβήσατε, καὶ διὰ τῆς πείρας μαθήσεσθέ με Δεσπότην.

11 Αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα: ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς.

12α Καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.[2]

Οὐκ ἀποθανεῖσθε, φησὶν, ἐν τῇ πόλει, οὐδὲ ταφῆς ἀξιωθήσεσθε ἐν αὐτῇ, κατὰ τὰς ὑμετέρας ἐλπίδας, ἀλλὰ πόρρω ταύτης ἀναιρεθήσεσθε: καὶ τὰς αἰτίας διδάσκων,

12β "Ὅτι ἐν τοῖς δικαιώμασί μου, φησὶν, οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ κρίματά μου οὐκ ἐποιήσατε: ἀλλὰ οὐδὲ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ ὑμῶν οὐκ ἐποιήσατε."

Παρανομίας ὑπερβολὴ, καὶ δυσσεβείας μέγιστος ἔλεγχος, τὸ μὴ μόνον τὸν θεῖον παραβῆναι νόμον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀσεβείᾳ συζώντων ἐθνῶν δυσσεβέστερα δρᾷν.

13 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προφητεύειν με,

---

[1] Ez 11:10α om.

[2] Ez 11:9-12α et comment. segm. transp.

Към л. 245б

1 пришествї-] тв ligatura

15 въсъ съсѫды] ἐν ὑμῖν κρίματα

12-13 конець ... вѫдете] om. Щ

1 въ нн̃· сего дѣлѣ разгнѣваѕ са бг̃· бываѭщее пришествїи-
2 ѐ ратныи̯ пр҃комь проповѣдаѥ̀ть· 4 **Сего дѣлѣ проро-** ҁ҃ѕ
3 **цн на нѧ̃ пророцн снѐ ухо̀ь· 5 и̯ паде на мнѣ дх̃ь, и̯ ре҃ къ мн̃**
4 **гла· сѣ глеть гь· тако рѣцѣте домъ ізра̀ево̀у· и̯ развѣ-**
5 **ты вашѫ а̀зь вѣдѣ· 6 оумножисте мр̀твца въ градѣ се҃·**
6 **и̯ напълнисте пѫти н̃ ѭзвыи̯̃· 7 сего дѣлѣ сѣ глеть**
7 **а̀донан гь· мр̀твца а̀же и̯збисте срѣдѣ ѐго· ти сѫ́ть**
8 **маса· а̀ съ коно́бь е̏сть· и̯ вы̑ и̯зведе ѡ̑ срѣды ѐго· 8 ме-**
9 **уѣ са боѝ̯те, нѫ̃ ме́уь наведѫ на вы глеть а̀донан гь·**
10 **Ты̑ оубо коноубь сътвористе, гра̂ съ̑ многъ мр̀твець напълъ-** ҁ҃ѕ
11 **нившеѝ̯· сего дѣлѣ не прини̯мете ѐгоже са надѣѐте·**
12 **и̯ не бес пеуѣлн конець прини̯мете, конець жнтїа ваше-**
13 **го· нѫ̃ ратнико̀мь прѣданн бѫдете, и̯хже са боѝ̯те меу̑·**
14 **9 И̯ и̯звед вы ѡ̑ срѣды ѐго· и̯ прѣда́мь вы въ рѫцѣ тоужи̯̂н-** ҁ҃ѕ҃а
15 **и̯мъ· и̯ сътвора̂ въсѣ съсѫды· 10 меуемь падете на горахъ**
16 **ізра̀ѣхъ сѫ̂ѫ̂ ва́мъ· и̯ оувѣсте ѭко а̀зь гь· 11 тъ̀ не бѫ-**
17 **деть на́мь въ ко́ноубь· и̯ вы не бѫдете срѣдѣ его маса·**
18 **на гора̂ ѝ̯зра̀ахъ сѫ̂ѫ̂ ва́мъ· 12a и̯ оувѣсте ѭко а̀зь гь·**
19 **Ѣзнѣ града прини̯мете ка́зни бесуьстїа дѣлѣ· по пра-** ҁ҃ѕ҃а
20 **вдѣ вы мѫкѫ· ѣлмаже бо и̯ вы и̯збисте своа̂· и̯ вы ра́-**
21 **тныи̯̃мь прѣда́мъ· и̯ и̯скоушенїемь разоумѣѐте и̂**
22 **сѫща вла̂кѫ· и̯ не погребете са въ гра́дѣ, ѭкоже са на-**
23 **дѣѐте· нѫ далѐуе града и̯збнѐнн бѫдете· сего дѣлѣ**
24 **ре́уе· на горахъ ѝ̯зра̀ѣхъ сѫ̂ѫ̂ ва́мъ· глаа по дали ѡ̑**
25 **града и̯змрете безаконїа дѣлѣ вашего· 12b И̯́ко по пра-** ҁ҃ѕ҃в
26 **вленни̯́мь мои̯̃мь не ходисте· и̯ сѫ̂ мои̯̃ не сътвористе·**
27 **нн сѫ̂ ѡ̑кр҃̀тнни̯̃ стра́нь не сътвористе· И̯нхновенїе** ҁ҃ѕ҃в
28 **безаконїа велико· бесуьстїю ѡ̑блууенїе велико· не**
29 **тъуїа ѐже прѣстѫпати бжнн̃ зако́нь· нѫ̃ и̯ творн-**
30 **ти горе, ѡ̑кр҃̀тнни̯̃ себе стра́нь· 13 И̯ бы̑ въ̀негда прорн-** ҁ҃ѕ҃г

---

2 Сего] = S / pr. και V 3 на нѧ̃] = S / επ αυτα 130; om. 490 106 пророцн] = S / om. 490 106 V пророцн снѐ ухо̀ь] = S / transp. *L*-311-46; + επ' αυτους *L*-311-46 паде] = S / επεπεσεν Q-147 *L*-46-449 *C'*-86'-393 Tht. мнѣ] ἐμὲ S / αυτους 36 дх̃ь] = S B La^{s} / + κυριου rel. 4 гла] om. S 544 Tht. / = 147' 22*vid 91; (※ *Q*) λεγε rel. гь] = S Spec / pr. αδωναι (κυριος αδωναι 36) *L'*-311 *C'*-86' 393 домъ] οἶκος S / = 449 4-5 разѣты] + τοῦ πνεύματος S 5 мр̀твца] + ὑμῶν S / = 407 Tht. 6 и̯] αὐτῆς S / = B 407 130 7 а̀донан] om. S B *L*-311 La^{s} Bo Tht. /= rel. мр̀твца] + ὑμῶν S и̯звисте] ἐτάξατε S Grabe / εφονευσατε A''-106'; επαταξατε rel. 8 коно́бь е̏сть] = S / transp. *L'*-311 *cl* Tht. 9 са боѝ̯те] = S / εφοβεισθε *L'*$^{-46}$-311 нѫ̃] καὶ S на] = S / om. 48-538 а̀донан] om. S La^{s} / κυριος 88-Syh^{txt}; = rel. 14 и̯звед вы] = S / transp. *L'*-311 15 въ сѣ] ἐν ὑμῖν S съсѫды] κρίματα S / κριμα 36 Tht. горахъ] ὀρίων 88-Syh^{mg}-407 Tht. / = rel. 16 сѫ̂ѫ̂] = S / pr. και 51^{c}-449 16-17 не бѫдеть на́мь] transp. S 17 маса] pr. εἰς S 18 гора̂] ὀρίων S Q^{c}-88-407 V Tht.^{p} / = rel. 25-27 И̯́ко ... сътвористе] om. S / (※ *O* 86^{mg} 449) οτι εν τοις δικαιωμασι(ν) μου ουκ επορευθητε και τα κριματα μου ουκ εποιησατε και (αλλ ουδε pro και *L'*$^{-46}$-311 Tht.; ουδε pro και 46) κατα τα κριματα των εθνων των περικυκλω υμων (+ ουκ 62 *L'*-311 Tht.) εποιησατε *O' L'*-311 86^{mg} 403' 410 Tht. 30-a1 въ̀негда прорнцаа̀хъ. са] ἐν τῷ προφητεύειν με S

καὶ Φαλτίας ὁ τοῦ Βαναίου ἀπέθανεν: καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπα: Οἴμοι, οἴμοι, Ἀδωναῖ Κύριε, εἰς συντέλειαν ποιεῖς σὺ τοὺς καταλοίπους τοῦ Ἰσραήλ;[1]

Ὁρᾷ τὴν ἐνέργειαν ὁ προφήτης ἐκείνων, οἳ κόπτειν ἀφειδῶς προσετάχθησαν τὴν πόλιν καὶ δείσας μὴ τὴν πανωλεθρίαν ὑπομείνῃ, πάντων ἀναιρουμένων: ἐπελάθετο γὰρ ἐκ τῆς ἀθυμίας ὡς πολλοὶ τὰ τῆς σωτηρίας ἐδέξαντο σημεῖα: τὸν φιλάνθρωπον ἱκετεύει Δεσπότην ἐλέῳ κεράσαι τὸ δίκαιον: διδάσκεται δὲ, ὡς οὗτοι μὲν τοῖς πολεμίοις παραδοθήσονται [...]: οἱ δὲ ἤδη αἰχμάλωτοι ἀπαχθέντες, κἂν τῇ ξένῃ παραψυχῆς ἀπολαύσουσι, καὶ ἐπανόδου τεύξονται.

15α [...] Υἱὲ γὰρ, φησὶν, ἀνθρώπου, οἱ ἀδελφοί σου, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ συντετέλεσται.

Ενίους, φησὶ, δορυαλώτους γεγενημένους, [...] φυλάξω μοι εἰς λαόν.

15β "Οἷς εἶπον αὐτοῖς οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, Μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ Κυρίου, ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν." [...]

οἱ νῦν τὴν Ἱεροσαλὴμ οἰκοῦντες λέγειν ἐτόλμων, ὡς Ὑμᾶς μὲν πόρρω ἑαυτοῦ πεποίηκεν ὁ Δεσπότης, ἡμῖν δὲ τὴν τῆς ἐπαγγελίας ἀπεκλήρωσε γῆν: διὰ τοῦτο, φησὶ, πᾶν τοὐναντίον γενήσεται, καὶ ὑμᾶς μὲν παραδώσω σφαγῇ, ἐκείνων δὲ ποιήσομαι πρόνοιαν.

16α[2] Διὰ τοῦτο εἶπε[3]: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ὅτι Ἀπώσομαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις, οὗ ἂν εἰσέλθωσιν ἐκεῖ.

Τέως μὲν γὰρ αὐτοὺς αἰχμαλώτους, καὶ μετοίκους, καὶ σποράδας πεποίηκα. ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ μετοικίᾳ τῇ προσδοκίᾳ τῆς τῶν συμφορῶν μεταβολῆς καὶ [...] παραψυχὴν αὐτοῖς παρέξομαι: καὶ τοῦτο παρεδήλωσεν εἰπών:

16β "Ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρόν." [...]

17β[4] Συνάξω γὰρ, φησὶν, αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσδέξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν, οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν αὐταῖς: καὶ δώσω αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ,

18καὶ εἰσελεύσονται ἐκεῖ, καὶ ἐξάξουσι πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῆς, καὶ πάσας τὰς

---

[1] Ez 11:14 om.

[2] Ez 11:16α om.

[3] Ez 11:15α-16β et comment. segm. transp.

[4] Ez 11:17α om.

цаа҃хъ· сѧ фалтна҃ вааневь ѯмрѣ· и҃ пад҃ нниць и҃ вѣзъ-
пн҃ грѣломь велнкомъ и҃ рекѡ҃· лютѣ мнѣ лютѣ мнѣ
а҃донаю гн҃· на сконуѣнїе ты творншн ѡ҃статъкь їзл҃вь·
Ѥндѣвь дѣло прр҃кь ѡ҃нѣ· нмже сѧ повелѣ сѣщн бе҃зъ мн- (ℓ 4)
лостн· и҃ оубоав же сѧ ѡ҃нм҃наа҃го потрѣбленїа· вѣс҃ѣ
нзбнваємомъ· забывь въ тм҃ѣ· ꙗко мнозн сть҃ зна-
менанн, на спннѐ мл҃нть ул҃колюбца· сѣмѣснтн мл҃ть
съ правдоѧ· наказа҃ѣт же сѧ прр҃кь· ꙗко ѡ҃вн нзбнѣнн
бжд҃ть ратнкы· а҃ дроуѕнй плѣнат сѧ· и҃ на тоуже-
и҃ землн· ѡ҃дъшенїе прнмм҃, и҃ вѣзвратнт сѧ пакы·
14 И҃ бы҃ сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃ѧ, 15 сн҃е ул҃ь· братїа твоа и҃ до́мъ (ℓ 5)
ѡ҃ц҃а твоего· и҃ мм҃жн плѣннйкь твой, и҃ вс҃ дѡ́мь їзл҃вь
сконуѣваѣт сѧ· нже рѣшм себѣ самн жнвщн въ їс-
р҃анцѣ· далеуе оудаланте сѧ ѡ҃ гл҃· нам҃ь дана ѣ҃сть землѣ
въ прнуастїе· 16a сего дѣлъ рекохъ· дроугыѧ ѡ҃ нй҃ сзна- (ℓ 6)
бъ҃м҃ въ плѣненнй· въ людн себѣ жнвщен въ їр҃ан-
мѣ дрѣзоваа҃хм гл҃атн· ꙗко вы далеуе ѣ҃сть ѡ҃ ва҃ гь҃, ѡ҃ ѡ-
тринмль· нам҃ же прнуастнль ѣ҃сть земла ѡ҃бѣщань-
нм҃а҃· сего дѣлѣ въсе бжд҃ть въспать· вы бо прѣ-
да́мь на ул҃· а҃ ѡ҃нѣмъ сътворѧ оустроѥнїе: 16b Сѐ гл҃ѣть· (ℓ 7)
а҃донан гь҃· ꙗко ѡ҃рннм҃ ѧ въ стра́ны· и҃ разсѣм҃ ѧ҃ по въ-
сен земли· и҃ бжд҃н нмь въ ѡ҃с҃щенїе, мало въ странѫ҃· и҃-
же вънндмть тамо· 17a сего дѣлъ р҃ѣ· ѳ҃баче же а҃ще и҃ пл҃- (ℓ 8)
нены расѣяны сътворнхь ѧ и҃ прѣселены· нм҃ надѣа҃-
нїемъ вѣзвращенїа на своѧ земла· и҃ прѣмѣненїѐ-
мъ пеуѣлн· ѡ҃дъшенїе дамь нмь· се ѣ҃сть ѥже реуе·
бжд҃м нмь въ ѡ҃с҃щенїе мало· 17b Сѐ гл҃ѣть а҃данан гь҃, (ℓ 9)
и҃ прнн҃мм҃ ѧ ѡ҃ стра́нь· и҃ съберм҃ ѧ ѡ҃ земла въ нмже
расѣхь ѧ҃· и҃ дамь нмь зе́мла їзл҃вм҃· 18 и҃ вънндмть та-
мо· и҃ ѡ҃връгмть вѣсѣ съгнщенїа ѡ҃ неѧ· и҃ вѣсѣ бе-

---

20 ул҃] σφαγῇ

10 вѣзвратат сѧ Щ

1 фалтна҃] pr. καὶ S вааневь] τοῦ Βαναίου S 2 грѣломь] φωνῇ S 3 а҃донаю] om. S B La^{S} Bo / = rel. на] pr. εἰ S 538 26 239' 410 / και 311; om. Syh; εις rel. ты творншн] = S / transp. Tht. 11-12 и҃ до́мъ ѡ҃ц҃а твоего] om. S / = 147' 13 себѣ самн] αὐτοῖς S вз] om. S / απο 311 15 рекохъ] = S / ειπε *L*'-311 Tht. 21 а҃донан] om. S B La^{S} Bo / = rel. 22 бжд҃н] ἔσομαι S 22-23 нже] + ἄν S B *O*-147' 233 410 Tht. / + εαν rel. 23 р҃ѣ] = S / ειπε *L*'-311 27 а҃данан] om. S 538 233 La^{S} Co **P** / = rel. 28 и҃$_1$] = S / om. **P** прнн҃мм҃ ѧ] = S / ληψομαι υμας **P** прнн҃мм҃ ... съберм҃] = S V **P** / transp. *L*'-311 Tht. земла] = S **P** / χειρων 36; + αυτων **P** V 30 ѡ҃връгмть] ἐξαροῦσι S **P** / αρουσι 233*; εξαξουσι Tht. вѣсѣ$_1$] = S / om. **P** ѡ҃ неа] αὐτῆς S / αυτων **P** 30-b1 безаконїа] = S **P** / ασεβειας 46

ἀνομίας αὐτῆς ἐξ αὐτῆς.
Τοῦτο δὲ ἡ τοῦ Ἔσδρα ἱστορία διδάσκει, καὶ τῶν Μακκαβαίων ἡ συγγραφή. Μετὰ γὰρ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, τῆς τῶν εἰδώλων ἀποστάντες λατρείας, ἐπιμελῶς τὸν τῶν ὅλων Θεὸν θεραπεύοντες διετέλουν.
19α Καὶ δώσω αὐτοῖς, φησὶ, καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω αὐτοῖς.
Διὰ τούτων δὲ οὐ τοῦ αὐτεξουσίου τὴν ἀναίρεσιν παρεδήλωσεν, ἀλλὰ τὴν ἐσομένην ἀντίληψιν παρ' αὐτοῦ, καὶ συμμαχίαν ἐπὶ τῇ τῶν ἀγαθῶν ἐργασίᾳ: πνεῦμα δὲ καινὸν ἐκάλεσε τὴν ἐπὶ τὰ καλὰ τῆς ψυχῆς ὁρμήν: [...] ὥσπερ γὰρ εἰρηκὼς ἑτέραν καρδίαν, οὐ φύσεως μεταβολὴν ἐσήμανεν, ἀλλὰ τῆς γνώμης τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ῥοπήν [...].
19β "Καὶ ἐκσπάσω γὰρ, φησὶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην."
Καὶ οὐδεὶς ἂν φύσιν, λίθου [...] τὴν λιθίνην ὑπολάβοι καρδίαν, ἀλλὰ τὴν ἀπειθῆ, καὶ ἀτεράμονα, καὶ εἴκειν Θεῷ μὴ βουλομένην: σαρκίνην δὲ πάλιν, τὴν εὐπειθῆ καὶ εὐήκοον.[1]
20 "Ὅπως ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύωνται, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσωνται, καὶ ποιήσωσιν αὐτὰ, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν.
Τῆς γὰρ πολιτείας αὐτῶν λοιπὸν κατὰ τοὺς ἐμοὺς ἐπιτελουμένης νόμους, [...] Ταῦτα εἰρηκὼς περὶ τῶν ἤδη δορυαλώτων γενομένων, πάλιν ἐπανάγει τὸν λόγον περὶ τῶν τὴν Ἱερουσαλὴμ τηνικαῦτα οἰκούντων.
21 Αὐτῶν δὲ, φησὶν, εἰς τὴν καρδίαν τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἡ καρδία αὐτῶν ἐπορεύετο, τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Τούτοις δὲ, φησὶν, ἐπειδὴ τοῖς ἐκείνων οὐκ ἐσωφρονίσθησαν κακοῖς, ἀλλὰ τῇ ἀσεβείᾳ προστετηκότες διατελοῦσι, τὰς ἀξίας τῶν τολμημάτων ἐπάξω δίκας.
22 Καὶ ἐξῆραν τὰ Χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἡ δόξα Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτὰ ὑπεράνω αὐτῶν.
23 Καὶ ἀνέβη ἡ δόξα Κυρίου ἐκ μέσης τῆς πόλεως, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους, ὃ ἦν ἀπέναντι τῆς πόλεως.
Τούτων, φησὶν, οὕτως εἰρημένων, ἀπέστη ἐκ τῆς πόλεως τὰ Χερουβὶμ, φέροντα τοῦ Θεοῦ τὴν δόξαν ἐποχουμένην: ἔστη δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους κατέναντι Ἱερουσαλήμ: ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ὄρος τὸ τῶν Ἐλαιῶν καλούμενον, ὅθεν καὶ ἡ κατὰ σάρκα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀνάληψις ἐγένετο: εἰκότως τοίνυν καὶ τηνικαῦτα ἐν ἀνθρωπείῳ φανεὶς σχήματι, καὶ τὰς δύο φύσεις ἐνὶ δείξας προσώπῳ, καὶ τὴν μὲν θείαν διὰ τοῦ πυρὸς

[1] Ez 11:19α-β et comment. segm. transp.

1 **законїа ѥѧ и҃з нѣ́ѧ·** Сѐ і҃зл҃ь въ повѣ́стехъ своѝ сказаѣ́ть, γκ̅ε̅
2 и҃ макавеи́скы книгы· по възвращенни́ бо и҃зъ вавилонѣ·
3 ѡ҃ставивше слу҃жбѫ кумі́рскѫѧ взѣ́мь потрожѐны-
4 и҃мь· слоужаахѫ бо́у· 19 И҃ **дамь и҃мь ср̑це но҃, и҃ дх̑ъ но́вь да-** γκ̅ζ̅
5 **мь и҃мъ· и҃ и҃стръгнѫ камѣ́ное ср̑це ѡ҃ плъти и҃хъ· и҃**
6 **дамь и҃мь ср̑це плътѣ́но·** Въ семъ не ѡ҃връженїе волѧ γκ̅ζ̅
7 сказаѣ́ть· нѫ́ бываѫ́щїѧ помо́ѭ на бл̑гаа дѣ́леса·
8 дх̑ь же но́вь нарѐ, ѡ҃бращенїе дш̑ъ и҃ на добро· ре́кь бо
9 дамь и҃мъ ср̑це и҃но· не пр҃ѣмѣненїѧ вещи ре· нѫ́ оумꙋ
10 ѡ҃ зла҃ на добро· камѣ́но же ср̑це разоумѣ́н· непокорн-
11 во бо́у, нѫ́ жестоко и҃ако и҃ камыкъ· плъти́но же послоу-
12 шаѫ́ є҃, и҃ покарѣ́ѫ ся гу̑· 20 И҃**коже по дѣломь мои҃мь да** γκ̅θ̅
13 **ходѧть· и҃справленїа моа҃ да сѧнабдѧть и҃ сътворѧть**
14 **ѧ· и҃ бѫдѫт ми въ людѝ, и҃ а҃зъ и҃мъ бѫдѫ бг̑ъ·** Сѐ гл̑еть γκ̅θ̅
15 бо възвратившни́х ся и҃зъ вавилонѣ· ѣ҃мшни́х ся по за-
16 конь и҃ по слоужбѣ́ гн̑а· по сем жѐ пакы пр҃ѣносн҃т ся
17 сло́во ѡ҃ жи҃вѫщни́ въ і҃ерл̑имѣ· 21 И҃ **въ ср̑це сѧгнѫше-** γκ̅ι̅
18 **нн҃ и҃ безаконн҃ и҃· и҃ако и҃ ср̑це и҃хъ хожа̑аахѫ въ пѫти**
19 **своѧ· на главы и҃ да́хъ гл̑еть а҃донан гь̑·** Сни́м же ѣ҃лма́ γκ̅κ̅
20 ся не наказашѫ ѡ҃нѣхъ бѣ́дами· нѫ́ приложѫше бесꙋ-
21 стїю жи҃вѫть· достои́ныѧ казни дрꙁновенїю и҃ наве-
22 дѫ на на̑· 22 И҃ **възде̑нгошѫ херовни҃н крила своа̑· и҃ ко-** γ̅α̅
23 **леса дрꙁжѫща ся и҃· слава же бо̀ і҃зл̑ва на нихъ сѧвыше и҃·**
24 23 **и҃ въздыде сла́ва гн̑ъ ѡ҃ срѣ́ды града· и҃ ста на горѣ, и҃а-** γ̅α̅
25 **же бѣ́ше протнвѫ градꙋ·** Семоу гл̑аноу сни́це· ѡ҃стѫ-
26 пншѫ ѡ҃ града херовни҃н носѧщеи҃ сла́вѫ бж̑на на себ̑·
27 гора же а҃же намѣнн прѣ̑же і҃ерл̑имоу· прозываѣть
28 ся ѥ҃леѡ́нь· на неи҃же възнесенїа бы̑ гл̑а нашего· то
29 лѣтѣ ѻ҃убо и҃ тогда ꙋ҃ко́мь и҃авнв ся ѡ҃бразомъ· ѡ҃бѣ
30 вещи показа ѣ҃днѣмь анцемъ· бж̑на же ве́щь ѡ҃гнѐ

3-4 потрожѐны҃мь sic! 29 лѣтѣ lege лѣпо] εἰκότως

1 ѥѧ] = S / αυτων **P** 5 ср̑це] = S / + αυτων 46 **P** 12-13 да ходѧть] πορεύωνται S / πορευσονται **P** 13 да сѧнабдѧть] φυλάσσωνται S / φυλαξονται 147 46 **P** сътворѧть] ποιῶσιν S B O *L*′′-46 26 410 / ποιησωσιν A-106 130*-534 **P**; ποιησωσιν rel. 14 и҃мъ бѫдѫ] transp. S **P** бг̑ъ] pr. εἰς S **P** / + λεγει κυριος 36-538-46 **P** et a. 17 въ ср̑це] = S B *O*-62′ *L*′′ Aeth Tht. / κατα τας καρδιας rel. 18 $и҃_1$] = S / om. V-46 $и҃_2$] = S / + ων εποιησαν 147 36-538 et a. и҃ако и҃] ὡς S / om. Q^c *L*-311-V-46 Tht. хожа̑аахѫ] ἐπορεύετο S / = *L* (22*, 51*, 763^c) et a. 18-19 хожа̑аахѫ ... да́хъ] ἐπορεύετο, τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα S 19 а҃донан] om. S B V Co / = rel. 22 възде̑нгошѫ] = S / -ρεν V; -ρε 36; εξεγειρε *C*

αἰνιξάμενος, διὰ τοῦ ἠλέκτρου δὲ τὴν ἀνθρωπείαν παραδηλώσας, κατὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ τὴν ψῆφον ἐξενεγκὼν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο χωρεῖ, κἀκεῖθεν ποιεῖται τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον: [...]

24α Πνεῦμα ἀνέλαβέ με, καὶ ἤγαγέ με εἰς γῆν Χαλδαίων ἐν ὁράσει ἐν Πνεύματι Θεοῦ.

Οὐ γὰρ κατὰ ἀλήθειαν, φησὶ, σωματικῶς, νῦν μὲν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, νῦν δὲ εἰς γῆν Χαλδαίων μετεφερόμην, ἀλλ' ὁράσει, τουτέστιν ἐν ὀπτασίᾳ: καὶ ἐν Πνεύματι Θεοῦ, ἀντὶ τοῦ Διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας τὴν διάνοιαν φωτιζόμενος, καὶ προφητικοὺς δεχόμενος ὀφθαλμούς. [...]

24β Καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως, ἣς εἶδον.

25 Καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, οὓς ἔδειξέ μοι.

Εἰς ἐμαυτὸν, φησὶν, ἐπανῆλθον, τῆς πνευματικῆς θεωρίας τέλος λαβούσης: καὶ ἐκεῖνα μὲν οὐκέτι ἑώρων, μόνους δὲ τοὺς συμπαρόντας πρεσβυτέρους, οἷς καὶ διηγησάμην ἕκαστον, ὧν τε εἶδον, ὧν τε ἀκήκοα: [...]

12:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

2α Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐν μέσῳ οἴκου παραπικραίνοντος σὺ κατοικεῖς: οἳ ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν, καὶ οὐ βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα ἔχουσι τοῦ ἀκούειν, καὶ οὐκ ἀκούουσι, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί.

Τὴν ἐπ' ἄμφω τῆς ψυχῆς ῥοπὴν ὁ λόγος ἐδήλωσεν: "Ἔχουσι γὰρ, φησὶν, ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν καὶ οὐ βλέπουσι, καὶ ὦτα ἔχουσι τοῦ ἀκούειν καὶ οὐκ ἀκούουσι." Καὶ διδάσκων ὡς οὐκ ἐκ φύσεως αὐτοῖς τὰ πάθη ταῦτα γέγονεν ἐπήγαγε,

2β "Διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί."

[...] τουτέστι φιλόνεικος, ἀπειθὴς καὶ ἀνήκοος. [...]

3 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, ποίησον σεαυτῷ σκεύη αἰχμαλωσίας, καὶ αἰχμαλωτεύθητι ἡμέρας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ αἰχμαλωτευθήσῃ ἀπὸ τοῦ τόπου σου εἰς τόπον ἕτερον ἐνώπιον αὐτῶν, ὅπως ἴδωσι, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί. [...]

4 Καὶ ἐξοίσεις τὰ σκεύη σου, ὡς σκεύη αἰχμαλωσίας ἡμέρας, κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ σὺ ἐξελεύσῃ ἑσπέρας ἐνώπιον αὐτῶν, ὡς ἐκπορεύεται αἰχμάλωτος.

5 Διόρυξον σεαυτῷ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἐξελεύσῃ δι' αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτῶν.

Ἐπ' ὤμων

знамена́вь ѹа҃ѵа ж҃ прѫдомъ҆ ѵнстыи҃мь· ѿвѣщав же ѿсѫ-
жєнїе на їер҃ѵ҃нмь, ѿстѫпи на горѫ· и҃ ѿтѫдѫ вѫзы-
де на нб҃о· И҃ ста҃ на горѣ и҃же бѣаше прѣмо градоу
24а **и҃ дх҃ь вѫзат' ма и҃ прннесе ма на зе́мла халдеи҃скѫѫ·**
вѫ плѣннкы, вѫ вндѣннӣ дх҃омь бж҃нем҃ь· И҃е по сто-
и҃нѣ бо тѣлесемь· ѿво ли на жндовскѫѫ, ѿво ли на
халдеи҃скѫѫ прѣстѫпаахѫ зе́мла· нѫ вндѣнїемъ·
се же ѣ҆сть и҃вленїемь дх҃а· и҃ дѣла҆ бж҃на ѹ҆мь ѿсвѣ-
щаемъ· прнемла о҆у҃и прр҃ѹн· 24b И҃ **вѫзыдохь ѿ вндѣнїа**
є҆же вндѣ҆· 25 **и҃ гл҃ахь вѫсѣ словеса г҃нѣ, и҃же сказа мнѣ·**
Е҆ѫ са́мь вѫстѫпи́вь прр҃кь· по сконѹѣнн вндѣнїа
дх҃овнаа́го того· по томъ того не вндѣхъ· нѫ тѫѹ҆а
старца сѫщѫа҆ съ мноа· и҃мже и҃сповѣдахь вѫсе
є҆же вндѣхь и҃ слышѫ҆· 1 И҃ **бы҃ сло́во г҃не къ мнѣ гл҃а,** 2 **сн҃е**
ѹа҃ѵь· срѣдѣ дѡ́ма гнѣваѫ҆ща жнвешн· иже и҃мать
о҆у҃н на вндѣнїе и҃ не вндать· и҃ ѹ҆шн на слышанїе, и҃ не
слышѫть· и҃мже до́мъ гнѣваѫ҆н ѣ҆сть· Ѿвоа́мо прѣ-
кло́ньнѫ сѫщѫ дш҃ѫ ѹа҃ѵа· и҃влѣеть сѐ сло́во о҆у҃н и҃ма҆
ѹ҆шн и҃мать, и҃ не вндать нн слышѫть· сѐ сказаѐ-
ть прр҃коу г҃ла· и҃ко не ѿ вещн своеа быс҃ть и҃мь снн҃
стр҃ть· нж҃ ѿ непокореннїа҆ нн ѿ непослоушанїа· се
бо ѣ҆сть до́мъ гнѣваѫ҆н рекѫщн· непослоушаа-н
пьрнвыи҃· 3 И҃ **ты же с҃не ѹа҃ѵь· сътворн себѣ съсѫды**
плѣннныа· и҃ плѣнень вѫдешн дьнїа прѣ҆ ннцн·
и҃ прѣселень вѫдешн ѿ мѣста твоего· на мѣсто
дроугое прѣ҆ ннцн· и҃ко вндать и҃мже до́мъ гнѣва-
ѫ҆н сѫть· 4 **и҃ и҃знесешн съсѫды своа, съсѫды плѣннн-**
ыа· дн҃на прѣ҆ о҆у҃н к҃· ты же и҃зыдешн вечє́рь прѣд нн-
цн· и҃коже ходнть плѣннкы· 5 **прокопаи҃ себѣ вѫ**
стѣнѣ, и҃ и҃злѣзешн сквозѣ на҃· 6 **прѣд ннцн на ра҃ѵ҃**

9, 16, 18, 28 о҆у҃н] о oculo similis 23 себѣ] се littera є in с inserta legitur

5-6 по стоі҃нѣ lege по нстнѣ

5-6 по стоі҃нѣ sic! Щ

4 дх҃ь вѫзат' ма] transp. *S* / = B *O' L''*-46 Tht. 5 вѫ вндѣннӣ дх҃омь] ἐν ὁράσει ἐν (om. εν 538) πνεύματι S / transp. 449 10 гл҃ахь] + πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν S 15 дѡ́ма гнѣваѫ҆ща] τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν σύ S / οικου παραπικραινοντος συ *L*-311-V-449^{mg} Tht.; συ οικου παραπικρ. Q^{mg} 46 16 на вндѣнїе] τοῦ βλέπειν S 967 / οραν A''-106'46 *C''*-86'-239'-403' ѹшн] + ἔχουσι S на слышанїе] τοῦ ἀκούειν S / ακουσουσιν 62' 24 и҃ плѣнень вѫдешн] om. S B 967 106 La^{c} Co / και αιχμαλωτευθητι 407 *L*-311-V-46 Tht.; (※ *Q*vid) και αιχμαλωτισθητι rel. 25 прѣселень вѫдешн] αἰχμαλωτευθήσῃ S 27 сѫть] ἐστί S / = 130'-86' 26 съсѫды] = S / pr. ως *L'*-311 Tht. 28-29 прѣд ннцн] om. S et. a. / ενωπιον αυτων (-του 311) rel. прокопаи҃] pr. ἐνώπιον αὐτῶν S B 967 A''-410 / = rel. 30 и҃злѣзешн] διεξελεύσῃ S / διελευση 544; = Q-147 36 *cI* 26 Tht. ннцн] = S / + ως εκπορευεται αιχμαλωτος 311

18-19 Ps 113:13-14; 134:17-18

ἀναληφθήσῃ, καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσῃ, τὸ πρόσωπόν σου συγκαλύψεις, καὶ οὐ μὴ ἴδῃς τὴν γῆν: διότι τέρας δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ.[1]
Μίμησαι, φησί, πολιορκούμενόν τινα, εἶτα τῆς πόλεως ἁλισκομένης, καὶ φεύγειν ἀναγκαζόμενον, καὶ διορύττοντα τοῖχον, καὶ ἔξοδον ἐπινοοῦντα, καὶ τὸ πρόσωπον συγκαλύπτοντα, ἵνα μὴ γνώριμος τοῖς ὁρῶσι γένηται: διὰ σοῦ γὰρ βούλομαι ταῦτα ποιοῦντος προσημῆναι τοῖς τὴν Ἱερουσαλὴμ οἰκοῦσι τὴν ἐσομένην αἰχμαλωσίαν. [...]

8 Ἐγένετο λόγος Κυρίου τοπρωῖ πρός με, λέγων:
9 Υἱὲ ἀνθρώπου, οὐκ εἶπε πρός σὲ ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων: Τί σὺ ποιεῖς;
10 Εἰπὲ πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τῷ ἄρχοντι καὶ ἀφηγουμένῳ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ παντὶ οἴκῳ Ἰσραὴλ, οἳ εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
11 Εἰπὲ, ὅτι Ἐγὼ τέρας ποιῶ, ὃν τρόπον πεποίηκα, οὕτως ἔσται αὐτοῖς, ἐν μετοικήσει καὶ αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται.
Ἐρωτώμενος, φησὶ, παρὰ τῶν ἀπειθῶν τούτων καὶ ἀντιτύπων, τῶν ὑπὸ σοῦ γινομένων τὴν αἰτίαν, σαφῶς αὐτοῖς εἰπὲ, ὅτι Τέρας ὑμῖν ἐγώ εἰμι καὶ σημεῖον, διὰ τῶν πραγμάτων προφητεύων, καὶ ἐν ἐμαυτῷ σκιογραφῶν, τά τε τῷ βασιλεῖ τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσι συμβησόμενα.
12 Καὶ ὁ ἄρχων γὰρ αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσεται, καὶ κεκρυμμένως ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοίχου, καὶ διορύξει τοῦ ἐξελθεῖν αὐτὸν δι' αὐτοῦ: τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει, ὅπως μὴ ὁραθῇ ὀφθαλμοῖς, καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται.
Ἀλλ' ὅμως καὶ οὕτω ποιούμενος τὴν φυγὴν, καὶ πάντα μηχανώμενος ὥστε λαθεῖν, συλληφθήσεται παρὰ τῶν πολεμίων.
13 Καὶ ἐκπετάσω, φησὶ, τὸ δίκτυόν μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ περιοχῇ μου, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Χαλδαίων,

[1] Ez 12:7 om.

1 **свон вꙁмéшн· ѝ покрꙑвень ѝꙁыдешн· лице свое покрꙑеши̑·**
2 **ѝ не виднш зéмлѧ· понеже днь тѧ дⷭ̀ домоу їꙁлв҃оу·**
3 Подражатн велнть прⷪ̀коу плѣнннка· по том же градоу
4 плѣнаéмоу, нждтн сѧ бѣжатн· ѝ прокопатн стѣнж
5 оумышлѣаше кждⷮ бѣжатн· ѝ лице покрытн да не по-
6 знаⷢть є̀го виджен и̑· прⷪ̀комь хощеⷮ тако творѧ-
7 шоу, проповѣдатн жневжшнмь вꙁ їерⷭ̀лмⷮ· быва-
8 жщеё плѣненїе· 7 И̑ **сътворнхь тако вꙁсе є̀лнко ли зⷭ̀п-**
9 **вѣда гⷣь· ѝ сꙁждꙑ ѝзнесохь· ꙗко ѝ сꙁждꙑ плѣннчѧ**
10 **дьнїѧ· ѝ вечерꙁ прокопахь себѣ стѣнж ржкоѧ· ѝ ѡ-**
11 **таѝ ѝꙁыдохь· на рамⷮ вꙁѧхь прⷭ̀ нмн· 8 ѝ бы̑ сло́во**
12 **гⷭ̀не заоутра кꙁ мнⷮ гⷭ̀ѧ, 9 сⷭ̀не ѵⷭ̀ꙋь· не рѣх ли кꙁ те-**
13 **бѣ, до́мꙁ ѝїⷭ̀вь гнѣважѝ е̑сть· ѵто ты творншн** 10 **рꙁ-**
14 **цн кꙁ нⷭ́мꙁ· сё гⷭ̀ѣть гⷣь кнѧsоу, ѝ старѣншнмамⷮ**
15 **їⷭ̀вомⷮ· ѝ вꙁсемоу домоу їⷭ̀лвоу· ѝже сѫть срⷣѣ**
16 **ѝхь,** 11 **рꙁцн ꙗко а̀зⷮ ѵюдеса творѧ· ꙗкоже ѝ сътворихꙁ**
17 **снце ѝмь бжⷣеть· вꙁ прⷭ̀селенни̑, ѝ вꙁ плѣненн ѝꙁы-**
18 **джть· Гⷭ̀ѣть гⷣь кꙁ прⷪ̀коу рекы· ты же вꙁпрашаéмⷮ**
19 **снмн, непокорнвь̀мн внны творнмы̑ѝ тобоѧ· ѝ вѣ-**
20 **мь рꙁцн· ꙗко днѐь ѝ знаменїе а̀ꙁь є̀сть дѣлесы· проро-**
21 **цаѧ сѧ· ѝ собоѧ назнаменоваж бываⷢщаӓ· ѝ старце-**
22 **мꙁ їерⷭ̀лмлемꙁ, ѝ вꙁсѣмꙁ кнѧsемꙁ ѝхꙁ·**
23 12 И̑ **кнѧsь срⷣѣ** ⷦ̀ **на рамоу вꙁ̂внгнет сѧ· ѝ ѡтаѝ ѝ-**
24 **зыдеть стѣноѧ· ѝ прокопаéть ꙗкоже ѐсть ѝзлѣ-**
25 **стн сквозѣ нⷭ̀· лице свое покрꙑéть· ꙗкоже не ви-**
26 **дѣтн̀ его ѡⷭ̀ѵесн· ѝ тꙁ же землѧ не оꙋзрнть·**
27 Ѳбаче же ѝ тако творѧ бѣжанїе· ѝ вꙁсѣко лжⷦ̀оуѧ
28 да сѧ бн оутаѝль· ѧть бжⷣеть ратны̀мн· 13 И̑ **прострж**
29 **мрѣжж своѧ на́ нь, ѝ нмет сѧ вꙁ ѡдрѣжаннн̑ моéмꙁ·**
30 **ѝ ведж н вꙁ вавнло́нь на зéмлѧ халдеѝскжⷦ̀· ѝ не оу-**

---

28 прострж] τρ ligatura
19-20 н вѣмь lege ꙗвѣ нмꙁ 21-22 старцемꙁ lege ц҃ремꙁ
4 плѣнѣемоу Щ 6 и̑] om. Щ 7 ієр҃имѣ Щ 18 вꙁпрашаемоу Щ 28 прострѣ Щ
1 свон] om. S 2 тѧ дⷭ̀] transp. S 8 вꙁсе] pr. κατὰ S 9 гⷣь] om. S / = 147' сꙁждꙑ] om. S / (※ *Q*) = B *O'* 538 *L'-36* ꙗко ѝ] = S / om. 36-311 10 вечерꙁ] ἑσπέρας S ржкоѧ] om. S B Co / = rel. 12 заоутра кꙁ мнⷮ] transp. S / = 538 *C'*-130-86'-239'-403' 26 106' 544 Tht.^{p} рѣх] εἶπαν S / = *O*-62 *L''* 86^{c} 403' 410; ειπε Tht. 13 гнѣважѝ] pr. οἶκος S / = A''-106 *C''*-86'-239'-403' е̑сть] om. S / = *O II*-46 86^{c} 106 13-14 рꙁцн] = S / ειπαν 544 14 гⷣь] = S 147' 534 544 Bo Aeth Arm^{p}/ pr. ἀδωναι 62 *L'-46*-311 Tht.; + κυριος rel. кнѧsоу ѝ старѣншнмамⷮ] Ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀφηγούμενος S B Q$^{[txt]}$-88-62 Co / τω αρχοντι και τω αφηγουμενω rel. 15 їⷭ̀лвомⷮ] ἐν Ιερουσαλημ S 16 рꙁцн] = S / ειπε προς αυτους *L'-46*-311; = Tht.; pr. οτι 538 ꙗко ѧꙁⷦ̀] = S / om. *L*$^{-36}$(51*)-311 творѧ] + ἐν μέσῳ αὐτῆς S / εν μεσω αυτων 538; = B *O*$^{-Syh}$-62' *L''*$^{-36\,46}$-311 Tht. ꙗкоже ѝ] ὃν τρόπον S / τερατα 36; + γαρ *L*$^{-36}$-311-V сътворихꙁ] πεποίηκα S / -κας 311; -καν 22^{c} 544 17 ѝмь] = S / om. 46 вꙁ] = S / om. 538 Tht. 23 кнѧsь] S B O' 538 Sa Aeth Arm / + αυτων rel. 24-25 ꙗкоже ѐсть ѝзлѣстн] τοὺ ἐξελθεῖν S 25-26 виднтѣ] ὁραθῇ S 26 его] om. S 29 мрѣжж своѧ на́ нь] = S / transp. 46 30 ведж] ἄξω S / αναξω 449 30-248a1 не оꙋзрнть | ѣм] transp. S

καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει.
Διὰ πάντων [...] δίκας ἀπαιτήσει τῆς ἀσεβείας, καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἅπαν τὸ ὑπήκοον. Δίκτυον γὰρ αὐτοῦ τοὺς πολεμίους ἐκάλεσε, καὶ περιοχὴν αὐτοῦ τὴν πολιορκίαν. Ταῦτα δὲ [...] Ἰερεμίας σαφῶς διδάσκει. Ἱππικὸν γὰρ σύνταγμα πέμψας ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς τὴν καθ' Ἰεριχὼ ἔρημον, καὶ τὸν Σεδεκίαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ δραπετεύσαντας συλλαβὼν, ἤγαγεν εἰς Δεβλαθὰ, κἀκεῖ τοῦ Σεδεκίου τοὺς παῖδας πρότερον ἀνελὼν, καὶ θεατὴν αὐτὸν ποιήσας τῆς τῶν παίδων σφαγῆς, οὕτως αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξε. [...] "Εἰς Βαβυλῶνα ἀχθήσεται, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται."
14 Καὶ πάντας, φησὶ,τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπερῶ εἰς πάντα ἄνεμον, καὶ ῥομφαίαν ἐκχεῶ ὀπίσω αὐτῶν.
15 Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις.
Ὅσοι δ' ἂν διαφύγωσι τὴν ἐν τῷ πολέμῳ σφαγὴν, αἰχμαλώτους ἀπαχθῆναι παρασκευάσω, καὶ μετοίκους ἀποφανῶ καὶ σποράδας, ἵνα δι' αὐτῶν μάθωσι τῶν πραγμάτων, ὡς κωφὰ μὲν τὰ εἴδωλα, καὶ παντελῶς μὲν ἀδρανῆ, ἐγὼ δὲ Κύριος καὶ Δεσπότης.
16 Καὶ ὑπολήψομαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λιμοῦ, καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ εἰσῆλθον ἐκεῖ, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Αὐτοὶ δὲ οὗτοι, φησὶν, οἳ λείψανον ἔσονται τοῦ λιμοῦ, καὶ τοῦ θανάτου, καὶ τῆς πολεμικῆς σφαγῆς, κατήγοροι τῆς οἰκείας δυσσεβείας καὶ τῆς παρανομίας γενήσονται, διδάσκοντες τὰ ἔθνη ὧν εἰσι μέτοικοι, ὡς δίκας τίνουσιν ὧν εἰς ἐμὲ πεπλημμελήκασι.
17 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
18 Υἱὲ ἀνθρώπου, τὸν ἄρτον σου μετ' ὀδύνης φαγῇ, καὶ τὸ ὕδωρ σου μετὰ βασάνου καὶ θλίψεως πιεῖ. [...]
19 Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τῆς γῆς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ: Τοὺς ἄρτους αὐτῶν μετ'

1 **ꙁрнть ѣⷨ· тоу̀ сконꙋѣ̀т сⷨ· ⁂ꙁсѣмꙁ сни́мꙁ сⷭ̂ твео-**
2 **рнть· бе ꙁаконїю цр̂коу̀ и̇ кнⷨжꙁскоу· и̇ вꙁсѣ̬ повн-**
3 **ннын́хь ни́мꙁ· мрѣжеⷨ бо ратнꙑ нарнчеть· а̀ ѡ̀-**
4 **дрꙁжанїемь воеванїе ни́хь· сеⷤ̀ же і̇ѣ́реміа ꙗснѣ ска-**
5 **ꙁаѣ̀ть· воⷨ бо поустнвь навоуходоносорꙁ вꙁ поусты-**
6 **нⷨ и̇ернхо́нскⷤ· седекїⷨ и̇ и̇же бѣшⷤ сꙁ нимь оубѣ-**
7 **жалн· ѣмь ѧ прнведе вꙁ девла́ѳа· тоу же дѣтн седе-**
8 **кни́ны пр̂ѣ нимꙁ· по томꙁ самомоу о̀у̑н и̇ꙁводе· и̇**
9 **прнведень бⷤдеть вꙁ вавїло́нь, и̇ не оуꙁрнть ѣго·**
10 14 ⁂ **вꙁсⷨ и̇же ѡ̀кр̂ть ѣго помощнницн ѣго· и̇ вꙁсⷨ по̂ѣ̀-**
11 **млⷨщⷤ̀· рⷤаꙁ'сѣⷤ по вꙁсѣмь вѣтромꙁ· и̇ ме́чь**
12 **пролѣⷨ вꙁ слѣ̂ и̇̑· 15 и̇ оувѣдать ꙗко а̀ꙁь гⷭ̄· ѣгда ра-**
13 **сыплⷨ а̑̀ вꙁ страна̑̀· и̇ рⷤаꙁсѣⷤ а̑̀ по ꙁемлѣмꙁ·**
14 ⁂ **ѣнкоже и̇̑ а́ще оуцѣлѣеть ратныхь· оу̀бненїа сꙁ-**
15 **творⷨ да плѣненн прѣ̀дⷤть· прѣселенн же бⷤ-**
16 **дⷤть и̇ расѣанн· да рⷤаꙁоумѣⷤ́ть ѡ̑ дѣле̑· ꙗко глоу-**
17 **сн сⷤть и̇ слѣпн коумнрн· и̇ бꙁхма немощнни· а̀ꙁь**
18 **же гⷭ̄ь и̇ вл̂ка· 16 ⁂ ѡ̀ставлⷨ себѣ мⷤжⷤ вꙁ ун́сло·**
19 **ѡ̑ мечⷤ и̇ ѡ̑ глⷤда и̇ ѡ̑ смр̀тн· ꙗкоже да сꙁповѣда-**
20 **ⷤть вꙁсѣ бе ꙁаконенїа ни́хь вꙁ страна̑̀· и̇деже вꙁ-**
21 **ш'лн бⷤдⷤть тамо· и̇ оувѣдⷨ ꙗко гⷭ̄ь а̀ꙁь·**
22 ⁂ **и̇н же самн и̇же бⷤдⷤть ѡ̀статꙁкꙁ глⷤдоу и̇ см̀ртн·**
23 **и̇ сѣченїа ратны́̑· гⷭ̄лⷨще до своѣ̀го неѹ̑стїа и̇ бе-**
24 **ꙁаконїа· и̇ бⷤдⷤть скаꙁателе стра́намꙁ вꙁ ннхже**
25 **бⷤдⷤ̑ и̇ рⷤаꙁсе́ленн· ꙗкоже ка́ꙁнь прнⷨлн сⷤ̑· и̇мже**
26 **кꙁ мнѣ прѣгрѣшншⷤ· 17 ⁂ бы̑ сло́во гⷭ̄не кꙁ мнѣ**
27 **гⷭ̄лⷨ· 18 сⷭ̄не ѹⷭ̄ѹь· хлѣбь свои̑ сꙁ недостаткомꙁ и̇ꙁѣ-**
28 **сн· и̇ водж и̑ сꙁ мⷤжкоⷨ и̇ пеѹѣлнⷨ и̇спнѣшн· 19 и̇ р̂ешн**
29 **кꙁ лю̑емь ꙁе́млⷨ· сё гⷭ̄леть ⷭ̀данан гⷭ̄ь, жнвⷤщнни̑мꙁ**
30 **вꙁ і̇ер̂нмѣ· и̇ на ꙁемлн и̇̑ꙁл̂вѣ· хлѣбы и̑ сꙁ нє-**

---

8 о̀у̑н] ὸ oculo similis

20 бе ꙁаконїа Щ

10 ѡ̀кр̂ть ѣго] = S / om. V ѡ̀кр̂ть ѣго помощнницн ѣго] = S / transp. *L*-311 10-11 по̂ѣ̀млⷨщⷤ̀] + αὐτοῦ S / + αυτων 534 12 пролѣⷨ] ἐκκενώσω S B 967 46 / = rel. 18 себѣ] ἐξ αὐτῶν S / = 967 147 19 ꙗкоже] = S / + αν 147' *L'*-311 Tht. 20-21 вꙁш'лн бⷤдⷤть] εἰσήλθοσαν S / -θον 147' *L''* Tht. 27 недостаткомꙁ] ὀδύνης S / = *O'* (Q^{txt} Syh^{txt}) 46-449 *C'*-233-86' 106 28 и̑] om. S B *O*-147' *II* / σου 967 rel. мⷤжкоⷨ] = S / βασανων *L* и̇спнѣшн] πίεσαι S / πιη *L*$^{-36}$-311-V Tht. 29 ⷭ̀данан] om. S B 967 Co / = rel. 30 и̇] om. S 967 / pr. και Q^{mg} *L'*-311 Tht.^{P}

5-9 IV Regn 25:4-9; Ier 39:4-7; 52:4-11

ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετ' ἀφανισμοῦ πίονται, ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ σὺν πληρώματι αὐτῆς, ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ.

20 Καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι ἐξερημωθήσονται, καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν ἔσται, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.

Ἐπειδὴ γὰρ ἀπολαύοντες τῶν παρ' ἐμοῦ ἀγαθῶν, καὶ τοῖς ἀπὸ γῆς ἐντρυφῶντες καρποῖς, ἠγνοεῖτε τὸν δοτῆρα, καὶ ἀγνώμονες περὶ τὸν εὐεργέτην ἐγένεσθε, ἐν τῇ στερήσει τῶν ἀγαθῶν καὶ τῇ τῶν πόλεων ἐρημίᾳ τὴν ἐμὴν μαθήσεσθε δεσποτείαν. Ταῦτα δὲ τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις προηγόρευσεν ὁ προφήτης ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τυγχάνων, τοῦ Θεοῦ βουλομένου, καὶ τοὺς ἤδη γενομένους αἰχμαλώτους ψυχαγωγεῖν, ὅτι οὐ μόνοι τοιαῦτα πεπόνθασιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους σχήσουσι κοινωνούς: καὶ τοὺς ἔτι τὴν Ἱερουσαλὴμ οἰκοῦντας, φόβῳ τῆς τῶν κακῶν προφητείας, πεῖσαι θέλων παύσασθαι τῆς πονηρίας. [...]

21 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

22 Υἱὲ ἀνθρώπου, τίς ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ λεγόντων: Μακρὰν αἱ ἡμέραι, ἀπόλωλε πᾶσα ὅρασις;

Τί δήποτε, φησὶν, οἱ τὴν Ἰουδαίαν οἰκοῦντες λέγειν εἰώθασι [...],ὅτι Τὰ μετὰ πολὺν ἐτῶν ἀριθμὸν ἐσόμενα προαγορεύετε, ψεῦδος ἀναμιγνύντες τοῖς λόγοις, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς προθεσπίζοντες;

23 Διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Καὶ ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ εἴπωσι τὴν παραβολὴν ταύτην ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς, λέγων: Ἤγγίκασιν αἱ ἡμέραι καὶ ὁ καιρὸς πάσης ὁράσεως.

Ἐπειδὴ γὰρ τὴν μακροθυμίαν ψευδολογίαν καλοῦσι, πεπείσθωσαν ὡς παραυτίκα τῆς προφητείας τὸ τέλος, καὶ ἐν προθύροις λοιπὸν ἡ προῤῥηθεῖσα τιμωρία φανήσεται.

24 Διότι οὐκ ἔτι ἔσται πᾶσα ὅρασις ψευδὴς, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

Καταπαύσω γὰρ, φησὶ, τοὺς ψευδοπροφήτας ὑμῶν τοὺς τἀναντία

1 достаткомъ ꙗ҆зѣдѧ́· ѝ водж ꙗ̑ съ пагубоѧ ꙗ҆спна́ть·
2 ꙗ҆коже да погыбнеть земѣ съ концемь своѥ́мъ· въ
3 неꙋ́стнѣ бо вѣсн жнвѧщен на нея̑· 20 ѝ гради ꙗ̑ ѹ҆селе́-
4 ннѣ ѡ҆пустѣ́ѥть· ѝ земл҃ ꙗ̑ въ погыбѣль бѫдеть·
5 ѝ ѹ҆вѣсте ꙗ҆ко а҃зъ гь҃· ⁘лмаже наслажда́ѥше сѧ ѡ́ ме́- ρ҃ιѳ
6 не гл҃еть· ѝ пнтаѥщен сѧ плоды земныѥ́мн· не позна-
7 сте давшаа̀го· ѝ нераꙁоумлн бысте, ѡ̀ бг҃тан· въ
8 недостатъцѣ бг҃отъ· ѝ въ ѡ҆пꙋстѣнн҃ѣ гра̑нѣ́мъ
9 ѹ҆вѣсте, моѐ влады́ство· се же жнвѧщнѥ́мь въ і҃ерлн-
10 мѣ проповѣда прр҃къ· въ плѣнницѣхь сы̑н· бг҃ѹ
11 хотѧщоу ѕтѣшнтн· ѝ нже бѣшѧ ѹ҆же плѣненн·
12 ꙗ҆ко раꙁоумѣтн нѥмь· ꙗ҆ко не сѫ́ть ѥ̀дннн тѣ̑ постра́-
13 далн· нж ѝ ны̑нѣ прнѥ́мжть такыѥ̀· ѝ жнвѧщѧ̀ ѹ҆
14 і҃ерл҃ма· страхомь пеꙋ́ѣнымь ѹ҆ставнтн ѡ̀ без̾а-
15 конїа· 21 И҃ бы̑ сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃а· 22 сн҃е ꙋ́ѣь· каѩ̀ прн- ρ҃ιθ
16 тчѣ сѣ̑ ва́мъ на земл҃н і҃зл҃вѣ гл҃аѥ̑ше· ꙗ҆ко дл҃ѕн
17 дьне погыбе вѣсе внд҃нїе· 23а того̀ дѣлѣ рѣцн къ нѣ̑·
18 Ѱто гл҃а гл҃еть· жнвѧщьѝ на жндовсцѣ земл҃н· ꙗ҆ко- ρ҃ικ
19 же, ѥ̀моуже е̑сть быти по ѹнслѣ многь лѣть· то
20 же прорнчете сѣмѣшаѥ́ще сѧ лжамн· ѝ ннѹьсоже
21 въ ѝстнжѧ проповѣдаѥ́ще· 23b того́ дѣлѣ рѣцн къ нѣ̑·
22 Сѐ гл҃еть а҃данан гь҃· да ѡ̀братншн прнтча тж̑· ѝ по ρ҃κε
23 тоѥ́мъ не рекж тж прнтчѧ, тоѧ до́мь нѝзл҃вь· ꙗ҆ко
24 сѣгл҃ешн къ нн҃мъ· прнбл҃нжнлн сѧ сѫ́ть д҃нне·
25 ѝ сло́во сего внд҃нїа· ⁘лмаже трѣпѣнїе бж̑не ρ҃κε
26 мнѣ́ахж· да вѣрж ѝмѫть, ꙗ҆ко пр҃ѣ̑ двѐрмн ко́-
27 нецъ· ѝ прорє́ѵе наказанїе, ѝ мжѵенїе ѝмъ·
28 24 И҃мже не бѫдеть къ семоу вѣсе внд҃нїе лжеѧ· ѝ ρ҃κζ
29 влѣхвѫжн на подарен҃ѥ, срѣдѣ сн҃овь і҃зл҃вь·
30 Скончѣѧ прр҃кы вашж· сѣпротнвь наѵннажщѫ̑ ρ҃κη

---

6 гл҃еть lege влагъ

6 пнтаѥще сѧ Щ 8 гра̑нѣмь Щ 18 жнвѧщьѣ Щ жндо́вестѣ Щ

3 во] = S / om. *L*'-46-311 Tht. вѣсн жнвѧщен] = S / παντων των κατοικουντων *L*'-46-311 Tht. 4 ѝ] om. S / + αυτων 147 36 *C*'-86'-403' 15-16 прнтчѣ сѣ̑ ва́мъ] transp. S / = B *O*' 538-449 16 гл҃аще] = S / λεγοντων *L*'-311 Tht ꙗ҆ко] om. S 17 дьне] = S / + ημων 46 вѣсе] om. S B A'' Co Arab / = rel. 21 того́ ... нѣ̑] cf. l. 17 22 а҃данан] om. S B 534 Co / = rel. да] Καὶ S B *O*-62' *L*''-36 46 Tht. / om. rel. ѡ̀братншн] ἀποστρέψω S / αποστρεψει 407 22-23 по тоѥ́мъ] οὐκέτι S / + ου 407 *L*-311 410 544 Tht. 24 сѣгл҃ешн] = S / λαλησει V-449 91-233 нн҃мъ] = S / + λεγων *L*'-311 Tht. 25 сло́во] = S / ο καιρος *L*'-46-311 Tht. сего] πάσης S

τοῖς ἐμοῖς προφήταις προλέγειν ἐπιχειροῦντας καὶ ἀγαθῶν παρουσίαν ψευδῶς ὑμῖν προμηνύοντας.

25 Ὅτι ἐγὼ λαλήσω τοὺς λόγους μου, καὶ ποιήσω, καὶ οὐ μὴ μηκυνῶ ἔτι, διότι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, οἶκος Ισραὴλ ὁ παραπικραίνων. Λαλήσω λόγον, καὶ ποιήσω, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Μὴ προσέχετε, φησὶ, τοῖς ἐμοῖς προφήταις, ὡς τηνάλλως διαλεγομένοις: ἐγὼ γὰρ διὰ τούτων φθέγγομαι, καὶ θᾶττον ἢ λόγος ἐπάξω τῷ λόγῳ τὸ πέρας, ὑμᾶς ποιῶν αὐτόπτας τῆς ἀληθείας τῶν λόγων. Οὕτω πάλιν δι' ἑτέρων λόγων τὰ αὐτὰ σημήνας, καὶ τοῖς κατηγοροῦσι τῶν προφητῶν, ὡς τὰ παρόντα μὲν οὐ προλεγόντων, τὰ δὲ μακροῖς ὕστερον χρόνοις ἐσόμενα ψευδῶς προαγορευόντων [...][1]. Κατὰ τῶν ψευδοπροφητῶν λοιπὸν τρέπει τὸν λόγον.[2]

13:2α Υἱὲ γὰρ, φησὶν, ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφήτας τοῦ Ἰσραὴλ τοὺς προφητεύοντας.

Καὶ ἵνα μὴ ἡ ὁμωνυμία βλάβην τοῖς ἀνθρώποις ἀπεργάσηται προφῆται γὰρ, καὶ οἱ ἀληθεῖς, καὶ οἱ ψευδεῖς ὠνομάζοντο, εἰκότως ἐπήγαγε:

2β "Καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν."

Τουτέστι, τοῖς [...] ψευδῆ δὲ ἀπὸ λογισμῶν οἰκείων φθεγγομένοις.

2γ Καὶ προφητεύσεις, φησὶ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Ἀκούσατε λόγον Κυρίου.

3 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν, καὶ τὸ καθόλου μὴ βλέπουσι.

Θρῆνος, φησὶ, καταλήψεται τοὺς ὑπὸ θείου μὲν Πνεύματος οὐκ ἐνεργουμένους, οἰκείᾳ δὲ ὁρμῇ πειθομένους. Τὴν γὰρ προαίρεσιν τῆς ψυχῆς πνεῦμα αὐτῶν προσηγόρευσεν.

4 Ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις οἱ προφῆταί σου, Ἰσραήλ. Οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι, καὶ οὐ συνήγαγον ποίμνιον ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ. Οὐκ ἀνέστησαν ὡς ἐν πολέμῳ, οἱ λέγοντες ὡς ἐν ἡμέρᾳ Κυρίου. [...]

Ἀλώπεξι γὰρ, φησὶν, ἐοίκασιν οἱ προφῆταί σου, ὦ Ἰσραὴλ, ἐν ἐρειπίοις οἰκούσαις. Καθάπερ γὰρ ἐκεῖναι τὰς τῶν ἐρειπίων οὐκ ἀποφράττουσιν ἐξόδους, ἀλλ' ἔξεστι τῷ βουλομένῳ ἀνιέναι διὰ τούτων καὶ εἰσιέναι: οὕτως οὗτοι τὴν τοῦ λαοῦ ῥᾳθυμίαν ὁρῶντες, οὐκ ἀπετείχισαν αὐτοῦ τὰς ἐπὶ τὴν πονηρίαν ὁδοὺς, οὐδὲ λόγοις περιέφραξαν εὐσεβέσιν ὥστε ἐν τῇ τῆς ὀργῆς ἡμέρᾳ δυνηθῆναι τῶν πολεμίων περιγενέσθαι [...].

6 Βλέποντες, φησὶ, ψευδῆ, μαντευόμενοι μάταια, οἱ λέγοντες: Λέγει Κύριος,

[1] Ez 13:1 om.

[2] comment. ad Ez 13:1-2 post textum propheticum transp. est

1 гл҃атн мои҃мь прр҃комъ· и҃же прншествїе бл҃готь лъ-
2 жѫще, проповѣдаѫть вам҃ъ· 25 **Ꙗ҆ко а҆зъ гь҃, съгл҃а слове-** ҃ра҃д
3 **са моа҆ и҃ сътворѫ· и҃ не продлъжѫ въ дн҃и вашѫ, дому**
4 **съгнѣваѫщи· съгл҃а сло҃во и҃ сътво҃рѫ· гл҃аеть а҆данан гь҃·**
5 Не смотрн мон прр҃къ· ꙗ҆ко и҃нако гл҃ающемъ· а҆зъ бо сн҃мн ҃рм҃д
6 гл҃а· и҃ скоро прнведѫ конець словесемь сн҃мъ· вы҃ са-
7 мы сътво҃рѫ своима҆ о҆у҃нма· да вндите и҃стннѫ сло҃-
8 ве҃· то же паки и҃нѣмн сло҃весы наꙁнаменавь· гл҃ающн҃
9 до прр҃кь· ꙗ҆ко сѫщнк҃ нї҃нѣ не проповѣдаѫть· нѫ бы-
10 ваѫщїа въ послѣднѣа лѣта· лъжѫще прорнчать·
11 1 И҃ **бы҃ сло҃во гн҃е къ мнѣ гл҃а** 2a **сне чл҃ы· прорнчн на прр҃кы про-** ҃ра҃м
12 **рнцаѫщѫ са· и҃ рe҃шн прр҃комь прорнцаѫщнмъ са ѡ҃ срц҃а к҃·**
13 Ꙗ҆ лъжѫпрр҃кы сѣ сло҃во творнть· хотѧ же да не бѫдеть ҃рм҃е
14 вр҃ѣ чл҃комь· тъꙁъствомъ и҃мень· прр҃цн бо и҃ и҃стнннн·
15 тн лъжн нарнчат са· пророче прорнцаѫщнмъ са· ѡ҃
16 помысла к҃ лъжнвааго: 2b И҃ **прорѣцн и҃ речешн къ нмъ·** ҃ра҃з
17 **слышнте сло҃во гн҃е·** 3 **сѣ гл҃аеть гь҃· лють прорнцаѫщн-**
18 **мъ са ѡ҃ ср҃ца своего҃· прорнцаѫщнмъ са въ слѣ҃ дх҃а**
19 **своего҃· а҆ ѣхмя не вндѧщемъ·** Пла҃чь постнгнеть ҃рм҃ѕ
20 и҃же не сѫть и҃спла҃нь бжна дх҃а· нѫ своемоу ѯстрꙋ-
21 млснїю покарѣѫще са· хотѣнїе бо дш҃ѫ к҃ дх҃омъ
22 нарс҃· 4 И҃ко и҃ лнснца въ поустынн, прр҃цн твои҃ ї҃зл҃ю· ҃ра҃ж
23 5 **не сташ на тврѣдѣл-н събра҃ш стада, къ дому**
24 **ї҃зл҃еву· не съпротнвншк҃ гл҃аще въ дн҃ь гн҃ь·** Лнснца҃ ҃рм҃ꙁ
25 сѫть по҃бнн ї҃зл҃ю· въ ꙗ҆ма҃хъ жнвѫщамъ· ꙗ҆коже бо
26 и҃ ѡ҃ны҃ крыва҃ѫтъ о҃устїа, ꙗ҆ма҃мъ· нѫ мощно е҃стъ не ꙁа-
27 хотѧщомъ и҃ въл҃ѣстн, и҃ и҃зл҃ѣстн· такоже и҃ сн҃ вндѧ-
28 ще л҃ѣности людъскы· не ꙁагражнш пѫтн к҃· слове҃
29 на зло҃бъ· ꙗ҆коже мощн въ дн҃ь гнѣва прѣбытн ратнкы·
30 6 **Вндѧще лъжа҃а҆, и҃ вълхвоу҃ѫще соу҃а҆· гл҃ающе н гл҃ать гь҃·** ҃ра҃н

---

7 о҃у҃нма] о҃ oculo similis 26 не ꙁа additum in margine 30 ратнкы-] тн ligatura
Ez 12:27-28 om.

24 съпротнвншк҃] протнвншк҃ Щ 26-27 не ꙁахотѧщомъ] om. Щ

3 моа҆] + λαλήσω S / = Tht. продлъжѫ] + ἔτι S въ] pr. ὅτι S / pr. διοτι *L'*-311 Tht.; = A 147' дому] = S / + ισραηλ *L'*-311 Tht. 4 а҆данан] om. S B 967 Co / = rel. 11 прр҃кы] + τοῦ Ισραηλ S 11-12 прорнцаѫщѫ са ... и҃] om. S B 967 / (※ *O*) = rel. 16 прорѣцн] προφητεύσεις S / = 147' 17 гь҃] = S 967 *o* Co Spec / pr. αδωναι rel. 18-19 прорнцаѫщнмъ ... своего҃] om. S / (※ *O*) τοις πορευομενοις (προφητευουσιν 147') οπισω του πνευματος (πατρος 48) αυτων *O' L''* 403 410 Tht. 22 поустынн] ἐρήμοις S прр҃цн] = S / pr. εγεγοντο *L'*-311; ησαν 410 твои҃ ї҃зл҃ю] = S / του Ισρ. *ll* 23 събра҃ш] = S / pr. ου *L*-311-V-46 Tht. стада] = S / ποιμνιον 967 62 *L'*-311 130 Tht. 24 съпротнвншк҃] = S / + εν πολεμω 51^{c}-46 *C*; + ως εν πολεμω 62 *L*- 311-V Tht.; + εν ημερα πολεμου 449 30 и҃$_{1,2}$] om. S гл҃ать] Λέγει S / pr. ταδε A^{mg}-26' *L*-311

καὶ Κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτούς, καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀναστῆσαι λόγον. Οὐχ ὅρασιν ψευδῆ ἑωράκατε, καὶ μαντείας ματαίους εἰρήκατε, καὶ ἐλέγετε: Φησὶ Κύριος, Κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλησα;

Τῷ ὀνόματι, φησὶ, τῷ ἐμῷ κατεχρήσασθε ψευδεῖς μαντείας τῷ λαῷ προσφέροντες: ἐγὼ δὲ οὐδὲν ὑμῖν τούτων ἐνέπνευσα.

8β[1] [...] Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν οἱ λόγοι ὑμῶν ψευδεῖς, καὶ αἱ μαντεῖαι ὑμῶν μάταιαι, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

9 Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ὁρῶντας τὰ ψευδῆ, καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους μάταια. Ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται, οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου Ἰσραὴλ γραφήσονται, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Ἀδωναῖ Κύριος.

Τὸν μὲν ἐμὸν, φησὶ, παιδεύσω λαόν: οὗτοι δὲ πανωλεθρίᾳ παραδοθήσονται, καὶ ἀνάγραπτον τὴν μνήμην οὐχ ἕξουσιν, οὐδὲ συναριθμηθήσονται τῷ λαῷ μου.

10α Ἀνθ' ὧν, φησὶ, ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου, λέγοντες: Εἰρήνη, εἰρήνη, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη.

Ἐγὼ μὲν γὰρ τῷ λαῷ πόλεμον, καὶ σφαγὴν, καὶ αἰχμαλωσίαν προηγόρευον, τῇ ἀπειλῇ τῶν κακῶν σωφρονίσαι βουλόμενος: οὗτοι δὲ τἀναντία μοι δρῶντες, εἰρήνην αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο μάτην.

10β Καὶ αὐτὸς, φησὶ, οἰκοδομεῖ τοῖχον [...] καὶ αὐτοὶ ἐπαλείφουσιν αὐτόν. Εἰ πεσεῖται;

11α Εἰπὲ πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτὸν, Πεσεῖται.[2]

Ὁ μὲν γὰρ, φησὶ, λαὸς οἰκοδομεῖ τοῖχον σαθρὸν, διὰ τῆς πονηρίας καὶ ἀσεβείας: οὗτοι δὲ τὰς χρηστὰς προῤῥήσεις, καὶ τὰς ἀγαθὰς ὑποσχέσεις, οἷόν τινα ἀλοιφὴν καὶ χρίσμα τῷ τοίχῳ προσφέρουσι, δέον καταλύειν τὴν σφαλερὰν οἰκοδομίαν, καὶ παρασκευάζειν στερεὰν αὐτὴν γενέσθαι.

Ἐπαλείφοντες δὲ τοῖχον, ἐνόμιζον αὐτὸν ἀσφαλῆ διὰ τῆς ἀλοιφῆς ἀπεργάζεσθαι. Εἰπὲ τοίνυν αὐτοῖς ὅτι πεσεῖται καὶ διαλυθήσεται.

11β Ἔσται γὰρ, φησὶ, ὑετὸς κατακλύζων, καὶ δώσω λίθους πετροβόλους εἰς τοὺς ἐνδέσμους αὐτῶν, καὶ πεσεῖται, καὶ πνεῦμα ἐξαῖρον ἥξει, καὶ ῥαγήσεται.

12α Καὶ ἰδοὺ πέπτωκεν ὁ τοῖχος.[3]

Τροπικῶς ἅπαντα ὡς ἐπὶ τοίχου εἴρηκε, διὰ πάντων δὲ τὴν τῶν πολεμίων

---

[1] Ez 13:8α om.

[2] Ez 13:10-11α et comment. segm. transp.

[3] Ez 13:12β om.

1 **а҃зъ же гл҃ть нєсмь н҃ поустилъ· ѝ наѹмшж въставлѣти сло́-**
2 **во· 7 нелъжеё·є̀ ли о҃у то видѣнїе видѣсте· ѝ влъхвова-**
3 **нїа соуѩ рєсте· ѝ гл҃ете рекшше гь гь· а҃з же нєсмь гла-**
4 **ль 8a сего дѣлъ ра́цн· ⁘зъ ѝмѧ моё сътвористе лъжаа̀ влъ-** г҃лаго
5 **хованїа· людемь прорицающе· а̀ а҃зъ нєсмь такого ни-**
6 **чьсоже вѣдъхнлъ· 8b ⁘сё гл҃ть а̀данан гь· понеже лъжаа̀** г҃лаго
7 **словеса сѫ́ть· ѝ влъхвованїа соуа̀а̀· того дѣлъ сё а҃зъ**
8 **на́ вы· гл҃ть а̀данан гь· 9 ѝ простр҃ ржкж своѧ на пр҃ркы**
9 **видѧшїа лъжж· ѝ ѡ҃вѣщшж соуа̀а, въ наказаннѝ лю́ди-**
10 **ѝ моѧ̀ не бѫдеть· ѝ въ писаннѝ домꙋ їл҃ва не вънпишѫтъ са·**
11 **ѝ въ зе́мл їл҃вж не вънѝдѫть· ѝ ѹ҃вѣдать ꙗко а̀зъ а̀-**
12 **данан гь· ⁘юди моѭ а҃зъ наказж· а̀ сїа ѡ҃нѫ́номоу потрѣ-** г҃лаго
13 **бленїю прѣда́мъ· ѝ невъписанѫ памѧ̀ прнѝмѫть·**
14 **ѝ не прнучьтѫт са къ людемь моѭмь· 10 ⁘мже прѣльстни-** г҃ла
15 **шж люди моа̀ гл҃ше ми́ръ· ѝ не бѣше ми́ра· съ же съ-**
16 **граѭа̀ѣть стѣнж· а̀ ѡ҃нн помазаѫ́ть а̀· а̀ше са падѐ,**
17 **11a гл҃н къ помазаѫ́шнѭмь падет са· ⁘зъ людемь ра̀ ѝ сѣ-** г҃ла
18 **чь, ѝ пла́ненїе проповѣда̀ наказати хотѧ прѣльще-**
19 **нымь зло́бы· а̀ снѡ̀ съпротивь мнѣ творѧше, мирь ѝ-**
20 **мь повѣдаа̀хж· лю́ѡ̈е же стѣнжа̀ тла граѭа̀ахж, зло-**
21 **бїѧ ѝ неучьстїѧ· а̀ снѡ̀ бл҃гы прорицанї-и ѡ҃вѣщанн-ѝ-**
22 **ми благоть· ꙗко ѝ стѣнж помазаа̀хж красѧше· лѣ-**
23 **по є̀сть расыпати събла́знь̀ное граѭенїе· ѝ сътво-**
24 **рнтї є тврдо· помазаѫ́ше бо стѣнж, мнѣа̀хж тврдж сѫ́щж· лѣпленїа дѣлъ· рцн ѝмъ ꙗко расыплет са·**
25 **11b ⁘ бѫдеть тѫ́чь потапѣѫ́шн· ѝ да́мь каменїе стрѣлно-** г҃ла
26 **є̀ въ съѧзы н̄· ѝ падѫт са· ѝ вѣтръ въздвижѫшь· ѝ ра-**
27 **сѧдет са 12 ѝ падет са стѣна· ѝ не рекѫть къ ва́мъ, где**
28 **ёсть помазанїе ваше є̀же помазасте· ⁘зсе прѣмѣ-** г҃ла
29 **ненїемь словесны̀мь гл҃ть· въсѣм же снѝмь прнше-**
30

---

12 потрѣ-] тр̨ ligatura

9 ѡ҃вѣщшж lege ѡ҃вѣщаѭшжа 18-19 прѣльщенымь lege прѣщеннемь

1 а҃зъ] om. S / εγω 46 *C'88 cII*-86'-239' нєсмь н̄ поустилъ] οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτοὺς S / = 46 C''-86'-239' 2 нелъжеё·є̀ ли о҃у то видѣнїе] οὐχ ὅρασιν ψευδῆ S 3-4 ѝ гл҃ете ... гл҃аль] om. S B Sa Hi.^{test} / (※ *O*) και ελεγετε (λεγεται A 147; λεγετε 538 130' 86 26) φησι(ν) κυριος και (+ ου 147) εγω ουκ ελαλησα (-ληκα A) rel. 6 а̀данан] om. S B Co Or.^{lat}VIII347 Gild. / = rel. 8 а̀данан] om. S B 26 Co Gild. / = rel. 10 ѝ$_2$] οὐδὲ S / = Syh-407 нє] = S / om. *L'*-311 *cI* Tht. et a. 11-12 а̀данан] om. S B 407 Co Gild. / = rel. 14-15 прѣльстншж люди моа̀] transp. S B Spec Gild. / = rel. ми́ръ] + εἰρήνη S / = B *O*-62-407 538 233-534 16 стѣнж] = S / + ως στερεων *L*-311-V-46 Tht. а̀ше са падѐ] πεσεῖται S 17 помазаѫ́шнѝмь] = S B 407 538 Spec.^{p} / + αυτων rel. падет са] = S / pr. οτι *L'*-311 26-27 стрѣлноѐ] πετροβόλους S 27 съѧзы] ἐνδέσμους S / δεσμους 147 311 410 падѫт са] = S / πεσειται 967 Tht. въздвижѫшь] = S / + ηξει *L'*-311 Tht. 28 ѝ$_1$ + ἰδοὺ S падет са] πέπτωκεν S

παρεδήλωσεν ἔφοδον. Ἐνδέσμους δὲ τοῦ τοίχου τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας προηγόρευσεν [...]. Καὶ ὑετὸν τοίνυν [...], καὶ λίθους πετροβόλους καὶ πνεῦμα ἐξαῖρον τοὺς Χαλδαίους ὠνόμασε. [...] Ὅταν διὰ τῶν πραγμάτων μάθωσι ψευδεῖς τὰς ὑμετέρας προῤῥήσεις, καὶ πόλεμον, καὶ σφαγὴν, καὶ αἰχμαλωσίαν ἀντὶ τῆς ἐλπισθείσης εἰρήνης οὐκ ἐροῦσι ὑμῖν: Ποῦ οἱ χρηστοὶ ὑμῶν, λόγοι, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι τῆς εἰρήνης;[1]

Οὕτω πάλιν διὰ πλατυτέρων, τὰ αὐτὰ εἰρηκὼς, καὶ ἀπειλήσας τῶν πολεμικῶν βελῶν τὸν κατακλυσμὸν καὶ τὰς τῶν λίθων νιφάδας, καὶ τοῦ κακῶς οἰκοδομηθέντος τοίχου τὴν μέχρι θεμελίων κατάλυσιν, καὶ τῆς ψευδολογίας τῶν τὰ ἀγαθὰ προειρηκότων τὸν ἔλεγχον, σαφέστερον ποιεῖ τὸν λόγον.
15β Εἶπα γὰρ, φησὶ, πρὸς ὑμᾶς: Οὐκ ἔστιν ὁ τοῖχος, οὐδὲ οἱ ἀλείφοντες αὐτόν.
16 Οἱ προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ προφητεύοντες ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ ὁρῶντες αὐτῇ εἰρήνην, καὶ εἰρήνη οὐκ ἔστι, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Φροῦδα, φησὶ, πάντα γενήσεται, καὶ ἡ ἀλοιφὴ, καὶ ὁ τοῖχος, καὶ οἱ τὴν ἀλοιφὴν προσενεγκόντες προφῆται. Πολιορκία γὰρ, φησὶ, καὶ αἰχμαλωσία, ἀντὶ τῆς ἐπαγγελθείσης εἰρήνης τὴν Ἰερουσαλὴμ καταλήψεται. Ταῦτα περὶ τῶν ψευδοπροφητῶν εἰρηκὼς, τρέπει τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ψευδοπροφήτιδας.[2]
Ὄργανα γὰρ καὶ ταύτας ὁ τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ἀλάστωρ εὑρὼν [...],
17 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέρας τοῦ λαοῦ σου, τὰς προφητευούσας ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὰς,
18 καὶ ἐρεῖς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Οὐαὶ ταῖς συῤῥαπτούσαις προσκεφάλαια ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρὸς, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας, τοῦ διαστρέψαι ψυχάς. Τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ μου διέστρεφον, καὶ ψυχὰς περιεποιοῦντο. [...]

[1] Ez 13:13-15α om.
[2] Ez 13:17-18 et comment. segm. transp.

1 ствїе ратныꙗ нарнуетъ· сѧдѧтмн же стѣньныимн
2 цр҃ъ и̇ кнѧsа нарéуе· тѫуеѧ же и̇ каменїемь ѡ҆стрымн·
3 и̇ каменїемъ халдеѩ· реуе же· по сéмъ е҆гда оубо оузрѧ̀·
4 дѣломъ лъжѫ сѫщѫ, ва́ше прорнцанїе· рать и̇ сѣуь и̇
5 плѣненїе· не рекѫ ли оубо къ ва́мъ, где сѫть ваша бл҃гаѧ̀
6 сло́веса, и̇ ѡ҆бѣщанїа· 13 Того дѣлѣ сѐ гл҃еть а҆данан гь· ϥ̅ιε
7 **и̇ навръгѫ боурѧ рѧзарѣѫщѫ съ ꙗростїѧ· и̇ тѫуъ пота-**
8 **плѣѫщн съ гнѣвомь моимь бѫдеть· и̇ каменїе стрѣ-**
9 **лное навръгѫ въ сконуѣнїе·** 14 **и̇ раскопаѫ стѣнѫ ѧ҆же по-**
10 **мазасте· и̇ падете сѧ· и̇ положѫ ѧ на zемлн· и̇ ѡ҃крыѣт сѧ**
11 **ѡ҆снованїе е҆го· и̇ падет сѧ и̇ сконуѣет сѧ съ ѡ҆бличенї-**
12 **е҆мъ· и̇ познаѣте ꙗко а҆zь гь·** 15a **и̇ сконуѣѫ ꙗростъ моѫ до**
13 **стѣны, и̇ до помазаѫщнхь ѧ·** Тако́же паки ꙗснѣе гл҃ав'· ϥ̅ιε
14 и̇ прѣтнвь стрѣлаѫн ратныꙗ· и̇ сѫшестїе каменїа·
15 и̇ сѫграѫ̂еныѧ стѣны, zлое сѫграѫ̂енїе· до ѡ҆сноданїа
16 раzоренїе· и̇ ѡ҆бличенїе лъжнꙗ сло́ве̂· паки ꙗснѣе
17 гл҃еть· 15b Ѭ рꙗ къ ва́мъ· нѣсть стѣны нн помазаѫщнꙗ ϥ̅ιϛ
18 **е҆ѧ̀·** 16 **прр҃цн їл҃авн прорнцаѫщеи̇ сѧ къ їе́р҃лмоу· и̇ внда-**
19 **щен мнрь е҆го· и̇ мнра не бѫдеть,** гл҃еть а҆данан гь·
20 Ѭ паго́убѫ бѫдеть въсе· и̇ помазанїе и̇ стѣна· и̇ помаза- ϥ̅ιϛ
21 заѫщеи̇ прр҃цн· ра́ть же и̇ плѣненїе въ ѡ҆бѣщанна̀го
22 мнра мѣсто бѫдеть їе́р҃лмоу· 17 Ѭ **ты же сне ча́ѣь, ѡу-** ϥ̅ιζ
23 **тврzдн лнце свое на дзшерн людннꙗ свои̇ꙗ· на простнра-**
24 **ѫщѫ· сѧ ѡ҃ срц̂а ꙗ· и̇ прорѣцн до нꙗ** 18 **и̇ реуе́шн· сѐ** гл҃еть а҆-
25 **данан гь· лютѣ съшнваѫщнимь дохьторы по̂ въсѧ**
26 **ржкы лактоу· сътварѣѫщнимь покрывала на̂ въсѧ**
27 **главѫ, и̇ въсего тѣлесе· ꙗкоже разврашатн дшѫ·**
28 **дшѫ разврaтншѫ сѧ лю̂нн моꙗ· и̇ дшѫ потварѣахѫ·**
29 [Г҃]лавь сло́во до лъжнꙗ прр҃къ· прѣноснть паки сло́во до ϥ̅κα
30 лъжнвыꙗ прр҃унць· и̇ снѧ бо ѡ҆брѣть днавóль сѣсѫды

---

8 стрѣ-] тр ligatura

5 рекѫ lege рекѫтъ 23-24 на простнраѫщѫ· сѧ] τὰς προφητευούσας

6 а҆данан] om. S B 967 Co Clem. Spec PsVig.c.Var.2,3 / = rel. 7 ꙗростїа] = S / + μου *O*-62 *L*'-36 46 8 съ гнѣвомь моимь бѫдеть] = S / transp. *L*'-311 8-9 стрѣлное] πετροβόλους S 9 навръгѫ] pr. ἐν θυμῷ S раскопаѫ] = S / κατακαυσω 311 10 и̇ падете сѧ] πεσεῖται S 11 сконуѣет сѧ] συντελεσθήσεσθε S 967 / = A''-410 *O*$^{-Q}$-147' 51-538-46 490 12 гь] = S / pr. αδωναι *L*'-46-311 до] ἐπὶ S / om. 46 19 а҆данан] om. S B 967 La^{s} Co Spec. / = rel. 23-24 на простнраѫщѫ· сѧ] τὰς προφητευούσας S 24-25 а҆донан] om. S B La^{s} Bo. / = rel. 25 съшнваѫщнимь] = S / συναπτουσαις *cI* 106; προσραπτουσαις V^{c} по̂] ἐπὶ S / = B *O' L*''$^{-46}$ 410 Tht. 27 и̇] om. S тѣлесе] ἡλικίας S ꙗкоже разврашатн] = S / του διαστρεψαι *C'* Tht.^{p}

Τροπικῶς δὲ διὰ τούτων τοὺς ἀπαλωτέρους καὶ χρηστοτέρους ἠνίξατο λόγους: τά τε γὰρ ὑπαυχένια καὶ τὰ ὑπαγκώνια ἀνάπαυλάν τινα καὶ θεραπείαν προσφέρει τοῖς μέλεσιν οἷς ὑποτίθενται καὶ οἱ λόγοι χρηστότεροι καὶ ψευδεῖς ὄντες, πρὸς καιρὸν μὲν τὴν ἀκοὴν γαργαλίζουσι διαστροφὰς δὲ παντοδαπὰς προσφέρουσι ταῖς ψυχαῖς. Οὕτω καὶ αἱ ψευδοπροφήτιδες τῷ μὲν λαῷ τὴν κατὰ ψυχὴν βλάβην, ἑαυταῖς δὲ χρηματικὸν περιεποιοῦντο κέρδος, τὰ δοκοῦντα χρηστὰ προφητεύουσαι. Τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εἰρηκώς: "Τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ μου διέστρεφον καὶ ψυχὰς περιεποιοῦντο."

19 Καὶ ἐβεβήλουν με πρὸς τὸν λαόν μου, ἕνεκεν δρακὸς κριθῶν, καὶ ἕνεκεν κλασμάτων ἄρτου. [...] "Τοῦ ἀποκτεῖναι, φησὶ, ψυχὰς, ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν [...] ἐν τῷ ἀποφθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῷ εἰσακούοντι μάταια ἀποφθέγματα."

Σμικροῦ γὰρ ἕνεκεν κέρδους, τοὺς μὲν ἐπῃνεῖτε μάτην ἐπὶ τοῦ λαοῦ, τοὺς δε τιμωρίας εἶναι ἀξίους ἐλέγετε, τῇ τοῦ λαοῦ κουφότητι καὶ εὐκολίᾳ κακῶς ἀποκεχρημέναι. Πειθόμενοι γὰρ τοῖς ὑφ' ὑμῶν λεγομένοις, τοὺς μὲν ἀδίκως διέσωζον, τοὺς δὲ μάτην κατέσφαττον. Οὕτω τὴν ἀσέβειαν ἐλέγξας, ἀπειλεῖ τιμωρίαν.

20 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν, ἐφ' ἃ ὑμεῖς συστρέφετε ἐκεῖ ψυχὰς, καὶ διαῤῥήξω αὐτὰ ἐπὶ τῶν βραχιόνων ὑμῶν, καὶ ἐξαποστελῶ τὰς ψυχὰς, ἃς ὑμεῖς ἐξεστρέψατε, τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν.

21 Καὶ ῥήξω τὰ ἐπιβόλαια ὑμῶν, καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν εἰς συστροφὴν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.

Ἐλέγξω, φησὶ, τοὺς ὑμετέρους λόγους [...] ψευδεῖς, καὶ ἀντὶ [...] ἐκείνων ἐπαγγελιῶν, αἳ ἐοίκασιν ὑπαυχενίοις μαλακοῖς[...], ἐπάξω τὰ ἀλγεινὰ τῷ πεισθέντι ὑμῖν λαῷ, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς, τῇ πείρᾳ διδάσκων τὸ ὑμέτερον ψεῦδος.' Ελευθερώσω δὲ αὐτοὺς ὅμως ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ψευδολογίας [...]

22 Ἀνθ' ὧν διεστρέφετε καρδίαν δικαίου ἀδίκως, καὶ ἐγὼ οὐ διέστρεφον αὐτὸν, καὶ τοῦ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τὸ καθόλου, τοῦ μὴ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν.

23 Διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε, καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύσησθε ἔτι

подобны, себѣ мно́гы лъжѫ сѣдѣла дохъторѣхъ же,
ѝ вѣзглавнѝ главнѣмъ· прилагаѥ́ть лъжѫ прр҃кы, ѝ
прр҃унцѧ· ꙗ̀коже ѝ дохторь покоѝть въ ꙋ҃ѣ тѣлесныѝ ѵ̀-
дъ· такоже ѝ лъжаа̀ словеса, въ ꙋ҃а̀ вѣзвеселѧть слышѫ-
щѫѧ· сего дѣлѣ ѝ рє́ꙋе· развращѫ́ть дш҃ѫ люднѝ моѝ·
людем бо вр҃ѣ̀ творѣ̀хѫ· а̀ себѣ вѣзглавїе· лъжнѭи
прр҃кы· 19 Ѝ ѡ̀скврънѣваа̀хѫ ма́ кь лю́емь моѝмъ· грѣстн
дѣлѣ а̀ꙋмѣны· ѝ ꙋкроухь дѣлѣ хлѣбень· ꙗ̀ко ѝздн-
тн дш҃ѫ ѝѭже бѣ лѣпо жнтн· є̀гда ѡ̃вѣщаваѥ́те лю́мъ,
послоушаа̀щемь соуа̀ѫ̀ ѡ̃вѣты· Ма́ла дѣлѣ вѣзвн-
тїа· ѡ̃вы хвалѣасте въ людь соуе· а̀ дроугыа достоѝ-
ны творѣсте, людѣскѫѧ гр҃бостїа· ѝ недоꙋмѣнї-
є̀мь сѐ творѧ́ще· ва̀ бо послꙋшаѫ́ще· ѡ̃вы въ неправдѫ
спсаа̀хѫ· а̀ дроугыа соуе ѝздневаа̀хѫ· снце безаконїе ѡ̀-
банунвь, прѣтнть казнїа· 20 Того дѣлѣ сѐ гл҃еть гь҃,
сѐ а̀зь на дохъторы вашѫ· ѝѭже вы разврашаѥ́те дш҃ѫ
тамо· ѝ ѡ̃врѣгѫ а ѡ̃ ꙗ̀шъць вашѝ· ѝ ѝспоущѫ дш҃ѫ а̀-
же вы расыпаѥ́те· ѝ развращаете расыпанїе· 21 ѝ растрѣ-
саѫ вѣзглаа́вїа ваша· ѝ ѡ̃ѝѭ ржкы моѧ ѡ̃ ржкы моѧ, ѡ̃
ржкы вашеѧ· ѝ къ семѫ не бѫдетъ въ ржкоу вашеѭ·
на развращенїе· ѝ познаѥ́те ꙗ̀ко а̀зь гь҃· ѡ̃бланѹѣ рє́ꙋе
ваша словеса лъжѫ сѫщѫ· ѝ въ ѡ̀бѣщаннѝ мѣсто ѡ̀-
нѣ̃· ꙗ̀же сѫ̃ ꙗ̀ко ѝ дохъторь мѧкцн· навед҃ѫ болѣзнн
на послꙋшавшѫ̃ людн ва̀· ѝ расыплѧ а̃ ѝскоушенїѐ-
ѭ, ꙋ҃каза́ѧ вашѫ лъжѫ· ѡ̀баче же проуѧ ѡ̃ вашѝ
лъ́жъ· 22 Понеже развращаете сѫ̑це правднваа̀го въ не-
правдѫ· а̀ а̃зь не развращаа̀хь ни̃хь· ѝ ꙗ̀коже ꙋкрѣпн-
тн ржцъ безаконнникоу· ѡ̃нѫ̃ не ѡ̃вратнтн са ѡ̃ пѫ-
тї его злаа̀го· ѝ живоу бытї емоу· 23 сего дѣлѣ не ꙋзрн-
те лъжѫ· ѝ вѣзхвованїа не ѝмате къ семѫ вѣзхвова-
тн·

---

7 грѣстн] тн ligatura
19 ржкы$_1$] τὸν λαόν
4-5 слышащѫа Щ 10 послоущѝ Щ 23 болѣзнь Щ

9 ѝѭже] pr. ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν, καὶ τοῦ περιποιήσασθαι ψυχάς S бѣ лѣпо] pr. οὐκ S 15 гь҃] = S 538 106 La^{S} Bo / pr. ἀδωναι 62 *L*'$^{-36}$-311 Tht.; + ἀδωναι 36; + κυριος rel. 16 ѝѭже] ἐφ' ἃ S 16-17 дш҃ѫ тамо] transp. S / = 88; + εις το πετασθαι 763-311-V-46; + εις εκλυσιν 62 449 18 расыпаѥ́те ѝ развращаете] ἐκστρέφετε S / -στρεψετε 538; εξεστρ. 147 *L*-311-V *C*'-233-86^{mg}-710 106; εξεστρεψατε Tht. расыпанїе] pr. τὰς ψυχὰς αὐτῶν, εἰς S / εις 147' / αυτων εις 88 19 ржкы$_1$] τὸν λαόν S ѡ̃ ржкы моѧ] om. S 26 развращаете] διεστρέφετε S / = A 407 538; διεστρεψατε 36 26-27 въ неправдѫ] om. S B 967 La^{S} Bo Spec. / + αδικως rel. 28 не ѡ̃вратнтн са] = S B 967 Q-147' 538 Arm / pr. του 62 *L* Tht.; + αυτον rel.

καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ἐπειδὴ γάρ, φησί, τοὺς μὲν δικαίους διεταράττετε καὶ ἐχειμάζετε [...] λυπηρὰ αὐτοῖς προλέγοντες, θρασυτέρους δὲ τοὺς παρανόμους ἀπετελεῖτε, ἀγαθὰ προθεσπίζοντες, καὶ ἑκάτερα παρὰ τὸν ἐμὸν ἐποιεῖτε σκοπόν: τούτου χάριν, παντελεῖ ὑμᾶς παραδώσω ὀλέθρῳ [...] καὶ τῆς δι' ὑμῶν ἀπωλείας τὸν ἐμὸν ἐλευθερώσω λαόν. [...]

14:1 Καὶ ἦλθον πρός με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου.[1]

2 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

3 Υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο τὰ διανοήματα αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ προσώπου αὐτῶν: εἰ ἀποκρινόμενος ἀποκριθῶ αὐτοῖς;

Σαφέστερον τοῦτο ὁ Ἀκύλας ἡρμήνευσεν: "Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀνήνεγκαν τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ σκάνδαλον ἀνομίας αὐτῶν ἔδωκαν ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν." Ἃ γὰρ κακῶς, φησί, διανοηθέντες ἐπιτελοῦσι, καὶ ἠπειλημένης τοῖς ἀδίκοις κολάσεως ἀναίδην καταφρονήσαντες, παρεγένοντο πρὸς σέ, πυθέσθαι τι βουλόμενοι, καὶ ἀποκρίσεως ἀξιωθῆναι προσδοκῶντες.

4 Διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς:[2] Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ὃς ἐὰν θῇ τὰ διανοήματα αὐτοῦ ἐπὶ καρδίας αὐτοῦ καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ τάξῃ πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην, ἐγὼ Κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν τούτοις, ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διάνοια αὐτοῦ,

5 ὅπως πλαγιάσῃ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὰς καρδίας αὐτῶν τὰς ἀπηλλοτριωμένας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν.[3]

Ἐπειδὴ τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ψευδοπροφήταις ὁμοίως ἐκέχρηντο [...] ἀλλὰ βουλόμενοι μανθάνειν εἰ συμβαίνουσι τοῖς λογισμοῖς αἱ προῤῥήσεις: τούτου χάριν, ὁ τῶν ὅλων Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου φησίν, ὅτι Πᾶς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ταῖς μὲν θείαις ἀντιλέγων διδασκαλίαις μόνοις δὲ τοῖς οἰκείοις πειθόμενος λογισμοῖς, καὶ [...]

[1] Ez 13:23-14:1 et comment. segm. transp.

[2] Ez 14:2-4b et comment. segm. transp.

[3] Ez 14:6α om.

1 **и҃ и҆збавлѧ лю҃ї мои҃ѧ ѡ҃ рѫкъ вашн҃· и҃ ꙋвѣсте ꙗ҆ко а҆зъ г҃ь· 1 и҃**
2 **прин҃дошѫ къ мнѣ мѫжи ѡ҃ старецъ і҆зр҃вь· и҃ сѣдошѫ пр҃ѣ**
3 **мноѧ· С҆лмаже правднвыѧ матѣасте· и҃ троужаасте ѧ** ϝ҃ѳ҃ѯ҃
4 **пеүѣлнаа҃ и҃мь проповѣдаѫще· безаконныѧ же лютѣн-**
5 **шѫ сътварѣсте· бг҃аа҃ и҃мь прорнүѫще· ѡ҃боѥ же сё үрѣс**
6 **мое повелѣнїе творѣсте· сего дѣлъ въ ѡ҃нѫ҃ное по-**
7 **тр҃бленїе прѣдамь вы· и҃ бываѫщѫа҃ пагоубы ва҃мь**
8 **своб҃ожѫ людн мои҃· 2 И҃ бы҃ сло҃во г҃не къ мнѣ г҃лѧ· 3 сн҃е ѵг҃ь·** ϝ҃ѳ҃ѵ҃
9 **мѫжи снн҃ разоумы своѧ на сц҃нхъ своихъ҃ и҃мѫще· нѫ не-**
10 **правды и҃ положншѫ пр҃ѣ лнцемь свои҃мъ· а҆ще ѡ҃вѣщѫ-**
11 **ж҃ и҃мъ· 4a сего дѣлъ г҃ан къ ни҃мъ, и҃ реүешн и҃мь·**
12 **И҃снѣе сё а҆кү҃лла сказа г҃лѧ· мѫжи снн҃ вьзнесошѫ на** ϝ҃ѳ҃ѵ҃
13 **сц҃а своа коумнрѧ своѧ· и҃ сьбла҃знь безаконїа своѥ-**
14 **го положншѫ прѣд лнцемь свои҃мъ· ѥ҃же бо зл҃ѣ ра-**
15 **зоумѣеше· съвръшаж҃ть прѣѡ҃бндѣеше мѫүенїє·**
16 **ѡ҃вѣщанное непраднвыи҃мъ· прин҃дошѫ къ тебѣ**
17 **въпрашатн хотѫще· и҃ ѡ҃вѣщанїа уаж҃ще· 4b сего дѣлъ** ϝ҃ѳ҃ѯ҃
18 **г҃ан, и҃ реүешн къ ни҃мъ· С҆ё г҃летъ а҆данан г҃ь· ѵг҃ь ѡ҃**
19 **домоу і҆зр҃ва· и҃же а҆ще положнть разоу҃мы своѧ· и҃ мѫүе-**
20 **нїе непраднвы своѥ҃ѧ· нѫ҃ ѵннить пр҃ѣ лнцемь свои҃мъ·**
21 **тн прин҃деть къ пр҃р҃коу· а҃зъ г҃ь ѡ҃вѣщаж҃ емѹ въ нн҃·**
22 **и҃мже дръжнт сѧ разоумь ѥ҃го· 5 ꙗ҆коже да не оу҃клонн҃**
23 **домоу і҆зр҃ва по сц҃емь н҃· оу҃даленъи҃хъ ѡ҃ мене помы-**
24 **шленїемь н҃· 6a сего дѣлъ рѫцн къ домоу і҆зр҃евоу·**
25 **С҆лмаже и҃ пр҃р҃кы, и҃ лъжѫ҃ пр҃р҃кы·**
26 **нѫ҃ хотѫще разоумѣтн· а҆ще сѧ сълүѫть пр҃р҃үьства**
27 **съ разоумы н҃· сего дѣлъ въсѣмь бг҃ъ, пр҃р҃комъ г҃летъ**
28 **рекын҃· вё ѵг҃ъ ѡ҃ домоу і҆зр҃ва· съпротнвь г҃летъ бо-**
29 **жїю оучєнїю· а҆ своѥмоу разоумѹ покарѣѥ҃т сѧ· и҃ съ-**

25-26 spatium lineae 26 пр҃р҃ыства] тв ligatura
9 и҃мѫще· нѫ҃] καὶ τὴν κόλασιν 16 ѡ҃вѣщанное҃] ἠπειλημένης 17-18 Ez 1:4a err. redupl.
24 і҆и҃левв Щ 25-26 spatium lineae Щ

2 мѫжи] = S / om. 449 і҆зр҃вь] = S / pr. του λαου 763 3 мноѧ] προσώπου μου S 9 и҃мѫще· нѫ҃] καὶ τὴν κόλασιν S 9-10 непраднвы] τῶν ἀδικιῶν S 10 положншѫ] = S / εθετο 538-46 10-11 ѡ҃вѣщаж҃] ἀποκρινόμενος ἀποκριθῶ S 18 а҆данан] om. S B 26 403' 544 La^{s} Bo / = rel. ѵг҃ь] + ἄνθρωπος S / = 62 403' 410 544 Tht. 19 и҃] pr. ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ S 20 нѫ҃] om. S 21 въ нн҃] om. S B A 534 / + εν αυτοις rel. 22 не] om. S / μη A'-106' Syh^{mg}-147'; αν 46; αν μη 36 C'-130-233-239'-710 оу҃клонн҃] πλαγιάσῃ S / διαστρεψωσι(ν) A''-410; -σωσι(ν) Syh^{mg} C''-239-403'-710

τὰ μὲν οἰκεῖα βουλήματα πληρῶσαι θέλων ἀπόπειραν δὲ ποιούμενος εἰ συμβαίνουσι τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς αἱ προρρήσεις. [...]
6β Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐπιστράφητε, καὶ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ ἐπιστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν. [...]
7 Διότι ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν προσηλυτευόντων ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, ὃς ἀπαλλοτριωθῇ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ θῇ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ τάξῃ πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί, ἐγὼ Κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἐν αὐτοῖς.
Ταῦτα πάλιν σαφέστερα εἶπεν, ὅτι Πᾶς ὁ ἀλλότριον ἑαυτὸν καθιστὰς τῆς ἐμῆς κηδεμονίας, καὶ ἡγεμόνι τῷ κακῷ χρώμενος λογισμῷ, καὶ εἰδὼς μὲν τὴν ἠπειλημένην τοῖς κακοῖς κόλασιν, καταφρονῶν δὲ ταύτης ἀφίκηται πρός τινα τῶν ψευδοπροφητῶν, ὡς δῆθεν παρ' ἐμοῦ μαθεῖν τὸ πρακτέον βουλόμενος ἐγὼ, φησί, ποιήσομαι τὴν ἀπόκρισιν, καὶ συγχωρήσω τῷ καλουμένῳ προφήτῃ ἀκόλουθα τοῖς λογισμοῖς ἀποκρίνασθαι. [...]
8 Καὶ στηριῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ἔρημον, καὶ εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Καὶ δεικνὺς ὡς οὐ περὶ τῶν θείων ταῦτα λέγει προφητῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν τὸ μὲν ὄνομα ἐχόντων, τοῦ δὲ πράγματος ὄντων ἐρήμων, ἐπήγαγε:
9 Καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῇ, καὶ λαλήσῃ λόγον, ἐγὼ Κύριος πεπλάνηκα αὐτὸν τὸν προφήτην ἐκεῖνον, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ.
10α Καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν.[1]
Ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἴδιον τοῦ δικαίου κριτοῦ, καὶ πλανᾷν τὸν προφήτην, καὶ πλανηθέντα κολάζειν. Οὐ τοίνυν κατ' ἐνέργειαν λέγει τὸν προφήτην πλανᾷν ἀλλὰ κατὰ συγχώρησιν: τουτέστι, Δυνάμενος αὐτοῦ παραυτίκα ἐλέγχειν τὸ ψεῦδος, ἀνέχομαι, καὶ μακροθυμῶ, καὶ συγχωρῶ κεχρῆσθαι τῇ ἐξαπάτῃ: γνώμῃ γὰρ, καὶ οὐκ ἀνάγκῃ ταύτην ἐπιτηδεύει.

[1] Ez 14:8-10a et comment. segm. transp.

кроушаѣт бо хота сконѹѣти своа помыслы· а́ще сѫть
равнн съ прⷪроуѣствомъ· 6b Сѐ гл҃еть гⷭь гⷭь· wбратите са
н̀ wвразѣте са wт̑ хѫдожьствь вашн̾· н̀ wт̑ неправдъ ва-
шнхъ· wвратите лнчеса ваша· 7 нⷦже ѹа҃ѹьскь wт̑ домв
їзл҃ва· н̀ wт̑ прнхо̂ прнше̂ къ їзл҃ю· нⷦже а́ще оу̀далнт са wт̑
ме́не, тн̑ положнть разоумы своа на ср̂цн своѣмъ· н̀
мѫченїе неправды своѣа взуннить прѣд лнцемь сво-
нмъ· тн прнн̀деть къ прⷪроу· ꙗкоже взпроснтн н̑
wт̑ мнѣ· а҆зъ гⷭь wвѣщаѫ ѣмоу· въ не́мже н̑ нⷦже, н̀
нⷦже дръжнт са: Т҃оже пакы ꙗснѣе гл҃еть ре́кы· ꙗ- 21
ко вѣ̂ оудалѣа̀ са моѣго строа̀ н̀ помощн· тн нмать
старѣ̀шнна̀ себѣ злыи̑ о҆умъ· тн вѣды неправднвы-
нмь wбѣщанїемь мѫченїе· тн прѣwбнда· тн то-
го дѣлѣ прнходнть къ лъжомъ прⷪроу· ꙗкоже wт̑ мене
наоуѹнтн са ѹто̀ сътворнтн· а҆зь wвѣщаѫ н̀ попоу-
щѫ· нарнчемомъ прⷪроу· да протнвѫ разоумы wвѣща-
ѥ̀ть ѣмоу· 8 И о҆утвръжѫ̀ лнце свое на ѹа҃ка того· н̀ поло- 22
жѫ н̑ въ н̀злыбѣль· н̀ въ потрѣбленїе· н̀ нзв'ръгѫ н̑
wт̑ срѣды лю̂нн̑ мон̾· н̀ о҆увѣсте ꙗко а҆зь гⷭь· 9 н̀ прⷪрькъ а́-
ще прѣльстнт са· тн̑ съгл҃ать сло́во· а҆зь гⷭь прѣль-
стнхь прⷪрька того· н̀ простръ ржкѫ своѫ̑ на нь· н̀ по-
трѣбла н wт̑ срѣды їзл҃вы· 10a н̀ прнн̀мѫ̑ неправдѫ своа
Сѐ гл҃еть не wт̑ нстовыи̑ прⷪроцѣхъ· нѫ̑ нхже нмена сѫ̑ 23
тъуна прⷪрька· а̀ дѣлесь прⷪроуь поустн сѫще· нѣсть б̂
сѐ свое тако правдневомоу сѫдни, ꙗкоже прѣльстн-
тн прⷪрька· тн прѣльстнвша са мѫчнтни̑· не по дѣ-
лоу гл҃ать о҆убо· нѫ̑ по пⷭщенїю· се же е̏сть сни́це· мо-
гы wбланнтн гⷭь лъжѫ̑ н̾· тоу̏ а́бїе запать· не wбла-
нить· нѫ̑ трⷭпнть н̀ попⷭщаѣть· да са льстнть са́мъ
своѣа лъжеа· сѐ же волѣ есть а̀ не нѫ̑жа· тѣмже

---

16 протнвѫ] ἀκόλουθα 23 нстовыи̑ lege с̑тыи̑] θείων

5 н̀же] нⷦже Щ

2 гⷭь$_1$] om. S 147 La^{s} Bo / αδωναι 62 *L'*-311 Tht.; = rel. 3 wт̑$_2$] + πασῶν S 4 wвратите] pr. καὶ S лнчеса ваша] = S / + προς με 36 ѹа҃ькскь] + ἄνθρωπος S / = 46 87^{txt} 410 5 а̀ще] ἂν S / εαν A'-410 *L'*-311 130-233-403'; om. Tht. 6 разоумы] ἐνθυμήματα S / διανοημματα 147' сфцн] = S / διανοιαν *L*-311-V-46 9 не́мже н̑ нⷦже] ᾧ S / αυτοις εν οις *L*-311-46; αυτω εν οις V; οις Tht. н̀$_2$] om. S 10 нⷦже дръжнт са] transp. S 20 сло́во] om. S / (※ *O*) = O' *L'*-311 239' Tht. гⷭь] = S / om. 311 21 прⷪрька] = S / pr. αυτον *L'*$^{-46}$-311 Tht. 22 срѣды] + τοῦ λαοῦ μου S

Διὸ καὶ τὴν ἴσην τιμωρίαν ἀπειλεῖ [...]
10β Κατὰ τὸ ἀδίκημα γὰρ, φησὶ, τοῦ ἐπερωτῶντος, ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦ προφήτου ἔσται,
11 ὅπως μὴ πλανῶνται ἔτι οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν πᾶσι τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν: καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, λέγε, Ἀδωναῖ Κύριος.
Οὐ μάτην, φησὶ, ταύτην ἐκείνοις ἐπάξω τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐκείνων ὀλέθρου τὸν λαόν μου εὐεργετῶν, καὶ τῆς ἐκείνων ἀσεβείας ἐλευθερῶν. Βούλομαι γὰρ αὐτὸν ἔχειν λαὸν, καὶ εἶναι αὐτῶν θέλω Θεὸς, πᾶσαν αὐτῶν κηδεμονίαν ποιούμενος.
12 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
13 Υἱὲ ἀνθρώπου, γῆ ἐὰν ἁμάρτῃ μοι, τοῦ παραπεσεῖν παραπτώματι, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὴν, καὶ συντρίψω αὐτῆς στήριγμα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμὸν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος:
14 καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, Νῶε, καὶ Ἰὼβ, καὶ Δανιὴλ, αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.[1]

Ἐὰν, φησὶν, ἁμαρτῆσαν ἔθνος κολάσαι

[1] Ez 14:15-20 om

Към л. 252a

30 цѫчнтн тн ligatura
4 градѣ lege грѣсѣхъ] παραπτώμασιν
1 въпросѫ] ἀδίκημα S / = 407 1-2 въпрашаѭщаго и по] = S / om. Q 538 2 и по неправдѣ, такоже и прька] = S / ωσαυτως και το αδικημα του προφήτου *L*-311-V-46 Tht. 3 прѣльщаѣтъ] = S 967] πλανανται *C*; πλανωνται *L*-311-V-46 Tht. 4 всѣ] = S / om. *L*-311-46 5 ѧданан] om. S B 26

ѯ҃ег

ѯ҃ег

ѯ҃ег

ѯ҃ег

ѝ равно томꙋ ка҃знь прнѝметь· 10b Ⅲо вꙁпросꙋ вꙁпраша-
жѷщаа҃го ѝ по непрабдѣ, такожѐ ѝ прр҃ка бждеть· 11 ѝа-
коже да сѧ не прѣльщаѣть к томоу до́мъ їꙁра҃ꙁ ѿ мене·
ѝ да не ѡскврꙁнавлѣ́жт сѧ къ томоу, ꙁ всѣ́ градѣ́ ѝ·
ѝ бждѧт мн ꙁ людн· а҆ ѧ҃ꙁ бждѧ ѝмь бг҃ъ, гл҃еть а҆данан гс҃ь·
Ⅲе соуе на ѡ҆ны навед҃ж ка҃знь· нѫ̀ да ѡ҆нѣ́ потрѣбленї-
є́мꙁ· людемь своѝмь бл҃го сътво́ра· ѝ ѡ҆ тѣхь неѹь-
стїа прощ҃ж· хощ҃ж бо ѝмѣтн ѧ҆ лю҆̂н своѧ, ѝ бытн ѝмꙁ
бг҃ъ· ꙁ҆̂ строн ѝ҆мꙁ твора· 12 Ⅱ҆ бы҆̂ сло́во гн҃е къ мнѣ
гл҃а· 13 сн҃е ѹл҃ѹь· страна а҆ще сꙁрѣшнт мн ѩко пастн
сѧ грѣхомꙁ· тн простр҃ж ржкж своѭ на нѧ̀· ѝ сътво́-
ра ѻ҆утвръжде́нїе хлѣбное· тн҃ поущ҃ж на на гла҆̂, ѝ
вꙁмѭ нꙁ҃ неѧ ѹл҃кы ѝ скоты· 14 а҆ще бждѧть снн҃ трїе
мжжн срѣдѣ ѥ҆̀· но́е даннѝль ѝ-ѡ́вь· тн҃ ꙁ пра-
вдѣ своѥ́н спс҃жт сѧ· гл҃еть а҆дона́н гс҃ь· 15 а҆ще же ѝ звѣ-
рн зл҃ы҆ напꙋщ҃ж на ꙁемлѧ· ѝ ѻ҆умрѹѧ ж̑ ѝ бждеть ꙁ па-
гоубж· ѝ не бждеть проходѧщаа҃го ѿ лица звѣрнна·
16 тн сж̑ трїн снн҃ мжжн срѣдѣ ея· жнвь а҃ꙁ а҆данан
нн сн҃ове нн дꙋщерн спс҃жт сѧ· нѫ тн самн спс҃жт сѧ·
а҆ ꙁемлѣ ꙁ потрѣбленїе, 17 ѝ ꙁ сѣчь бждѣ́· а҆ще наве-
дѫ на та҆̀ ꙁемлѧ· мє́чь да прои҆детъ ꙁемлѧ· ѝ вꙁмѫ
сꙁ неѧ ѹл҃кꙁ ѝ скоть· 18 тн бждѧть снн҃ трїе мжжн·
жнвь а҃ꙁ г҃леть а҆данан гс҃ь· не ѝꙁбавлѧть нн сн҃овꙁ
нн дꙋщерь своѝ́· тн самн спс҃жт сѧ· 19 а҆ще ан ѝ смр҃ть
пꙋщ҃ж на ꙁемлѧ· тн разлѣ́ж ѩро́сть своѭ на нѧ̀ ꙁ
кръвн· ѩкоже потрѣбнтн сꙁ неѧ ѹл҃кы ѝ скоты·
20 тн но́е ѝ даннѝль ѝ ѡ́вь срѣдѣ ѥ҆̀ бждеть· ѝбѡ̑
а҃ꙁ г҃леть а҆данан гс҃ь· нн дꙋщерн нн сн҃ове не ѡ҆ста-
нѫть ѝмꙁ· тн ꙁ правдѣ своѥ́н спс҃жт сѧ· ѝ ѝꙁба́вла҆̀
дш҃ж своѧ· ѧ҆̀ще ꙋбо сꙁрѣшнвшѧ стра́нѫ мжѹнтн

403' 967 La^{s} Bo / = rel. 10 страна] γῆ S 11 грѣхомꙁ] παράπτωμα S / -ματι A'' Q^{mg}-147' *L*'-311 Tht. 11-12 сътворa] + αὐτῇ S Zi. / + απ αυτης A'' 51^{c}-449; + επ αυτης 538; = Cypr.; + αυτης rel. 13 ѹл҃кы] ἀνθρωπον S скоты] = S / κτηνος *O' L''* 403' Tht. 14 но́е] + καὶ S / = *L''* даннѝль ѝ-ѡ́вь] = S / transp. *L''* 15 а҆данан] om. S B La^{s} Bo Gild. / = rel. же] om. S B A^{txt}-26' *O*$^{-Syh}$-62' *cII* / = rel. 18 ея] + ὧσι S / = Q-62' а҃ꙁ] + λέγει S а҆данан] om. S B 967 A'' Bo Gild. / = rel. 19 сн҃овꙁ] = S / + αυτων Syh-147 *L''* дꙋщерн] = S / + αυτων A''-410 Syh-147' *lI* спс҃жт сѧ ... самн] = S / om. 147 *L*'-36 (51^{txt})-613 20 ꙁемлѣ] + ἔσται S ꙁ$_2$] om. S бждѣ] om. S 21 мє́чь] pr. καὶ εἶπω S / pr. ειπον 311 22 мжжн] + ἐν μέσῳ αὐτῆς S 23 а҆данан] om. S B 967 A''-403' La^{s} Bo / = rel. сн҃овꙁ] = S / + αυτων *L''* 24 дꙋщерь] = S / + αυτων 147' тн] = S B 967 Q-407 Cypr. Salv. / pr. αλλα (αλλ 36-449) *L*'-311: pr. αλλ η rel. 25 ꙁемлѧ] + ἐκείνην S / = 407 26 ѹл҃кы] ἄνθρωπον S скоты] κτῆνος S 27 даннѝль ѝ ѡ́вь] = S / transp. *L''* бждеть] om. S B 967 *O*-88-62' *L''*$^{-36\,46}$ 233 / ωσι(ν) rel. ѝбѡ̑] om. S 28 а҃ꙁ] pr. ζῶ S а҆данан] om. S 967 A''-403' La^{s} Bo / = rel. дꙋщерн нн сн҃ове] transp. S дꙋщерн] = S / + αυτων V-46 сн҃ове] = S / + αυτων *L*'-311 не] = S / pr. εξελωνται οτι *L*'-311 29 спс҃жт сѧ҆̀ ѝ ѝꙁба́вла҆̀] = S / φεισονται 106

5 Leu 26:12

βουληθῶ, καὶ λιμῷ παραδοῦναι, μετανοίᾳ δὲ χρήσασθαι μὴ βουληθῶσιν οἱ κολαζόμενοι, οὐδεμιᾶς τεύξονται συγγνώμης, οὐδὲ εἰ Νῶε, καὶ Ἰὼβ, καὶ Δανιὴλ εὑρεθεῖεν ἐν αὐτοῖς. Ἀλλ' οὗτοι μὲν τῆς οἰκείας δικαιοσύνης τρυγήσουσι τοὺς καρποὺς, [...] ἐκείνους δὲ τῆς ἐπαγομένης οὐκ ἀπαλλάξουσι τιμωρίας. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐμνημόνευσεν, ὡς τοῖς εἰρημένοις τῶν κατὰ τοὺς χρόνους αὐτῶν γεγονότων λίαν συμβαινόντων. Ὅ τε γὰρ Νῶε [...] οὐκ ἴσχυσε τῆς τοῦ κατακλυσμοῦ πανωλεθρίας ἀπαλλάξαι τοὺς μετανοίᾳ χρήσασθαι μὴ θελήσαντας. Καὶ ὁ Δανιὴλ ὡσαύτως, κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας γενόμενος καιρὸν, [...] αὐτὸς δὲ, καὶ δορυάλωτος γενόμενος [...] Οὐδὲ οἱ τοῦ Ἰὼβ δὲ παῖδες τῆς τοῦ πατρὸς δικαιοσύνης ἀπώναντο [...]

21 Τάδε λέγει γὰρ, φησὶν Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσαρας ἐκδικήσεις μου [...], ῥομφαίαν, καὶ λιμὸν, καὶ θηρία πονηρὰ, καὶ θάνατον ἐξαποστελῶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος.

22α Καὶ ἰδοὺ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῆς, οἵτινες ἐξάξουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορεύσονται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

Θάνατον μὲν καλεῖ τὴν αἰφνίδιον τελευτὴν, ῥομφαίαν δὲ τὴν σφαγὴν, λιμὸν δὲ [...] θηρία πονηρὰ τοὺς ὠμῶς ἐξανδραποδίζοντας, πονηρὰς ἐκδικήσεις τὰς χαλεπὰς καὶ πικράς. Ταύτας, φησὶ, τὰς τιμωρίας ἐπαγαγὼν τῷ Ἰσραὴλ, καταλιμπάνω ἀνασωζομένους ἐξ αὐτῶν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἵνα μάθωσιν ἅπαντες τὴν πολλὴν αὐτῶν ἀσέβειαν, καὶ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ γνῶσι τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον. Καὶ ὑμεῖς δὲ, οἱ ἐκείνων ὁμόφυλοι, οὐ κατηγορήσετε τῆς τιμωρίας ὠμότητα, τὴν τούτων θεασάμενοι πονηρίαν. [...]

22β Καὶ μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ τὰ κακὰ, ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, ἐπὶ πᾶσι τοῖς κακοῖς, οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν.

23 Καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς, διότι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι οὐ μάτην πεποίηκα πάντα, ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Τούτου γὰρ χάριν, φησὶν, οὐ πάντας παραδώσω πανωλεθρίᾳ, ἀλλὰ καταλείψω ἐξ αὐτῶν σωζομένους, ἵνα μάθωσι δι' ἐκείνων ἅπαντες τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς τιμωρίας τὸ δίκαιον.

15:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

2 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, τί ἂν γένοιτο τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ

хощѫ· тн гладоу прѣдатї а· покаа҃нїа же не помы-
слать сътворнтн· мѫчнмнн҃ не прнн҃мѫть нн ѥ҃дн-
ного же мнлованїа· любо н҃ да бѫдѫть въ нн҃· но́е данн-
нль н҃ їѡ́вль· снн́ бо своѥ́а правды ѡ҃бемла҃ пло҃· а҃ ѡ҃нѣ
не нзбавать ѡ҃ градѫщѫа ка́знн· сїа же трн мж-
жѫ намѣнн· ѐлмаже н҃ снн҃ не оу҃спѣшѫ въ своа лѣта·
не хотѣвшнн҃м сѧ покаа҃тн· нн ное҃ бо н҃збавн ѡ҃ пото-
па· нн данїи́ль ѡ҃ плѣненїа· нѫ н҃ са́мь плѣнень бы҃· нн
н҃ѡвовы дѣтн прна҃шѫ ѡ҃ ѡу҃а҃ правды оу҃спѣха·
21 Сѐ гла́ть а҃данан гь· а́ще же н҃ четырн мѣстн пѫщ на їе́-
рл҃нмь· ме́чь гла҃· звѣрн злы смр҃ть· ꙗ҆ко потрѣбнтн
н҃з него ра́кь н҃ скоть· 22a н҃ се же ѡ҃ставленн въ не́мь· спн҃н
ѡ҃ него· съ-н҃-звед҃ѫ сны н҃ дѫшерн· се тн н҃сходать къ ва҃,
н҃ оу҃зрнте пѫтн н҃· Смр҃тна нарнчеть неза҃пно ско-
нчѣнїе· ме́чь же н҃ сѣчь· гладом же· звѣрн же злы въ-
звѣщава҃ѫщѫа҃· злы же мѣстн четырн· лютыа н҃ го-
рькыа бѣды нарнчеть· сїа ка́знь нав҃ѐ на їл҃ѣ· ѡ҃ста-
вла ѡ҃ нн҃· спн҃н н҃звед҃ѫть сны н҃ дѫшерь· да оу҃вѣдать
въсн многоѥ́ н҃ неучьстїе· н҃ злаа҃ хѫдожьства· н҃ разоу-
мѣать праведнѣѫа ка́знь· н҃ вы же а҃жнкы сѫще тѣ-
хь· не дорл҃ѣте лютостн казньнѣн· внда҃ше ѡ҃нѣ
злобы· 22b Н҃ покаж҃т сѧ ѡ҃ злобы н҃ а҃же навѣсь на їе́рл҃нм҃·
въса злобы а҃же навѣсь на́ нь· 23 н҃ оу҃тѣшѫт вы· нмь-
же оу҃зрнте пѫтн н҃, н҃ хѫдож'ства нхь разоумѣете·
а҃ко не въсоуе ѐсмь сътворнлъ· въсего ѐлнко сътво-
рнхь въ не́мь· гла҃ть а҃данан҃ гь· Сего дѣлъ ре́че· не
въса прѣдамь ѡ҃нѫдномоу потрѣбленїю· нѫ ѡ҃-
ставла ѡ҃ нних спсемы· да тѣмн разоумѣѫть въ-
сн· наведеныа ка́знн въ правдѫ· 1 Н҃ бы҃ сло́во гне къ
мнѣ гла҃· 2 н҃ ты҃ сне ра́чь· что҃ оубо дрѣво ло́зное· ѡ҃ въ-

---

25 сътво-] тв ligatura

10 а҃данан] om. S B La^{S} Bo / = rel. мѣстн] + μου τὰς πονηράς S 10-11 пѫщ на їе́рл҃нмь҃ ме́чь ... смр҃ть] transp. S 11 ме́чь] + καὶ S гла҃] + καὶ S злы] + καὶ θάνατον S 12 же] om. S спн҃н] ἀνασεσῳμένοι S 967 / ανασωζομενοι 46 *C''* Tht. 13 съ-н҃-звед҃ѫ] = S / + εξ αυτης B *L''* Tht. дѫшерн] = S / + και 51^{c}-449 тн] om. S B La^{S} / ουτοι *cI*; αυτοι rel. 14 н҃] + καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν S / = 311 *C'*-710 Tht. 22 н҃] om. S 23 въса злобы а҃же] = S / επι πασι(ν) τοις κακοις οις *L*-311-V-46 Tht.; pr. επι 449 24 разоумѣете] pr. καὶ S 26 а҃данан҃] om. S B A''-403' La^{S} Bo / = rel. 30 оубо] + γένοιτο S / + γενηται 534

7 cf. Gen 5, 9 8 cf. Dan 1 9 Iob 42:15

πάντων τῶν ξύλων τῶν κλημάτων, τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ;
[...]
3 εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον, τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος;
4α Πάρεξ ὃ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν, τὴν κατ' ἐνιαυτὸν αὐτῆς κάθαρσιν ἀναλίσκει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος.
Ἐπειδὴ ἄμπελον ἀεὶ διὰ τῶν προφητῶν τὸν Ἰσραὴλ ὠνόμασε: διὰ μὲν γὰρ τοῦ Δαβὶδ, φησὶν, "Ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας:" ὁ δὲ Ἡσαΐας: "Ἀμπελὼν ἐγενήθη τῷ ἠγαπημένῳ:" ὁ δὲ Ἱερεμίας: "Πῶς ἐστράφης μοι εἰς πικρίαν, ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή;" τροπικῶς ἀπὸ τῶν κλημάτων τῆς ἀμπέλου δείκνυσι τοῦ Ἰσραὴλ τὸ ἄχρηστον Καθάπερ γὰρ, φησὶν, ὑπὲρ ἅπαντα τὰ ξύλα εἰς ἐργασίαν ἀνεπιτήδειον τῆς ἀμπέλου τὸ ξύλον: οὔτε γὰρ πάσσαλόν τις τὸν εὐτελέστατον ἐξ ἐκείνης κατασκευάσαι δύναται, ἀλλὰ μόνον τοῦ πυρὸς ὑπάρχει τροφὴ [...].
4β Εἰ ποιηθήσεται εἰς ἐργασίαν;
5 Οὐδὲ ἔτι αὐτοῦ ὄντος ὁλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς ἐργασίαν. Μὴ ὅτι ἐὰν καὶ πῦρ αὐτὸ ἀναλώσῃ εἰς τέλος, εἰ ἔτι ἔσται εἰς ἐργασίαν;
Εἰ γὰρ, πρὶν ἢ τῷ πυρὶ παραδοθῆναι, εἰς οὐδεμίαν ἐστὶν ἐπιτήδειον ἐργασίαν, σχολῇ γε ἂν χρήσιμον ἔσται μετὰ τὸ πυρὸς γενέσθαι δαπάνην: οὕτω τὴν παραβολὴν εἰρηκὼς, ἐπάγει τὴν ἑρμηνείαν.
6 [...] Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ὃν τρόπον τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, ὃ δέδωκα αὐτὸ τῷ πυρὶ εἰς ἀνάλωσιν, οὕτω δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλήμ.
7α Καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς.
Τοῦτο δὲ ἐκ μεταφορᾶς εἴρηκε τῶν, ὀργίλον ὑποδεικνύντων βλοσυρὸν τὸ πρόσωπον.
7β "Ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται, φησὶ, καὶ πῦρ καταφάγεται αὐτούς."
Ἀπαλλαγέντες γὰρ τοῦ λιμοῦ παραδοθήσονται τῇ σφαγῇ καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ.
7γ Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐν τῷ στηρίσαι τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς.
8 Καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφανισμὸν, ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώματι, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.[1]
Αὐτοὺς μὲν γὰρ αἰχμαλωσίᾳ καὶ σφαγῇ παραδώσω, τὴν δὲ ὑπ' αὐτῶν γεωργουμένην γῆν ἔρημον καταστήσω τῶν γεωργούντων οὐκ ὄντων. [...]

[1] Ez 15:6-8 et comment. segm. transp.

1 сѣхъ дрѣвѣ̑ лозьныи̑· ижже сѫть въ дрѣвесѣ̑ дъбра-
2 внын̑· 3 а̓ще възмѫть ѡ̑ нихь коль· ижкоже не ѡ̑вѣсн-
3 тн на нѣмь съсѫ̑· 4a развѣ еже ѡ̑гню предасть сѧ· въ
4 потрѣбленїе лѣтномоу ѡ̑чщенїю его· потрѣблѣ-
5 ѣть ѡ̑гнь и̓ скончѣѣт сѧ до конца· ☩ламже виногра- р̄ѳ̄ѕ
6 домъ прїсно пр̑рцн нарнчѧть їзлѣ· се же нарнчеть
7 дв̑дь гл̑а· виногра̑ нзь егїпта прѣведе· исаіа же ви-
8 ногра̑ бы̑ възлюбленомоу· їєремїа пакы· како ѡ̑бра-
9 тн сѧ на горесть виногра̑ мои̑· истнныи̑ прѣмѣне-
10 нїемъ слово̀у· лозїемъ оуказаѣть їзлвж неподобж·
11 ижкоже бо рече· паче възсего дрѣва непотрѣбно лозно-
12 ѐ дрѣво на дѣло: и̓ колобь мнни̑, не можеть бытн ѡ̑
13 лозы· нж тъчїѧ на ѡ̑гнь бещоутїе· 4b ☩да потрѣбно р̄ѳ̄ѯ
14 бжденть на дѣло· 5 и̓ е̑ще цѣлоу емъ сѫщоу, не бжденть
15 на дѣло· а̓ не нж̑ а̓ще ѡ̑гнь е попалнть до конца· а̓ще
16 бжденть на дѣло по томъ· а̓ще бо прѣ̑же попалення р̄ѳ̄ѳ
17 нѣсть трѣбѣ нн на кж̑ же потрѣбж· попаленїн
18 ѡ̑гньнѣ како хощеть бытн на кое дѣло· сїѧ же
19 прнтчѧ гл̑авь сказанїе прорече· 6 ☩сѣ гл̑еть гь· ижко- р̄ѳ̄н
20 же лоза виногра̑наа̑· въ дрѣвѣ виноградънѣмъ·
21 то еже да̑ на потрѣбленїе ѡ̑гню· такоже да̑ и̓ жн-
22 вщнн̑мъ въ їер̑нмѣ· 7 и̓ да̀мь лнце моё на на̑ ѡ̑ ѡгнѣ·
23 нзыдж̑ и̓ ѡ̑гнь поіасть а· и̓ оувѣдѧть ижко а̑зь гь· ѐ-
24 гда оутвръжа̑ж лнце своё на на̑· 8 и̓ да̀мъ земла въ
25 пагоубж· нмже възпадошж въ гр̑· гл̑еть а̑данан гь·
26 ☩се гл̑еть гнѣвь ижвлѣа свои̑· сего дѣлъ р̑е· да̀мъ р̄ѳ̄н
27 лнце сво́е на на̑· по сем' же па́кы ре́че· нзбывше ѡ̀-
28 гнѣ предання бждж̑ сѣую и̓ плѣненїю· ты бо пръ-
29 да̀мь сѣую и̓ плѣненїю· и̓ дѣлаѣмжж̑ нмн земла
30 поустж поставла· дѣлателемь не сѫщемъ·

---

13 бещоутїе] τροφή 27-28 ѡгнѣ sic!] τοῦ λιμοῦ
20 виногра̑днѣ̑ Щ

1 дрѣвѣ̑] = S / om. 449 2 коль] + τοῦ ποιῆσαι εἰς ἐργασίαν, εἰ λήμψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον S не] om. S 3 нѣмь] + πᾶν S / + πασαν V 4 лѣтномоу] κατ' ἐνιαυτὸν S 14 и̓] οὐδὲ S 15 а̓ не нж̑] μὴ ὅτι S попалнть] ἀναλώσῃ S 16 бждеть на дѣло | по томъ] transp. S 967 Q-407 *C''*-239'-710 Tht.P; ποιηθήσεται εις εργασίαν ετι *L*'-311 19 ☩сѣ] διὰ τοῦτο S гл̑еть] εἶπον S / = *L*-311-V-46 Tht.P гь] = S 967 B 147' La^{S} Co / pr. αδωναι rel. 20 виноградънѣмъ] τοῦ δρυμοῦ S 21 то еже] ὃ S на потрѣбленїе ѡ̑гню] transp. S и̓] om. S 22 въ] om. S / = A'-403-410 *III* да̀мь] = S 967 / στηριω 36-46 23 нзыдж̑] = S / εξελευσεται V поіасть а] transp. S / = O' *L*'-311 106 Tht. 25 а̑данан] om. S B 967 A''-403' La^{S} Co / = rel.

7 Ps 79:9 8 Is 5:1 8-9 Ier 2:21

16:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, διαμάρτυραι τῇ Ἰερουσαλὴμ τὰς ἁμαρτίας αὐτῆς.
Ἀγαθὸς τῶν ἁμαρτημάτων ὁ ἔλεγχος, καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ γινόμενος. Τοῖς γὰρ ἀναλγησίᾳ νοσοῦσιν ἐντίθησιν αἴσθησιν. Ἀνιαρὸν μὲν γὰρ, καὶ λίαν χαλεπὸν, τὸ νοσεῖν, χαλεπώτερον δὲ πολλῷ τὸ καὶ αὐτὴν ἀγνοεῖν τὴν νόσον [...]. Τοῦτο τοίνυν κἀνταῦθα τῷ προφήτῃ Ἰεζεκιὴλ ποιῆσαι παρακελεύεται: "Διαμάρτυραί, φησι, γὰρ, τῇ Ἰερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς" [...], ἵνα μὴ ἀποτομίαν νομίσῃ τὴν τιμωρίαν [...].
3 Καὶ ἐρεῖς:[1] **Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τῇ Ἰερουσαλήμ: [...] "Ἡ ῥίζα σου καὶ ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς Χαναάν: ὁ πατήρ σου Ἀμορῥαῖος, καὶ ἡ μήτηρ σου Χετταία."**[2]
Μέγα ἐφρόνουν Ἰουδαῖοι ἐπὶ τῇ συγγενείᾳ τοῦ Ἀβραάμ [...]. Ταύτην τὴν ἀλαζονείαν καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς καταλύει [...] ὁ Δεσπότης Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Χαναναίαν αὐτῶν τὴν ῥίζαν καλεῖ, [...] ἁπαξαπλῶς τὴν γένεσιν ἀλλόφυλον: ὧν γὰρ ἐζήλωσαν τὴν ἀσέβειαν, τούτων εἰκότως ἐδέξαντο τὴν συγγένειαν [...].
4β Οὐκ ἐτμήθη, φησὶν, ὁ ὀμφαλός σου.[3]
Τουτέστιν, Ἔτι τὴν Αἰγυπτιακὴν ἕλκεις τροφήν. "Γέννησιν δὲ αὐτῆς" καλεῖ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον. Φασὶ δὲ ἰατρῶν παῖδες τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ οἱόν τινα ῥίζαν ἔχειν τὸν ὀμφαλὸν καὶ δι' ἐκείνου τρέφεσθαί τε καὶ αὐξάνεσθαι: ἐπειδὴ τοίνυν αἱ μαῖαι κόπτειν εἰώθασι τοῦ βρέφους τὸ προκύπτον τοῦ ὀμφαλοῦ, τροπικῶς ἐκ μεταφορᾶς φησιν:
4γ "Ὁ ὀμφαλός σου οὐ περιετμήθη;"
ἀντὶ τοῦ, Ἔτι καὶ σήμερον ἕλκεις ἀπὸ τῆς μητρῴας μήτρας, τουτέστι τῆς Αἰγύπτου, τὴν τῆς ἀσεβείας τροφήν.
4δ "Καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν."
[...] μετὰ τὸν τόκον [...], ἀλλ' ἔτι καὶ σήμερον φέρεις τῆς μετρῴας νηδύος τὰ σημεῖα.
4ε "Οὐδὲ ἁλὶ ἡλίσθης, καὶ σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης."
Οὐκ ἐδέξω, φησὶ, τῆς διδασκαλίας τοὺς ἅλας, οὐ τὰ προσενεχθέντα σοι διὰ τοῦ νόμου σπάργανα, ἃ τοῖς βρέφεσι προσφέρεται, ἵνα,

[1] Ez 16:1-3a et comment. segm. transp.
[2] Ez 16:4a om.
[3] Ez 16:4α om., Ez. 16:4β -δ transp.

1 1 И҃ **бы҃ сло́во гне къ мнѣ гла· 2 сне ѹа́ѹь, вѣдѣстн і҃ерл҃н-**
2 **моу безаконїа є҆го·** 3а **и҃ реѹешн· а҃гѡѳлнуенніи гр҃ъ-**
3 хомъ· и҃ на ѳуспѣ́ бываѧ болѧщнімь бес поуюѳства·
4 тѧжко бо е҆́сть и҃ бѣ́но болѣтн· нѫ́ здѣ́ё є҆же болѣ-
5 тн, тн не разоумѣтн а҃ѕѫ́ своє҆́ѧ· сего дѣлѣ нїнѣ
6 велнть прр҃коу гь· сѣвѣстнтн і҃ерл҃нмоу безако-
7 нїа є҆го· да не напраснѫ́ ка́знь вѣздмѣннт сѧ прїемлѧ·
8 3b С҃ё гла҃ть а҃донан гь і҃ерл҃нмоу· кореніе твое и҃ бытїє
9 твоё· ѡ҆́ землѧ хананеи҃скы· ѡ҆́ць твои҃ ам҃ѳореи҃н·
10 и҃ мт҃н твоа хе҃ѳтеи҃ска, 4а и҃ рожде҃нїе твоё· въ нже сѧ
11 дн҃ь роднль є҆сн· не завазашѫ тн пѫпа· и҃ водоѧ не ѡ҆-
12 мышѫ тебе на спа҃· Ѯелмн сѧ хвалѣ́ахѫ жндове·
13 дѣтствомъ а҃враа҃млемъ· сё хотѧ разорнтн велн-
14 уѣнїе гь прр҃коемъ· хананеи҃ско кореніе прозываѐ-
15 ть а҃· въсе же нарнуеть и҃ рожде҃нїе, и҃ноплеменно сѫ-
16 ще· и҃хже бо подражашѫ безаконїа· тѣхь и҃ а҃жн-
17 ыьство прїѧшѫ· а҃ еже ре́ѹе, не завазашѫ тн пѫт·н
18 твоє҆го· є҆гїпетскѫ́ѫ́ гла҃ть носншн пнщѫ· ро́ство
19 же нарнуеть, и҃схо́ ѡ҆ є҆гїпта· се же гла҃ть, ѡ҆ вра-
20 ѹевскы хытростн· снн҃ бо гла҃ть· ꙗко младеннщь
21 въ ѹрѣвѣ лежѫ пѫпомь вѣземлеть кр҃ъвь мате-
22 рна· и҃ тѣмь пнтае҆́т сѧ· роднвшоу же сѧ е҆мѫ, ра-
23 бы ꙋрѣжѫтъ ѡ҆ сн҃· прѣмѣненїемь сло́воу ре҃· не за-
24 вазашѫ тн пѫпа· да и҃ еднначе прнвлаунш пнщѫ·
25 а҃тробнѫѧ· се же е҆́сть безаконїе є҆гїпетско· и҃
26 ре́ѹе не ѡ҆мышѫ тебе по рожде҃ст'вѣ твоє҆мъ· нѫ
27 є҆́дначе и҃машн знаменїа на себѣ а҃тробныа кр҃ъв҃·
28 4b И҃н солїа ѡ҆солн сѧ, нн пеленамн бысть повнть·
29 Не раун прнатн оуѹенїа солн· нн данны҃ тебѣ пеле҃
30 закономъ· а҃же младенцемь творѧть· да бн а҃ще сѧ

---

3 поуюѳства] тв ligatura 18 рóство] тв ligatura

5 сего дѣлѣ] τοῦτο… ποιῆσαι 13 дѣтствомъ] τῇ συγγενείᾳ 17 пѫт·н lege пѫпн

1 сне ѹа́ѹь] = S / om. 147 Tht.^{P} 8 С҃ё] pr. καὶ ἐρεῖς S а҃донан] om. S B A''-403' La^{S} Co Tht.II189 Or.^{lat}VIII379 Prisc. / = rel. 11 пѫпа] τοὺς μαστούς S / = 147'; ο ομφαλος Q^{mg} L^{-36}-311-V Tht.^{lem}; + ουκ ετμηθη ο ομφ. σου 36; pr. ουκ ετμηθη ο ομφ. σου 46; + ο ομφ. σου ου περιετμηθη *C* Tht.^{comm} 12 тебе на спа҃] om. S / (※ *O*) = *O' L'*-311 410 Tht.

εἴ τι ἂν τῶν μελῶν ἐν ταῖς ὠδῖσι τοῦ εὐθέος παρατραπῇ, διευθύνηται, καὶ τὸ προσῆκον ἀπολαμβάνῃ σχῆμα.

5 Οὐδὲ ἐφείσατο ἐπὶ σοὶ ὁ ὀφθαλμός μου τοῦ ποιῆσαί σοι ἓν ἐκ πάντων τούτων, τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοί: καὶ ἀπερρίφης ἀπὸ προσώπου τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυχῆς σου, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης.

Εὐθὺς γάρ, φησί, καὶ παραχρῆμα τεχθεῖσα, καὶ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλλαγεῖσα, καὶ τὴν ἰσότητα τοῦ νόμου παιδευθεῖσα παρ' ἐμοῦ, παρετράπης, τὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένα ἀεὶ ἀγαπήσασα. [...]. Ἐγὼ δέ, φησὶν, ἐν μὲν τῇ Αἰγύπτῳ, οὐδένα σοι προσήνεγκα νόμον [...], μετὰ δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν παντοδαπῆς σε ἐπιμελείας ἠξίωσα. [...]

6 Καὶ διῆλθον ἐπὶ σὲ, καὶ εἶδόν σε πεφυρμένην [...]. Σὺν τῷ αἵματί σου ζωή:

7α Πληθύνου ἀθώως, καθὼς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε.

Θεασάμενος γάρ σε τῷ τῆς εἰδωλολατρείας αἵματι πεφυρμένην, καὶ τὰ αἵματα τῶν θυσιῶν ἀσπαζομένην, συνεχώρησά σοι θύειν, οὐκ εἰδώλοις, ἀλλ' ἐμοί. Τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν εἰρηκώς: "Σὺν τῷ αἵματί σου ζωή: πληθύνου ἀθώως:" τουτέστι, Μὴ παρανόμως, ἀλλ' ἐννόμως [...].

7β "Καὶ ἐπληθύνθης καὶ ἐμεγαλύνθης, καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλεων."

Ἠκολούθησε, φησὶ, τῇ ἐμῇ εὐλογίᾳ τὸ ἔργον: [...] πλῆθος ἐκτήσω [...]. ἐπίσημός τε καὶ περιφανὴς ἀπεφάνθης [...]

7γ "Οἱ μαστοί σου, φησὶ, ἀνωρθώθησαν, καὶ ἡ θρίξ σου ἀνέτειλε."[1]

[...] Μαστοὺς δὲ καλεῖ τοῦ λογικοῦ τὴν διάκρισιν, τὴν γὰρ καρδίαν οἱ μαστοὶ συγκαλύπτουσι) τρίχας δὲ τὸν ἀπὸ τελειότητος γινόμενον κόσμον.

7δ "Σὺ δὲ ἦσθα, φησὶ, γυμνὴ, καὶ ἀσχημονοῦσα."

8α Καὶ διῆλθον διὰ σοῦ, καὶ εἶδόν σε: καὶ ἰδοὺ ὁ καιρός σου, καὶ καιρὸς καταλυόντων: καὶ διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σὲ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι, καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ μετὰ σοῦ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Θεασάμενος γάρ σε ἐπιτηδείαν λοιπὸν εἰς τὸ δέξασθαι τὴν διὰ τοῦ νόμου πρὸς ἐμὲ κοινωνίαν, ἐξέτεινα μὲν οἷόν τινας πτέρυγας τῶν σωτηρίων ἐντολῶν τὴν διδασκαλίαν, καὶ συνεκάλυψα τὴν τῆς ἀνομίας γυμνότητα τῷ δὲ συνοικεσίῳ καὶ προικῷον παρηκολούθησε γραμματεῖον. [...]

[1] Ez16:7β-γ et comment. segm. transp.

ѝскрвенть сѧ̂ тѣлесе твоего въ рождествѣ твоемъ неспра-
внлнѝ пелены, ѝ прнмлъ лѣпое сълнуїе: 5 Ѝ **не пощждѣ**
тебе ѻ̀ко моё· ѩкоже сътворнти тебѣ· ѐдино ѿ̀ всего
го сего· ѩко пострадати ѵ҃то ѻу̀ тебе· ѝ ѿ̀вржень бы̀
на лнце по́лю· лжкованїемь дш̑ж твоемѣ̀· въ дн̑ь въ нже сѧ
роднлъ ѐси· Родив бо сѧ а҃вїе запа̂· ѝ нзбывь єгїпта· ѝ
равно наказань законоу ѿ̀ мене· сврати сѧ на крнвое·
ѝ разврашенное прїсно възлюби· ѧзь бо̀ въ єгїптѣ нн-
коегоже ѻустроѭ не сътворѝ тебѣ· нж̑ по томъ всем-
моу ѻустроенїю спо̂бнх та· 6 Ѝ **прондо̀ сквозѣ та̑, ѝ вн-**
дѣх та сѫматенж· въ крвви твоемѣ жнтїе твое 7a **оу-**
множн сѧ ѵнстѣ· ѩкоже востокъ сна̑ны дахъ та̑·
Ѥндѣх та въ слоужбѣ коумнрстѣ крввїѧ сѫматена·
ѝ любашѧ та̑ кро́вь трѣбнжа̑· попоустнх тн трѣбы
класти не коумнремь нж̑ мнѣ· се бо ѩвн ре́къ· съ кръ-
вїѧ твоемѣ̀ жнтїе твоё ѻумножи сѧ ѵнстѣ· се же ѐсть
не безаконнѣ, нж̑ въ законѣ, 7b Ѝ **ѻумножи сѧ ѝ ѻувелн-**
ѵн сѧ· ѝ вънде гра̂ѝ гра̂· съсцн твои̑ вьздрастошж· ѝ вла-
сн твон просїашж сѧ· Взлѣдова бо моемоу бл҃госло-
венїю дѣломъ· множьство бо прнтажа· ѝ ѩвленїе
сло́ва бы̀· съсцы же прозываетъ разлѫченїе сло́весное·
ѝ съмысльное· сро̂це бо съсца покрываѣта· власн же съ-
врѫженжа̑ красотж· 7c Ты же бы̀ на́гь ѝ бес красы· 8a ѝ **про-**
ндо̀ сквозѣ та̑, ѝ вндѣх та, ѝ сѐ врѣмѧ твоё· ѩко ѝ
врѣмѧ разарѣѧшнѝ· ѝ прострѣ̀ крнлѣ своѝ на та̑,
ѝ покрыхъ стоу̂ твоѝ· ѝ клах тн сѧ, ѝ вънндо̀ въ завѣ-
тѣ с тобоѧ· г҃леть ѧданан г҃ь· Ѥндѣх та ѻубо по̂бна
прнѧтн законное съвъкоупленїе къ мнѣ· прострѣ̀
ѩко ѝ крнлѣ, сп̑ныѧ запов҃ѣдн· ѝ покры̀ безаконнжа̑
наготж твожа̑· ѝ завѣтныѧ кни́гы, ѩко ѝ смѣ̀ноу въдо̀·

---

3 ѻ́ко] ὁ oculo similis

1 сѧ̂ тѣлѣсе lege оудъ тѣлесе] τῶν μελῶν

3 моё] + ἐπὶ σοὶ S / pr. επι σοι *L'*-311 Tht. тебѣ] = S / om. 311-46 ѐдино] = S / om. L^{-36}-311 5-6 въ нже] om. S 11 твоемѣ̀] = S / om. Tht.; + καὶ εἰπά σοι Ἐκ τοῦ αἵματός (συν τω αιματι 51-46; εν τω αιματι Tht.) σου (om. 46 534 Tht.^{P}) S жнтїе] = S 967 / ζῆσῃ 449; pr. ζησον (ζωσῃ Tht.^{P}) και ειπον σοι συν τω αιματι σου $L'^{-51\ 46}$-311 Tht. твое] om. S / = A''-410 147' 11-12 ѻумножи сѧ] πληθύνου S / -νουσα 311 12 ѵнстѣ] om. S / αθωως L^{-36} (51*)-311 Tht.; αθροως 46; αθωος 36-51^{c}-V-449 сна̑ны] τοῦ ἀγροῦ S / = 147 18 гра̂ѝ] pr. εἰς S 24 ѩко ѝ] om. S 36-51^{c}-311-*III* 403' Sa Aeth Hi. / ως A'' 147'; και rel. 27 ѧданан] om. S B A*-26-544-403' La^{S} Co / = rel.

οὐδὲ τοῦτο ποιῆσαι παρῃτησάμην: [...] καὶ ὅρκον τῷ λόγῳ προστέθεικα. [...] 8β **Καὶ ἐγένου μοι** [...].

9 Καὶ ἔλουσά σε ἐν ὕδατι, καὶ ἔπλυνα τὸ αἷμά σου, καὶ ἔχρισά σε ἐν ἐλαίῳ.

10 Καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ ὑπέδυσά σε ὑάκινθον, καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε τριχάπτῳ.

Κατὰ μέρος τὰς οἰκείας διῆλθεν εὐεργεσίας: πρῶτον μὲν γὰρ, φησὶ, τῷ τῆς διδασκαλίας ἀπέπλυνα ὕδατι [...], Ἔπειτα "ἔχρισά σε ἐλαίῳ." Τὰ τῆς ἱερωσύνης λοιπὸν ἐνταῦθα διεξέρχεται εἴδη. [...]. Αἰνίττεται δὲ καὶ τὸν αὐτῷ τῷ λαῷ γενόμενον πλοῦτον, [...]. "Καὶ περιέβαλόν σε τριχάπτῳ." Πλέγμα ἐστὶ τοῦτο ἀπὸ τριχῶν κατεσκευασμένον, ταῖς τῶν γυναικῶν περιτιθέμενον κεφαλαῖς. [...]

11 Καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα ψέλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάθεμα ἐπὶ τράχηλόν σου.

12 Καὶ ἔδωκα ἐνώτιον ἐπὶ τὸν μυκτῆρά σου, καὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὠτία σου, καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου.

Ἕκαστον δὲ τούτων τροπικῶς προσήκει νοεῖν. "Ψέλλια μὲν ταῖς χερσὶ περιτιθέμενα," τὴν πρακτικὴν ἀρετήν: περιδέῤῥαιον δὲ τῷ τραχήλῳ περιτιθέμενον τὸν τοῦ νόμου ζυγόν: ἐνώτιον δὲ τῷ μυκτῆρι ἐμβαλόμενον τὴν διὰ τῶν ἐντολῶν τῆς κακίας ἀνατροπὴν [...]. Ἐνώτια δὲ [...] τὴν ἀγαθὴν λέγει διδασκαλίαν [...], στέφανον δὲ [...], τὴν ἐκ τῆς εὐσεβείας, καὶ τῆς εὐνομίας, καὶ ἐξ ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν προσφερομένην εὐφημίαν.

13α Καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσινα, καὶ τρίχαπτα, καὶ ποικίλα.

[...] οὐ πνευματικὰ μόνον διὰ τῶν εἰρημένων αἰνίττεται, ἀλλὰ καὶ τὴν σωματικὴν εὐπραξίαν σημαίνει. [...] ἐχρήσαντο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκεύῃ ἀργυρᾷ καὶ χρυσᾷ [...] καὶ τῶν τὴν Παλαιστίνην οἰκούντων ἐθνῶν πάντα τὸν πλοῦτον ἐληΐσαντο. [...]

13β "Σεμίδαλιν, καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον ἔφαγες."[1] [...]

13γ Καὶ ἐγένου καλὴ σφόδρα, σφόδρα. [...] **"Καὶ κατευθύνθης εἰς βασιλείαν."** Οὕτω, φησὶν, ἠὐξήθης, ὡς φοβερὰ γενέσθαι πᾶσι τοῖς ἐκ γειτόνων, καὶ βασιλικῆς ἀπολαύειν τιμῆς. [...]

14α Καὶ ἐξῆλθέ σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει σου. [...]

Εἶτα καὶ τὴν τούτου αἰτίαν φησί:

14β "Διότι συντετελεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ, ᾗ ἔταξα ἐπὶ σὲ, λέγει Ἀδωναὶ Κύριος."[2]

Ἐγὼ

---

[1] Ez 16:13α-γ et comment. segm. transp.

[2] Ez 16:14 et comment. segm. transp.

1 и сего же не ѡ҃врѣг сѧ сътворитн· нѫ̀ и̯ клатвѫ̀ словомъ̀
2 приложѝ· 8b И҃ **бы҃ мнѣ, 9 и̯ ѡ҃мыхъ водѡ҃· и̯ ѡ҃плаках҃ъ кр҃ъ-** 1 рзс
3 **вь твожѫ̀ ѡ҃ тебе· и̯ помазах҃ тѧ маслѡ́мъ· 10 и̯ ѡ҃блѣкох҃ тѧ**
4 **въ и̯змѣ́ѵьтаны· и̯ ѡ҃боух҃ тѧ въ ѵрьвлены· и̯ прѣпоасѧ̀**
5 **тѧ въ снна· и̯ възложихъ на тѧ̀ трїхаптнь·** И҃о ѣдино- 1 рзс
6 мѫ̀ въсѧ своѫ̀ проѝде бла҃тн· прѣвоѣ̀ бо наѯѵенїа ѡ҃мы·
7 по том же и̯ маслѡмъ помазѧ· въ семъ ѡ҃ жрѣѵьствѣ
8 гла҃ть· сказаѣ́т же и̯ бывшеё людемь богатство· трн-
9 хаптень ѣ̀сть вла́сы плетено· и̯ѣкоже сё̀ прѣвазна, но-
10 сѧть же ё̀ жндовына красы дѣлѣ̀ главѣ̀· 11 И҃ **ѹ҃творѝ҃ тѧ** 1 рзс
11 **ѹ҃тварїѧ· и̯ възложѝ҃ ѡ҃бражун на ѧ҃цѣ твоѝ· и̯ грѝвнѫ̀**
12 **на выа твожѫ̀· 12 и̯ да́хъ прнтѣкъ въ ноздр҃н твоѧ· и̯ ѹ҃серѧ-**
13 **зѧ въ ѯшн твоѝ· и̯ вѣнець хвалы на выи̯а твоѧ·** Ѯзсе прѣ- 1 рзс
14 мѣненїемь сло́ва лѣпо разоумѣтн· ѡ҃бражї его дѣлѐ·
15 нра́вь и̯вялѣжѣть· а҆ грнвна на выи̯, законныи̯ и̯ре́мъ·
16 а҆ прнтѣкъ въ но́здрехъ· заповѣ́мн ѡ҃гнанїе злобїа·
17 ѹ҃серѧзн бла҃гое наѹ҃ченїе· а҆ вѣнець хвалы бла҃гоѹ҃стїѐ·
18 и̯ бла҃гозаконн въсѣмь прнносимо· 13а И҃ **ѹ҃творень бы҃ злат-** 1 рзс
19 **томь и̯ сребромъ· и̯ ѡ҃деж҃ѫ̀ твоѧ багрѣны· и̯ трїхапта**
20 **и̯-змеѵьтаны· кроупьн пшеннуны, и̯ мѐ̀ и̯ ма́сло и̯ѧль ѣ̀сн·**
21 **и̯ бы҃ до́бръ зѣло зѣло·** Ѯзсе сё̀ къ жндомь гла҃ть· и̯ѣко и̯ 1 рзс
22 къ женѣ своѐи̯ мж҃ж҃ъ· сё̀ гь̀ бла҃тн погонн· а҆же прнѧ̀ш
23 ѡ҃ него многаж҃н· не тъѵїѧ бо д҃ховно ѣ̀сть въ не́мь разѯ-
24 мѣтн: нѫ̀ и плазтныа бла҃тн· възѧшѫ̀ бо ѣгїпетско
25 зла́то· и̯ и̯нѣхь стра́нь мно́гь плѣннш҃ѫ̀ богатство·
26 13b И҃ **ѹ҃правн сѧ на ц҃рство** 14 **и̯ и̯зыде· и̯ма твоё въ стра́ны въ** 1 рзс
27 **доброть твоѐи̯· и̯мже съвръшена бѣ лѣпотоѧ·**
28 **а҆же ѹ҃ѵннѝ҃ на тебѣ, гла҃ть а҆данан гь̀·** Тако 1 рзс
29 възра́сте и̯ѣкоже страстень бывь стра́намъ· и̯ ц҃ра ѵь-
30 стн наслажд҃аѐшн сѧ· по сем же и̯ вн́нѫ̀ наре́ѵе гла҃· а҃зь

---

5 въ снна] βύσσῳ 29 страстень lege страшенъ

4 въ$_{1,2}$] om. S прѣпоасѧ̀] = S / εζωωσα 311 въ снна] βύσσῳ S / βυσσον 147' V 91-233-534 26 410; pr. εν 62 11 възложѝ҃] = S / + σε 46 на] περὶ S / = *L*-311 12 прнтъкь] ἐνώτιον S / ενωπιον 48-311 въ] περὶ S / επι A′ *L*-311 Tht. 13 въ] επὶ S / περι 967 147' 46 на] = S 967 / περι 147' *C*′′-239'393-710 106 18 ѹ҃творень бы҃] = S 967 / εκοσμησα σε 538 18-19 златомь и̯ сребромъ] = S B 967 *O*-62' *L*′′ Tht. Co Aeth PsChr.I1066 Or.^{lat}VIII388 / pr. κοσμω rel. 19 и̯$_2$] = S / + εγενετο *L*′-V-311 ѡ҃деж҃ѫ̀ твоѧ] = S / transp. 46 багрѣны] βύσσινα S 20 мѐ̀ и̯ ма́сло] transp. S 967 / = *O*′ *L*′-46 cI-403' 106 Tht. 21 до́бръ] = S / om. 36* зѣло$_2$] om. S / = 967 A′-106′ *O*′-62 36-538-*III C*′′-239'-393-710 Tht. 26 И҃ ѹ҃правн сѧ на ц҃рство] om. S 967 / (※ *O*) = *O*′ *L*′-46-311 403' Tht. и̯ма твоё] transp. S въ$_2$] = S / επι A′′ Tht. 27 лѣпотоѧ] + ἐν τῇ ὡραιότητι S / + ωραιοτητος *L*-311-V-46; = *O*$^{-Syh}$-407; om. Tht.; + σου 538-449 28 а҆же] ἧ S / ης *L*-311-V-46 а҆данан] om. S B 26 403' 544 La^{S} Co / = rel.

γάρ σοι τῆς εὐπρεπείας ταύτης ἐγενόμην αἴτιος, ἐντολαῖς καὶ νόμοις ἰδίοις κατακοσμήσας.

15 Καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλλει σου. [...] "Καὶ ἐπόρνευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα πάροδον: αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἔσται."

Ὀνομαστοτάτη, φησὶ, γενομένη, καὶ μέγα διὰ τοῦτο φρονήσασα, ἐμοῦ μὲν ἀπέστης, εἰς ἐσχάτην δὲ ἀκολασίαν ἐξώκειλας, οὐχ ἕνα ἐραστὴν, οὐδὲ δύο δεχομένη, [...] καὶ συνεγίνου ἑκάστῳ παρανόμως[...]. Τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν εἰρηκώς: "Αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἔσται" [...].

16 Καὶ ἔλαβες ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἴδωλα ραπτὰ, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπ' αὐτὰ, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς, ἃ οὐκ ἔσται, οὐδὲ μὴ γένηται.

Καινὰ, φησὶ καὶ παράδοξά σου τὰ τῆς εἰδωλολατρείας ἐπιτηδεύματα. Οὐ γὰρ μόνα τὰ τῶν ἄλλων ἐζήλωσας κακὰ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἕτερα ἐπενόησας, ἐξ ἱματίων εἰδώλων εἰκόνας κατασκευάσασα [...].

17 Καὶ ἔλαβες τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τοῦ χρυσίου μου, ἐξ ὧν δέδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρρενικὰς, καὶ ἐπόρνευσας ἐν αὐταῖς.

Παρ' ἐμοῦ, φησὶ, τὸν ἄργυρον, καὶ τὸν χρυσὸν λαμβάνουσα, θεοὺς ἐκ τῶν ἐμῶν κατασκευάζεις δωρεῶν [...]. Εἰκόνας δὲ ἀρρενικὰς ὠνόμασεν, ἐπειδὴ πορνείαν τὴν εἰδωλολατρείαν τροπικῶς ὀνομάζει.

18 Καὶ ἔλαβες, φησὶ,τὸν ἱματισμόν σου τὸν ποικίλον, καὶ περιέβαλες αὐτὰ, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώπου αὐτῶν.

19α Καὶ τοὺς ἄρτους, οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον ἐψώμισά σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

Ἃ παρ' ἐμοῦ, φησὶν ἐλάμβανες ἀγαθὰ, ταῦτα τοῖς μοιχοῖς ἐκείνοις προσέφερες δαίμοσι, τοῖς μὲν αὐτοὺς κατακοσμοῦσα, καὶ καταποικίλλουσα, τοῖς δὲ τὰς θυσίας καὶ τὰς σπονδὰς ἐπιτελοῦσα.

19β Καὶ ἐγένετο, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

20α Καὶ ἔλαβες τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου, ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς εἰς ἀνάλωσιν.

Εἶτα κατ' εἰρωνείαν ὁ ἔλεγχος.

20β "Ὡς μικρὰ ἐξεπόρνευσας,"[1]

Ἐξ ὧν δῆλον, καὶ λίαν σαφὲς [...] θεραπείαν καλεῖ.

21 Καὶ ἔσφαξας, φησὶ, τὰ τέκνα σου καὶ ἔδωκας αὐτὰ ἐν τῷ ἀποτροπιάζεσθαί σε αὐτὰ αὐτοῖς. Τοῦτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν καὶ τὰ βδελύγματά σου.

Πάντων γὰρ τῷ ὄντι καὶ μυσαρώτατον, καὶ μιαρώτατον,

[1] Ez 16:20α-β et comment. segm. transp.

1 тн бы̑ внна такоѝ лѣпотѣ· заповѣдмн ѝ закономъ ѹкра-
2 снв та· 15 И̑ **оупова доброто҃а твоѥ҃а· ѝ сѣблажднъ къ ѝмѥнн** ҁ̅п̅
3 **своѥ҃моу· ѝ расыпа блаже҃нїе свое по вѣсемоу распатїю·**
4 **томоу бы̑ ѥ҃моуже не бжде҃ть·** Слѡвашьѝ бывь, ѝ вѣзве- ҁ̅п̅и̅
5 лнувъв са· снмь мене ѡ̑врѣже са· въ сетное блаже҃нїе съ-
6 врати са· не ѥ҃днж хо́ть нн двѣ прїемшн· нж съ вѣсѣмн
7 безаконнѣ бы̑· се ѐсть ѥ҃же ре҃· томоу бы̑ ѥ҃моуже бжде҃ть·
8 16 И̑ **вѣза ѡ̑ рнзъ свои̑· ѝ сътворн себѣ коумнра сѣшѣвены·** ҁ̅п̅и̅а̅
9 **ѝ сѣблажднъ къ нмъ· ѝ не вѣнндешн, ѝхже нѣсть нн бжде҃·**
10 Нова сжть ѝ днвна коумнрства твоѥ҃го хждожьства· не
11 тѣуїа бо ѝнѣхь злобы сътво́рн· нж ѝ самь прнмысли,
12 ѡ̑ рнзъ себѣ сътворнтн коумнра· 17 И̑ **вѣза сѣсжды хва-** ҁ̅п̅и̅в̅
13 **лы твоѥ҃а· ѡ̑ сребра моѥ҃го ѝ злата моѥ҃го ѡ̑ негоже дахъ**
14 **тебѣ· ѝ сътворн себѣ ѡ̑бразы мужѣскы· ѝ сѣблажднъ**
15 **въ нн̑·** Ѿ мене злато ѝ сре́бро ѥ҃мла· сътворн ѡ̑ моѥ҃го ҁ̅п̅и̅г̅
16 да́ра кѹмнра себѣ· ѡ̑бразы же мужѣскы нарѐче· ѥ҃мла́-
17 же кѹмнра блаждомь нарече· 18 И̑ **вѣза рнзы своа ѝзмѣ-** ҁ̅п̅и̅д̅
18 **ѹьтаныа ѝ ѡ̑дѣ а· ѝ масло мое ѝ тѣмыа̑нь моѝ положн**
19 **прѣд анцемь н̑·** 19a **ѝ хлѣбы моа, а҃же да̑ тебѣ кроупь**
20 **пшеннуьнь· ѝ меда ѝ ма́сла, ѝхже напнтах та· положн**
21 **а прѣ̂ анцемь н̑ въ во́на бл҃гоа҃ханїа·** А҃же ѡ̑ мене вѣ- ҁ̅п̅и̅з̅
22 знмааше бл҃готы· тьї любодѣѥ҃мъ бѣсомь прннесе·
23 ѡ̑вѣмн ѹтварѣж а̑· а҃ дроугыѝмн трѣбы кла́ды·
24 19b И̑ **бы̑ по томь гл҃еть а҃донаѝ гь̃·** 20 **ѝ поа сны̑ своа ѝ дѣшерн** ҁ̅п̅и̅д̅
25 **своа· а҃же ѐсн родналь· ѝ-скла а҃ ѝмъ въ потрѣбленїе·**
26 **ѝако ѝ мало сѣблажд҃н·** Сѣ наржганїемь ѡ̑блнуенїе· ѡ̑ ҁ̅п̅и̅а̅
27 сего же ѝвѣ ѝако слоужбѫ коумнрскѫ· блаже҃нїе про-
28 зываѐтъ· 21 И̑ **ѝскла ѵада своа· ѝ да́сть а вънегда ѝзоу-** ҁ̅п̅и̅е̅
29 **мн са къ ннма· сѐ пауе вѣсего сѣблаже҃нїа твоѥ҃го·**
30 **ѝ сѣгнѫшеннѝ твоѝ·** Но ѝстнѣ сѐ вѣсего скврънавѣе ҁ̅п̅и̅о̅

---

29 ннма lege ннмъ

3 распатїю] πάροδον S 4 томоу бы̑ ѥ҃моуже не бжде҃ть] om. S / (※ O^{-Syh}) αυτω αγινου *O*; ουκ εσται A''-410 *C''*-403'-710; + αυτω εγινετο και ουκ εσται 62 *L'*-311 Tht. 9 ѝхже нѣсть] οὐδὲ S / pr. α ουκ εσται L''^{-46} Tht. 13 ѡ̑ сребра моѥ҃го | ѝ злата моѥ҃го] ἐκ τοῦ χρυσίου μου καὶ ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου S / transp. *L*-311.V-46 Tht. 17-18 своа ѝзмеѹьтаныа] transp. S / = Syh *L'*-311 26 Tht. 18 положн] = S / εθηκα 46 19 моа] = S / om. Tht. 20 меда ѝ ма́сла] transp. S / = 147' *L*-V-46 *cI* 26' 544 Tht. ѝхже] om. S / α 147' V-449 534 положн] pr. καὶ S 24 по томь] om. S 967 / = A''-106' 88-Syh-147 22^{c}-36-538-46 *C''*-239'-393-403'-710 а҃донаѝ] om. S B A''-403' La^{S} Co / = rel. 25 ѐсн родналь] = S / + (※ O^{-Q}) μοι *O*(Q^{mg})-62 L''^{-46} *cI*-403' Tht. а҃] om. S 967 / αυτα A''-106' Syh-147 36-46 *C''*-534-239'-393-403'-710; αυτους 311, αυτας 407 ѝмъ] = S / om. 311 28-29 вънегда ѝзоумн са] ἐν τῷ ἀποτροπιάζεσθαί σε S 29 сѣблаже҃нїа] = S / πονηριαν V 30 ѝ сѣгнѫшеннѝ твоѝ] om. S B 967 La^{S} Sa / (※ O^{-Q}) και τα βδελυγματα σου rel.

ἡ ἄδικος τῶν παίδων σφαγή, ἣν ἐπετέλουν οἱ μεμηνότες ἀποτροπιαζόμενοι καὶ κακῶν ἀπαλλαγήν, ὡς ἀνοήτως ὑπελάμβανον, σφίσιν αὐτοῖς μηχανώμενοι.

22 Καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νηπιότητός σου, ὅτε ἦσθα γυμνὴ, καὶ ἀσχημονοῦσα, καὶ πεφυρμένη ἐν τῷ αἵματί σου, καὶ ἔζησας.

Οὐκ ἔλαβες, φησὶν, εἰς νοῦν τὰ πρότερα, ὅπως σε γυμνὴν οὖσαν, καὶ πάσης προνοίας ἐστερημένην καὶ τῷ εἰδωλικῷ αἵματι πεφοινιγμένην, λαβὼν ἀπέλουσά τε καὶ ζωῆς καὶ πάσης κηδεμονίας ἀπολαῦσαι πεποίηκα.

23 Καὶ ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς ἀδικίας σου, Οὐαὶ, οὐαί σοι, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Καρπὸν δέ, φησι, τῆς ἀγνώμονος γνώμης ταύτης δρέπῃ [...].

24 Καὶ ᾠκοδόμησας σεαυτῇ οἴκημα πορνικὸν, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἔκθεμα ἐν πάσῃ πλατείᾳ.

25α Καὶ ἐπ' ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ᾠκοδόμησας τὰ πορνεῖά σου, καὶ ἐλυμήνω τὸ κάλλος σου, καὶ διήγαγες τὰ σκέλη σου παντὶ παρόδῳ.

[...] πανταχοῦ γὰρ καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις, καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἔστησαν τὰ τῶν εἰδώλων ἱδρύματα: [...] καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νεῷ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀλιτηρίοις δαίμοσιν ᾠκοδόμησαν βωμοὺς [...], "οἴκημα πορνικὸν" τὰ εἰδωλικὰ τεμένη προσαγορεύων. [...]

25β Καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν σου.

26 Καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Αἰγύπτου τοὺς ὁμοροῦντάς σοι τοὺς μεγαλοσάρκους, καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρνευσας τοῦ παροργίσαι με.

Τροπικῶς δὲ πάλιν μεγαλοσάρκους, τοὺς μεθ' ὑπερβολῆς τῇ τῶν εἰδώλων θεραπείᾳ προστετηκότας ὠνόμασεν. Οὗτοι γὰρ καὶ τράγους, καὶ βόας, καὶ πρόβατα, κύνας τε καὶ πιθήκους, καὶ κροκοδείλους, καὶ ἴβεις, καὶ ἱέρακας προσεκύνησαν.

27 Καὶ ἰδοὺ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ, καὶ ἐξαρῶ τὰ νόμιμά σου, καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μισούντων σε, θυγατέρας ἀλλοφύλων, τὰς ἐκκλινούσας ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου, ἧς ἠσέβησας.

Κινήσω, φησὶν, εἰς παιδείαν τὴν χεῖρά μου, καὶ γυμνώσω σε τῆς τοῦ νόμου λαμπρότητος, καὶ ἐπίχαρτόν σε τοῖς ἐχθροῖς καταστήσω [...].

28 Καὶ ἐξεπόρνευσας, φησὶν, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀσσοὺρ, καὶ οὐδὲ οὕτως ἐνεπλήσθης, καὶ ἐξεπόρνευσας, καὶ οὐκ ἐνεπίμπλω.

29 Καὶ ἐπλήθυνας τὰ πορνεῖά σου πρὸς γῆν Χαναὰν, καὶ εἰς τοὺς Χαλδαίους, καὶ οὐδὲ ἐν τούτοις ἐνεπλήσθης.

Ἕκαστον, φησὶν, ἔθνος ἰδίοις εἰδώλοις ἐδούλευσε: σὺ δὲ τοὺς ἁπάντων προσκυνήσασα θεοὺς [...].

1 ѝ непрaвéнѣ своѫ дѣти zакалати· неѝстовоужѷшн сѧ· ѝ
2 ѷнѣти zлаѧ ѝзбыти тѣмъ· ѡ̀ безоумїе· 22 **Ѝ не помѣнѫ**
3 **дн҃е младенства своего· є̀гда бѣ нагъ ѝ бестоудоваѭ· ѝ**
4 **сѫмѣшень крzвн своеѝ ѝ жить·** Не помѣнѫ въ ѷмѣ сн·
5 како прѣ҃же нагъ ѝ нхъ вѣсего строенїа· ѝ крzвїѫ коумн-
6 рскоѧ ѡукрzвавленъ· како та поѧхъ· ѝ жнzнн ѝ стро-
7 є̀нїю сподоби҃· 23 **Ѝ бысть по вѣсѣхъ твои҃ непрaвдѣ҃· лютѣ**
8 **тебѣ гл҃ать ѧдонан гь҃·** Пло҃ нїнѣ прнѷмн безоумлнваѣ-
9 го того ѷма· 24 **Ѝ сѣ҃а себѣ храмъ блаженнуь· ѝ сътворн се-**
10 **бѣ полаганїа на вѣсѣхъ стѣгна҃·** 25a **ѝ на zауалѣ вѣсѣхъ**
11 **пѫтнѭ, сѣzда блаженнща своѣ҃· ѝ расыпа доброт҃ своѧ·**
12 **ѝ проведе голѣнн своѭ, вѣсемоу моходѫ·** Вѣсе҃же бѣѧхѫ
13 поставнлн коумнрѧ· ѝ въ домоу ѝ на распѫтнѭ· ѝ въ са-
14 момь храмѣ бж҃нѭ· трѣбнща сътворншѫ бѣсовь· сїѧ
15 храмы нарнуеть· 25b **Ѝ оуминожн блѫ҃ своѭ·** 26 **ѝ сѣблѫдн къ сы-**
16 **номъ є̀гїпетскомъ сѫмеѭ҃оуѷемь к тебѣ· дебелы-**
17 **ѭмь плътїѧ· ѝ многаждн сѣблѫдн разгнѣвати мѧ·**
18 Прѣмѣненїемь словесныѭмь· нарнуеть дебелыѧ плътїѧ·
19 ѝже лнхнѫть на слѫжбѫ коумнрскѫ· снѭ бо вѣсѣмъ звѣ-
20 рн поклонншѫ сѧ· 27 **Ѝ се простр҃ ржкѫ своѧ на тѧ҃· ѝ ѡ̀вр҃-**
21 **гѫ zаконы своѧ· ѝ прѣдамь тѧ҃· дамь та д҃шамь не-**
22 **навндѧщнѭ тебе· дѫшерн ѥноплеменнникъ сѣвращѧ-**
23 **ѧѷѫ҃ тѧ съ пѫтн своего· ѥниже неуьствова·**
24 Подвигнѫ ржкѫ своѧ на показанїе· ѝ ѡ̀бнажѫ тѧ свѣ-
25 та zаконнаѧго· ѝ въ порадованїе тѧ сътво́ѧ врагомъ
26 твоѥмъ· 28 **Ѝ сѣблѫдн къ с҃номъ ѧсїрїевомъ· ѝ такоже**
27 **сѧ не насытн· ѝ сѣблѫдн ѝ не насытн себе·** 29 **ѝ оуминожн**
28 **zавѣ҃ своѭ къ zемлн хананеѝсцѣ· ѝ халдеѝсцѣ· ѝ въ**
29 **снх же сѧ не насытн·** Каѧ҃же стра́на своѥмь коумнремъ
30 по́клонѣ҃ть сѧ· ты же вѣсѣ҃ страна҃ бг҃омь поклонї сѧ·

---

12 вѣсемоу моходѫ lege вѣсемоу мнмоходѫ 28 zавѣ҃] τὰ πορνεῖα

12 вѣсемоу моходоу Щ 25 подаровaнїе Щ

2 помѣнѫ] ἐμνήσθης S 3 є̀гда] = S / οτι 538 4 крzвн] pr. ἐν S ѝ] om. S / = Q^{mg} *L''* 534 Tht. 7 твоѭ непрaвдѣ҃] transp. S непрaвдѣ҃] κακίας S / = Syh^{mg} *L''*$^{-46}$ Tht. 7-8 лютѣ тебѣ] om. S B 106 La^{S} Arab Tht.II36 Hi.^{test} / + (※ *O*) ουαι ουαι σοι rel. 8 ѧдонан] om. S B A''-403' La^{S} Co / = rel. 10-11 вѣсѣхъ пѫтнѭ] πάσης ὁδοῦ S / πασων εξοδων A 11 блаженнща] = S / τας πορνειας V 534 12 вѣсемоу моходѫ] παντὶ παρόδῳ S 20 Ѝ се простр҃] ἐὰν δὲ ἐκτείνω S / = *L''*$^{-449}$ Tht. 21 твоѧ] = S / μου 46 дамь та] om. S 22-23 сѣвращѧѷѫ҃] τὰς ἐκκλινούσας S / τ. ἐκκλινασας 538 306 410; εκκλινας 233-239 23 та] = S / om. *L*-311-V Tht. 26 с҃номъ] τὰς θυγατέρας S / = *O' L''* Tht. 27 ѝ сѣблѫдн] = S / om. 311 себе] om. S 28 zавѣ҃] τὰς διαθήκας / = A''-410 147' 36 *C''*-239-393-403'-710; τας πορνειας 51^{c}-*II''*-46; τα πορνεια *L*$^{-36\ 51c}$ Tht.; την πορνειαν 46 хананеѝсцѣ· ѝ] om. S B 106 Aeth Arab / χαναναιων και 967 A''-403'-410 147' 538; χανααν και εις τους χαλδαιους *L'*-311 Tht.; (※ *O*$^{-Q}$) χανααν και rel.

30α Τίνι καθαριῶ τὴν καρδίαν σου, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί σε πάντα ταῦτα ἔργα γυναικὸς πόρνης παῤῥησιαζομένης;
Ποίαν, φησὶν, ἀξίαν τῆς ἀσεβείας ἐπαγάγω σοι τιμωρίαν; [...] τετόλμηκας γὰρ ἔργα γυναικὸς τὴν μὲν αἰδὼ τῶν μετώπων ἀποξυσάσης, ἀναισχύντως δὲ καὶ προφανῶς τὴν ἀκολασίαν μετερχομένης.
30β "Καὶ ἐξεπόρνευσας τρισσῶς ἐν ταῖς θυγατράσι σου."
Τῶν ὑπηκόων σου, φησὶ, πόλεων ἡ παρανομία σὴ τριπλασίων ἐστὶ, καὶ ἦν ἔδει διδάσκαλον τῆς εὐσεβείας γενέσθαι, αὕτη πάσης ἀσεβείας ἀρχέτυπον ἀπεφάνθη.
31 Ἐν τῷ οἰκοδομῆσαί σε, φησὶ, τὸ πορνεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ, καὶ τὸ ἔκθεμά σου ἐποίησας ἐν πάσῃ τῇ πλατείᾳ, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα.
Οὔτε γὰρ ἡ τῶν ἀναγκαίων χρεία ἐπὶ ταύτην σε ἤγαγε τὴν ἀκολασίαν: πάντων γὰρ ἀπολαύουσα τῶν ἀγαθῶν, καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐντρυφῶσα δώροις, τὰ παρ' ἐμοῦ σοι διδόμενα προσέφερες ἐκείνοις. [...]
32 Ἡ γυνὴ γὰρ, φησὶ, καὶ ἡ μοιχωμένη [...] ὁμοία σοι, ἡ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα.
Πᾶσι τοῖς ἐκπορνεύουσιν εἰς αὐτὴν προσδιδοῦσα μισθώματα. αἱ τὸ αὐτὸ πλατύτερον διεξιὼν, ἵνα σαφῶς διελέγξῃ τὴν ἀτοπίαν.[1]
33 Πάσαις γὰρ, φησὶ, πόρναις δίδοται μισθώματα, σὺ δὲ προσέδωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασταῖς σου, καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου.
Οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν ἀγαθὸν παρὰ τῶν ἀλαστόρων δαιμόνων ἐδέξατο πώποτε: οἱ δὲ τούτοις δουλεύειν αἱρούμενοι, τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ χορηγούμενα τούτοις προσφέροντες [...]. Τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εἰρηκώς: "Καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σὲ [...]."
34 Καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σὲ οὐ πορνεύσουσιν: ἐν τῷ γὰρ προσδιδόναι σε μισθώματα, καὶ μισθώματα μὴ δίδοσθαί σοι, γέγονεν ἐν σοὶ διεστραμμένα.
Ἔοικας μὲν γὰρ, φησὶ, ταῖς ἀκολάστοις γυναιξὶ, ταῖς ἅπασι προκειμέναις [...] τὸ δὲ μισθὸν ὀρέγειν, ἀλλὰ μὴ λαμβάνειν, ἐναντία πάλιν ἐκείναις δρῶσα διατελεῖς: διὸ καὶ τὰς πρὸ σοῦ, καὶ τὰς μετὰ σὲ, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκολασίας τὸ εἶδος νενίκηκας. [...]

[1] Ez 16:32-33 et comment. segm. transp.

30a Ѱнмь ѡ҃ѹнщж ср҃це твое гл҃еть а҃донан гь҃· и҃мже сътвори
всѣ сѣ дѣлеса· жены блд҃ннуа дрзгоужщж· Кжж̑ казнь
наведж неѹьстїю твоемоу по҃бнж· дрзгнж бо дѣлеса
творнтн блд҃ннцж· ꙗже сра҃мь сѣстроугавшн съ лица·
ꙗвѣ проходнть вѣсе дѣло неѹнстое· 30b И҃ сѣблжди трз-
гоубь· вз дѣшерехь свои̯· Безаконїе трзгоубь бысть·
паче повнннын҃хь тебѣ гр҃а· да ѥмѫже бѣ лѣпо ѻ҃ѹнте-
лю бл҃гоуьстїа бытн· тѣ же бы҃ наѹатѣкъ злоу҃·
31 Ѯгда сѣгради блжднанще своё· вз наѹалѣ вѣсего пѫтн·
и҃ степенн своа сътвори· на вѣсѣ̑ стѣгна̑· и҃ не бы҃ ꙗко
и҃ блд҃ннца· сѣвнраѫщїа наи҃мно· Не нжд҃но ѥ̀ бо потрѣ-
бованїе· вѣведе тѧ вз то҃ блд҃ство· вѣсѣх бо дарове҃и҃
благоть, и҃ даровь наслаждаа сѧ ѡ҃ мене· даѥ҃мое мноа
ѡ҃нѣмъ прннесе· 32 жена бо любодѣа подобна тебѣ· ѡ҃
дома своего вѣземлаще наи҃мно· 33 вѣсѣмъ блжднвшнн҃
съ нея даа҃ше наи҃мно· ты же да́сть наи҃мъ хотемь свои҃мъ
вѣсѣмъ· и҃ задѣваа҃ше и҃мъ ты брѣма· ꙗкоже прнходн-
тн и҃мь кз тебѣ ѡ҃кр҃тъ· вз блжд҃ннн҃ твоем҃ъ·
И҃ се ꙗснѣ гл҃еть ѡ҃блнуѣа безаконїе· вѣсѣмъ блжднн-
цамь даѥ҃т сѧ мзд҃а· ннктоже бо ѡ҃ прѣзо́рнвын҃ бѣсь,
ннуьсоже бл҃гаа҃го не прнн҃мсть ннколнже· нж̑ и҃же и҃-
зволнан сѫть сн҃мъ слоужнтн· и҃ вѣземлаще ѡ҃ бг҃а,
сн҃мь прнносѧть· се бо знамена ре́кы· задѣешн и҃мъ
брѣмена прнходнтн кз тебѣ· 34 И҃ бы҃ вз тебѣ развра-
щенно· паче же҃нь вз блжд҃ненн твоем҃ъ· и҃ с тобоа не
блжднш̑ ѥ̀гда даа҃ше наи҃мно· и҃ наи҃мно не дасть сѧ
тебѣ· и҃ бы҃ вз тебѣ развращено· Прнклонень ѥ̀сн
блжднѣ҃шнн҃мь женамь· а҃же сѫть вѣсѣмь гото-
вы· мзждж же даа҃тї-ꙗ не вѣзнмать· сѣпротнвно ты
сътворнн҃ блжднницамъ· ѡ҃ны бо ѥ̀млать наи҃мно·

---

9 пѫтн] тн ligatura 11 потрѣ-] тр ligatura
15 дома] ἀνδρὸς
29 даа҃тї-ꙗ Щ

1 Ѱнмь ѡ҃ѹнщж] τί διατῶ S / = *L''* Tht. ср҃це] τὴν θυγατέρα S 967 / τας θυγατερας Syh^{mg} 22^{mg} *C'*-239'-393-403'-710 106'; = *O* (Syh^{txt})-62' *L''* Tht. а҃донан] om. S B 967 A''-403' La^{S} Co / = rel. и҃мже сътвори] ἐν τῷ ποιῆσαι S 2 блд҃ннуа] = S / πορρησιαζομενης 311 дрзгоужщж] om. S / (※ *O*) παρρησιαζομενης O' *L'* 410 Tht. 9 Ѯгда ... своё] τὸ πορνεῖόν σου ᾠκοδόμησας S / οποτε ωκοδομ. το πορν. σου *O'* 538-449; εν τω οικοδομησαι (+ σε V-46 Tht.) το πορν. σου *L*-311-V-46 Tht. вз ... пѫтн] ἐν πάσῃ ἀρχῇ ὁδοῦ S 967 La^{S} / = *O' L''* Tht.; επι πασης αρχης οδου rel. 10 степенн] = S / την καισην 106, τω εκθεμα *L'*-311 Tht. не] om. S B 967 A''-410 534 La^{S} Co / pr. ουκ rel. 14 подобна] = S / pr. υπο (επι 763) τον ανδρα εαυτης (αυτης Tht.) εις αλλοτριους Syh *L'*-311 Tht. 14-15 ѡ҃ дома своего] παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς S / και *L*-311 вѣсѣмъ] pr. αλλα *L'* 15-16 блжднвшнн҃ съ нея даа҃ше наи҃мно] τοῖς ἐκπορνεύσασιν αὐτὴν προσεδίδου μισθώματα S / τοις εκπορνευουσιν εις σε (αυτην *III* Tht.) προσεδιδους (-διδεις 311; προσδιδουσα *III* Tht.) μισθωματα πασαις πορναις διδοται μισθωματα συ δε προσεδωκας *L'*-311 Tht. 16-17 хотемь своимъ | вѣсѣмъ] transp. S ты] om. S / συ 147' брѣма] om. S 25 не] = S / om. 311-46 26 ѥ̀гда] = S / + γαρ *L*-311-V-46 Tht. 27 вз] = S / om. 36-538

35 Διὰ τοῦτο, πόρνη, ἄκουε λόγον Κυρίου.
36 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκόν σου, καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου ἐν τῇ πορνείᾳ σου πρὸς τοὺς ἐραστάς σου καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν σου, καὶ ἐν τοῖς αἵμασι τῶν τέκνων σου, ὧν δέδωκας αὐτοῖς.
Ὑπόχαλκον καλεῖται νόμισμα τὸ ἀδόκιμον, καὶ ὑλῶν ἑτέρων ἐπιμιξίαν δεξάμενον. Ἐπειδὴ τοίνυν, φησὶ, τοῖς ἐμοῖς νόμοις οὐκ ὀλίγην τινα παρανομίαν ἀνέμιξας [...], ὡς μηδὲ φαίνεσθαι λοιπὸν τοῦ χρυσίου τὴν φύσιν, ἀλλ' ὅλον σου τὸ νόμισμα θεωρεῖσθαι χαλκοῦν, γυμνώσω σε λοιπὸν τῆς ἐμῆς προνοίας, καὶ αἰσχύνης ἐμπλήσω, τῆς παντοδαπῆς σε παρανομίας δίκας πραττόμενος [...].
37α Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ συνάγω πάντας τοὺς ἐραστάς σου, ἐν οἷς ἐπεμίγης ἐν αὐτοῖς [...], καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν.
Δι' αὐτῶν, φησὶ, τῶν ἐραστῶν σου τιμωρήσομαί σε: ἐζήλωσας Χαλδαίων καὶ Ἀσσυρίων, Χαναναίων τε καὶ Αἰγυπτίων τὴν ἀσέβειαν: τούτοις ὀργάνοις χρήσομαι κατὰ σοῦ, τὰς ἀξίας σοι ἐπιφέρων τιμωρίας: συνάψω δὲ τοῖς ἐρασταῖς σου καὶ τοὺς ὑπὸ σοῦ μισουμένους, ἵνα καὶ οὗτοι κἀκεῖνοι τὴν πολλήν σου παρανομίαν θεάσωνται.
37β "Ἀποκαλύψω γὰρ, φησὶ, τὰς κακίας σου πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὄψονται πᾶσαν τὴν αἰσχύνην σου."
38 Καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδικήσει μοιχαλίδων καὶ ἐκχεουσῶν αἷμα, καὶ θήσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ μου καὶ ζήλου.
Ἀνδροφόνων γὰρ καὶ μοιχευτριῶν γυναικῶν τίσεις δίκας: ὧν γὰρ ἐμιμήσω τὴν παρανομίαν, τούτων δέξῃ τὴν τιμωρίαν.
39α Καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ κατασκάψουσι τὸ πορνεῖόν σου.
Τουτέστι, τὰ τῶν δαιμόνων τεμένη.
39β "Καὶ καθελοῦσι τὴν βάσιν σου."
Τὸν θεῖον νεὼν διὰ τούτων ἠνίξατο: βάσις γὰρ αὐτῶν, καὶ κρηπὶς, καὶ ὑποβάθρα, ἡ ἐν ἐκείνῳ ἐπιτελουμένη λατρεία.
39γ "Καὶ ἐκδύσουσί σε τὰ ἱμάτιά σου [...], καὶ ἀφήσουσί σε γυμνὴν καὶ ἀσχημονοῦσαν."
Τὴν πόρθησιν καὶ τὸν ἀνδραποδισμὸν διὰ τούτων ἐδήλωσε.
40 Καὶ ἄξουσιν ὑπὲρ σὲ ὄχλους, καὶ λιθοβολήσουσί σε ἐν λίθοις, καὶ κατασφάξουσί σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν:
41α καὶ ἐμπρήσουσι τοὺς οἴκους σου ἐν πυρὶ, καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν.[1]

[1] Ez 16:39-41 et comment. segm. transp.

а ты даѣшн· 35 Сего дѣлъ слышн блаждннце слово гне·
36 се глеть ѧдонан гь· ѥмже ижлнашж мѣ твоа· и ѡкры
са срамъ твои· и въ блаженнѣ твоемъ къ хотемь тво-
нмъ· и въ-съ помышленїа безаконнѣ твои· и въ кръвѣ
уа твои ѧже дасть нмъ· Щатъ нскаженъ, мѣдь а прн-
лагаѣтъ їзлнты глл· ѣлмаже съмѣсн безаконїе къ
моемъ законоу· ѩкоже оуже не знаатн злата въ немъ·
нж вьсе ѣсть мѣдь· ѡбнажж та и ѧзъ вьсего строенїа,
и срама напазна· вьсемъ безаконїю твоемъ ѡсжщенїе
твора· 37a Сего дѣлъ сѣ ѧзь на та· вьса хотн съберж твоа
къ нмже прнмѣсн са съ нмн· и съберж а на та ѡкр҃т·
Самѣмн тѣмн хотмн твонмн кажнж та· вьзревно-
ва ѣгїпетскоу и халдейскоу· и ѧсїрнйскоу безаконїю·
снмн самѣмн сътвора на та· достойны тебѣ казнн
наведж на та· съкоупла же къ хотемъ твонмъ· и не-
навндящжа тебе· да ѡбои твое безаконїе вндать·
37b И ѡкрыа злобы твоа къ нмь· и вздра въ-с-рамъ твон· 38 и ѡ-
тоумвщж тн, ѡтоумъстїе любодѣицж· и проливa-
жщнн кръвь· и положж въ кръвн ярости моа и рѣвенїа·
ѹбоннкь, и любодѣиць прнмешн казнн· нхже бш
подража безаконїе· тѣхь и казнь прнмн· 39 И преда-
мь та въ рцѣ н· и раскопажть бладнлще твоѣ· и ра-
зорать степенн твоа· и съвлѣкжть съ тебе рнзы тво-
а· и ѡставать та нагж и бестоудоужщж· 40 и прнведж
на та народы· и заслать тебѣ каменїемъ· и нсѣ-
кжть та мечн своимн· 41 и запалать домы твоа ѡгнѣ·
и сътворать въ тебѣ ѡтоумъстїе прѣ женамн
многамн· Се ѣсть кумнрница бѣсъ· степены же
бжна храмы нарнчеть· оутвръжденїе бо и коренїе·
тъ бѣ нмъ храмъ· по сем же проповѣдаѣть· пово-

---

1 слышн блаждннце] transp. S / = 147′ 2 ѧдонан] om. S B 967 La^{s} Co / = rel. ижлнашж] ἐξέχεας S / -χεες 130-233-239′-710 410 и] = S / om. *L* Tht. 2-3 ѡкры са] ἀποκαλυφθήσεται S / = 967 407 3 и] om. S 4 въ-съ] εἰς πάντα S / επι π. A′′-403′ 4-5 и въ кръвѣ уа твои] = S / om. *L*$^{-36}$-311 10 вьса хотн | съберж] transp. S 11 нмнн] + καὶ πάντας, οὓς ἠγάπησας, σὺν πᾶσιν, οἷς ἐμίσεις S 17 въ-с-рамъ] πᾶσαν τὴν αἰσχύνην 18 любодѣицж] μοιχαλίδος S / μοιχαλ(λ)ιδων *L*-311-V-46 Tht. 18-19 и проливажщнн кръвь] om. S La^{s} Sa / = *O*-407 *L*-311-V-46 Tht.; και εκχεουσης αιμα rel. 19 моа] om. S / = 147 *L*′$^{-36}$-311 Tht. 23 рнзы] τὸν ἱματισμὸν S / = B *O′ L′′* (36*) Tht. 23-24 твоа] + καὶ λήμψονται τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου S 25-26 нсѣкжть] κατασφάξουσι S / κατασκαψουσιν *L*$^{-36\ 51}$; κατακοψουσι 311

Ταῦτα κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας καιρόν: τροπικῶς δὲ αὐτὰ, ὡς ἐπὶ γυναικὸς διεξῆλθε μοιχευτρίας [...]. "Καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν:" οὐ γυναῖκας δὲ τὰς γυναῖκας ὀνομάζει, ἀλλὰ τροπικῶς τὰς πόλεις οὕτω καλεῖ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴν πόλιν οὖσαν δίκην γυναικὸς εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγει. [...]

41β "Καὶ ἀποστρέψω σε ἀπὸ πορνείας, καὶ μισθώματα οὐ μὴ προσδῷς ἔτι."

Γυμνωθεῖσα γὰρ τῆς εὐημερίας καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ παραδοθεῖσα, οὐκ ἔτι λοιπὸν ἕξεις τῆς κακῆς ἐκείνης χορηγίας τὰς ὕλας, ἡ δὲ ὠφελείας σοι σπάνις γενήσεται πρόξενος.

42 Καὶ ἐπαφήσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ σὲ, καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ, καὶ ἀναπαύσομαι, καὶ οὐ μὴ μεριμνήσω ἔτι.

Τροπικῶς πάλιν ὡς ἐπὶ ἀνδρὸς ζηλοτυποῦντος τῆς γυναικὸς τὴν μοιχείαν, καὶ ταῦτα ἔφη. Τῇ γὰρ τιμωρίᾳ, φησὶ, χρησάμενος καταπαύσω σου τὴν ἀκολασίαν, καὶ τῆς ἐπὶ σοὶ φροντίδος ἀπαλλαγήσομαι: οὐκέτι γάρ με εἰς ζηλοτυπίαν οἱ ἐρασταί σου κινήσουσι. [...]

43α Ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νηπιότητός σου, καὶ ἐλύπεις με ἐν πᾶσι τούτοις: καὶ ἐγὼ ἰδοὺ τὰς ὁδούς σου εἰς κεφαλήν σου δέδωκα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Σὺ, φησὶν, ἐπεσπάσω τὴν φορὰν τῶν κακῶν τούτων, οὐ βουληθεῖσα λαβεῖν εἰς διάνοιαν, οἵα ἀνθ' οἵας ἐγένου, καὶ ὅπως σε εὐτελῆ οὖσαν, καὶ σμικρὰν, καὶ παντελῶς ἄσημον, ἀοίδιμον ἀπέφηνα, καὶ λίαν περιφανῆ.

43γ "Καὶ οὕτως οὐκ ἐποίησα κατὰ πᾶσαν τὴν ἀσέβειάν σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου."

Οὐδὲν, φησὶν, τῶν ἁμαρτημάτων ἄξιον ὑπομένεις: σμικρὰ γὰρ ἡ τιμωρία τῇ ἀσεβείᾳ συγκρινομένη.

44 Ταῦτά ἐστι πάντα, ὅσα εἶπον κατὰ σοῦ ἐν παραβολῇ, λέγοντες: Καθὼς ἡ μήτηρ

45α καὶ ἡ θυγάτηρ.

Ἁρμόττει σοι, φησὶν, ἡ περιφερομένη παροιμία, ὅτι μητρὶ ἔοικεν ἡ θυγάτηρ: μητέρα δὲ αὐτῆς ἄνω τὴν Χετταίαν ὠνόμασε.

45β Θυγάτηρ τῆς μητρός σου σὺ εἶ, τῆς ἀπωσαμένης τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς [...].

Δείκνυσι διὰ τούτων, ὡς οὐκ' Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐθνῶν: καὶ γὰρ ἐκείνων πάλαι Θεὸς ἐχρημάτισε

1 ѥ҃ванїе· ѝ плѣненїе ѝ· се же вꙁсе бы̑ вꙁ врѣмѧ плѣне-
2 нїа̀ прѣмѣнеїемь словеснымь· ꙗ҆ко ѝ до любодѣа
3 жены гла́ѥть· ре҃ѵе же· ѡ҆тоумꙁсть сътворѧть вꙁ те-
4 бѣ, прѣ̑ женами многами· женами грады ѡ҆кро́ть-
5 наа̀ нарнуеть· ѝ сꙁ бо гра̀ сѫщь· ꙗ҆ко ѝ жены на сѫ̀ прн-
6 водить· 41b И ѡ҆бращ тѧ ѡ̑ блаженїа· ѝ нанмꙁна кꙁ то- 51
7 моу не дасн· обнажень бывь, ѝ прѣдань плѣненїю· 51
8 к томоу не имѣтн зла҆го того дѣанїа· недостатку
9 сѫщоу ѡ҆ вꙁсемꙁ· 42 И ѡ҆ставла ꙗ҆рость свож на тебѣ· ѝ 51
10 вꙁдмет сѧ рꙁвенїе моѥ̀ ѡ̑ срѣды твоѥ̀а̑· ѝ поуна ѝ к то-
11 моу не попекж сѧ· С҃ѐ прѣмѣнѣа сло́во· ꙗ҆ко ѝ мжжь 51
12 ревнивь· любодѣнїе же,не не погона казнїа ре́ѵе· ѡ҆-
13 ставла блаженїе твоё· ѝ пеѵѣлн твоеѧ ѝздждж· к то-
14 моу бо не подвигнжть мене на рꙁвенїе хотн твоѥ̀а·
15 43a Помеже не помѣнж дне младенства твоѥ̀го· ѝ сꙁжалъ 51
16 се мн вꙁ-сѣмь сни́мꙁ· ѝ сѐ а҃ꙁь пжтн твоа на главж твоа
17 да̀· гла́ѥть а҆донан гь· Тыи̑ ѝздра́ злобы вꙁса· не хотѣ 51
18 вꙁдатн вꙁ оу҃мь свои̑· вꙁ како мѣсто каковь бы̑· ѝ ка-
19 ко та хѵда сѫща ѝ мала, ѝ ѡ҃нж̑ неꙁнаѥма· ыстна ꙗ҆-
20 вн̀, ѝ славна сътворн̀· 43b И такоже не сътворнхь по вꙁ- 51
21 семоу неыстню твоѥ̀моу· вꙁ всѣ̀ беꙁаконнн̀ твои̑
22 Инуьсоже достои̑на не прїа сꙁгрѣшенїи́хь· малы бо 51
23 казнн сжть протнвж неыстню твоѥ̀моу· 44 С҃е ѥ҃сть 51
24 вꙁсе ѥ҃лнко рекошж на та, вꙁ прнтча гла҃ще· ꙗ҆коже
25 матн 45a ѝ дꙁщн· Ще́бна тн ѥ҃сть прнтчѣ гла҃щїа· ꙗ҆- 51
26 ко по̑бна ѥ҃сть кꙁ мг҃рн дꙁщн· матере же ѥ҃го сꙁвы-
27 ше хеѳтеи̑скж наре́ѵе· 45b Дꙁщн матернн̀ ты ѥ҃сн· ѡ҆рн- 51
28 нжвшїа мжжа ѥ҃а· ѡ҆рннжвшжа̀ мжжж ѝ̑, ѝ чада ѝ̑·
29 Ѹ҆казаѥ́ть вꙁ семꙁ словесе· ꙗ҆ко не жндомь ѥ҃стꙁ тꙁ- 51
30 ѵїа бг҃· нж н стра́намь вꙁсѣмꙁ· ѝ тѣмь бо бѣ прѣ-

---

12 не err. redupl.

12 любодѣанїе Щ

6-7 кꙁ томоу не дасн] transp. S 7 дасн] = S / προσδως *L*-311-46 10 ѡ̑ срѣды твоѥ̀а̑] ἐκ σοῦ S 10-11 к томоу | не попекж са] transp. S 16 вꙁ-сѣмь] ἐν πάσι S сѐ а҃ꙁь] transp. S / = 88 87-534 17 а҆донан] om. S B A''-403' La^{S} Co / = rel. 20 сътворнхь] ἐποίησας S / = 62 *L*'-311 Tht. 20-21 по вꙁсемоу ... твоѥ̀моу] τὴν ἀσέβειαν S / = *L*'-311 Tht. 21 вꙁ] ἐπὶ S / = Tht. 25 матн] = S / + αυτης 449 ѝ] = S / pr. ουτως *L*'-311 дꙁщн] = S / + αυτης 449 27 ты ѥсн] = S / transp. V-46 28 ѥ҃а] + καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ αἱ ἀδελφαὶ τῶν ἀδελφῶν σου S

πρὶν αὐτοὺς δέξασθαι τῆς εἰδωλολατρείας τὴν λώβην: διὸ κἀκείνους ἔφη, καὶ τὸν ἄνδρα ἀπώσασθαι, καὶ τὰ τέκνα, τὸν μὲν Θεὸν ἀρνηθέντας, τὰ δὲ τέκνα τοῖς δαίμοσι καταθύσαντας. [...]

45γ' Ἡ μήτηρ ὑμῶν Χετταία, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν Ἀμορραῖος.

46 Ἡ ἀδελφή σου ἡ πρεσβυτέρα Σαμάρεια, αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἡ κατοικοῦσα ἐξ εὐωνύμων σου, καὶ ἡ ἀδελφή σου ἡ νεωτέρα ἡ κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, Σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς.

Πρεσβυτέραν ἀδελφὴν τὴν Σαμάρειάν, φησιν, οὐ κατὰ τὸν χρόνον, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς ἀσεβείας διδασκαλίαν ὠνόμασε: κατὰ γὰρ τὸν χρόνον, ἡ Σόδομα πρεσβυτέρα: ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τῆς Σαμαρείας πρότερον ἐζήλωσεν ἐπιτηδεύματα, εἶτα κατὰ μέρος τὴν παρανομίαν ἐξέτεινεν, ὡς καὶ Σοδόμοις ἀπεικασθῆναι. Νεωτέραν δὲ ἀδελφὴν προσαγορεύει τὴν Σόδομα, ὡς ὕστερον τὴν πρὸς αὐτὴν ἀσπασαμένην συγγένειαν: τὴν γὰρ τῆς ἀσεβείας κοινωνίαν συγγένειαν προσηγόρευσε. Τὸ δὲ, "ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων," διὰ τὴν θέσιν τῶν τόπων τέθεικε: τοῖς γὰρ ἐν Ἱεροσολύμοις πρὸς ἀνατολὰς τετραμμένοις, ἐκ δεξιῶν μὲν τὰ Σόδομα κεῖται: νοτιώτερα γάρ: ἐξ εὐωνύμων δὲ ἡ Σαμάρεια, βορειοτέρα διακειμένη. [...]

47 Καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύθης οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας: παρὰ μικρὸν καὶ ὑπέρκεισαι αὐτὰς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου.

Ὑὗξησας, φησὶν, ἐπινοίαις τὰ πονηρὰ ἐκείνων ἐπιτηδεύματα, καὶ κινδυνεύεις τὰ νικητήρια τῆς ἀσεβείας λαβεῖν.

48 Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, εἰ ἐποίησε Σόδομα ἡ ἀδελφή σου αὕτη, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας σὺ, καὶ αἱ θυγατέρες σου. [...]

49 Πλὴν τὸ ἀνόμημα Σοδόμων ἐν ὑπερηφανίᾳ, καὶ ἐν πλησμονῇ ἄρτων καὶ εὐθηνίαις ἐσπατάλων αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς: τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς: καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβάνοντο, καὶ ἐμεγαλαύχουν.

50 Καὶ ἐποίησαν ἀνομήματα ἐνώπιόν μου, καὶ ἐξῆρα αὐτὰς, καθὼς εἶδον.

Ὑπερμαζήσαντες, φησὶ, τῇ τῶν ἀγαθῶν ἀφθονίᾳ εἰς ὑπερηφανίαν καὶ ἀλαζονείαν ἐξώκειλαν, καὶ ὑπερεώρων τοὺς ἐν ἐνδείᾳ [...], ὅθεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀκολασίαν ἐξέπεσαν, καὶ δίκας ὑπέμειναν τῶν ἀσεβημάτων ἀξίας.

51 Καὶ Σαμάρεια κατὰ ἡμίση τῶν ἁμαρτημάτων σου οὐχ ἥμαρτεν, καὶ ἐπλήθυνας

же бъ· дондеже не бѣшѫ прїѧли слоужбы коумирскы·
тѣмже и тѣмь рéче· и мѫжа wпрнѫшѫ и ѹда· мѫжа
же ѩко и wвръгша сѧ бо· а ѹда бѣсомъ трѣбы поло-
жъша· 45c **Мати твоа хетьтеа· и wц҃ь твои амóрен·** 46 **сестра**
твоа старѣишїа самарїа· та и дъщери ея живѫщїа
w лѣво тебе· и сестра твоа меншїа· живѫщїа w де-
сна тебе содома· и дъщерї ея· Старѣишѫѭ сама-
рїѧ· не лѣтьми, нѫ неѹьстїемь нарéче· лѣты бо содó-
ма старѣишн· не ѣлмаже самарни́скоу хождъствоу·
пръвое възревнова· по томъ по ѣдномоу безаконїе
продаъжи· ѩкоже къ содобѣ приложнтї ѧ· мéншѫ-
а же сестрѫ, содомѫ нарнуе́· имже послѣди възлю-
би безаконїа ѣ· w десна же и w лѣво· мѣста дѣлѣ
глать· wбѣ бо ѣстѣ wба полы і҃ерлима· 47 **И ѩко не хо-**
дн въ пѫти и҃· ни сътвори по безаконїемь и҃· по малоу,
и над нми и́сн, въ всѣхь пѫтехь твои҃· Възрастнль ѣ-
сн злобоѧ безаконїѣ нхъ· и хождьства йхъ· и нїнѣ
бѣда ли тї есть, побыть и҃ възѧти· 48 **Живь ѣзь глеть**
ѧдонан гь· ѧше би сътвориа содома сéстра твоа снь
и дъщерї ея· ѩкоже ты сътвори, и дъщери твоѧ· 49 **wба-**
уе, сѐ безаконїе содомы сестры твоеѧ҃· прѣзóръ, въ
множъствѣ хлѣбъ· и въ ѝзобилнѝ внна питаше
сѧ, та и дъщере ѣѧ· се бѣше ѣн, и дъщереме ѣѧ· и
ржкы ѹбогаго и нищаго, не по҃маахѫ· 50 **и величъ-**
ахѫ сѧ безаконїа пр҃ѣ мноѧ҃· и wвръгохь ѧ҃ ѩкоже
видѣхъ· Распнтавь ѝзобилїемь бо́готь· на пръ-
зорїе и величѣнїе съвратншѫ҃· и прѣзрѣхѫ сѫщѫ
въ семь недостатцѣ· тѣмже въ сетнѫ҃ неѹнсто-
тѫ въпадошѫ· и сѫ҃ прнашѫ, достоúнь неѹьстню҃ и҃·
51 Самарїа же поль грѣхъ твои҃ не съгрѣшь· и оуминóжи

---

4 сестра] тр ligatura

9 не lege нѫ 11 содобѣ lege содомѣ

4 твоа] ѵмѡ̃н S / = 147' твоѝ] ѵмѡ̃н S / = 407 *C* 5 твоа] ѵмѡ̃н S / = 147' *L*-311-V-46 6 меншїа] + сου S 14-15 ходи | въ пѫти и҃] transp. S 15 сътвори | по безаконїемь и҃] transp. S по$_2$] παρὰ S B A Q^{mg} *L*'-311 Tht. / = rel. 19 ѧдонан] om. S B A''-403' Co / = rel. 20 ты сътвори] transp. S 21 сѐ] τοῦτο S / om. Tht. въ] = S / και 46; pr. και *L*'$^{-46}$-311 Tht. 22 ѝзобилнѝ] εὐθηνίᾳ S 967 / -αις *L*'-311 Tht. внна] om. S 967 / = A''-106' Syh-147' 538 *C*''-239-403'-710 22-23 питаше сѧ] ἐσπατάλων S 23 ѣн] αὐτῇ S pr. εν *L*'$^{-763}$-311 Tht. 25 безаконїа] pr. καὶ ἐποίησαν S 26 видѣхъ] = S / ιδες Q; ειδες 88 46 30 поль] κατὰ τὰς ἡμίσεις S

τὰς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτὰς, καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς σου ἐν [...] πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας.

Ταύτην δὲ τὴν παρεξέτασιν οὐ κατὰ μόνην ποιεῖται τὴν τῆς ἁμαρτίας ποιότητα, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς κηδεμονίας. Εἰ γὰρ καὶ ἐξήμαρτε, καὶ μυρία παράνομα ἡ Σαμάρεια τετόλμηκεν, ἀλλὰ πόῤῥω ἦν τοῦ θείου νεὼ, καὶ εἶχε σμικρὰν γοῦν τινα συγγνώμην [...]. Καὶ τὰ Σόδομα δὲ οὔτε προφήτην εἶχεν, οὔτε νομοθέτην, μόνης δὲ τῆς τοῦ φυσικοῦ νόμου διδασκαλίας ἀπήλαυε. Σὺ δὲ καὶ νόμιον ἔχουσα, καὶ ἱερέας, καὶ προφήτας, καὶ τὸν θεῖον νεὼν, καὶ τὴν ἔννομον λατρείαν, τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν ἐπετήδευσας: διὸ συγγνώμης ἐκείνας ἀποφαίνεις ἀξίας.

52 Καὶ σὺ κόμισαι τὴν βάσανόν σου ὑπερβάλλουσαν, ἐν ᾗ ἔφθειρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου, αἷς ἠνόμησας ὑπὲρ αὐτὰς, καὶ ἐδικαίωσας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτήν.

Οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, ἐδικαίωσας, ἀλλ' ὑπὲρ σεαυτήν. Σὺ μὲν γὰρ, τὴν ἐκείνων παρανομίαν μιμησαμένη, οὐκ ἔχεις ἀπολογίαν ὑπὸ νόμου καὶ προφητῶν βοηθουμένη [...]. Δέξαι τοίνυν τῶν σῶν ἐπιτηδευμάτων τὴν τιμωρίαν, δι' ὧν κἀκείναις ἐπιβλαβὴς ἐγένου. [...]Ὅταν τις ἐν τιμῇ ὢν μὴ συνίῃ, ἀτιμίᾳ περιβληθεὶς εἰς αἴσθησιν ἔρχεται τῆς προτέρας τιμῆς. Καὶ Ἱερουσαλὴμ τοίνυν, τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαν αὐτῇ μὴ γνωρίσασα τιμὴν, διὰ τῆς πολιορκίας καὶ αἰχμαλωσίας τὸν ἑαυτῆς ἐπέγνω Θεόν [...].

53α Καὶ ἀποστρέψω, φησὶν, ἀποστροφὰς αὐτῶν, τὴν ἀποστροφὴν Σοδόμων, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν Σαμαρείας, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς.

Προσήκει τὰ τῆς Γραφῆς ἰδιώματα εἰδέναι: οὔτε γὰρ δυνατὸν ἑτέρως αὐτῆς τὸν σκοπὸν διαγνῶναι. Ἔχει τοίνυν πρὸς ἄλλοις πολλοῖς καὶ τοῦτο ἰδίωμα, τὸ καὶ τὰ γεγενημένα, ὡς ἐσόμενα λέγειν [...], λέγει: Ἀπεστράφη με Σόδομα, καὶ αἱ ὑπ' αὐτὴν πόλεις: ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ Σαμάρεια σὺν τοῖς ὑπηκόοις. Ἀλλὰ κἀγὼ ἀπεστράφην καὶ δίκας ὧν ἥμαρτεν ἐπραξάμην.

53β Καὶ σοῦ δὲ πάλιν ὡσαύτως ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφήν σου ἐν μέσῳ

беzаконнїа твоа па́уе ѡнѣ̂· и ѡправдн се́стры своа
въ всѣхъ беzаконныхъ и҆же сътворн· Сѣренїе, не
по велнуїю тъуїа творнть грѣхоу, нж̑ н по строю· а҆-
ще бо и҆ съгрѣшн· и҆ много беzаконїе сътво́рн сама-
рїа· нж̑ да́леуе бѣ҆ше бж̑на хра́ма· да и҆маа҆ше понѣ
ма́лж̑ ма̂ть· и҆ содома же, нн про̂рка же и҆маа҆ше нн зако-
на· нж̑ тъуїа по вещестъвномоу строенїю жневѣ҆ше·
ты же и҆ зако́нь и҆мы и҆ жрѣца· и҆ про̂кы бж̑нн хра́мъ·
и҆ законнжж̑ слоужбж̑· ѡнѣхь беzаконїе сътво́рн·
сего дѣлѣ ѡны подобны нарнуеть ма̂тн· 52 И҆ **ты прн-**
и҆мн мжуенїе своё· въ не́мже расыпа сестры своа· въ
грѣсѣхь твои҆· и҆мнже беzаконнова пауе тѣхъ· и҆
ѡправї а пауе себе· ты же срамлѣи҆ са и҆ прни҆мн бе-
суьстїе своё· е҆лмаже ѡправн сестры своа̑·
Не реуе просто ѡправн· нж̑ ѡправн пауе себе· ѡнѣ̂
бо беzаконїе подража́вь· не и҆машн ѡвѣта· и҆мѣ
бо ты҆ помо́щь ѡ̆ закона и҆ про̂къ· тѣмже прни҆мн ѡ̆
свои҆ тварнн ка́знь· и҆хже дѣлѣ и҆ ѡнѣмь бы҆ на врѣ̂·
е҆гда бо кто въ уьстн сын̆ не съмыслнть· то̀ бесуьстїе
прї҆авь· поую҆ѣть пръвжж̑ уьсть· і҆е҆рл̂нмь бо данны-
а҆ емъ уьстн не раzоумѣвь· по слѣд-н по воеванни́мъ
и҆ позна своего́ ба̀· 53a И҆ **ѡвращж̑ възвращенїа и҆хъ· въ-**
звращенїе содомско, и҆ дъщерь е҆а̑· и҆ възвращенїе
самарни́ско, и҆ дъщерь е҆а̑· Мѣпо е҆сть ѡбыуѣн кнн-
жны вѣдѣтн· нѣсть мо́щно и҆нако раzоума и҆ раzъ-
мѣтн· и҆ се же е҆́стъ кннжны ѡбыуѣн и҆коже и҆ и҆-
нн е҆́же бывша̑а̑, и҆ко и҆ бываж̑щїа гла̂тн· гла̂еть
бо сице, ѡвратн са ѡ̆ мене, содома и҆ самарїа· ѡ-
вратнх са и҆ а҆́зь ѡ̆ нн̆· и҆ сжды и҆мь сътворн̆· ѡ̆ съгрѣ-
шеныи҆хь и҆мн· 53b И҆ **ѡвращ̑ възвращенїе твое҆ срѣ-**

---

1 беzаконнїа] = S 967 / ασεβειας Tht.^{P} 2 въ] = S / pr. σου εν (και 48; + πασαις 449) ταις αμαρτιαις σου και *L'*-311 Tht. беzаконныи҆] + σου S 12 беzаконнова] = S / + τας αδελφας V* 14 е҆лмаже ѡправн] + σε S 23 дъщерь] = S / αδελφων 538 и҆$_2$] + ἀποστρέψω S

αὐτῶν:
54 ὅπως κομίσῃ τὴν βάσανόν σου, καὶ ἀτιμωθήσῃ ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργίσαι με.
Ταῦτα, φησὶν, ἐκείναις πείσῃ καὶ σὺ, καὶ ὧν εἰς ἐμὲ πεπλημμέληκας δώσεις τὰς δίκας.
55α Καὶ ἡ ἀδελφή σου Σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται, καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς: καὶ σὺ, καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε, καθὼς ἦτε ἀπ' ἀρχῆς.[1]
Ἀποκατάστασιν ἐνταῦθα οὐ τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ὠνόμασε [...]. Ὥσπερ τὰ Σόδομα, λαμπρὰ ὄντα καὶ ὑπὸ πλείστων οἰκούμενα, εἰς τὸ ἀρχαῖον μετέθηκα σχῆμα, καὶ πεποίηκα παντελῶς ἀοίκητα, ὁποῖα ἦν πρὶν οἰκισθῆναι: οὕτω καὶ σοῦ πᾶσαν ἀφελόμενος τὴν εὐπρέπειαν, εἰς τὸ πρότερον εἶδος ἐπανελθεῖν παρασκευάσω.
56β[2] Καὶ εἰ μὴ ἦν Σόδομα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ στόματί σου, ἐν ταῖς ἡμέραις ὑπερηφανείας σου.
57 Πρὸ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὄνειδος εἶ σὺ θυγατέρων Συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλῳ σου, καὶ θυγατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλῳ[3].
Εἰ μὴ ἐμεμαθήκεις τῶν Σοδόμων, φησὶ, τὴν τιμωρίαν, καὶ περιεφέρετο ἐν τῷ στόματί σου ἡ ἐκείνων πανωλεθρία, ὃν τρόπον νῦν ἡ σὴ πολιορκία ἐν ταῖς τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης πόλεσι, τί πλέον ἂν εἰργάσω κακόν; Οὐδὲ γὰρ τὸ ἐκείνων ὤνησέ σε παράδειγμα, ἀλλ' εἰδυῖα τά τε ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα, τά τε ἐπενεχθέντα αὐτοῖς κακὰ, οὐδὲν ἧττον ἐπέμεινας παρανομοῦσα.
58 Τὰς ἀσεβείας σου, καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κόμισαι αὐτὰς, λέγει Κύριος.
59 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ, καθὼς ἐποίησας, ὡς ἠτίμωσας τὴν ἀρὰν, τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου.
Εἶχεν ὁ νόμος ἀρὰν τοῖς παραβαίνουσιν αὐτὸν ἐπομένην: ἐκέλευσε δὲ ταύτην τὰς ἓξ φυλὰς ἐν τῷ ὄρει τῷ Γηβὰλ ἑστῶσας διεξιέναι, καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐπάγειν Ἀμὴν, οἷον ὑπογράφοντας, καὶ συντιθεμένους τῇ τοῦ νόμου ἀρᾷ. Ἐπειδὴ τοίνυν, φησὶν, οὐδὲ τὴν ἀρὰν ἐφοβήθης, ἀλλ' ἀδεῶς τὴν ἐμὴν παρέβης διαθήκην, δέξαι τῶν σπερμάτων τὰ δράγματα. [...]
60 Καὶ μνησθήσομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νηπιότητός

[1] Ez 16:53-55β et comment. segm. transp.
[2] Ez 16:56α om.
[3] Ez 16:56β-58 et comment. segm. transp.

дъ тебе· 54 ꙗкоже прнѧмешн мѫченїе твоё· н̀ бес ꙋьстн
бѫдешн ѡ̑ вѕсѣ ꙗже сътворн· на ꙗzгнѣванїе мнѣ·
55а н̀ сестра твоа̑ содома, н̀ дъщерн ея· ѡ̀стават са ꙗко-
же бѣшѫ н̀ прѣже· Тѫже сѫдъ н̀ кaзнн прнѣмлешн
тыї· понéже къ мнѣ прѣгрѣшн· ѡ̀ставленїе же гл҃е-
ть не на ѹ̑ншеё· нѫ на zлѣншеё· гл҃ет бо· ꙗкоже по-
ставн̑ содомѫ поустѫ, ꙗкоже бѣ н̀ прѣже· такоже
н̀ тебѣ сътворя· 55b Ѝ ты же н̀ дъщерн твоа̑ ѡ̀ставн-
те са· ꙗкоже бѣсте н̀ прѣже· 56 а̑ще бн не была тебѣ
содома въ послꙋшанїе· въ ꙋ̑стѣхь твон̑, въ д҃нн пр̃-
zрѣнїа твоего· 57 прѣже ѡ̑кръвенїа грѣхь твон̑·
ꙗкоже нїнѣ ѡ̀укорнzна ѣсн дъщерь снр҃їнскь· н̀ вѕсѣ
дъщерь сѫщнхь ѡ̑крт̃ь ея· нноплеменнкь ѡ̀дрz-
жѫщнх та ѡ̑крт̃ъ· 58 неꙋьстїа твоа̑ н̀ беzаконїа твоа
сѫкоупнль ѣсть гь̃· Ѝще бн ѡ̀убо не рaзоумѣль содо-
мскы кaзнн· н̀ не бн проносно са въ ѡ̀устѣхъ, ѡ̑нѣ
потрѣбленїе· ꙗкоже н̀ твое нїнѣ повоева̀нїе· въ
снрнн̑сцѣхъ градѣ̑, н̀ въ палестнньсцѣ̑· нхь бо прн-
тутѣ не оу̑спѣ тебѣ нноу̑соже· ты бо вѣды дрzгнове-
нїа, н̀ наведеныа на на zлóбы· нноумже мене нхъ
не бысть беzаконноуа· 59 Сё гл҃еть ꙗдонан̑ гь̃· н̀ съ-
твора въ тебѣ, ꙗкоже ѣсн сътворнль· ꙗкоже не-
ꙋьствова сё· прѣстѫпн zавѣть мон̑· Ѝмѣ zако̑
клатвѫ· н̀же прѣстѫпнтыї· повелѣ же сїа кла-
твѫ, шестн племень на горѣ гевал'ѣ стожщн
слышатн· н̀ вѕсѣмь людемь ѡ̑вѣщаватн ѧмн̀н'·
ꙗкоже сё ѡ̑вѣщаваѫщем са клатвѣ твоен̑· тѣ-
мже ꙋбо ѣлмаже са не ѹ̑убоа клатвы· н̀ прѣстѫ-
пн zавѣ̑т мон̑· прнѧмн zавѣтна своего жѫтвѫ·
60 Ѝ помѣнѫ zавѣть мон̑ н̀же с тобоа, въ д҃нь мла́де-

---

14 твоа] тв ligatura
20 мене lege мьнїн 24 прѣстѫпнтыї sic!
18 сꙋ̑рінстѣ̑ Щ палестнистѣ̑ Щ

1 тебе] αὐτὼν S / αυτης 62 ꙗкоже] = S / ινα Q^{mg} 46 2 на рazгнѣванїе мнѣ] ἐν τῷ σε παροργίσαι S / om. σε B *O*-62' 538 106 239' 4 бѣшѫ н̀] = S / ην V; om. L^{-36}-311 прѣже] ἀπ' ἀρχῆς, καὶ Σαμάρεια καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς S 967 / απ' αρχης B 62' 311 90-*cII*-710txt 106' Tht. 9 бѣсте н̀ прѣже] transp. S / = Syh L'-311 Tht. 9-10 тебѣ содома] Σόδομα ἡ ἀδελφή σου S 12 нїнѣ] = S / om. L^{-36}-311 ѣсн] = S / + συ *L*-311-V Tht. 12-13 н̀ вѕсѣ ... ѡ̑крт̃ь ея] = S / om. *L*-311 13 ея] = S / σου *III* Tht. нноплеменнкь] pr. θυγατέρων S / pr. και θ. *III* Tht. 14 та] = S / om. 46 15 сѫкоупнль ѣсть] σὺ κεκόμισαι αὐτὰς S / om. συ 538; συ κεκολασαι αυτας 36; συ κομισαι αυτας L^{-36}-311-V Tht. гь̃] λέγει κύριος S 21 ꙗдонан̑] om. S B Co Or.^{lat} / = rel. 23 сё] ταῦτα S / την αραν L'-311 Tht. прѣстѫпн] τοῦ παραβῆναι S 30 помѣнѫ] + ἐγὼ S

7 cf. Gen 19:24-29 24-26 cf. Ios 8:33-35

σου: καὶ στήσω σοι τὴν διαθήκην μου αἰώνιον.
Σὺ μὲν γὰρ, φησὶ, τὰς πρὸς ἐμὲ συνθήκας ἐπάτησας, ἐμὲ δὲ οὐδὲ τοῦτο πείσει παντελῶς σε καταλιπεῖν, ἀλλὰ τῇ παιδείᾳ σε σωφρονίσας, καὶ διδάξας εὐγνωμοσύνην, τῶν συνθηκῶν ἐκείνων ἀναμνησθήσομαι, ἃς πρὸς σὲ πάλαι ἐποιησάμην [...]. Οὐ τὴν τοῦ νόμου, ἀλλὰ τὴν τῆς χάριτος. [...][1]

61α Καὶ μνησθήσῃ, φησὶ, τῶν ὁδῶν σου, καὶ ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν σε τὰς ἀδελφάς σου, τὰς πρεσβυτέρας σου, σὺν ταῖς νεωτέραις σου.
Διὰ γὰρ τῆς τιμωρίας εἰς αἴσθησιν ἐρχομένη τῶν οἰκείων ὁδῶν, καὶ τὴν περικειμένην σοι ἀτιμίαν ὁρῶσα, τὸν οἰκεῖον ἐπιγνώσῃ Δεσπότην [...].
61β "Δώσω γὰρ, φησὶ, αὐτάς σοι εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ ἐκ διαθήκης σου."[2]
Οὐ γὰρ ἐκεῖναι διὰ σοῦ, ἀλλὰ σὺ ἐξ αὐτῶν καρπώσῃ τὴν ὠφέλειαν, οὐ ταύτης τῆς διαθήκης, καθ' ἣν νῦν πολιτεύῃ [...], ἀλλὰ τῆς αἰωνίου τῆς ὕστερον δοθησομένης [...].
62 Καὶ ἀναστήσω, φησὶ, ἐγὼ τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ, ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Πρῶτον μὲν γὰρ Ἰουδαίοις ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον, εἶτα πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν: ἀλλὰ καὶ αὖθις κηρυχθήσεται διὰ τοῦ μεγάλου Ἠλία πρὸ τῆς τοῦ κόσμου συντελείας. [...]
63 Ὅπως μνησθῇς, καὶ αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ ᾖ σοι ἔτι ἀνοῖξαι στόμα ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας σου, ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί σε κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησας, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Τούτοις ἐν τῇ καμίνῳ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες τοῖς λόγοις ἐχρήσαντο. Οἰκειούμενοι γὰρ τὰς τοῦ λαοῦ παρανομίας ἔλεγον προσευχόμενοι "Καὶ νῦν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνοῖξαι στόμα: αἰσχύνη καὶ ὄνειδος ἐγενήθημεν τοῖς δούλοις σου, καὶ τοῖς σεβομένοις σε" Καὶ ὁ θεσπέσιος Δανιὴλ ὡσαύτως ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐβόα προσευχόμενος "Σοὶ Κύριε, ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη" [...]
17:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, διήγησαι διήγημα, καὶ εἰπὲ παραβολὴν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

---

[1] 259a7 reminiscentio Theodoreti commentarii (col.953D: Τοῦτο δὲ καὶ διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου ποιήσειν ὑπέσχετο. Διαθήσομαι γὰρ, φησὶ, τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα διαθήκην καινὴν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ ἐγὼ ἀπωσάμην αὐτούς: ἀλλὰ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην καινὴν, διδοὺς νόμους μου εἰς διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς. Ταύτην κάνταῦθα ὑπισχνεῖται τὴν διαθήκην.) est.

[2] Ez 16:61 et comment. segm. transp.

нⷭства твое҆го· и҆ сѣставлѧ тебѣ завѣ҃ вѣчныи҃·
Ты бо къ мнѣ задѣвь· и҆ попрaнии҃ то мене не подви-
гнеть, да тѧ ѡ҆ставлѧ· нж҃ наказанїемь тѧ҆ показа-
въ наѹ҆чѧ, бг҃осъмысантн· помѣнѫтн въ завѣ-
ты ѡ҆ны, а҆же къ тебѣ прѣ҆же сътворы҃· сѫ҆ же завѣ҃
нѣсть закона дѣлѣ҃ паки прѣваа҆го· нж҃ бл҃гти дѣ-
лѣ҃ данныѧ і҆зл҃ю· хомь вѣровавшнѝмъ къ немоу·
61 И҆ помѣнеши пѫтн своѧ, и҆ бес ѹ҆сти бѫдеши· възе҆ма҆
поѝмеши сестры своѧ старѣ҆ишѫ, съ ю҆нныцн своѝ-
мн· и҆ дамь а҆ тебѣ на съграже҆нїе· нж҃ не ѡ҆ завѣта
твое҆го· ѫжѹенїемь бо на поюбь прнѝдеши своѝхъ
пѫтнѝ· не сѫщеѣ на тебѣ бесѹьстїе внда· познаеши
своего вл҃кѫ· не ѡ҆нн бо ѡ҆ тебе· нж҃ ты ѡ҆ нѝ҃ прнпло-
днши о҆ѹспѣ҃· не сего завѣта, въ нже нїнѣ жнвеши·
нж҃ вѣчнаа҆го, и҆же по семь дасть са· 62 и҆ сѣста҆вла а҆зъ
завѣ҃ с тобоѧ· и҆ о҆увѣсн ꙗ҆ко а҆зь г҃ь· Прѣвое въ жн-
дохь проповѣда са е҆ѹ҃лїе· по том же въ вѣсѣ҃ стра-
на҆хъ· нж҃ и҆ паки проповѣсть са великыѝмь нлїѧ·
прѣ҆ скончѣнїемь мі҃ра сего· 63 И҆коже да помѣнѫвь са
о҆усрамлѣ҆ѣшн· и҆ да не бѫдеть тебѣ к томоу ѡ҆вр҃ѣ-
стн ѹ҆сть· ѡ҆ лнца бесѹьстна твое҆го· възегда ѡ҆цѣ-
шаѣшн са· по вѣсемоу е҆лнко сътворнль е҆сн г҃леть
а҆донан г҃ь· Сн҃ словеса г҃лашѫ, и҆ трое дѣтнѝ въ пещи
раже҆женѣ҃· лю҆скы грѣхы на са вѣземлаще г҃лаа҆хѫ·
мл҃аще са· и҆ нїнѣ нѣ҆сть на҆мъ ѡ҆вр҃ѣстн ѹ҆стъ сра҆-
мы· оу҆кориѕнѣ быхомъ рабомъ твоѝмъ· сѣ҃ же и҆
ѹьстныѝ данни҃ль, въ плѣнницѣ҃ сыѝ въпїаше мл҃а
са· тыѝ г҃н правда на҆мь, стыдѣнїе на лнцн· ꙗ҆ко и҆
сѫ҆ дн҃ь дн҃ешнни҃· 1 И҆ бы҃ сло҆во г҃не къ мнѣ г҃лѧ· 2 сн҃е ул҃ь·
съповѣ҆ь повѣсть· и҆ рѫцн прнтуѧ на домъ і҆зл҃ь,

---

12 не lege н

1 завѣ҃] = S / pr. την διαθηκην μου *L*'-311 Tht. 8 пѫтн] = S / των οδων *L*'-311 Tht. 9-10 сестры ... старѣ҆ишѫ | съ ... своѝмн] = S / transp. 46 10 съграже҆нїе] = S 967 / δοκιμην 538-449 нж҃] και S ѡ҆] = S / εις 51-449 15 съста҆вла] ἀναστήσω S / στησω 46 завѣ҃] + μου S 19 да помѣнѫвь са] μνησθῆς S / μνησθηση 407 о҆усрамлѣ҆ѣшн] pr. και S 21 ѹ҆сть] + σου S / om. A''-106' Q-88-62' *L*''-46 *cII*-239' Tht. 21-22 възегда ѡ҆цѣщаѣшн са] ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί με σοι S / εν τω με εξ. σοι *L*''-449 23 а҆донан] om. S / = rel. 29 И҆] = S / pr. η περι των αετων παραβολη 449

18 cf. III Regn 17:1-19:21 23-25 cf. Dan 3:21sq. 25-26 Dan 3:33 27-29 Dan 9:7

3α Καὶ ἐρεῖς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.[1]
Αἰνιγματωδῶς ποιήσασθαι αὐτῷ τὴν προφητείαν παρακελεύεται, ἵν' ἀγνοοῦντες οἱ ἀκούοντες τὰ λεγόμενα σπουδαιότεροι περὶ τὴν τούτων γένωνται ζήτησιν, καὶ δι' ἐρωτήσεως παρὰ τοῦ προφήτου δέξωνται τὴν ἑρμηνείαν.
3β "Ὁ ἀετὸς ὁ μέγας, ὁ μεγαλοπτέρυγος, ὁ μακρὸς τῇ ἐκτάσει, ὁ πλήρης ὀνύχων."
Τὸν Ναβουχοδονόσορ διὰ τούτων ᾐνίξατο, μέγαν μὲν ὀνομάσας διὰ τὸ πολυθρύλλητον γενέσθαι, "μεγαλοπτέρυγον δὲ," ὡς ἐπὶ πλεῖστον τὴν ἡγεμονίαν ἐκτείναντα, "μακρὸν δὲ τῇ ἐκτάσει," ὡς μεγαλόφρονα καὶ ἀλαζόνα: "πλήρη δὲ αὐτὸν ὀνύχων" ἐκάλεσεν ὡς πολλὴν στρατείαν ἔχοντα [...].
3γ "Ὃς ἔχει, φησὶ, τὸ ἤγημα εἰσελθεῖν εἰς τὸν Λίβανον."
Ἐνταῦθα σαφῶς ἐδίδαξεν, ὅτι οὐκ αὐτομάτως εἰς τὴν Ἰερουσαλὴμ ἐλήλυθεν, ἀλλ' ἀοράτως τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων παρακινήσαντός τε καὶ ἀγαγόντος: Λίβανον γὰρ τὴν Ἰερουσαλὴμ προσηγόρευσεν, [...] ὡς κομῶσαν τηνικαῦτα καὶ οἰκητόρων [...], πλήθει.
3δ [...] καὶ ἔλαβε τὰ ἐπίλεκτα τῆς κέδρου.
4α Τὸ ἄκρον τῆς ἁπαλότητος ἀπέκνισε.[2]
Τὸν Ἰεχονίαν διὰ τούτων ᾐνίξατο: ἐπίλεκτα δὲ ἔφη [...] διὰ τὴν βασιλείαν, "ἄκρον δὲ τῆς ἁπαλότητος," οὐ μόνον διὰ τὸ ὑψηλὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας [...].
4β "Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰ, φησὶν, εἰς πόλιν Χαναὰν, εἰς πόλιν τετειχισμένην ἔθετο αὐτά."
Τὴν Βαβυλῶνα διὰ τούτων ἐσήμανε: "πόλιν δὲ αὐτὴν Χαναὰν" ὠνόμασε, διὰ τὴν τῶν τρόπων συγγένειαν.
5 Καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς πεδίον σπόριμον, λαβεῖν ῥίζωσιν φυτῶν: ἐν ὕδατι πολλῷ ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτό.
Τὸν Σεδεκίαν διὰ τούτου παρεδήλωσε: τοῦτον γὰρ ἀντὶ Ἰεχονίου χειροτονήσας βασιλέα, ἀπῆλθεν: οὐκέτι δὲ τὴν Ἰερουσαλὴμ Λίβανον ὀνομάζει, ἀλλὰ "πεδίον σπόριμον," διὰ τὸ ταπεινοτέραν γενέσθαι τὴν βασιλείαν. Τὸ δὲ, "ἐν ὕδατι πολλῷ ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτό," τὴν ὑποταγὴν σημαίνει [...].
6 Ἀνέτειλε, φησὶ, καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον ἀσθενοῦσαν, καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει, τοῦ ἐπιφαίνεσθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτὴν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὑποκάτω αὐτῆς ἦσαν: καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον μεγάλην καὶ ἐποίησεν ἀπώρυγας, καὶ ἐξέτεινε τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς.
Ἀσθενεστέρα λίαν ἐγένετο ἡ τελευταία τῶν Ἰουδαίων βασιλεία: τρὶς γὰρ [...]

---

[1] Ez 17:2-4α et comment. segm. transp.
[2] Ez 17:4α et comment segm. transp.

3а **Ѝ рече́ши·** Гс҃ь гатаніимь велѣть є҆моу̀ прр҃оуьство творити·
да не разоумѣ́вше слышѧщеи̑, паче са̀ потъщѧтъ ѡ̀ въ-
прашанніи̑· ѝ въпросомь ѡ̀ прр҃ока приѝмѧ́ сказаніе·
3b **Сі̑ глеть а҆донан гь҃· ѡ̃ре́ль великыи̑ велькрнлын· дале́гь-**
ѝ протѧженїемъ, ѝже и҃спла́нь е҆́сть ногъть· Имѣ҆ходо-
носора сѝмь ѥ҆вла҃ѣеть· велика нарицаеть и̑· ѝмже сла́ве-
нь бысть сѣло· ве́лькрнль же, ѝмже дльго бѣ цр҃ь· дль-
гь же протѧженїемъ· ѝмже велико бѣ ѕломъ ѝ прѣзо-
рнвь· пла́нь же ногъть, ѝмже воа ѝмѣ́ше многыи̑·
3c **Сі̑ ѝмать повѣсть вънитн въ дѣбравѣ· ѝ въда и҃зборно҃**
съмраутъ· 4а **ѝ конець макькаа́го ѡ̀строугь·** Гдь семь ѥ҆вѣ
сказа́еть· ѥ҆ко не ѡ̀ себѣ е҆́сть прншель въ і҆ерл̑нимъ· нр҃ь
повелѣнїемь невиднмыи̑мъ· і҆ерл̑нм же дѣбравоа на-
рнчеть· ѥ҆ко ѝ лнствїа плънь, насе́лннкъ· и҃здранноє̀
же нарицеть, цр҃ь дѣлѣ і҆ехонїа· макькыа́ же ко́нець
не тъчїа высоты дѣлѣ са́ноу· нр҃ь лютостї его дѣлѣ·
4b **Ѝ възнесе а҆̃ въ земла хананеи̑скѣ· въ градѣ оу҃тверъжѧ́ннѣ**
положї а҆· Гавнлонѣ дѣлѣ гла́еть· земле́а же нарицеть
а҆̀ хананеи̑скоа· дѣлесь дѣлѣ· ѝмже по́бнн бѣа́хѫ къ нн̑·
5 **Ѝ въда ѡ̀ плода земнаа́го· ѝ дасть е҆ на полн пло́нѣ въдѧтн**
кореніе· са́дъ на водѣ мносѣ смотрнмо вуннї е· Гдь семь
седекїа дѣлѣ гла́еть· сего бо въ і҆ехонїа мѣсто цр҃ь по-
ставнвь ѡ̀тнде· по том же нарицеть і҆ерл̑нима дѣбра-
воа· нр҃ь поло́мь пло́номъ· пло́ныимь же не бы̑ цр҃тво· а҆̀ е҆́-
же ре́че на водѣ мносѣ смотрнмо вуннї е· повнновле́-
нїа дѣлѣ гла́еть· 6 **Ѝ прозабе ѝ бысть вниногра́ немоще-**
нь ма́лъ· велнуїемъ ѥ҆вленїемь е҆́го· лозїе е҆́го въ не́мъ
ѝ кореніе е҆́го по́ нии̑мь бѣа́ше· ѝ бы̑ въ вниногра́· ѝ сътво-
рн ѡ̀воды· ѝ прострѣ въздеденїа своа· Немо́щно сѣ-
ло бы̑ посльднеє̑ цр҃тво жидовско· трншьди бо плѣ-

---

1 творити] ти ligatura
24 поло́мь lege полемь
1 гатаніе Щ 3 прїимѧ́ ѡ̃ прр҃ока Щ
4 а҆донан] om. S B A''-403' La^{c} Bo / = rel. велнкыи̑] = S / om. Tht. 5 протѧженїемъ] = S / εκστασει 96-538 10 Сі̑] ὸς S дѣбравѣ] S / + και εισηλθε(ν) *L''* Tht. 11 ѝ] om. S конець] τὰ ἄκρα S / = *L''*-449 (51*) Tht. макькаа́го] ἀπαλότητος S / απλοτ. 967 147 46 490 410; + αυτου *L''* ѡ̀строугь] ἀπέκνισε S 17 а҆̃] αὐτὰ S / αυτο *L''*-449 (51*); αυτους CyrIV332 хананеи̑скѣ] = S / βαβυλων 22^{c} въ$_{2}$] = S / pr. και V 18 а҆̀] = S / αυτο *L'*-V M; αυτον 46 20 плода] τοῦ σπέρματος S 20-21 пло́нѣ въдѧтн кореніе] om. S / = *L''* Tht. 21 са́дъ] φυτόν S / φυτων *L* 534 106 Tht. 26 вниногра́] pr. εἰς S ма́лъ] pr. καὶ S / = 410 Tht.^{P} 28 бѣа́ше] ἦσαν S вниногра́] = S / pr. μεγαλην 36 Tht.^{P} 29 въздеденїа] ἀναδενδράδα S / αναδενδρα B* 407 544
5-9 cf. IV Regn 24:1, 10-15; II Par 36:6-7 15 cf. IV Regn 24:6-9, 12-16 22-23 cf. IV Regn 24:17

ἀνδραποδισμὸν ὑπομείναντες, καὶ εἰς πενίαν ἤλασαν [...]. Διὰ τοῦτο λέγει, ὅτι "Ἐγένετο εἰς ἄμπελον ἀσθενοῦσαν" [...]. "Ἐξέτεινε τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς," οὐ τὸ μέγεθος σημαίνει, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸν Αἰγύπτιον φιλίαν. [...]

7 Καὶ ἐγένετο ἀετὸς ἕτερος μέγας, μεγαλοπτέρυγος, καὶ πολὺς ὄνυξι, καὶ ἰδοὺ ἡ ἄμπελος αὕτη περιπλεκομένη ἐπ' αὐτὸν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς πρὸς αὐτὸν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν αὐτῷ, τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βώλῳ ἀπὸ τοῦ πρέμνου τῆς φυτείας αὐτῆς.

8 Εἰς πεδίον καλὸν, ἐφ' ὕδατι πολλῷ αὕτη πίεται, τοῦ ποιῆσαι βλαστοὺς, καὶ φέρειν καρπὸν, τοῦ εἶναι εἰς ἄμπελον μεγάλην.

Ἀετοὺς καλεῖ τοὺς βασιλέας διὰ τὴν ἡγεμονίαν: βασιλικὸν γὰρ τὸ ζῷον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ὀρνέων ἡγεμονίαν λαχόν [...]: τὸν τῶν Αἰγυπτίων ἠνίξατο βασιλέα. Οὐάφρης δὲ οὗτος ἦν, καὶ μέμνηται αὐτοῦ Ἱερεμίας [...]. Τὸ δὲ, "Ἐξαπέστειλεν αὐτῷ τὰ κλήματα αὐτῆς," τὰ χρήματα σημαίνει τὰ παρὰ τοῦ Σεδεκίου τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων πεμφθέντα. Ἔπεμψε δε, φησὶ, "τοῦ ποτίσαι αὐτὴν" [...], ἵνα, φησὶ, καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ὑπηκόων ὑπερμαχήσῃ: βῶλον γὰρ προσηγόρευσε τὸν λαὸν, ἐπιμείνας τῇ τροπῇ, ἐπειδὴ καὶ τὸν βασιλέα ἄμπελον ὠνόμασεν. [...]. Ἔπεμψε τοίνυν, φησὶ, χρήματα τῶν Αἰγυπτίων τῷ βασιλεῖ ὁ Σεδεκίας, ὥστε διὰ τῆς ἐκείνου βοηθείας [...] ἀπολαῦσαι κηδεμονίας "ἵνα ποιήσῃ βλαστοὺς, καὶ φέρῃ καρπόν": ἄμπελος δὲ μείνασα, ἀντὶ τοῦ, μὴ ἀποβαλοῦσα τὴν ἀξίαν, ἣν ἔλαβε.

9α Διὰ τοῦτο εἰπὲ Τάδε, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Εἰ κατευθυνεῖ; Οὐχὶ αἱ ῥίζαι τῆς ἀπαλότητος, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σαπήσεται, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ προανατέλλοντα αὐτῆς;

Ψευσθήσεται, φησὶ, τῆς ἐλπίδος, καὶ οὐ τεύξεται ὧν προσδοκᾷ: ἡ γὰρ τοῦ Αἰγυπτίου ἀρδεία, οὐ μόνον οὐδεμίαν ὠφέλειαν αὐτῇ προσοίσει, ἀλλὰ καὶ σηπεδόνα ταῖς ῥίζαις ἐργάσεται [...].

9β "Καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῷ πολλῷ, τοῦ ἐκσπάσαι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς."

Οὐδὲ γὰρ πολλὴν, φησὶν, ὁ Αἰγύπτιος πέμψει αὐτῷ στρατείαν, καὶ αὐτὴ δὲ αὕτη οὐ μόνον αὐτὸν οὐδὲν ὀνήσει, ἀλλὰ καὶ ἐκ ῥιζῶν ἀνασπάσει.

10α Καὶ ἰδοὺ πίεται, μὴ κατευθυνεῖ;

Καὶ τέως, φησὶ, θαῤῥεῖ τῇ βοηθείᾳ, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος ἀπολαύσεται

10β "Οὐχ ἅμα τῷ ἅψασθαι αὐτῆς ἄνεμον καύσωνα ξηρανθήσεται ξηρασίᾳ, σὺν τῷ βώλῳ τῆς ἀνατολῆς αὐτῆς ξηρανθήσεται"[1]

[1] Ez 17:10α-β et comment. segm. transp.

ненн бывше· сетное оу҃божїе прнѧшѫ· сего дѣлѣ гл҃а·
ѩко немощень бы́сть внногра҃· прострѣтнѣ же вѣзведе-
нїа· не велнчїа дѣлѣ гл҃еть· нѫ надежѫ дѣлѣ· ѥже сѧ на-
дѣѧхѫ ѥгїпетьсцѣ любвн· 7 И҃ бы҆ ѡ҃рéль дроугын̑ велнкъ
велнкома крнлóма· н҃ многы нокти· н҃ сё̀ внногра҃ снн̀ тъ
ѡ҃блнтаѫ сѧ· ѡ҃ немъ н҃ кореннѥ ѥго къ немоу· н҃ лозїе ѥго
н҃споустн ѥ҆моу напонтн и҃̑· съ грꙋдн҃мъ ѡ҃ прѫжнн҃нїа
сада ѥго· 8 на полн добрѣ· на водѣ мносѣ тѣ̑ напнѣт сѧ тѣ̑·
ѩко сътворнтн просѧбленїе н҃ прнноснтн пло̑· ѩкоже
быти въ внногра҃ велнкь· Ѡ҃рло́мь нарнчеть ц҃рѧ власти
дѣлѣ· старѣ҆шнмѫ бо сїѧ птнцѫ нарнчѧть птнца҃̑·
нїнѣ же нарнчеть ѡ҃рло́мь ѥгїпетска ц҃рѣ оуа҆фрнса·
сего їеремїа помнна́еть· а҆ ѥже ре́че н҃споустн лозїе къ
немоу· н҃мѣнїе гл҃еть, ѥже да́сть седекїа ц҃рю ѥгї-
петскꙋ· поустн же да н напон҃ть· рекѫщн да н҃мь по-
можеть на ра́тн· гроудномь бо лють нарнчеть· а҆ внно-
градомь ц҃рѣ нхь седекїа· тъ бо поустн н҃мѣнїе ц҃рю
ѥ҆гїпетскоу· да н҃мь поможеть· да н҃збывь внногра҃
бѣды пло̑ сътворнть· ре́кѫ ѡ҃бо прѣбѫдѫть съ лю̑мн
своѝмн· 9a Сего дѣлѣ ре́цн· сё̀ гл҃еть а҆донан гь· ѩше н҃спра-
внть не кореннѥ лн оу҃ то, мѧкоты ѥго· н҃ пло̑ н҃згнїетъ·
н҃ посъхнеть прѣ҃же сѧбленїа ѥго· Прѣльстнт сѧ на-
деж̑еѧ· н҃ не полоуунть ѥгоже ѵ҆ѣ́ть· напоѥнїе бо ѥгї-
петско· рекѫ оубо помо́щь не не ѡ҃спѣ́ть ннѣсоже·
нѫ н҃згнитїе кореннїю сътворнть· 9b И҃ не мышцеѧ ве-
лнкоѧ, нн лю̑мн многы· н҃стрѣгнѫтн н҃ н҃с кореннїа ѥ҆м̑·
Не мно́гь бо поустн ѥмѫ оубо вон̑ ѥгїптна· нн нантн же
въ помощн мѣсто· н҃с корене н҃стрѣгнѫты н҃· 10 И҃ сё̀ пїе-
ть не н҃справнть· где бо а҆́ше н҃ коснеть ѧ вѣтрѣ зноѝ-
нь· посъхнеть соухотоѧ съ грꙋдн҃мъ просѧбленїа ѥ҃г̑·

---

16 лють lege людне 19 бѣды lege вѣтвы] βλαστοὺς 24 не не err. redupl.
4 егу́петстѣ Щ 19 плоды Щ
5 н҃$_1$] om. S / = 62 *L''* Tht. снн̀ тъ] αὕτη S 6 ѡ҃блнтаѫ сѧ ѡ҃ sic!] περιπεπλεγμένη πρὸς S / περιπλεκομενη επ *L''* Tht. ѥго$_1$] = S / + υποκατω αυτης 36 7 н҃споустн] = S / εξανετειλεν 46 напонтн] = S / ποιησαι V н҃] = S / αυτη V ѡ҃ прѫжнн҃нїа] om. S / = Q^{mg} *L''* Tht. 8 напнѣт сѧ] πιαίνεται S / = Tht. тѣ̑$_2$] om. S 20 а҆донан] om. S B A'' Bo / = rel. 21 не кореннїе лн оу҃ то] οὐχὶ αἱ ῥίζαι S / ουχ η ριζα 46 мѧкоты] = S / pr. αυτης 36 ѥго | н҃ пло̑] = S / transp. *L*$^{r\text{-}22}$-V-46 Tht. н҃ пло̑] = S / om. 22^{txt}; + (※ *O*$^{-Syh}$) αυτης 46 н҃згнїетъ] = S / σαλπισεται V 22 посъхнеть] pr. πάντα S прѣ҃же сѧбленїа] τὰ προανατέλλοντα S / τα προσανατελλοντα *L'*-46 26 н҃] αὐτὴν S 29 где бо а҆́ше н҃] οὐχ ἅμα S B 967 *O*-147' *L''*$^{-46}$ Tht. / ουχι rel. коснеть] ἅψασθαι S 30 ѥ҃г̑] = S / om. V
12 cf. Ier 44:30 14-15 cf. Ier 44:30 17 cf. IV Regn 24:20

Παραχρῆμα γὰρ, φησίν, ἀφικομένου τοῦ Βαβυλωνίου βασιλέως, καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν ἐξανδραποδισθήσεται, πάλιν γὰρ ἐνταῦθα βῶλον τὸν λαὸν προσηγόρευσεν: ἄνεμον δὲ καύσωνα τοῦ Βαβυλωνίου τὴν στρατείαν [...].

11 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:

12 Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ πρὸς τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα: Οὐκ ἐπίστασθε, τί ἐστι ταῦτα; Εἰπὲ αὐτοῖς: Ἰδοὺ ἔρχεται βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς Βαβυλῶνα.

Τὸ "Ἰδοὺ ἔρχεται," ἀντὶ τοῦ, Ἰδοὺ ἦλθεν: τέως γὰρ τὰ ἤδη γενόμενα διηγεῖται [...] κατὰ τὸ οἰκεῖον ἰδίωμα τὰ παρεληλυθότα, ὡς μηδέπω γενόμενα λέγει: ὅτι δὲ ἐκεῖνα περὶ τοῦ Ἰεχονίου ἔφη, ὃς ἕκτον ἤδη λοιπὸν ἔτος εἶχεν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. [...]

13 Καὶ λήψεται, φησὶν, ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ εἰσάξει αὐτὸν ἐν ἀρᾷ: καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται,

14 τοῦ γενέσθαι εἰς βασιλέα ἀσθενῆ, τὸ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ ἱστᾷν αὐτήν.

Ταῦτα περὶ τοῦ Σεδεκίου ἔφη, καὶ αὐτὰ δὲ πρὸ ἓξ ἐτῶν ἐγεγόνει. Τὸ τοίνυν 'λήψεται, καὶ διαθήσεται, καὶ εἰσάξει' ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν, καὶ διέθετο, καὶ εἰσήγαγε. Τὰς γὰρ συνθήκας πρὸς τὸν Σεδεκίαν ποιούμενος ὅρκους αὐτὸν φρικωδεστάτους ἀπῄτησε [...]. Χειροτονῶν δὲ, φησὶν, αὐτὸν βασιλέα πάντας τοὺς πλούτῳ κομῶντας αἰχμαλώτους λήψεται [...], πάντα δὲ, φησὶ, ταῦτα πραγματεύεται ὁ Βαβυλώνιος, ἀσθενῆ τὴν βασιλείαν ποιῶν [...].

15α Καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ ἐξαποστέλλειν ἀνθρώπους εἰς Αἴγυπτον, τοῦ δοῦναι αὐτῷ ἵππους, καὶ λαὸν πολύν.

Ἅπερ ἄνω συνεσκιασμένως καὶ παραβολικῶς ἔφη, ἐνταῦθα σαφῶς ἐδίδαξεν. Εἶτα κατ' ἐρώτησιν ἐπάγει:

15β "Εἰ κατευθυνεῖ, εἰ διασωθήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία, καὶ παραβαίνων διαθήκην; εἰ ἐκφεύξεται;"[1]

Ὑμῖν, φησὶ, κέχρημαι κριταῖς, εἰ δίκαιον τὸν παραβάτην ὅρκων καὶ συνθηκῶν γενόμενον τὴν δίκην ἐκφυγεῖν, καὶ σωτηρίας τυχεῖν: [...]

[1] Ez 17:15α-β et comment. segm. transp.

посѣхнеть· ◊бауе же ѯповаѣть помощїа· нѫ не до конца
насытнт сѧ· ѣзнеѕаапь бо прнше̂шоу вавїлонскоу цр҃ю·
и̯ цр҃ь и̯ лю̂ѣе ѐго плѣнат сѧ· и̯ въ сем бо словесн гроудоѧ
людн нарнуеть· а̀ вѣтроѧ зноѝныѧ воѧ вавїлонскы·
11 И̯ бы̑ сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃ѧ, 12 сн҃е ѹа҃ь· рѫцн къ домоу гнѣва-
ѫщомѫ· не вѣсте ли ѹто ӗсть сё· рѫцн и̑мъ сё градеть
цр҃ь вавилонѣнскъ на ї҆е̑рлнмъ· и̯ вѫзметь цр҃ь ѐго и̯
кнѧза ѐго· и̯ ѡ̑ведеть ѧ къ себѣ нѫ вавилонѣ· Мно́га-
жн гл҃ахомъ сказа́ѫще ѡ̑бычѣн книжныѧ рѣчн· ꙗко
мнѧщесѐ, ꙗко и̯ бываѫщеѐ гл҃еть и̯ настоѫщее· ꙗко
и̯ градѫщеѐ· се бо нїнѣ бывшеѐ оуже повѣдаше· се
бо бѣ сѫбыло сѧ оуже и̯ѡхо́ннѝ· оуже бо сын̑ шесть лѣ҃
и̑мѣ́аше плѣнень· 13 И̯ поиметь ѡ̑ племене цр҃ка, и̯ завѣ-
ѭаѣ́ть· къ немоу завѣть· и̯ взведеть ѝ̑ въ работѫ· и̯
старѣ̀шнны зе́млѧ поиметь· 14 ꙗкоже быти въ цр҃тво
немо́ѫщно ꙗко́же быхомъ· не вѫзв̂нзати сѧ· сѫнабъ-
дѣти завѣта ѐго и̯ поставлѣти ѝ̑· Сё ѡ̑ седекїи̑ гл҃е-
ть· и̯ сё оу҆бо шестїѧ лѣ҃ бѣ́аше было· да ѐже гл҃еть ꙗко-
же и̯ бываѫщеѐ· то̑ ѡ̑ мнѧвшни̑мъ гл҃еть· завѣт бо
къ седекни̑ творѧ, клатвѫ стра́шнѫ ѡ̑ него вѫзѧ· по-
ставлѣѫ бо и̯ цр҃ѣ· вѫсѧ богатнны плѣненыѧ поѧ·
сё вѫсе вавилонскь цр҃ь творѧ· немощно цр҃тво жндо-
вско ꙗвн· 15 И̯ ѡ̑вр҃жет сѧ ѡ̑ него· ꙗкоже пѫстнти
слы въ е҆гїпеть· дати̑ емѫ ко́ня и̯ людн многы· а́ще и̯спра́-
внтъ, и̯ а́ще сп҃сет сѧ протнвноё· и̯ прѣстѫпа́ѭ̑ завѣ̑
а́ще сп҃сет сѧ· Сже выше покрѫвенѣ, и̯ въ прнтучѧ
гл҃ѧ· то̑ нїнѣ ꙗснѣе ска́зѧ· се бо ꙗко и̯ въпрашаѧ гл҃е-
ть· а́ще и̯справѣ̑, и̯ а́ще сп҃сет сѧ· гл҃ет бо· вы̑ оубо
творѧ сѫдїѧ· а́ще праведно ѐсть прѣстѫпнвшомѫ
клатвѫ и̯ завѣта· сѫда ѫбѣжати и̯ прїати сп҃нїе·

---

8 нѫ] εἰς

1 посѣхнеть] = S /; + και η φυτεια αὐτης *L''*; + ξηρασια 62 5 къ$_2$] pr. δή S / = Syh Tht. домоу] = S B 967 Q-62' *L''*$^{-36}$-V Tht. Eus.ecl. Or.^{lat}VIII433.434 / + τουτον 449; + ισραηλ rel. 6 ӗсть] ἦν S B 967 *O'*(Q^{txt}) Eus.ecl. / = rel. и̑мъ] om. S / = Q^{mg} *L''* Tht сё$_2$] ὅταν S / = Q^{mg}-Syh *L''* Tht. градеть] ἐλθῃ S / ηξει Q^{mg}-Syh; ερχεται *L''* Tht. 7 цр҃ѣ] = S / pr. αυτην και 36 14 работѫ] ἀρᾷ S 15 въ] = S / om. *L''*$^{-36}$-46 16 быхомъ] om. S 16-17 сѫнабдѣти] pr. τοῦ S / pr. αλλα *L''* Tht. поставлѣти] ἱστάνειν S / εστανην 407; ισταν επι 410; ισταν *L''*$^{-449}$ Tht. 24 слы] = S / ανθρωπους Tht. ко́ня] = S / ιππον 46 26 сп҃сет сѧ] = S / διασωθησεται B 88; εκφευξεται (εισφ. 538) *L''*$^{-449}$ Tht.

12-13 cf. IV Regn 24:6-16 17-23 cf. IV Regn 24:17-20; 25:1-7

16 Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτὸν, ὃς ἠτίμωσε τὴν ἀράν μου, καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ Βαβυλῶνος τελευτήσει:
17α καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ, οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολλῷ.
Ὁ ἀγνοῶν με φησὶ τῶν Βαβυλωνίων ὁ βασιλεὺς, κατ' ἐμὲ τοὺς ὅρκους τοῦτον ἀπῄτησεν: οὗτος δὲ ὑπὸ τοὺς ἐμοὺς πολιτευόμενος νόμους παραβάτης τῶν ὅρκων ἐγένετο. Διὸ τῷ χειροτονήσαντι αὐτὸν βασιλεῖ παραδοθήσεται, καὶ ἐν Βαβυλῶνι δέξεται τοῦ βίου τὸ τέλος.
17β "Ποιήσει δὲ Φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίᾳ, καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοστάσεων τοῦ ἐξᾶραι πολλὰς ψυχάς."
Καὶ τοῦτο δὲ πάλιν ὁ μακάριος ἡμᾶς Ἱερεμίας ὁ προφήτης διδάσκει: τῶν γὰρ Χαλδαίων τὴν Ἱερουσαλὴμ πολιορκούντων, ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς εἰς ἐπικουρίαν τῶν Ἰουδαίων ἀφίκετο: δείσαντες δὲ οἱ Χαλδαῖοι [...], ἀνεχώρησαν: [...]
18 Καὶ ἠτίμωσε τὴν ὁρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην, καὶ ἰδοὺ δέδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ, μὴ σωθήσεται;
Οὐδεμίαν, φησὶν, ὄνησιν ἐκ τῆς τοῦ Αἰγυπτίου συμμαχίας καρπώσεται, ἀλλὰ τῆς παραβάσεως τίσει δίκας.
19 Διὰ τοῦτο εἰπὲ, Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Τὴν ὁρκωμοσίαν μου, ἣν ἠτίμωσε, [...] καὶ δώσω αὐτὴν ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ.
20 Καὶ ἐκπετάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου, καὶ ἁλώσεται ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσομαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ περὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, ἧς ἠδίκησεν ἐν ἐμοὶ
21 ἐν πάσαις ταῖς φυγαδείαις αὐτοῦ. Καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτου [...] ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς πάντα ἄνεμον διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα.
Τῇ Αἰγυπτίων, φησὶ, βοηθείᾳ θαῤῥήσας τοὺς ἐμοὺς ὅρκους ἐπάτησεν: ἀλλ' ἐγὼ οἷόν τινι δικτύῳ τῇ τῶν Χαλδαίων χρησάμενος στρατείας ζωγρήσω αὐτὸν, καὶ ἐν τῇ Βαβυλῶνι παραπέμψω, καὶ τοὺς λογάδας αὐτοῦ, καὶ τῆς στρατείας τοὺς ἀρίστους παραδώσω σφαγῇ [...]: καὶ δι' αὐτῆς μαθήσεσθε τῆς πείρας, ὡς ἀψευδῆ μου τὰ ῥήματα. [...]
22 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων

Към л. 261а

21 ѡ҃сѫщѫ lege ѡ҃сѫждѫ] διακριθησομαι
1 ѪЖіѣвь] = S / pr. δια τουτο 36-46 ѧдонаи] om. S A''-403' Bo / = rel. ѧіѱе не] ἐὰν μή S / ει μὴ *L*; ει μην *II*-V; η μεν Tht.P 1-2 цр҃ь, цр҃твовавьи] = S / του βασιλεως του βασιλευουσας

16 Жи҃вь а҃зъ г҃леть а҆донан г҃ь· а҆ще не на мѣстѣ ц҃рь, ц҃рство-
вавьи҃ въ нр҃· и҆же похоулн клатвж моа҃· и҆ прѣстжпн
завѣть мои҃· съ ни҃мь срѣдѣ вавїлонѣ скончѣ҆т са·
17a и҆ не въ снлѣ велнцѣ, и҆ не въ народѣ мнозѣ· Не вѣды
мене ц҃рь вавнло́нскь· мноа клатвы ѡ҆ него попросн·
а҆ съ жи҃вьи҃ по моемоу законоу прѣстжпн клатвж е҆-
го дѣлѣ· и҆же и҆ е҃сть поставнль ц҃рѣ, томоу прѣдасть са·
и҆ въ вавїлонѣ прни҃мѣть скончѣнїе своё· 17b Сътворн-
т же съ ни҃мь фараѡ́нь бра́нь· ѡ҆строгомъ и҆ съграже-
нїемъ стрѣль прѣщенныи҃· ѩ҆ко ѡ҆тати д҃шж многы·
Сё и҆ блаженыи҃ і҆еремїа накаzае҆т ны· халдеемъ повое-
вавшемъ і҆ер҃нмъ· е҆гїпетскы ц҃рь на помощи прни҃де
жндомъ· оубоа҆вше же са халден ѡ҆тндошж· 18 И҃ похоу-
лн клатвж, ѩ҆коже прѣстжпнти zавѣтъ· и҆ сё да́сть
ржкж свож, и҆ въсе сё сътворн е҆моу е҆да спсет са·
Инкое҆гоже оуспѣха ѡ҆ е҆гїпетскы помо́щи прни҃ме҃·
нж прѣстжпленїа прни҃мѣть kazни· 19 Сего дѣлъ рzцн·
сё г҃леть а҆донан г҃ь· а҆ще бо клатвы моа҆ а҆же похоулн·
и҆ даль а҃ на главж е҆го· 20 и҆ пропънж на҃ нь мрѣжж своа·
и҆ а҆ть бждеть въ ѡ҆дрzжаннн е҆а· и҆ прнведж н҃ въ ва-
вїло́нь· и҆ ѡ҃сжщж е҆моу тоу· ѡ҆ неправдѣ е҆го а҆же непра-
вдова къ мнѣ, 21 въ въсѣхь бе҃ствѣхь е҆го· и҆ въсн и҆zбра-
ннни҃ е҆го, съ въсѣмн дѣлесы н҃ меуемъ падж҃· и҆ въса
ѡ҆ставлъшжа н҃ раzсѣа по въсемъ вѣтроу· и҆ оувѣсть
ѩ҆ко а҃зъ г҃ь г҃лахъ· Сгїпетскоа помощїа оуповажіще,
можж клатвж прѣстжпншж· нж а҆zъ ѩ҆ко и҆ мрѣжеа
коеа, халдеи҃скыа воа оулóвла· и҆ въ вавїлонь пѫщж·
и҆ ѹ҃стныа е҆го и҆ доблыа вои҃ны, прѣда́мъ въ плѣненїе·
да и҆скѫшенїемь самѣмь разоумѣ҆те· ѩ҆ко не лzжа сж
мои҃ г҃ан· 22 Сё г҃леть а҆донан г҃ь· и҆ пои҃мж а҆zъ ѡ҆ и҆zбранны҃

(-λευοντος 538) Qmg-Syh $L^{\prime\prime\text{-}449}$ Tht. 2 въ нр҃] αὐτόν S и҆же] = S / ως $L^{\text{-}36\ 51}$ 410 и҆] + ὃς S / = $L^{\prime\prime\text{-}449}$ Tht. 3 мои҃] = S / om. 36-231 9 же] om. S 10 стрѣль прѣщенныи҃] βελοστάσεων S 967 / -σεως A′′ многы] om. S / = O' L'' Tht.^{p} 14 да́сть] δέδωκε S 967 / δεδωκα B O' (Q^{txt}, Syh^{mg}) 51^{c}-449 26; βασιλευουσας *cII*-239'-403' 106' 15 въсе сё] = S / transp. *II*-V-46 18 а҆донан] om. S B A′′-403' Bo / = rel. г҃ь] + Zᾶ ἐγώ / = *L* Tht. а҆ще бо] ἐὰν μή S / η μην $L^{\text{-}46}$ Tht.^{p}; ει μην *II*-V похоулн] + ἣν παρέβη S 19 мрѣжж] = S / τα δικτυα V своа] om. S B 967 La^{s} / мою rel. 20-23 и҆ прнведж ... и҆zбраннни҃ е҆го] om. S / (※ *O* V 86') και αξω αυτου εις βαβυλωνα και διακριθησομαι μετ αυτου εκει την αδικιαν αυτου ην (περι της αδικιας αυτου ης pro την αδ. αυτου ην L'' Tht.) ηδικησεν εν εμοι (21) και πασας φυγαδ(ε)ιας αυτου (και παντες οι εκλεκτοι αυτου 62, εν πασαις ταις φυγαδειαις αυτου και παντες οι εκλεκτοι αυτου L'' Tht.; και παντες οι εκλεκτοι αυτου συν pro και π. φυγ. αυτου Q^{mg}) rel. 23 съ въсѣмн дѣлесы] ἐν πάσῃ τῇ παρατάξει S / συν πασαις ταις παραταξεσιν $L^{\prime\prime\text{-}449}$ Tht. въса] om. S / = Syh^{mg} L'' Tht. 24 и҃] om. S / = Syh 147 C'-86' L'' Tht. раzсѣа | по въсемъ вѣтроу] transp. S / = 46 оувѣсть] ἐπιγνωσεσθε S / γνωσεσθε 62 87 30 Сё] pr. διότι S 449 / = $L^{\text{-}36}$-V-46 Tht. а҆донан] om. S / = rel.

27-29 cf. Ier 50:10

τῆς κέδρου τῆς ὑψηλῆς ἐκ κορυφῆς, καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς παραφυάδων αὐτῆς, ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς ἀποκνιῶ, καὶ καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἐγώ. Καὶ κρεμάσω αὐτὸν
23 ἐν ὄρει μετεώρῳ Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ ἐξοίσει βλαστὸν, καὶ ποιήσει καρπὸν, καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην, καὶ ἀναπαύσεται ὑποκάτω αὐτοῦ πᾶν ὄρνεον [...].
Ἀληθῶς οἶκος: παραπικραίνων ὁ Ἰσραὴλ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, καὶ οὐ βλέπουσι [...], τίς οὗτος ὁ ληφθεὶς ἐκ τῶν ἐπιλέκτων τῆς κέδρου τῆς ὑψηλῆς [...] καὶ καταφυτευθεὶς μὲν πρότερον ἐν ὄρει ὑψηλῷ, εἶτα κρεμασθεὶς ἐν ὄρει μετεώρῳ [...] ἐξοίσας βλαστὸν, καὶ ποιήσας καρπὸν [...] ἐνταῦθα δὲ κέδρον τὸ βασιλικὸν προσαγορεύει γένος [...] δῆλον ὅτι περὶ τοῦ [...] Χριστοῦ ταῦτα προηγόρευται, ὃς ἐκ τοῦ Δαβὶδ [...]. Τοιοῦτοι γὰρ οἱ τῆς πίστεως τρόφιμοι [...] ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς μεγίστης καθήμενοι κέδρου.
24 Καὶ γνώσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, ὅτι ἐγὼ Κύριος, ὁ ταπεινῶν ξύλον ὑψηλὸν, καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινὸν, καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρὸν, καὶ ἀναθάλλων ξύλον ξηρόν. Ἐγὼ Κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω.
Γνώσονται, φησὶ, πάντες ἄνθρωποι, ὅτι ῥᾴδιόν μοι καὶ τὰ ὑψηλὰ ταπεινοῦν, καὶ ἀνυψοῦν τὰ ταπεινὰ, καὶ τὰ ὑγρὰ ξηραίνειν, καὶ τὰ ξηρὰ τεθηλότα δεικνύναι. Ὅταν γὰρ ἴδωσι μετὰ τὴν τῆς πόλεως ἐρημίαν βλαστὸν ἐξ αὐτῆς φύσαντα κατὰ τὴν Ἡσαΐου προφητείαν: "Ἐξελεύσεται γὰρ, φησὶ, ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται:" καὶ τοῦτον πάσης τῆς οἰκουμένης ἀναδεικνύμενον βασιλέα [...].
18:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ λεγόντων, Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν;
3 Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ἐὰν γένηται ἔτι ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραήλ.
4 Ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσιν: ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ: πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσι, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθανεῖται. [...].
Ἐπειδὴ γὰρ τῆς τοῦ Σεδεκίου παρανομίας μνημονεύσας,

Към л. 2616

7 ѻүн] ὁ oculo similis 16 сътвоѓ] тв ligatura
4 въсльѣѫ lege въсаждѫ] καταφυτεύσω S 4-5 влáсть] καρπόν S
24 прнтчѧ Щ

1 **смрѣуѣ высокаа́го ѡ̑ врѣха· и̇ да́мъ на главѫ ѡ̑раслї̈ е̇-**
2 **го· ѡ̑ срⷣьчнаа́го врѣха е̇моу о̇уѵешѫ· и̇ вѣсажⷣ въ**
3 **горѣ высоцѣ а̑зъ· и̇ повѣшѫ н 23 въ горѣ высоцѣ і̇зл҃вѣ·**
4 **и̇ вѣслѣжⷣ н, и̇ прорастнть ѡ̑ра́слн· и̇ сътворнть вла́-**
5 **сть· и̇ бⷣдеть въ смрѣуь велнкь· и̇ поуї̈еть по̑ ннмъ въ-**
6 **сѣ птнца· І҃о и̇стннѣ до́мъ і̇-** 22
7 **зл҃вь гнѣваи̑ есть· о̇у҃н ннмать и̇ не внда́ть· съ҃ о̇убо**
8 **и̇збра́нь бы҃· и̇ пока́ть і̇зл҃ѣ ѡ̑ смрѣуѣ высокаа́го· е̇же**
9 **е̇сть ц҃рⷭтво е̇гї̈петско· и̇ насажⷣень въ горѣ высоцѣ**
10 **прѣжⷣе· по сѣм же и̇ повѣшень бы҃ въ горѣ высоцѣ· и̇**
11 **прорасл҃н ѡ̑ра́сль и̇ пло̑ сътворн· гл҃ѣть ѡ̑ родѣ ц҃рьстѣ·**
12 **по и̇стннѣ же сё прр҃оуьство ѡ̑ хⷭ҃ѣ е̑сть· и̇ съ бо ѡ̑ пламе-**
13 **не е̑сть двⷣва· наⷣѣннт са стра́ны по̑ сѣнї̈а мⷭ҃тї̈ е̑г҃·**
14 **24 И҃ о̇увѣсть вѣсе дрѣво полское· ꙗко а̑зъ гⷭ҃ь· смрѣа дрѣ-** 23
15 **во высокое· и̇ вѣзно́са дрѣво смѣрено· и̇ о̇усоушаⷯ дрѣ-**
16 **во соурово· и̇ прораща дрѣво соухо· а̑зъ гⷭ҃ь гл҃ахь и̇ сътвор҃·**
17 **О̇увѣдⷯть о̇убо вѣсн ул҃цн, ꙗко о̇удобь е̑сть мнѣ· и̇ высо-** 24
18 **каа́го смѣрнтн· и̇ смѣреныа вѣзне́стн· и̇ соуровое о̇у-**
19 **соушнтн· и̇ соухое прозⷯбнтн· е̇гда бо ꙁрⷯть по ѡ̑-**
20 **поустѣннѣ̈ градоу, ѡ̑ра́сл҃н и̇з него прозⷯбшжа· ꙗко-**
21 **же и̇саї̈а ре҃ гл҃а· и̇зыдеть же́зл҃ъ и̇с корене і̇е̑сеѵва· и̇**
22 **цвѣтъ ѡ̑ корене и̇зыдеть· того о̇убо зра̑· ц҃рⷭ зра̑ въ-**
23 **сен земл҃н· 1 И҃ бы҃ сло́во гⷭ҃не къ мнѣ гл҃а, 2 сⷭ҃не ул҃ь· утѡ̈** 25
24 **вамъ прнтуѣ снѣ̈· на земл҃н і̇зл҃вѣ гл҃аⷯемъ· ѡ̑ц҃н**
25 **ѡ̑зобашжⷣ пара̑кы· а̑ зⷤвоцъ уа̑ ѫ̑ ѡ̑скоⷨнны бышжⷣ·**
26 **3 жнвь а̑зъ гⷭ҃ѣть а̑донаи̑ гⷭ҃ь· а̑ⷯе бⷣдеть е̇ⷯе гл҃емаа̑ прн-**
27 **туѣ сѣ̈ въ і̇зл҃н· 4 ꙗко вѣса д҃шжⷣ можⷣ сжⷣ· ꙗкоже д҃ша**
28 **ѡ̑ц҃а, такоже д҃ша сⷭ҃новнѣ· вѣса д҃шжⷣ можⷣ сжть· д҃шжⷣ**
29 **же съгрѣшаѣть о̇умреть· и̇-зобавшаа́го пара̑кы· зⷤ-**
30 **бн ѡ̑скоⷨннн бⷣдⷯть· Е҃лмаже поⷨннавь, ѡ̑ беза-** 26

---

1 высокаа́го] om. S / την υψηλην 62; της υψηλης *L''* Tht. 1-2 и̇ да́мъ ... его] om. S B La^{C} Bo Arab Cyr.II372 Or.^{lat}VIII438 Spec. Hi.^{test} / (※ *O* 86) και δωσω απο κεφαλης παραφυαδων (-φυγαδων 233; -φυλλων 26) αυτης rel. 2 ѡ̑ срⷣьчнаа́го врѣха е̇моу] καρδίας αὐτῶν S / = *L''* Tht. 2-3 въ горѣ высоцѣ | а̑зъ] transp. S / = *L''* Tht.; om. εγω 46 4 н] om. S / = *L* Tht.; αυτο *II* 6 птнца] θηρίον S / = B *O*(Syh^{txt})-62' *L''*; + καὶ πᾶν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ἀναπαύσεται, καὶ τὰ κλήματα αὐτοῦ ἀποκατασταθήσεται S / + και π. πετ. υπο κλαδων (+ των δενδρων 46$^{(s)}$) αυτου αναπ. *III*; και τα κλ. αυτου αποκ. om. 764 14 о̇увѣсть] γνώσονται S / γνωσεται V 87; επιγνωσεται *L'* 23 утѡ̈] τί S / τις *L''* 534 Tht. 24 на земл҃н] ἐν υἱοῖς S / = Syh^{mg} *L''*(449^{txt}) Tht.; pr. επι της γης A''-410 гл҃аⷯемъ] λέγοντες S / λεγοντων *L''* Tht. 25 и̇] om. S ѡ̑скоⷨнны бышжⷣ] = S / ωμωδιασαν Q^{mg}-147' *L'' cII*-239' 106 Tht. 26 а̑донаи̑] om. S 46 26 239' 403' 544 La^{Sc} Bo Or.II254 Cyr.IV420 VI949 / = rel. 26-27 прнтуѣ сѣ̈] = S / transp. 763 28 вѣса д҃шжⷣ] om. S / = 967 *L''*$^{-46}$ Tht. 29 же] om. S / και *L''*$^{-46}$ Tht. съгрѣшаѣть] ἁμαρτάνουσα S о̇умреть] pr. αὕτη S / = A 29-30 и̇-зобавшаа́го пара̑кы ... бⷣдⷯть] om. S / + και φαγοντος τον ομφακα αιμωδιασουσιν (vel ωμ.) οι οδοντες αυτου A''-239'-403'-410 Syh^{mg}(om. αυτου)-147'

7 Ps 134:16 21 cf. Is 11:1

τὴν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ σπέρματος προεθέσπισεν ἐσομένην τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν, ἀναγκαίως διδάσκει τὸν λαὸν μὴ κεχρῆσθαι τῇ ἀδικίαν τοῦ Θεοῦ κατηγορούσῃ παροιμίᾳ, ὅτι τῶν πατέρων φαγόντων ὄμφακα οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν [...]. Οὔτε γὰρ ἀνέξομαι, ὧν οἱ πατέρες ἐπλημμέλησαν, τὰς εὐθύνας ἀπαιτῆσαι τοὺς παῖδας: καὶ τούτων γὰρ κἀκείνων Δεσπότης εἰμὶ, καὶ τὴν αὐτὴν ἁπάντων τὴν ἐπιμέλειαν ποιοῦμαι [...]. Εἶτα διδάσκει ἡμᾶς τίνα τῆς δικαιοσύνης τὰ εἴδη, καὶ πῶς δυνατόν, καὶ ζωῆς ἀπολαῦσαι [...].

5΄Ο δὲ ἄνθρωπος ὅς ἐστι δίκαιος, ὁ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην.

Τουτέστιν, ὁ ἴσα κατέχων τὰ τῆς δίκης ζυγά.

6α΄Επὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται.[1]

΄Ο τῆς τῶν εἰδώλων, φησὶ, θεραπείας πόῤῥω γινόμενος: ἐν γὰρ τοῖς ὄρεσι τὰ τούτων ἵδρυτο τεμένη.

6β "Καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ πρὸς τὰ ἐπιθυμήματα τοῦ οἴκου ΄Ισραήλ."

΄αντὶ τοῦ΄Εὰν μὴ ἀκολουθήσῃ τοῖς κακοῖς΄Ισραὴλ ἐνθυμήμασι: καὶ διὰ τούτων δὲ ὡσαύτως, καὶ τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν παρανομίαν ἐδήλωσε.

6γ "Καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιάνῃ, καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν ἀφέδρῳ οὖσαν οὐ προσεγγιεῖ."

Προσήκει δὲ αὐτὸν, φησὶ, μήτε ἀλλοτρίαν συλῆσαι εὐνὴν, μήτε τῇ ἐν ῥύσει αἵματος οὔσῃ πλησιάσαι: καὶ τοῦτο γὰρ ἀπηγόρευτο τῷ νόμῳ.

7α Καὶ ἄνθρωπον οὐ μὴ καταδυναστεύσῃ, καὶ ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδώσῃ, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἁρπᾶται.

Πάσης, φησὶ, πλεονεξίας εἰ ὀφθείη ἐλεύθερος. Εἶτα ἡ ἐπίτασις τῆς ἀρετῆς:

7β "Τὸν ἄρτον αὐτοῦ πεινῶντι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον."

Οὐκ ἀρκεῖ γὰρ τὸ μὴ ἁρπάσαι, ἀλλὰ δεῖ καὶ κοινωνοὺς τῶν ὄντων τοὺς δεομένους λαβεῖν.

8α Τὸ ἀργύριον αὐτοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται.

Καὶ γὰρ καὶ ταῦτα πλεονεξίας εἴδη.

8β "΄Από ἀδικίας ἀποστρέψει χεῖρα αὐτοῦ."

Συντόμως τὴν παρανομίαν ἀπηγόρευσεν.

8γ "Καὶ κρῖμα ποιήσει ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ."[2]

Εἰ δίκαιος ἀναφανείη κριτὴς, μὴ πρὸς χάριν

[1] Ez 18:5-6γ et comment. segm. transp.

[2] Ez 18:8β et comment. segm. transp.

конн седекїевъ ѡ҃ ц҃ръ племене проповѣда, бываѫ-
щее ц҃рство въсеи҃ земли· по нѫ̂н нїнѣ сказаѣтъ· не
сътворити непрадвы, ꙗ҆же до в҃а г҃леть· а҆ ѥ҆же рече
ѡ҃ ѡ҃скомина҆ се ѥ҆стъ· ꙗ҆ко ѡ҃ц҃емъ прѣгрѣшивше,
ꙋмда и҃ прии҃мѫ҃ каꙁни и҃ мѫкѫ҃· и҃ сии҃ бо и҃ ѡ҃нѣми,
влады· и҃ въса҆ ѣдинако строѫ҃· по сем же оу҃чить, каа
са҆ ѡ҃блаꙗвенїа праведе̂наа· и҃ како ѥ҆сть мощно жи҃знь
прии҃ти· 5 Ѱ҃ако же и҃же ѥ҆сть правдивь· и҃же творить
сѫ̂ и҃ пра҆вдѫ҃· 6 на горахъ не и҃ꙁѣсть· и҃ ѡ҃ч҃ню своеѭ҆ не
въꙁве̂ингнеть на помыслъ домоу҃ і҃ꙁра҆ва· и҃ жены подря-
га своего҆ не ѡ҃скврънавить· и҃ къ женѣ скврънавѣ
сѫщи не прибли҃жит са҆· Сѐ ѥ҆сть и҃же пра҆вь дрꙗжить
мѣры прѣмъ· и҃ слꙋжбы коумирскы далече бывь· си-
и҃ бо на гора҆ трѣбы творѣа҆хѫ҃ и҃ не въсла҆дить злоба҆
і҃ꙁра҆вѣмъ· въсѣи҃ же сии҃ми бесꙋьстїе, и҃ беꙁаконїе и҃
ꙗ҆вла҆ѣть· лѣпо же ѥ҆сть є҆мꙋ҃ оубо, не ѡ҃красти тꙋ҃же-
го ло҆жа· и҃ сѫщи женѣ въ и҃сходѣ кръвии҃ е҆а· не прии-
блиꙁит са҆ къ нен· въꙁбранѣет бо ꙁаконь ѡ҃ сего·
7a И҃ ꙋ҃ко҆ꙋ не наснити· и҃ ꙁаи҃мь длъженьи҃ ѡ҃да҆стъ· и҃ вы-
щенїа не въсхытить· Ѥ҃ꙁсего глаа҆ства ꙗ҆вит са҆ про-
щень· по сем же протаженїе правдѣ сказаѣть·
7b Ѯлѣбъ свои҃ а҃лыномоу҃ да҆сть, и҃ нагаго ѡ҃блѣчеть
въ ри҃зѫ҃· Не довлѣт бо не тꙋ҃їа, ѥ҆же не ѡ҃тати тꙋ-
жѐего· нѫ҃ и҃ прии҃ти ѡ҃бещиикы, къ своемоу҃ и҃мѣ-
нїю просащѫ҃· 8a Сре҆бра своего҆ въ радость не въ-
да҆стъ, и҃ прибытка не възме҆ть· И҃ сѐ въсе ѥ҆же на-
рече ниинѣ, глаа҆ства сѫ̂ ѡ҃бличенїа· 8b ѡ҃ непрадвы ѡ҃-
вратить ржкѫ҃ своѫ҃· и҃ сѫ̂ сътворитъ межоу҃ мѫжѐ
и҃ подꙋгомъ свои҃мъ· и҃ꙁскорѣ ѡ҃ беꙁаконии҃ въꙁбра-
нѣе҆ть· и҃ а҆ще праведи҃е са ꙗ҆вить сѫдии҃· не на подарї·

19-20 выщенїа lege вѣсхыщенїа 25 въ радость] ἐπὶ τόκῳ
30 подаръ҆ї Щ

8 ѥ҆сть] ἔσται S / = *II* 534 Tht. 10 на] πρός S / επι A'' Clem; εις 410 помыслъ] ἐνθυμήματα S / επιθυμ. *II* Tht.; ειδωλα 36 19 и҃$_2$] om. S / = *L''*-449 Tht. 22 а҃лыномоу҃] = S / pr. επι 48 23 въ ри҃зѫ҃] om. S B *L''*-36-46 La^{cs} Bo Arm Clem. Tert. Cypr. / = Q^{mg} (om. εν)-147'; ιματιον rel. 25 Сре҆бра] pr. καί S / = 967 V-449 Tht. 27 ѡ҃] pr. καί S / = *O''*-62 *L''* *C''*-86'-239' 106 Tht. 28 и҃] om. S / = 967 *L''* Tht. сѫ̂] + δίκαιον S 29 и҃] + ἀνὰ μέσον S / = V-46 Tht.

1 cf. IV Regn 24:17-18; II Par 36:11

ἢ ἀπέχθειαν ἐκφέρων τὴν ψῆφον: εἶτα συντόμως:
9 Καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δικαιώματά μου πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτά: δίκαιος οὗτός ἐστι, ζωῇ ζήσεται, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ὁ τὰ εἰρημένα, φησί, πάντα πεποιηκὼς, καὶ τῶν ἀπειρημένων πάντων ἐλεύθερος, καὶ τῇ τοῦ δικαίου προσηγορίᾳ τιμηθήσεται, καὶ τοὺς τῆς ζωῆς τρυγήσει καρπούς.
10 Καὶ ἐὰν γεννήσῃ υἱὸν λοιμὸν, ἐκχέοντα αἷμα, καὶ ποιοῦντα ἁμαρτήματα.
Εἶτα συντόμως [...]:
11α "Ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐ πορεύεται."[1]

Ἀλλ "ἕκαστον τῶν ἤδη ἀπηγορευμένων εἰργάσατο"[2] [...].
13β Ζωῇ οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησε, θανάτῳ θανατωθήσεται, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται.
Οὐδὲν, φησὶν, ὁ παράνομος ἐκ τῆς πατρῴας ἀρετῆς ὠφεληθήσεται, ἐναντίον ἐκείνῳ προαιρούμενος βίον, ἀλλὰ τῶν οἰκείων σπερμάτων δρέψεται τοὺς καρπούς.[3]
14 Ὅταν δὲ, φησὶ, γεννήσῃ υἱὸν, καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησε, καὶ φοβηθῇ, καὶ μὴ ποιήσῃ κατὰ ταύτας.[4]

Εἶτα ἐφεξῆς λέγει: Ὅτι τῆς τῶν εἰδώλων ἑαυτὸν λατρείας ἀπήλλαξε,

---

[1] Ez 18:11β, 12 et 13α om.

[2] Haec ad Ez 18:11β-13 se referunt

[3] Ez 18:11-13β et comment. segm. transp.

[4] Ez 18:15-17α om.

нн на гнѣвь· ѝзнóса ѡ҃сѫ́женїа· по сéм же вѣскорѣ
поре́уе ꙗ҃снѣѐ· 9 И҃ въ заповѣдехь мои҃ походнть· ѡ҃- 𝔊𝔩𝔵
правленїа моа҃ сънабдѣль е́сть· ꙗкоже сътвори та҃
ꙗкоже правднвь съ е́сть· жи́знь жи́тн ѝма҃ гл҃еть а҃до-
нан г҃ь· С҃творнвы ре҃нное вѣсе· ѝ ѡ҃ вѣзбраненнн҃ нхъ 𝔊𝔩𝔵
унсть вѣсѣ̃ поуьтень бѫдеть· ѝменемъ праведна-
а҃го· ѝ пло҃ жизньны ѡ҃бьеѐмлеть· 10 И҃ а҃ще родить с҃нь ра- 𝔊𝔩𝔵
сыпатель, проливаѫ́щьи кр҃ве́вь· ѝ творѧщнн҃ грѣхь·
11 ѝ въ пѫть ѡ҃ц҃а своего́ правдниаа́го не ходи· нѫ ѝ на
гора҃ жрѣль е́сть· ѝ женѫ подроугa своего́ ѡ҃скврънавн-
ль е́сть· 12 ѝ оубогаа́го ѝ ннщаго прѣѡ҃бидѣль е́стъ·
ѝ вѣсхыщенїе вѣсхытнль е́сть· ѝ кумиромъ положн
о҃у҃н свои҃· безаконнїе сътвори 13 съ плодомъ· анхоѐ прн-
а́ль е́сть съ жизни, не живетъ вѣсѣ сн҃ безаконїа съ-
творн· см҃ртна бмре́ть· кр҃ве́вь его́ на немъ бѫдетъ·
16 Ѧзкратцѣ наре́къ вѣсе г҃ла· ннуьсоже безаконнникъ 𝔊𝔩𝔵
не прнѐмлеть на оуспѣ҃ ѡ҃ правдъ ѡ҃у҃ь· съпротнвь
дѣлесемъ его́ тво́ра· своих҃ бо сѣмень прнѝметь
плоды, вѣсѣ бо вѣзбранена сътво́рн· 14 И҃ще ан родить 𝔊𝔩𝔵
с҃нь· ѝ внднть грѣхы ѡ҃ц҃а своего́ а҃же сътворнль е́сть·
ѝ оубои҃т са҃, ѝ не сътворнть по не́мъ· 15 на горахъ нѣ-
сть ꙗ҃лъ· ѝ о҃у҃ню своею҃ нѣсть положнлъ къ помы-
сломъ домъ ї҃зра҃ва· ѝ жены подрѫга своего́ не ѡ҃скврѣ-
навн· 16 ѝ у҃а҃коу не наси́лн· ѝ въ за́нмъ не за҃м҃· ѝ вѣсхы-
щенїа не вѣсхытн· хлѣбь свои҃ а҃льуноу да́стъ· ѝ на-
га ѡ҃дѣа ризо́а· 17 ѝ ѡ҃ непрaвды ѡ҃вратн ржкѫ своѧ·
растаа҃ ѝ множьства не вѣзѧ· правдѫ сътво́рн· ѝ въ
заповѣдѣ́ мои҃ ходи· не скончѣ́т са҃ въ непрaвдѣ ѡ҃-
ц҃а своего́; ѝ живетъ· Ѡ҃ сем же по рѧдоу г҃леть· ꙗко 𝔊𝔩𝔵
ѡ҃ слоужбы коумирскы бдалеун са҃· ѝ безаконнїю

---

13 о҃у҃н] ὁ oculo similis 22 о҃у҃ню] ὁ oculo similis

2 поре́уе lege προφεύε

4 г҃ле Щ 29 живетъ] живь бѫдѣ҃ Щ

2 въ] om. S / = 967 *L''* Tht. мои҃] = S / αυτου V походнть] πεπόρευται S / = *II* 534 2-3 ѡ҃правленїа] pr. καί S / = B 967 O^{-Syh}-407 106' 4 ꙗкоже] om. S 4-5 а҃донан] om. S B 967 26 403' 544 La^{cs} Bo / = rel. 8 грѣхь] ἁμαρτήματα S 967 / = B 88 106 9 ѝ$_2$] om. S / = 534 10 жрѣль е́сть] ἔφαγε S 12 ѝ$_1$] = S / om. 46 и$_2$] pr. καὶ ἐνεχυρασμόν οὐκ ἀπέδωκε S 13 плодомъ] + ἔδωκε καί S 14 сн҃ безаконїа] transp. S 19 И҃ще ан] ἐὰν δέ S / και εαν 46; οταν δε Tht. 20 грѣхы] πάσας τὰς ἁμαρτίας S / π. τας ανομιας 46 ѡ҃ц҃а своего́] = S / om. 311 а҃же сътворнль е́сть] = S / om. 763^{txt} 21 по] = S / om. 449 22 къ] εἰς S / επι 449 *cI*-403' 106 544 22-23 помысломъ] = S / επιθυμηματα *C* 26 ризоа] om. S B A La^{sc} Bo Arm / (※ O^{-Q}) = rel. ѡ҃вратн] = S / εστρεψε 449 27 ѝ] οὐδέ B A''-410 Arab / = rel. 28 не скончѣ́т са҃] = S / pr. ουτος O^{-Q}-62 *L''*-403' 29 ѝ] om. S / αλλα Tht.

καὶ τῆς τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ παρανομίας οὐ κεκοινώνηκε, γάμοις τε ἀλλοτρίοις οὐκ ἐπεβούλευσε, πᾶν εἶδος πλεονεξίας ἐμίσησε, τὴν δὲ δυνατὴν θεραπείαν τοῖς δεομένοις προσήνεγκεν, τῶν μὲν λιμὸν ἐξελαύνων, τοὺς δὲ περιβάλλων καὶ γυμνότητος ἀπαλλάττων, καὶ πάσας ὁμοῦ τὰς ἐντολὰς διεφύλαξεν.[1]

17β Οὐ τελευτήσει οὗτος, φησὶν, ἐν ταῖς ἀδικίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ ζωῇ ζήσεται.[2] [...]

18 Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ, φησὶν, ἐπειδὴ θλίψει ἔθλιψε, καὶ ἅρπαγμα ἥρπασε, καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ.

19α Καὶ εἴπατε, Τί οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ;

Ὑμεῖς δέ, φησὶν, ἀδίκως κρίνοντες βούλεσθε τοῦ παρανόμου τὸν υἱὸν τιμωρίαν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ὑπομεῖναι, καὶ ἀλλήλων πυνθάνεσθε, Τί δήποτε τὰς τοῦ πατρὸς παρανομίας οὐκ ἔτισεν; [...]

19β "Ὅτι ὁ υἱὸς [...] δικαιοσύνην, καὶ ἔλεον ἐποίησε, πάντα τὰ νόμιμά μου συνετήρησε, καὶ ἐποίησεν αὐτὰ, ζωῇ ζήσεται."

Ἐπειδὴ οὐ τὴν αὐτὴν ὥδευσε τῷ πατρὶ, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν ὁδὸν τῆς τοῦ πατρὸς προετίμησεν, ἄξιον εὗρατο τῆς ὁδοῦ τὸ τέλος.

20α Ἡ δὲ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα αὕτη ἀποθανεῖται, ὁ υἱὸς οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,

[...] Τὰ αὐτὰ πάλιν σαφέστερον καὶ συντόμως παρεδήλωσε:

20β " Δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτὸν ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου ἐπ' αὐτὸν ἔσται."[3]

Πολλάκις τὰ αὐτὰ λέγει, βεβαίαν αὐτῶν τὴν μνήμην ἐν τοῖς ἀκούουσι γενέσθαι βουλόμενος.

21 Καὶ ὁ ἄνομος ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, καὶ φυλάξηται πάσας τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσῃ κρίμα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἔλεον, ζωῇ ζήσεται, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ.

22 Πάντα δὲ παραπτώματα αὐτοῦ ὅσα ἐποίησεν, οὐ μνησθήσεται αὐτῷ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, ᾗ ἐποίησε, ζήσεται.

Τοσοῦτον δὲ, φησὶν, ἀπέχω τοῦ δίκας ἕτερον ὑπὲρ ἑτέρου εἰσπράξαι, ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν παραβάτην τοῦ νόμου, κἂν μυρίας παρανομίας ἐργάσηται, μεταβαλλόμενον, καὶ μεταμελείᾳ χρώμενον, καὶ τὴν τῆς δικαιοσύνης ὁδὸν προαιρούμενον, καὶ δέξομαι, καὶ ζωῆς ἀξιώσω. [...]

23 Οὐ μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου, λέγει

---

[1] Haec ad Ez 18:15-17α se referunt

[2] Ez 18:17 et comment. segm. transp.

[3] Ez 18:20α-β et comment. segm. transp.

домоу їꙁ҃ва не прнѡ́пщн сѧ· н҃ на мальженства тѫ́жа
не помысан· н҃ вѣсе ѡ́бланѵенїе гла̑ное вѣзненавндѣ· сн-
ланжа̀ же цѣлбе творѧщнмь пода́сть· ѡ́вы напнтаѧ
а̀ дроугыа ѡ́дѣѧ· нны же нꙁбавлѣѧ нꙁ бѣ̂· 18 **Ѻ҃ць бо его**
пеѵѣлн сѣскрѣбн· н҃ вѣсхыщенїе вѣсхытн· н҃ сѣпро-
тнвно сѣтворн срѣдѣ людннь· н҃ ѹ҆мреть вѣ непра-
вдѣ своен̑ 19a **рекосте· ꙗ҆ко нѣсть прнмль сн҃ь неправды**
ѡ҃ца̀ своего· вы ѹ҆бо неправеднѣ сѫдѧще· велнте беза-
конннка сноу ка́знь прнмтн· н҃ самн сѧ вѣпрашаѣте
глаще· ѵто сѐ ѹ҆бо да не прнмѣть ка́знн, за беꙁаконїе ѡ҃ѵе·
19b **Ꙗ҆ко сн҃ь правдж н҃ мл҃ть сѣтворн· вѣсѧ ꙁаконы моѧ сѣ-**
набдѣ н҃ сѣтворї ѧ· н҃ жнꙁнь жнветь· Ѯламаже вѣ тѣ-
же пѫть не ходн вѣ нже н҃ ѡ҃ць· нж̑ мон̑ пж̑ паче ѡ҃ца̀ н҃-
ꙁво́лн· подобень ѡ́брѣте пѫтн до конца· 20 **Ꙗ҆ша же сѣ-**
грѣшажщна та̑ ѹ҆мреть· н҃ сн҃ь не вѣзмѣ̑ неправды
ѡ҃ца̀ своего· правдневаго на не́мь бждетѣ· н҃ беꙁаконїе
беꙁаконннка на не́мь бждетѣ· Тоже̑ пакы накра-
тцѣ, ꙗ҆снѣе скаꙁаѣтѣ· многажн̑ бо тоже̑ глетѣ·
ѹ҆тврѣдntн хотѧ памѧть к҃· вѣ слоусѣхѣ слышж-
щнн̑· 21 Н҃ **беꙁаконннкь а́ще сѧ ѡ́братнть· ѡ҃ вѣсѣхѣ**
беꙁаконннй̑ ꙗ҆же е̑сть творнлъ· н҃ сѣнабднть вѣсѧ
ꙁаповѣдн моѧ· н҃ сѣтворнть сж̑ н҃ правдж н҃ мл҃ть·
жнветь н҃ не ѹ҆мреть· 22 **вѣсѣ сѣгрѣшенїа̀ е̑лнко бж-**
детъ сѣтворнлъ, не помѣнѫт сѧ е҆мꙋ· вѣ правдѣ
е҆го ѧ҆же сѣтворн жнвь бждѣ̑· Толнко ждалѣѧ сѧ
да не сѣтворѧ сжда· н҃номꙋ ꙁа н҃ного· ꙗ҆ко н҃ самого
того беꙁаконннка а́ще· н҃ многажн̑ прѣстжпнль е҆-
сть ꙁаповѣ̑ моѧ· н҃ покаѣт сѧ, н҃ нꙁволнть правѣ̑ныи̑
пж̑· н҃ прнн҃мж н̑, н҃ жнꙁнн вѣчнѣн спо̑бла н̑· 23 **Ѯда вѣ-**
схощеть, вѣсхощж ли смр҃тн грѣшннка· глетъ

---

3 творѧщнмь] τοῖς δεομένοις

1 прнобщй сѧ Щ

5 пеѵѣлн] pr. ἐάν S вѣсхыщенїе вѣсхытн] transp. S / = 967 *L''* Tht. н҃$_2$] om. S 6 ѹ҆мреть] ἀποθανεῖται S / -θανει 87*; απεθανεν *L'*-V Tht. 7 рекосте] καί ἐρεῖτε S / = *L'*-V Tht. ꙗ҆ко] pr. Τί S / = A''-410 147 V 534; om. Tht. сн҃ь | неправды] transp. S B A Q-62 / = rel. 11 правдж н҃ мл҃ть] = S / pr. κριμα και *L''* Tht. вѣсѧ] = S / pr. και 36 моѧ] = S / om. V 15 та̑] om. S B 62' 106 / (※ O^{-Q}) = 967 rel.; + και *L* 16 своего] om. S B 967 407 La^{S} ζ = rel. правдневаго] pr. οὐδὲ ὁ πατὴρ λήμψεται τὴν ἀδικίαν τοῦ υἱοῦ S / = *II*-46 91 106 544 20 Н҃] = S / таде легеι κυριος παντοκρατωρ **P** сѧ ѡ́братнть] ἀποστρέψῃ S / επιστρεψη 88 *L''* 239' Tht.; αποστραφη A''-106'-403'; αποστρεψει **P** 21 беꙁаконннй̑] + αὐτοῦ S **P** 22 сж̑ н҃] om. S **P** / = *L''* Tht. правдж н҃ мл҃ть] δικαιοσύνην καὶ ἔλεος S / δικ. και ελεον *L''* Tht.; τα δικαιωματα μου **P** 23 жнветь] ζωῇ ζήσεται S **P** н҃] om. S B 147 / = 967 rel. **P** сѣгрѣшенїа] + αὐτοῦ S / = **P** 23-24 бждетъ сѣтворнлъ] ἐποίησεν S **P** 24 помѣнѫт сѧ] μνησθήσεται S / -σονται *C'*-86-239'; μνησθωσιν **P** е҆мꙋ] om. S **P** / ετι *II*, (※ *O*) = *O' L''* Tht. вѣ] = S / pr. αλλ᾽ **P** 25 е҆го] = S / om. **P** 29 Ѯда] μή S / ου μη L^{-36}-(51*) Tht.; οτι ου **P** 29-30 вѣсхощеть, вѣсхощж ли] θελήσει θελήσω S / βουλομαι **P** 30 грѣшннка] ἀνόμου S / = 147' V **P**

col. 976C–977D

Ἀδωναῖ Κύριος, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν;
Οὐ τὸν θάνατον, φησί, τοῦ ἀνόμου ἀλλὰ τὴν μετάνοιαν ποθῶ: οὐδὲ γὰρ ἵνα κολάσω, τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν ἐδημιούργησα, ἀλλ' ἵνα ζωῆς μεταδῶ [...]: οὐ γὰρ ἂν προφήταις ἐνέπνευσε, καὶ ἀποστόλους ἀπέστειλε [...], καὶ γέενναν ἀπειλεῖ, κολάζειν βουλόμενος [...]: ταῦτα πάντα διατελεῖ ποιῶν, ἵνα τῶν ἠπειλημένων ἐλευθερώσῃ δεινῶν. [...]
24 Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι ἀδικίαν, κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ μὴ ζήσεται: πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησεν, οὐ μὴ μνησθῶσιν: ἐν τῷ παραπτώματι, ᾧ παρέπεσε, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ, αἷς ἥμαρτεν, ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται.
Ὥσπερ, φησίν, εἴ τις τῶν παρανόμων, τὸν πρότερον βδελυξάμενος βίον, τὸν ἐναντίον προέλοιτο, δέξομαι τὴν μετάνοιαν [...]: οὕτως, εἴ τις τῶν δικαίων παντελῶς τὴν τῆς δικαιοσύνης καταλιπὼν ὁδὸν, εἰς τὴν ἑτέραν τράπηται, πάντα μὲν τὸν πρότερον ἀπολέσει δρόμον, πρόσφορον δὲ τῇ ὁδῷ εὑρήσει τὸ τέλος [...]. Ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὡς οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, Ἐὰν ἁμάρτῃ, ἀλλ' "Ἐὰν ἀποστραφῇ ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας, ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος;" ἐπεὶ προσπταίουσι καὶ τῶν εὐσεβῶν τινες, ἀλλ' ἀνιστάμενοι πάλιν αὐτὴν ὁδεύουσι τὴν ὁδὸν [...].
25 Καὶ εἴπατε, φησίν, Οὐ κατευθύνει ἡ ὁδὸς Κυρίου: ἀκούσατε δὴ οἶκος Ἰσραὴλ, Μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; [...][1]

[1] Ez 26-28 om.

1 **а҆донан гⷭ҃ь· ꙗ҆коже ѡ҆братнтн сѧ є҆моу ѡ҃ пⷭҭн зла҆̃, и҆**
2 **жнвꙋ бытн** Ⅱе сиⷬҭь о҆убо̀ вола грѣшнка нⷯ пока-
3 а҆нїе· нѣсмь бо сътво́рлъ ве́щь ѵ҆ѵ҃ѧ на пока а҆нїе,
4 нⷯ да жнзнь є҆н подамъ· а҆ще бо бн хотѣлъ мⷯунтн
5 ѵ҆кы· то҃ не бн поустнлъ прⷪ҃къ и҆ а҆пⷭ҃ъ· проповѣдаⷯ-
6 щⷯ мⷯуенїе вѣуное· сѐ бо вѣсе творнть, да и҆збавнть
7 ѡ҃ запрѣщенныи҃ мⷯкъ· 24 И҆ **а҆ще сѧ съвратнть правдн-**
8 **выи҃ съ пⷯтн своє́го· и҆ сътворнть непра́вдⷯ· по вѣсѣ-**
9 **мь безаконїемъ, ꙗ҆же є҆сть сътворнлъ безако́ннкъ·**
10 **а҆ще сътворнть не жнветь· вѣсѧ правды є҆го а҆жѐ есть**
11 **сътворнлъ· не помѣнѧт сѧ въ грѣсѣ ꙗ҆мже паде сѧ·**
12 **и҆ въ грѣсѣхь є҆го а҆же съгрѣшн, въ нн҃ ꙋмре́тъ·**
13 И҆коже ꙋбо є҆гда кто ѡ҃ безаконнкъ· правыѧ жнзнн
14 своѧ съгнⷯшав сѧ· съпротнвныи҃ семоу и҆збереть
15 прнн҃мⷯ пока а҆нїе є҆го· тако҆̂же и҆ а҆ще ѡ҃ правднвы҃и
16 кто· правды пⷯ҃ ѡ҆ставнвь, на ꙗ҆н сѧ съвратнть пⷯ҃·
17 вс҆̂ прѣвы пⷯтъ погоубнть· подобень же пⷯтн своє҆-
18 мꙋ ѡ҆бращеть конець· ѕказати же лѣпо є҆сть сѐ сло-
19 во· не ре́че· а҆ще съгрѣшнть правднвы҃и· нⷯ вѣша,
20 а҆ще сѧ съвратнть ѡ҃ правды своє҆̃· и҆ сътворнть не-
21 правдⷯ· по вѣсѣмъ неправдамъ а҆же сътворнлъ є҆̂
22 безаконннкъ· многаⷯ҃н ꙋбо и҆ доброн҃ съгрѣша-
23 ть· нⷯ пакы въстаⷯще, въ тъ҆̂же пⷯ҃ ходать· 25 И҆ **рѣсте**
24 **не ꙋправнт сѧ пⷯть гⷭ҃нь· слышнте ꙋбо́ дѡ́ме і҆зⷭ҃лв·**
25 **є҆да пⷯть мои҃ не ꙋправнт сѧ·** 26 **є҆гда съвратнт сѧ**
26 **правднвы҃ ѡ҃ правды своѧ· и҆ сътворнть грѣхь·**
27 **грѣхъ ижѐ е҆̈стъ сътво́рлъ въ не́мъ ꙋмре́тъ·** 27 **и҆ є҆-**
28 **гда ѡ҆братнт сѧ безаконнкъ ѡ҃ безаконїа своє҆-**
29 **го, є҆же е҆̈сть сътворлъ· и҆ сътворнть сⷯ҃ и҆ правⷯ҃·**
30 **тⷯ҃ дⷯ҃ш своѧ сънабдѣлъ є҆сть·** 28 **и҆ внд҃ѣ и҆ ѡ҆братн сѧ**

---

13 правыѧ lege прьвыѧ

1 а҆донан] om. S **P** / = *L''* Tht. пⷯтн] = S **P** / + αυτου *L''*-46 7 И҆ а҆ще сѧ съвратнть правднвы҃и] ἐν δὲ τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον S / και εν τω απ. δικαιον *L''* Tht.; = **P** 8 пⷯтн] δικαιοσύνης S **P** сътворнть] ποιήσῃ S 967 / -σαι *L'*-V-46 Tht.; -σει **P** непра́вдⷯ] = S / ανομιαν **P** 8-10 по вѣсѣмь ... жнветь] = S / om. **P** 9 безаконїемъ] = S / αδικιας Tht. 10 а҆ще сътворнть не жнветь] om. S / + (※ *O*$^{-Syh}$) και ποιηση (-σει *O*) και (ου Q^{c}-407) ζησεται *O*$^{''-Syh}$; εαν ποιηση ου (+ μη Tht.) ζησεται *L''* Tht. 11 грѣсѣ] + αὐτοῦ S **P** 25 ꙋправнт сѧ] + οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν οὐ κατευθύνει S / = 147 *II* **P** 26 своѧ] αὐτοῦ S / om. **P** сътворнть] ποιήσῃ S / -σαι *L'*-V; -σει **P** 27 грѣхъ ... ꙋмре́тъ] καὶ ἀποθάνῃ, ἐν τῷ παραπτώματι S / = **P**; + και αποθανειται εν αυτω, εν τω παρ. *L*-V и҆же] ᾧ S / οτι **P** 29 сътворнть] = S / ποιησαι **P** 30 и҆ внд҃ѣ] om. S B La^{s} Co Arab Constit. Fulg.ep.7,10 **P** / (※ *O*) = rel.

Ταύτην μου, φησὶ, τὴν δικαίαν ψῆφον ὀρῶντες ἀδικίαν τολμᾶτε κατηγορεῖν; καὶ μὴν ἔδει ὑμᾶς καθ' ὑμῶν αὐτῶν τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι, ὅτι τοιαύτην ὀρῶντες παρὰ τῷ κριτῇ δικαιοσύνην προαιρεῖσθε τὴν ἀδικίαν. εἶτα τὰ αὐτὰ πάλιν συντόμως διέξεισι καὶ ὁ δίκαιος εἰς τὴν ἐναντίαν τρεπόμενος τῷ τῆς ἁμαρτίας θανάτῳ παραδοθήσεται, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς πάλιν μετανοίᾳ χρώμενος [...], ζωὴν ἐκ τῆς μεταμελείας καρπώσεται.

29 [...] ὁ οἶκος Ἰσραὴλ λέγει: Οὐ κατορθοῖ, ἡ ὁδὸς Κυρίου: μὴ ἡ ὁδὸς Κυρίου οὐ κατορθοῖ, οἶκος Ἰσραήλ; οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν οὐ κατορθοῖ;[1] [...]

30α Διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος. [...]

30β Ἐπιστράφητε καὶ ἀποστρέψατε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται ὑμῖν εἰς κόλασιν ἀδικίας.

31 Ἀπορρίψατε ἀφ' ἑαυτῶν πάσας τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμὲ, καὶ ποιήσατε ἑαυτοῖς καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινὸν, καὶ ἱνατί ἀποθνήσκετε, οἶκος Ἰσραήλ.

Καταλείψατε, φησὶ, τὴν τῆς ἀσεβείας ὁδὸν, καὶ ἑτέραν ἀναδέξασθε γνώμην, καὶ εἰς τοὺς ἐμοὺς ῥέψατε νόμους, ἵνα μὴ θάνατον ἐκ τῆς πονηρίας καρπώσησθε. Καρδίαν γὰρ καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν, τὴν ἐπὶ τὰ ἀμείνω τῆς ψυχῆς τροπὴν προσηγόρευσεν. [...]

32 Διότι οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἀποθνήσκοντος, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, ἐπιστρέψασθε καὶ ζήσεσθε.

Εἰδότες, φησὶν, ὡς οὐ τὴν κόλασιν, ἀλλὰ τὴν μεταμέλειαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ποθῶ, χρήσασθε τῇ μετανοίᾳ καὶ δέξασθε τῆς ζωῆς τοὺς καρπούς. Τοῦτο καὶ ὑμῖν ἁρμόττει τὸ φάρμακον. "Οὐ γὰρ Ἰουδαίων μόνον ὁ Θεὸς, ἀλλὰ καὶ ἐθνῶν καὶ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν." Καταλίπωμεν τοίνυν τὴν τῆς κακίας ὁδὸν, ἧς τὸ τέλος ὄλεθρος καὶ ἀπώλεια, καὶ μεταμάθωμεν τὴν θείαν πορείαν, τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάγουσαν [...].

19:1 Καὶ σὺ λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἰσραήλ.

---

[1] Ez 18:29 et comment. segm. transp.

1 ѡ̓ всего безаконїа своегѡ̀ ѐже сътвори· жи́знь жив҃е
2 не ѹ̀мретъ· 29 ѝ гл҃ютъ домъ і҆зл҃ев҃ь· не ѹ̀правлѣ́ютъ пт҃и
3 гн҃ь· ѐда пт҃и мои҃ не ѹ̀правлѣтъ домъ і҆зл҃ев҃ь· ѹ̀то ваш҃ь
4 пт҃ь ѹ̀правлѣ́ютъ· С҃нн҃ѣ ѹ̀бо виднѣе пра҃вднѣйшїи сн҃ъ
5 сп҃и мои҃· непра҃вды дръзаете гл҃ати· лѣпо бы бѣ до самѣ̀
6 себе хоулѧ доглаголовати· ѝако толикѫ пра҃вдѫ ви-
7 дѧще, сѫдїа непра҃вдѣ волисте· по сем же паки въ кра-
8 тцѣ сказае́ть· ѝако ѝ пра҃вднѣйшїи съвратив҃ сѧ на съ-
9 против҃ный пт҃и, ѹ̀мретъ въ грѣсѣ̀ своихъ· ѝ безако-
10 нники покаи҃ сѧ ѡ̓ грѣха· жи́знь прихлодить·
11 30 С҃его дѣлъ комоужо̀ по пт҃и его· ѡ̓спѣ́хъ ва́мъ доме
12 і҆зл҃ев҃ь· гл҃ютъ а҆донаи҃ гь҃· ѡ̓вратите сѧ, ѝ ѡ̓вр҃ѣзѣте сѧ
13 ѡ̓ всѣхъ неѹ҃ствнѣ̀ вашѣ̀· ѝ не бѫдетъ ва́мъ на мѫже-
14 нїе· непра҃вды 31 ѡ̓вр҃ѣзѣте ѡ̓ себе· ѝ всъ неѹ҃стїа ва-
15 ша, ѝже неѹ҃ствовасте къ мнѣ· ѝ сътвори себѣ
16 ср҃це но́во ѝ д҃ховно· вскѫ́ бо ѹ̀мираете до́ме і҆зл҃ев҃·
17 Ѡ̓ставите ѹ̀бо пт҃и неѹ҃стїа· ѝ и҃нь въземѣте оу҃мъ· ѝ въ
18 мои҃ законы прѣклонните сѧ· да не см҃ртн ѡ̓ злобнѣ̀
19 прихлодите· ср҃це бо но́во ѝ д҃ховно· на ѹ̀ншн нѫ ѡ̓-
20 браще́нїе нарнчетъ· 32 И҃ко не хощ҃ѫ см҃ртн ѹ̀мираю҃-
21 ш҃аго гл҃ютъ а҆донаи҃ гь҃· ѝкоже ѡ̓вратитн сѧ е҆мꙋ ѡ̓
22 пт҃ти ѐго· ѝ ѡ̓вратите сѧ ѹ̀бо ѝ живи бѫдете·
23 Вѣдѧще ѹ̀бо ѝко не мѫженїю хо́щ҃ѫ гр҃ѣшнаа҆го· нѫ по-
24 каанїе ѐго люблѧ· тр҃ѣбоуе́те покаа҆нїа, ѝ прини́мете
25 живо́тный пла҃· сн҃ цѣлба и҃на е҆́сть строи́на· нѣсть бо
26 жидомъ ѐдининѣмь бз҃· нѫ ѝ стра́намъ всемѫ̀ зе́млѧ·
27 тъ҃же са́мь гь҃ въсѣмь· простирлѧ на всѧ мт҃ь своѧ
28 мл҃ѧщ҃ѫ сѧ е҆моу· ѡ̓ставнмъ ѹ̀бо пт҃и злобный, е҆́-
29 гоже конець е҆́сть пагоуба· ѝ познаи҃мь бжнѣ̀ пт҃и· и҃-
30 же на нб҃о въздодѣ̀· 1 Ты҃ же възми плаѹ҃ь на кнѧза і҆зл҃ва·

16, 19 д҃ховно lege доухъ новъ 19 нѫ] τῆς ψυχῆς 25 нна] καὶ ὑμιν 27 простирлѧ] πλουτῶν 29-30 и҃же Щ

1 безаконїа] ἀσεβειῶν S **P** / = 147' 534 2-3 і҆зл҃ев҃ь ... і҆зл҃ев҃ь] = S **P** / om. V 3 мои҃] = S **P** / κυριου Tht. 4 ѹ̀правлѣ́ютъ] pr. οὐ S **P** 11 С҃его дѣлъ] om. S B 967 *C''*-86' 106 La^{S} / (※ *O*) = rel. **P** 11-12 доме і҆зл҃ев҃ь] = S / om. **P** 12 а҆донаи҃] om. S B 967 La^{S} **P** / = rel. ѡ̓вр҃ѣзѣте сѧ] ἀποστρέψατε S / επιστρεψατε **P** 14 ѡ̓ себе] ἀπὸ ἑαυτῶν S / αφ᾽ υμων **P** ѝ] om. S **P** 15 сътвори] ποιήσατε S **P** 16 д҃ховно] πνεῦμα καινόν S / + και ποιησατε πασας τας εντολας μου 36 **P** вскѫ́ бо] καὶ ἵνα τί S і҆зл҃ев҃ь] = S **P** / + λεγει κυριος 36 21 гл҃ютъ а҆донаи҃ гь҃] λέγει κύριος S 967 B / = rel.; om. **P** 21-22 ѝкоже ... бѫдете] om. S B 967 La^{S} Co Arab Hi.ep.122,1 / ως το επιστρεψαι (αποστρ. *II*) αυτον απο της οδου αυτου (-της 311) της πονηρας (om. της πον. *III* Tht.) και ζην (ζωην 48) αυτον (την ψυχην αυτου *III* Tht.) λεγει αδωναι κυριος επιστρεψατε ουν και ζησατε 62 (και επιστρεψασται και ζησεται pro επιστρ. ουν και ζησ.) *L''* Tht. (επιστρεψασθε και ζησεσθε pro επιστρ. ουν και ζησ. *L''* Tht.); (※ *O*) και επιστρεψατε και ζησατε (-σετε Q^{c} 449 *C'*-130-233-86'239'; -σεσθε 147' 534 106 544) rel.; ως το αποστρεψαι απο της οδου αυτου. και ζην την ψυχην αυτου **P** 30 Ты҃ же] = S / + υιε ανθρωπου 36

2α Καὶ ἐρεῖς: Τί ἡ μήτηρ σου λέαινα;
Τὰ συμβησόμενα, φησὶ, τῷ τοῦ Ἰσραὴλ βασιλεῖ, δι' ὧν αὐτὸν θρηνεῖς, προαγόρευσον. Βασιλέα δὲ Ἰσραὴλ οὐ τὸν ἐν Σαμαρείᾳ καθήμενον λέγει: πάλαι γὰρ ἐκείνη κατελύθη ἡ βασιλεία: ἀλλὰ τὸν ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Πάντων γὰρ [...] ὑπολειφθέντων ὁ τοῦ Ἰούδα βασιλεὺς ἐβασίλευε. Μητέρα δὲ τοῦ βασιλέως τὴν Ἱερουσαλὴμ προσηγόρευσεν [...], λέαιναν δὲ αὐτὴν καλεῖ [...].
2β "Ἐν μέσῳ λεόντων ἐνεμήθη." [...]. "Τῶν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνε σκύμνους αὐτοῦ."
Σημαίνει δὲ τὰ μετὰ τὸν Ἰωσίαν συμβάντα: τέτταρες γὰρ βασιλεῖς ἐν ὀλίγῳ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἠγήσαντο, Ἰωάχαζ, Ἰωακεὶμ, Ἰεχονίας, Σεδεκίας.
3 Καὶ ἀπεπήδησεν εἷς τῶν σκύμνων αὐτῆς: λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγεν.
4 Καὶ ἤκουσε περὶ αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῷ εἰς γῆν Αἰγύπτου.
Τὸν Ἰωάχαζ λέγει, ὃς [...] τὸν πατέρα διαδεξάμενος, καὶ περὶ τὸ Θεῖον ἐγένετο δυσσεβὴς, καὶ περὶ τοὺς ὑπηκόους παράνομος: ἀλλὰ τοῦτον Φαραὼ Νεχαὼ τῶν Αἰγυπτίων ὁ βασιλεὺς δορυάλωτον λαβὼν, πεπεδημένον εἰσήγαγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον [...].
5 Καὶ εἶδεν ὅτι ἀπῶσται ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπώλετο ἡ ὑπόστασις αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς: λέοντα ἔταξεν αὐτόν.
6 Καὶ ἀνεστρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων: λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀνθρώπους ἔφαγε.
7 Καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θράσει αὐτοῦ, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν ἐξερήμωσε, καὶ ἠφάνισε γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυώματος αὐτοῦ.
Τὸν Ἰεχονίαν διὰ τούτων παρεδήλωκε, τὸν τοῦ Ἰωακεὶμ υἱόν: περὶ γὰρ τῶν γενομένων αἰχμαλώτων, καὶ ἐν τῇ ξένῃ δεξαμένων τοῦ βίου τὸ πέρας, ποιεῖται τὸν λόγον: [...]. Ἐν συντόμῳ τοίνυν διεξῆλθε τὴν τοῦ Ἰεχονίου παρανομίαν, ὃς τρεῖς μῆνας πρὸς ὀλίγαις βασιλεύσας ἡμέραις, φόνων ἀδίκων τὴν πόλιν ἐπλήρωσεν. [...]
8 Καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτῷ ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν, καὶ ἐξεπέτασαν ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συνελήφθη.
9 Καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῷ, καὶ ἐν γαλεάγρᾳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅπως ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ αὐτοῦ

2а и̑ реүешн· мт̑н твоа̀ львица· Бываѫщеѥ цр̑ю їзлвоу, и̑-
мже сѧ плаүешн ѥго проповѣ́ждь ѥмоу· сѐ же глеть, не
и̑же бѣ цр̑ь въ самарнѣ· прѣ́же бо бѣ расыпано цр̑тво·
нж̑ и̑же е̑сть въ їерл̑имѣ· въсѣм бо сконүѣвшем сѧ,
тъүїа їоу̑дина племене цр̑ь бѣа̀ше матере же и̑ цр̑ю·
львицеа їер̑имь нарнүеть· 2b Срѣдѣ лв́ъ родна сѧ ѥ-
сн· срѣдѣ лв́ъ оумножи львнүща своа̀· Ивлѣ̀ѥ-
ть ѥже бы̑ по їѡ̑снѣ· үетыре бо цр̑евъ їер̑имѣ, въ ма-
лѣ лѣ̑ бышѫ· и̑ѡахаѕъ їѡакн́имь и̑ѡхонїа· седѐ-
кїа· 3 И̑ ѡ̑скоун ѐднн̑ь ѡ̑ львнүщь ѥ̑ѧ· и̑ бы̑ лв́ъ· и̑ наоу-
үи сѧ въсхытати въсхытанїа· ук̑ы и̑ѕѣсть· 4 и̑ слы-
шашѫ ѡ̀ нем̑ь стр̑аны· и̑ ѧть бы̑ въ расыпанни̑ своѥмъ·
и̑ прнведошѫ и въ оуздѣ въ ѥгїпетъ· їѡа̀хаѕъ глеть
и̑же ѡц̑оу наслѣднь· неүьстнь бы̑ къ бо̑у· повнннн-
ком же своѥ̑мь беѕаконннкъ· сего цр̑ь ѥгїпетскы
плѣнн́ь· свѧѕана въ ѥгїпеть прнведе· 5 И̑ внд̀ѣ ю̑ѧ̑
ѡ̑ведень бы̑ ѡ̑ неѧ· и̑ погыба̀ше жнтне ѥ̑ѧ· и̑ поа̀
и̑нь ѡ̑ львнүнщь своѥ̑ лв́ъ·и̑ въүнни и̑, 6 и̑ жнвѣаше
срѣдѣ лв́ъ· лв́ь бы̑· и̑ наүун сѧ въсхытати въсхы-
шенїа· и̑ ук̑ы и̑ѕѣстъ· 7 и̑ пасѣ̀ше сѧ въ лютостн сво-
ѥ̑н· и̑ грады к̑ поусты поставн· и̑ погоубн земла и̑
конець ѥ̑ѧ· ѡ̑ гласа роутїа ѥго· Въ сѐмъ їѐхонїа ю̑а-
влѣ̀ѥть сна̑ їѡакн́имѣ· и̑ бывшн̑ѫ плѣненницѣ̀; и̑
оумершн̑ѫ на тоуж̑ен земли· сѐ сло́во творнть, въско-
рѣ оубо скаѕаѐть їехонїнно беѕаконїе· сѧ̀ бо мало
бывь цр̑ь напѧзнн гра̑ неправедны̑ оубон· 8 И̑ да́стъ
на́ нь стр̑аны ѡ̑кр̑тъ ѡ̑ земла̀, и̑ пропа на́ нь мрѣжѫ
и̑хъ· и̑ въ расыпанн и̑ ѧть бы̑· 9 и̑ положншѫ и̑ въ оу-
ѕдѣ и̑ въ пѫтѣ· и̑ прнведошѫ къ цр̑ю вавнло́нскѹ·
и̑ въврѣгошѫ и въ тъмннцѫ, ю̑ко да сѧ слышн̑ глаа̀ ѐ̑г·

---

2 плаүешн] плаүе Щ

1 мт̑н] pr. Тѣ S львица] σκύμνος S / = Q^{mg} *L'*-V Tht. 5-6 родна сѧ есн] = S / ενεμηθη *L*-V Tht. 6-7 родна сѧ ... лв́ъ] om. *II* 10 и̑$_2$] om. S бы̑ лв́ъ] transp. S 11-12 слышашѫ] = S / ηκουσε 967 534 Tht. 12 ѡ̑] κατ' S / = *L'*-V Tht. и̑ ѧть ... своѥ̑мъ] ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συνελήμφθη S / και συνελ. εν τη διαφθ. (καρδια 763^{txt}) αυτων (-του Tht.) *L''* Tht. 13 въ] + γῆν S 17 ѡ̑] ἀπ' S / εξ *L'*; επ Tht.^{P} и̑$_1$] om. S B 967 *O*$^{-Syh}$ Aeth / = rel. жнтне] ὑπόστασις S 18 и̑нь] = S / αγγελον 538 жнвѣаше] ἀνεστρέφετο S / ανεστρεφετο 88 534 106 544 19 въсхытатн] = S / pr. του V 20 и̑$_1$] om. S / = Tht. въ] om. S / = 967 A''-403'-410 *L''* Tht. 21 поусты поставн] ἐξηρήμωσε S 26-27 да́стъ на́ нь] ἔδωκαν ἐπ' αὐτόν S / = *O'* 449 *C'*-534-403' 544; επεθετο (-θεντο 51; + επ V Tht.) αυτω Q^{mg} *L''*$^{-449}$ Tht 27 ѡ̑кр̑тъ | ѡ̑ земла] transp. S / = *O'* Q^{mg} *L''* Tht. пропа] ἐξεπέτασαν S / = 46* 403' 544 28 и̑хъ] =S / αὐτου 46 и̑$_1$] om. S / = *L''*$^{-449}$ Tht. положншѫ] = S / εθετο *II* 29 въ пѫтъ· и̑ прнведошѫ] ἐν γαλεάγρα, ἠλθε S / εν γαλ. και ηγαγον αυτον Q^{mg} (om. εν γαλ.) *L''*$^{-449}$ Tht.; εν γαλ. και ηλθε 449 30 въврѣгошѫ] εἰσήγαγεν S B 967 Q-410 La^{S} / = rel.

8 cf. IV Regn 22, 23; II Par 34, 35 9 cf. IV Regn 23:30-34; 24:6-16; 25:27; II Par 36:1-10 13-16 cf. IV Regn 24:1-16 22-26 cf. IV Regn 24:6-16

μηκέτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραήλ. [...]
Ὁ δὲ Ἰωακεὶμ οὐκ αἰχμάλωτος ἀπήχθη ἀλλ' ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ ἀνῃρέθη: ὁ δὲ Ἰεχονίας τὰ προειρημένα πέπονθεν ἅπαντα: εἰκότως δὲ ὡς ἐπὶ λέοντος τὴν μὲν τῆς στρατείας προσβολὴν ὠνόμασε δίκτυα, κημὸν δὲ καὶ γαλεάγραν τὰ περιτεθέντα αὐτῷ δεσμά: ἐπειδὴ γὰρ τροπικῶς αὐτὸν ἐκάλεσε λέοντα [...]: τῷ γὰρ λέοντι καὶ τὰ δίκτυα καὶ ἡ γαλεάγρα ἁρμόττει: οὕτω ταῦτα διηγησάμενος ἐφ' ἕτερον εἶδος πάλιν μεταβαίνει παραβολῆς καί φησιν:
10 Ἡ μήτηρ σου ἄμπελος, ὡς ἄνθος ῥοιᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης: ὁ καρπὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος πολλοῦ.
11 Καὶ ἐγένετο ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν ἡγουμένων, καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ στελεχῶν, καὶ εἶδε τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς.
Ἀμπέλῳ, φησὶν, ἔοικεν ἡ μήτηρ σου, καὶ ῥοιᾷ πεφυτευμένῃ παρ' ὄχθην ὕδατος [...], καὶ ἄνθεσι κεκοσμημένῃ καὶ πολὺν βρυούσῃ καρπόν. Προσήκει δὲ ἐπισημήνασθαι, ὅτι οὐ καλὸν τὸν καρπὸν προσηγόρευσε. Διὰ δὲ τοῦ ὕδατος τὰς παντοδαπὰς τοῦ Θεοῦ ἐδήλωσε δωρεὰς, "ῥάβδον δὲ ἰσχύος" αὐτὴν τὴν βασιλείαν ἐκάλεσε. [...] Τὸ δὲ 'ἐπὶ φυλὴν ἡγουμένων' προστέθεικεν ἐπειδὴ οὐ παντὸς ἠγήσατο τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ τῆς ἡγεμονικῆς τοῦ Ἰούδα φυλῆς. [...]
12 Καὶ κατεκλάσθη ἐν θυμῷ, ἐπὶ γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καύσων ἐξήρανε τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς: ἐξεδικήθησαν, καὶ ἐξερημώθησαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς: πῦρ ἐξήρανεν αὐτὴν, πῦρ ἀνάλωσεν αὐτήν.
Τροπικῶς ἅπαντα καὶ παραβολικῶς, ὡς ἐπὶ ἀμπέλου καὶ ῥοιᾶς: ἄνεμον δὲ καύσωνα τὴν τῶν πολεμίων ἐκάλεσεν ἔφοδον, πῦρ δὲ, τὴν ἐκ τῆς θείας ὀργῆς καταλαβοῦσαν αὐτοὺς τιμωρίαν. Ἔφη δὲ ξηρανθῆναι τὰς ῥάβδους τῆς ἰσχύος, διὰ τὸ σβεσθῆναι τὴν βασιλείαν. [...]
13 Καὶ νῦν πεφυτεύκασιν αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῇ ἀνύδρῳ [...]
14α Ἐξελεύσεται γὰρ, φησὶ, πῦρ ἐκ τῶν ῥάβδων

по томъ въ гора̀ҳ нїзлѣ́ахъ· І҃ѡакі́мь не бы́ плѣнень
нн ѡ҃ведень въ вавилѡ́нь· нж̑ ѹ҃бншж̑ и҃ въ і҃ерл҃имѣ·
а̀ сё̀ въсе ѥ̀же гл҃еть, пострада і҃ѡхонїа· нарнчет же и҃
лѣ́вомъ· а̀ вол вавилонскы мрѣжамн· ѹ҃здо̀ же
и҃ пжты, свазанїе нарнчеть· ѥ̀лмаже льво́мь и҃ про-
звѣ̀· съвазажт бо и҃ сего ѹ҃ловнвше и҃· сё̀ же сни́це съ-
повѣдавь· на дроугын ѡ҃бра́зъ прнтѹн прѣстж̑-
паѥ̀тъ· 10 **Матн твоа̀ внногра̀ ѩко и҃ цвѣть шнпоуь-**
на на водѣ· нж̑ въсаже̂нїе ѡ҃расль ѥ̀го бы́· ѡ҃ воды мно́гы·
11 **и҃ бы́ ѥ̀мъ же́злъ крѣпостн· въ племене старѣ҃шнньсцѣ·**
и҃ възнесе сл въ велнчнн своѥ́мъ срѣдѣ лозїа· и҃ вндѣ
велнчїе своё, въ множествѣ лозїа своѥ́го· И҃ сё̀ пакы
къ і҃ерл҃моу гл҃еть ре́кы· внноградоу ѥ̀сть по̂бна м҃тн
твоа· и҃ шнпкѹ въсаже̂ннноу на водѣ мносѣ· и҃ процъвте
и҃ съствори пло̂ мно́гъ· разоумѣ҃н же пло̂ недобръ сж̑ць
водо̀ же нарнчеть въсл дары бжна· же́зломь же кръ-
пости ц҃рь ѥ̀го прозываѥ̀ть· а̀ ѥ̀же рече въ племене ста-
рѣ҃шнньсцѣ· не ц҃рствова бо въсемоу і҃зл҃ю· нж̑ тъ-
ѹ҃ї҃л і҃ѹднноу племенн· се бо старѣ҃н ѥ̀сть въсѣхь пле-
мень жндовскъ· 12 И҃ ѡ҃бломн сл въ і҃ѧро́стн, на зелла̀ по-
врѣжень бы́· и҃ вѣтръ зноѥ́нь посоушн нзборъ ѥ̀го· ѡ҃-
тоумѣстншж̑ сл и҃ ѡ҃поустѣшж̑ жезлн крѣпостї его·
ѡ҃гнь посоушн нзбо́ръ ѥ̀го· и҃ тоумѣстншж̑ и҃ ѡ҃поустѣ-
шж̑ жезлн крѣпостї ѥ̀го· ѡ҃гнь посоушн и҃· ѡ҃гнь потрѣ-
бн и҃ 13a **въ поустынн·** І҃въсе прѣмѣненїемь сло́весныймъ·
и҃ прнтуел ѩко и҃ ѡ҃ внноградѣ· и҃ садовы гл҃еть· вѣтро-
мь же зноѝныймъ, ратныѝ прншествїе нарнчеть· ѡ҃-
гнем же постнгшжа ка́знь ѡ҃ гнѣва бжна· послоуже-
нїемь жезломь ѥ̀го· сконѹѣнїе и҃ ѹ҃гасенїе ц҃рю ѥ̀го·
13b И҃ нїнѣ насаднш̑ и҃ на земн без воды· 14a и҃ нзыде ѡ҃гнь ѡ҃ жезла

---

24 потрѣ] тр ligatura

5 пжтн] γαλεάγραν 21-24 посоушн ... посоушн err. redupl. 23 тоумѣстншж̑ lege отъмѣстншж̑ сл 28-29 послоуженїемь lege посоушеннемь

10, 17-18 старѣшнностѣ Щ

1 по томъ] om. S / ετι 88 449 46 106; μηκετι *L'*-V Tht. 8 цвѣть] pr. ἄμπελος S 8-9 шнпоуьна] ἐν ῥόᾳ S / ρο(ι)ας *L''* Tht. 9 водѣ] + πεφυτευμένη S / + πεφυτευμενης *L''* Tht. нж̑] om. S въсаже̂нїе ѡ҃расль ѥ̀го] ὁ καρπός αὐτῆς καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς S 10 бы́] = S / εγενοντο *L'* племене] = S / φυλακην 36* 11 въ] om. S / = 967 A''-403' *L''* Tht. лозїа] στελεχῶν S вндѣ] = S / ειδον 51^{c}-*II*-46-449 22 ѡ҃поустѣшж̑ жезлн] ἐξεράνθη ἡ ῥάβδος S / -θησαν αι ραβδοι Q^{mg}-Syh *L''* Tht. 23-24-25 ѡ҃гнь потрѣбн и҃] = S / om. *II* 25, 30 въ поустынн | И҃ нїнѣ насаднш̑ и҃] transp. S / = 407 30 воды] = S / + και διψωση 62 *L''* Tht. нзыде] = S / εξελευσεται *L''* Tht.

1-3 cf. IV Regn 23:36-37; 24:1-6; II Par 36:5-8 3 cf. IV Regn 24:14-16

τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς, καὶ καταφάγεται αὐτήν.

Ὁ γὰρ Ἰσμαὴλ βασιλικοῦ γένους ὑπάρχων, καὶ τῷ Γοδολίᾳ φθονήσας, κεχρωσμένῃ πρὸς αὐτὸν φιλίᾳ χρησάμενος, τούτῳ μὲν κρύβδην ἐπιβουλεύει, ἀναιρεῖ δὲ, καὶ τοὺς πλείστους τοὺς σὺν αὐτῷ: δείσας δὲ τὸ γεγονὸς δραπετεύει: οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες τὴν τῶν Χαλδαίων φοβηθέντες ὀργὴν, τὴν Αἴγυπτον σὺν Ἱερεμίᾳ τῷ προφήτῃ κατέλαβον [...].

14β "Καὶ οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς, σκῆπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν: εἰς παραβολὴν θρήνων ἐστὶ, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον."

Δῆλον δὲ, ὅτι τὰ πρὸ τῆς ἐπανόδου λέγει: τηνικαῦτα γὰρ ὑπὸ μὲν τῶν οἰκείων ἐθρηνεῖτο, τοῖς δὲ ἀλλοτρίοις παροιμία ἐγένετο θρήνου: εἰώθασι γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῶν μεγίστοις συμφοραῖς περιπιπτόντων λέγειν: Μὴ πάθοιμι οἷα ὁ δεῖνα πέπονθε. [...]: προστέθεικε δὲ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ [...]. Οὐδένα γὰρ ἔσχεν ἄρχοντα, ἢ σύστημά τι φυλὴν ποιῆσαι δυνάμενον [...].

20:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ, ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ [...] καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου.

2 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

3 Υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος:

4α Εἰ ἐπερωτῆσαί με ὑμεῖς ἔρχεσθε, ζῶ ἐγὼ εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, λέγει Κύριος. Εἰ ἐκδικήσεις αὐτοὺς ἐκδικήσει, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ἐκδικήσεις αὐτούς. [...]

Καὶ οὗτοι γὰρ πονηρίᾳ συζῶντες, καὶ τοῖς τῆς μεταμελείας φαρμάκοις ἰαθῆναι μὴ βουληθέντες, ἐρωτᾷν ἐπειράθησαν τὸν Δεσπότην, οὐχ ἵνα [...] τὰ κεκελευσμένα πράξωσιν, ἀλλ' ἵνα μάθωσιν εἰ συμβαίνουσι τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς οἱ θεῖοι χρησμοί. Τοῦτο καὶ ὁ Σεδεκίας πολλάκις πεποίηκε, καὶ ὁρκώσας τὸν Ἱερεμίαν [...] μαθὼν τὰ κελευσθέντα, τἀναντία τούτων εἰργάσατο [...]. Τούτου χάριν ὁ [...] Θεὸς ἀποκρίνασθαι τούτοις οὐ βούλεται [...].

4β Τὰς δὲ ἀνομίας, φησὶ, τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠρέτισα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθην τῷ σπέρματι οἴκου Ἰακὼβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ ἀντελαβόμην τῆς χειρὸς αὐτῶν, λέγων, Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

6 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀντελαβόμην αὐτῶν τῇ χειρί μου,

1 **и҃здо́рныи҃ е҆го· и҆ поі҆стъ и҃· И҃змаи҃ль ц҃рь рода сыи҃· взрре-**
2 **вновавь годоліїю· и҆ лъжеѧ въздюбнвь и҃· ѡ҆таи҃ свѣща-**
3 **вь о҆убн и҃, и҆ мно́гы съ ни́мь· о҆убоа҆в же сѧ о҆у҆и҃де· ѡ҆ста́вше**
4 **и҆же о҆убоа҆вше сѧ гнѣва халдеи҃ска· въ е҆гїпеть прии҃дошж**
5 **съ прр҃комь іереміїе҆ѧ· 14b И҃ не бжде҃ть въ нн҃ же́зла крѣпо́-**
6 **стн· пле́менн хорѫгве· і҆ако власть и҆мъ, въ прнтуѧ пла-**
7 **унжж ѥ҃сть· и҆ бжде҃ть въ пла́уь· И҃вѣ е҆же сѧ е҆сть сдѣа҆-**
8 **ло прѣ҃же въздраіщенїа, ѡ҆ то́мь гл҃е҆ть· тзр҃а бо плака҆а҆-**
9 **хж сѧ е҆го свои҃ и҆ тоужи҃нн́мь прнтуѣ бы҃ пла́ую· ѡ҆бычѣи҆**
10 **бо бы҃ ук҃омъ, велнкамн напастмн прнтуѧ творнтн· гл҃ѧ-**
11 **т бо· да не постражж҃ того, е҆же и҆ ѡ҃нь постра́да· прн-**
12 **ложн же гл҃ѧ· і҆ако не бжде҃ть въ не́мь могщіа сзбра́тн**
13 **л҃юнн҃· и҆ли племене ѡ҃кр҃ть себе· 1 И҃ [illegible]**
14 **И҃ [illegible]· прни҆дошж ста́рцн ѡ҆ до́моу і҆зл҃ва·**
15 **и҆ сѣдошж прѣ҃ лнцемь мн· 2 и҆ бы҃ сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃ѧ· 3 сн҃е**
16 **уа҃уь· гл҃н къ старцемъ і҆зл҃вомъ· и҆ рѣ҃шн къ ни́мь· сё гл҃етъ**
17 **а҆до́нан гь· а҆ще вы въпрашатн ме́не прнходѧ· жнвь а҆зъ**
18 **а҆ще ѡ҆вѣщаж ва́мь гл҃ють гь· 4a и҆ли ѡ҆мъстїѧ мъщж и҃ сн҃е**
19 **уа҃уь· а҆ще мъстншн и҃· С҃ъ зловоѧ жневщіе· и҆ не хотѧ-**
20 **ще и҆сцѣлѣтн, покаа҆ннѡѧ лѣубоѧ· и҆скоусншж҃ въ-**
21 **прашатн вакж҃· нж не сътвореніа дѣлъ повелѣнныи҃·**
22 **нж҃ и҆скусать, а҆ще сѧ прнстраіа҆ѣть прр҃оуьство къ ѕмо-**
23 **мь и҃· сеже҃ и҆ седекїа многажн сътворн· заклав бо нёре-**
24 **мїа, и҆ слышавь ѡ҆ него повелѣнноѥ҆ бгомъ· не сътворн**
25 **того· нж҃ сзпротнвно сдѣла· сего дѣлъ не рауть и҆мъ**
26 **не ѡ҆вѣщатн бз҃· 4b Иезаконенїа же ѡ҃ць и҃ сзвѣстн и҃мъ**
27 **5 н рѣ҃шн къ ни́мь· сё гл҃ють а҆донан гь· ѡ҆ негоже д҃не· и҆звo-**
28 **лнхь до́мъ і҆зл҃вь· и҆ оувѣдѣнь бы҃ племенн до́моу і҆аковлѣ·**
29 **и҆ оувѣдѣнь бы҃ въ земли е҆гїпетьсцѣ· и҆ по҃а҃хь ржкж и҃**
30 **гл҃ѧ а҃зь гь бз҃ ва́шь· 6 въ тѣ҃ дн҃ь по҃а҃хь ѧ ржкоѧ своеѧ· і҆ако-**

---

1 поі҆стъ] κατέφαγεν S / καταφαγεται *L''* Tht. 5 бжде҃ть] ἦν S / = *L''*Tht. нн҃] αὐτῇ S / -τω 46 6 хорѫгвё і҆ако власть и҆мъ] om. S / σκηπτρον εις το εξουσιαζειν *L''* Tht. 14 И҃] om. S въ] pr. ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί S / = B дн҃ь] om. S стáрцн] ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων S ѡ҃] om. S / = V 15 и҆$_1$] pr. ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον S 16 і҆зл҃вомъ] pr. οἴκου S 967 Syh-147' 534-613 544 / pr. του οικου A'-410 *C''*-86'-239'-403; = rel. 17 а҆до́нан] om. S B 967 A''-403' La^{S} Co / = rel. а҆ще] = S / pr. απαγγειλον αυτοις απερ εγνωρισα σοι 46 вы въпрашатн ме́не] transp. 2-3-1 S прнходѧ] ἔρχεσθε S / εισερχεσθε *cl* 18 гь] = S B 967 26 Tht. La^{S} Sa / pr. αδωναι rel. и҆ли] εἰ S ѡ҆мъстїѧ мъщж и҃] transp. 2-3-1 S мъщж] = S / εκδικησεις 967 *L''*$^{-36}$-V Tht. 19 а҆ще мъстншн и҃] om. S / ει εκδικησεις (-σω 449*) αυτους *L''*$^{-46}$ Tht. 26 Иезаконенїа] = S 967 / αμαρτιας 46 et a. же] om. S 27 а҆донан] om. S B 967 *C* La^{S} / = 88-62 *L''* Tht. 28 до́моу] = S B 967 *O'* III 239' Tht. / om. *L''*$^{-36}$; pr. του rel. 29 въ] pr. αὐτοῖς S земли е҆гїпетьсцѣ] = S / τη αιγυπτω 48 ржкж] + μου S / = Q 30 тѣ҃ дн҃ь] ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ S / τη ημ. εκ. *O' L''*$^{-763}$ Tht.; om. 763 ѧ ржкоѧ своеѧ] transp. S / = Syh *L''* Tht.

1-5 cf. IV Regn 25:22-26; Ier 39:14; 40:5; 41:18 23-26 cf. IV Regn 24:19-20; 25:1-7

τοῦ ἐξάγειν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ἡτοίμασα αὐτοῖς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, κηρίον ἐστὶ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.
Τούτοις, φησὶν, ὦ προφῆτα, τοῖς πρὸς σὲ παραγενομένοις, καὶ τὰς ἐμὰς ὑπόδειξον εὐεργεσίας καὶ τὰς τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπαρίθμησαι παρανομίας: διήγησαι δὲ, ὅπως ἐπεφάνην ἐν Αἰγύπτῳ τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἀσεβοῦσιν ἔτι, καὶ τὰ τῶν Αἰγυπτίων εἴδωλα θεραπεύουσι, καὶ ἐδίδαξα αὐτοὺς ὅτι ἐγὼ καὶ Θεός εἰμι, καὶ Δεσπότης: καὶ τούτοις ἐχρώμην τοῖς λόγοις, ἐκείνους ἀπαλλάξαι τῆς δουλείας βουλόμενος [...], καὶ τὴν ἐπηγγελμένην ἀποδοῦναι γῆν, μυρίων ἀγαθῶν οὖσαν μητέρα, καὶ παντοδαποὺς καρποὺς [...] τίκτουσαν [...].
7 Καὶ εἶπε, φησὶ, πρὸς αὐτούς: Ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀποῤῥίψατε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν Αἰγύπτου μὴ μιαίνεσθε, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
Παρῄνεσα δὲ αὐτοὺς, φησὶ, τῆς μὲν τῶν Αἰγυπτίων ἀσεβείας τὴν κοινωνίαν φυγεῖν, τὴν δὲ ἐμὴν ἐπιγνῶναι δεσποτείαν, ταύτην αὐτοὺς διὰ σημείων καὶ θαυμάτων διδάξας: οἱ δὲ οὐδαμῶς προσέχειν ἠθέλησαν ταῖς ἐμαῖς εἰσηγήσεσι.
[...]
8α Καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ὑπακοῦσαί μου: ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐκ ἀπέῤῥιψε, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα Αἰγύπτου οὐ κατέλιπον.
Εἶτα διδάσκει τῆς ὀργῆς τὸ δίκαιον.
8β "Καὶ εἶπον τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς Αἰγύπτου."[1]
[...] καὶ τὴν μακροθυμίαν [...], ᾗ κεχρημένος οἰκονομεῖ τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν.
9 Καὶ ἐποίησα, ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἐφ' ὧν ἐγνώσθην πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν, τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
Ἐβουλήθην, φησὶν, ἀπειθήσαντας παραυτίκα κολάσαι: ἐπειδὴ δὲ λαὸς ἐμὸς ἐχρημάτιζε, δίκας αὐτοὺς ἐπὶ τῶν δυσμενῶν οὐκ ἐπραξάμην, ἵνα τὸ παράπαν τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, οἷς οὗτοι συνῴκουν: ἵνα μὴ πρόφασις, φησὶν, τῆς κατ' ἐμοῦ βλασφημίας ἡ τούτων γένηται τιμωρία: ἤθελον γὰρ διὰ τῆς περὶ τούτους εὐεργεσίας κἀκείνων μεταβαλεῖν [...]

[1] Ez 20:8α-β et comment. segm. transp.

же ѝзвестн а ѝзь зе́млѧ е҆гїпе́тскы· вз зе́млѧ а҆же ѹготова́хъ ѝмъ· зе́млѧ кыпа́щѫ мл҃ко҆мь ѝ медо҆мъ· сїѝ е҆́сть па́че вс҃ѣхъ зе́мль· С҃ни́мь оу́мъ о҆́бо прорцы́· прншѣ́шнмъ кз тебѣ скажн мо҆а бл҃тн· ѝ ѡ҆ц҃ь ѝхъ безаконїа́ поѹьтн· сѫповѣ́ждь же како са ꙗвн҃ вз е҆гїптѣ ѡ҆ц҃е́мь н҃· е҆́ще неѹьствоу́ющемь ѝмъ· ѝ слоужа́щемь коумнре́мь е҆гїпетскомъ· ѝ наказа́ахъ ꙗ҆ко а҆́зь бг҃ъ е҆́смь ѝ вл҃ка· сни́мн словесы г҃лѧ кз ни́мь, ѝзбавн҃ ѝз работы· ѝ зе́млѧ ѡ҆бѣща́ннжд да́хъ· зе́млѧ по ѝстннѣ па́че ѝнѣхь зе́млѧ, оу́крашенж вс҃ѣмн плоды· 7 И҃ рє́хь кз ни́мь· кажо҆́ ѡ҆гнжшенїа о҆у҃ню своє́ю ѡ҆вр҃зьѣте· ѝ вз тва́рехь е҆гїпетска҃ не ѡ҆скврънѣ́йте са· а҆зъ г҃ь бг҃ъ ва́шъ· Наказахъ же а, поо҆у҃чѣ́ма не прнмѣшатн са кз неѹьстїю е҆гїпетскоу· нж҃ познатн мое҆ вл҃ьство· сѣ́ наоу҃нхь а ююдеса показавь· сн҃ ни́же не хотатъ прнбланжнтн са кз мое҆́моу наказанїю· 8 И҃ ѡ҆вр҃згошж са мене́· ѝ не хотѣшж послоушатн мене́· кажо҆́ ѡ҆гноушенїе о҆у҃ню ѝхь не хотѣшж ѡ҆вр҃ѣшн· ѝ тварнн҃ е҆гїпетскы не ѡ҆ставншж· ѝ рє́хь ꙗ҆ко разлїатн ꙗ҆ро́сть своа҆· ѝ не ѝсконѹѣтн· гнѣвь свон на ни́хъ· сръдъ зе́млѧ е҆гїпетскы· По то́мь оуунть пра́вдж гнѣва҆ е҆го· ѝ трзпѣнн ѝмже сдѣловаа· строѝть ѹх҃ѹа вє́шь· 9 И҃ сътворнхь ꙗ҆ко ѝмл мое҆ па́че вс҃его, да са не ѡ҆скврънить пр҃ѣ́ стра́намн· вз нн҃же сж҃ть снн҃· сръдъ ѝхъ прѣд нмнже оувѣдѣнь бы҃· кз ни́мь ꙗ҆ко ѝзвестї а ѡ҃ зе́млѧ е҆гїпетскы· Хотѣхь же непокорнвшж са мжучнтн· нж҃ е҆лмаже лю҃ѣ́ мон҃ бѣшж нарє́нн· ѝ казнн ѝмъ ѡ҆ зло́бахъ не сътворн҃· да па́че вс҃его, ѝмл мое҆ не ѡ҆скврънит са пр҃ѣ́ странамн, сз нмнже жнвѣ́ахж· да не бж҃дѣть ѝзвѣта похоуленїю ѡ҃ мене́· сн҃ накажне́нїе· хотѣх бо сни́хь бл҃тна, ѝ ѡнт҃ оу҃мъ прѣмѣннтн·

11, 17 о҆у҃ню] о҆ oculo similis

3 прорцы́] ѡ҆ προφῆτα

1 зе́млѧ] = S / της 48 2 сї҃] κηρίον S 967 / δυνατι B^{mg}; επαινουμενη Clem. 10 рє́хь] = S / ειπε Tht. 11 ѡ҆вр҃зьѣте] ἀπορριψάτω S / = 147 *L'*-V (-ται) 86^{c} Tht. 17 кажо҆́] om. S B 967 A'-106' La^{S} Co Aeth Arab Hi. / (※ *O*) = rel. ѝхь] = S / αυτου 534 *L''*-^{46} 130-233 Tht. не хотѣшж ѡ҆вр҃ѣшн] οὐκ ἀπέρριψαν S / -ψεν Tht.; απεστρεψαν V 18 рє́хь] = S / ειπεν 544 19 своа҆] + ἐπ᾽ αὐτοὺς S / + επ αυτοις 36 ѝ] om. S 20 зе́млѧ] = S / της *II* Tht.^{P} 22 сътворнхь] = S / ποιησω C'-403'; pr. ουκ 22^{c} ѝмл мое҆ | па́че вс҃его] = S / transp. *L'* 23-24 сръдъ ѝхъ | прѣд ... ни́мь] transp. S

10 [...] Καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον.
11 Καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ δικαιώματα μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὃς ἐὰν ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
12 Καὶ Σάββατά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς.
Ἐλευθερώσας αὐτοὺς, φησὶ, τῆς πικρᾶς ἐκείνης δουλείας [...], ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῖς ἁγαθοῖς καὶ ὠφελίμοις νόμοις ἐπαιδοτρίβουν, ζωὴν αὐτοῖς διὰ τῆς τούτων φυλακῆς μηχανώμενος: ζωῆς γὰρ ὑπῆρχον οἱ νόμοι παρεκτικοί. [...]
13α "Καὶ εἶπον, φησὶ, πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ: Ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύεσθε."
13β Καὶ παρεπίκρανάν με ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ: ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπορεύθησαν [...], ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλωσαν σφόδρα.
Πάλιν κἀνταῦθα κεχωρισμένως ἐμνήσθη τῶν Σαββάτων, οὐ συνάψας αὐτὰ τοῖς ἄλλοις δικαιώμασιν: οὔτε γὰρ ζωοποιὰ ταῦτα ὡς ἐκεῖνα, ἀλλὰ πολιτείας ἰδιάζοντά τινα περιέχοντα χαρακτῆρα. Τὸ μὲν γὰρ, "Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις," καὶ τὰ ἄλλα τὰ τούτοις συνημμένα, καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὁ τῆς φύσεως ἐδίδασκε νόμος: τοῦ Σαββάτου τῆς δὲ φυλακῆς οὐχ ἡ φύσις διδάσκαλος, ἀλλ' ἡ θέσις τοῦ νόμου: κατὰ τὰ ἄλλα τοίνυν τοῖς ἄλλοις κοινωνοῦντες, κατὰ τὴν τοῦ Σαββάτου φυλακὴν, ἰδίαν τινὰ πολιτείαν ἔχειν ἐδόκουν. [...]
13γ Καὶ εἶπον τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς.
14 Καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.[1]
Καὶ ταῦτα δὲ ὁ Θεσπέσιος διδάσκει Μωσῆς, λέγων εἰρηκέναι τὸν Θεόν: "Καὶ νῦν ἔασόν με, καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ ἐκτρίψω αὐτοὺς [...]. Εἶτα διηγεῖται πλατύτερον, ὅτι βουληθεὶς πανωλεθρίᾳ πάντας αὐτοὺς ὑποβαλεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς καὶ τὰ ζωῆς χορηγὰ δικαιώματα πατήσαντας, καὶ τὰ Σάββατα βεβηλώσαντας. [...] Τοὺς γὰρ παρανόμους ἐκείνους διαφόροις παραδοὺς τιμωρίαις, τὰ τέκνα αὐτῶν οὐδὲν ἄμεινον [...] διεφύλαξε, καὶ εἰς τὴν ἐπηγγελμένην τοῖς προγόνοις εἰσήγαγε γῆν.[2]
18 Καὶ εἶπον, φησὶ, πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ:

[1] Ez 20:15-17 om.
[2] Haec ad Ez 20:15-17 se referunt

10 И҃ и҆зведохъ а҃ въ поустына҃· 11 и҆ дахъ и҃мъ заповѣдн моа҃· и҆ ѡ҃-
правленїа моа҃ ѩвнхъ и҃мъ· иже а҆ще сътворнть а҃ чл҃къ
жив҃ь бж҃деть въ нн҃· 12 и҆ сѫботы моа҃ дах҃ъ и҃мъ· ѩкоже бы-
тн въ знаменїе· межоу мно҃а и҆ ме҃жоу и҃мн· ѩкоже разоу-
мѣтн и҃мъ· ѩко а҃зъ г҃ь ѡсвящаю҃ а҃· 13 простнв же а҃ ѡ҃
го҃рыа тоа҃ работы· въ поустынн бл҃гыи҃мн, и҆ ѡуспѣ-
шныи҃мн наказа҃· жи҃знь и҃мъ стро҃а҃· сѫнабдѣнни҃ зако҃-
на моего҃· жи҃знь бо даю҃ть зако҃нн бжни҃· 13a И҃ г҃лахъ къ дои҃-
їзлевоу въ поустынн· въ заповѣдн моа҃ ходнте· и҆ разгн҃-
ва҃ ма҃ до҃мъ їзл҃вь· въ поустынн въ заповѣдехъ мон҃хъ не
ходншж· а҃же сътворнвь чл҃кь жнвь бж҃деть въ нн҃· и҆
сѫботы моа҃ ѡскврънншж· 13b а҃кы и҆ въ семъ разлючѣа,
помнна҃ѣть ѡ҃ сѫботахъ· не прнмѣсн бо и҃ къ и҆нѣмъ
заповѣдемъ· и҆ не ѡжнвлѣ҃ѣт бо сн заповѣ҃· ѩко и҆ ѡны҃·
нж҃ тъчїа граждансты ѡсобнн҃ ѡ҃бра҃зь· е҃же г҃леть· не лю-
бы дѣн· не оубнн҃· не ѯкра҃дн· и҆ и҃ное҃ же съ нимн· ве҃шны
зако҃нь наоучѣеть чл҃кы· а҆ ѡ҃ сѫботахъ не ве҃шь оучнть·
не оуставленїе҃ закона· сни҃ бо мнѣахж сл҃ кро҃мѣ и҃нѣ҃
стра҃нь жнвжше· а҆ ѡно, въсе ѡ҃бещно съ нни҃мн по ве҃шн·
13b И҃ рѣхъ ѩкоже разлїатн ѩро҃сть своа҃ на ма҃ въ поустынн,
ѩко потрѣбнтї а҃· 14 и҆ сътворн҃ ѩкоже паче въсего· да
сл҃ и҃ма моё҃ не ѡскврънить пр҃ странамн· и҃з нихже
и҆зведохъ а҃ пр҃ о҃чи҃ма н҃· И҃ се҃ бгоуьстнвыи҃ оучнть мѡ҃-
ч҃сн г҃лл· ѩко ре҃ бз҃· и҆ нїнѣ не дѣи҃ ме҃не· и҆ взыѩрнв сл҃ гнѣ-
вомъ, потрасж· се҃ и҆ въ семь повѣдаѣть рекы· ѩко хотѣ҃
въсл ѡн҃ж, погоубнтї а҃ въ поустынн· понеже попра-
шж жнво҃тныа заповѣдн· и҆ сѫботы ѡскврънншж·
Ты бо безаконни҃кы многамъ мжка҃мъ пр҃да҃въ· чада҃ н҃
нничиже ѯншеё бывшж, сънабдѣ· и҆ въ ѡбѣщаннжа҃
пр҃дѣдомъ зе҃мла и҆зве҃де· 18 И҃ рѣ҃ къ чадомь н҃ въ пустынн·

---

23 о҃чи҃ма] ὸ oculo similis 26 пустынн] ты ligatura
Ez 20:15-17 om. 18 не lege нж 27 жнво҃тныа заповѣдн] χορηγά̀ δικαιώματα
2 и҆же а҆ще] ὅσα S / ος αν 967 106 710 Tht.^{comm}; ος εαν Tht.^{lem}; α 46 3 жнвь] pr. καί S / = 106 въ нн҃] = S / om. V и҃мъ] = S / pr. εν 46 9-10 и҆ разгн҃ва ... мон҃хъ] om. S B O^{L-Syh} 449 26' Sa Aeth / παρεπικραναν (-νεν 48) με ο οικος (+ του *II* Tht.) ισραηλ εν τη ερημω εν τοις προσταγμασι μου L^{L-36}-V Tht.; + τα δικαιωματα μου φυλασετε του ποιειν αυτα α ποιησει (c. var.) αυτα (om. 36) ανθρωπος και ζησεται εν αυτοις και παρεπικραναν με ο (om. 46) οικος ισραηλ εν τη ερημω εν τοις προσταγμασι(ν) μου rel. не] pr. καί S 11 ходншж] + καὶ τὰ δικαιώματα μου ἀπώσαντο S жнвь] pr. καί S / = *II* 12 ѡскврънншж] + σφόδρα S 21 и҆] = S / + ουκ *L'* 21-22 паче въсего· і ... и҃ма моё҃] transp. S
15-16 cf. Exod 20:13-15; Mt 5:27 24-25 cf. Exod 32:10

Ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πατέρων ὑμῶν μὴ πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυλάττεσθε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν μὴ συναναμίγνυσθε.
19 Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν [...] καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάττεσθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά.
20 Καὶ τὰ Σάββατά μου ἁγιάζετε αὐτὰ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, τοῦ γινώσκειν ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
Καὶ τοῖς τέκνοις δὲ αὐτῶν, φησὶ, τῆς τῶν πατέρων χωρισθεῖσι διδασκαλίας, παρῄνουν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ συνεβούλευον ἀπαλλαγῆναι μὲν τῶν πατρῴων ἠθῶν, τὴν δὲ ἐμὴν δεσποτείαν ἐπιγνῶναι, καὶ τοῖς ἐμοῖς προστάγμασιν ἕπεσθαι [...], καὶ ποδηγεῖσθαι πρὸς τὸν νομοθέτην διὰ τὸν νόμον: ἀλλὰ καὶ οὗτοι φησὶ τῶν νόμων τούτων καταφρονοῦντες διετέλεσαν. [...]
21α Καὶ παρεπίκρανάν με καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν: ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο τοῦ ποιῆσαι αὐτὰ, ἃ ποιήσει ἄνθρωπος αὐτὰ, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλωσαν.[1]
Εἶτα προστίθησιν, ὅτι καὶ τούτους πάλιν δίκας ἐβουλήθην εἰσπράξασθαι τῆς ἀσεβείας, καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλωσίᾳ, τοὺς δὲ σφαγῇ παραδοῦναι. [...]
23 Καὶ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς [...] τοῦ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπεῖραι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις.[2]
Ἵνα δὲ μή τις ἐντεῦθεν βλάβη καὶ Αἰγυπτίοις γένηται, καὶ Χαναναίοις, τοῦτο μὲν, φησὶν, οὐκ ἐποίησα, ἀλλὰ,
25 Καὶ δέδωκα αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλὰ, καὶ δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς.
Τινὲς οὖν ταῦτα εἰς τὴν τῶν εἰδώλων ἔλαβον θεραπείαν, τὸ ἔδωκα ἀντὶ τοῦ συνεχώρησα νενοηκότες: δῆλοι δέ εἰσιν οὐδαμῶς τὴν τῶν εἰρημένων κατειληφότες διάνοιαν. [...] λέγει δὲ διὰ τούτων τοὺς δέκα λόγους τοῦ νόμου: παρέβησαν δὲ ταῦτα, καὶ πατοῦντες ἀδεῶς διετέλεσαν ἑτέροις αὐτοὺς προστάγμασι προσέδησα καὶ προσήλωσα, ζωὴν μὲν αὐτοῖς οὐδεμίαν δυναμένοις παρέχειν [...]. Αἰνίττεται δὲ διὰ τούτων τὰς περὶ λέπρας, καὶ ὀστέου νεκροῦ [...], καὶ τὰς ὑπὲρ τούτων προσφερομένας θυσίας: περὶ γὰρ τῶν τοιούτων εἰλούμενοι φυλακὴν,

---

[1] Ez 20:21β-22 om.
[2] Ez 20:24 om.

1 **въ законы ѡц҃ь вашѝ не ходите· и ѡправленн и̑ не съна-**
2 **бъдѣваи̑те· и̑ къ тваремъ е҆гїпетскамь не прилѣша-**
3 **и̑те сѧ· 19 а҆зъ г҃ь бъ ва́шъ· и̑ ѡправленїа моа да сънабдите·**
4 **и̑ творите ѧ̑· 20 и̑ сѫботы моа̑ и̑ ѡсщаи̑те ѧ· и̑ бѫдеть зна-**
5 **менїе межу̑ мно́ѧ, и̑ межу̑ ва́ми· ꙗ҆коже съвѣдѣти**
6 **ꙗ҆ко а҆зъ г҃ь бъ ва́шь· И̑ ѹ҃ѧдомь и̑ ѡлѫчившем сѧ ѡ̑ оу҃че-** C̄ōē
7 **нїа ѡц҃ь и̑· поꙋтѣхъ сказова҃ѧ въ поустыни· и̑ съвѣща-**
8 **ваахъ и҆ми нра́вь ѡу҃ь ѡставити сѧ· и̑ познати мо́е вл҃ь-**
9 **ство· и̑ послоушати мои̑ заповѣдни̑· и̑ прилѧнжати**
10 **закономъ, къ заповѣдавшомоу зако́нь· нѫ̑ и̑ сни̑ пръ-**
11 **ѡбндѣшѫ̑ законь мои̑· 21 И̑ разгнѣвашѫ̑ ма, и ѹ҃ѧда и̑хъ** C̄ōā
12 **въ заповѣдехь мои̑ не ходншѫ̑· и̑ ѡправленни̑ мои̑ не**
13 **съна҃бдѣшѫ̑, ꙗ҆коже съторнтї ѧ· сїѧ бо съторнвь**
14 **ѹ҃ка́ь жи́вь бѫдеть въ ни̑· и̑ сѫботы моа ѡскврънншѫ̑·**
15 **По томь па́кы прилагаѣть· ꙗ҆ко и̑ сѝмь хотѣхь ѡсѫ̑же-** C̄ōē
16 **нїе съторнтн; неѹ҃стїа дѣлъ· и̑ ѡвы плѣненїю пр̄-**
17 **датн̑ а҆ дроугыѧ сѣун· 23 И̑ въ̑звгнѫ̑ рѫ̑кѫ̑ своѧ на на̑·** C̄ōā
18 **ꙗ҆коже расыпатї ѧ въ страна̑· и̑ расыпатї ѧ въ страна̑·**
19 **Да не ѡ̑ сего бѫдеть врѣ̑, е҆гїптемъ, и̑ хананеѣмъ· сего** C̄ōē
20 **дѣлъ не съторн̑ нѫ̑ по гнѣвꙋ своѣмоу· 25 Нѫ̑ дахь н̑-** C̄ōſ
21 **мь заповѣдн недобры· и̑ ѡправленїа, въ ннхже не бѫ-**
22 **дѫть жнвн; дроуѕни̑ же сѐ сло́во разоумѣваи̑тъ·** C̄ōō
23 **коумнрскы слоужбы дѣлъ даа̑нїе· попꙋщенїе разоу-**
24 **мѣваѫ̑ще, не ꙗ҆влѣѣть нн малы сло́во того разоума·**
25 **ꙗ҆вл҃ѣѣт бо сѝмь словесемъ· и̑ сло́вѣ̑ ꙗ҆же въ законѣ сѫ̑**
26 **заповѣдана ѡ̑ ба̑· сн̑ ѹ҃бо прѣстѫпнвшемь и̑мь бе-**
27 **з боазнн· и̑ нн̑ѣ заповѣдехь прнвазахь ѧ· а҆ѫ̑же не мо-**
28 **гѫть и̑мь жнтїа ннкоѣгоже подати· се же е҆́сть ѡ̑ про-**
29 **каженн н̑ ѡ̑ костн мр̄тва· а҆ѫ̑ще кто настѫпнть на на̑·**
30 **трѣбы прнносимы сего дѣлъ· ѡ̑ сем бо мыслѫ̑ще· не**

Ez 20:21b-22 om. Ez 20:24 om.

1-2 съна҃бдѣваи̑те] φυλάσσεσθε S / -σετε 46 544 (-ται); -σητε 403' 2 е҆гїпетскамь] αὐτῶν S / = Syh^{mg} *C'*-233-86' 2-3 прилѣшаи̑те сѧ] + και μὴ μιαίνεσθε / = 407 87^{txt} 410 538 3 и̑] om. S / = *C*; + αλλα Co моа] + πορεύεσθε καὶ τὰ δικαιώματα μου S да съна҃бдите] φυλάσσεσθε S / φυλασσετε 967 Q^{c}-88-147' 36-538-46 *C'*-130-23-86'-239'-403' 106' 4 и̑] om. S ѧ] om. S / = *L'*-311 Tht. бѫдеть] ἔστω S / = 967 *O' L''* 233 Tht. 4-5 знамен҃ие] pr. εἰς S / pr. ως 538 5 мно́ѧ ... ва́ми] = S / transp. 46-449 межу̑2] om. S / = A''-403'-410 *O*-62' *L''* Tht. съвѣдѣти] = S / + υμας 538 13 ꙗ҆коже съторнтї] τοῦ ποιεῖν S / του ποιησαι *L''* Tht. бо] om. S съторнвь] ποιήσει S B 147 La^{sc} Arm / = 449; + (※ *O*$^{-Q}$) αυτα rel. 14 ѹ҃ка́ь] + καί S / = 967 239 Tht. ѡскврънншѫ̑] ἐβεβήλουν S / = *L'*-311 544 Tht.; + καὶ εἶπα ... (20:21b-22) S (cum var.) 17 на̑] + ἐν τῇ ἐρήμῳ S 18 и̑] om. S / = (※) rel. 20 Нѫ̑] καὶ ἐγὼ S 22 жнвн] + ἐν αὐτοῖς S

οὐκ ἔθ' ὁμοίως τῶν ἀναγκαίων ἐκείνων καὶ ὠφελίμων καταφρονεῖν ἠδύναντο νόμων. [...]

26 Καὶ μιανῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς δόμασιν, ἐν τῷ διαπορεύεσθαί με πᾶν διανοῖγον μήτραν, ὅπως ἀφανίσω αὐτούς, ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ Κύριος. [...] Ἐπειδὴ γὰρ εἶδον αὐτοὺς οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἐκ τῶν ἐμῶν παραινέσεων δεχομένους, εἶασα λοιπὸν αὐτοὺς τοῖς οἰκείοις ἀκολουθεῖν λογισμοῖς [...], τοῦτο καὶ ἐνταῦθα παρεδήλωσεν εἰρηκώς: "Μιανῶ" [...] ὁ Ἀκύλας ἡρμήνευσεν εἰρηκώς [...]: συνεχώρησα γὰρ αὐτοῖς μιαίνεσθαι [...] ἐν τῷ διὰ πυρὸς παράγειν [...] τὰ πρωτότοκα τῶν παίδων προσφέρειν τοῖς δαίμοσι [...].

27 Διὰ τοῦτο λάλησον πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἕως καὶ τούτου παρώργισάν με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν, ἐν οἷς παρέπεσον εἰς ἐμέ.

28 Καὶ εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς γῆν εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναί με αὐτὴν αὐτοῖς, καὶ εἶδον πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ πᾶν ξύλον κατάσκιον, καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἔταξαν ἐκεῖ θυμὸν δώρων αὐτῶν, καὶ ἔθεντο ἐκεῖ ὀσμὴν εὐωδίας αὐτῶν, καὶ ἔσπεισαν ἐκεῖ σπονδὰς αὐτῶν. Οὐκ ἠρκέσθησαν, φησὶ, τῇ ἐν Αἰγύπτῳ ἀντιλογίᾳ, καὶ ταῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ παρανομίαις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐπαγγελθεῖσαν αὐτοῖς εἰσελθόντες γῆν πολλῆς αὐτὴν ἀσεβείας ἐνέπλησαν, ἐν ἅπασι τοῖς βουνοῖς καὶ ἐν τοῖς ἄλσεσι βωμοὺς δειμάμενοι, καὶ εἴδωλα ἱδρυσάμενοι [...], προσενεγκόντες [...] τὸν ἐμὸν διήγειραν θυμόν.

29 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτοὺς, Τί ἐστιν Ἀβαμὰ [...] **ὅτι ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ; καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βαμὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.**

Τόπος οὗτος ἐπίσημος ἐκ τῆς περὶ τὰ εἴδωλα δυσσεβείας γεγενημένος. Εἶπεν τοίνυν αὐτοῖς, Ποῖον ἐκεῖθεν λαμβάνετε κέρδος; [...] ὅτι καὶ οὕτως αὐτὴν ἐπίσημον ἐποιήσατε, ὡς καὶ τὴν προσηγορίαν μέχρι τοῦ παρόντος βεβαίαν διαμεῖναι;

30 Διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Εἰ ἐν ταῖς ἀνομίαις τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαίνεσθε, καὶ ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν

1 такоже̂ ѡ҃вндѣахж· велнкыа ѡны оуспѣшныа заповѣдн· 26 И҃ ѡскврънавла а̑ въ дѣанн и҃· ѣгда прохожа̂ ѡ҃-
2 врѫзажшж а̑тробж· ѩкоже погоубла а̑· да разоуме̑-
3 жть ѩко азъ г҃ь· С҃лмаже бо вндѣхь а· ннкоеа̑же пол'-
4 сж, ѡ҃ моего наказанїа нмашж· попоустнхь и҃мъ, да
5 въслѣдоужть своемоу оумоу· а̑ еже рече ѡскврънма̑
6 а̑кнла сказаетъ̂ г҃ла· попоушж да са ѡскврънатъ· пръ-
7 вѣнца своа бѣсомъ, трѣбы кладшже и҃ жегжгшже а
8 на ѡ҃гнн· 27 Сего дѣлъ г҃ан къ домоу ізл҃воу· сне ул҃ь, и҃
9 рече̑шн къ нмъ· се҃ г҃леть а̑донан г҃ь· и҃ до сего разгнѣ-
10 вашж ма ѡ҃ц҃н ва́шн· въ градѣхь и҃· нмнже сѫгрѣшн-
11 шж къ мнѣ· 28 и҃ взведохь а въ зе́мла· въ нже въ̂звн-
12 гнжхь ржкж своа, ѩкоже датн а нмъ· и҃ вндѣшж ве̂
13 хлъмъ высокь, и҃ въсе дрѣво сѣнно· и҃ положншж трѣ-
14 бы тоу҃ бг҃мъ своймъ· и҃ въуннншж тоу҃ ѩро́сть даро́-
15 вь свонхъ· и҃ положншж тоу҃ во́на бл҃говонѣнїа нхъ·
16 и҃ възлїашж тоу҃ възлна̑нїа хъ̂· Не довлѣ нмь еже съ-
17 протнвж г҃лаахж въ ѣгїптѣ· и҃ еже въ поустынн
18 безаконновашж· нж н на ѡбѣшаннжа̑ земла прн-
19 ше̂ше мно́га неуьстїа напльннншж а· на въсѣ̂ хль-
20 мѣхь и҃ лѫсѣхь, коумнрнница сѫградневше и҃ въста-
21 внша бѣсомъ даже можь ѩро́сть· 29 И҃ рѣхь къ нмъ
22 уто ѣ̈сть а̑вама· ѩко въходнте тамо· и҃ прозва́ша
23 нма ѥмѫ а̑вама· до д҃нешнѣаго д҃не· Мѣсто ѣ̈стъ се҃
24 тако нарнуемо словые· ѡ҃ безаконнн҃ коумнрсцѣ рѣ̂
25 нмъ· оубо кыи҃ оуспѣ̂ прнемлете ѡ҃тждоу· ѩко то-
26 лма ѐ словаше сътворнсте· да и҃ нма ѐго доселѣ оу'-
27 творъже̂нно прѣбываетъ· 30 Сего дѣлъ рѫцн къ до-
28 мѫ ізл҃воу· се҃ г҃леть а̑донан г҃ь· а̑ше въ безаконннн҃
29 ѡ҃ц҃ вашнхь ѡскврънѣете са· и҃ въ слѣ̂ тварн и҃

---

8 жегжгшε] гж err. redupl. 14 трѣ-] тр ligatura
11 градѣхь lege грѣсѣхъ
25 коумнрстѣ Щ 27 ѣ] om. Щ
2 дѣанн] δόμασιν S / δογμασιν L^{-763}-46 2-3 ѡ҃врѫзажшжа] pr. πᾶν S 3-4 да разоуме̑жть ѩко азъ г҃ь] om. S B 967 La^{sc} Sa Iust. Hi.^{test}/ (※ *O*) = rel. 9 Сего] = S / pr. και V г҃ан] = S / λαλησω 48^{c} 10 а̑донан] om. S B 967 A*-26-403'-544 La^{s} Co / = rel. 15-16 ѩро́сть даро́вь свонхъ̂ и҃ положншж тоу҃] om. S / (※ *O*) θυμον (θυμιαμα *II*) δωρων αυτων και εθεντο εκει *O' L''* Tht. 16 нхъ] om. S B 967 106' Lasc Co Aeth / (※ 88) = rel. 23 а̑вама] Αβαμα S 22^{txt}-763 Sa Tht. / αββαμα 26; βαμα 48*-96^{c}-231^{mg}; αβανα B 967 Syh 48*-51-96*-231^{txt}-*II*-449; αβαννα 22^{mg}-36*; η αβανναc); αββανα 46 въходнте] pr. ὑμεῖς S 24 а̑вама] Αβαμα S 22^{c}-763 Sa / αββαμα 26; βαμα V Tht.; αβανα B 967 Syh $L^{-36\ 763}$(22*)-449; αβαννα 36 29 а̑донан] om. S / = 62 *L''* Tht. а̑ше] = S / om. 36*-46 30 ѡскврънѣете са] pr. ὑμεῖς S и҃] = S / υμων 46

ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε[1]:
31 καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν πόνων ὑμῶν, ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρὶ ὑμεῖς μιαίνεσθε, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν, οἶκος Ἰσραὴλ εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο.
Ἐλπίζετε, φησὶ, τῆς πατρῴας παρανομίας καὶ τῆς δυσσεβείας ἐν ὑμῖν πολιτευομένης, καὶ τούτων ἁπάντων ὧν διεξῆλθον ὑφ' ὑμῶν τολμωμένων, ἀποκρίσεώς τινος παρ' ἐμοῦ τυχεῖν. Μὴ ἐξαπατᾶτε ὑμᾶς αὐτούς: τῶν γὰρ ἀδυνάτων ἐμὲ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀποκρίνασθαι πεύσεις [...]. Πείθω δὲ ὑμᾶς διὰ τῶν πραγμάτων καὶ τὴν τοιαύτην ἀπορρίψαι ἐλπίδα: τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκὼς, "Καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο."
32 Καὶ οὐκ ἔσται, ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε, Ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη, καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λατρεύειν ξύλοις καὶ λίθοις.
Οὐ μὴν δὲ οὐδὲ ἐκεῖνο ὑμῶν πέρας λήψεται, ὅτι πᾶσι παραπλησίως τοῖς ἔθνεσι τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους θεοποιοῦντες τῷ Θεῷ πρέπον αὐτοῖς προσοίσετε γέρας. Κέχρηται πάλιν τῷ συνήθει ὅρκῳ [...]: κατ' οὐδενὸς ἔχει μείζονος ὀμόσαι, φησί,
33 Διὰ τοῦτο, ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς.
Οὐκ ἔτι γὰρ, φησὶ, τῇ συνήθει χρήσομαι μακροθυμίᾳ, ἀλλὰ τὴν βασιλείαν μου καὶ τὴν ἐξουσίαν διὰ παιδείας γυμνώσω: διὰ γὰρ τῆς "χειρὸς τῆς κραταιᾶς καὶ τοῦ ὑψηλοῦ βραχίονος," τὸ δυνατὸν ὁμοῦ καὶ τὸ τιμωρητικὸν παρεδήλωσεν: εἶτα καὶ τὸν τρόπον τῆς παιδείας διδάσκει.
34 Καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν, ὧν διεσπάρητε ἐν αὐτοῖς, ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ καιομένῳ.
Πρῶτον μὲν γὰρ, φησὶ, τῆς νῦν κατεχούσης αἰχμαλωσίας ἐλευθερώσω, καὶ εἰς τὴν προτέραν ἐπανάξω γῆν.
35 Ἔπειτα ἐξάξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον. Ὃν τρόπον διεκρίθην πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν

[1] ἐκπορεύεσθε sic!

вы̑ сѣбл҃жа̂ѐте· 31 и̓ въ прнносѣ̂ трою̂ вашн̑· ѐгда сѧ́ть
ѵада ваша въ ѡ̓гнн, вы ѡ̓скврънѣ̀те са· и̓ въ всѣ̑
помыслѣхь вашн̑, до дн҃ешнѣаго дне· а҃зь же ѡ̓вѣща-
а̀ ва́мъ доме і҃зл҃вь· жи́вь а҃зь гл҃еть а҆донан гь· а҆ще
ѡ̓вѣщаж̑ ва́мъ· и̓ а҆ще възыдеть въ дхь ва́шь сѐ·
Надѣете са ѹ̓бо ѡ̓ц҃ь вашнхь беззаконїю и̓ бесѹьстїю
въ ва̂ сѧщоу· и̓ въсемоу сѣгноушенїю ѡ̓вѣть ѡ̓ ме-
не прна̀тн· не прѣльщаѝте сами себе· немощно есть
да ѡ̓вѣщаваж̑ а҃зъ протнвѣ вашимь въпросомъ· нж̑
прѣпрѫ вы дѣло́мь таковы̑ж̑ надежѫ ѡ̓врѣщн· сѐ бо
ре́ѵе, ꙗ̀ко а҆ще възыдеть въ дхь вашь к томоу· 32 И̓ не бж҃дѐ
ꙗ̀коже вы гл҃ете· бж҃демь ꙗ̀ко и̓ стра́ны, и̓ племена
зе́мнаа̀· слоужнтн дрѣвоу и̓ каменїю· И̓ сън ва́шь по-
мыслъ, ко́нца не прни́метъ· ꙗ̀ко прнклоннѣ въсѣ-
мъ странамъ· дрѣвоу и̓ каменїю· лѣпыѧ бо́у ѹьстн
прннесете· пакы же ꙗ̀ко и̓ клъны са гл҃еть, жи́въ
а҃зъ гь· и̓ного бо болша себе не нматъ, и̓мже са и̓ клатн·
33 Сего дѣлъ жнвь а҃зъ гл҃еть а҆донан гь· а҆ще не ржкоѧ
крѣпкоѧ и̓ мышцеѧ высокоѧ· въ ꙗ̀ростн разлна̀нѣ
цр҃твоуѧ въ ва̂· Къ семѫ не сътво́ра по ѡ̓бычноми
тръпѣнїю· нж̑ цр҃коѧ властна, и̓ накаданїемь ꙗ̀вла·
ржкоѧ бо сна́ноѧ и̓ мышцеѧ высокоѧ, сна̀ж повѣ-
доуѐть и̓ накаданїе· по сем же и̓ накаданїе скада̑е·
34 И̓ и҃звед̑ж вы ѡ̓ людн̑· и̓ прни́м̑ж вы ѡ̓ стра́нь· въ ни-
хже бѣш̑ разсѐятн· ржкоѧ крѣпкоѧ и̓ мышцеѧ
высокоѧ· и̓ ꙗ̀ростїѧ разлїаннж̑ж̑· прѣ̂е ѹ̓бо ѡ̓-
дръжщаа̀го нїнѣ плѣненїа про́щ̑ж· и̓ на прзвж̑ж̑
прнведж зе́мла· по то́м же 35 и̓ възведж вы въ поусты-
на людскж̑: И̓ сзвънрашаж̑ са съ вами тоу̑, лице-
мъ къ лицоу· 36 ꙗ̀коже и̓ сзвънрашаа̀х са и̓ съ ѡ̓ц҃ы ва-

---

17 клатн] тн ligatura

1 трою̂] дома́тων S / δογματων 36*-231; πόνων Tht. вашн̑] + ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς S / = 407 1-2 ѐгда сѧ́ть ѵада ваша въ ѡ̓гнн] om. S B 233 La^{sc} Co / (※ *O*$^{-Syh}$) των υιων υμων εν πυρι *O*$^{\sim Syh}$; υμων (υιων υμων 36) εν τω διαγειν τα τεκνα υμων εν πυρι Syh *L*'' Tht.; υιων υμων εν πυρι rel. 2 и̓] om. S / = *L*'' Tht. 3 дн҃ешнѣаго] = S / ημερας 51 4 а҆донан] om. S B 967 A''-106' La^{sc} Co Aeth Arab Tyc. / = rel. а҆ще] = S / η V 12 бж҃демь | ꙗ̀ко и̓ стра́ны] = S / transp. 46 и̓] + ὡς S / om. Q* 13 дрѣвоу] ξύλοις S 18 а҆донан] om. S B 967 26 403' 544 La^{sc} Co Tyc. / = rel. а҆ще не] εἰ μήν S / η μην Q-147 *L*-46 *cI*-239'-403'-710; = 967 A'' 449 534 106 Tht. 19 въ] pr. καί S 25 бѣш̑ разсѐятн] διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς S 28 и҃звед̑ж] ἄξω S / εξαξω 46 Tht. 30 сзвънрашаа̀х са] διεκρίθην S / om. 46 и̓] om. S

ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου, οὕτω κρινῶ ὑμᾶς, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ἔρημον δὲ καλεῖ λαῶν τὰ ἔθνη πάλαι ἔρημα ὄντα Θεοῦ: προεσήμανε δὲ διὰ τούτου, ὅτι τῆς εὐσεβείας εἰς τὰ ἔθνη ἀχθείσης καὶ οὗτοι τῆς τῶν εἰδώλων ἀποστήσονται θεραπείας [...]. Τὸ δὲ, "Διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς πρόσωπον κατὰ πρόσωπον," τὸν διὰ τῶν πραγμάτων γινόμενον ἔλεγχον παραδηλοῖ [...].
37 Καὶ διάξω ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθμῷ τῆς διαθήκης:
38α Καὶ ἐκλέξομαι ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἀφεστηκότας.
Τοὺς μὲν γὰρ ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς τὴν ἐμὴν νομοθεσίαν καταλιπόντας τῇ ῥάβδῳ χρησάμενος διασπερῶ, τοὺς δὲ ἀριθμοῦ ἀξίους, [...] τῆς ἐμῆς ἀξιώσω προνοίας [...].
38β "Διότι ἐκ τῆς γῆς τῆς παροικεσίας αὐτῶν ἐξάξω αὐτοὺς, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται: καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος."
Ἀπὸ γὰρ τῆς αἰχμαλωσίας, φησὶν, ἐπαναγαγὼν, τούτους αὐτοὺς τοὺς τρόπῳ δυσσεβεῖ κεχρημένους πάλιν εἰς ἅπαντα διασκεδάσω τὰ ἔθνη. Τοῦτο δὲ μετὰ τὸν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν σταυρὸν τὸ πέρας ἐδέξατο [...].
39 Καὶ ὑμεῖς οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἕκαστος δὲ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐξάρατε: καὶ μετὰ ταῦτα, ἐὰν ὑμεῖς εἰσακούσητέ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐ βεβηλώσητε οὐκέτι ἐν τοῖς δώροις ὑμῶν καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν.
40 Διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους μου τοῦ ἁγίου, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: ἐκεῖ δουλεύσουσί μοι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ εἰς τέλος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖ προσδέξομαι αὐτοὺς, καὶ ἐκεῖ ἐπισκέψομαι τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἀφορισμῶν ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἁγιάσμασιν ὑμῶν.
Ἐὰν γὰρ πεισθῆναι, φησὶν, ἐθελήσητε, καὶ παύσησθε βεβηλοῦντες τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐξ ἐμοῦ γὰρ προσαγορευόμενοι, καὶ παρανόμως ζῶντες, καὶ δῶρα τοῖς εἰδώλοις προσφέροντες, ἐμοὶ τὴν τῆς ἀσεβείας βλασφημίαν προστρίβετε) : εἰς τὴν πατρῴαν ἐπανήξετε γῆν, καὶ τῆς συνήθους ἀπολαύσεσθε προμηθείας, προσφέροντες μὲν εὐγνωμόνως, ὧν δέχεσθε ἀγαθῶν τὰς ἀπαρχὰς ὁρῶντες δὲ κἀμὲ εὐμενῶς προσδεχόμενον

1 шнмн въ пⷭстынн ѣгїпетсцѣ· такожⷣе сѫждѫ н̀ вⷭ҃
2 гл҃ѣть ѧдонан гⷭ҃· Поустына нарнчеть лю҃скѫ· стра- сп҃ѳ
3 ны ѧ̀же бѣ̀ахѫ поусты бⷤжна разоума· проповѣда-
4 ѣт же сн́мъ· ꙗ̀ко бл҃гочьстїю расыпавшоу сѧ въ стра-
5 на҃ н̀ ты· ѡ̀вр҃гѫт сѧ вѣсеѧ слоужбы коумн́рскы· ѧ̀ ѣ-
6 же рече· съпрѫ сѧ съ вамн лицемь къ ли́цоу· ѡ̀блнче-
7 нїе ꙗ̀влѣѣтъ, бывшеѣ дѣлесы· 37 И проведѫ вы по̂ же- сп҃кг
8 злъ мон҃· н̀ въведѫ вы въ унслъ завѣта· 38a н̀ нзберѫ ѡ̑
9 вⷭ҃ вⷤ҆шнвыѧ н̀ ѡ̑вр҃гшѫ́ сѧ· Неучьстнвыѧ н̀ ѡ̀ста- сп҃кг
10 внвшѫ мож законы· жезло́мь мон҃мь разсѣ́ѫ ѧ̀· по-
11 добныѧ же уно́слмь моѣ́моу строю спо̂бля· 38b понеже сп҃кн
12 ѡ̑ землѧ ѡ̀бнтанїа҃ н̀ нзведѫ ѧ· н̀ въ зе́млѧ нзл҃вѫ
13 не вънндѫть· н̀ познаѣте ꙗ̀ко а̀зь гⷭ҃· ✠ плѣненїа сп҃кн
14 бо вѣзвра́тнвь ѧ̀· неучьстнвы пакы по вѣсѣмъ страна҃
15 расѣѧ· се же сѣбы́ сѧ н̑мъ по стр̂тн сп̂а нашего їсх̂а·
16 39 Вы же доме їзл҃вь· сё гл҃ѣть ѧдонан гⷭ҃· кѫ́жо тварн своѧ сп҃кѳ
17 ѡ̑вр҃зѣте· н̀ по томъ ѧ̀ще послоушаѣте мéне· н̀ нме-
18 не моѣ́го ст҃аа́го не ѡ̀скврънните къ семоу, въ да-
19 рѣхь вашнхь н̀ въ тварехь вашн҃· 40 понеже въ горѣ мо-
20 ѥ́н҃ ст҃ѣн· на горѣ высоцѣ їзл҃вѣ, гл҃ѣть ѧдонан҃ гⷭ҃·
21 тоу̑ послоужѫт ми вⷤ҆ до́мъ їзл҃вь, до конца на зе́млн·
22 н̀ тоу прнн̀мѫ ѧ̀, н̀ тоу прнсѣщѫ прнносы н̑хъ· н̀ прн-
23 носы нарокъ вашн҃· въ вѣсѣхь ѡ̀свⷭ҃щеннѫ вашн҃·
24 Ѧ̀ще оубо покорнтн сѧ хощете· н̀ прѣстанете ѡ̀скврⷴ сп҃ѳ
25 нѣ́щѥ ни́ма моё ст҃ое· мноѧ бо нарнуемн, н̀ беза́ко-
26 ннѣ жнвѫще· н̀ дары коумнремь прнносяще· мнѣ
27 неучьстнѫ́ хоулѫ прнлагаете· на ѡ̑ч҃а вѣзвратнте
28 сѧ зе́млѧ· н̀ ѡ̀быченаа́го строа насладнте сѧ· прн-
29 носяще бл҃гоо́умнѣ прнносы бл҃готь· ѧ̀же прїе́мете
30 ѡ̑ мéне· вндяще же н мя тнсѣ прнѥ́млющѧ.

---

1 εγυπετсѣ Щ

9 вⷤ҆шнвыѧ sic!] τοὺς ἀσεβεῖς 28 ѡ̀быченаа́го lege обычьнаго 30 тнсѣ] εὐμενῶς

1 ἐγῖπετсцѣ] pr. γῆς S / pr. οτε εξηγαγον αυτους εκ 36 et a.; pr. της *II'* 410 Tht. н̀] om. S 2 ѧдонан] om. S B 967 407 La^{sc} / = 62 *L''* Tht. 7 проведѫ] = S / αξω V 8 завѣта] om. S / (※ *O*) = O-62 *L''* Tht.; + μου Tht. нзберѫ] = S / εκλεξομαι Tht. 9 вⷤ҆шнвыѧ] τοὺς ἀσεβεῖς S / ευσεβεις Q^{mg} 46 ѡ̑вр҃гшѫ́ сѧ] = S / + απ εμου V; + μου *L'*-46 13 вънндѫть] = S / εισελευσομαι 48 гⷭ҃] = S 967 *O' L'* 106 La^{cs} Co Aeth Tht. Tyc. Spec / + κυριος B; + ο θεος rel. 16 ѧдонан] om. S 967 La^{cs} / = 62 *L''* Bo Tht. Hi.; κυριος B A-106 *O*(Syh)-147' 534 Sa Aeth Arab; + ο θεος 91-710*; κυριος ο θεος rel. 17 ѧ̀ще] εἰ μή S / εαν *L''* Tht. 19 въ$_1$] = S / om. Tht. 19-20 моѣ́н҃ | ст҃ѣн] transp. S / = *L''*-46 Tht. 20 высоцѣ] = S / om. 763 їзл҃вѣ] om. S B 967* A''-403' 62' 490^{c} Co Aeth / (÷ pro ※ 88) = 967^{c} rel. ѧдонан҃] om. S 967 La^{cs} / = 62 *L''* Bo Ps Chr. (αδωναι κυριε) Tht.; κυριος ο θεος 86' Armp; κυριος rel. 21 послоужѫт] = S / δοιυλευσει 46 на зе́млн] om. S / = *L''* Tht. 22 ѧ̀] om. S / = *L''* Tht. 23 нарокъ] ἀφορισμῶν S / γεννηματων 46

41 Ἐν ὁσμῇ γὰρ φησὶν εὐωδίας προσδέξομαι ὑμᾶς, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέχεσθαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν [...] **καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν:**
42 Καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου, τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν.
Τὸ δὲ ἁγιασθήσομαι ἀντὶ τοῦ δοξασθήσομαι τέθεικεν: ὁρῶντες γὰρ ἅπαντες καὶ τὰς ἐμὰς εὐεργεσίας, καὶ τὴν ὑμετέραν εὐγνωμοσύνην, πολλὴν ὠφέλειαν καρπώσονται, τῶν μὲν καλουμένων αὐτῶν θεῶν βλέποντες τὴν ἀσθένειαν, τὴν δὲ ἐμὴν διὰ τῆς περὶ ὑμᾶς εὐεργεσίας δύναμιν θεωροῦντες.
43 Καὶ μνησθήσεσθε ἐκεῖ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν πάντων, ἐν οἷς ἐμιάνθητε ἐν αὐτοῖς, καὶ κόψεσθε τὰ πρόσωπα ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν, ἃς ἐποιήσατε.
Ἐπίγνωσις γὰρ ἁμαρτίας αἰσχύνης ἀρχὴ διὰ τοῦτο τοῦ συνειδότος κεντοῦντος τὰ μέτωπα τύπτειν εἰώθαμεν: τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ἐσήμανεν. Ἀποστάντες γάρ, φησὶ, τῆς προτέρας παρανομίας, καὶ τὴν ἐμὴν ἀσπασάμενοι θεραπείαν, καὶ τῆς παρ' ἐμοῦ προμηθείας τυγχάνοντες, ἐν αἰσθήσει γενήσεσθε τῶν προτέρων ἀσεβημάτων, καὶ τὰ πρόσωπα τύψετε [...].
44 Καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῇ, οὐ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς πονηρὰς, οὐδὲ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ διεφθαρμένα, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ταύτης δὲ, φησὶν, ἀξιώσω τῆς κηδεμονίας ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἄλλους [...] ἀνθρώπους διὰ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐεργεσίας εἰς τὴν ἐμὴν ἐπίγνωσιν τρέψαι βουλόμενος: οὔτε γὰρ ὑμεῖς φιλανθρωπίας ἄξιοι, ἢ συγγνώμης, παρανόμοις ἐπιτηδεύμασιν ἐντραφέντες [...].
45 (1) Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
46 (2) Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Θαιμὰν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ Δαροὺμ, καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ἡγούμενον Ναγέβ.
Θαιμὰν μεσημβρία ἐστι [...] Δαροὺμ δὲ τὸν λίβα σημαίνει [...]. Διὰ πάντων δὲ τούτων τὴν Ἱερουσαλὴμ ἠνίξατο: κατὰ δὲ Ναγὲβ τὸν νότον: [...] νότον γὰρ, καὶ μεσημβρίαν [...] τῆς Βαβυλῶνος ἔχει τὴν θέσιν ἡ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπειδὴ οὐ κατ' εὐθεῖαν μεσημβρίαν κεῖται, ἀλλὰ βραχύ τι πρὸς δύσιν ἀποκλίνει. Δρυμὸν

41 **Ѣ҃ъ вонн же бл҃говоннѣ прнн҇мж вы· ѥ҆гда н҇звед҃ж вы н҆-**
з людн҃й· н҆ прнн҇мж вы ѡ҃ стра́нь· н҆ ѡ҃свящ҃ж сѧ въ ва҃
пр҃ѣ о҆у҃ма лю҃скама· 42 **н҆ оувѣсте ꙗ҆ко а҆зь г҃ь· ѥ҆гда взве-**
д҃ж вы въ земла҆ і҆зл҃ва҃ж· въ земла҆ въ нaже вьзвѣнгохъ
рѫкж своѧ· датї ѧ ѡ҃ц҃ема҆ вашнмь· ѡ҃сѿ҃ж сѧ въ про-
славленїа҆ мѣсто г҃леть· вндѧще же вьсн же моѧ бл҃гн·
н҆ ваше бл҃гообразїе мно́гь о҆успѣхь прнплода҃· вндѧще
же пакы нарнчемыи҃ бо́гь свои҃ немо́щь· н҆ моѧ сн́лж,
бл҃гнѧ ꙗ҆же на ва҃ разоумѣваѧщ҃е· 43 **И҆ помѣнете пж-**
тн моѧ· н҆ тва́рн вашж въ ннхже вы сѧ ѡ҃скврьнѣете·
н҆ о҆узрнте лн́ца ваша въ всѣхь злобахь вашнхь, а҆же
сътворнсте· Разоумѣнїе бо грѣхоу· стыдѣнїю
наѵатъкъ· съвѣдѣнїю бо стрѣѵащ҃ тъѵїѧ, по ан-
цоу сѧ бїемъ· сѐ нїнѣ въ семь ꙗ҆вльѣть· ѡ҃врьгше
бо сѧ прьваа҆го безаконїа· н҆ моѫ҃ възлюбнвше сѧ-
жбж· н҆ о҆устрон прнѣ́мше, поуюѣте прьваа҆го неуь-
стїа· н҆ вьзбнѣте сѧ по лнцѫ· 44 **И҆ оувѣсте ꙗ҆ко а҆зь г҃ь·**
ѥ҆гда сътвора҆ ва́мъ тако· ꙗ҆коже н҇ма моё да сѧ не
ѡ҃скврьнн́ть· не по пѫтемь вашнмь злын҇мъ· нн по
твороме вашнмь· расыпаннн҇мь доме і҆зл҃вь· г҃леть
а҆донан г҃ь· Сен҃ мѫ҃тн спо҃бла҆ вы· хощ҃ бо н҆ нны ѵа҃кы,
бл҃гнѧ ꙗ҆же на ва҃, ѡ҃братнтн на мон разоумъ· н҆
вы бо нѣсте по҃бнн мѫ҃тн н҆ прошенїю· въ безаконна҃
страна҃ жнвше· 45 (1) **И҆ бы҃ сло́во г҃не къ мнѣ г҃ла,** 46 (2) **сн҃е ѵа҃ѵь·**
о҆утврьдн лн́це сво́е на ю́гь· н҆ вьзрн на дарьмъ· н҆ прорь-
цн на дв҃равж старѣ҇шннж а҆гева· ѽгомь на пла҃не
нарнчетъ· а҆ дарьмъ на вьстóкъ· пакы же а҆гевомъ
на пла҃не· сн́м же вьсѣмь, і҆ерл҃нмь нарнчеть· на ю́-
гь бо н҆ на пла҃не, ѡ҃ вавнлона лежнть· н҆ не ѕѣло же
прѣмь на пла҃не· нж҃ малы на запа҃· пакы же дв҃равны

---

3 о҆у҃ма] ὀ oculo similis

24 страна҃] ἐπιτηδεύμασι 27 на вьстóкъ] τὸν λίβα

2 н҆$_2$] pr. ἐν αἷς διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς (om. εν αυταις 46) S 3 а҆зь] = S / om. V 4 вьзвѣнгохъ] ἠρα S / επηρα *L''* Tht. 9 помѣнете] = S / μνησθησομαι *II* 9-10 пѫтн] pr. ἐκεῖ S 10 моа] ὑμῶν S / υμων *L''* Tht. вашж] = S / + παντων *L''* Tht. вы] om. S сѧ ѡ҃скврьнѣете] ἐμιαίνεσθε S / εμιανθητε Tht.^{P} 11 о҆узрнте] κόψεσθε S 967 / οψεσθαι A^{c} (κοψεσθαι *); = Q^{txt}-Syh^{txt}-407 V *C'* 106' 11-12 а҆же сътворнсте] om. S / (※ *O*) αις (ας 407 Tht; εν αις 147 449) εποιησατε *O' L''*-404' Tht. 18 ва҃мъ тако] transp. S / = Syh 51^{c} Co Aeth Arm.; υμιν *L''*(51*) 18-19 ꙗ҆коже да сѧ не ѡ҃скврьнн́ть] ὅπως μὴ βεβηλωθῇ S / ωστε μη βεβηλωθηναι 46 не] om. S / = 62 *L''* Tht. 19 злын҇мъ нн] κακὰς καί S / πονηρας ουδε *L''* Tht. 20 доме і҆зл҃вь] om. S / (※ *O*-Syh) = *O' L''* Tht. 21 а҆донан] om. S B 967 62 403' 544 Lacs Co / κυριος 26; = rel. 25 о҆утврьдн] = S / τηρησον 36 ю́гь] θαιμαν S дарьмъ] Дарωμ S 88-Syh^{txt}-62 Hi / δαρων 967; δαρωρ Q^{txt} Aeth; δαγωγ Q^{mg1}; δαρουμ Q^{mg2} *L'* Tht; δαρουμι *II*; δαγωμ 130; δαγων rel. 26 старѣ҇шннж] = S / ηγουμενου 36 а҆гева] Ναγεβ S Tyc. / αγεβ 410

[...] δὲ ἡγούμενον προσηγόρευσε τὴν Ἰερουσαλὴμ διὰ τὴν ἀκαρπίαν: τοιοῦτος γὰρ ὁ δρυμός: [...]

47α (3α) Καὶ ἐρεῖς τῷ δρυμῷ Ναγέβ: Ἄκουε λόγον Κυρίου: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ, καὶ καταφάγεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον χλωρὸν, καὶ πᾶν ξύλον ξηρόν: οὐ σβεσθήσεται ἡ φλὸξ ἡ ἐξαφθεῖσα.

Ἐπέμεινε τῇ τροπῇ. καὶ ἐπειδὴ δρυμὸν τὴν Ἰερουσαλὴμ ἐκάλεσεν [...] καὶ πῦρ [...] τῶν πολεμίων τὴν στρατείαν, καὶ ξύλα καιόμενα τοὺς ὑπὸ τούτων ἀναιρουμένους [...].

47β (3β) Καὶ κατακαυθήσεται ἐν αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀπηλιώτου ἕως βορρᾶ:

48 (4) Καὶ ἐπιγνώσεται πᾶσα σὰρξ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ἐξέκαυσα αὐτὰ, καὶ οὐ σβεσθήσεται. [...]

Διδάσκει δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς Χαλδαίων γῆς μέχρι τῶν Ἱεροσολύμων τῷ τῆς στρατείας χρήσεται πυρὶ, καὶ δαπανήσει τὰ ἐν μέσῳ διακείμενα ἔθνη, ἵνα διὰ γοῦν τῆς συμφορᾶς μάθωσιν ἅπαντες, ὡς αὐτὸς δεσπόζει τῆς οἰκουμένης.

49 (5) Καὶ εἶπον: Μηδαμῶς Ἀδωναῖ Κύριε αὐτοὶ λέγουσι πρὸς μὲ, Οὐχὶ παραβολή ἐστι λεγομένη αὕτη;

Τούτων, φησὶν, οὕτως εἰρημένων, ἐγὼ μὲν τοῦ λαοῦ τὴν ἀπιστίαν ἐγνώρισα τῷ Δεσπότῃ, εἰρηκὼς, ὅτι παραβολὴν, ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὰ λεγόμενα: αὐτὸς δὲ λοιπὸν ὁ Δεσπότης τὰ παραβολικῶς εἰρημένα σαφέστερον εἰπεῖν με προσέταξε. Φησὶ δὲ οὐτωσί:

21:1 (6) Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:

2 (7) Διὰ τοῦτο προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν, καὶ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ.

Ἐπειδὴ, φησὶ, παραβολὴν ἁπλῶς καὶ οὐκ ἀλήθειαν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὰ εἰρημένα, [...] ὅτι δρυμὸς ὁ Ναγέβ, τουτέστιν, ὁ μεσημβρινὸς καὶ ὁ νότιος, αὕτη ἐστὶν ἡ Ἰερουσαλήμ.

3 (8) Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον.

Δῆλον δὲ, ὅτι ἐγχειρίδιον τὴν τιμωρίαν καλεῖ [...]. Εἶτα διδάσκει καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ἐν μέσῳ διακειμένοις κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ συμβησόμενα. [...]

4 (9) οὕτως ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψει οὐκέτι.[1]

Τῶν γὰρ ἐν σοὶ [...] παρανομιῶν ἕνεκεν, οἷόν τι ἐγχειρίδιον [...] ἐκφέρων τῶν Χαλδαίων τὴν στρατείαν,

[1] Ez 21:4(9) – 5(10) et comment. segm. transp.

1 старѣ҆шнимъ нарнуеть і҆ерⷧ҃нмь неплоⷪ҃женїа дѣлъ
2 кыи҆ бо плⷪ҃ въ дрⷢвѣ· 47a (3a) **И҆ речеши дрⷢвѣ а҆геовоⷬ҃·**
3 **слыши сло҆во гⷭне· сё гⷭть а҆донан гⷭь· сё а҆зъ вѕгнѣ-**
4 **щⷨ въ тебѣ ѡ҃гнь· и҆ пожежеть въ тебѣ вѕсе дрⷭво**
5 **соурово· и҆ вѕсе дрⷭво соухо не оу҆гашаеть плⷩ҆мы раⷤ҃же-**
6 **жены·** С҆дначе тⷣмьⷤ҃ прⷣмѣненїемъ словесныи҃
7 і҆ерⷧ҃нмь нарнуеть· а҆ ѡ҃гнемь ратнникы· а҆ дрⷭво горⷩ҆-
8 щее҆ оубнваемыⷩ҆ имн· 47b (3b) **И҆ изгорнть въ немь вѕсе ли҆-**
9 **це҆ ѡ҃ вѕстока до сѣвера·** 48 (4) **и҆ оувѣсть вѕсѣ плⷵ҃ ꙗко а҆зь**
10 **гⷭь· раⷤ҃егохь ⷭ҃ и҆ оугаснⷦ҃тъ·** С҆ё скаⷥ҆еть гⷭа· ꙗко
11 ѡ҃ земла халдеи҆скы до і҆ерⷧ҃нма· воиҁскамн и҆ ѡ҃гнемъ
12 попⷩ҆лнть вѕса страны· сⷦща межⷪ҃оу имн· да вѕсн
13 ѡ҃ напастн тоⷨ разоумѣⷤ҃тъ· ꙗко тѕи҆ владетъ вѕ-
14 сеⷨ землеⷨ· 49 (5) **И҆ рѣхь нникакоже гⷭи снⷯ҃ гⷭать къ мнѣ·**
15 **не прнтчѣ лї҃ есть оу҆ то гⷭемаа҃·** С҆нмь тако гⷭаномъ·
16 ⷩ҆зь оубо людѕско невѣрованїе, ꙗвнхь гоу гⷭа· ꙗко
17 прнтчⷨ а҆ неи҆стннⷦ мнⷩ҆ть, сⷦща гⷭемоё· тъ же вⷩ҆ка
18 гⷭаное прнтчеⷨ· ꙗснѣе скаⷥ҆ати повелѣ мнѣ, прр҃к҃
19 гⷭеть· 1 (6) **И҆ бы҃ сло҆во гⷭне къ мнѣ гⷭа·** 2 (7) **сего дѣлъ прорⷵ-**
20 **цн гⷭа сне чⷩ҆ь· и҆ оутворⷵдн лице своё къ і҆ерⷧ҃моу·**
21 **и҆ прорⷵцн къ стынⷯ҃мь и҃· прорⷵцн ѡ҃ земли҆ ізⷣ҆вѣ·**
22 С҆лмаже оубо прнтчⷨ а҆ не и҆стннⷦ мнⷩ҆ть сⷦща, гⷭемо҃·
23 ꙗко дрⷢвава нагева· се же рⷱ҃т сⷨ плⷩ҆ны-и҃ южень, то
24 ⷋсть і҆ерⷧ҃нмь· 3 (8) **И҆ рⷱ҃шн къ земн ізⷣ҆вѣ· сё гⷭеть а҆дона-**
25 **н гⷭь· сё а҆зъ наⷩ҆ та и҆-ѕмѕкнⷦ сⷩ҆ла своⷦ҃ нс капї еⷨ·**
26 **и҆ потрѣбла нс тебе непраⷡ҃дива и҆ безаконнника·**
27 И҆вѣ ꙗко сабла мⷦчене҆ нарнуеть на безаконныа· та-
28 че скаⷥ҆еть и҆ проуни҃мь страⷩ҆намъ· сⷦща҆ въ тⷩ҆ лѣ-
29 та· ѣмоуже сѣбытн сⷨ ѡ҃ нихь, твоѣго бо дѣлъ бе-
30 законїа· ꙗко и҆ сⷩ҆бла и҆змѕкнⷦ воⷩ҆ халдеи҆скы·

---

5 оугашеть Щ 12 вѕсⷨ] вѕсѣ Щ

2 ⷡгеовоⷬ҃] Ναγεβ S 3 ⷡдонан] om. S 967 88 La^{cs} Sa Tyc. Hi. / = Syh-62 *L''* Tht. ⷡзь] = S / om. 46 4-5 вѕсе дрⷭво соурово҃ и҆] = S / om. *ll* 5-6 раⷤ҃жены] = S / εξαναφθεισα 763* 8 и҆згорнть] κατακαυθήσεται S / καυθησεται 46 9 оувѣсть] ἐπιγνώσονται S B *O*(Syh^{txt})-62 *cII*-86^{c} 26 410 / = 967 rel. 10 и҆] οὐ S B 967 Q-62' La^{s} Co Tyc. Hi. / και ου rel. 14 гⷭи] + κύριε S; pr. αδωναι 62 *L''* Tht.; om. 967 La^{s} Co Tyc. 15 не прнтчѣ лї҃ есть оу҆ то] Οὐχὶ παραβολή ἐστι S / ουχ η παρ. εστι *ll*; ωσει παρ. εστι 534 гⷭемаа҃] + αὕτη S 20 гⷭа] om. S и҆] om. S / = A''-239'403'-410 *L''* Tht. 21 прорⷵцн$_1$] ἐπίβλεψον S прорⷵцн$_2$] καί προφητεύσεις S / = 967 147' *L''*$^{-449}$ 26' Tht. ѡ҃] ἐπὶ S / = *L''*$^{-449}$ Tht. 24 И҆ рⷱ҃шн къ земн ізⷣ҆вѣ] = S / om. 48 24 сё гⷭеть] om. S B^{txt} 106 / = rel. 24-25 ⷡдонан гⷭь] om. S B^{txt} 106 / (※ *O*) κυριος κυριος B^{mg} *O*-147 Sa Aeth; = *L''*$^{-36}$ Tht.; κυριος 967 62' La^{s} Arab Tyc.; αδωναι κυριος ο θεος 36 233; κυριος ο θεος rel. 25 и҆-ѕмѕкнⷦ] = S / και εκστησω *ll*; και εκπετασω 233-239'; και σπασω 410 сⷩ҆бла] = S / χειριδιον 46 26 непраⷡ҃дива и҆ безаконнника] = S / transp. 449^{c}

τῇ αὐτῇ παραδώσω τιμωρίᾳ καὶ τοὺς ἐν μέσῳ σοῦ [...] διακειμένους [...] παρασκευάσω γνῶναι [...] ὡς ἐγὼ πάντων ἔχω τὴν ἐξουσίαν [...].

6(11) Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, καταστέναξον ἐν συντριβῇ ὀσφύος σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.

Ἀκολουθείτω τοῖς λεγομένοις καὶ ἡ παρὰ σοῦ συμπάθεια, καὶ δίδαξον αὐτοὺς δι' ὧν στένεις, ὡς ἀληθῆ τὰ λεγόμενα.

7(12)α Καὶ ἔσται, ἐὰν εἴπωσι πρὸς σέ: Ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις; καὶ ἐρεῖς, Ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν, διότι ἔρχεται, καὶ θραυσθήσεται πᾶσα καρδία, καὶ παραλυθήσονται πᾶσαι χεῖρες, καὶ ἐκψύξει πᾶσα σὰρξ καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ: ἰδοὺ ἔρχεται [...].

7(12)β λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Σοῦ, φησὶ, στενάζοντος ἀναγκαίως ἐρήσονται, μαθεῖν ἐθέλοντες τὴν τοῦ πάθους αἰτίαν: ἐρομένοις τοίνυν ἀπόκριναι, ὅτι Τὰ ἐσόμενα προθεωρῶν κακὰ, καὶ τὰς χαλεπὰς ἀγγελίας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν [...] ἐπιγενόμενον δέος, στένω, καὶ ὀλοφύρομαι [...].

8(13) Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:

9(14)α Υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον, καὶ ἐρεῖς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Εἰπὸν ῥομφαίᾳ: Ῥομφαία ὀξύνου, καὶ θυμώθητι:

10(15) Ὅπως σφάξῃς σφάγια ὀξύνου, ὅπως γένῃ εἰς στίλβωσιν, ἑτοίμη εἰς παράλυσιν, σφάζε, ἐξουθένει, ἀπόθου πᾶν ξύλον.

Ῥομφαίαν πάλιν [...] τὴν τιμωρίαν καλεῖ διὰ τῶν Βαβυλωνίων, καὶ Ἰουδαίοις, καὶ [...] τοῖς ἐν μέσῳ ἔθνεσιν ἐπενεχθεῖσαν. Δοκεῖ δέ μοι αὐτὸς παρεγγυᾷν [...] στιλβοῦσθαι, καὶ σφάττειν, καὶ πᾶν ξύλον πρόῤῥιζον ἀνασπᾷν, διδάσκων ὡς αὐτοῦ συγχωροῦντος ταῦτα γενήσεται, καὶ οὐ τῇ τοῦ Βαβυλωνίου δυνάμει [...].

11(16) Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἑτοίμην τοῦ κρατεῖν

1 ѝ прѣдамь на мѧчєнїе· да ѕвѣдѧть сѣдѧщен мєжоу
2 тобоѧ· ꙗко а҃зъ ѝмáмь на вєсѣхь влáсть· 4(9) Ѝ ѝзыдеть
3 **сабл҃ъ моа ѿ капн своеѧ· на̂ вєсѧ пр҃ъ, ѿ вєстоуна до**
4 **сѣвера·** 5(10) **ѝ оувѣсть вєсь плъть ꙗко а҃зъ г҃ь· ѝзмъкѡ̀**
5 **сабл҃ѧ своѧ ѝс капї ея· ѝ к томоу не возвратнт сѧ·** 6(11) **ты**
6 **сн҃е ѵл҃ѵь вєздахнн съ сѯкрoушенїемъ оубєслъ твоѝхъ·**
7 **ѝ съ болѣзнїѧ вєздахнешн пр҃ѣ ѡу҃нма ѝ̃·** Да вєслѣ-
8 дить гл҃анїю, ѝ помл҃ованїе твоё· ѝ скажи и́мь ѵьсо
9 дѣлѣ вєздоушешн· да разоумѣѭть ꙗко ѝстнна е̃сть
10 гл҃емое· 7(12) Ѝ вѫдеть а҃ще рекѫть къ тебѣ, ѵьсо дѣлѣ
11 **ты вєздышешн· ѝ ре́ѵешн· ѡ̀ проповѣданнн ꙗко**
12 **грдеть· ѝ съкрoушить сѧ вєсе ср҃це· ѝ ѡ̀слабѣѭть**
13 **вєсѧ рѫ́кы· ѝ ѝздоушеть вєсѣ плъть ѝ вѣ̂ дх҃ъ· ѝ вѣ-**
14 **сѣ стегна ѡ̀скврънавѧт сѧ доброто·ѧ· се грдеть**
15 **гл҃еть ѧдонан г҃ь·** Тебѣ оубо вєздыхаѭщоу, нѫ̀еѧ
16 рекѫть· слышатн хотѧще внн҃ѫ стр҃тн своеѧ· вєпра-
17 шаѭщем же и́мь, оубо ѿвѣщан· ꙗко вн҃ѫ бываѭщѫѧ
18 бѣды· ѝ бѣды тоѧ вѣстн· и бываѭщнн̀ стр҃а̂ ѿ ннхъ·
19 сего дѣлѣ вєздыхаѫ ѝ плáуѧ сѧ· 8(13) Ѝ бысть сло́во г҃не
20 **къ мнѣ гл҃ѧ·** 9(14) **сн҃е ѵл҃ѵь, прорѯцн ѝ реѵешн· сѐ гл҃етъ**
21 **ѧдонан г҃ь· рѯцн ме́ѵю, меѵю ѡ̃стръ сы н̀ разгнѣва-**
22 **ѝ сѧ·** 10(15) **ꙗкоже да ѝсѣѵешн сѣѵенїе· ѡ̀стрн сѧ ꙗко**
23 **да вѫдешн въ блъщанїе· ѝ готовь на сыпанїе· сѣун**
24 **похоулн· ѿрнин вєсе дрѣво·** Пакы мечемъ, бѣ-
25 ды ѝ мѧчєнїе нарнчеть· бываѭщѫѧ ѿ вавилонѣ-
26 нь жндомъ· ѝ ѧже сѫ̃ сѣдѣ нхь страны· мнѧ сѐ
27 проповѣдаѣтъ нїнѣ· сѣченїе ѝ блъщанїе мечѣ·
28 ѝ вєстрьзанїе ѝс корєнїа вєсемѵ дрѣвѵ сказаеть
29 ꙗко попѵщаѭщѵ бо́у, се вєсе вѫдеть· а̀ не сúлоѧ ва-
30 вилонѣнскоѧ· 11(16) Ѝ да́стъ н̀ оуготова́на, ꙗко дрѫжатн

---

1 дрѫжатн th ligatura

14 доброто·ѧ] ὑγρασίᾳ 18 бѣды] χαλεπάς

2 ѝ] pr. ἀνθ' ὧν ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον S / = A-106' 22-231-763 87-764-403' 5 ѝ] om. S 88-*o* / = rel. к томоу | не вєздратнт сѧ] transp. S тьі] pr. καί S 11 вєздышешн] στενάζεις S / στεναξεις 22*-36-48-46 12-13 ѡ̀слабѣѭть | вєсѧ рѫ́кы] transp. S / = *O' L''* 927 Tht. 14 грдеть] + καὶ ἔσται S / = B 239 15 ѧдонан] om. S / = 62 *L''* Tht. 19-20 сло́во г҃не къ мнѣ] = S / επ' εμε λογος κυριου *II* 21 ѧдонан] om. S 967 403' 544 / = rel. рѯцн] = S / om. *L'* меѵю$_2$] = S / om. 51 23 ѝ] om. S 24 похоулн] ἐξουδένει S / = 967 449 *C''*-86'-239'-403' 106'

27 cf. Deut 32:41

τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἐξηκονήθη, ῥομφαία ἐστὶν ἑτοίμη τοῦ δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρας ἀποκεντούντων.
Ταύτην γὰρ "τὴν μάχαιραν εὐτρεπῆ" γενομένην ἐνεχείρισε τοῖς εἰς τὸ κολάζειν ἐπιτηδείοις: σημαίνει δὲ τοὺς Χαλδαίους. [...].
12(17)α Ἀνάκραγε καὶ ὀλόλυξον, υἱὲ ἀνθρώπου, ὅτι ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ αὕτη ἐν πᾶσι τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ παροικοῦντές μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ μου.
Τί ταύτης ἐφάμιλλον ἀγαθότητος; κολάζει δικαίως, καὶ θρηνεῖν τῷ προφήτῃ παρακελεύεται: οὐ γὰρ ἑκὼν κολάζει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ λαοῦ παρανομίας ἀναγκαζόμενος. [...]: "Οἱ παροικοῦντές μοι, φησὶν, εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ μου." Κοινωνήσαντες γὰρ τῷ λαῷ τῆς παρανομίας οἱ ἱερεῖς, ἐκοινώνησαν καὶ τῆς τιμωρίας [...].
12(17)β Διὰ τοῦτο κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου,
13(18) ὅτι δεδικαίωται, καὶ τί, εἰ καὶ φυλὴ ἀπωσθῇ; οὐκ ἔσται. λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Διὰ τοῦ κρότου, φησὶ, τῶν χειρῶν σήμανον τῆς συμφορᾶς τὴν ὑπερβολὴν, καὶ θαύμασον τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον. Οὔτε γὰρ μικρὰ [...] τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἡ ὠφέλεια γενήσεται: ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς δικαιώσεως αὕτη καταστα0ήσεται: εἰ γὰρ καὶ νῦν ἀπωσθῇ ἡ τῶν ἄλλων ἐθνῶν κεχωρισμένη φυλὴ (πάντα δὲ τὸν Ἰουδαϊκὸν διὰ τούτου σημαίνει λαὸν, ἀλλ' ἔσται πάλιν, καὶ ἀνακλήσεως τεύξεται: [...].
14(19)α Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ χεῖρα, καὶ διπλασίασον ῥομφαίαν, ἡ τρίτη ῥομφαία τραυματιῶν ἐστι, ῥομφαία τραυματιῶν ἡ μεγάλη.
Τρίτην ῥομφαίαν καλεῖ τὴν ἐν τῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Σεδεκίου γενομένην κατὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ στρατείαν: ἀλλὰ τῷ μὲν ἀριθμῷ τετάρτη ἐστίν: ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπὶ Ἰεχονίου γενομένη ἀναιμωτὶ ἐγεγένητο (αὐτόματος γὰρ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Ναβουχοδονόσορ σὺν τῇ μητρὶ, καὶ τῇ γυναικὶ, καὶ τοῖς ἄρχουσι, καὶ οὕτως ἀπήχθη δορυάλωτος εἰς Βαβυλῶνα) [...].
Εἶτα διδάσκει, τί δήποτε αὐτῷ παρακελεύεται κροτῆσαι τὰς χεῖρας.
14(19)β Καὶ ἐκστήσεις αὐτοὺς,
15(20)α ὅπως θραυσθῇ ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πληθυνθῶσιν οἱ ἀσθενοῦντες ἐπὶ πᾶσαν πύλην αὐτῶν: παραδέδονται

за уръ҃нь е҆го· наѡ́стри сѧ мє́чь· готовь е҆́сть, і҆́ко дати и҃
въ рѫцѣ сѣкѫщ҃и҃· С҃и҃ у҆́бо мє́чь у҆готованъ бы-
вшь· въдастъ и҃ хѫдожныи҃мь на мѫченїе· і҆авлѣ́-
т же силь сло́вомъ халдє́ѫ· 12(17)a **Въздъ-и вьвъсплауи сѧ**
сн҃е у҃ль· і҆́ко бы҆́ въ людехь сѣ́, въ въсѣхь старѣ́шинна҃·
ѡ҆бнтавшен мнѣ́, по҆́ мечь бышѫ съ лю҆́ди мно҆́ги·
Ѱто҆́ у҆́бо тъ҃ное сеи҃ благо́тѣ· мѫчить правѣ́нѣ· и҃ пла-
кати сѧ про҆́коу велить· не хота́ бо мѫчить· и҃ нѫ-
дить безаконнїемъ ліо҆́скомъ· ѡ҆бнтавшни҃ми же
нарнчеть жро́ѵца· прнѡ҆бщ҃иве бо къ безаконїю
людъскоу· и҃ мѫченїе ѡ҆бщ҃еѣ прна́шѫ съ нии҃ми·
12(17)b **Сего дѣлъ въсплещи ржкама своѝма·** 13(18) **і҆́ко ѡ҆правн**
сѧ· то҆́ что а҆́ще и҃ ѿрнинет сѧ· плє́ма не бѫдеть, гл҃е-
ть а҆́донан гь҃· Того дѣлъ велить плесна́ти ржка-
ма· да і҆́вить напасти и҃зра́дницѣ· чюди же сѧ правдѣ
мѫченїа· не мнии҃ бо бѫдеть ѡ҆ставшни҃мъ оу҆спѣ́·
начатъкъ бо правдѣ бѫдеть и҃мь· се же въсе гл҃етъ
ѡ҆ людехь жидовсцѣхь· а҆́ще бо и҃ ѿрнинет сѧ е҆́дни҃
плє́ма стра́ньско· нѫ пакы възвращенїю спо҆́бнте҃,
14(19)a **И҃ ты҆ сн҃е у҃ль· прорѣцн и҃ въсплещи ржкама· и҃ соугъ-**
би мє́чь· третни҃ мє́чь і҆зъвныи҃мъ е҆́сть· мє́чь і҆зъ-
вныи҃мъ велнкъ· Третни҃мь мечемь нарнчетъ
бывшаѧ вои҃ны на і҆ерли҃мъ· въ девятое лѣто цр҃тва се-
декїева· нѫ по уноу уетвръта́ѧ е҆́сть, сн҃ вои҃на· е҆лма-
же бывшни҃ при е҆хонни҃, вои҃на без съ҃ъ бѣ· и҃зѣ́ѣзе бо
сама́ъ цр҃ь къ навъходоносороу съ мт҃рнѧ и҃ съ женоѧ· и҃
съ мѫжи свои҃ми· и҃ ведошѫ и҃ і҆́ко плѣнника въ вави-
ло́нь· по се́м же скаѕа́ѣтъ по уто велить е҆мꙋ въсплеска-
ти ржкама· 14(19)b **И҃ оу҆жасншї а҃́,** 15(20)a **і҆́ко да сѧ съкроушить ср҃це**
и҃· и҃ оумножѫт сѧ немо́щни· оу҆ въсѣ̀ врата́ъ и҃· прѣда-

---

1 дати тн ligatura

4 вьвъсплауи err. redupl. cf. ὀλόλυξον

1 готовь е҆́сть] transp. S 2 сѣкѫщ҃и҃] ἀποκεντοῦντος S / = *L*′′-449 130* Tht. 5 і҆́ко] + αὐτή S людехь] + μου S 5 старѣ́шинна҃] + τοῦ Ισραηλ S 6 ѡ҆бнтавшен] παροικήσουσιν S / οι παροικουντες Q^{mg} *L*′′ Tht. мнѣ́] om. S / = Q^{mg} *L*′′ Tht. съ] ἐν S / om. 449; = Q^{mg} *L*′′ Tht. 12 ѡ҆правн сѧ] = S / δεδιωκται *ll* 13 ѿрнинет сѧ· плє́ма] transp. S 14 а҆́донан] om. S / = 62 *L*′′-46 Tht. 20 ржкама] χεῖρα ἐπὶ χεῖρα S 29 оу҆жасншї] ἐκστήσει S A′ 22-46 233 / = rel. 30 и҃$_1$] om. S / = Syh^{mg} *L*′ Co Aeth Arm Tht.; αυτου *ll* немо́щни] = S / ἀθετουντες 449 и҃$_2$] om. S 967 / = (※ *O*$^{-Q}$) rel.

23-24 cf. IV Regn 25; II Par 36:11-21; Ier 37:5; 7-11; 39; 52 24-28 cf. IV Reg 24:10-17; 25:27; II Par 36:9-10

εἰς σφάγια ῥομφαίας.
Καὶ πρᾶττε, φησὶ, καὶ λέγε [...], ὅπως θραυσθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν [...] τῇ προῤῥήσει τῶν ἀλγεινῶν. [...].
15(20)β Εὖγε ὀξεῖα γέγονεν εἰς σφαγὴν, εὖ γέγονεν εἰς στίλβωσιν,
16(21) ὡς ἀστραπὴ διαπορεύου. Ὀξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν τὸ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται.
Ἀμφηκες τὸ ξίφος, ἐκατέρωθεν τεθηγμένον: [...]. Διό φησιν εἰς ὁπότερον βούλῃ χώρισον μέρος [...] ἔξεις γὰρ κἀμὲ συνεργοῦντα. Τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν ἐπαγαγών:
17(22) Καὶ ἐγὼ δὲ κροτήσω μου χεῖρα πρὸς χεῖρα, καὶ ἐπαφήσω τὸν θυμόν μου, ἐγὼ Κύριος λελάληκα [...][1].
18(23) Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
19(24) Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, διάταξον σεαυτῷ δύο ὁδοὺς,
20α τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βασιλέως Βαβυλῶνος: ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται αἱ δύο ἀρχαὶ, ἑτοίμασαι χεῖρα [...].
20β (25) ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ διατάξεις, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἐν Ἱερουσαλήμ.
Ὡς ἐν εἰκόνι, φησὶ, διάγραψον μίαν ὁδὸν διχῆ μεριζομένην, καὶ τὴν μὲν κατ' εὐθὺ τῆς Ἱερουσαλὴμ φερομένην. τὴν δὲ εἰς τὴν Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν [...]: ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ναβουχοδονόσορ ἀπὸ Βαβυλῶνος ὁρμώμενος, καὶ κατὰ τῆς Ἰουδαίας, καὶ κατὰ Ἀμμανιτῶν ἐπεστράτευσε [...].
21(26) Διὸ στήσεται ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν, ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν, τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδους, καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς, καὶ ἡπατοσκοπήσασθαι.
Τὴν γὰρ διχῆ, φησὶ, μεριζομένην καταλαβὼν ὁδὸν, ἧς τὸ μὲν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τὸ δὲ εἰς τὴν Ῥαββὰθ ἀπάγει, [...] χρήσεται [...] καὶ τῇ τῶν σφαγίων σπλαγχνοσκοπείᾳ, μαθεῖν βουλόμενος, ποῖ δεῖ στρατεῦσαι πρότερον:
22(27) Ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἐγένετο τὸ μαντεῖον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, τοῦ περιβαλεῖν χάρακα, καὶ τοῦ διανοῖξαι στόμα ἐν βοῇ, καὶ ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος, τοῦ βαλεῖν χάρακας ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ βαλεῖν χῶμα, καὶ οἰκοδομῆσαι βελοστάσεις.
Προσήκει δὲ εἰδέναι, ὅτι τῶν ἐσομένων οὐδὲν οἱ δαίμονες ἴσασι [...]

[1] Ez 21:17(22) et comment. segm. transp.

дат сѧ на ꙁсѣѵенїе мéѹьное· Твóрн ꙁбо и̓ гл҃н сё· ꙗко да сѧ
оуꙗмнатъ ср҃ца и̓̈· и̓ прорекенїа и̓мь бываѭщнн̾ болѣзнн·
15(20)b **Блáзѣ ѡ̑стрꙋ бы̑ на сѣѵенїе· блáзѣ на блнстанїе·**16(21) **прохо-**
дн ꙗко и̓ мл҃нн ѡ̑стрн сѧ· ѡ̓ десно и̓ ѡ̓ лѣво· ꙗ҆коже а҆̈ще
лнце твоё вѣставнт сѧ· 17(22) **и̓ а҆̈зъ вѣсплéѭ рꙗкоѧ моеѧ·**
къ рꙗцѣ моёй· и̓ ѡ̑ставлѧ ꙗ҆рóсть своѭ, а҆̈зъ гь̃ гл҃ахъ·
Ѹбоа̀дѣ наѡ̓ꙋрéнь мéѹь, на кѭ люво стрáнѭ ѡ̓братн-
в сѧ ѡ̓бращешн мѧ· помагаѭща тебѣ· сего дѣлѣ бо
и̓ рéче· вѣсплéщн рꙗкама своима· 18(23) **И̓ бы̑ слóво гн҃е къ мнѣ**
гл҃а 19(24) **сн҃е ѹл҃ѹь· оу҃чнн себѣ пѫти двá·** 20 **ꙗ҆коже вѣнити ме-**
ю цр҃ѣ вавилонска· ѿ страны е҆дноѧ и̓зыдеть власти
двѣ· и̓ рꙗкѫ оу҃готоваѭтъ· вѣ науалѣ (25) **пѫтнѣмь да ѹ҆-**
чнншн· ꙗ҆ко вѣнити мéю на рáв҃вáфь· сн̾ь и̓монѣ
и̓ на жндовскѫ, и̓ на і҆ер̾лнмѣ· И̓́ко и̓ ѡ̓бразомь вѣпн-
шн е҆дн́нь пѫ̄, на двое разделѣѥмъ· е҆дннь на і҆ер̾лнмѣ,
а҆ дрꙋгыи̓ на сн̄ы а҆м҃мона· сё гл҃ѣть· е҆лмаже навѣходо-
носóръ ѿ вавилонѣ и̓ды-и̓ на жи́ды и̓ на а҆манны воéва
тѣгдаже· 21(26) **Понеже станеть срѣдѣ е҆го цр̾ь вавилонѣ-**
нскъ· на прѣвѣмъ пѫти· на науалѣ ѡ̓бою̀ пѫтїю· ꙗ҆-
коже вѣзхвоватн вѣзхвованїе· ꙗ҆коже вѣскыпѣтн
жéзломъ· и̓ вѣпрашатн ваи̓ныѧ· и̓ вражнтн вѣ а҆трѣ̄·
Ст҃а́вь ѹбо на рaздѣленн ѡ̓бою пѫтїю повражнть· и̓ вѣ
а҆трѣхь разоумѣтн хóтѧ· на кыѧ прѣ̀же лѣпо воé-
ватн· на жнды ан, и̓ли на а҆манны· 22(27) **И̓ бы̑ ѡ̓ деснѫ е҆̈г**
враженїе на і҆ер̾лнмѣ· ꙗ҆ко ѡ̑бѣставнтнѝ ѡ̑стро́гы· и̓
ꙗ҆ко ѿвръстн ѹ҆ста веплемъ· и̓ вѣздышнтн гла̀· съ
глашенїемъ трѫбны̑мъ· и̓ ꙗ҆ко поставнтн ѡ̑стро́-
гь прѣ̀ враты е҆го· и̓ насыпатн пра́стн, и̓ поставнтн
стрéлы· Ст҃лышѫ враженїе и̓ вѣзхвованїе· не разоу-
мѣван ꙗ҆ко могѫть бѣсн проповѣдатн бываѭщее·

---

3 ѡ̑стрꙋ] om. S / = *L''* Tht. блáзѣ$_2$] + γέγονεν S 3-4 проходн ꙗко и̓ мл҃нн] διαπορεύου S / ως αστραπη διαπορευου *L''* Tht. 6 къ рꙗцѣ моёй] = S / om. *II*; om. μου 46 Tht. ѡ̑ставлѧ] ἐναφήσω S / = 62 *L''* 534 Tht. 10 сн҃е ѹл҃ѹь] pr. καὶ σύ S / = *o* 106 11-12 власти двѣ] αἱ δύο S 88-62 / transp. *L''*$^{-46}$ Tht.; om. 46; = rel. 12 рꙗкѫ оу҃готоваѭтъ] χεὶρ S 967 106 / ετοιμασαι (-σον 763*) χειρα *L''* Tht.; (※ *O*) χειρ ετοιμασαι *O*(Q^{ixt})-407; = rel. оу҃готоваѭтъ] + ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ πόλεως S / 13 рáв҃вáфь] Ραββαθ S / ραβαθ V-46; βαραββαθ 763 14 жндовскѫ] τὴν Ἰουδαίαν S / ιουδαν (τον ι. V-449 Tht.) *L''* Tht. и̓$_2$] = S / om. *II* на] = S / εν *L''* Tht. і҆ер̾лнмѣ] + ἐν μέσῳ αὐτῆς S / + εν πολιορκια *L''*; = Tht. 18 срѣдѣ е҆го] om. S 20 вѣскыпѣтн] = S /αναβασαι 22-36*-48^{c}-96-231-763; αναβιβασαι *II* 21 жéзломъ] = S / ραβδους *L''*$^{-51\ 449}$ Tht. 24 и̓] om. S / = (÷*O*$^{-Q}$) 967 *O*-147' и̓ бы̑ | ѡ̓ деснѫ е҆̈г] transp. S 25 ѡ̑бѣставнтнѝ] βαλεῖν S / περιβαλειν *L''*$^{-449}$ Tht. и̓] om. S / = A''-106' *C*$^{''-490}$-86'-239' Tht. 26 и̓] om. S / = *L''*$^{-22}$ Tht. 27 трѫбны̑мъ] om. S / = Q^{mg} *L''* Tht. 27-28 ѡ̑строгь] = S / χαρακας *L'*-V-449^{c} 106 Tht. 28 прѣ̀.... пра́стн] = S / om. *II*-46 насыпатн] = S / περιβαλειν V

16 cf. Deut 3:11; II Regn 12:26; 17:27; Ier 49:2

καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς θείας διδαχθῆναι Γραφῆς. Εἰπόντες γὰρ διὰ Σεδεκίου τοῦ ψευδοπροφήτου νίκην τοῦ Ἀχαὰβ, τῆς ἀληθείας ἐξέπεσαν: οὐ γὰρ μόνον ἡττήθη [...], ἀλλὰ καὶ ἀνῃρέθη: καὶ ἐνταῦθα δὲ [...] τὴν ἔξω τῶν τούτων διαγορεύσεων πολιτείαν ὁρῶντες, καὶ μέντοι καὶ τῶν προφητικῶν προῤῥήσεων ἐπαΐοντες [...] καὶ διὰ τῶν μαντείων [...] προεσήμαινον [...], ὅτι δεῖ πρῶτον τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐπιστρατεῦσαι [...].

23(28)α Καὶ αὐτὸς αὐτοῖς μαντευόμενος μαντείαν ἐνώπιον αὐτῶν, ἐβδομάζοντες ἐβδομάδας αὐτοῖς.

Οὕτω, φησὶ, διάκεινται, ὡς χρηστὰ τῶν μαντείων αὐτοῖς σημαινόντων, τοῦτο γὰρ ᾐνίξατο διὰ τοῦ ἐνώπιον αὐτῶν [...] καὶ ὡς ἑβδομάδα ἑβδομάδων ἑορτάζοντες οὕτω διάγουσι: μία δὲ ἦν αὕτη τῶν τριῶν τῶν μεγίστων ἑορτή [...].

23(28)β Καὶ αὐτὸς, φησὶν, ἀναμιμνήσκων ἀδικίαν αὐτῶν τοῦ συλληφθῆναι.

[...] Ἡ γὰρ μνήμη τῆς παρανομίας αὐτῶν αἰτία τῆς ἁλώσεως αὐτῶν ἔσται.

24(29) Διὰ τοῦτο, τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς ἀσεβείας ὑμῶν τοῦ ὀραθῆναι τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν, ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις, ἁλώσεσθε ἐν αὐτοῖς.

Ὑμεῖς, φησὶν, αἴτιοι, καὶ τῆς τῶν πολεμίων θρασύτητος, καὶ τῆς τῶν δαιμόνων ἀληθείας ἐγένεσθε: καὶ ἡ ὑπερβολὴ, καὶ τῆς ἐμῆς ὑμᾶς ἐγύμνωσε χάριτος, καὶ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι πεποίηκεν, οἳ [...] ὁρῶσιν ἀκολουθοῦντα ταῖς μαντείαις τὰ πράγματα [...].

25(30) Καὶ σὺ, βέβηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ Ἰσραὴλ, οὗ ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας:

26(31)α τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀφελοῦ τὴν κίδαριν, καὶ ἀπόθου τὸν στέφανον, αὕτη οὐ τοιαύτη ἔσται.

Σὺ μὲν, φησὶν, ὁ ἱερεὺς, διὰ τὴν παρανομίαν τῆς ἱερατικῆς ἐγυμνώθης κιδάρεως: σὺ δὲ, ὁ βασιλεὺς, δυσσεβείᾳ συζήσας, σεαυτὸν ἀπεστέρησας τοῦ στεφάνου. Ἑκατέρα τοίνυν ἡγεμονία τὰ ἑαυτῆς ἀποθέσθω σύμβολα: αὕτη γὰρ, φησὶν, ἡ πολιορκία οὐκ ἔοικε

се бо не тъуїѧ ѿ дѣлѣ̂ ѥ̆сть разумѣтн· нж̑ и̓ ѿ кни́гъ·
проповѣдавше бо лъжнвыи́мъ про̑комъ· седекїемъ
ѡ̓дѣлѣтн а̓хавоу· ѿпадошж̑ и̓стнны· не тъ не неѡ̀-
дѣлѣнны, и̓ оу̓бншж̑ самого· такоже̑ и̓ нїнѣ вндѧше
безаконїе жндовско· и̓ про̑кы гла̑ѧшѧ̀ къ ни́мь быва-
ѭщеё· и̓ проповѣдаѭ́ть ра́ть ратныи́мь· вълхвованї-
ѥ̀мъ· хотѧщемь разоумѣтн ѡ̓ вѣсемь творимѣмъ·
23(28)a И̓ **тъ же ни́мь вълхвоуѧ вълхвованїе, пре̑ нним· седме-** ТА
рщеё седмерниць и̑мъ· Потрѣбнѣ и̓ покосъ ни́мъ па- ТА
дошж̑ враженїа· сего дѣлъ ре́ше прѣд нним вълхво-
ванїе· а̓ ѥ̀же ре́ше седмерж̑ седмерницж̑· велнкы дн̑ и̓хь
нарнчеть· тако бо дръжж̑ вавилонѣне праведнкы по
нравѣ и̓хъ· 23(28)b И̓ **тьі въспомннаж̑ неправдж̑ его помѣнѫтн·** ТВ
Памать безаконїа и̑хь, вина погыбенїю и̑хь е̓сть· ТВ
24(29) **Того дѣлъ гле̑ть а̓донан гь̑· понеже въспомѣнѫсте не-** ТГ
правды вашж̑· вънегда ѿкрышж̑ ся неуьстїа ваша·
ꙗ̀ко ꙗ̀внти ся грѣхомь вашнмь· въ всѣ̑ безаконнн-
ѣ̑ вашн̑· и̓ въ всѣхь хѫдожствнѣ̑ вашн̑· понеже въ-
спомѣнѫсте, въ тѣхь погыбнете· Къ ждомъ ТГ
гле̑ть ре́кы· вы самн бысте внна погыбѣли ваше-
и̓· и̓ бѣсомь да проповѣдать и̓стннж̑, ратныи́мъ
вълхвоуѫщемъ· и̓ анхновенїа вашего ѡ̓блажн вь-
и̑· и̓ бла̑гти моеѧ̀· и̓ повнны вы сътворн ратнно̑
25(30) И̓ **тьі скврънавы старе̑шнно і̓зла̑ва· е̓гоже прншелъ** ТД
дн̑ь, въ врѣма неправды· 26(31)a **гле̑ть гь̑· сънми клобѫ-**
къ· и̓ положн вѣнець· та не такова бѫдеть·
Къ жрѣцоу гле̑ть рекы ѵбо· жра́ше безаконїа дѣлъ ТД
жрѣуьска клобѫка ѡ̓бнажн ся· и̓ тьі цр̑ю неуьстн-
вѣ жнвын̑, аншн ся вѣнца· ѡ̓бѣ бла̑гостн поло-
жнте знаменїа своего̀ сана· сн бо ра́ть не бѫдетъ

---

13 помѣнѫтн тн ligatura

3-4 тъ lege тъунж̑ 22-23 ѡ̓блажн lege ѡ̓бнажн cf. ἐγυμνώσε 29 бла̑гостн lege власти cf. ἡγεμονία

8 тъ же] = S / αυτους *II* ни́мь] + ὡς S / = 147 Tht. вълхвоуѧ] = S / μαντευομενοις 231 вълхвованїе] = S / μαντειας 233* 8-9 седмерщеё седмерниць и̑мъ] om. S / (※ *O* 449) εβδομαζοντες (-τος 88 36-48*-96^{c}-*II'*) εβδομαδας (-δα L^{-51}-46) αυτοις *O' L''* Tht. 13 непрадж̑] ἀδικίας S / = 967 Syh-147 L''^{-46} Tht.; ανομιαν 46 е̓го] om. S 967 / αυτων A"-239' *L''* Tht.; = rel. помѣнѫтн] τοῦ λημφθῆναι S 967 / του συλληφθηναι Q^{mg} *L''* Tht.; = rel. 15 а̓донан] om. S / = 62 *L''* Tht. 16 ваша] = S / + κατα την ασεβειαν 46 17-18 безаконнн̑ѣ̑] ἀσεβείαις S / = *L''* Tht. 18 всѣхь] om. S / = 967 *O*-147' *L''* 86^{mg} Tht. 19 погыбнете] = S / + εν αυτοις L''^{-449} Tht. 24 скврънавы] + ἄνομε S 25 непрадвы] + πέρας S гь̑] κύριος S / pr. αδωναι 62 *L''* Tht. сънмн] = S L''^{-449} 410 Tht. / αφειλου rel.

2-4 cf. III Regn 22:11-37; Ier 29:21-22

ταῖς πάλαι [...].
26(31)β Ἐταπείνωσας, φησὶ, τὸ ὑψηλὸν, καὶ ὕψωσας τὸ ταπεινὸν ἀδικίᾳ. Ἀδικίᾳ γὰρ χρησάμενος συνεργῷ, τὸ μὲν ὑψηλὸν δι' ἀρετὴν ἐταπείνωσας, τὸ δὲ ταπεινὸν δι' ἀδικίαν τοῖς λόγοις ἐπῆρας, παραφθείρας τὸ δίκαιον. [...].
27(32)α Ἀδικίαν, ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν.
Τούτου χάριν σε, φησὶ, ταύτης τῆς ἀδικίας πράξομαι δίκας. [...].
27(32)β Οὐδ' αὕτη τοιαύτη ἔσται ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐτῷ[1].
Τῶν μὲν γὰρ προτέρων, φησὶ, πολιορκιῶν αὕτη χαλεπωτέρα [...] ᾧ καθήκει, καὶ ᾧ ἁρμόττει, καὶ αὐτῷ παραδώσω τὴν βασιλείαν. [...] Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν τὴν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ βασιλείαν ᾐνίξατο, εἰρηκώς "[...]: ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ καθήκει" [...].
28(33)α Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον, καὶ ἐρεῖς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ πρὸς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν: καὶ ἐρεῖς: Ῥομφαία, ῥομφαία [...]
28(33)β ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν: ἐγείρου, ὅπως στίλβῃς
29(34)α ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ μαντεύεσθαι ψευδῆ[2]. [...].
Ψευδῆ δὲ τὴν μαντείαν καὶ τὴν ὅρασιν προσηγόρευσεν, ὡς ἀλλοτρίαν τῆς ἀληθείας ὑπάρχουσαν. Εἰ γὰρ καὶ τότε ἀληθῆ προεσήμαινεν, ἀλλὰ τῶν θείων προφητῶν προαγορευόντων τὴν θείαν ἀπόφασιν, ἃ παρ' ἐκείνων ἤκουσε προμηνύειν ἔδοξε: [...] Οὕτως[3] ἐντειλάμενος τῇ ῥομφαίᾳ τοῖς τραχήλοις ἐπιτεθῆναι τῶν ἀνόμως καὶ παρανόμως βεβιωκότων, ὡς τοῦ πέρατος αὐτῶν καὶ τοῦ τέλους ἐφθακότος παρακελεύεται λέγων:
30(35) Ἀπόστρεφε εἰς τὸν κολεόν σου, μὴ καταλύσῃς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ᾧ γεγένησαι, ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε.
Ὑμᾶς δὲ, φησὶν, ὦ Βαβυλώνιοι, οὓς ῥομφαίαν ὀνομάζω, ταῦτα πεποιηκότας, ἃ παρηγγύησα, οὐκ ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐν τῇ οἰκείᾳ γῇ δίκας ἀπαιτήσω [...].
31(36)α Καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ σὲ τὴν ὀργήν μου, ἐν πυρὶ ὀργῆς μου ἐμφυσήσω ἐπὶ σέ.
Τὸ εὔκολον τῆς θείας δυνάμεως διὰ τούτων ἐδήλωσε. Ὥσπερ γὰρ τὸ ἐμφυσῆσαι ῥᾴδιον, οὕτως εὐπετὲς καὶ λίαν εὐμαρὲς, παραδοῦναί σε παντοδαπῇ τιμωρίᾳ.
31(36)β Καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν βαρβάρων τεκταινόντων διαφθοράν.
32(37) Ἐν πυρὶ ἔσῃ

[1] Ez 21:26(31)β-27(32) et comment. segm. transp.
[2] Ez 21:29(34)β om.
[3] Haec ad Ez 21:29(34)β se referunt.

ꙗ҆ко и҆ и҆ногда· нж҃ сѣло и҆зли́ха· 26(31)b **Сѣрн высокое· и вз-**
знесе сѣреное 27(32) **неправдоѧ· неправдоѧ положж ѧ·**
и҆ та҃ не такова бѫдеть· до́ндеже прии҆деть, є҆моуже
достонть и҆ пр҃тдамь є҆моу· Къ жидовскамъ старѣ-
и҆шинамъ гл҃е́ть рекы· неправдоѧ помощинкы и҃мъ·
и҆ высокыѧ нравомъ добромъ ѡ҆хоудн· и҆ менш҃ж не-
правдоѧ вꙁнесе, расыпавь правдж҃· тоѧ дѣлѣ непра-
вды сътворѧ сн҃· и҆ бѫдѫть сни҃ вон, не ꙗ҆коже и҆ни·
и҆ пр҃тдамь ц҃рство є҆моуже е҆́сть лѣпо· се же проронца-
е҆́ть ѡ҆ хт҃ѣ сни҃ѣ бж҃нємъ· ре́уе бо· дондеже прии҆деть
є҆моуже достонтъ· 28(33) **И҆ ты же сн҃е ѵл҃ь прорѣцн и҆ реуешн·**
сё гл҃е́ть а҃донан г҃ь, къ сно́мъ а҃ммо́немъ· и҆ къ оукори́-
знѣ и҆́· и҆ реуешн, ме́чь ме́чь и҆змꙗуенъ на сконуѣнїе·
вꙁстанн ꙗ҆коже да блнскаѥ́шн, 29(34)a **въ внд҃ннн твоемъ**
соуни́мъ· и҆ вънегда враженш лж҃ж· Соуе внд҃нїе
и҆ лжже враженїе нареуе· ни́же кромѣ нстнны бѣ́ше·
а҃ще и҆ тогда право ꙗ҆вн и҆мь враженїе· нж҃ ѿ бж҃ни҃ прр҃къ
проповѣданїе прїемше· слышавше повѣдаахж҃ бѣ-
сн ратнымь· 29(34)b **И҆ко пр҃тдатн на шна, ꙗ҆звънихъ беза-**
конникъ· и҆́же прнспѣ дн҃ь· въ врѣмѧ непрадвы
30(35) **вꙁвратнтн сѧ въ кадн своѧ· не стани въ мѣстѣ сѣ**
є҆моуже бы́ на земн твоенн҃ ѡ҆сж҃ж тн· Къ вавилонѣ-
немь сё сло́во гл҃а́· сїа́ бо и҆ меуемь нарнуеть· сътворн-
шж҃ бо проповѣданїе, не здѣ· нж҃ на своѣн земли· съ-
творѧ ва́мь ѡ҆сж҃женїе· 31(36)a **И҆ вꙁдѣж на та҃ гнѣвь свон҃·**
въ ѡ҆́гнн гнѣва моего вꙁдоунж на та҃· Сни́мь сло́вомъ
ꙗ҆влѣѣ́ть, бж҃на сни́лы оудобнзнж҃· ꙗ҆коже бо вꙁсего
оудобѣѣ́ е҆́сть и҆ легуѣе· тако та въ скорѣ пр҃тдамъ
на мжкж҃ и҆ въ бѣдж҃· 31(36)b **И҆ пр҃тдам та въ рѫцѣ и҆ноа҃зы-**
уннкь· творѧщемь расыпанїе· 32(37) **ѡ҆гнемь бѫдеть,**

---

21 камн lege капн cf. κολεον

1 высо́ко Щ 10 бж҃ін Щ

3 такова] = S / τοιαυτην V 4 достонть] = S / + κριμα 449 11 и҆ ты] = S / pr. προς τους υιους αμμων 449 12 а҃донан] om. S / = 62 *L''* Tht. 13 ме́чь ме́чь] + ἐσπασμένη εἰς σφάγια S / = L^{-36} 20 въ врѣмѧ непрадвы] + πέρας S 21 въ камн своѧ] om. S / = *L''* Tht. стани] καταλύσῃς S / καταλυση *II*

κατάβρωμα: τὸ αἷμά σου ἔσται ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου: οὐ μὴ γένηταί σου μνεία, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα.
Τὴν Μήδων καὶ Περσῶν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Βαβυλῶνος διὰ τούτων ᾐνίξατο, οἳ πᾶν εἶδος μηχανημάτων τοῖς περιβόλοις πολιορκοῦντες προσήνεγκαν, καὶ νύκτωρ ἐν ἑορτῇ εἴσω τοῦ ἄστεως γεγονότες, [...] ἐνέπρησαν δὲ τὸ πλεῖστον, αἱμάτων δὲ [...] τὰς ἀγυιὰς ἁπάσας ἐπλήρωσαν.
22:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
2 Εἰ κρίνεις τὴν πόλιν τῶν αἱμάτων; Καὶ παραδείξεις αὐτῇ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς;
3α καὶ ἐρεῖς, Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Μετήγαγε πάλιν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῷ προφήτῃ παρακελεύεται κριτοῦ δίκην διελέγξαι τὰ παρανόμως ὑπ' αὐτῆς τολμώμενα: καλεῖ δὲ αὐτὴν πόλιν αἱμάτων [...],
3β Ὦ πόλις ἐκχέουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς, καὶ ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαίνειν ἑαυτήν.
Σὺ, φησὶν, ἐφέλκῃ τὰς συμφορὰς, ὦ πόλις, λογισμοῖς τε πονηροῖς κεχρημένη, καὶ τούτους εἰς ἔργον ἄγουσα, καὶ διὰ τούτων μαινομένη, καὶ αἱμάτων ἀδίκων πληρουμένη [...].
4α Ἐν τοῖς αἵμασί σου οἷς ἐξέχεας, παραπέπτωκας, καὶ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασί σου οἷς πεποίηκας ἐμιαίνου, καὶ προσήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἦγαγες καιρὸν ἐτῶν σου.
[...] προθεσμίαν συντέμνει πλείων ἡ ἀνομία γιγνομένη τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Νῶε γεγενημένον ἔστιν ἰδεῖν: εἴκοσι γὰρ καὶ ἑκατὸν ἐτῶν δεδωκὼς προθεσμίαν τοῖς τηνικάδε ἀνθρώποις εἰς μεταμέλειαν, θεασάμενος αὐξανομένην τὴν ἀσέβειαν, συνέτεμε τὴν προθεσμίαν, καὶ ἐν τῷ ἑκατοστῷ ἔτει τὴν τιμωρίαν διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπήγαγε: τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ᾐνίξατο [...].
4β Διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ εἰς ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις
5α ταῖς ἐγγιζούσαις ἐπὶ σὲ, καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ.
Τούτου χάριν σε φησὶν ἐπίχαρτον ποιήσω,

1 **ꙗ҆дь кръвь твоа҆ бѫдеть срѣдѣ землѧ твоеѧ҆· не бѫ-**
2 **деть твоеѧ҆ памѧтнѝ ѥ҆мже а҆зь гл҃ахъ· Къ сѣмъ сло́-** т҃ѳ
3 весн ꙗ҆влѣѣ́тъ· воѣ́ваніе мн̂ско, и҆ персъско на вавило-
4 нѣны· и҆же ве̂ ѡ҆бра́зъ тварнѝ, ѡ҆кр̂ть града сътво-
5 рншѫ воюжѫ́ще· въ праẑдникъ же но́щїа въплъзше въ
6 гра̂ запалншѫ· и҆ напълънншѫ кръвн въсѣ распѫтїа
7 градна҆а҃· 22.1 И̂ бы́сть сло́во гн̃е къ мнѣ гл҃а· 2 а҆ще сѫдншн т҃ѳ
8 **градоу кръвнодоу· а҆ще ꙗ҆вншн ѥ҆моу въсъ безако-**
9 **ннїа его·** 3а **и҆ рече́шн· сѐ гл҃е́ть а҆донан гь· Прѣмѣнѣѧ** т҃ѳ
10 сло́во пакы къ і҆ѥ̂лнмоу· и҆ велнть прр̂коу ꙗ҆ко и҆ сѫ-
11 ды ꙗ҆внтн безаконїа дрꙁновенна҆а въ немъ· сего дѣ-
12 лѣ и҆ кръвныѝ гра̂ нарече́ и҆· 3b **Ѡ҆ле гра̂ проливажѝ кръ-** т҃ѳа
13 **вь срѣдѣ себе· ꙗ҆коже прнѝтн врѣмене его, творн по-**
14 **мыслы ѡ҆ себѣ· ꙗ҆коже ѡ҆скврънитн ся самомоу·**
15 Къ градоу гл҃е́ть ре́кы· са́мь тьі вълѣчешн на ся помышл̂е́- т҃ѳа
16 нїа злаа҆· на съврѣшенїе дѣломь прнвода, и҆ ѡ҆скврѣ-
17 нѣѫ҆ ся и҆мн· и҆ кръвн непраѣдоѧ напълънѣѫ҆ ся·
18 4а **Къ кръвехь его а҆же проліа съгрѣшн· и҆ въ помыслѣ҃** т҃ѳе
19 **твоѝ҃ а҆же сътворн, ѡ҆скврънавлѣаше ся· и҆ съвра-**
20 **тн дн̃н своѧ· и҆ прнведе врѣмя лѣть своѝ҃·** Сѫкра- т҃ѳѕ
21 шаѣ́ть паче ѹ҆р̂е́нное лѣтомъ· се бо и҆ прн нон бы·
22 тогда бо к҃· и҆ р̃· лѣ· да́вь на покаа҆нїе нїнѣшнимъ
23 ук҃омъ· по том же внд҃ѣ въздраста҆ѫщеѣ бесѹьстїе
24 съкратн лѣта· въ р̃· бо лѣ҃ напѹстн поплаканїе на
25 зе́млѧ· сѐ нїнѣ проповѣдаѣ́ть жндомъ· 4b Сего дѣ- т҃ѳѯ
26 **лѣ да́х тѧ на ѹскорнзнѫ въ странѫ҃· и҆ на поржганїе въ-**
27 **сѣмь землѣмъ·** 5 **а҆же прнблнжа҆ѫ҆т ся къ тебѣ·**
28 **и҆ а҆же ѹдалѣа҆ѫ҆т ся ѿ тебе· и҆ поржга҆ѫ҆т ся тебѣ·**
29 **и҆ въздпїать на тѧ҃, неѹнсты сло́вы, и҆ мно́гь въ бе-**
30 **законнни его·** Сего дѣлѣ въ порадованїе тѧ съ- т҃ѳ҃

6-7 гл҃а҃· к҃в in margine sinistro

16-17 ѡ҆скврънѣа҆ѫ҆] μαινομένη ετr. pro μιαινομένη 19-20 съврати] lege съкрати cf. προσήγγισας 1 твоеѧ҆] om. S / = codd. et verss. 7 а҆ще] pr. καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου S 8 а҆ще] pr. καὶ S / = 88 ꙗ҆вншн] παράδειξον S / = 46 Tht. 8-9 ѥ҆моу въсѣ...рече́шн] = S / om. V 9 а҆донан] om. S /= Syh^{mg}-62 *L''* Tht. 12-13 кръвь] αἵματα S / = 967 *o L''*$^{-36}$ Tht. 14 ѡ҆ себѣ] κατ' αὐτῆς S 967 / καθ αυτης B *O*-407 233-534-239'-710; αυτης 26; καθ εαυτης rel. ѡ҆скврънитн ся самомоу] μιαίνειν αὐτήν S / = *L''*$^{-449}$ Tht. 18 ѥ҆го] αὐτῶν S / *σου L''*$^{-449}$ Tht. 19 а҆же сътворн] οἷς ἐποίεις S / = 88-147' *L''*$^{-449}$ 410 Tht.^{P} 19-20 съврати] ἤγγισας S / προσηγγισας *L''* Tht. 26 въ] om. S / = 967 V-46 28 тебѣ] pr. ἐν S / = V-46 544 Tht. 29 и҆ въздпїать на тѧ҃] om. S / = Q^{mg} *L'* Tht. 30 ѥ҆го] om. S / *σου III* Tht; = Co 21-25 cf. Gen 6; 7

καὶ καταγέλαστον πᾶσι τοῖς ἀστυγείτοσι καὶ πλησιοχώροις, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς πόρρω οἰκοῦσι.

5β Καὶ ἐμπαίξονταί σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπὶ σὲ, ἀκάθαρτος ἡ ὀνομαστὴ, καὶ πολλὴ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου[1].

Ἐφηδόμενοι γὰρ τοῖς σοῖς κακοῖς, ἀκάθαρτόν σε καὶ παράνομον, καὶ ἐν πονηρίᾳ ἐπίσημον ὀνομάσουσιν. Εἶτα τῆς κακίας ἀπαριθμεῖται τὰ εἴδη.

6 Ἰδοὺ οἱ ἀφηγούμενοι οἴκου Ἰσραὴλ, ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ συνεφύροντο ἐν σοὶ, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα.

Ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχόντων ἤψατο τῆς κατηγορίας, ὡς τῶν ὑπηκόων ἐπομένων τοῖς ἄρχουσι: κεφαλῆς γὰρ κακῶς διακειμένης, μεταλαγχάνειν ἀνάγκη τὸ σῶμα τῆς ἀσθενείας [...] καὶ τὰ τῆς συγγενείας συνέχεον δίκαια, ἀδίκους σφαγὰς ἐργαζόμενοι. [...].

7α Πατέρα, φησὶ, καὶ μητέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί.

Ἐν δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἀπηγορευμένων τῷ νόμῳ.

7β Καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον φησὶν, ἀνεστρέφοντο ἐν ἀδικίᾳ, ἐν σοί.

Καὶ τοῦτο δὲ ἀπηγορεύκει ὁ νόμος [...]: "Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ." [...].

7γ Ὀρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάστευον ἐν σοί. [...].

Κρίνατε γὰρ ὀρφανὸν, καὶ δικαιώσατε χήραν." [...] Οὗτοι δὲ οὐ μόνον ἀγαθοῦ τινος οὐ μετεδίδοσαν [...], ἀλλὰ καὶ κακῶς διετίθεσαν. [...].

8 Καὶ τὰ ἅγιά μου ἐξουθένουν, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλουν ἐν σοί[2]. [...].

9α Ἄνδρες λῃσταὶ ἦσαν ἐν σοὶ, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα: ἐπὶ τῶν ὀρέων ἤσθιον ἐν σοί.

Τούς τε γὰρ παρανομίᾳ συζῶντας, ἀνδροφόνους καὶ μιαιφόνους ὄντας, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι τοὺς δαίμονας τιμῶντας, καὶ τοῖς εἰδωλικοῖς τεμένεσιν ἐντρυφῶντας, εἶχες ἐνδιαιτωμένους.

9β Καὶ ἀνόσια, φησὶν, ἐποίουν ἐν μέσῳ σου. [...].

10 Καὶ αἰσχύνην πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοὶ, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἀποκαθημένην ἐταπείνουν ἐν σοί[3].

Μητρυιαῖς, φησὶ, συνεγίνοντο: τοῦτο γὰρ ἀποκάλυψιν αἰσχύνης πατρὸς ὠνόμασεν [...]. Λαγνίστατοι, γὰρ, φησὶν, ὄντες, καὶ λίαν ἀκόλαστοι, οὐδὲ τῶν τὸ τῆς ῥύσεως πάθος ὑπομενουσῶν γυναικῶν ἀπείχοντο [...]. Εἶτα ἐπιμένει τῆς λαγνείας κατηγορῶν.

11α Ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἠνόμουν, καὶ ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτοῦ ἐμίαινον ἐν ἀσεβείᾳ.

Ἐπίτασις δὲ τοῦτο παρανομίας:

---

[1] Ez 22:5β et comment. segm. transp.

[2] Ez 22:7α-8 et comment. segm. transp.

[3] Ez 22:9α-10 et comment. segm. transp.

1 твора и въ посмїанїе· въсѣмь блнжнниимъ смежнн-
2 комъ, и даннниимъ· поующе бо своа злобы· неѵ҃та и
3 безаконнника· и злобїа словаща прозовжт' та· по се-
4 м же наѵннаѣтъ злобн и ѡбразы· 6 **Старѣшнны доу҃** ҃ѳ҃к҃д҃
5 **їзлва· къжо къ своимь ажнкамь ихъ· сматошж са въ**
6 **тебѣ· якоже да пролѣжть кр҃ве·** ѳ҃ knasz naѵн- ҃ѳ҃к҃д҃
7 наѣть хѵлнтн· въсн бо вннни послоушажтъ старѣшн҃·
8 главѣ бо болящи, ноужа и тѣлоу въсемоу пр҃їатн
9 болѣзнь· и ажнк бо свои правды, смотошж непра-
10 веднѣ· 7 ѡ҃ц҃оу же и м҃тр҃н злогл҃аахж въ тебѣ, и пр҃н- ҃ѳ҃к҃ѳ҃
11 **шльца ѡбращаахж въ неправдж· въ тебѣ сиротж**
12 **и вдовнцж пръѡбнжаахж· и въ тебѣ** 8 **и с҃т҃аа моа**
13 **похоулѣахж· и сжботы моа ѡскврънавлѣахж въ тебе҃·**
14 Вѕсе сѣ въздранено ѣсть въ законѣ· гл҃ѣт бо въсждѣ ҃ѳ҃к҃ѳ҃
15 ѡц҃а и м҃тр҃е ѵьтн· пришльцоу зла не сътворн· помн-
16 наа своё ѡбнтанїе въ ѣгїптѣ· и по томь сждите
17 снротъ· и ѡправдите вдовнцж· снн же не тьчїа
18 ѣже бл҃га не сътворншж· нж҃ и въсе зло҃ сждѣашж·
19 9 Жжжн раздоимнцн бѣшж въ тебѣ· якоже да пролѣ- ҃ѳ҃к҃ѳ҃
20 **жть кр҃ве на гора҃· ядѣахж въ тебѣ· и неправдж тво-**
21 **рѣахж срѣдѣ тебе·** 10 **стыдѣнїе ѡ҃у҃е҃ ѡкрышж въ те-**
22 **бѣ· и въ неѵнстотѣ сѣдящма ѡбржгашж въ тебѣ·**
23 Жнвжщжж҃ ѹбо безаконно, раздоимнкы наркуетъ· и н҃ж҃- ҃ѳ҃к҃ѳ҃
24 же въ гора҃ бѣсы ѵьтжтъ· и въ ндолскы҃ веселат са·
25 стыдѣнїе же ѡ҃у҃ее҃ наркуеть, блждившжж҃ съ ма-
26 щехамн· блждивн же сжще не трѣпѣхж, нж҃ и на
27 скврънавы жены хожаахж· по том же продаджа-
28 ѣть хѵлл блжженїе н҃· 11a Къжо къ женѣ подроуга сво- ҃ѳ҃к҃ж҃
29 **ѣго безаконноваше· и къжо невѣстж своа ѡскв҃р҃-**
30 **навлѣаше въ неѵьстїе·** Продадженїе бо ѣсть безa- ҃ѳ҃г҃

20-21 творѣахж тв ligatura

2 своа lege твоа cf. σοῖς

4 старѣшнны] pr. ἰδού S 5 ихъ] αὐτοῦ S / = *II* 11 неправдж] ἀδικίαις S / = 967 Tht. 12 пръѡбнжаахж] = S / κατεδυναστευσαν 449; -σας 46 $н_2$] om. S 13 похоулѣахж] = S / + εν σου V 19 жжжн... въ тебѣ] = S / om. *II* бѣшж] om. S 967 48* / = (※O^{-Q}) rel. въ тебѣ] = S / om. 51 19-20 пролѣжть] + ἐν σοί S / = V Tht. 20 на гора҃] pr. καί S / = *III* Tht. ядѣахж] ἤσθοσαν S / ησθιοσαν L^{-36}; ιστασαν *II*; = rel. и] om. S / = *III* Tht. 21 срѣдѣ тебе] = S / εν σοι 46 22 сѣдящма] = S / αποκαθημενης *II* ѡбржгашж въ тебѣ] = S / transp. 449 28 къжо] = S / pr. και 46 къ] om. S / = *L* (96^{c}) *cI*-403' 29 безаконноваше] ἠνομοῦσαν S / ηνομουν (+ εν σοι 46) 967 147' 51^{C}-*III* Tht.; ηνομησαν *L'* (51)* невѣстж] = S / + του πλησιον V 29-30 ѡскв҃навлѣаше] = S / εμιαινον *III* Tht; εμιανεν 763-*II*

14-17 cf. Exod 20:12; 22:21-22; 27:19; Deut 24:17-18

οὔτε γὰρ ἴσον ἀλλοτρίᾳ γυναικὶ μίγνυσθαι, καὶ τῷ τοῦ ἰδίου παιδὸς ἐπιβουλεῦσαι [...]: ἀλλ' ὅσῳ [...] ἡ μοιχεία χαλεπωτέρα, τοσούτῳ ἡ πρὸς τὴν νύμφην κοινωνία δυσσεβεστέρα.

11β Καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θυγατέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐταπείνουν ἐν σοί.

Καὶ ἐνταῦθα δὲ σαφῶς ἔδειξε τὴν τοῦ μύσους ὑπερβολήν, ἑνὸς πατρὸς ὑποδείξας φυτὰ, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα: ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν τῆς πλεονεξίας κατηγορίαν χωρεῖ.

12α Δῶρα ἐλάμβανον ἐν σοὶ, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα.

Ἀπεμπωλοῦντες, φησὶ, διετέλουν τὸ δίκαιον, καὶ χρημάτων ἀπεδίδοντο τὰς [...] σφαγάς: εἶτα τελευταῖον οἷόν τινα κολοφῶνα ἐπιτίθησι τῶν κακῶν.

12β Τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον ἐν σοί[1].

[...] ἱκανὸν ἦν δεδίξασθαι τοὺς χρωμένους [...] τῆς ἀπληστίας ταύτης τὸ εἶδος, ὡς τοῖς ἄγαν δυσσεβέσι καὶ παρανόμοις συνεζευγμένον [...].

12γ Καὶ συντελέσω συντέλειαν κακίας σου, τοῖς ἐν καταδυναστείᾳ: ἐμοῦ δὲ ἐπελάθου, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

13 Ἰδοὺ οὖν πατάξω χεῖρά μου πρὸς χεῖρα ἐφ' οἷς συντετέλεσαι, καὶ οἷς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αἵμασί σου τοῖς γεγενημένοις ἐν μέσῳ σου.

14α Εἰ ὑποστήσεται ἡ καρδία σου, ἢ κρατήσουσιν αἱ χεῖρές σου, ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ ἐν σοί;

Δεσποτικῶς καὶ δικαστικῶς λέγει πατάσσειν τὰς χεῖρας, ὑποδεικνὺς τὴν ὀργήν: ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, ἐπελάθου μου, καὶ οὐδὲ τῶν εὐεργεσιῶν μου [...] τοιαῦτά σοι, φησὶν, ἐπάξω δεινὰ [...].

14β Ἐγὼ Κύριος λελάληκα, καὶ ποιήσω.

Βεβαιοῖ, φησὶ, τὰ εἰρημένα [...].

15α Καὶ διασκορπιῶ σε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις[2].

Εἶτα ἡ ἐντεῦθεν ὠφέλεια.

15β Καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία σου ἐκ σοῦ:

16 Καὶ κατακληρονομήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἐθνῶν, διότι ἐγὼ Κύριος.

Ὅταν γὰρ, φησὶν, αἰχμάλωτοι γένησθε, καὶ μέτοικοι, τηνικαῦτα τῇ πείρᾳ διδαχθήσεσθε σωφρονεῖν, καὶ τῆς προτέρας παυσάμενοι παρανομίας, μαθήσεσθέ με Θεὸν ὑμῶν ὄντα [...].

17 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:

18 Υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ γεγόνασί

---

[1] Ez 22:11β-12β et comment. segm. transp.

[2] Ez 22:15α et comment. segm. transp.

конїю· неѹ́стїа бо на тоу́ж҃ж женж· нж и на своего́ ѹа-
да помышлѣ́ахж· нж є́лмаже любодѣанїе злѣе·
толмаже е́сть злѣє на своѫ невѣстж помыслнти·
11b И **кзо́ сестрж своа, дзшере ѡ҆ца́ ѡ҆бржговаа́хж вз те-** Тит
бѣ· 12a **ꙗ҆коже да проле́ѫть кр҃вь ра́сть· и҆ лихое взмага-** Тит
а́хж вз тебѣ· И вз семз словесн ꙗ҆вѣ ѹ҆казае́ть· лихно- Тит
венїе безаконїю и҆ ѡ҆скврзненїю· е҆дного ѡ҆ца́ пло́ сж-
шта· и҆ мжжа и женж· по се́м же на гла́ство гл҃е́тз· про-
даа́хж бо праведнаа́го и҆мѣнїа дѣлѣ, на см҃рть взда-
а́хж· по сем же взсѣхз злѣє сжше гла́ство ѹ҆казаа Тит
гл҃е́ть· ѡ҆ е҆млащнн҃ ра́сты· прнпложе́нїе взсѣко·
сѣло велнкоу безаконнїю сзбржгь сїа зло́бь сжшж·
12b И **сконѹѣа сконѹѣнїе злобы твое́а· ꙗ҆же вз наслнн҃** Тит
ма бо забы, гл҃е́ть а҆донан г҃ь· 13 **се́ ѹ҆бо пораж҃ ржкоа**
моёа кз ржцѣ· вз ни́хже в҃е́ конѹѣл са е҆сн, неже сз-
творнль е҆сн· и҆ ѡ҆ кр҃звехь бывшн҃ср҃дѣ тебе· 14a **а҆-**
ше прѣтр҃зпнть ср҃це твоё· и҆ а҆ще ѹ҆др҃зжнта ржцѣ
твон҃· вз дн҃н вз наже а҆́зь твора вз тебѣ· Тит
ласты и҆ сждни́скы гл҃е́ть, пораздтн ржкама· се же ꙗ҆-
вѣѣ́ть гнѣвь· и҆ е́лмаже забы ма и҆ закон мон҃· и҆
бла́гтн моа· того дѣлѣ таковы бѣды навед҃ на та·
14b И**здь г҃н гла́хь и҆ сзтво́ра·** 15a **и҆ расыпла вз странахз, и҆ ра-** Тит
сѣ҃ та вз землѣхз· ѹ҆тврж҃а́ѣтз гла́нноё· та- Тит
же по се́мь· кыи҆ ѹ҆спѣхз бжде́ть проповѣда́ѣтз·
15b И **ѡ҆скжде́ѣть неу҃тота твоа́ нс тебе·** 16 **и҆ прнчащ вз те-** Тит
бѣ пр҃ѣ о҆у҃нма страна́мз, нм҃же а҆́зь г҃ь· Кз жнд҃ю-
мз и҆ се слово гл҃е́ть ре́кы· е҆гда ѹ҆бо плѣненн бжде́те,
и҆ прѣселенн· тзгда нскоусневше поую́е́те· и҆ ѡ҆ста-
внвше прзвое безаконїе· ѹ҆вѣсте ма ба҃ вашего
сжша· 17 И **бы҃ сло́во г҃не́ кз мнѣ гл҃а́,** 18 **сн҃е́ ѹл҃ы· сё бышж** Тит

---

26 о҆у҃нма o oculo similis

12 сзбржгь lege сзпржгь cf. συνεζευγμένον

5 ꙗ҆коже] pr. δῶρα ἐλαμβάνοσαν ἐν σοί S 5-6 ꙗ҆коже... тебѣ] = S / om. *II* 13 сконѹѣа] συνετελέσω S / = *o* 449 233 26 544 Tht.P насллн҃] = S / καταδυναστειας μου V; κακια 46 14 а҆донан] om. S *L′* / = 407 *III* Tht. сё ѹ҆бо] ἐὰν δὲ S / = *L′*-36 (22c, 48c, 96c) Tht. пораж҃] ἐπάξω S 967 V / = rel. 15 кз ржцѣ] + μου S / = 46-449 Tht.; om. V в҃е́] om. S конѹѣл са е҆сн] συντετέλεσαι S / συνετελεσαι V; συνετελεσται *II* неже] = S / pr. και *L′* Tht. 16 кр҃звехь] + σου S 16-17 а҆ще] pr. και Tht.P 17 и҆ а҆ще] εἰ S / η V Tht. ѹ҆др҃зжнта] = S / κροτησουσιν *L′* (22*) 18 дн҃н] = S /+ σου 46 25 ѡ҆скжде́ѣть] = S / εκθλιψει 36

μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένοι πάντες χαλκῷ, καὶ κασσιτέρῳ, καὶ σιδήρῳ καὶ μολύβδῳ, ἐν μέσῳ καμίνου ἀργυρίου ἀναμεμιγμένοι εἰσίν.
Ἔοικε, φησὶ, ὁ λαὸς οὗτος, ὦ προφῆτα, ἀργύρῳ κιβδήλῳ, καὶ πολλὴν ἐπιμιξίαν ἔχοντι χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ κασσιτέρου, καὶ μολύβδου. Τοῦτο δὲ καὶ διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου φησὶν [...] διὰ δὲ τῶν εἰρημένων ὑλῶν τὰ παντοδαπὰ τῆς κακίας παρεδήλωσεν εἴδη [...]. Φυσητῆρα δὲ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἀπεκάλεσε: πῦρ δὲ νῦν μὲν τὸν παιδευτικὸν καὶ καθαρτήριον λόγον [...]. Ἀργυροκόπον δὲ [...] διδασκαλίαν ὠνόμασε, μόλυβδον δὲ τὴν τιμωρίαν: ὅτι γὰρ μόλυβδος ἐμβάλλεται τῷ ἀργύρῳ χωνευομένῳ, ὡς ἂν τὸ ἐν τούτῳ κίβδηλον δαπανήσειεν [...].
19 Διὰ τοῦτο εἰπέ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐγένεσθε πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν μέσῳ Ἱερουσαλήμ.
20 Καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος καὶ χαλκὸς, καὶ σίδηρος, καὶ μόλυβδος, καὶ κασσίτερος ἐν μέσῳ καμίνου, τοῦ ἐμφυσῆσαι εἰς αὐτὴν πῦρ εἰς τὸ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν τῇ ὀργῇ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ εἰσάξω, καὶ ἐπαφήσω: Καὶ χωνεύσω ὑμᾶς,
21 καὶ ἐμφυσήσω ὑμᾶς ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς.
22 Ὃν τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐφ' ὑμᾶς.
Ἐπειδὴ, φησὶ, τὴν τῆς κακίας ἐπιμιξίαν ἐδέξασθε, καὶ ἀργύρῳ ἀδοκίμῳ ἐοικότες, διὰ τῆς παντοδαπῆς πονηρίας ἀνεφάνητε κίβδηλοι, χωνευτήριον μὲν ὑμῖν καταστήσω τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀνθράκων δὲ δίκην ἐμβαλῶ τοὺς πολεμίους: τὴν δὲ ἐμὴν ἐνέργειαν καὶ βούλησιν, οἷόν τινα φυσητῆρα κινήσω, καὶ κατὰ ταυτὸν ὑμᾶς χωνεύσω [...].
23 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
24α Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ αὐτῇ: Σὺ εἶ γῆ οὐ βρεχομένη[1]
[...]. Καὶ ἐκ πολέμου χερσεύουσα [...]: καὶ μὴν τὸν τῆς διδασκαλίας ὑετὸν διὰ τῶν ἁγίων αὐτῇ προσέφερε προφητῶν [...]. Εἶτα πάλιν

[1] Ez 22:24β om.

1 **инѣ до҃мъ їꙁлѣ҇ѣ сълѣшенн вѣсн съ цѣдна· и̓ съ ѡ҆ло-**
2 **вомъ ѵ҆т҃ыи҃ць· и̓ съ свинцемъ срѣдѣ пе́ѡн сре́бра съ-**
3 **лѣшенн сѫть·** Ѯрнлагаѣ҇ть людн жндовскы прр҃къ, ҃таѕ
4 къ среброу сълѣшеноу· съ нарі҃енныи҃мн вещмн· на-
5 рнчеть вѣсѣхъ ꙁлобы вещн· сеждеже и̓ въ їере́мнн҃
6 гла́ть· цѣхъ и̓ крѣчнн҃ны, сдѣланїе бж҃не нарнчѧ·
7 а҆ ѡ҆гнемъ накаꙁаѫщеё, и̓ ѡ҆чщаѫщеё сло́во· ꙁлатаре-
8 ць же накаꙁанїе· ѡ҆ловом же цѫченїе· се бо и̓ ꙁлатарн
9 творѧ, пожнгаѫще сре́бро· ѡ҆лово вълещѫть, да и̓-
10 ꙁгорнть скврѣна въ не́мь вѣсѣ· 19 Ꙗего дѣлѣ рѣцн, сё ҃таѕ
11 гла́ть а҆донаи҃ гс҃ь· понеже бысте вѣсн въ сълѣшенїе
12 є҆дино· того дѣле се а҃зь прнн҃мѫ вы срѣдѣ їе҃рлма·
13 20 ꙗкоже прїемлеть сребро и̓ мѣ҆· и̓ желѣꙁо и̓ свинець
14 и̓ ѡ҆ло́во чистое срѣдѣ пе́ѡн· ꙗкоже вѣдоунѫтн
15 въ на҃ ѿ҃гнь, ꙗкоже пожещн· тако прнн҃мѫ вы въ
16 гнѣвѣ мое́мъ, и̓ въ ꙗро́стн моен҃· и̓ вѣведѫ и̓ ѡ҆ста-
17 вла· и̓ вѣведѫ и̓ пожегѫ вы· 21 и̓ вѣздыма на вы҃ въ ѡ҆-
18 гнн гнѣва моего· и̓ пожеженн бѫдете срѣдѣ е҃а҃·
19 22 ꙗкоже пожнгаѣ҇т са҆ сребро срѣдѣ пе́ѡн· такоже
20 пожежет са҆ срѣдѣ є҆а· и̓ позна́ете ꙗко а҃зь гс҃ь· въ-
21 ꙁлнѧхъ ꙗро́сть своѫ҃ на вы· Ѯламже оубо ꙁлобное ҃таѕ
22 сълѣшенїе прїасте· и̓ среброу неѵ҃тоу прнклоннн
23 бысте· ꙁло́бн дѣлѣ вѣсеа҆· и̓ ꙗвнсте са҆ скврѣна-
24 вн· сасыгь ва҆мъ сътворѧ їе҃рлнмъ· ꙗко и̓ глаѣнь
25 напаꙁна вы ратнникъ· моим же дѣломъ и̓ помы-
26 шленїемь· ꙗко и̓ цѣхы, и̓ ра҃ꙁдыма· и̓ вѣса҆ нно-
27 гдѫ вы пожегѫ· 23 И҃ бы҃ слово гс҃е къ мнѣ гла҃, 24 сн҃е ѵ҆ч҃ѣ. ҃тад
28 ꙋлнн є҆моу **ты є҆сн ꙁемлѣ недѫ҃жнма·** Къ їе҃рлнмоу ҃тад
29 гла́ть· по҃бень є҆сн ꙁе́млн нсѫхшнн҃· дѫждем же
30 нарнчеть оучнїе ст҃ыи҃ прр҃къ· по сем же пакы до

---

1 цѣдна] + καὶ σιδήρῳ S 2 пе́ѡн] om. S / = (※ O) *O′ III* 403′ Tht.^{lem} 2-3 сълѣшенн сѫть] ἀναμεμειγμένος ἐστί S / = Q^{mg} 534-239′ 410 22^{c}-51^{c} *III* Tht. 11 а҆донаи҃] om. S / = *III* Tht. сълѣшенїе] = S / συγκρισιν 22* 12 се а҃зь] = S / εγω *L′*$^{-36\ 46}$; ιδου 46 13-14 и̓ свинець | и̓ ѡ҆ло́во чистое] transp. S / = *O*$^{-Syh}$ 147′ *III* Tht. 14 вѣдоунѫтн] ἐκφυσήσαι S / = A″ 490 Tht.; φυσησαι *L′* 15 на҃] αὐτό S / = Q^{mg} *L′* Tht. ꙗкоже] τοῦ S / εις το V-449 Tht.; ωστε 46 вы] om. S / = A′-106′ *L′* 233-239′ Tht. 16 и̓ въ ꙗро́стн моен҃] om. S / = (※ *O*) A′ *O′* V-449 Tht. вѣведѫ] συνάξω S 16-17 и̓ ѡ҆ставла· и̓ вѣведѫ] om. S / και επαφησω *L′*; transp. Tht. 17 вѣздыма] ἐκφυσήσω S / εμφυσησω 967 147′ *L′ C′*-86′-403′ 26 544 Tht. 27 сн҃е ѵ҆ч҃ь] = S / om. 46 28 недѫ҃жнма] + οὐδε ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς S

6-7 cf. Ier 6:28-29

τῶν ἀρχόντων κατηγορεῖ.
25 Ἧς οἱ ἀφηγούμενοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἁρπάζοντες ἁρπάγματα, ψυχὰς κατεσθίοντες ἐν δυναστείᾳ, πλοῦτον καὶ τιμὰς λαμβάνοντες, τὰς χήρας αὐτῆς ἐπλήθυναν ἐν μέσῳ αὐτῆς. [...].
26α Καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν τὸν νόμον μου.
Μεγίστη δὲ αὕτη παρανομία: οὓς γὰρ ποδηγεῖν τοὺς ἄλλους ἐχρῆν, οὗτοι διετέλουν τυφλώττοντες.
26β Καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἅγιά μου.
Παρανόμως, φησὶν, ἐπετέλουν τὰς λειτουργίας: εἶτα τῆς παρανομίας τὰ εἴδη.
26γ Ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον,
Οὐ διέκρινον, φησὶ, καὶ ἐδίδασκον, τί μὲν ἅγιον καὶ θεῖον, τί δὲ βέβηλον καὶ ἀνθρώπειον [...]. Καθαρὸν καὶ ἀκάθαρτον, τὰ κατὰ τὸν νόμον κεχωρισμένα [...],
26δ Καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκάλυπτον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐβεβήλουν με ἐν μέσῳ αὐτῶν[1].
Ὁρῶντες γὰρ [...] ἐργασίαν παράνομον ἐπιτελουμένην [...], ἐλέγχειν οὐκ ἤθελον τοὺς παρανομεῖν τολμῶντας [...]. Πάλιν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἐπανελθὼν, φησίν:
27 Οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λύκοι ἁρπάζοντες ἁρπάγματα, τοῦ ἐκχέαι αἷμα, τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς, ὅπως πλεονεξίᾳ πλεονεκτῶσιν.
Ἀφορμὴν, φησὶ, κέρδους ἐποιοῦντο οἱ ἄρχειν λαχόντες τὰς ἀδίκους σφαγὰς, καὶ οὓς ἔδει τῶν ἀδικουμένων εἶναι προμάχους, οὗτοι τῆς τῶν ἀδικούντων ἐγένοντο μοίρας. [...]
28α Καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς ἀλείφοντες αὐτούς.
[...] ἐβεβαίουν, φησὶν, οἱ καλούμενοι προφῆται, τὰ κακῶς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων γινόμενα, κολακευτικοῖς κεχρημένοι λόγοις [...]. Εἶτα τὴν τούτων τιμωρίαν διδάσκει:
28β Πεσοῦνται ὁρῶντες μάταια, μαντευόμενοι ψευδῆ, λέγοντες, Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος καὶ Κύριος οὐ λελάληκε[2].
29 Τὸν λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες ἀδικίᾳ, καὶ διαρπάζοντες ἁρπάγματα, πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύοντες, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον οὐκ

[1] Ez 22:26α-δ et comment. segm. transp.
[2] Ez 22:28 et comment. segm. transp.

кнáзъ долѧ́ѣть· 25 Ѿгоже старѣ́шины срѣдѣ є҆го
ꙗ҆ко и҆ лы́вн ревѧще· вꙁсхыщаѧще вꙁсхыщенїа дш҃ѧ·
и҆ꙁѣдаѧще наслаїемъ богатꙁство, и҆ ꙋ́стн прїє-
млѧще· вдовнцѧ є҆го о҆умножншѫ срѣдѣ є҆го:~
26 И҆ жрꙗцї его ѿврꙁгошѫ сѧ закона моє҆го· и҆ ѡ҆скврꙁннш҃
стаа҃ моа҃· межоу стымъ и҆ скврꙁнавымъ не разлѫншѫ·
и҆ ѿ сѫботъ мои҃ покрываахѫ о҆у́и свои҃· и҆ ѡ҆скврꙁна-
вѣахѫ сѧ срѣдѣ и҆̃· Ѕелнко безаконїе· и҆мже лѣ-
по и҆ны наставнти· тн же хожа҃ахѫ ѡ҆слꙁпше· и҆ бе-
ꙁ-акона творѣахѫ слоужбы· по сем же безаконїа ѡ҆̃-
бразы наѵннаѣть· не разлѫѵѣхѫ бо наказаѧще, ѵто
є҆сть сты-н бже҃· ѵто ан скврꙁнавы-и҃ ѵа́ѵе· ѵнсто же
и҆ неѵи́сто наѳнуеть· є҆же е҆сть вꙁ законѣ заповѣдано·
и҆ вндѧще безаконїе не хотѣахѫ ѡ҆бличнти творѧ-
щнн҃ безаконїе· по се́м же паки до кнѧзъ гла́ѣтъ·
27 Кнѧзї его срѣдѣ є҆го· ꙗ҆ко и҆ влꙁцї его вꙁсхытаѧще вꙁ-
схытанїа· ꙗ҆коже пролнѧ́тн кръвн, и҆ погоубнти
дш҃ѧ· ꙗ҆коже гла́ство гладоватн· Ѡрнбытка ради
дѣлъ своє҆го· кна́зн сꙁдѣловаахѫ неправе́наа ѡ҆̃-
бнн́ства· и҆мже бъ лѣпо помошннкомъ бытн ѡ҆̃-
бндмымь· тн же бышѫ прнчастнницн ѡ҆бндѧщн҃ ·
28 И҆ прр҃цї его помазаѧщен сѧ самн, падѫть вндѧщен
соуѧа҃· и҆ влꙁхвоужще лжѫ гла́ще· сѐ гла́ѣть а҆дона-
и҆ гь· а҃· гь не гла́· Ѻѵтврꙁжда҃ахѫ лжнни прр҃цн бе-
закона кнажꙁскаа҃· сꙁ льстнвыи҃мн сло́весы· по
сем же мѫѵенїе тѣхь сказае҆ть· 29 Люди земныа сꙁ-
клѣщаѧще· вꙁсхытаѧще вꙁсхытанїа снротъ·
и҆ ꙋбогоу наслїе творѧще· и҆ къ прншꙁлцꙋ не жн-

---

spatium duo linearum inter 3-4 7 о҆у́и o oculo similis in margine inferiore зі

3 богатꙁство] om. S /= *L'* Tht и҆] om. S / = 967 *O*-147' *L''* Tht. 4 вдовнца] pr. καὶ S / = *III* Tht. є҆го] σου S / αυτων V; = 51^{c}- 449 Tht. о҆умножншѫ] ἐπληθύνθησαν S / = 51^{c}-*III* Tht. є҆го$_2$] σου S / = 51^{c}-*III* Tht. 5 ѡ҆скврꙁннш҃] ἐβεβήλουν S / = *II* 6 разлѫншѫ] + καὶ ἀνὰ μέσον ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ οὐ διέστελλον S 7-8 ѡ҆скврꙁнавѣахѫ сѧ] ἐβεβηλούμην S / = A''-106' Syh^{mg} *C''*-86'-239'-403' *II* 16 срѣдѣ є҆го] = S / om. 449^{txt} 17-18 и҆ погоубнти дш҃ѧ] om. S / = (※ *O*) *O' III* Tht. 22 самн] = S / + αναρτυτω *II* (449^{txt}); αργυριω 449^{mg} 23 гла́ще] = S / pr. και *L'*$^{-22}$ 23-24 а҆донаи҃] om. S / = *O'* V-449 *C* Tht. 26-27 сѧклѣщаѧще] + ἀδικίᾳ S / = *II* 27 вꙁсхытаѧще] = S / om. *II* вꙁсхытанїа] = S / αρπαγμα *L'*$^{-36}$ (51*) 28 и҆$_1$] om. S / = 403' ꙋбогоу] = S / πτωχων *II* 30-a1 къ... жнвѫще] = S / τον προσηλυτον απεστρεφοντο 46

ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος.
Τῇ ψευδολογίᾳ ἐχρῶντο, καὶ πρὸς χάριν τοῖς ἄρχουσιν ἐμαντεύοντο, ἄδειαν λαμβάνειν κατὰ τῶν πενήτων ἐθέλοντες, καὶ ἀφορμὴν κέρδους τὸ ψεῦδος ποιούμενοι.
30 Καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἐστῶτα ἐν διακοπῇ φραγμοῦ πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς γῆς, τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖψαι αὐτὴν, καὶ οὐχ εὗρον.
Ταῦτα καὶ διὰ Ἱερεμίου διδάσκει, λέγων: 'διέλθετε εἰς τὰς διόδους Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἴδετε, καὶ ζητήσετε [...], ἐὰν εὑρήσητε ἕνα ποιοῦντα κρῖμα, καὶ ζητοῦντα πίστιν [...]. Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν φησὶν, ὅτι, ἔκ τε τῶν ἀρχόντων ἔκ τε τῶν ἱερέων, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐπεζήτουν ἕνα γοῦν ἄνδρα [...] ἐπισχεῖν τὰς ἐπιφερομένας τιμωρίας διὰ δικαιοσύνης ἰσχύοντα [...].
31α Ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτὴν ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, τοῦ συντελέσαι αὐτούς [...].
31β Τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Κακῶς γὰρ, φησὶ, καὶ παρανόμως ὁδεύσαντες, ἀκόλουθον εὗρον τῆς οἰκείας ὁδοῦ τὸ τέλος: ἐντεῦθεν ἔστι μαθεῖν [...] τῆς θείας ἀγαθότητος τὴν ὑπερβολὴν, καὶ τὴν Ἰουδαίων ἀσέβειαν: ἐπὶ μὲν γὰρ Σοδόμων ὑπέσχετο, εἰ πέντε εὕροι δικαίους, πᾶσαν τὴν πόλιν ἀνέπαφον τῆς τιμωρίας φυλάξειν: ἐνταῦθα δὲ ἕνα ζητήσας οὐχ εὗρε [...].
23:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες μητρὸς μιᾶς.
3α Καὶ ἐξεπόρνευσαν ἐν Αἰγύπτῳ.
[...] ἅπαντα τὸν λαὸν μίαν ὠνόμασε πόρνην: εἷς γὰρ [...] λαὸς: ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῦ Ῥοβοὰμ ἡ διαίρεσις ἐγένετο, καὶ οἱ μὲν Ἐφραῒμ καὶ Ἰσραὴλ ὠνομάζοντο, οἱ δὲ Ἰούδας, εἰκότως καὶ τῷ παραβολικῷ καὶ τροπικῷ εἴδει κατὰ διαίρεσιν κέχρηται [...]: λέγει δὲ αὐτὰς μητρὸς μιᾶς [...], μίαν [...] ἔσχον μητέρα τὴν Αἴγυπτον [...]. Αὗται τοίνυν, φησὶν, ἐξεπόρνευσαν ἐν Αἰγύπτῳ [...].
3β Ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν ἐπόρνευσαν: ἐκεῖ ἔπεσον οἱ μαστοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖ διεπαρθενεύθησαν.

вжше съ сждомъ· Пъжеѧ рѣуїѧ вѕсе творѣахж· и на
блг҃ть кнѧземь вѧзхвоваахж· хотѧше попоущенїе
прнѧтн на оубогыѧ· и прѣкложенїа дѣлъ своего лъ-
жж творѧше· 30 И вѧзыскахъ ѡ нѣ мжа жнвжща пра-
въ· и стожща ѡ нѣ прѣд лицемь моимь, вѕ врѣмѧ
гнѣва· ꙗкоже не до конца погоубнтн и, н не ѡбрѣ-
тохомъ· Сеѥ҃ ієрємїеѧ оучнть гл҃ѧ· проидете пж-
тцн іе҃рлнмь· и виднте и поищѣте· ащe ѡбрѧщете
н ѣдннь мжа творѧщь сѫ· и вѕыщѣте вѣры· и
нїнѣ тоѥ҃ гл҃ѣть· ѡ кнѧзь и ѡ жрець, и ѡ нѣхъ вѕ-
сѣхь ищж ѥдного мжа· иже бн ставнль правдоѧ,
быважщаѧ мжчєнїа· 31 И вѧзнѧхъ на нь ꙗро́сть свож
вѕ ѡгнн гнѣва моего· ꙗкоже скончѣтї ѧ· пжтн
и на главы и дахь гл҃ѣть ѧдонан гь· Злѣ бо и безако-
нно ходневше· по҃бно своего пжтн ѡбрѣтошж и ско-
нчѣнїе· ѡ сего ѥ҃стъ оубо разоумѣтн бж҃на бл҃гн
велнчїе, и жндовско неѹьстїе· вѕ содомстѣ бо
градѣ ѡбѣщѧ сѧ, ѧще ѡбрѧщеть мжа правѣ́на,
тѳ҃ спсеть вѣ҃ гра҃· ѧ зде ѥдного поискавь праве-
дна, и не ѡбрѣте· 23:1 И ѥ҃й сѧмо гл҃ѳ вѕ мнтѣ гл҃ѧ, 2 сн҃ѣ
чл҃ѣ, двѣ женѣ бѣстѣ дщери ѥдноѧ· 3a и сѣблж-
дн вѕ ѥгїптѣ· Испрзва вѕсѧ лю҃н· ѥдноѧ блж-
дницеѧ нарéче· ѥдно бо лю҃їе бѣахж· нж҃ ѥлмаже
прн ровоа́мѣ раздѣленїе бы҃· да ѡвн ѥфреѥ́мнтн,
и іза҃н сѧ нарицаахж· ѧ дроуѕн іоу҃дннн, вѕ лѣпотж
нїнѣ прнтчеѧ· и прѣдннмь ѡбразомь нарнчеть
людн· ѡбоѧ по раздѣленїю· мт҃ре же ѥдннж нарн-
четь ѥгїпеть· тоу бо ѡбон лю҃їе, навыкошж вѕсе-
моу безаконїю· 3b Въ ю҃ностн своѥ҃н сѣблждста·
тоу҃ ѿпадоста съсца ею҃· и тоу҃ расыпаста дѣвьство·

28-29 вѕсемоу littera є in c inserta legitur 30 дѣвьство тв ligatura 20-21 гл҃ѧ· кг҃· in margine dextro

4-5 правъ· | и стожща] = S / transp. 46 5 ѡ нѣ] om. S прѣд лицемь моимь] + ὁλοσχερῶς S / pr. εν διακοπῃ (ολοσχερως 449^{mg}) φραγμου *L'* Tht. 6 гнѣва] γῆς S / = A''-106-410 88-Syh^{txt}-147 *L' C'*-130-86'-403' до конца | погоубнтн и] = S / transp. *L'* 12 на́ нь] = S / om. V 13 ѧ] om. S / = (※ *O*$^{-Q}$)) A''-239'-393-403' *O*$^{-Q}$-62 *L'* Tht. 14 ѧдонан] om. S *L'* / = 147' *III* Tht. 20-21 сн҃ѣ чл҃ѣ] = S / om. 46 21 дщери] + μητρός S 21-22 сѣблжднста] ἐξεπόρνευσαν S 29 сѣблжднста] om. S 967 *II* 106 / = (※ *O*) rel. 30 и] om. S / = A''-403'-410 Syh-62 *L'*$^{-46}$ Tht.

7-9 Ier 5:1 17-19 cf. Gen 18:26-32 23-25 cf. III Regn 12; II Par 10-12

Οἱ μὲν γὰρ πατέρες αὐτῶν, Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ [...], καὶ τοῦ Ἰακὼβ δὲ οἱ παῖδες διέμειναν εἰδωλολατρείας ἀμύητοι [...] νεότητα δὲ αὐτῶν καλεῖ τῆς εἰς πλῆθος ἐπιδόσεως τὴν ἀρχήν: διαφθορὰν δὲ καὶ μαστῶν πτῶσιν, τῶν δυσσεβῶν δογμάτων τὴν μάθησιν [...].

4α Καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν Ὁολλὰ ἡ πρεσβυτέρα, καὶ Ὁολιβὰ νεωτέρα ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς.

Αἰνιγματωδῶς τὰ πρότερα εἰπὼν, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἤγαγε τὸν λόγον, καὶ τῶν ἑταιρῶν ἐκείνων γυναικῶν ἐμνημόνευσε [...], αἴσθησιν αὐτοῖς τῆς ἀσεβείας [...] ἐνθεῖναι βουλόμενος. Εἶτα τὴν εἰς αὐτοὺς παρ' αὐτοῦ γενομένην εὐεργεσίαν διέξεισι.

4β Καὶ ἐγένοντό μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν Σαμάρεια ἡ Ὁολλὰ, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἡ Ὁολιβά.

Συνάφειαν δὲ καὶ κοινωνίαν καλεῖ τὴν διὰ τοῦ νόμου γεγενημένην αὐτοῖς συμφωνίαν: ὁ μὲν γὰρ ἐνομοθέτει, οἱ δὲ ὡμολόγουν τὴν νομοθεσίαν φυλάττειν: τὸ δὲ, "ἔτεκόν μοι υἱοὺς καὶ θυγατέρας," δηλοῖ, ὅτι ὑπὸ τῷ νόμῳ τελοῦντες μετ' εὐσεβείας τέως τοὺς παῖδας ἀνέτρεφον. [...].

5α Καὶ ἐξεπόρνευσε, φησὶν, ἡ Ὁολλὰ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς ἐραστὰς αὐτῆς.

Ὡς ἐπὶ γυναικὸς δὲ τὸ τῶν ἐραστῶν ὄνομα τέθεικεν. [...] παραδηλοῖ τοὺς δαίμονας, οἷς λατρεύουσα διετέλεσεν. Εἶτα καὶ τὰ εἴδη τῆς ἀσεβείας διδάσκει.

5β Καὶ τοὺς Ἀσσυρίους, φησὶ, τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῇ.

6 Ἐνδεδυκότας ὑακίνθινα ἡγουμένους, καὶ στρατηγοὺς, νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας, ἱππαζομένους ἐφ' ἵππων.

7 Καὶ ἔδωκε τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτοὺς, ἐπὶ τοὺς ἐπιλέκτους υἱοὺς Ἀσσυρίων πάντας ἐφ' οὓς ἐπέθετο, ἐν πᾶσι τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῆς ἐμιαίνετο.

[...] "νεανίσκους ἐπιλέκτους ἐνδεδυκότας ὑακίνθινα," τὰ οὕτως [...] γραφόμενά τε καὶ σχηματιζόμενα εἴδωλα: καὶ γὰρ εἰώθεισαν [...] οἱ πάλαι [...] τὰ πολιτευόμενα παρ' αὐτοῖς σχήματα τοῖς ἑαυτῶν περιτιθέναι θεοῖς [...].

8 Καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς τὴν ἐξ Αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπεν, ὅτι μετ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ διεπαρθένευσαν αὐτὴν, καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ' αὐτήν.

Συναφθεῖσα, φησὶ, τοῖς Ἀσσυρίοις,

1 Б҃Ц҃Н СНⷭ, АВРААМЪ І-САА́КЪ І-АКО́ВЪ· Ѝ СН҃ОВЕ І̀АКОВЛН· БЕ- Т҃МГ
2 С КОУМНѲСТВА ЖНШЖ· ЮНОСТЇА̀ ЖЕ НАРНУЕТЬ, ПРНБЫ-
3 ВШЕЄ̀ МНОЖЗСТВО Ⱀ· РАСЫПАНЇЕ ЖЕ ДѢВСТВОУ, Ѝ ѾПА-
4 ДЕНЇЕ СЪСЦЕМА· НЕУЬСТНВАА̀ ОУ҃УЕНЇА НАРНУЕТЬ· 4а Ѝ-МЕНА Т҃МД
5 **ЖЕ ЍМА, ШО́ЛА СТАРѢ́ШЇА· Ѝ ЛИ́ВА ЖЕ МЕНШЇА СЕСТРА ЕЙ̀·**
6 ПРѢ́ЖЕ СЪ ГАДАНЇЕМЬ РЕ́КЪ· І̀АСНѢЕ НЇНѢ СЛО́ВО ПРИНОСЙ· Т҃МД
7 ВЪМѢ́НѢА БА̂ЖНИЦА ЖЕНЫ· Ѝ СЛЫШАТН ВЕЛА БЕЗА-
8 КОНЇЕ ЍМЪ·" ПО ТОМ ЖЕ БЫВШЖ̑Ж БАГ̂ТЬ ВЪ НЙ ГЛЕ́ТЬ·
9 4b Ѝ **БЫШЖ МНѢ Ѝ РОДНШЖ СНЫ Ѝ ДЗШЕРН· Ѝ-МЕНА ЖЕ ЍМЪ,** Т҃МЕ
10 **САМАРЇА, Ѝ ШО́ЛА· Ѝ ЛИ́МЪ, Ѝ ШЛИВА·** ℭ҃ВЕЗКОУПЛЕ- Т҃МѲ
11 НЇЕ Ѝ ѠБЩЕНЇЕ НАРНУЕТЬ· НЇНѢ БЫВШЕЄ̀ ЗАКОНОМЪ
12 СЪВѢЩАНЇЕ· ГЪ ЗАКО́НЬ ЗАВѢЩАВАА̀ШЕ· А̀ ѠНН ѠБѢ-
13 ЩАВАА̀ХЖ СА СЪНАБДѢТН· А̀ ЄЖЕ РЕ́УЕ РОДНШЖ МНѢ СНЫ
14 Ѝ ДЗШЕРН· ПО ЗАКОНОУ СЪ БА́ГОУЬСТЇЕМЪ· НАКАЗАЖ̑-
15 ШЕ ВЪСКРЪМЛЄ̀АХЖ СВОА̀ ДѢТН· 5а Ѝ **СВЛАЖДН ШО́ЛА** Т҃МИ
16 **Ѿ МЕ́НЕ· Ѝ ВЪЖ̑Н НА ХОТН СВОА̀· ЍКО** Ѝ ДО ЖЕНЫ ГЛА̀ Т҃МѲ
17 НАРЕ́УЕ, ЍМА ХОТНОЕ· І̀АВЛЄ̀ЕТ ЖЕ СЛОУЖБЖ̑ Ⱀ· А̀ЖЕ
18 ПОЛОЖНШЖ БѢСОМЪ· ПО СЕМ ЖЕ СКАЗА̀ЕТЬ ѠБРАЗЫ БЕЗАКО-
19 НЇА Ⱀ· 5b К҃Ъ **А̀СЇРЇЕМЪ ПРНБЛНЖАЖ̑ЩННХ СА ЕЙ̀·** 6 **ѠБЛЪЧЕНЫ** Т҃МЖ
20 **ВЪ УРЬВЛЕННЦА СТАРЄ̀ШННЫ Ѝ ВОЄ̀ВОДЫ· Ѝ ЮНОТЫ ЍЗБРА-**
21 **ННЫА ВЗСА КО́ННКЫ· СЪНОУЗНЫ НА КОНЙ·** 7 **Ѝ ДА́СТЬ БЛАЖ̑Ж̑Е-**
22 **НЇЕ ЄА̀ КЪ НИ́МЪ· КЪ ЍЗБРА́ННЫЍМЬ СНО́МЪ А̀СЇРНЍСКОМЪ·**
23 **ВЗСѢМЪ Ѝ НА ВЗСА· КЪ НИ́МЖЕ ВЗЗЛО́ЖН ВЪ ВЗСѢХЪ ПОМЫ-**
24 **СЛѢХЬ ЄА̀ ѠСКВРЪНАВЛЄ̀АШЕ СА·** К҃НОШАМН ЅТВОРЕНА- Т҃МЖ
25 ЦИ ВЪ УРЬВЛЕННЦА, КѢМНРА Й НАРНУЕТЬ· ТАЦѢМЬ ѠБРА-
26 ЗОМЪ ОУТВО́РЕНЫ· ЗАКОНЬ БО Є̀СТЬ ПРАВЫ-И́-МЬ, СВОЙ РИ́ЗЪ
27 ѠБРА́ЗЪ НА БГЫ СВОА ВЪЗЛАГАТН· 8 Ѝ **БЛАЖ̑ЕНЇА СВОЀГО** Т҃МИ
28 **ЄЖЕ ЍЗЬ ЕГЇПТА, НЕ ѠСТАВН· І̀АКО СЪ НЕА ЛѢГАХЖ̑, ВЪ ЮНО-**
29 **СТВНЙ ЄА̀· Ѝ ТН РАСЫПАШЖ̑ ДЕ́СТВО ЕА̀· Ѝ РАЗЛЇАШЖ̑ БЛАЖ̑-**
30 **ЖЕНЇЕ Й̀ НА НА̀·** ℭ҃ВЕЗКОУПНЕШН СА СЪ А̀СЇРНЙ· ВЗСЖУН- Т҃МѲ

---

10 ѝ шо̑ла] ἡ Ολα лѝмъ] Ιερουσαλημ ѝ шлива] η Ολιβα 26 правы́и lege пръвы́и cf. οἱ πάλαι
5 ѝма] + ἣν S 967 A''-403'-410 / + η 88 46 *C'*-233-534-86'-239' 106; = rel. лѝва] Ολιβα S / ολιβα A''-106' *L'* (51*) *C*-233-534-239 меншїа] om. S / = *L'*-449 Tht. сестра] = S / + η νεωτερα 449
15 шо̑ла] Ολα S / οολλα *L'*-36 46 Tht; ολλα 36-*II* 19 къ] = S / και Tht. прнближа̑щнмх са] = S / pr. επι 46 20 ѝ$_2$] om. S 20-21 юноты ѝзбранныа взса] νεανίσκοι ἐπίλεκτοι πάντες S / = A 147' *L'*-449 Tht. 21 ко́ннкы] = S / om. Tht. съноузны] ἱππαζόμενοι S / = *L'*-449 Tht. 22-23 къ ѝзбра́ннын̀мь сно́мъ а̀сїрни́скомъ вземъ] ἐπίλεκτοι υἱοὶ Ἀσσυρίων πάντες S / επιλεκτους υιους (των υιων 36*) ασσ. παντας *L*; = *III* Tht.; pr. και *II* 23 къ ни́мже] = S / αυτους 46; ους *L'* (51*)
23-24 помыслѣхь] = S / επιθυμημασιν *L* 28 є́же] om. S / = *III* Tht.

31-a1 cf. IV Regn 17

καὶ τὴν τούτων δεισιδαιμονίαν ἐκμαξαμένη, οὐδὲ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἠμέλησε μαθημάτων, ἀλλὰ κἀκεῖνα λίαν ἐπιμελῶς φυλάττουσα διετέλεσεν. [...].

9 Διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας ἐραστῶν αὐτῆς, εἰς χεῖρας υἱῶν Ἀσσυρίων ἐφ' οὓς ἐπετίθετο.

Ἐπειδὴ γὰρ τῶν μὲν ἐμῶν οὐκ ἠνείχετο νόμων, ἐμοὶ δὲ ἀνακειμένη ἑτέρων ἠράσθη, τῆς μὲν ἐμῆς αὐτὴν ἐγύμνωσα προνοίας, παρέδωκα δὲ αὐτὴν ἐκείνοις [...].

10 Αὐτοὶ, φησὶν, ἀπεκάλυψαν τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἔλαβον, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν, καὶ ἐγένετο λάλημα εἰς γυναῖκας, καὶ ἐκδικήσεις ἐποίησαν ἐν αὐτῇ εἰς τὰς θυγατέρας.

Οὕτω [...] ὑπ' ἐμοῦ προεθεῖσα τῇ πείρᾳ μεμάθηκε, τίς μὲν ἡ ἐμὴ κοινωνία, τίς δὲ ἡ τῶν ἐραστῶν αὐτῆς πονηρία. Παραυτίκα γὰρ ὑποχείριον αὐτὴν λαβόντες πρῶτον μὲν αὐτῆς τῇ τιμωρίᾳ τὴν πορνείαν ἐγύμνωσαν, ἔπειτα δὲ [...] ἀνηλεῶς κατέσφαξαν: τοὺς δὲ υἱοὺς [...], καὶ τὰς θυγατέρας δορυαλώτους ἀπήγαγον [...],

11 Καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ Ὁολιβὰ, καὶ διέφθειρε τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτὴν (ὁ δὲ Ἀκύλας τὴν ἐπίθεσιν, ἐπιπόθησιν ἡρμήνευσε)[1], καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπλήθυνεν.

12 Ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐπέθετο, ἡγουμένους καὶ στρατηγοὺς τοὺς ἐγγὺς αὐτῆς, καὶ ἐνδεδυκότας εὐπάρυφα, ἱππεῖς ἱππαζομένους ἐφ' ἵππων, νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας.

Ταὐτὰ, φησὶ, καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ τῇ Σαμαρείᾳ δέδρακε: [...] τὰς πρὸς ἐμὲ συνθήκας πατήσασα, τοὺς Σύρων θεοὺς προτετίμηκε: τῇ γὰρ τούτων συμμαχίᾳ θαῤῥήσασα, καὶ τῆς ἐμῆς ἐπικουρίας καταφρονήσασα. [...].

13 Καὶ εἶδον, φησὶν, ἐγὼ, ὅτι μεμίανται ὁδὸς μία τῶν δύο.

Παραπλήσια, φησὶν, αὐτῶν, καὶ ἐφάμιλλα τὰ ἐπιτηδεύματα[2].

14 Καὶ προσέθετο ἐπὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐζωγραφημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου, εἰκόνας Χαλδαίων ἐζωγραφημένους ἐν χρώμασιν ἐν γραφίδι.

15 Διεζωσμένους ποικίλματα ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ τιάραι βαπταὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν: ὄψις τρισσὴ πάντων, ὁμοία υἱῶν Βαβυλῶνος Χαλδαίων γῆς πατρίδος αὐτῶν.

16α Καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτοὺς τῇ ὁράσει ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Καλῶς καὶ λίαν ἁρμοδίως τὸ τῶν εἰδώλων ἀδρανὲς ἐκωμῴδησε, [...] οὐδὲν ἕτερον ὄντα ἢ χρώματα, καὶ σχήματα, καὶ

[1] Ez 23:11-12 et comment. segm. transp.

[2] Ez 23:13 et comment. segm. transp.

1 вьшн бѣсьство и̑· и̓ єгїпетска наꙋка не ѡ̑ставн· нж̑ и то
2 пакы творѧщи жнетѣ́ше· 9 **Того дѣлъ предахъ а̓ въ рж̑-** т҃ка҃
3 **цѣ сн҃омъ а̓сїрнѝскомъ· къ нимже взълагаа́ше·**
4 **С**а́маже моего́ закона не дрꙁжа· нж̑ мнѣ прилежѧщи, и̓ н- т҃кб҃
5 нѣмь взскотѣ· ѡ̑бнажнхъ а мое́го стро́ѧ· и̓ предахъ а
6 ѡ̑нѣмъ· 10 **Тнѣ ѡ̑крышж стыдѣнїе є̀а· сн҃ы и̓ дъщерї̀ еа** т҃к҃
7 **поа́ся· и самж мечемъ оу̓бѣкнжшж· и̓ бысть поносъ въ**
8 **жена̑· и̓ ѿмъщенїе сътворишж въ нен ѡ̑ дъщере̑·**
9 Тако оу̓бо мноа ѿрнновена разоумѣн и̓скоушенїемъ· кое т҃кг҃
10 е̑сть моё прнѡ̑щенїе· какова ан хо̑ злобь є̀а· а̓бїе бо пл̑ѣ-
11 ннвше а, мж̑ченїемь ѡ̑бнажншж блаже̑нїе є̀а̑· по то́-
12 м же бе҃зь мт҃ѣ и̓зьсѣкошж, и̓ дъщерн и̓ сн҃ыи̓ пл̑ѣннш̑ж·
13 11 **И̓ вндѣ сестра є̀а и̓ ѡ̑лнва· и̓ расыпа въздложенїе своё паче є̀а·** т҃ка҃
14 **и̓ блаже̑нїе є̀а паче блаже̑нїа сестры своеа̑ оумножи,**
15 12 **съ сн҃омъ а̓сїрнѝскомъ̑ въздло́жи старѣ̑шнны и̓ воево-**
16 **ды блнжнаж̑ є̀а̑· и̓ ѡ̑бл̑ѣчены въ бл҃го̀нстъканнѝ· ко́нь-**
17 **скы сноузнн на конѝ ю̀ношж и̓зборны вса·** Въздложенїе т҃кз҃
18 хотѣнїе разоумѣн· є̀дннако і҃е҃рлнмъ, и̓ самарїа сътво-
19 рн· мо́а завѣты попрабшн· а̀ сїрнѝскы богы поуьте паче
20 и̓ помощїа ѝ̑ оуповаѣ́шн· моа помо́ишь прѣѡ̑вндѣ· и̓ съ-
21 мѣснвшн са съ нним наꙋн са неуьстїю· 13 **И̓ вндѣхь ю̀ко** т҃кѳ҃
22 **ѡ̑скврънн са· пѫть є̀дннь ѡ̑боюѭ̀· 14 и̓ прнложн къ блаже̑-**
23 **нїю своемꙋ̀· и̓ вндѣ мжж̑ въпнсаны на стѣнѣ, ѡ̑бра-**
24 **зы халдеѝскы· въпнсаны ша́ромъ пнсалнымъ· 15 прѣпо-**
25 **а̀саны и̓змꙋтаннымъ урѣсла ѝ̑· и̓ прѣвон ѡ̑моуенн на**
26 **главе̑ ѝхъ· ѡ̑бл̑ѣуенн многоѡ̑бра́зно· по̑бно къ сн҃омъ**
27 **вавнло́нскомъ· халдеѝскы зе́мла ѿу̑ѣства ѝ̑· 16а и̓ въздло́-**
28 **жн на на̀ възо́ръ о̓у̑ню своею̑ѭ̀·** Доброѣ и̓ ѕѣло и̓ съставле- т҃кѵ҃
29 ннѣ, въ се́мь словесн коумнѝрскжж̑ немо́ѭ̀ и̓зѡ̑бличн·
30 ю̀ко и̓но ннутоже сж̑ть· нж̑ шаро́мъ сътворенн ѡ̑бразн

---

7 ὀν҃ню o oculo similis

2 пакы] лίαν err. pro πάλιν 15 съ] ἐπί 16-17 конѝскы] ἱππεῖς

2 а̑] + εἰς χεῖρας τῶν ἐραστῶν αὐτῆς S / = *II* 8 сътворишж] ἐποίησαν S / εποιησα 46; εποιησεν *II* 8 дъщере̑] = S 967 88-*o L*′′-36 46 Tht. / + αυτης rel. 13 и̓ ѡ̑лнва] Ооλιβα S/ η ολιβα A″ *o L*′ (51*) *C*-87-233-534; η οολιβα 46 87-*cI*-403′ 106′ Tht.ᵖ 14 и̓ блаже̑нїе є̀а паче] = S / om. *II* оумножи] om. S / = *L*′ Tht. 16 и̓] om. S / = V-46 Tht. бл҃го̀нстъканнн] = S / ευπορφυρα *II* 17 ю̀ношж и̓зборны въса] νεανίσκοι ἐπίλεκτοι πάντες S / = *L*′ Tht.; + εκλεκτους 46 21 вндѣхь] = S / + εγω 51ᶜ-*III* Tht. 23-24 въпнсаны... въпнсаны] = S / om. 46 24 ша́ромъ пнсалнымъ] ἐν γραφίδι S / εν γραφη *L* 534; εν χρωμασιν εν γραφιδι *L*′ Tht. 25 и̓ прѣвон ѡ̑моуенн] = S / τιαρα βαπτα *II*; παραβαπτα και τιαραι *L* 26 по̑бно] ὁμοίωμα S / = *L*′′ᵛ Tht. 27 вавнло́нскомъ] om. S / = (※ *O*-Syh) *O*-62′ *L*′ 239′ Tht. 28 възо́ръ] ὁράσει S B 967 *O*′ *L*′′ Tht. / εν ορασει rel.

18-20 cf. IV Regn 17

τέχνης ἀποτελέσματα. Τὸ δὲ "ὄψις πάντων τρισσὴ" τὸ πολύμορφον αὐτῶν σημαίνει. [...] πανταχοῦ δὲ τὴν εἰδωλολατρείαν αἰνίττεται.

16β Καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους, φησὶ, πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν Χαλδαίων.

17 Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν υἱοὶ Βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλυόντων, καὶ ἐμίαναν αὐτὴν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῶν: καὶ ἐμιάνθη ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν.

Αὕτη γὰρ, φησὶν [...] διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐπιμιξίας τὴν ἀσέβειαν δεξαμένη, πάλιν αὐτῶν ἀπέστη: ἀπόστασιν δὲ ἐνταῦθα οὐ τὴν ἀπὸ τῶν δαιμόνων λέγει, ἀλλὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν τῶν Βαβυλωνίων: καὶ γὰρ Ἰωακεὶμ, καὶ Ἰεχονίας, καὶ Σεδεκίας τὰς γενομένας αὐτοῖς πρὸς τοὺς Βαβυλωνίους συνθήκας παρέβησαν.

18 Καὶ ἀπεκάλυψε τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυψε τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχή: μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

Θεασάμενος, φησὶ, τὴν τῆς ἀσεβείας αὐτῆς ὑπερβολὴν, τῆς ἐμῆς αὐτὴν προνοίας ἐγύμνωσα: πάλιν γὰρ κατὰ τὸ τῆς ἀλληγορίας εἶδος τὴν ψυχὴν τέθεικεν: οὐκ ἐπειδὴ εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα τὸ Θεῖον διῄρηται: ἀσώματον γὰρ καὶ ἀσύνθετον: ἀνθρωπίνως δὲ καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις [...]. Μέχρι μὲν οὖν τούτων πρὸς τὸν προφήτην ἐδόκει ποιεῖσθαι τοὺς λόγους: ἐντεῦθεν δὲ λοιπὸν, ὥσπερ εἰς μνήμην ἐλθὼν διὰ τῆς διηγήσεως τῶν ὑπ' αὐτῆς τετολμημένων [...], μεταφέρει τὸν λόγον.

19 Καὶ ἐπλήθυνας, φησὶ, τὴν πορνείαν σου, τοῦ ἀναμνῆσαι ἡμέρας νεότητός σου, ἐν αἷς ἐπόρνευσας ἐν Αἰγύπτῳ.

Λήθῃ, φησὶν, παρεδεδώκειν τὰς ἐν Αἰγύπτῳ σου πλημμελείας: ἀλλὰ τούτων τὴν μνήμην διὰ τῶν δευτέρων ἐπιτηδευμάτων ἀνθῆσαι πεποίηκας. Οἶδε γὰρ πολλάκις προτέρων ἀναμιμνήσκειν ἁμαρτημάτων, ἡ τῆς παρανομίας ταυτότης. Εἶτα πάλιν ἀλληγορικῶς καὶ τροπικῶς τὴν τῆς εἰδωλολατρείας ποιεῖται κατηγορίαν.

20 Καὶ ἐπέθου ἐπὶ τοὺς Χαλδαίους, ὧν ὡς σάρκες ὄνων αἱ σάρκες αὐτῶν, καὶ αἰδοῖα ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν.

21 Καὶ ἐπεσκέψω τὴν ἀνομίαν τῆς νεότητός σου, ἃ ἐποίεις ἐν Αἰγύπτῳ ἐν τῷ καταλύματί σου, οὗ μαστοὶ τῆς νεότητός σου ἔπεσον.

Καὶ τοῖς Χαλδαίοις, φησὶ, μιγνυμένη, οὐδὲ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐπιτηδευμάτων ἠμέλεις: ἀλλὰ καὶ τοὺς τούτων, καὶ τοὺς ἐκείνων θεοὺς ἐθεράπευες.

хытростїѧ сѣврѣшенн· сно҃вь и҆же въ а҆снрнѝскы нарнуетъ
кѹмнрѧ· и҃мже ѿ нн҃ наоу҆ѹншѫ сѧ безаконнїю· жндовь-
скы же людн нарнуетъ, ꙗ҆ко и҆ же́нѫ сѣблаждневшѫ҃ сѧ хѡ́-
тмн ѿ своего́ мѫжа· 16b **И҃ поустн слы҃ къ нѝмъ въ зе́млн**
халдеѝсцѣ· 17 **и҆ прнѝдошѫ къ неѣ сно́ве вавїлоньсцн· на**
ло́жн вьтажщѫ· и҆ ѡ҆скврѣнавншѫ ѧ въ сѣблажѐенн н҃·
и҆ ѡ҆скврѣнавн сѧ въ нн҃· и҆ ѿстѫпн дш҃а е҆ѧ ѿ нн҃· Тоже гла́-
ть сѣмѣснвшн сѧ съ нѝмн· и҆ нажун сѧ безаконнїю н҃· па-
кы сѧ ѡ҆ста н҃· ѿстѫпленїе же нїнѣ гла́ть· не ѿврѣже-
нїе ѿ коумнръ, и҆ ѿ бѣсовь ѿ вавилонѣнь самѣ҃· и҆-ѡ҆а́кї-
и бо· и҆-ѡхонїа· и҆ седекїа, прѣстѫпншѫ завѣтъ· и҆ бы-
шѫ къ вавилонѣнемъ· 18 **И҃ ѿкры блажѐенїе е҆ѧ· и҆ ѿкры**
стыдѣнїе е҆ѧ҃· и҆ ѿстѫпн дш҃а моа҆ ѿ неѧ· ꙗ҆коже ѿстѫ-
пн дш҃а моа҆ и҆ ѿ сестры е҆ѧ· Ѥндѣвь неѹьстїе е҆ѧ, ѡ҆бнажн-
хь а҆ своего́ промышленїа· дш҃ѫ же слышѫ· не разоумѣн
самого дш҃ѫ нмѫща и҆ тѣло· бес тѣла и҆ безь дш҃ѫ е҆́сть
бж҃тво· по нра́воу ва́ѹю гла́ть къ ва́комъ· доселѣ ꙗ҆ко и҆
къ прр҃коу гла́ть· а҆ ѿсѫдоу ꙗ҆ко и҆сповѣдаѫ дрѣзновенї-
е҆мъ гла́ть· 19 **И҃ оумножн блажѐенїе своё· ꙗ҆ко поцѣнѫтн**
дн҃н ю҆но́стн своея҃· въ неже сѣблажден въ е҆гїптѣ· Къ лю-
демь гла́ть ре́кы· ꙗ҆ко и҆ въ забъвенїе бѣ҃ прѣдалъ прѣ-
грѣшенїа твоа҆, ꙗ҆же въ е҆гїптѣ· нж҃ сн҃ всѣ҃ па́мать
вторымн процвнтанн пакы сътво́рн· многажд҃н бо прѣ-
выѫ грѣхы, второе безаконїе· пакы прѣмѣнѣѧ сло-
во, ѡ҆ коумнрехь гла́ть· 20 **И҃ възло́жн на халдеа· н҃хже па́-**
кы ꙗ҆ко и҆ ѡ҆слѧ пльсн н҃· и҆ ꙗ҆ко ло́на ко́нска лона н҃· 21 **и҆ прн-**
сѣтн безаконїа ю҆ностн своея҃· е҆же творѣ҆ше въ е҆гї-
птѣ въ станѹ твоемъ· и҆деже съса ю҆ностн твоея҃ па-
доста· И҃ съ халдеѝ сѧ съмѣшажщн· е҆гїпетска хѫдо-
жъства не забы· нж҃ и҆ сн҃ и҆ ѡнѣ҃ богы ѹьтѣ҆ше· бездожъ-

---

11 и҆$_2$ lege и҆же cf. τὰς γενομένας 25-26 па́кы lege пльти cf. σαρκες 26 пльсн lege пльти cf. αἱ σάρκες

6 ѡ҆скврѣнавншѫ] ἐμίαινον S / = 967 V-46 Tht. н҃] αὐτης S / = 967 Tht. 12-13 и҆ ѿкры стыдѣнїе е҆ѧ҃] = S / om. 46 14 дш҃а моа҆] = S / om. L^{-36} и҆] om. S 20 е҆гїптѣ] = S / pr. γη L' 25 възло́жн] = S / + και V н҃хже] = S 967 O (Q^{txt})-62' L'' Tht. / + (+ 86) ησαν rel. 25-26 па́кы] om. S / = L' (48^c, 51^c) Tht. 26 ꙗ҆ко и҆] = S / om. 46 27 творѣ҆ше] = S / εποιησεν II 28 и҆деже] = S / pr. αφ II 28-29 падоста] om. S Q-62' II / = rel.

10-12 cf. IV Regn 24; 25; II Par 36:5-11; Ier 39; 52

Τὴν δὲ [...] αὐτῶν ἀθεΐαν [...] αἰδοίοις ἵππων [...] ἀπείκασεν [...]: αἱ γὰρ Θεῷ συνημμέναι καὶ ἀνακείμεναι ψυχαὶ, εἶτα τοῦτον καταλιμπάνουσαι, καὶ τὴν τῶν δαιμόνων συνουσίαν ἀσπαζόμεναι, εἰκότως μοιχεύτριαι χρηματίζουσι.

22α Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σὲ, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου [...],

22β καὶ ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν.

23α Τοὺς υἱοὺς Βαβυλῶνος, καὶ πάντας τοὺς Χαλδαίους, Φακοὺμ, καὶ Σοὺδ [...].

23β καὶ πάντας υἱοὺς Ἀσσυρίων μετ' αὐτῶν, νεανίσκους ἐπιλέκτους, ἡγουμένους καὶ στρατηγούς: πάντας τριστάτας καὶ ὀνομαστοὺς, ἱππεύοντας ἐφ' ἵππων.

24α Καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πάντες ἀπὸ βορρᾶ μεθ' ὅπλων, καὶ ἁρμάτων [...].

24β καὶ πλήθους λαῶν: καὶ θώρακας, καὶ ἀσπίδας, καὶ περικεφαλαίας περιθήσονται ἐπὶ σὲ, καὶ βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλῳ.

Δι' αὐτῶν, φησὶ, μαθήσῃ τῶν πραγμάτων, τίς μὲν ἐγὼ, τίνες δὲ οἱ ἐρασταί σου: ἐγὼ μὲν γὰρ καταφρονηθεὶς ὑπὸ σοῦ μακροθυμῶν διετέλεσα: οὗτοι δὲ [...] τὴν σὴν ἀπόστασιν μαθόντες, μετὰ παντοδαπῆς ἀφίξονται πανοπλίας [...] τοὺς ὑπηκόους [...] ἐπαγόμενοι, καὶ [...] τὰς σὰς ἀποτειχίσουσιν εἰσόδους [...]. Εἶτα ἐπιφέρει:

25α Καὶ δώσω πρὸ προσώπου αὐτῶν κρῖμα, καὶ ἐκδικήσουσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν. Καὶ δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοὶ, καὶ ποιήσουσι μετὰ σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ μου.

Ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνους τῆς ἐμῆς προετίμησας προμηθείας, δι' αὐτῶν ἐκείνων πράξομαί σε δίκας τῆς εἰς ἐμὲ παρανομίας, καὶ τοῖς ἐκείνων σε παραδώσω κολαστηρίοις. Διηγεῖται δὲ καὶ τῆς τιμωρίας τὰ εἴδη.

25β Τοὺς μυκτῆράς σου, καὶ τὰ ὦτά σου ἀφελοῦσι, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ καταβαλοῦσιν: αὐτοὶ τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου λήψονται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ.

26 Καὶ ἐκδύσουσί σε τὸν ἱματισμόν σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου.

Τοὺς μὲν γὰρ, φησὶ, δορυαλώτους ἀποίσουσι, τοὺς δὲ ἐν τῇ παρατάξει κατακοντίσουσι, τοὺς δὲ ἀκροτηριάσουσιν ἀπηνίᾳ καὶ ὠμότητι χρώμενοι: τὰ δὲ προσήκοντα πάντα λῃΐσονται, καὶ πυρὶ τὰ πλεῖστά σου παραδώσουσι. Δείκνυσι δὲ καὶ

Към л. 277а

25 твоѧ тв ligatura

15 ѹтвръжєнїе lege ѿвръжєнїе cf. ἀπόστασιν 15-16 ѯтвръжєнїѣмь lege ѯорѫжєнїємь? cf. πανοπλίας

ство же г̑. лоны конъскыи нарнуеть· аже бо дш̑ѫ съ бго-
мъ съвъкоупившѫ̑ сѧ· и ѡбѣщавшѫ̑ сѧ є̇моу· по
том же ѡставившѫ гѧ, възлюбѧть бѣсы· въ лѣпотѫ
любодѣѫ прозываѫ̑т сѧ· 22 Того дѣлъ сѣ глѣть адонан гь· тнз
сѣ азъ въстáвлѧ хотн твож на тѧ̑, ѿ ннхже ѿстѫпн
дш̑а твоа̑· и навед ѧ̑ на тѧ̑ ѡкр̑ть 23 сны вавнлóньскы· и въ-
сѧ халдеа· факóумъ· и соуднйскоу· и въсѧ сны асїрнй-
скы съ нймн· юнóшѫ избранны старѣшнны· и воево-
ды· и въсѧ колеснчунчкы нароунты· конничкы на конй·
24 и прнйдѫтъ на тѧ̑ въсн ѿ сѣвера, съ ѡржїемъ· и съ ко-
лесничцамн, и съ мнóгомь народомъ· и защщенїе и шнты
и шлѣмы въздѫть на тѧ̑· и поставѧть стражѫ ѡкр̑т'
тебе· Ѿ дѣлѣ разоумѣѣшн кто ѣсмъ ази· кто ли сѫть тнз
хóтн твоѧ· аз бо ѡбндймь тобоѧ трзплѧ· а снй разз-
мѣвше твоё оутврзжденїе· съ въсѣмь ѕтврзжденїѣ-
мь прнйдѫть на тѧ̑· въдавшѫ̑ же сѧ ѿведѫть· и за-
брáла гра̑ твоѭ разбнать· по сем же проповѣдаѣть
пáкы· 25a И дáмь прѣ лнцемь й сѫ̑· и ѿмъстать въ сждѣ тнн
твоѭ· и дáмъ рзвенїе моё въ тебѣ· и сътворѧ с тобоѧ
въ гнѣвѣ ярóстн моеѧ̑· Ѯлмаже пáче мене, ѡны нзвó- тнн
лн· тѣмн самѣмн сътворѧ тн ѿсжденїе· безаконїа
дѣлъ ѣже сътвóрн къ мнѣ· и тѣ̑ мжуенїю прѣдáмь тѧ̑·
по сем же съповѣдаѣть ѡбразы мжуенїю· 25b Ижóзрн твоѧ тнз
и оушн ѡбрѣжѫтъ· и ѡставшѫ̑ мéуемь изсѣкѫтъ·
и сны твоѧ и дзщерн твоѧ понмѫть· и ѡставшѧ твоѧ
потрѣбнть ѿгнь· 26 и съвлѣкѫть съ тебе рнзы· и въздм̑
съсжды хвáлы твоеѧ̑· Плѣненыя ѿведѫть· а̑ нже въ тнз
пазцѣ изсѣкѫть· и дрзгыя ѡкрзнать лютостїѧ·
и соуровствомъ сътворѧть· и въсе потрѣбное по-
трѣбать· а дроугое ѡгню прѣдадм̑· навлѣѣт же н

---

4 дѣлъ] + Оолιβα S / = 26 Tht. ἀδονάν] om. S *L'* / = 62 *III* Tht. 6 твоа̑] + ἀπ' αὐτῶν S 7 факóумъ] Φακουδ S / факоуе 22^{mg}-48^{*} -*II*; факоуем. 51-96-231-763; факоуме 22^{txt}-48^{c}; факоум. Tht. соуднйскоу] Σουε S / соуд A'' 36-*III* Tht.; соуθ 22^{mg}; соудε 22^{txt}-48^{c}; соуед 51-96-231; соуем 763; + καὶ Κουε S 48*-*II* / και κουδε 22^{txt}-48^{c}; και κουεδ 51-96-231-763; και κουδ 36-*III* Tht. 9 и] om. S / = *L'* 233 колеснчунчкы] τρισσούς S / τριστατας Q^{mg} 48^{c}-51-96^{mg}-231-763-V-46 Tht.; pr. τριστατας 22-36 нароунты] pr. και S / = *L'* 10 $и_1$] om. S / = *III* 62 Tht. прнйдѫтъ на тѧ̑ въсн] transp. S / = *III* Tht. 10-12 съ ѡржїемъ... поставѧть стражѫ] ἅρματα καὶ τροχοὶ μετ' ὄχλου λαῶν, θυρεοὶ καὶ πέλται καὶ βαλεῖ φυλακὴν S / μεθ οπλων και αρματων και τροχων και πληθους λαων και θωρακας και ασπιδας και περικεφαλαιας περιθησονται επι σε και βαλουσι φυλακην (om. και βαλ. φυλ. 231-*III* Tht.) *L'* (22^{mg}, 48^{mg}, 96^{mg}) Tht.; om. ἅρματα... πέλται 231-V-449 Tht.; om. ἅρματα... βαλεῖ 46; om. ἅρματα... φυλακὴν 51-763 12-13 стражѫ | ѡкр̑т' тебе] = S / transp. 449 Tht.P ѡкр̑т' тебе] = S / om. 46 20 моеѧ̑] om. S / = 967 A'' *L''* Tht. 23 нóзрн] μυκτῆρα S / = Q-147' *L'*-538 490^{c}-233-534-403 106' 544 Tht. 24 оушн] + сου S ѡставшѫ̑] + сου S / = Q 25 сны] = S / υιοι 36* $87^{(mg)}$; pr. αὐτοί S дзщерн] = S / θυγατερες $87^{(mg)}$ 26 потрѣбнть ѿгнь] transp. S / = *O' III* 130'-239' Tht.

τὴν ἐκ τῆς τιμωρίας ἐσομένην ὠφέλειαν.
27 Καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου τὴν ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐ μὴ μνησθῇς ἔτι.
Ἐν γὰρ ἐκείνοις γενομένη τοῖς κακοῖς, ἐν αἰσθήσει γενήσῃ τῆς οἰκείας παρανομίας, καὶ βδελύξῃ λίαν ἐκεῖνα τὰ τῆς συμφορᾶς σοι ταύτης γενόμενα πρόξενα.
28 Διότι τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου [...].
29α Καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάντας τοὺς πόνους σου καὶ τοὺς μόχθους σου, καὶ ἔσῃ γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα: καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ ἀσχημοσύνη τῆς πορνείας σου [...].
Ἐρασθεῖσα, φησὶ, τῶν Χαλδαίων, πάλιν αὐτοὺς ἐμίσησας, ἀλλ' ἐγὼ τούτοις σε παραδώσω, καὶ διὰ τούτων σὲ δίκας τῆς τιμωρίας εἰσπράξομαι, καὶ διὰ τῆς τιμωρίας γυμνὴν ἅπασαν ὑποδείξω σου τὴν ἀσέβειαν: μαθήσονται γὰρ οἱ τὰς σὰς θεώμενοι συμφορὰς, αἰτίαν τούτων τὴν σὴν γενομένην παρανομίαν [...].
29β Ἡ πορνεία σου:
30 ἐποίησέ σοι ταῦτα ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ὀπίσω τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμιαίνου ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν.
Ἠκολούθησας, φησὶ, τοῖς τῶν ἐθνῶν ἐπιτηδεύμασιν, ἃ τοῖς οἰκείοις χρώμενα λογισμοῖς ἐπενόησε τὴν ἀσέβειαν: οὐ μόνον δὲ, φησὶ, τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐμιμήσω τὴν ἀσέβειαν, ἀλλὰ καί:
31 Ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύθης, καὶ δώσω ἐγὼ τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου.
Ἃ πέπονθε, φησὶ, ἡ Σαμάρεια, ταῦτα καὶ σὺ πείσῃ: ποτήριον γὰρ τὴν τιμωρίαν ἐκάλεσεν, ὡς κάρον καὶ μέθην τοῖς πίνουσιν ἐμποιοῦσαν.
32 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου πίεσαι τὸ βαθὺ, καὶ τὸ πλατὺ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ εἰς μυκτηρισμὸν τὸ πλεονάζον. Τοῦ συντελέσαι μέθην,
33 καὶ ἐκλύσεως πλησθήσῃ, ποτήριον ἀφανείας καὶ ἀφανισμοῦ, ποτήριον ἀδελφῆς σου Σαμαρείας.
34α Καὶ πιῇ αὐτὸ, καὶ ἐκστραγγιεῖς, καὶ τὰ ὄστρακα αὐτοῦ κατατρώξεις, καὶ τοὺς μαστούς σου κατατιλεῖς.
Βαθὺ τὸ ποτήριον ἐκάλεσε, διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς: πλατὺ δὲ, διὰ τὸν τῶν ἑβδομήκοντα

1 бываѭщнѝ ѯспѣ̀ ѿ мѫченїа и҃мь· 27 И҆ ѿвращ҇ неѹстїа твоа҃
2 ѿ тебе· и҆ блаженїа твоего́ е́же въ є҆гїптѣ не помѣнѫ҇
3 к томоу· Е҆ѣ тѣх бо злоба҃ и҆ бѣда҃ бывшн, съмотр-
4 шн своѐ безаконїе· и҆ сгноушаѐшн ся ѕѣло и҃· тн бо съ-
5 твóрншѫ҇ тебѣ бѣды сїѧ въсѧ· 28 Понéже сё глѣть а҆дона-
6 н гь· сё а҃зъ прѣдаю҇ тѧ въ рѫцѣ и҃хже ненавндншн· ѿ
7 нн́хже ѿстѫпн дш҃а твоа҃· 29a и҆ сътворѧть въ тебѣ въ не-
8 навнстн· и҆ сътворѧть въсѧ твож҃ трoуды и҆ дѣлеса
9 твоа҃· и҆ бждешн нага и҆ стоудомъ· и҆ ѿкрыѣт ся стыдѣ-
10 нїе блаженїа твоего́· Е҆зазлюбнвшн халдеѧ, пакы ѧ
11 взненавндѣ· нж҃ а҃зъ сн́м тѧ прѣдáмъ· и҆ снмн твóра
12 сѫ҃ неѹстїю твоѥ́моу· и҆ мѫченїе наго пока́ѭ҇ въсѣмъ
13 твоѐ неѹстїе· разоумѣѭ҇ть бо̀ въсн вндѫщеѝ твоѧ на-
14 пастн· ꙗко внна е́стъ тѣмъ твоѐ безаконїе· 29b Е҆лаже-
15 нїе твоѐ 30 сътвóрн тебѣ сё· взнегда съблаждн въ слѣ̂
16 стра́нь· и҆ ѡ҆скврънавлѣ́ѧше ся въ помыслѣхъ и҃хъ·
17 Е҆зслѣ̂ѧа҆ше хѫдожествоу стра́нскоу· е́же помыслó-
18 мь и҃ сътворншѫ҇ безаконїе· не тъѹїа бо и҃нѣ̀ стра́нь по-
19 дража неѹстїе· нж҃ н въ пж҃ сестры своеѧ походн·
20 31 И҆ въ пж҃ сестры своеѧ походнла е́сн· и҆ да́мь ѹѣшѫ҇ въ рѫцѣ
21 твоѝ· Къ і҆ерли́моу гла́ть ре́кы· е́же постpада сестра
22 твоа самарїа· и҆ ты тоже̂ подзи҆мешн· ѹашеѧ̀ же мѫче-
23 нїе нарнуеть· бѣда бо оупоѝть болѣзнїа пнѧщѧ̀·
24 32 Сё гла́ть а҆донан гь· ѹашѫ҇ се́стры твоеѧ̀ и҆спнѣшн, глѫ-
25 бокѫ҇ и҆ шнрокѫ҇· и҆ бждеть на смѣ̀· и҆ похѫхнанїє
26 лнхоѐ на оупнтїе· 33 и҆ раслабленїа напазнншѫ҇· ѹаша же
27 потрѣбнаа҃· и҆ погыбенїа ѹаша сестры твоеѧ̀ самарї-
28 а҃· 34a и҆-спнешї а и҆ посмрáчешн· и҆ урѣпь ѣ҆а разбїешн·
29 и҆ съса своа ѡ҆тръзаешн· Глѫбокѫ҇ ѹашѫ҇ нарéче· ве-
30 лнуїа дѣлѣ пеѹѣлнаа҃го· шнрокѫ҇ же и҃мже до ѡ҆см҃ѝ

---

1 твоа҃ тв ligatura

2 твоего́] = S / om. V-46 ἐκ γῆς Αἰγύπτου S / την εκ γ. Αιγ. V-46 Tht. 3 помѣнѫ҇] + καὶ οὐ μὴ ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτοὺς καὶ Αἰγύπτου S 5 понéже] = S / διατουτο *L* 5-6 а҆донан] om. S *L'* / = 62 *III* Tht. 7 твоа҃] + ἀπ' αὐτῶν S 8-9 дѣлеса твоа҃] = S / om. 46 10 твоего́] + καὶ ἀσέβειά σου S 14-15 блаженїе] pr. καί S / = 967 *L'* Tht. 15 тебѣ сё] transp. S / = *III* Tht. 20 да́мь] = S / + εγω *III* Tht. 24 а҆донан] om. S *L*$^{-36}$ / = 62 *III* 26 Tht. 25 и҆ бждеть на смѣ̀·и҆ похѫхнанїє] om. S 967 *II* / (※ *O*) εσται (pr. και *C' L'* 534-403' 106 Tht.) εις γελωτα και εις (om. εις *L*-46-449 534 Tht.P) μυκτηρισμον rel. 26 на оупнтїе] συντελέσαι μέθην S 26-28 ѹаша... и҆ погыбенїа | ѹаша... самарїа҃] = S / transp. *L'* 27 потрѣбнаа҃· и҆] om. S A' *II* / = rel. ѹаша сестры] = S / om. V 28 и҆спнешї] πίεσαι S / πιη (πιει 36) *L*-V-46 Tht. и҆ посмрáчешн] om. S 967 *II* / = (※ *O*) rel. 28-29 и҆ урѣпь... ѡ҆тръзаешн] om. S / (※ V) και τα οστρακα αυτου κατατρωξεις (-ξη 46; καταφαγη V) και τους μαστους σου κατατιλεις (-τελεις 46; εκτιλεις 62 449) 62 *L'* Tht.

21-22 cf. IV Regn 17; Mich 1:1-6

ἐτῶν χρόνον: ἀφανισμοῦ δὲ ποτήριον ὠνόμασε, διὰ τὴν [...] ἐρημίαν τῇ πόλει: τὸ δὲ "ἐκστραγγιεῖς" προστέθεικεν, ἐπειδὴ τελευταίαν τὴν πολιορκίαν ὑπέμεινε, καὶ τὰ ὄστρακα δὲ αὐτὴν ἔφη κατατρώξειν, διὰ τὸ ἐσχάτοις περιπεσεῖσθαι κακοῖς: τοὺς δὲ μαστοὺς κατατιλεῖν, διὰ τὴν ἐκ τῶν κακῶν γενομένην μεταμέλειαν.

34β Καὶ τὰς ἑορτάς σου, φησί, καὶ νουμηνίας σου ἀποστρέψω, διότι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Πᾶσάν σου πανήγυριν, καὶ πᾶσαν θυμηδίαν κατασβέσω, καὶ ἐπιθήσω τοῖς λόγοις τὸ τέλος: ἀληθὴς γάρ εἰμι, καὶ ἀψευδὴς Δεσπότης.

35α Διὰ τοῦτο [...]

35β λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐπελάθου μου, καὶ ἀπέῤῥιψάς με ὀπίσω τοῦ σώματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου, καὶ τὴν πορνείαν σου.

Ἐπειδὴ προετίμησας τῆς ἐμῆς θεραπείας τὰς τοῦ σώματος ἡδονάς, δέξαι, φησί, τῆς ἀκολασίας τὰ ἐπίχειρα. Αἰνίττεται δὲ διὰ τούτων, ὡς ὑποβάθρα [...] ἡ παρανομία γεγένηται: ταῖς γὰρ ἡδοναῖς δουλεύοντες εἰς τὴν τῶν εἰδώλων λατρείαν ἐξεκυλίσθησαν.

36 Καὶ εἶπε Κύριος πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ κρινεῖς τὴν Ὀολλὰν καὶ τὴν Ὀολιβὰν, καὶ ἐπαγγελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν;

37α Ὅτι ἐμοιχῶντο [...]

37β καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἃ ἐγέννησάν μοι, διῆγον αὐτὰ αὐτοῖς διὰ πυρός.

[...] τὸ ἐμὸν, φησὶν, ἀναλαβὼν πρόσωπον, ὦ προφῆτα, ποίησαι τὴν κρίσιν πρὸς τὴν Σαμάρειαν καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ διέλεγξον αὐτῶν τὰς παρανομίας, ὅπως μὲν ἐμὲ καταλιμπάνουσαι τοῖς εἰδώλοις ἐμίγνυντο: ὅπως δὲ τὰ ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῖς παρεχόμενα τέκνα, θυσίαν ἐκείνοις προσέφερον, τῶν ἐμῶν νόμων καταφρονοῦντες, καὶ τὰ Σάββατά μου βεβηλοῦντες. [...]

38α Ἕως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι[1],

38β ἐμίαινον τὰ ἁγιά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλουν.

Εἶτα διδάσκει τῆς βεβηλώσεως τρόπον.

39α Καὶ ἐν τῷ σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις [...],

39β καὶ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἁγιὰ μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβεβήλουν αὐτα[2].

Πολλὴ δὲ ἡ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολή. Πρῶτον μὲν γὰρ αὐτῶν τὸ σφάζειν τοὺς παῖδας [...]

---

[1] Ez 23:38α et comment. segm. transp.

[2] Ez 23:38β-39αβ et comment. segm. transp.

1 лѣ̀ продалъжншѫ сѧ бѣды н̃· потрѣбленїа же ѹ҃шѫ
2 прозвѣ̀· ѡ҆поустѣнїа дѣлѣ градоу· а҆ еже реѹе посмръѹе-
3 шн ѧ· и҆мже сетное воѣ҆ванїе, то҃ бы̀ на́ нь· и҆ ѣже вѣща ра-
4 збнѣ̀шн ѹрѣпь ѣ҆· понеже въ послѣ̂нѫ мѫкы въпаде·
5 ѡ҆тръsанїа же съсома, раскаа̀нїа же дѣлѣ гл҃ѣть· ѣ҆же бы̀
6 и҆мъ ѿ҃ злобы· 34b **И҆ праzн҆нкы твоа, и҆ наѹала мц҃ь твоѝ възвра-** гл҃ѣ
7 **щѫ· понеже а҃зъ гл҃ахъ р҃ѐ а҆донан г҃ь·** Бъсѧ сыни́мь твоѧ, гл҃ѣ
8 и҆ велїа твоа̀ оугашѫ· и҆ прилóжѫ словесемъ съвръшенїе·
9 и҆стинень бо е҃смь, и҆ неслъжжѝ вѧка· 35 **Сего дѣлѣ гл҃ѣть** гл҃ѣ
10 **а҆донан г҃ь· въ то҃ мѣсто и҃же забы мѧ· и҆ ѡ҃връже мя за**
11 **тѣло твоё· и҆ ты възми бесыстїе твоё и҆ блѫ̀ твоѝ·**
12 Се гл҃ѣть рéкы· ѣ҆лмаже и҆здóли паѹе моа слоу́жбы, тѣле- гл҃ѣ
13 се твоѣ́го наслаѫ̂енїа· прни́ми неѹстоты твоеѧ наѹа-
14 ткы· и҆вла̀ѣ̀т же сни́мъ· и҆ако и҆ кореніїю беzаконїю сѫщ҃·
15 ѐже тѣлесны́мь сластемь повнѫшѫ сѧ· въ коумнрь-
16 скѫа слоужбѫ попалъзнѫшѫ сѧ· 36 **И҆ р҃ѐ г҃ь къ мнѣ, сн҃е ула́ь·** гл҃ѣ
17 **а́ще сѫдн ѡ҃ла̀нѣ· и҆ ѡ҆ални́вѣ· и҆ съвѣстншн и҆ма бе-**
18 **законїа ѣ҆ю҃·** 37 **и҆ако любы дѣ҆ѣта, и҆ ѹа҆да ѣ҆ю и҆же породнста**
19 **мнѣ· проведѫ и҆а̀ и҆ма срѣдѣ ѡ҆гнѣ·** 38a **дондеже ѐгоже не-**
20 **навндѣа̀хѫ съ҆творнста мн·** Къ прр҃коу гл҃ѣть рéкы· гл҃ѣ
21 въ мéне мѣсто прр҃ѹе· съ҆твóри сѫ̀ самарнн̃, и҆ і҃ерлимоу·
22 и҆ ѡ҆блнун беzаконїе ѣ҆ю҃· како мѧ ѡ҆ставнеша, къ кѹмн-
23 ремь мѧ приложнста· и҆ ка́ко мноѧ даннаа̀ и҆ма ѹа҆да,
24 трѣбѫ положншѫ и҆а̀ и҆мъ· моѝ закóнь прѣѡ҆бндѣ-
25 вше· и҆ сѫботы моа ѡ҆скврънавлѣа̀ше· 38b **ѡ҆сквръна-** гл҃ѣ
26 **вла̀ѣ̀хѫ сг҃а̀а̀ моа̀ въ дн҃ь· и҆ сѫботы моа ѡ҆скврънавлѣ-**
27 **а̀хѫ·** 39a **въ негда закалаа̀хѫ ѹа҆да своа̀ коумнремъ· и҆ въ-**
28 **хожа̀а̀хѫ въ сг҃а̀а̀ моа̀ въ тъ дн҃ь, и҆ ѡ҆скврънавлѣа̀хѫ и҆а̀·**
29 Сказаѣ̀ть ѡ҆скврънавленїа вúнѫ· и҆ако много лнхновe- гл҃ѣ
30 нїе неѹстїа· прзвое ѐже закалаа̀хѫ дѣти своѧ· к тому҃

25-26 ѡ҆скврънавлѣа̀хѫ o oculo similis

8 велїа lege веселїа cf. θυμηδίαν

6 твоа] om. S / = *L'* Tht. твоѝ] αὐτῆς S / = *L'* Tht. 6-7 и҆ наѹала мц҃ь твоѝ | възвращѫ] = S / transp. 46 7 а҆донан г҃ь] κύριος S 967 62 $L^{\vdash 36}$ / κυριος κυριος ο θεος A"-403'-410'; = rel. 9-10 сего... г҃ь] = S / om. 46 10 а҆донан] om. S 967 62 $L^{\vdash 36}$ / = rel. 11 тѣло] = S / στοματος 449^{c} 17 ѡ҆ла̀нѣ] Оолаν S / = 967 62 *L'*-449 130 Tht; ολλαν *II* 534 ѡ҆ални́вѣ] Оолιβαν S / ολιβαν *L'* 18 любы дѣ҆ѣта] + καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν. τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν ἐμοιχῶντο S / = 90-239' 19 проведѫ] διήγαγον S 967 147 46 86' / διηγον rel. и҆а̀ и҆ма] αὐτοῖς S (-ους *II*; -τα 48; -τοι 36) / αυτα αυτοι 51-46-449 / = 22-96-763-V Tht. дондеже] = S / om. *II* ѐгоже] pr. καὶ ταῦτα S 19-20 ѐгоже ненавндѣа̀хѫ] om. S / = A" 147' 25-26 ѡ҆скврънавлѣа̀хѫ | сг҃а̀а̀ моа̀] transp. S / = *O' c-II*-239' *III* Tht. 26 въ дн҃ь] om. S / (sub. ※ *O*) εν τη ημερα εκεινη *O' III* Tht. 27 възнегда] pr. καὶ S 28 въ тъ дн҃ь] om. S / = (※ *O*) *O'* V-449 Tht. ѡ҆скврънавлѣа̀хѫ] τοῦ βεβηλοῦν S / = V-449 Tht.

τὸ δὲ καὶ τοῖς δαίμοσι τὰ τοιαῦτα προσφέρειν σφάγια, πάλιν ἐπίτασις τοῦ κακοῦ· τὸ δὲ καὶ ἐν Σαββάτῳ ταῦτα τολμᾷν, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀναγκαία ἀπείρητο ἐργασία [...], τὸ δὲ καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην ἐργασίαν τῶν θείων ἐπιβαίνειν προθύρων, ποίας ἀσεβείας ὑπερβολὴν καταλείπει; [...].

39γ Καὶ ἰδοὺ οὕτως ἐποίουν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. [...].

40 Καὶ ἔπεμπον τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἐρχομένοις μακρόθεν· οἷς ἀγγέλους ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτούς, καὶ ἅμα τῷ ἔρχεσθαι αὐτοὺς εὐθὺς ἐλούου, καὶ ἐστιβίζου τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἐκόσμου κόσμῳ.

41α Καὶ ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρωμένης, καὶ τράπεζα κεκοσμημένη ἔμπροσθεν αὐτῆς.

Πάντα τὰ εἰρημένα ὡς ἐπὶ γυναικὸς ἑταίρας διέγραψε· σημαίνει δὲ τήν τε γενομένην πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους καὶ Χαλδαίους αὐτοῖς συμμαχίαν, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐπεισαχθεῖσαν ἀσέβειαν. Παραδηλοῖ δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς τῶν δαιμόνων ἑορταῖς καλλωπισμούς, χλιδὰς, καὶ ἱματίων ἐναλλαγὰς, καὶ τ' ἄλλα πάντα ὅσα ἐν ταῖς τοιαύταις ποιεῖν εἰώθεισαν πανηγύρεσι [...]:

41β Καὶ τὸ θυμίαμά μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου ἐτίθης ἔμπροσθεν αὐτῶν. [...].

41γ Καὶ ηὐφραίνοντο ἐν αὐτοῖς. [...]:

42α Καὶ φωνὴν ἁρμονίας ἀνεκρούοντο πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἥκοντας ἀνθρώπων οἰνωμένους ἐκ τῆς ἐρήμου.

Τί γὰρ ἐρημότερον τῶν τὰ εἴδωλα προσκυνούντων; Ἐξ ἐκείνων τῶν ἐρήμων ψυχῶν τὰς τῆς ἀσεβείας ἐκομίζετό σοι διδάγματα, καὶ ἐδέχου αὐτὰ ἐν μουσικοῖς ὀργάνοις ἀνακρουομένοις τὴν [...] ἠχήν.

42β Καὶ ἐδίδους αὐτοῖς ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

Οὐδὲν γὰρ παρὰ τῶν εἰδώλων λαμβάνουσιν οἱ τούτοις λατρεύειν αἱρούμενοι, ἀλλὰ τὰ θεόσδοτα δῶρα τούτοις προσφέρουσι, παντοδαπὸν αὐτοῖς κόσμον περιτιθέντες.

43 Καὶ εἶπον, Οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσι, καὶ ἔργα πόρνης ταῦτα, καὶ αὐτὴ ἐξεπόρνευσεν[1]**;**

Ἔλεγον γὰρ, φησὶν, ὀργάνοις χρώμενος τοῖς προφήταις, ὅτι ἐν τοῖς ἀψύχοις ἡ μοιχεία ὑμῶν τολμᾶται.

44 Καὶ αὐτοὶ εἰσεπορεύοντο πρὸς αὐτὴν, ὃν τρόπον εἰσπορεύονται πρὸς γυναῖκα πόρνην, οὕτως εἰσεπορεύοντο πρὸς Ὁολλὰν καὶ πρὸς

[1] Ez 23:43 et comment. segm. transp

и трѣбѫ имѧ клѧсти бѣсо́мъ· сѐ продаѫженїе зло́бы· к то-
моу же и въ сѫботѫ сѐ творѧть· въ нѫже дн҃ни на нѫ̑ныи҃
дѣлесь въздранено е̏сть и створѧти· по том же таковаӓ
дѣлеса сътворѧше· въ бж̄на вра́та ходити· ѹтӧ сего
е̏сть неѹьстїе болеѥ· 39b **И се тако творѣ̀ста срѣдѣ моего** т҃ѳ҃
до́моу· 40 **и поуща̀ста къ мѫжемъ гра̀дѫщимъ и҆здале-**
ѹѣ· и҆мже слы̑ поуща̀ста къ ни҃мь· и҆ абїе где прини́дѣа-
хѫ и҆змыва̀ше сѧ· и҆ ѹтварѣ̀ше о҆у҃н свои҃· и҆ ѹкраша̀-
ше сѧ ѹтвореніе҃мь· 41a **и҆ сѣда̀ше на ѡ̑дрѣ постланнѣ·**
и҆ трапеза ѹкрашена прѣд нея· Ⓒзсе гла̄нное· ꙗко и҆ къ т҃ѳ҃а
женѣ бл҃дницы взпнсаль е̏сть· ꙗвлѣ́ѣт же бывшѫ̈
помо́щь ѿ асїр҃ни҃, и҆ ѿ халден· и҆ прибывшеѣ ѿ того не-
ѹьстїе· сказаѐт же и҆ крашенїа и҃· ꙗже въ праѯ̑нкы бѣ̂,
ѹтварѣ̀хѫ сѧ въ рнзы· и҆ въ и҆нѫ въсѧ красотѫ· 41b **И тъ-** т҃ѳ҃
мьа̀нь мои҃· и҆ ма́сло мое прѣгараа̀ше прѣд нимь· и҆ весе-
лѣахѫ сѧ въ нн҃· 42a **и҆ гла̂ въздлашенїа съглаша̀хѫ къ мѫ-**
жемъ· ѿ множьства ѹли҃ѣ прихождѫщѫ̈ ѿ поустына·
Ⓒлоужбѫ гла̏ѣть, а҆же слѫжа̀хѫ коумирѣмь· ѹто бо е̏сть т҃ѳ҃а
поустѣѐ сего· є҆же ѡ̑ставивши сло́во слоужити коу-
мирѣмь· ѿ тѣ҃ неѹьстивыи҃ дш̄ь прино̀ша̀хѫ сѧ тебѣ·
неѹьстнӓа оу҆ѹенїа· и҆ прии҆ма̀ше ꙗ съ пищалми· въз'-
глашѫщи свои҃ гла̂· 42b **И да̀ста прѣстень на рѫцѣ и҃хъ·** т҃ѳ҃а
и҆ вѣнець хва́лы на главы и҃· 43 **и҆ рѣ҃ не въ сем ли ѹбо любо-**
дѣа̀нїе е̏сть· и҆ дѣлеса бл҃дницѧ, сѝ и҆ сѝ проблѫди сѧ·
нныѧсоже не прїе̏млѧть ѿ коуми́ръ· и҆звол҃вшеи҃ слоу- т҃ѳ҃в
жити ни́мъ· нѫ бг҃омъ данныѧ дары прино̀сѧть и҃мь·
въсѧ красѫ̈ въздлагаѫ̈ще на нѫ̑· и҆ гла̀а̀ше прр҃ькъ къ нн҃·
ꙗко въ сѝ҃ бездоушныи҃хъ любодѣа̀нїе ваше дрьзоу-
є҆т сѧ· 44 **И взлажа̀хѫ къ нен, ꙗкоже взлаза̀ть къ т҃ѳ҃г**
женѣ, бл҃дницы· тако взлажа̀хѫ къ ѡ̑л'ланѣ· и҆ къ

---

8 ὀγ῀ο oculo similis

5 сѐ] ὅτι S / = *III* Tht. 6 поуща̀ста] ὅτι S / = *III* Tht. 8 свои҃] = S / om. 46 8-9 и҆ ѹкраша̀ше сѧ ѹтвореніе҃мь] = S / om. 46 10 прѣд] πρὸ προσώπου S / = *III* Tht. нея] = S / σου 51 449 15 мои҃] = S / om. *II* прѣгараа̀ше прѣд нимь и҆] om. S / = *L'* 239' 403' 410 644 Tht. 16 и҆] = S / om. V съглаша̀хѫ] + καὶ S / = *L'*$^{-36}$ Tht. 17 прихождѫщѫ̈] = S / + (※ *O*) οἰνωμενους 36-51^{c}- *III* Tht. 22 да̀ста] ἐδίδοσαν S / εδοσαν *II*; = *III*; εδιδους Tht.; + αυτοις Tht.^{P} 23 на главы и҃] = S / om. 46 23-24 любодѣа̀нїе е̏сть] = S / μοιχευη 46 24 сѝ$_1$] om. S / = *L'* Tht. 29 и҆] = S / + αυτοι 51^{c}-*III* Tht. 30 ѡ̑л'ланѣ] Ολαν S / ολλαν 967 Q-62 *L*$^{-46}$ 130-233-239' Tht; = *II*

Ὀολιβὰν, τὰς γυναῖκας τὰς ἀνόμους, τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν.
Ἄδειαν γὰρ λοιπὸν λαβόντες ἐκ τῆς τούτων παρανομίας, ὡς πρὸς γυναῖκας ἑταίρας καὶ πᾶσι προκειμένας, οὕτω πρὸς τὴν Σαμάρειαν καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ εἰσίεσαν, καὶ οἱ τῶν ψυχῶν ἀλάστορες δαίμονες, καὶ οἱ τὴν τούτων λατρείαν δεδιδαγμένοι Χαλδαῖοι. [...] καί φησι:
45α Καὶ ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι
[...] ἀδικώτατοι γὰρ καὶ παρανομώτατοι, καὶ λίαν ὑπῆρχον δυσσεβέστατοιν [...]. Τοῦτο [...] πεποίηκε πρὸς τὴν Ἰερουσαλὴμ διαλεγόμενος: "Ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι," τουτέστιν, ὑπὲρ σέ.
45β Καὶ ἐκδικήσουσιν αὐτὰς ἐκδικήσει μοιχαλίδων, καὶ κρίσει ἐκχεουσῶν αἷμα, ὅτι μοιχαλίδες εἰσὶ, καὶ αἷμα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
Μιαιφονίας, φησὶ, καὶ μοιχείας τίσουσι δίκας, τοὺς ἐραστὰς αὐτῶν λαμβάνουσαι δικαστὰς, καὶ ταῦτα πείσονται, ἅπερ αἱ μοιχεύτριαι γυναῖκες[1] [...].
46 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνάγαγε ἐπ' αὐτὰς πλήθη, καὶ δὸς ἐν αὐταῖς ταραχὴν καὶ διαρπαγήν.
47 Καὶ λιθοβοληθήτωσαν λίθοις ὄχλων, καὶ κατακεντείτωσαν ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν: υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας ἀποκτενοῦσι, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐμπρήσουσιν ἐν πυρί.
Εἶτα τὴν ἐντεῦθεν ἐσομένην ἐπιδείκνυσιν ὠφέλειαν.
48 Καὶ ἀποστρέψω ἀσέβειαν ἐκ τῆς γῆς, καὶ παιδευθήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσι κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν.
Τούτων γὰρ, φησὶ, ταῦτα ὑπομενουσῶν, καὶ λίθοις, καὶ ξίφεσι, καὶ πυρὶ παραδιδομένων, πᾶσα πόλις ὠφέλειαν καρπώσεται, μανθάνουσα [...]. Γυναῖκας δὲ πάλιν ἐνταῦθα τὰς πόλεις ὠνόμασε.
49 Καὶ δοθήσεται ἡ ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας τῶν ἐπιθυμημάτων λήψεσθε, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος[2].
Τοὺς τῆς ἀσεβείας ὑμῶν [...] κομιεῖσθε καρποὺς: οὐ γὰρ ἀνάγκῃ ταύτην ἐδέξασθε, ἀλλὰ γνώμῃ καὶ πόθῳ: ἐκ δὲ τῆς τιμωρίας ὠφέλειαν μεγίστην τρυγήσετε τὴν τῆς ἐμῆς δεσποτείας ἐπίγνωσιν. Ἧς ἀπολαύειν ἡμᾶς γένοιτο, μὴ τῇ πείρᾳ τῶν κακῶν [...], ἀλλὰ τῶν θείων εὐεργεσιῶν αἰσθανομένους [...].

[1] Ez 23:45α-β et comment. segm. transp.
[2] Ez 23:46-49 et comment. segm. transp.

ѡ҃лнвѣ· кѫ женама бєzаконнницама· ꙗ҆коже сѫтворнтн
бєzаконїе· 45a **мѫжн же правднвнн̃ снн̃· ☧опоущенїе бг̃** т҃ск
прїемше ѡ҃ сн̾ бєzаконенїа· ꙗ҆ко н҆ кѫ женѣ блѫдннцн,
н҆ вѫсѣмь готовѣ· такоже̑ кѫ самарнн̃, н҆ кѫ і҆ер҃лнмѫ
вѫлажаахѫ· ѡ҃бндѧшен дш̃ѫ, бѣсн наоуученн снмн ха-
лден· а҆ ѥже реуе, мѫжн же правднвнн̃ снн· неправодн-
выѧ сѫщѫ скаzаѥ̀ть, нѫ̃ н҆ сѣло неправоднвы· н҆ бєzако-
ннникы сѫщѫ· нѫ̃ кѫ і҆ер҃лнмоу гл҃ѣть рекы· тобоѧ мнн̃
праводнвы халдеѧ· разбоннчѫ н҆ любодѣчѫ прнн҆мета
мѫкѫ· самы бо хотї ею҆ бѫдѫть н҆ма сѫдїѧ· н҆ тоже̑ прн-
н҆мета, ѥже н҆ любодѣн҆ца жены· 45b **☧ ѡ҃мѫста н҆ма ѡ҃мѫ-** т҃ск
щенїе· любодѣчуемь н҆ сѫдомь пролнваѫщема кр҃вь·
ꙗ҆ко любодѣнцн ѥ̀ста· н҆ кро́вь рѫкоу ею҆· ☪каzаѥ̀ть бы- т҃ск
ваѫщнн̃ оуспѣхѫ· жндомь бо сё вѫсе прнє́мшемѫ· ка-
менїю н҆ ѡ҃ржжню н҆ ѡ҃гню прѣда́мѫ· вѫсн градн̃ оу-
спѣхь н҆ наказанїе прнн҆мѫть· женамн бо грады на-
рнуеть· 46 **☪ё гл҃ѣть а҆донан г҃ь· прнведн на конн нарѡ̂·** т҃ск
н҆ даѫ̑ь вѫ нею матежѫ, н҆ разграбленїе· 47 **н҆ разбнн̃ каме-**
нїемѫ· вѫ нею каменїемь нарѡ̂номѫ· н҆ да н҆збодѫ н҆збо-
дѫть копнн̃ своѝмн сн҃ы н҃хѫ, н҆ дѫшерн н҆збна́ть· н҆ до-
мы н҆ пожегѫть ѡ҃гне́мь· 48 **н҆ вѫзвращ неуьстїе ѡ҃ зе-**
мла· н҆ накажѫт сѧ вѫсѧ жены· н҆ не сѫтворѧть по неуь-
стню ею҆· 49 **н҆ дасть сѧ неуьстїе ваю на вы· н҆ вѫсѧ грѣхы**
помысль ваю прнн҆мета· н҆ разоумѣ́та ꙗ҆ко а҃зь гл҃ѧ а҆-
донан г҃ь· ☪кѫ і҆ер҃лнмѫ н҆ кѫ самарнн̃ гл҃ѣть ре́кы· неуь- т҃ск
стн ваю прнн҆мета плоды· не нѫ̑ѥѧ бо сѫтворнста е·
нѫ̃ волеѧ̑ бо н҆ любовїа· н҆ ѡ҃ мѫченїа велнкь оуспѣ̑
прнн҆мета· позналїю моє́го вл̂ычства· сего н҆ на́мѫ
бѫдн насладнтн сѧ· не н҆скоушенїемѫ бѣдныи̯мѫ
нѫ̃ поуютїемѫ божїѧ благодѣтнн̃:~

---

1 сѫтворнтн тн ligatura 29 н҆скоушенїемѫ corr. ь in ѫ ab eodem scriptore
17 на конн] ἐπ᾽ αὐτὰς 19-20 н҆збодѫ н҆збодѫть err. redupl. cf. κατακεντειτωσαν
7 нѫ̃ сѣлѡ̀ Щ

1 ѡ҃лнвѣ] Ολιβαν S / ολιβαν A'' 62 *L'* 90-534 кѫ женама бєzаконнницама] om. S / = *III* Tht. 2 мѫжн] pr. καί S снн̃] = S / + και κρισει εκχεουσων αιμα 51^{txt}; + κρινουσιν αυτας 51^{mg} 11 н҆] om. S 967 *O*$^{-Q}$ 26 / = rel. 12 любодѣчуемь] = S / + και κρισει εκχεουσων αιμα 36 сѫдомь] ἐκδικήσει S / = 22^{mg}-48^{mg}-96^{mg}-231-763-*III* Tht.; om. 51 пролнваѫщема кр҃вь] αἵματος S / = 22^{mg}-48^{mg}-96^{mg}-231-763-*III* Tht.; om. 51 17 а҆донан] om. S *L'* / = A''-403'-410 62 *III* 86^{mg} Tht. нарѡ̂] = S / πληθη *III* Tht. 18-19 разбнн̃ каменїемь] = S / λιθοβοληθητωσαν V-449 Tht.; -λησατωσαν 46 19 вѫ нею] = S / om. V-449 Tht. нарѡ̂номь] = S / οπλων 449* 19-20 н҆збодѫть] κατακέντει S / -τησουσιν 36; = *III* Tht.; + αὐτάς S 20 дѫшерн] + αὐτῶν S / = 239 Tht. 21 пожегѫть] transp. S / = *III* Tht. 23 вѫсѧ] om. S / = V-46-770 Tht. 24 помысль] = S / επιθυμηματων *L*$^{-22}$ (96^{c})-46 Tht. ваю] = S / om. Tht. 24-25 а҆донан] om. S / = V-449; κυριος 36-46

25-27 cf. IV Regn 17; Mich 1:1-6

24:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνός, λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, γράψον σεαυτῷ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀφ' ἧς ἀπηρείσατο ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ
[...]. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὸν χρόνον, καθ' ὃν τῇ Ἰερουσαλὴμ ὁ Βαβυλώνιος ἐπεστράτευσεν. Ἐκείνου δὲ τὴν πόλιν πολιορκοῦντος, ὁ προφήτης τοῖς ἤδη δορυαλώτοις γεγενημένοις προσημαίνει τὰ καταληψόμενα κακά. Διὸ καὶ τὸ ἀψευδὲς τῆς προφητείας ὑποδεικνὺς ὁ Δεσπότης, ἐπισημήνασθαι κελεύει τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ πολέμιος τῇ πόλει προσβάλλειν ἤρξατο, ἵνα [...] μάθωσι, καὶ οἱ ἤδη αἰχμάλωτοι γενόμενοι, καὶ οἱ πολιορκούμενοι, ὡς ἄνωθεν ταῦτα περὶ αὐτῶν προεῖπεν ὁ Θεὸς, καὶ ὅτι οὐ διὰ τὴν τῶν πολεμίων ἡττήθησαν, ἰσχὺν, ἀλλὰ τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων τίνοντες δίκας.
3α Καὶ εἰπὲ ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, παραβολήν.
Μετὰ τὸ ἐπισημήνασθαι τὸν χρόνον, προστάττεται ὁ προφήτης παραβολικῶς καὶ αἰνιγματωδῶς [...]διδάξαι, ἵνα διὰ τὴν ἀσάφειαν [...] σπουδαιότεροι περὶ τὴν ἐρώτησιν[...] γενόμενοι, ἀκριβέστερον μάθωσι τά [...] θεσπίσματα.
3β Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐπίστησον τὸν λέβητα, ἐπίστησον, ἔκχεε εἰς αὐτὸν ὕδωρ,
4 καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν διχοτομήματα, πᾶν διχοτόμημα καλὸν, σκέλος καὶ ὦμον ἐκσεσαρκωμένα ἀπὸ τῶν ὀστῶν.
5α Ἐξ ἐπιλέκτων κτηνῶν εἰλημμένων, καὶ ὑπόκαιε τὰ ὀστᾶ ὑποκάτω αὐτῶν.
Λέβητα προσαγορεύει τὴν πόλιν: ὕδωρ δὲ [...] τὰς παντοδαπὰς συμφοράς: καὶ διχοτομήματα δὲ, καὶ σκέλη καὶ ὤμους ἐξ ἐπιλέκτων κτηνῶν, τοὺς ἐν εὐπορίᾳ, καὶ πλούτῳ, καὶ [...] ἄρχοντάς τε καὶ ἡγουμένους, καὶ ἱερέας, κατὰ ταὐτὸν παραδεδομένους ταῖς συμφοραῖς: ὀστᾶ δὲ ὑποκαιόμενα, τοὺς πενίᾳ συζῶντας [...]: πῦρ δὲ, τὸν Βαβυλώνιον καὶ τὴν τούτου παράταξιν. [...]:
5β Ἐξέζεσεν, ἐξέζεσε, καί γε ἥψηται τὰ ὀστᾶ αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς.
[...] τά τε ὑποκαιόμενα ὀστᾶ τῷ πυρὶ κατεδαπανήθη: τοῦ γὰρ λιμοῦ γεγένηται παρανάλωμα, καὶ οἱ διαφυγόντες τὴν τοῦ λιμοῦ προσβολὴν ἐν ἀκμῇ γεγένηνται τῶν κακῶν, τὰς τῶν πολιορκούντων δεχόμενοι προσβολάς.
6 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ὦ πόλις αἱμάτων, λέβης, ἐν ᾧ ἐστιν ἰὸς ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ ἰὸς οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς, κατὰ μέλος αὐτῆς ἐξήνεγκεν: οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος.

24:1 Ѝ вѣ̂ сло́во гдн̃е къ мнѣ· въ девѧтое лѣто· въ дн̃ь· і· мца̂ гла̀ т҃ое
2 сн҃ѣ тѧ́ть, **съпиши себѣ ѝмѧ днѐ сего· ѿ негоже наѵать**
цр҃ь вавилонѣнскъ, на і҆ерл҃имъ· Ск҃азаѣть на́мъ, въ не- т҃ое
же лѣто наѵа̀ воєвати на і҆ерл҃имъ цр҃ь вавилонѣнскъ·
томꙋ бо воюю́щоу на нь· прр҃къ прѣ́же пл҃ѣненїа ѝмъ,
проповѣдаѣть бываю́щѧѧ бѣды· того дѣлѣ хотѧ
вла̂ ѝвнтн прр҃оуьство, не лъжеѧ сѧ́ще· велѝть дн̃ь зна-
менати· вз́ нже ратныѝ на гра̂ наѵать воєвати· да ѝ пр҃-
же пл҃ѣненїѝ, на нѧже воюѣть разоумѣѧтъ· ѝко ѝ прѣ-
же рекль ѐсть бз́· ѝ ѝко не ратниць ѝмъ ѡ҆дѣлѣшѧ· нѧ̀
свон ѝ грѣсн· 3а **Рзци прнтуа̀ къ домоу гнѣваю́щомꙋ·** т҃ое
По знаменнѝ днѐ, велѝть прр҃коу· сз́ прнтуеѧ ѝмъ ѝ сз́ га- т҃ое
данїемь проповѣдати· да нераздоума дѣлѣ, потзщѧ-
т сѧ паче на вѣпрашанїе· ѡ҆ проповѣданнѝ· 3b Ѝ **реуешн** т҃ое
къ ни́мь, сѐ глѐть а҆донаѝ гь· навѣсн коноѳь навѣсн· ѝ
взлѣ́ѝ вз́ нь водѫ· 4 **ѝ взвръзн въ нь расѣуенїа· вѣсе ра-**
сѣуенїе добро· голѣнн ѝ рамо ѡ҆брѣзана ѿ костнѝ·
5а **ѿ ѝзбранїа ѿ скота помазаннаа̀го· ѝ вѣзгнѣщаѝ ко-**
стьмн под ннмн· Коноѳомь нарнуеть гра̂ і҆ерл҃имъ· т҃ое
а҆ водоѫ вѣсѫ пеуѣлн ѝ бѣды· расѣуенїа же голѣнн
ѝ ра́ма· ѿ ѝзбраннаа̀го скота· богатыѧ ѝ кнѧзѧ· ѝ
воєводы ѝ жрѣцѧ вѣсѫ вѣданы въ бѣды, ѝ въ мѧ́кы·
костьмн же по̀гнѣщаѣмы, оу҆богыѧ нарнуетъ· ѡ҆гне-
мь же, вавилонѣны ѝ воєванїе ни́хъ· 5b **Взвръ ѝ нскыпѣ·** т҃ои
ѝ сзвръшѫ костї его срѣдѣ ѐго· Огне́мь по̀гнѣща- т҃ои
е́мы костн сконуѣшѧ̀· гла̂ бо людн потрѣбн· ѝ ни́же оу҆-
цѣлѣшѧ глада· то вз́ зауѧлѣ бышѧ ратныѝмъ·
6 Того дѣлѣ сѐ глѐть а҆донан гь· ѡ҆ граде крѣвныѝ ко̀н- т҃од
бе· въ немже ѐсть ѝдь въ не́мъ· ѝ и́дъ не ѝзыдеть ѝз не-
го· по оу҆домь е́го ѝзнесе· не паде на не́мь прнчастїе·

1-2 гла̂ кд̃ in margine sinistro

23 по̀гнѣщаемь Щ

1 мца̂] pr. δεκάτῃ S / = 538 239 2 ѝмѧ днѐ] εἰς ἡμέραν S / = *III* Tht. днѐ] + ἀπὸ τῆς ἡμέρας S / = 449 Tht. 3 на і҆ерл҃имъ] + ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον S / = 46 11 прнтуа̀ | къ домоу гнѣваю́щомꙋ] transp. S 15 а҆донаѝ] om. S *L'* / = A''-403'-410 62 *III* Tht. навѣсн$_2$] om. S / = (※ *O*) *O*-62 *III* Tht. 16 взлѣѝ] = S / εκχεον A''-410 147' *L'*; εκχεε rel. 17 добро] = S / + εις αυτον 449 18 помазаннаа̀го] = S / δεδομενων 46 24 ѝ] om. S / = A-410 36-231 26 403' 544 28 а҆донаѝ] om. S 967 *L'* / = rel.

3-4 cf. IV Regn 25:1 19-24 cf. IV Regn 25; II Par 36:12-20 25-26 IV Regn 25:9-11

Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἄνω λέβητα τὴν πόλιν ὠνόμασεν, ἰὸν δὲ [...] τὴν ἁμαρτίαν καλεῖ. Μεγίστη δὲ κατηγορία, ὅτι οὐδὲ τοσοῦτο τὸν τοῦ λέβητος ἰὸν ἐδαπάνησε. Τὸ δὲ 'Κατὰ μέλος ἐξήνεγκεν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος,' δηλοῖ ὅτι οὐδεὶς τὰς ἐπενεχθείσας διέφυγε συμφορὰς [...], ἀλλὰ πάντες ἁπαξαπλῶς, οἱ μὲν λιμῷ, οἱ δὲ λοιμῷ παρεδόθησαν [...].

7α Ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐγένετο. [...].

7β Ἐπὶ λεωπετρίαν τέταχα αὐτό, οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν, τοῦ καλύψαι αὐτὸν τὴν γῆν.

8 Τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἐκδικηθῆναι δέδωκα τὸ αἷμα αὐτῆς, ἐπὶ λεωπετρίαν τέταχα αὐτὸ τοῦ μὴ καλύψαι αὐτό.

Οὐ κατακαλύψω, φησί, τὰς ὑπ' αὐτῶν τολμηθείσας παρανομίας, ἀλλὰ γυμνὰς αὐτὰς καταστήσω, καὶ πᾶσιν ὑποδείξω, καθάπερ τι αἷμα, οὐκ ἐπὶ γῆς ἐκχεόμενον [...], ἀλλ' ἐπὶ λείας βαλλόμενον πέτρας, καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς φυλαττόμενον, εἰς κατηγορίαν τῶν ἐκχέαι τοῦτο τετολμηκότων.

9 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ὦ πόλις τῶν αἱμάτων, καί γε ἐγὼ μεγαλυνῶ τὸν δαλόν. [...].

10 Καὶ ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως τακῇ τὰ κρέα, καὶ ἐλαττωθῇ ὁ ζωμὸς, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγῇ.

11 Καὶ στῇ ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας αὐτῆς κενή: ἐξήφθη ὅπως προσκαυθῇ, καὶ θερμανθῇ, καὶ ἐκφρυγῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακῇ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλίπῃ ὁ ἰὸς αὐτῆς.

12α Ταπεινωθῇ ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς.

"Μεγαλυνῶ, φησὶ, τὸν δαλὸν," τουτέστιν, αὐξήσω τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν. "Καὶ πληθυνῶ τὰ ξύλα," ἀντὶ τοῦ, πολλὰς ἀφορμὰς παρέξω, καὶ ὕλας τῷ πυρὶ τῶν κακῶν, ἵνα τοῦτο μὲν ἀνακαύσω, "τὰ δὲ ἐψόμενα κρέα," τουτέστι, τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀνθρώπους, κατατακῆναι παρασκευάσω: καὶ οἱ μὲν ὑπὸ λιμοῦ δαπανηθῶσι, δίκην ὀστῶν συμφρυγόμενοι, οἱ δὲ παντοδαπαῖς ταῖς κατακαυθῶσι συμφοραῖς, καθάπερ κρέα ἐψόμενα: τῇ δὲ πολλῇ τοῦ πυρὸς προσβολῇ καὶ ὁ ζωμὸς δαπανηθήσηται, καὶ ἅπασα ἀναγκαία χρεία καὶ πρόφασις παραψυχῆς, ὥστε λοιπὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν τὸν χαλκὸν τῷ πυρὶ προσομιλοῦντα κατατακῆναι, [...]

1 Сказаѣть и҃ въ сéмь пáкы· ꙗко и҃ нзвыше грⷭ̂, конобомъ
2 нарεуε· грѣхь же гражⷭ̂анскь, ꙗдóмъ прозываѣтъ· вé-
3 лми же хоулнть· ꙗко толнкь не и҃стрѣбн ꙗда и҃̄· а̀ é-
4 же рéуе по оу҃доу ѣго нзнéсе· и҃ прнчастїе не паде на нⷪ̄·
5 сѣ гл҃ѣть ꙗ̃ко нї єдннь не жцѣлѣѣть ѿ находащнн҃ бⷭ̂·
6 нж̃ въсн ѿнж̃, ѡ҃вн гладомь, ѡ҃вн на сѣун погыбошж̃·
7 7 И҃ко кръвь ѣго срѣдѣ ѣго ѣсть· на глⷭ̂цѣ камыцѣ въун-
8 ннхь а· не пролїахь ѥ̀а на зéмлѧ· ꙗкоже покрытї а
9 землеа· 8 ꙗкоже въздын ꙗростн въ ѡ҃мщенїε· мъ-
10 стнтн да҃̄ кръвь ѣго, на глⷭ̂цѣ камыцѣ въуннхь а·
11 ꙗкоже не покрытї еа· И҃е покрыа дрзновеннѣ҃ н҃̄,
12 безаконны҃̄· нж̃ нага поставлѧ ꙗ̃̄, и҃ въсѣмь оу҃кажж
13 ꙗко и҃ кр҃вь нѣкжѧ· не на зéмлѧ проливаѣмж̃, нж̃
14 на глⷭ̂цѣ камыцѣ полагаѣмж̃ж̃· да прїсно сзнабдн-
15 т сѧ на догл҃анїе пролнважщнн҃ а̃̄· 9 Того дѣлъ сѣ гл҃ε-
16 ть, ѡ҃донан гⷣ̃· и҃ лютын҃ граде кр҃вныи҃· ѡ҃з же възвε-
17 лнуѧ гла҃внѧ, 10 и҃ въздгнѣщж ѿгнь· ꙗко да и҃сьлѣжтъ
18 маса· и҃ ѡ҃скждѣѣть юха· и҃ костн и҃сзхнжтъ· 11 и҃ ста-
19 неть на главнѣхь ѣго· тщь разгорѣ сѧ· ꙗкоже да
20 нзгорнтъ, и҃ располнт сѧ· и҃ нспражнт сѧ мⷭ̂ ѣго·
21 и҃ нстаѣть срѣдѣ ѣго неуистота· и҃ ѡ҃скждѣѣть ꙗ-
22 дь ѣго· 12а да сѧ съмѣрнть ꙗдь ѣго, и҃ не нзыдеть нз҃ нег҃·
23 Бѣды гла҃внеа нарнуеть· сїѧ хощеть въздвелнунтн·
24 и҃ дрзва жножнтн ѡ҃гню· да варнма ма҃са· се же сж̃
25 граⷢ̂ане· оуготова ж да нзврать ꙗко и҃ маса· и҃ нста-
26 жть гладомь· ꙗко и҃ костн пражемы· а̀ дроуѕнн҃ бѣ-
27 дамн нзго҃рать· ꙗко и҃ маса варнма, ꙗкоже велнко҃
28 ѡ҃гнéмъ· и҃ ю҃ха сконуѣѣт сѧ· рекжще въсе потрѣ-
29 бное· и҃ нжⷢ̂ны разоумъ ѿ дш̃ж̃· и҃ ѡ҃станеть тѣло ѥ̀-
30 дино, ꙗко и҃ мⷭ̂ въ ѡ҃гнн· и҃ нстаѣть и҃ сконуѣѣт сѧ

---

17 да и҃сьлѣжтъ] τακῇ 29 ѿ дш̃ж̃] παραψυχῆς

12 поставлѣи҃ Щ 18-19 а и҃ ста҃нж̃ Щ

7 ѣсть] = S / εγενετο V-46 Tht.; ερραινετο 449 8 $а_1$] = S / αυτον *II* 9-10 мъстнтн] = S / pr. και 36-231 10 въуннхь а] om. S / = Q^{mg} *L'* Tht. 16 ѡ҃донан] om. S 967 62 *II* / = rel. и лютын҃ граде кр҃вный҃] om. S 967 *II* / = (※ *O*) rel. ѡ҃з же] καϊ ἐγώ S / καγω A"-403' Q^{txt}-62 *II*; καιγε εγω Q^{mg} *L'* Tht. 17 и҃] pr. καϊ πληθυνῶ τὰ ξύλα S 18 ѡ҃скждѣѣть] ἐλαττωθῇ S / αναλωθη 46 и҃ костн и҃сзхнжтъ] om. S 967 *II* 106 / = (※ *O*) rel. 18-19 станеть] στῇ S / στηση *II* 130-239' 19 ѣго· тщь разгорѣ сѧ] om. S 967 *II* / (※O^{-Q}) αυτης (om. $L^{-36\ 48}$; + κενη $L^{-36\ 48}$ 62 449 Tht.) εξηφθη A' O^{-Q} L^{-36}-449 130-233 Tht.; (※ *O*) αυτης (+ κενη Q^{mg} V-46) εξεψηθη Q V-46 *C'* -86'-239'-403' 106' 544; κενη και εξεψηθη 36 20 располнт сѧ] = S / ετοιμασθη 46; om. *II* и҃ нспражнт сѧ] om. S 967 *II* / και εκφρυγη *L*-449 Tht.; και συνεφρυγη 46; και η φρυγη V; (※ *O*) οπως συμφρυγη rel. ѣго] = S / om. 46 21 ѣго] om. S 967 *II* 534 106 / = (※ *O*) rel. неуистота] ἀκαθαρσίας S / = *O'* (Q*) *C''*-534-86'-239' A"-403'-410 Q^c *L'* Tht. 22 да сѧ съмѣрнть ꙗдь ѣго] om. S / (※ *O*) ταπεινωθησεται (-θη *L* (51*) Tht.; pr. και 36) ο ιος αυτης *O*-62' *L'* 239' 403' Tht. нзыдеть] = S / om. *II*

καὶ σὺν τῷ ἰῷ δαπανηθῆναι. [...] ἀλλ' ἐμεινεν ἐν αὐτῇ ἡ περὶ τὸ ἁμαρτάνειν ῥοπή. [...]

12β Πολὺς ὁ ἰὸς αὐτῆς, καταισχυνθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς.

13α Ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμα.

Σὺ, φησὶν, ἐν τῇ παρανομίᾳ σου τὴν ζέσιν ταύτην καὶ τοῦ πυρὸς ἐξῆψας τὴν φλόγα: πολὺν γὰρ ἔσχες ἁμαρτημάτων ἰὸν [...].

13β Ἀνθ' ὧν ἐμιαίνου σὺ, καὶ οὐκ ἐκαθάρθης ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, καὶ οὐ μὴ καθαρθῇς οὐκ ἔτι, ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί[1].

Μὴ βουληθεὶς γὰρ διὰ μετανοίας ἀκέσασθαί σου τὰ τραύματα, οὐ μὴ τύχῃς συγγνώμης, οὐδὲ μὴ καθάρσεως [...], ἕως ἂν δῷς δίκας, ὑπὲρ ὧν παρηνόμησας: εἶτα τὸ ἀψευδὲς τῶν εἰρημένων δείκνυσι τῇ τοῦ προσώπου ποιότητι.

14α Ἐγὼ Κύριος λελάληκα. [...].

14β Καὶ ἥξει, καὶ ποιήσω: οὐ διαστελῶ, οὐ φείσομαι, καὶ οὐ μὴ παρακληθῶ.

Οὐ γὰρ τοὺς μὲν ἐάσω, τοὺς δὲ παραδώσω, ἀλλὰ πάντας τοῖς ἠπειλημένοις ἐκδώσω κακοῖς. Ὑποδείκνυσι δὲ καὶ τὸ δίκαιον τῆς τιμωρίας.

14γ Κατὰ τὰς ὁδούς σου, καὶ κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος. [...].

14δ Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κρινῶ σε κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ κατὰ τὰ αἵματά σου κρινῶ σε, ἡ ἀκάθαρτος, ἡ ὀνομαστὴ, καὶ πολλὴ τοῦ παραπικραίνειν.

Ἐπίσημος ἐπὶ κακίᾳ γεγένησαι: αἴτιον δέ σοι τῆς παρανομίας, τὸ τοῖς πονηροῖς ἀκολουθεῖν λογισμοῖς [...]. Πρότερον γὰρ γὰρ λογιζόμενοι, εἴτε ἀγαθὰ, εἴτε κακὰ, καὶ τότε τὸ ἔργον τοῖς λογισμοῖς ἐπιφέρομεν.' Εντεῦθεν ἐφ' ἕτερον εἶδος μεταφέρει τὴν προφητείαν [...]

15 Ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:

16 Υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω ἐκ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου: οὐ μὴ κόψῃ, οὐδὲ μὴ κλαύσῃς, οὐδ' οὐ μὴ ἔλθῃ σοι δάκρυα.

17α Στέναξαι σιγῶν, στεναγμὸς [...]

17β πένθος ὀσφύος ἐστίν.

Ἐπιθυμήματα, ἢ ἐνθυμήματα ὀφθαλμῶν [...] τὴν ὁμόζυγα καλεῖ γυναῖκα, ἧς ἀποθανούσης, ὁ προφήτης κελεύεται, μήτε δακρύσαι, μήτε ὀδύρεσθαι, ἀλλὰ στένειν σιγῇ, καὶ ταῦτα περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ πένθους ὄντος. Διὰ γὰρ τῆς ὀσφύος

[1] Ez 24:13α-β et comment. segm. transp.

сѧ своимь ѩдомъ· се бо ѥсть гр҃ъ и҃ безаконїе и҃· 12b **Мнóга** т҃пс
ѩдь ѥго и҃ сра҃мнт сѧ· ѩдь ѥго 13 **въ неѹнстотѣ твоеи҃ ѹ-**
крóпъ· понеже ѡскврънавлѣаше сѧ тыи҃· и҃ не ѡѹнстн
сѧ ѿ неѹ҃тоты твоеа҃· и҃ не ѡѹнстншн сѧ по сéмъ· дóн-
деже напла́на ѩрóсть мож въ тебѣ· Тыи҃ сáмь безаконї- т҃пс
ѥмь своимь, разгорѣнїе сё и҃ ѡ҃гнь възгнѣтн· и҃ плáмы·
многы бо и҃мѣаше грѣшны· ѩдъ, и҃ не вѣсхотѣ, пока-
ѧнїемь и҃сцѣлнтн врѣда своего· и҃ не ѡбращешн ѿ-
селѣ ѡѹнщенїа, нн помо҃ованїа· дóндеже прнн҃мешн
кáзнь· занеже безаконнова· по сéм же не лъжж ѹ-
казаѣтъ· гл҃анныи҃ лице оу҃казаа· 14a **Азъ гь гл҃ахъ, и҃ прн-** т҃пс
спѣ́тъ· и҃ сътво́ра не ѿлѫѣа· нн пощажж҃ и҃ не ѹ-
мола сѧ· Не ѡвы бо прѣдáмъ, а҃ дроугыа ѡставла· т҃пт
нж҃ вѣсѧ прѣщенїемъ прѣдáмъ злóбамъ· оу҃казаѣ-
т же и҃ мжченїа, въ праве҃ж быважщаа· 14b **По пѫтемь тво-** т҃пц
нмъ, и҃ по помыслóмъ твоимь сжщж· тебѣ гл҃ѣть ѧдо-
наи҃ гь· сего дѣлѣ сё а҃зъ сжж҃ж тебѣ· по помысломь
твоимь· и҃ по крѹвемь твоимь сжж҃ж тебѣ· неѹнсты
словещн и҃ велнкы, на разгнѣванїе· Къ їр҃лнмѫ т҃пц
гл҃ѣть рéкы· слышань бы҃ въ злóба҃· внна же бысть сеѧ
тебѣ· послѣдованїе злыимь помысломъ· вѣсѣкь
бо ѹ҃кь помышлѣа добро нлн злѡ· толн же и҃ сътворн҃;
по сем же на нно ѡбличенїе прѣмѣнѣ́ть пр҃ѹьство·
15 И҃ бы҃ слóво гн҃е къ мнѣ гл҃ѧ, 16 сн҃ѹ ч҃ѣ҃вѣ· сё а҃зъ вземлю ѿ т҃пт
тебе помышленїа о҃у҃ню твоею· не възрыдаешн, нн
вѣсплачешн сѧ· нн прнн҃жть тебѣ слáзы· 17a **стенн**
мълчѧ въз҃ыханїе· желныи҃ ѹрѣсль е҃· Помыслы ѡ- т҃пх
ѹьныа· женж сего пр҃рка нарнчетъ· сен бо оумéршн,
тъгда повелѣ гь пр҃рку· нн плакатн сѧ нн вѣпнтн·
нж҃ стенатн мълчѫщн· желж же ѹрѣслънжа нарн-

---

22 пр҃ѹьство тв ligatura 25 о҃у҃ню o oculo similis
16 сжщж lege сжждж cf. κρινῶ

2 и҃] = S / om. *L''* Tht. ἐγο$_2$] = S / om. *L''* Tht. 2-3 въ неѹнстотѣ твоеи҃ оукрóпъ] om. S 967 *II* / (※ *O*) εν τη (om. ακαθαρσια σου (αυτης Q^{mg} 46) ζε(μ)μα (ζεμα εξεζεσεν Q^{mg} 46) rel. 3-4 и҃ не ѡѹнстн сѧ ѿ неѹ҃тоты твоеа҃] om. S 967 *II* 106 / = (※ *O*) rel. 4 и҃ не ѡѹнстншн сѧ | по сéмъ] καὶ τί ἐὰν μὴ καθαρισθῆς ἔτι S / ου μη καθαρισθης ουκετι *III* Tht.; transp. *L'* 5 въ тебѣ] om. S 967 *L'* / = rel. 11 и҃] = S / om. *II* 12-13 нн пощажж҃ и҃ не оумолa сѧ] οὐδὲ μὴ ἐλεήσω S; ου φεισομαι ουδε μη ελεησω *L* / ουδε φεισομαι και ου μη παρακληθω 62 *III* Tht. 16-18 гл҃ѣть... тебѣ] = S / om. *II* 16-17 ѧдонаи҃] om. S 967 *L* 87^{txt} / = rel. 17 сё] om. S / = Q 26 Tht. 17-18 по помысломь твоимь· | и҃ по крѹвемь твоимь] transp. S / = 62 *III* Tht. 25 помышленїа] ἐπιθυμήματα S / = 48-470 130 Tht. твоею] + ἐν παρατάξει S / = *L* (22^{txt}) Tht. възрыдаешн] κοπῆς S / κοψη Q^{mg} *L'* (22^{txt}) Tht. 26 нн прнн҃жть тебѣ слáзы] om. S / = (※ *O*) *O L'* Tht. 26-27 стенн мълчѧ] om. S / στεναξαι (-ξε *III*) σιγων Q^{mg} *L'* Tht. 27 въз҃ыханїе] + αἵματος S / = 147 желныи҃ ѹрѣсль] transp. S / = *III* Tht.^{P} е҃] = S / + ανθρωπινον ου ποιηση *III* Tht.

τὴν τῆς παιδοποιΐας ἐπιθυμίαν ἐδήλωσεν [...]: Διὸ καὶ ζωννύναι τὰς ὀσφύας κελευόμεθα, ἵνα τῆς ἐπιθυμίας ἀναστέλλωμέν [...]. Ἀλλ' ὅμως [...] παρακελεύεται αὐτῷ μὴ θρηνεῖν. [...] Εἶτα καὶ τὸν τρόπον διδάσκει:

17γ Ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμπεπλεγμένον ἐπὶ σὲ, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς ποσί σου, καὶ οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φαγῇ.

Μηδὲν, φησὶν, ὧν εἰώθασιν οἱ πενθοῦντες ποιεῖν ἀνάσχῃ ποιῆσαι, μήτε τὴν κεφαλὴν ἀποκείρασθαι, μήτε ἀνυπόδετος βαδίσαι, μήτε δι' αὐτῶν καλουμένων περιδείπνων παραψυχῆς τινος ἀπολαῦσαι. Ἔοικε δὲ ὁ προφήτης καὶ Ναζιραῖος εἶναι: "Ἔσται γὰρ, φησὶ, τὸ τρίχωμά σου συμπεπλεγμένον ἐπὶ σέ." Καὶ [...] οὐκ οἶνον [...] πίνειν [...]: τῶν Ναζιραίων ἴδια.

18 Καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν τὸ πρωΐ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι: καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή μου ἑσπέρας, καὶ ἐποίησα τὸ πρωΐ ὃν τρόπον ἐπετάγη μοι.

Τύπον δέ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων ὁ προφήτης πληροῖ. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ἰσραηλίτης λαὸς ἐν τάξει νύμφης τῷ Δεσπότῃ συνῆπτο, ἔμελλε δὲ οὕτως παραδίδοσθαι ἀνδραποδισμῷ καὶ σφαγῇ, καὶ ὁ θεῖος νεὼς ἐμπίπρασθαι, τύπον [...] δίδωσι τὸν προφήτην, καὶ τῆς γυναικὸς ἐξαπιναίως θανούσης, παρεγγυᾷ μήτε θρηνῆσαι, μήτε δακρύσαι, μὴ πένθιμον σχῆμα λαβεῖν, μὴ παραμυθητικῆς ἀπολαῦσαι τραπέζης, ἀλλὰ σιγῇ στενάξαι [...]. "Οὐ γὰρ βούλεται τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν" [...] καὶ τῷ προφήτῃ σιγῇ στένειν παρακελεύεται: διὰ τούτου σημαίνων, ὡς καὶ αὐτὸς παρὰ γνώμην ἀνέχεται τῶν ἐπιφερομένων τῷ λαῷ συμφορῶν [...] διὰ τὴν τῆς παρανομίας ὑπερβολήν.

19 Καὶ εἶπε, φησὶ, πρός με ὁ λαός μου: Οὐκ ἀπαγγέλλεις ἡμῖν, τί ἐστι ταῦτα, ἃ σὺ ποιεῖς;

20 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς: Λόγος Κυρίου ἐγένετο πρὸς μὲ, λέγων:

21α Εἰπὲ πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραήλ [...]:

21β λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου, φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν, ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν: καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, οὓς ἐγκατελίπετε, ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται.

22 Καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον πεποίηκα,

уеть· ѥ́мже помыслѧ мѫжьскъ· и̓ пло̑ ѿ уръслъ и̓сходнть·
сего дѣлъ и̓ пръпоасатн повелѣно е̋сть на́мъ уръсла на-
ша· да помыслы вьстѧгнемъ· по сем же скаѕаеть ви́нѫ
пр҃коу· по уто сѧ не велнть плакатн· 17b **Да бѫдѫть власн** тїѳ
твои̋ сплетенн на тебѣ· и̓ сапозн твои̋ на ногу̑ твоеію̑·
и̓ да не ѹтѣшнш сѧ оустнамн и̋· и̓ хлѣба мѫжьска да не
и̓ѕѣсн· Пакы пр҃коу велнть не творнтн нничьсоже· е̋- тїѳ
сть ѡбычѣн творнтн желны́мь· нн главы ѡстрѣ-
шн· нн посомоу ходнтн· нн ѹтѣшенїа нн ѿ когоже ѕо-
вѫшнѝ на вечера прнѧтн· ꙗко снѝ пр҃къ наѕарѣанїнь е̂·
тѣхь бо ѐсть сѐ собьство· нестрнженїе, и̓ внна не пнтн·
18 **И̓ глахь къ людемъ къ лю̑емь ѕаоутра· ꙗкоже ѕаповѣда** тїѯ
мнѣ· и̓ оумрѣ жена моа̑ вечерь, и̓ сътворнхь ѕаоутра
ꙗкоже повелѣ мн· Ѡбра́ѕъ бѫ̄нѝ скончѣваѐтъ сѧ̄ѝ тїѳ
пр҃къ· ѐлмаже бо і҃зл҃ѣтьстнѝ людїе, по унѫ невѣсть-
скоу· къ вл̑цѣ прневѣкоупншѫ сѧ· бѣаше же оуже сни́ль
людемъ прѣданомъ бытн, на сѣ́чь и̓ на мѫченїе· и̓ хра́-
моу бѫ̄ню на ѕаженїе· ѡбраѕъ сътворн гь̄ пр҃комъ·
женѣ бо напраѕно оумє́ршн· велнть ѐмѫ нн плакатн сѧ·
нн желны́ѝ ѡбра́ѕь вѕѧтн· нн оутѣшныа насладнтн
сѧ трапезы· мазутѣтн же велнть пр҃коу· ꙗко не хотѧ
гь̄ наводнть на на̑ бѣды· нѫ̄ анхновенїа дѣлъ беѕако-
нїа ѝ· не хощет бо бѕ̄ смр҃тн грѣшнаго, нѫ̄ покаанїю ѐг̄·
24 19 **И̓ рѣшѫ къ мнѣ лю̑їе, не повѣсн ли на́мъ уто ѐстъ тѡ̀** тїѳ
ѐже ты творншн· 20 **и̓ рѣ̄ къ нни́мь, слово гн̄е бы̄ къ мнѣ**
гла̑· 21 **рѧцн къ домоу і҃зл҃ѣоу· сѐ а̑ѕъ гл̑ѣть а̀донан гь̄· рѧ-**
цн къ домоу і҃зл҃ѣоу· сѐ а̀ѕъ ѡскврѧнѧ ѡсщенїа моа̑· ве-
лнучнїе крѣпостн вашеѧ· помыслы о̓ӯню̀ вашею· и̓ а̑-
же щѫда̑ дш̄ѫ ва́шѫ· и̓ сны̄ вашѫ и̓ дъщерн вашѫ, а̑же
ѡставнсте мечемь падѫть· 22 **и̓ сътворнте ꙗкоже съ-**

---

11 пнтн тн ligatura 28 о̓ӯню̀ o oculo similis

9 посомоу lege босомоу cf. ἀνυπόδετος 12 къ людемъ къ лю̑емь err. redupl. cf. πρὸς τὸν λαόν 26 а̑ѕъ] om. Щ

4 да бѫдѫть] οὐκ ἔσται S / = Q^{c} *L'* Tht.; εστω 46 6 и̓$_{1}$] om. S / = *III* Tht. 6-7 да не и̓ѕѣсн] οὐ μὴ φάγῃς S / ου φαγη V Tht. 13 и̓ оумрѣ жена моа̑ вечерь] εσπερας S 967 / και εσπερας απεθανεν η γυνη μου *L'*; = rel. 14 повелѣ] ἐπετάγη S / προσεταγη (επεπροσετ. 36) *L*; προεπεταγη *II* 24 лю̑їе] = S / + μου Tht. тѡ̀] = S / + ημιν 36 25 бы̄ | къ мнѣ] = S / transp. *L'* 26 а̑ѕъ] om. S а̀донан] om. S / = 62 *III* Tht. 26-27 рѧцн къ домоу і҃зл҃ѣоу] om. S 28 помыслы] = S / επιθυμημα 46

10-11 cf. Num 6:1-5 23 cf. Ez 18:23, 32

ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ παρακληθήσεσθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φάγεσθε.
23 Καὶ αἱ κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν: οὔτε μὴ κόψησθε, οὔτε μὴ κλαύσητε: καὶ ἐντακήσεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ οὐ παρακαλέσετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
24 Καὶ ἔσται ὑμῖν Ἰεζεκιὴλ εἰς τέρας: κατὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, ποιήσετε, ὅταν ἔλθῃ ταῦτα, καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Ἀδωναῖ Κύριος.
Διὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν, φησὶ, τὴν προφητείαν ὑπέδειξα, καὶ ἐν ἐμαυτῷ τὰ ἐσόμενα ὑμῖν ἐσκιαγράφησα. Ὥσπερ γὰρ ἐγὼ, τῆς ὁμόζυγος δεξαμένης τοῦ βίου τὸ τέλος, οὐδὲν ἐποίησα τῶν εἰωθότων ἐπὶ νεκροῖς ἐπιτελεῖσθαι [...] οὕτω καὶ ὑμεῖς, τῶν υἱῶν ὑμῶν καὶ τῶν θυγατέρων σφαττομένων, καὶ τοῦ ἁγίου νεὼ βεβηλουμένου τῇ τῶν ἀνοσίων βαρβάρων εἰσόδῳ [...] καὶ πρὸς τούτοις μυρίοις ἑτέροις περιπειρόμενοι κακοῖς οὐδὲ θρήνων ἄδειαν ἕξετε [...], οὐκ ἄλλο τι τῶν συνήθων ἐπιτελέσαι. Καὶ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ὑπὸ τοῦ προφήτου γεγενημένων, καὶ μαθήσεσθε διὰ τοῦ τέλους τῶν πραγμάτων, ὅτι καθάπερ τι [...] σημεῖον ὁ προφήτης ἐγένετο, διὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν προσενεγκὼν τῶν ἐσομένων πρόῤῥησιν.
25 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ὅταν λαμβάνω παρ' αὐτῶν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχήσεως αὐτῶν, τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἔπαρσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν;
26 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἥξει ὁ ἀνασωζόμενος πρὸς σὲ, τοῦ ἀναγγεῖλαί σοι εἰς τὰ ὦτα.
27 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν ἀνασωζόμενον, καὶ λαλήσεις, καὶ οὐ μὴ κωφωθῇς οὐκ ἔτι, καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς τέρας, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Ἀδωναῖ Κύριος.
Μὴ μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος ταῦτα αὐτοὺς διδάξεις: ἀλλὰ καὶ ὅταν τέλος ἡ πρόῤῥησις λάβῃ, καὶ τά γε ἅγια τοῖς ἀνοσίοις βαρβάροις παραδοθῇ, οἵ τε υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες παραδοθῶσι σφαγῇ, καὶ ἀφίκηταί τις ἐκεῖθεν τὰ γεγενημένα διδάσκων, ἀναμνήσων αὐτοὺς τῆς προῤῥήσεως,

1 творнхъ· ѿ оу҃сть и҃ да сѧ не ѕтѣшнте· и҃ хлаба мжжъ-
2 ска да не ꙗсте· 23 и҃ власн вашн на главѣ҃ вашнхъ· и҃ сапосн
3 вашн на ногоу вашею· и҃ да сѧ не бнѣте нн плаүете· и҃ и҃-
4 стаѣте въ неправдахь вашн҃· и҃ не оу҃тѣшнте къ҆ѻ҆
5 вѣ҃ брата своѣго· 24 и҃ бѫдеть вамъ їєзєкнилѣ на днвле-
6 нїе· по семоу є҆лнко сътворнхь да сътворнте є҆гда прн-
7 спѣѣть сё· и҃ разоумѣете ꙗко а҆зъ а҆донан гь҃· Кѣ люде҃ тпн
8 глѣеть рєкы· дѣлесы сказахь прр҃оүьство· и҃ бываѫщеѥ҆ со-
9 боѧ назнамена҃ вамъ· ꙗкоже бо а҆зъ не сътворн҃ закона·
10 и҃же творать по оу҃мершнн҃, по женѣ своеи҃ оу҃мершнн҃·
11 такоже и҃ вы ннүьсоже не творнте· вндѫше сѣкомы
12 своѧ сны҃ и҃ дѫшерн· и҃ стын҃ храмь ѡскврънавлѣѥмъ· прн-
13 шествїемь неправєныи҃, ннодѣзыүныи҃хь· и҃ къ семѫ
14 є҆ще, ѡ҃ въ многы дроугыѧ злобы въпадете· ꙗкоже
15 не моүн сѧ и҃ плакатн· и҃ не възможете ѡбыүѣа своє-
16 го сътворнтн· и҃же творнте по мр҃твын҃· и҃ помѣнете
17 сътвореное прр҃комъ· и҃ разоумѣѣте съврѣшенїемъ
18 дѣлесъ· бысть бо сн҃мь прр҃комь знаменїе· дѣлесы ска-
19 завь нмь, бываѫщеѥ҆ прр҃үьс҃тво· 25 Ѩ ты сн҃е үл҃үь· не тъүїѧ тпа
20 въ тъ дн҃ь є҆гда въземла ѿ нн҃ крѣпость и҃· възнесенїе хва-
21 лы и҃· помыслы ѡ҃ү҃ню и҃· и҃ възнесенїе дш҃ж и҃· сны҃ нхъ и҃ дъ-
22 шерн и҃· 26 въ тъ҃ дн҃ь прнндетъ оуцѣлѣвыи҃ къ тебѣ· съ-
23 вѣстнтн тебѣ въ оушн· 27 въ тъ҃ дн҃ь ѿврѣзат сѧ оуста
24 твоа҃, къ оуцѣлѣвшомоу· и҃ сглѣшн, и҃ не ѡнѣмѣѣшн
25 к томоу· и҃ бѫдешн нмь на днвь· и҃ оувѣдать ꙗко а҆зъ
26 а҆донан гь҃· Кѣ прр҃коу глѣеть рєкы· не тъүїѧ нїнѣ се нмь тпѕ
27 скажешн· нж и҃ єгда конєць прнндметь ц҃рство· и҃ єгда ѡ-
28 сщенїа неправеднымъ ннодѣзыүннкомъ прѣдадат сѧ·
29 и҃ сно҃ве и҃ дъшерн и҃, на съүенїе прѣдадат сѧ· и҃ прнндѣ
30 ѿтждоу оуцѣлѣвын҃ съповѣдаѧ· помѣнн нмь прр҃үьство·

---

30 прр҃үьство тв ligatura

1 хлаба lege хлѣба cf. ἄρτον 6 семоу lege всемоу cf. πάντα 27 ц҃рство] ἡ προφῆτις

1 хлѣба Щ

1 да сѧ не ѕтѣшнте] οὐ παρακληθήσεσθε S / -σεται V 2 главѣ҃] τῆς κεφαλῆς S / = 967 449 4 неправдахь] = S / καρδιαις L^{-36} Tht. не] om. S / = Q^{c}-147' L'-46 C''-86'-239'-403' 106' 544 Tht. 5 вамъ | їєзєкнилѣ] transp. S / = V Tht. 6 сътворнхь] ἐποίησε(ν) S / = 967 A'' L' 7 а҆донан] om. S / = O^{-62} 36-*III* C''-86^{c}-239'-393-710 106' Tht. 20 ѿ нн҃ | крѣпость] transp. S / = 967 *III* Tht. и҃] om. S Q-62' L' 106 / = (※ O^{-Q}) rel. възнесенїе] = S / pr. και 449 21 помыслы] = S / pr. και V 22 тъ҃ | дн҃ь] = S / transp. *III* Tht. 23 тъ҃ | дн҃ь] = S L'' Tht. / transp. rel. 26 а҆донан гь҃] κύριος S / = V-46 Tht.; κυριος αδωναι 449

καὶ μὴ ἀνάσχῃ σιγῆσαι, ἵνα μάθωσιν ὡς ἐμοῦ βουληθέντος [...] ταῦτα γεγένηται, καὶ δίκας τίσουσι τῶν ἀσεβημάτων: καὶ οὐ διὰ τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν [...].

25:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:

2 Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς.

3 Καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἀμμών: Ἀκούσατε λόγον Ἀδωναῖ Κυρίου: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἅγιά μου, ὅτι ἐβεβηλώθη, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἠφανίσθη, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα, ὅτι ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ:

4α διὰ τοῦτο [...]

4β παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς Κεδὲμ εἰς κληρονομίαν, καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ [...]

4γ ἐν σοὶ, καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα αὐτῶν: αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρπούς σου, καὶ αὐτοὶ πίονται τὴν πιότητά σου.

5 Καὶ δώσω τὴν πόλιν τοῦ Ἀμμὼν εἰς νομὰς καμήλων, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν εἰς νομὰς προβάτων, καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Ἀδωναῖ Κύριος. Υἱοὺς Κεδὲμ [...] εἰσὶ δὲ [...] ἀπὸ Ἰσμαὴλ [...]. Λέγει τοίνυν ὁ τῶν ὅλων Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου πρὸς υἱοὺς Ἀμμών: Ἐπειδὴ ἐφήσθητε [...] τόν μοι νεὼν [...] καὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τὴν Ἰούδα φυλὴν αἰχμάλωτον γενομένην, ὑποχειρίους ὑμᾶς ποιήσω τοῖς [...] τῶν Βαβυλωνίων ὑποδεεστέροις τε καὶ ἀσθενεστέροις, οἳ πολλαῖς σε περιβαλοῦσι συμφοραῖς, τὰς μὲν σκηνὰς ἐν ταῖς σαῖς πόλεσι καταπηγνύντες, τὰς δὲ τῶν καμήλων ἀγέλας ἐν τῇ σῇ καταβόσκοντες χώρᾳ, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς καθιστάντες νομέας προβάτων. Τούτων τοίνυν εἰς ὑμᾶς γιγνομένων, μαθήσεσθε ὡς οὐ διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν πέπονθεν ὁ ἐμὸς λαὸς ἃ πέπονθεν, ἀλλὰ διὰ τὴν αὐτοῦ παρανομίαν.

6 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τῇ χειρί σου, καὶ ἐψόφησας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπεχάρης τῇ ψυχῇ σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ:

7 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ, καὶ δώσω σε εἰς διαρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐξολοθρεύσω σε ἐκ τῶν λαῶν, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ τῶν χωρῶν ἀπωλείᾳ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ Ἀδωναῖ Κύριος.

Ἐπειδὴ γὰρ φησὶν, ἐφηδόμενος καὶ ἐπευφραινόμενος τοῖς τοῦ λαοῦ μου κακοῖς, καὶ [...] ἐκρότεις, καὶ ψόφον διὰ τῶν ποδῶν ἀπετέλεις

1 ѝ помазꙋи да разоумѣ́ѭть· ꙗ̀ко мнѣ повелѣ́вшоу вꙁсе то̑
2 бы́стꙁ· ѝ прнимѭть мѧ́кы неꙋ́ьстнѝ своѝ· а̀ не крѣпо-
3 стнѝ дѣлꙋ̀ ратныѝ· 25:1 И̑ [illegible] 2 [illegible],
4 **оу́тверꙁди лн́це свое на сны́ а̀ммо́на· ѝ пророꙁци са на́ на,**
5 3 **ѝ рече́ши сно́мꙁ а̀ммо́немꙁ гл̀а· слышнте сло́во г̀а а̀донаѝ·**
6 **сѐ гл̀е́тꙁ а̀донан г̀ь· ѐлмаже порадовасте са до сты́нхꙁ**
7 **моѝ· ꙗ̀ко ѡ̀скверꙁнавлена бышѧ до ꙁемлꙗ і̀зл̀а́вы, ꙗ̀ко**
8 **погыбе· ѝ до-моу і̀ѭдина ꙗ̀ко ѡ̀тнде вꙁ плѣненїе·** 4 **того**
9 **дѣлꙋ̀ прѣ́дамь вы, сно́мꙁ кедемлемꙁ вꙁ прнчастїе· ѝ**
10 **вꙁселат са вꙁ грѣсѣхꙁ вꙁ тебѣ· ѝ сꙁтворѧть тебѣ се-**
11 **ла ѝ, ѝ поі̀дѧть плоды твожѧ· ѝ тн ѝспнѧ́ть бл̀готѫ**
12 **твоѧ·** 5 **ѝ да́мꙁ гра̂ твоѝ а̀ммо́не, па́сцѣ велѣ́ѭстѣ· ѝ**
13 **сны́ а̀ммо́на на па́ствы ѡ̀вꙋа· ѝ разоумѣ́ете ꙗ̀ко а̑ꙁ а̀-**
14 **донан г̀ь·** С̑но́ве кедемлн ѿ ѝзмантѣ сѫ́ть· гл̀е́ть оу̀бо̑
15 вꙁсѣ̑ бз̑ прр̂комꙁ, кꙁ сно́мꙁ а̀м'монемь ре́кы· ѐлма́-
16 же са порадовасте· хра́мь моѝ ѝ ꙁемлꙗ і̀зл̀а́вѫ, ѝ плема
17 і̀ѭдино· вавилонѣны плѣнено· повнны вы сꙁтво́ра
18 горше́мь вавилонѣнь, ѝ немощнѣ́ншемꙁ· снѝ оу̀бо
19 многы пеꙋ́ли наложѫ̑ на вы̑· ѝ хра́мы своѧ потꙁкнѫ̑
20 сре̑дѣ твоѝ гра̂· ѝ скоты вꙁ твоеѝ ꙁемли напасѫ̑тꙁ·
21 ѝ ва̂ самы прнставѧть пастн ѡ̀вца· семꙋ̀ же бывшꙋ
22 вꙁ ва̂ разоумѣ́ете· ꙗ̀ко не немощн дѣлꙋ̀ постражда-
23 шѫ̑ людїе моѝ сїа бѣ́ды· нѫ̑ безаконїа дѣлꙋ̀ своего·
24 6 И̑мже гл̀е́ть г̀ь бз̑· понеже вꙁсплеска ржка ржкоѧ сво-
25 ѐѧ· ѝ вꙁстрепа ногоѧ своеѧ· ѝ порадова са дш̑е́ѧ сво-
26 а̀ до ꙁемлꙗ і̀зл̀а́вы· 7 **того дѣлꙋ̀ а̑ꙁь прострѫ̑ ржкѫ̑ своѧ**
27 **на та̑· ѝ дамь та вꙁ разграбленїе стра́намꙁ· ѝ потрѣ-**
28 **блѧ та̑ ѿ людни̑· ѝ погоубла та ѿ стра́нь пагоубоѧ·**
29 **ѝ оувѣсн ꙗ̀ко а̑ꙁ а̀донан г̀ь·** Т̑оже̑ гл̀е́ть рекы· ѐлма
30 са радоуе́ши ꙁлобамь моѝ людни̑· ѝ вꙁспле́ска ѝ вꙁспласа

2-3 гл̀а̂· кѐ in margine dextro

1 мнѣ] ἐμοῦ 24 ржка ржкоѧ err. redupl. cf. τὴν χεῖρα 27 разграбленїе lege разграбленїе cf. διαρπαγήν

24 ржка] om. Щ

3 кꙁ мнѣ | сло́во гне̑] transp. S 5 гл̀а̂] om. S / = 147′ г̀а а̀донаѝ] κυρίου S 967 A"-106' 62' *L'* / = 147; transp. rel. 6 а̀донан] om. S 967 62 *L*$^{-36}$ 106 / = rel. 7 до] pr. και S 9 прѣдамь] pr. ἰδοὺ ἐγώ S 10 вꙁ$_1$] ἐν S / συν 22^{c} грѣсѣхꙁ] ἁπαρτίᾳ S / αμαρτια 46 233 106; + αὐτῶν S тебѣ$_2$] pr. ἐν S / = *II* 10-11 вꙁ тебѣ...села и̑] om. V 11 и̑$_1$] om. S / = 91 410; + αὐτοί S 12 па́сцѣ] νομάς S / νομην 46 13 па́ствы] номи́ѭ S / = *L''* 26 Tht. 13-14 а̀донан] om. S / = *III* Tht. 24 и̑мже] = S / δια τουτο *L'* 26 Tht. г̀ь бз̑] κύριος S *L*$^{-36}$ / = A"-403'-410; αδωναι κυριος *III* Tht. ржка ржкоѧ] τὴν χεῖρα S Q^{txt}-88-62 449 130 / τας χειρας 967 A"; τη χειρι rel. 25 порадова са] ἐπέχαρας S 967 A' Q 233 / επεχαρης rel. дш̑е́ѧ] ἐκ ψυχῆς S / = 967* Tht. 26 дѣлꙋ̀] = S 967 *L*$^{-36}$ 87 / + (※ *O*) ἰδου rel. а̑ꙁь] om. S 967 *L*$^{-36}$ / = (※ *O*) rel. 28 та$_2$] = S / om. *III* 29 а̀донан] om. S / = *III* Tht.

14 cf. Ios 13:18; 21:37 14-19 cf. Ier 49:1-6; I Mac 5:6-44

σκιρτῶν καὶ χορεύων: τούτου χάριν χαλεπώτερα πείσῃ καὶ δι' αὐτῶν μαθήσῃ τῶν πραγμάτων τὴν ἐμὴν δεσποτείαν. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Μωάβ, ἀδελφὸν ὄντα τοῦ Ἀμμών, καὶ ἀστυγείτονα, μεταφέρει τὴν προφητείαν.
8 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ὅτι εἶπε Μωὰβ καὶ Σηείρ, Ἰδοὺ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη, οἶκος Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα:
9 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραλύω τὸν ὦμον Μωὰβ ἀπὸ πόλεων αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀκροτηρίων αὐτοῦ, ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον Βαιθιασιμοὺθ ἐπάνω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας τὴν Βαελμὼν καὶ τὴν Καριαθέμ.
10 Τοὺς υἱοὺς Κεδὲμ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν δέδωκα αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς ἔξαρσιν, ὅπως μὴ γένηται μνεία υἱῶν Ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνεσι.
11 Καὶ ἐν Μωὰβ ποιήσω ἐκδικήσεις, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Τὸν Σηεὶρ τῷ Μωὰβ συνῆψεν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς τῶν γειτονευόντων ὑπῆρχε: Σηεὶρ δὲ καλεῖ τοὺς ἀπὸ τοῦ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντας [...]. Ἐπειδὴ τοίνυν φησὶ, Σηεὶρ καὶ Μωὰβ ἐντρυφῶντες τοῖς τοῦ λαοῦ μου κακοῖς ἐτόλμησαν εἰπεῖν, ὅτι οὐδεμίαν ἔχει διαφορὰν ὁ ἐμὸς λαὸς πρὸς τὰ λοιπὰ ἔθνη, εἰς ἐμὲ δὲ αὕτη ἡ βλασφημία κεχώρηκεν, εἴπερ τοῖς τῶν ἄλλων ἐθνῶν εἰδώλοις παραπλησίως ἀσθενῶν οὐκ ἠδυνήθην ἐπαμῦναί μου τῷ λαῷ: τούτου χάριν "Παραλύω τὸν ὦμον Μωὰβ ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτοῦ:" [...] οὐ μόνον δὲ τὰς ἐν ταῖς ἀκρωρείαις διακειμένας, ἀλλὰ καὶ τὰς παραλίας αὐτοῦ [...]. Παραλίας δὲ λέγει τὰς παρὰ τὴν νεκρὰν θάλασσαν διακειμένας. Λέγει δὲ καὶ τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα [...]. καὶ τούτους τοῖς αὐτοῖς παραδώσει πολεμίοις, οἷς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών,
12 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐποίησεν ἡ Ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν ἐν μήνιδι ἐν τῷ οἴκῳ Ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκησαν, καὶ ἐξεδίκησαν δίκην ἀπ' αὐτῶν:
13 διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ θήσομαι αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ Θαιμὰν καὶ Δαιδὰν διωκόμενοι ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται.
14 Καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου

Към л. 282б

6 ратныйхъ] τῶν πόλεων επ. pro πολέμων 11 въ стрѣ lege въ странѣ cf. εν τοις εθνεσι(ν) 19-20 ратныкы] τῶν πόλεων επ. pro πολέμων 26 прѣпьра] δίκην

1 ѝгра҃а· того дѣлъ бе҃нѣе ѝ злѣе тѣ҃ прнѝмешн· ѝ ѹвѣ-
2 сн ѿ мо҃ѝ дѣлесь моё вл҃ѹьство· по том же пръмѣнѣе-
3 ть пр҃ѹьство, къ моавоу братоу сѫщоу, ѝ съмежѝнкоу
4 а҃ммонію· 8 И҃ се гл҃еть а҃донан гь҃· понеже рече, моа҃въ, ѝ сн- т҃зе
5 ѝръ· сё ѩкоже вѣса страны до҃мь їзра҃вль і-оу҃да· 9 сего дѣ-
6 лъ се а҃зь расыпаѫ соуроваа҃го моава ѿ ратныѝхь е҃моу·
7 ѿ по҃горїа е҃го, ѝзборнѫ҃ зе҃мла дома вефнасноова· на-
8 дъ ѝстоуннкомъ гра҃да, подльгъ морскаа҃го ваелмона·
9 ѝ карїаѳе҃ма, 10 сны кндемла· на сны а҃ммо҃на да҃хь а въ
10 прнчастїе· ѝ ѿдамь а на вѣзатїе· ѩкоже да не бѫде҃
11 памать сно҃вь а҃ммо҃нь, въ стра҃· 11 ѝ въ моа҃вѣ же сътво҃-
12 ра ѿмъщенїе· ѝ оу҃вѣдать ѩко а҃зъ гь҃· Снѝръ ѿ пле- т҃зѕ
13 мене ѝсавлѣ е҃сть· ѝ съ бо҃ межѝнкь бѣ моа҃воу· е҃лма-
14 же оу҃бо сїѝръ ѝ моа҃въ· весела҃ща сѧ злобамь монхь лю҃нѝ·
15 дрѣзнѫ҃ща ре҃ще· ѩко нкое҃гоже разлѫ҃ченїа ѝмать мо-
16 ѝ людїе, ѿ проунѝ стра҃нь· сн же хоула до ме҃не прнходѝ·
17 понеже болѫ҃щемь людемь моѝмь коумнрскоѧ слоу҃-
18 жбоѧ, ѩко ѝ ѝны стра҃ны· ѝ не помогша ма, ѿмъстн-
19 тн лю҃емь моѝмъ· того дѣлъ раслабла моава пр҃ѣ ра-
20 тнкы е҃го· ѝ не тѣчїѧ сѫщѫ҃ грады по҃ гороѧ, нѫ҃ ѝ
21 ѝже подльгь мо҃ре· сн ѝже сѫ҃ть подльгъ мр҃тво҃е мо҃ре·
22 сѝхь ѝмена нарѐче· ѝ самы сїѧ ратнкомь пр҃да҃сть·
23 ѝмже ѝ братїѧ пр҃да҃сть сны а҃ммо҃на· 12 Се гл҃еть а҃до- т҃зѕ
24 нан гь҃· понеже сътворн і҃доумеа· е҃гда ѿмъстншѫ ѿ-
25 мъщенїе въ гнѣвѣ, въ до҃моу і҃юдннѣ· ѝ помѣнѫ-
26 шѫ злоѳы· ѿмъстншѫ пра҃вьра ѿ нн҃· 13 того дѣлъ сё
27 гл҃еть а҃донан гь҃· ѝ простр ржкѫ своѧ на ѝдоумеѫ·
28 ѝ потрѣбла ѝз неѧ ч҃ловѣка ѝ скоть, ѝ поставла а пѹстѫ·
29 ѝ ѿ ѳеманъ· ѝ ѿ дадань женоми, меченъ падѫть· 14 ѝ
30 дамъ ѿмъщенїе мое на і҃доумеа· въ ржцѣ лю҃нѝ моѝ

---

11 странѣ Щ

4 ѝ$_1$] om. S се] pr. τη μοωβ 449^{mg} а҃донан] om. S 967 62 *L'* / = rel. моа҃въ] = S / pr. οτι *III* Tht. 4-5 ѝ снѝръ] om. S 967 *II* 544 / = (※ *O*) rel. 5 сё] = S / + ουχ *L'*; om. 46 6 се] = S / om. 46 расыпаѫ] = S / παραλυων 48 е҃моу] om. S / = *III* Tht. 7 ѿ] om. S / = *III* Tht.; + πολεων 449 вефнасноова] Ασιμουθ S / εασιμουθ *L*$^{-36}$; βαιθιασιμουθ Q^{c} Tht.; βεθιασιμουθ V-46 8 подльгъ морскаа҃го] παραθαλασσίας S / θαλασσιας 538 8-9 ваелмона· ѝ карїаѳе҃ма] om. S / την βαελμων (-μεων 449; -μωθ 763*; βααλμεων 46; παραλιαν V Tht.$^{comm.}$) και την καριαθεμ (-θαιμ 449) *L'*-403' Tht. 9 ѧ] = S V-449^{c} Tht. / αυτοις 46; αυτων 449*; αυτην *L*$^{-36}$ 10 ѝ ѿдамь а на вѣзатїе] om. S / = 62 *L*$^{-22}$ ^{36}-V-449 Tht. 10-11 ѩкоже... памать] = S / om. 46 да... бѫде҃ | памать] transp. S / = 967 A''-106'-239' V-449 Tht. 11 въ стра҃] om. S *L*$^{-36}$-46 / (※ *O*) = rel. 12 ѿмъщенїе] = S / εκδικησεις V-449 Tht. оу҃вѣдать] = S / επιγνωσεσθε Tht.^{lem} 23-24 а҃донан] om. S 967 62 *L'* / = rel. 25 въ гнѣвѣ] om. S / εν μηνιδι *L* Tht.; εν μηνι V-46 26 ѿ нн҃] om. S / = *L*$^{-51}$ Tht. 27 а҃донан] om. S 967 62 *L*$^{-36}$ / = rel. 27 ѝ] = S / om. 36* 29 ѝ ѿ дадань] om. S / = 62 *L'* Tht.

3-4 cf. Gen 19:30-38 12-13 cf. Ios 13:21 19-23 cf. Ier 48

Ἰσραὴλ, καὶ ποιήσουσιν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν μου καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Ἐπειδὴ γὰρ οὐ μόνον παραπλησίως Μωαβίταις καὶ Ἀμμανίταις ἐφήσθησαν, ἀλλὰ καὶ ἔργοις τὴν οἰκείαν ἐπεδείξαντο πονηρίαν, τὴν προτέραν ἐκείνην μῆνιν φυλάξαντες: "Ἐνεκότει γὰρ, φησὶν, Ἡσαῦ τῷ Ἰακὼβ περὶ τῆς εὐλογίας ἧς ηὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ:" τούτου χάριν οὐχ ἑτέροις αὐτοὺς πολεμίοις παραδώσω, ἀλλ' αὐτῷ τῷ ὑπ' αὐτῶν ἠδικημένῳ λαῷ μου, ὥστε διὰ τῆς [...] ἐρημίας μαθεῖν [...] τῆς ἐμῆς δεσποτείας τὴν δύναμιν. [...]. Οὕτω τὰ κατὰ τούτους προαγορεύσας, ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους μεταφέρει τὴν πρόῤῥησιν. Ἰδουμαῖοι γὰρ οὐκ ἀλλόφυλοι, τοῦ Ἰσαὰκ ὄντες ἀπόγονοι: οὔτε μὴν Ἀμμανῖται καὶ Μωαβῖται, ἐκ τοῦ Λὼτ τὸ γένος κατάγοντες. Ἦσαν μὲν οὖν ἀλλόφυλοι καὶ Τύριοι καὶ Σιδώνιοι, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οἱ τούτων πλησιόχωροι [...]:

15 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν μήνιδι, καὶ ἐξανέστησαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης ψυχῆς, τοῦ διαφθεῖραι κατ' ἔχθραν αἰώνιον.

16 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐξολοθρεύσω τοὺς Κρῆτας, καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοίπους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν.

17 Καὶ ποιήσω εἰς αὐτοὺς ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ μου, καὶ ἐπιγνώσονται, ὅτι ἐγὼ Ἀδωναῖ Κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς.

Καὶ τούτοις ὁμοίως τοῖς Ἰδουμαίοις μῆνιν ἐγκαλεῖ. Μνησικακήσαντες γὰρ, φησὶ, τῷ λαῷ μου, ὡς νενικηκότι καὶ τὴν οἰκείαν βασιλείαν κρατύναντι, τὸν τῆς συμφορᾶς καιρὸν τιμωρίας καιρὸν ἐποιήσαντο, καὶ ἐπαναστάντες μυρία διέθεσαν αὐτοῖς κακά: τούτου χάριν ἐγὼ δίκας αὐτοὺς τῆς μήνιδος πράξομαι, καὶ θεηλάτοις αὐτοὺς παραδώσω πληγαῖς, καὶ σὺν τοῖς ἄρχουσι τοὺς ὑπηκόους διαφθερῶ, καὶ ἀφύκτοις αὐτοὺς ἐκδώσω κακοῖς: ἵνα δι' ὧν ὑπομένουσι τῆς ἐμῆς δεσποτείας ἐπιγνῶσι τὴν δύναμιν. [...].

1 **їѕа҃ѣ· и҆ сътворѧть въ їдоумен по гнѣвоу моемоу, и҆ по**
2 **ѩростн моен҃и· и҆ оу҆вѣдѧть ѿмъщенїе моё глаголеть адона-**
3 **и гь·** Ѯламаже не тъуїа· ꙗко моавнтн и҆ аммо́нтн пора- ҃ѱ҃
4 довашѫ сѧ· нѫ и҆ тѣмь своѧ злобы показашѫ· пръвыи҃
5 ѿнь гнѣвь сънабъдѣвше· ꙗкоже и҆ прѣдѣдъ х҃, и҆сáвъ
6 ꙗковоу бл҃венїа дѣлъ, є҆же и бл҃вн ѿц҃ь· сего дѣлъ
7 не и҆нѣмь ратнкомъ прѣдамь а҃· нѫ а҆же прѣѡбндѣ-
8 шѫ лю҃їе моѝ· да ѿпоустѣнїа разоумѣѫть моего вл҃ъ-
9 ства сла҃ѫ· се же прр҃кь на сїа на и҆ноплеменнкы, ѡ-
10 бращаѣть прр҃ъство· и҆доумеи҆ бо, и҆ аммнтн, и҆ моа҆-
11 внтн, не сѫть и҆ноплеменнцн· прѣвноуцн сѫще
12 и҆саа҆ковн· аммнтн же, и҆ моавнтн· ѿ лóта рожд҃ѥ
13 и҆мá· бѣшѫ же и҆ и҆ноплеменнцн, ѳнѓр и҆ снд́нн·
14 и҆ и҆нн въсн, и҆же бѣшѫ блнжнии҆ сúмъ· 15 Ѯсѐ глаголеть адо- ҃ѱ҃а
15 нан гь· понеже сътворншѫ и҆ноплеменнцн въ гнѣ-
16 вѣ· и҆ въставншѫ ѿмъщенїе· порадоваѫще сѧ въ-
17 сеѧ дш҃еѧ· ꙗкоже расыпатн ѿ дш҃ѫ по враждѣ дш҃ъ-
18 нѣн· 16 того дѣлъ сѐ глаголеть адонан гь· сѐ а҃зь простеръ
19 ржцѣ свон на и҆ноплеменнкы· и҆ потрѣбла кр҃ты·
20 и҆ погоубла проѵаѫ жнвѫща подлыгь мѡ́ре· 17 и҆ съ-
21 твóра въ нн҃ѣ ѿмъщенїа велнка· въ ѡбличенни҆ ѩро́-
22 стн моеѧ· и҆ разоумѣѫть, ꙗко а҃зь адонан гь· є҆гда да҃
23 ѿмъщенїе мое на та҃· Ѭ сúмь такожде, ꙗко и҆дѹмеѩ- ҃ѱ҃а
24 мь ѡ҆ гнѣвѣ поємлетъ· дръжѫще бо злóбъ до людн҃и
25 мох҃· ꙗко ѡ҆долѣвшемь нúмь, и҆ оукрывшемь цр҃тво
26 свое· прнжа҃вшемь врѣма въ пеѵѣли лю҃нн҃ мон҃хъ·
27 въставше на на҃ много· того дѣлъ а҃зь сн҃ злобн нхъ
28 сътвóра· и҆ бг҃мъ поущенамь мжкамъ· и҆ съ кнасы
29 повннныа расыпла· и҆хже не оу҆бѣжатн льѕѣ злобн҃и·
30 да и҆мнже постраж҃ть, оу҆вѣдать моего ц҃тва славѫ·

---

8 ѿпоустѣнїа lege ѡпоустѣнїа cf. ἐρημίας 17-18 дш҃ънѣн] αἰώνιον 25 оукрывшемь lege оукрѣпшемь? cf. κρατύναντι 30 славѫ lege снлѫ cf. δύναμιν

1-2 и҆ по ѩростн моен҃и] = S / om.Tht. 2-3 адонан] om. S 967 A″-403' 62 *L'* / = rel. 14 сѐ] pr. διὰ τοῦτο S / = 147 *III* Tht. 14-15 адонан] om. S 967 62 *L'* 233 / = rel. 15 въ] = S / om. 311-449* 15-16 гнѣвѣ] ἐκδικήσει S / μηνιδι *L* Tht.; μηνι V-46 16-17 въсеѧ] om. S / = *III* 86^{mg} Tht. 17-18 расыпатн ѿ дш҃ѫ по враждѣ дш҃ънѣн] ἐξαλεῖψαι ἕως αἰῶνος S / διαφθειραι εκ ψυχης (om. εκ ψ. 46) κατ εχθραν αιωνιον Q^{mg} *III* Tht. 18 адонан] om. S 967 62 *L'* / = rel. простеръ] ἐκτενῶ S A″-239'- 410 147' V Tht. / εκτεινω rel. 21-22 въ ѡбличенни҆ ѩростн моеѧ] om. S / (※ *O*) εν ελεγμοις θυμου (+ μου *L* Tht.) *O' L'* Tht. 22 адонан] om. S 967 A″-403'-410' 62 *L'* / = rel. 23 та҃] ἐπ᾽ αὐτούς S

5-6 cf. Gen 27 10-12 cf. Gen 19:30-38

26:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει, μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
2 Ἀνθ' ὧν εἶπε Σὸρ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, Εὖγε, συνετρίβη, ἀπόλωλε, τὰ ἔθνη ἐπεστράφη πρός με, ἡ πλήρης ἠρήμωται.
Ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰεχονίου μὲν αἰχμαλωσίας, Σεδεκίου δὲ βασιλείας ἐν τῷ τετάρτῳ μηνὶ, ἐννάτῃ τοῦ μηνός, ἑάλω ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἡ Ἰερουσαλήμ. Πρὸ ὀλίγων τοίνυν ἡμερῶν τῆς ἁλώσεως, κελεύεται ὁ προφήτης κατὰ τῆς Τύρου τοὺς προφητικοὺς ποιήσασθαι λόγους. Ἡ γὰρ Τύρος Σὸρ τῇ ἐπιχωρίῳ προσαγορεύεται φωνῇ. Ἐφήσθη δὲ καὶ αὐτὴ τῇ τῆς Ἰερουσαλὴμ πολιορκίᾳ.
3 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ Σὸρ, καὶ ἀνάξω ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ, ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα τοῖς κύμασιν αὐτῆς,
4 καὶ καταβαλοῦσι τὰ τείχη σου: Καὶ καθελοῦσι τοὺς πύργους σου, καὶ λικμήσω τὸν χοῦν αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λεωπετρίαν.
5α Ψυγμὸς σαγηνῶν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, Ἀδωναῖ Κύριος, καὶ ἔσται εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσι
6 Καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἱ ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀναιρεθήσονται, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Τὴν τῶν Βαβυλωνίων αὐτῇ στρατείαν ἀπειλεῖ [...] λέγει δὲ, καὶ τοὺς περιβόλους αὐτῆς καταλυθήσεσθαι, καὶ ἔρημον αὐτὴν γενήσεσθαι, ὥστε ἐοικέναι πέτραις τισὶ λείαις, αἷς τὰς σαγήνας ἐξαπλοῦν εἰώθασιν οἱ ἁλιεῖς. Λέγει δὲ καὶ τὰς ὑπηκόους αὐτῇ πόλεις καὶ κώμας ἀναστάτους ἔσεσθαι: ταύτας γὰρ θυγατέρας αὐτῆς ὀνομάζει. [...].
7 Ὅτι τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω ἐπὶ σὲ, Σὸρ, τὸν Ναβουχοδονόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ βορρᾶ: βασιλεὺς βασιλέων ἐστὶ, μεθ' ἵππων καὶ ἁρμάτων, καὶ ἱππέων, καὶ ἀγωγῆς ἐθνῶν πολλῶν σφόδρα.
8 Οὗτος τὰς θυγατέρας σου τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ δώσει ἐπὶ σὲ προφυλακὴν, καὶ περιοικοδομήσει σε, καὶ βαλεῖ σοι τάφρον, καὶ περιοικοδομήσει ἐπὶ σὲ κύκλῳ χάρακα, καὶ περίστασιν ὅπλων, καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ ἀπέναντί σου δώσει.
Προφυλακὴν καλεῖ [...], ἃ οἰκοδομεῖν εἰώθασιν οἱ ἐπιόντες πολέμιοι,

1 26:1 И̂ бы̑ въ десѧты ѝ҃ѣ· въ ѥдинꙋ дн҃ь ѝ҃ѣ· бы̑ сло́во гс҃ꙋ къ мнѣ· т҃къ
2 гл҃а· 2 **понеже помыслн сі̑ръ на і҆ер҃лнмъ· благо съкроушн**
3 **ѧ погыбе· стра́ны ѡ҆братншж ѧ къ мнѣ· н҆спълънн҃**
4 **ѡ҆поустѣ· К҆ъ ѥднное на десато лѣто· плѣненїа н҆ѡ҃-** т҃къ
5 хонн҃на· седекїева ц҃рства· ѵетвръта́го ѝ҃ца въ дева-
6 тын҃ дн҃ь· плѣнншж вавїлонѣне і҆ер҃лнмъ· прѣ́же ма-
7 ломъ плѣненїа того· повелѣ пр҃коу на тїра прорє́цн
8 сло́веса· тїр бо, тоземцн со́ръ прозыва́ет ѧ· н҆ тъ бо ѧ
9 порадова і҆ер҃лнмлю плѣненїю· 3 Т҆ого дѣлѣ сѐ гл҃ѣтъ т҃къ
10 а҆донан гс҃ь· сѐ а҆́зъ наведж на со́ръ· н҆ прнведж на на стра́-
11 ны мно́гы· ꙗ҆коже въсходнтъ мо́ре вълнамн своѝмн,
12 4 н҆ ѡ҆бндж́ грады твоа· н҆ разорать сн҃ы твоа· н҆ разбѣж́-
13 ть прахъ е҆го ѝ҃з него· н҆ дана въ гладъкъ камыкъ·
14 5 простнрало мрѣжамь срѣдѣ морѣ· ꙗ҆ко а҆́зъ гл҃ахъ а҆́-
15 донан гс҃ь· н҆ бждеть на плѣненїе страна́мъ· 6 н҆ дъще-
16 рї его а҆́же на полн, мечемъ ѹ҆бнѣны бждѧть· н҆ разѕ-
17 мѣ́ть ꙗ҆ко а҆́зъ гс҃ь· Пр҆ѣтнть воѝноа ратныѝ· про- т҃къ
18 повѣдаа ѡ҆граже́нїе расыпанїе· н҆ поустꙋ е҆моу бытн·
19 ꙗ҆коже сп҃обнтн ся каменн глако́у· на не́мже мрѣ-
20 жж простнража́ть рыбарн· проповѣдае́т же н҆ бан-
21 жнн҃ѝхь е҆моу гра́· н҆ всн҃ѝ въстанїе ѝмь н҆на́мо· сїѧ
22 дъщермн нарнчеть· 7 И҆́ко сѐ гл҃е́ть а҆донан гс҃ь· сѐ а҆́зъ на- т҃къ
23 **ведж на та̑ со́ръ· нав҆ходоносора ц҃р҃ вавнло́нска· ѿ**
24 **съвера ц҃рь ц҃ре́мь е҆́сть, на конѝ н҆ съ ѡ҆ржжїемъ· н҆ съ**
25 **съборо́мъ конннчнмъ, стра́нь мно́гь сѣло́· 8 т҃а̑ дъ-**
26 **щерн твоа мечемь на полн ѝ҃збне́ть· н҆ прнставнть**
27 **на та̑ стра́жбж· н҆ ѡ҆граднть та̑, н҆ ѡ҆брыѣ́ть та ѡ҆-**
28 **бровомъ· н҆ съграднть о҆́к҃ть ѡ҆стро́гы· н҆ копїа е҆-**
29 **го прѣмо тебѣ поставнть·** С҆тра́жбж нарнчеть т҃къ
30 се же е҆́сть ѡ҆бычѣн ратныѝмъ ѡ҆к҃ть гра́да· съгра-

1-2 гла̑· кс҃ in margine sinistro

24 съвера] additum et expunctum н съ съборѡ́мь кѡ́ннчнмь Щ

1 бы̑] ἐγενήθη S / ἐγενετο 967 A" 147' V-46 *C*-403' Tht. десаты̑] ἐνδεκάτῳ S / δεκατω 967 *o* 538 *cII*-86 26 544 мцѣ̑] ἔτει S 2 понеже] pr. υἱὲ ἀνθρώπου S помыслн] εἶπε S 3 ѡ҆братншж ся] = S / επιστραφησεται *L* 10 а҆донан] om. S 967 62 *L'* / = rel. а҆́зъ] = S / επαναγωV наведж] om. S / = 46 Tht. на̑] + σέ S / = *III* Tht. со́ръ] = S / σου V-46 Tht. на] σέ S 12 твоа] Σορ S / = A* (vid.)-26 62 V-46 Tht. 13 ѝ҃з него] = S / om. V 14 мрѣжамь] + ἔσται S гла́хъ] + λέγει S 14-15 а҆́донан] om. S *L'*-403' / = *III* Tht. 15 плѣненїе] = S / pr. βρωσιν V* страна́мъ] = S / pr. εν 36 16 а҆́же] om. S / = (※ *O*) 967 A"-239'-306^{c} *O* *L'*$^{-48}$ Tht. 22 а҆донан] om. S 967 62 *L'* / = rel. 22-23 наведж] = S / αγω Tht. 26 мечемь | на полн] transp. S 27 на та̑] = S / σε V 27-28 та̑, н҆... ѡ҆стро́гы] καὶ ποιήσει ἐπὶ σὲ κύκλῳ χάρακα S / σε και βαλει (περιβαλει V-449) σοι (om. 22) ταφρον (ταφον V) και περιοικοδομησει (om. σε...περιοικοδ. *II*-46). επι σε χαρακα κυκλω (κυκλω χαρ. V-449 Tht.) *L''* Tht. 28 ѡ҆стро́гы] + καὶ περίστασιν ὅπλων S 29 тебѣ] = S / om. 46*

4-6 cf. IV Regn 24; 25 7-8 cf. Is 23; Am 1:9-10; Ioel 3:4; Zach 9:2-4

ὥστε καὶ τὰ ἔξω λῃΐζεσθαι, καὶ σπάνει τῶν ἀναγκαίων τοὺς πολιορκουμένους φθείρεσθαι: περιοικοδομεῖν δὲ τὰ οἰκοδομούμενα ἔξωθεν ὑπὸ τῶν πολεμίων τείχη καλεῖ. Προσθήσει δέ, φησὶ, τῇ περιτειχίσει ταύτῃ χαρακώματα, καὶ τάφρους, καὶ χώματα, [...] ῥᾳδίως δὲ παντοδαπὰ ἀκοντίζεσθαι βέλη. Εἶτα ἐπάγει:

9 Τὰ τείχη σου, καὶ τοὺς πύργους σου καθελεῖ ἐν τοῖς ὅπλοις ἑαυτοῦ.

10 Ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτοῦ κατακαλύψει σε ὁ κονιορτὸς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἱππέων αὐτοῦ, καὶ τῶν τροχῶν τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, σεισθήσεται τὰ τείχη σου, εἰσπορευομένου αὐτοῦ τὰς πύλας σου, ὡς εἰσπορευομένου εἰς πόλιν ἐκ πεδίου.

11 Ἐν ταῖς ὁπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ καταπατήσουσι πάσας τὰς πλατείας σου: τὸν λαόν σου μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἰσχύος σου ἐπὶ τὴν γῆν κατάξει.

12 Καὶ προνομεύσει τὴν δύναμίν σου, καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ καταβαλεῖ τὰ τείχη σου, καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυμητοὺς καθελεῖ, καὶ τοὺς λίθους σου, καὶ τὰ ξύλα σου, καὶ τὸν χοῦν σου εἰς μέσον τῆς θαλάσσης ἐμβαλεῖ.

13 Καὶ καταλύσει τὸ πλῆθος τῶν μουσικῶν σου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι.

14 Καὶ δώσω σε εἰς λεωπετρίαν, ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσῃ, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομηθῇς ἔτι, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Ἀληθῆ, φησὶ, πάντα τὰ ὑπ' ἐμοῦ προαγορευόμενα. Ὡς ἀψευδῆ τοίνυν δέξαι τὴν πρόῤῥησιν, ὅτι καὶ τὰ τείχη σου καθελοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ τὰς οἰκίας σου καταλύσαντες [...] τοσοῦτος δὲ ἔσται τῶν ἵππων καὶ τῶν ἁρμάτων ὁ κτύπος, ὡς δοκεῖν σεισμῷ τινι κατασείεσθαι [...]. Καὶ τὰ ὑπάρχοντά σου λῃΐσονται, τοὺς δὲ οἰκήτοράς σου ἐξανδραποδίσουσι [...]. Τὸ τοίνυν, "Οὐ μὴ οἰκοδομηθήσεται," τὴν τῶν τρόπων μεταβολὴν αἰνίττεται: ὅτι κατὰ τὴν προτέραν ἀσέβειαν οὐκ οἰκοδομηθήσεται, ἀλλ' [...] ἄντικρυς ἐναντίαν οἰκοδομὴν λήψεται, ἥτις, κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, ἁγία ἔσται τῷ Κυρίῳ. [...] Ἀπὸ γὰρ τῆς προτέρας δεισιδαιμονίας καὶ τῆς περὶ τὰ εἴδωλα πλάνης,

ѫ̂тн да не прихода̑ и҃зв҃ноу· и҃ в҃носать бра́шно· да
недостаткомь пищ҃, ижде̂а и҃ бѣдоа граждане ра-
сыплат са· нарнчеть же ѡ҃стро́гы, прѣро́вь ѡ҃кр҃ть
града съсыпа́нь· сѐ творать ратнн҃ѣ, да и҃мъ бжде̂ть
оудобь стрѣлы поставлѣтн и҃ праща· по том же
прнрнчеть гла̑· 9 **Забра́ла твоа и҃ сн҃ы, разорнть ѡ҃ружї-** т҃ѕ҃и
ѥ҃мъ свои́мъ· 10 множ҃ствомъ ко́нь е҃го покрыѥ́тъ та̑
пра̑ и҃хь· и҃ ѿ҃ разганїа конь е҃го, и҃ ѿ҃ колеснниць ѡ҃ружї-
а̀ е҃го, потрасѫт са градн твои҃· вз҃ходящоу ѥ҃моу
въ врата твоа̑, ꙗко и҃ вз҃ходящоу въ гра̑ съ полѣ· 11 **сѣ-**
домъ ко́нь е҃го, попере́ть вз҃са стѣгны твоа· людн
твоа мечемь и҃сѣчеть· и҃ бытїе крѣпостн твоѥ́а
на зе́млн повр҃жеть· 12 **и҃ плѣнить сна̑ж твоа· и҃ пои҃-**
меть и҃мѣнїа твоа, и҃ расыпле́ть забрала твоа· и҃ до-
мы тво́а похотныа расыплеть· и҃ дрѣво твое и҃ ка-
менїе твоё· и҃ пра́сть твоа срѣдѣ мо́рѣ взвр҃жѐ·
17 **и҃ разорнть множ҃ство свнрець твои҃· и҃ гла̂ пѣснь-**
нець не оу҃слышнт са к томоу· 14 **и҃ дам та въ камыкъ**
гладъкъ· простнрало мрѣжное бжденш· не съгра-
днш са къ семь, ꙗко а҃зъ гла̑хь а҃донан г҃ь· Ѡ҃стнно т҃ѕ҃и
мноа взсе проповѣдано· и҃ без҃ лжж҃ прнимешн въ-
се прорѐнное· ꙗко и҃ забрала твоа разорать вавилонѣ-
не· и҃ до́мы твоа расыпла̑ть· толнкь же бжде̂ть шоу͡
и҃ клопотъ ѿ҃ ко́нь и҃ ѿ҃ ѡ҃ружїа· ꙗкоже мнѣтн тр҃ѫ̂
сѫ́щь· и҃ и҃мѣнїа твоа̑ потрѣбать· и҃ домовнтыа твоа
пл҃нать· а̀ ѐже ре́че, не съградншн са къ семоу· пр҃ъ-
мѣненїе проповѣдае̑ть· ꙗко не вз҃градншн са по
се́мъ· по пр҃звомь неѹ҃ьстїю· нж҃ съпротивно съгра-
жденїе прнимешн· и҃ бжденш сть҃ г҃оу· ꙗкоже ре́че и҃
прр҃кь и҃саі́а· ѿ҃ пр҃ваа́го бѣшенїа, и҃ пр҃ельщенїа

21-22 взсе littera e in c inserta legitur 25 твоа тв ligatura

6-7 ѡ҃ружїѐмъ] ταῖς μαχαίραις S / = Q^{mg} L'^{-36} (22^{c}, 48^{c}, 96^{mg}) Tht. 7 ко́нь] = S / ιππεων V-46^{c} 7-8 покрыѥ́тъ... конь е҃го] = S / om. *II* 8 ко́нь] ἱππέων S / = Q-147′ L^{-51}-46 колеснниць] = S / + και 449 9 потрасѫт са] σεισθήσεται S / -σονται *L* 10 вз҃ходящоу] εἰσπορευόμενος S / εισπορευομενου αυτου V* (om. αυτου^{c})-46 Tht. (om. αυτο) 11 попере́ть] = S / pr. και *II* взса стѣгны | твоа] = S / transp. *L′* 12 крѣпостн твоѥ́а] = S / transp. *L′* 15 тво́а похотныа] transp. S *II* / = *L′* Tht.; + σου *L* твое] = S / om. *L′* 16 мо́рѣ] = S / + σου *II* 17 разорнть] = S / καταλυσω V; καταδυσει 46; καταπαυσει L^{-763} 17-18 пѣснь нець] + σου S 18 к томоу] = S / pr. εν σου 36-46 19 не] = S / pr. και Tht. 20 гла̑хь] + λέγει S 20 а҃донан] om. S 967 A″-403′ 62 *L′* / = rel.

πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστρέψασα, τὸ τῆς θεογνωσίας ἐδέξατο φῶς
15α Ὅτι τάδε λέγει Κύριος [...]:
15β Μὴ οὐχὶ ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου, ἐν τῷ στενάξαι τραυματίας σου, ἐν τῷ ἀναιρεθῆναι [...]
15γ ἐν μέσῳ σου, σεισθήσονται αἱ νῆσοι,
16 Καὶ καταβήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντες ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφελοῦνται τὰς μίτρας ἀπὸ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν τὸν ποικίλον ἐκδύσονται; ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐπὶ γῆν καθιοῦνται, καὶ φοβηθήσονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, καὶ στενάξουσιν ἐπὶ σέ;
Ἐπίσημος ἦν ἡ Τύρος [...], οὐκ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν Εὐρώπῃ: ἀναγκαίως τοίνυν καὶ ἡ προσπεσοῦσα αὐτῇ συμφορὰ γνώριμος ἐγένετο. Ταύτην δὲ, φησὶ, μαθόντες οἱ τὰς νήσους οἰκοῦντες ἐκδειματωθήσονται, καὶ οἱ τούτων δὲ βασιλεῖς ἐξ ἀθυμίας καὶ ἀχθηδόνος, καὶ τῶν διαδημάτων τὰς κεφαλὰς γυμνώσουσι [...] καὶ τὴν πολυτελῆ ἐσθῆτα ἐκδύσονται, καὶ πένθιμον ἀναλήψονται σχῆμα, τὰ αὐτὰ πείσεσθαι προσδοκῶντες. Τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκώς: "Καὶ φοβηθήσονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν." [...]
17α ὅτι καὶ θρῆνον ἐπὶ σοὶ λήψονται [...]:
17β Πῶς ἀπώλου, καὶ κατελύθης ἐκ θαλάσσης, ἡ πόλις ἡ ἐπαινετὴ, ἥτις ἐγενήθη ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ, αὐτὴ [...];
17γ ἡ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν.
18α Καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι [...]
18β ἀπὸ τῆς ἐξουσίας σου ἐν τῇ θαλάσσῃ.
Λογιζόμενοι, φησὶ, τὴν προτέραν ἐξουσίαν σου, καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος καταλαβοῦσάν σε συμφορὰν θεωροῦντες, σὲ μὲν θρηνήσουσι [...] τὰ δὲ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς μεριμνήσουσι [...] μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπέσωσιν.
19 Ὅτι τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ὅταν δῶ σε πόλιν ἠρημωμένην, ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ κατοικηθησομένας, ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον, καὶ καλύψει σε ὕδωρ πολύ.
20 Καὶ καταβιβάσω σε πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον, πρὸς λαὸν αἰῶνος, καὶ κατοικιῶ σε εἰς βάθη τῆς γῆς, ὡς ἔρημον αἰώνιον μετὰ καταβαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως

15 коуминска· къ бу̀ wбратнѣ сѧ прнѧ́ть разоумь свѣ-
та бж̃на· 15 Ꙗ́ко сѐ гл̃е́ть а̀донан гь̃· не wу̑ гн̃а́н wпаденїн
твоѐго· ѐгда вzстенашж ѥ̀звъннѣ̀ твоѝ· ѐгда нсѣ-
кошж срѣдѣ тебе· потрасжт сѧ wстровн· 16 н̀ сзла-
zать съ прѣстолъ своѝ, вzсн кнzsн стра́нь морскыѝ·
н̀ сзворzгжть вѣнца съ главь своѝ· н̀ ризы своѧ нzме-
утанныа сzвлѣкжть съ себе· оу̀жасенїемь оу̀жа-
снжть сѧ· на zемлн сѧдж̃ н̀ оубожт сѧ· н̀ ẁ гыбѣлн ѝ, н̀
постенать ẁ тебѣ· Словы бѣаше со́р· сего же про-
zываж̃ть тїр̀· нж̃ тzуїа вz а̀сїѝ· нж̃ н̀ вz ѥ̀ѵропннѝ· се-
го дѣлѣ оу̀бо н̀ бѣда ѐго сzвѣстна бы̑· сїа оу̀бо оу-
вѣдѣше жневжщен вz wстровѣхь ѯжа́снжт сѧ·
н̀ цр̃не сн̀ пеуѣлїа стжжневше сн, вѣнца сановны-
ѧ поврzгжть· н̀ красножа sѣло ри́zь сzвлѣкжть съ
себе· н̀ вz желны wбра́zь вzzмжть· божще сѧ тоже
по̂а̀тн· се бо ѥ̀вн ре́кz, н̀ оу̀божт сѧ погыбенїа ѝ·
17 Ꙗ́ко н̀ плачь ẁ тебѣ прнѥ̀мжть, како погыбе· н̀ ра-
сыпа сѧ wу̑ мо́рѣ граде хвалнмыѝ· нже прѣкрѣпz
вz мẃрн семz· нже да́сть стра̀ своѝ вzсѣмь жневж-
щнѥ̀мь вz не́мz· 18 н̀ оубожт сѧ вzсн ẁстро́вн вz мẃ-
рн wу̑ властѝ его· Тоже гл̃а́ть помышлѣ̀ще ẁкрz-
стннѝ градн· прzвж̃ власть ті́рскж· н̀ нїнѣ ẁбь-
шѐшжа̀ н̀ бѣдж вндяще, плачат сѧ ѐго· а̀ собоа
пекще сѧ ѐда вz тоже вzпадж̃· 19 Ꙗ́ко сѐ гл̃е́ть а̀до-
нан гь̃· ѐгда да́м та гра̂ ẁпоустѣвшь· ѩ̀ко н̀ гра̂-
н̀ невzселенныѝ ннколнже· вznегда вzzведж на
та̀ бе̂знжж̃· н̀ покрыѐть та̀ вода многа· 20 н̀ сzведж
та къ вzлаzящнн́мz вz пропа́сть къ людемь вѣка·
н̀ вzсела та вz глжбннà̀ zемлzныѝ, ѩ̀ко н̀ поусты-
на вѣчнжа· съ сzлаzящнн́мн вz пропасть· ѩ̀ко

---

10 нж̃] οὐκ

2 ἀδονὰν] om. S 62 L^{-36} Tht. / = 147' 36-*III* 26 403' 544 гь̃] + τῇ Σορ S / = 410 3 твоѝ] om. S / = rel. 3-4 нстькошж] σπάσαι μάχαιραν S / ἀναιρεθῆναι μαχαίρα (-ραις V-449 Tht.) 967 *III* Tht. 5 своѝ] = S / om. V стра́нь] pr. ἐκ S / = *L'* 764 544 Tht. 6-7 своа нzмеутанныа] transp. S / = *III* 410 Tht. 7 съ себе] om. S 8 н̀$_2$] om. S 17 ѩ̀ко] om. S плачь ẁ тебѣ прнѥ̀мжть] λήμψονται ἐπὶ σὲ θρῆνον S како] pr. καὶ ἐροῦσι S погыбе н̀] om. S 967 *II* / = (※ *O*) rel. 18-19 нже... семz] om. S 967 / (※ *O*) ητις εγεν(ν)ηθη ισχυρα εν θαλασση αυτη (-τοι 46) rel. 19 нже] = S 967 / pr. (※ *O*) και οι κατοικουντες αυτην (εν αυτη *II*) rel. 20 вzсн] om. S wстро́вн] + ἀφ' ἡμέρας πτώσεώς σου S 20-21 вz мẃрн] om. S 967 *II* / (※ *O*) και ταραχθησονται νησοι εν τη θαλασση rel. 21 wу̑ властѝ его] om. S 967 *II* / = 62' *L*-449 Tht ; (※ *O*) απο της εξοδιας σου rel. 24-25 а̀донан] om. S L^{-36} / = 62' *III* Tht. 26 вznегда вzzведж] = S / εν τω αγαγειν 46 29 глжбннà̀] = S / βαθος 46

μὴ κατοικηθῇς, μηδὲ ἀναστῇς ἐπὶ γῆν ζωῆς.
Ἄβυσσον ἐκάλεσε τοῦ Βαβυλωνίου τὴν στρατείαν διὰ τὸ πλῆθος. Ἐπειδὴ γὰρ καὶ αὐτὴ περίῤῥητός ἐστι, καὶ νῆσος ἐμφερὴς, πᾶσα μὲν ἔνδον ἐν τῇ θαλάττῃ κειμένη, μίαν δὲ ἀπὸ γῆς εἴσοδον ἔχουσα, ἁρμοδίως ἐχρήσατο τῇ τροπῇ, ὕδωρ [...] καλέσας τῶν πολεμίων τὸ πλῆθος. Τὸ δὲ, "Καταβιβάσω πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον [...]" τὸν θάνατον [...] τοὺς νεκροὺς ὠνόμασε. Τὸ δὲ, 'Μὴ ἀναστῇς ἐπὶ γῆν ζωῆς," τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο δηλοῖ. [...] "οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει" [...]. "Οὗτοι γὰρ, φησὶν, ἀναστήσονται εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς κόλασιν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον." [...].
21 Ἀπωλείᾳ σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι, καὶ ζητηθήσῃ, καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ἅπαντες οἱ θεῖοι προφῆται καὶ οἱ ἱεροὶ ἀπόστολοι τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ἠξιώθησαν: οὐ τοίνυν ἀλλήλοις ἐναντία φθέγγονται: πνεῦμα γὰρ ἀληθείας τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. [...] σύμφωνα τῶν μακαρίων προφητῶν τὰ θεσπίσματα. Κἂν εὔρωμεν περιωρισμένην τῆς Τύρου τὴν ἐρημίαν παρὰ τῷ προφήτῃ Ἡσαΐᾳ, καὶ ἀκούσωμεν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιὴλ λέγοντος τῇ Τύρῳ: "Ζητηθήσῃ, καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος:" οὐ διαφωνεῖν φήσομεν τοὺς προφήτας, ἀλλ' ἐκ τῶν τῆς Γραφῆς ἰδιωμάτων τὸ ζητούμενον λύσομεν. Οἶδε γὰρ πολλάκις καὶ τὸν ὀλίγον χρόνον αἰῶνα καλεῖν ἡ θεία Γραφή. [...].
27:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
2 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ Σὸρ θρῆνον.
3α Καὶ ἐρεῖς τῇ Σὸρ, τῇ κατοικούσῃ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης, τῷ ἐμπορίῳ τῶν λαῶν ἀπὸ νήσων πολλῶν.
Φιλανθρωπίας Θεοῦ καὶ ἀγαθότητος ὑπερβολὴν σημαίνει τὰ εἰρημένα. Διδάσκει δὲ καὶ ἡμᾶς [...], παιδείαν τινὰ [...] ἐπιφέροντας [...], μὴ δυσμενείᾳ τινὶ καὶ ἀπεχθείᾳ κεχρημένους τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ συμπάσχοντας καὶ λίαν ὀδυνωμένους. [...].
3β Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τῇ Σόρ: Σὺ εἶπας: Ἐγὼ περιέθηκα ἐμαυτῇ κάλλος μου.
4α Ἐν καρδίᾳ θαλάσσης τῷ Βεελείμ.
Τὸ ἀγνῶμον αὐτῆς διὰ τούτων ἐλέγχει καὶ ὑπερήφανον: παρὰ γὰρ τοῦ Θεοῦ δεξαμένη τῆς εὐπρεπείας τὰς ἀφορμὰς, ἀχάριστος μὲν περὶ τὸν χορηγὸν τῶν ἀγαθῶν ἐγένετο [...]. Εἶτα διηγεῖται ὅσων καὶ οἵων ἀπήλαυσε δωρεῶν, καὶ ἐκ πόσων ἐθνῶν αὐτῇ προσεφέροντο τῆς εὐπορίας αἱ ἀφορμαί.

да сѧ не вѕселѧтшн· нн вѕстанешн на ꙁемлѧ жнвота·
Сеѕ҃ннѫ҃ нарнчетъ вавилонѣнскы воѧ· множѣства
дѣлъ· снѧ̀ же и̓ водоѧ нарнчетъ вѕ праѣдѫ҃· и̓ снн̀ бо вѕ мѡ́-
рн жнвѫ҃тъ, вѕ ѡ̓стровѣхѣ тѣчїѧ· ѣднѫ҃дъ и̓мѫщь вѕ-
ла́ꙁь кѕ нн́мъ· а̀ е҆же ре҃, сѣведѫ҃ тѧ кѕ людемъ сѣходѧщн-
и́мъ вѕ пропасть· сѣ̀, смр҃тъ нарнчетъ и̓ мрт҃выѧ· а̀ е҆же
ре́чѥ, не вѕстанешн на ꙁе́млѧ жнвота· се же и̓ дв҃дь гл҃ет
ре́кы· не вѕстанѫ҃тъ неѹ҃ѕтнвнн̀ на сѫ̂· рекѫ҃ще, на жн-
тїе не вѕстанѫ̂· нѫ̂ на стр҃ть вѣчнѫ҃· 21 Ꙗ҃ пагоубѫ҃ тѧ̂ **ѹ҃е**
ѡ҃дамь, и̓ не бѫдешн к томоу· и̓ вѕдышешн сѧ и̓ не ѡ҃бра-
щешн сѧ вѕ вѣкѕ· гл҃ѣть ѧ҃донан гь҃. Сѣѕн прр҃цн бж҃нн̀, **ѹ҃е**
и̓ ст҃нн̀ а҃пан· тѣнѫ҃ѥ сѫ́ть ст҃ын дх҃ъ прїѧлн· и̓ не гл҃ать
себѣ сѣпротнвна· дх҃ъ бо и̓стнннын̀, и̓ дх҃ъ ст҃ын е҆сть
сѣгла́сно о҆убо бж҃нн̀ прр҃цн ѡ̓ тїрѣ прорекошѫ҃· и̓ ѡ҃брѣ-
тохомъ ѡ̓поустѣвша тнра· по і҃санн̀ноу прр҃ѹ҃ьствоу
сѣ̀ нареченымъ ѡ̓поустѣвше, а̀ по і҃езекннлевоу вѕ
вѣкѕ· нѫ̂ ннкакоже не ра҃знит сѧ сни́мь прр҃ѹ҃ьскоє
сло́во· ѡ҃бычѣ̀н бо е҆стъ кннжны́мъ мало дн҃нн̀ вѣ-
комь нарешн, и̓ лѣто вѕсе врѣменно 27:1 И҃ **ѥ҆ы҃ сло́во гн҃ѯ҃** **ѹ҃ѓ**
ѯ҃ѣ дньѣ гл҃ѧ· 2 **и̓ ты сн҃е҆ ча҃ть, вѕходи на сѳ҃ѡ пла҃ть·** 3а **и̓ реченш**
сороу вѕселенномоу· вѕ морсцѣмъ вѕходѣ трѫ҃жнщѧ
лю҃нн̀· ѡ҃ ѡ҃стро́вь мно́гь· Ѱ҃колюбїе бж҃не и̓ бл҃готы, **ѹ҃ѓ**
проповѣдаѥ̀ть вѕ се́мъ сло́весн· накаꙁаѥ̀т же и̓ ны,
накаꙁа҃щѫ҃· не сѣ гнѣвомь сего творнмъ· нѫ̂ поболѧ-
ще, ꙗ҆ко и̓ страѫ̂щще сѣ нним· 3b Сѣ̀ гл҃ѣть ѧ҃донан гь҃ **ѹ҃ѧ**
со́роу· ты҃ речене, ꙗ҆ко ѧ҃ꙁъ са́мъ вѕложнхь на нѧ̂ своѫ̂ до-
бротѫ҃· 4а **вѕ сѳ҃цн мѡ́рстѣмь велнимоу·** Прѣꙁорїе е҆го **ѹ҃ѧ**
и̓ беꙁоумїе ѡ҃блнчѣть вѕ се́мъ· ѿ҃ ба҃ бо лѣпотныѧ
внны прїемъ· небл҃го́дѣтень бы҃ кѕ давшомѹ҃ бл҃готы·
по том же сѣповѣдаѥ̀тъ· ѿ҃ колнка стра́нь прнн̀маашe
дары·

9-10 тѧ̂ ѡ҃дамь] = S / transp. 46 10 к томоу] = S / οτι 538 10-11 и̓ вѕдышешн сѧ и̓ не ѡ҃вращешн сѧ] om. S 967 *II* / και ζητηθηση A''; = (※ *O*) rel.(+ ετι 62') 11 ѧ҃донан] om. S 967 *o L'* / = *III* Tht. 20 и̓ ты] om. S / = (※ O^{-Syh}) rel. 21 вѕходѣ] = S / της οδου V 25 ѧ҃донан] om. S 967 62' L^{-36}-46 534 / = V-449 26 403' Tht. гь҃] = S / om. *II* 26 ꙗ҆ко] om. S сами] om. S 27 велнимоу] Γωβελιν S 417 / τω βελειν 967; τω βεελειν 91-90-764-86-710^{c}; τω βελειμ 130; τω θεελειμ 239'; βεελ(ε)ιμ rel

7-9 Ps 1:4-5 15-16 cf. Is 23

4β Οἱ υἱοί σου περιέθηκάν σοι κάλλος.
5 Κέδρος ἐκ Σανεὶρ ᾠκοδομήθη σοι, ταινίαι σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ Λιβάνου ἐλήφθησαν. Τοῦ ποιῆσαι ἱστοὺς ἐλατίνους,
6α ἐκ τῆς Βασανίτιδος ἐποίησαν τὰς κώπας σού.
Ὄρη ταῦτά ἐστι διαφόρων ξύλων γεννητικά. Ἀπαριθμεῖται τοίνυν τὰ πάντοθεν αὐτῇ προσφερόμενα, [...]. Τούτοις ἐπάγει:
6β Τὰ ἱερά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἁλσώδεις ἀπὸ νήσων τῶν Χεττιείμ.
[...] Εἰ δὲ καὶ περὶ τῶν εἰδώλων ῥηθείη, οὐδὲν ἀπεικός. Ἐλεφάντινα γὰρ κατεσκεύαζεν εἴδωλα, καὶ οἴκους [...], σανίσι κεκαλυμμένους [...]. Τὸ δὲ τίμιον τῶν ξύλων παραδηλῶν [...] "ἀπὸ νήσων τῶν Χεττιείμ." Χεττιεὶμ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς ὀνομάζει νήσους [...].
7 Βύσσος μετὰ ποικιλίας ἐξ Αἰγύπτου ἐγένετο στρωμνὴ τοῦ περιθεῖναί σοι δόξαν, καὶ περιβαλεῖν σε: ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἐκ τῶν νήσων Ἐλισὰ ἐγένοντο περιβόλαιά σου.
Ἡ Αἴγυπτος προσέφερέν σοι στρωμνὰς ποικίλας καὶ παντοδαπάς [...] καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐκεῖθεν κομιζόμενα. Ἡ δὲ Ἑλλὰς περιβόλαιά σοι ἐξέπεμπε παντοδαπά [...].
8α Καὶ οἱ ἄρχοντές σου οἱ κατοικοῦντες Σιδῶνα, καὶ Ἀράδιοι, ἐγένοντο κωπηλάται σου.
Τὸ Ἑβραίων καὶ τὸ Σύρων οὐκ ἔχει οἱ ἄρχοντές σου, ἀλλ' οἱ γείτονές σου. Ἵνα δὲ καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα τὴν ἑρμηνείαν νοήσωμεν, δεξώμεθα οὕτως: Ὅτι οἱ πάλαι σου ἄρχοντες Σιδώνιοι σὺν τοῖς οἰκοῦσι τὴν Ἄραδον τὸν ναυτικόν σου πληροῦσι στόλον [...].
8β Οἱ σοφοί σου γὰρ, Σὸρ, οἳ ἦσαν ἐν σοὶ, οὗτοι κυβερνῆταί σου.
9α Οἱ πρεσβύτεροι Βιβλίων, καὶ οἱ σοφοὶ αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν σοὶ, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν βουλήν σου.
Οὐ τὴν οἰκείαν πόλιν ἐκράτυνον, ἀλλὰ σοὶ τὰς ἀρίστας βουλάς τε καὶ συμβουλὰς προσέφερον.
9β Καὶ πάντα τὰ πλοῖα τὰ τῆς θαλάσσης, καὶ οἱ κωπηλάται αὐτῶν, ἦσαν ἐν σοὶ ἀμειβόμενοι τῇ ἐπιμιξίᾳ σου, καὶ ἐγένοντο

4b Сно́ве твои́ вꙁложи́ша на та доброта́ 5 ѿ санира· и́стеса
са тебѣ по тонкоу ѿ дꙁсꙁкь кїпарисевь· ѿ дѫбравы
вꙁдаса сътворити тебѣ слѣмена е́слова· 6a ѿ васанн-
ды сътвориша ве́сла твоа· Го́ры сѣ сѫ́ть· плодѫщѫ
различна словеса· поунтае́ть оубо ѿ вꙁсѫдоу бывшеѣ
сꙁграже́нїе· по се́м же прихрнеть· 6b ѷсѭ́ennаа̀ твоа̀
ѿ сло́на· домы дѫщены· ѿ ѡстро́вь хетти́мъ· Аще кто
ѝ ѡ коумирѫ́, разоумѣе́ть сѣ сло́во· то не кро́мѣ лѣпо-
ты· творе́ахѫ бо коумирѫ сло́новаим костьми· ѝ хра́-
мы дꙁскаим покрꙁвены· хота же ѥ̀вити цѣнна дрѣ-
веса намѣнить· ѝ ѡстровы ѿ ни́хже сѫ́ть принесена·
хе́фьтим же прозываѫ́ть са· ѐлинсцинѣ ѡстро́ви·
7 Ѱрьвленница съ мемфаи́тиимь ѿ ѐгїпта, бы́ тебѣ посте-
ли· ѥ̀ако вꙁложити тебѣ сла́вѫ· ѝ ѡблѣщи та вꙁ урь-
вленицѫ ѿ ѡстро́вь· ѐлада же бы́ ѡдежа́ твоа· Сгї-
петь тебѣ постела принесе ѝзмꙁутанна́, ѝ вꙁсе-
ли́ну· ѝ ѝно ѐже ѿтѫдоу прино́сит са· ѐлада же поу-
сти тебѣ вꙁса ѡдежѫ́· 8a И кнаsи твои́ живѫщеѝ
вꙁ сїдонѣ ѝ вꙁ а̀радѣ· бышѫ веслꙁници твои́· Мꙁ жи-
довсцѣмь, ѝ вꙁ сирсцѣмꙁ· не́сть кнаsи твои́, нѫ́ сꙁ-
сѣди твои́· нѫ́ разоумꙁ се́миндесать, сице ѐсть· ѥ̀ако
прꙁвни́ кнаsи содомсци, сꙁ живѫщими вꙁ а̀радѣ,
корабници сѫ́тꙁ· 8b Мрѣмѫдри́ твои· сор нже бѣшѫ
вꙁ тебѣ· сни́ крꙁмителе твои́· 9a старци твои́ книжни́·
ѝ прѣмѫдри́ ѝ нже бѣшѫ вꙁ тебѣ· сни́ оукрѣпле́а-
хѫ сѵ́вѣть твои́· Сланкоже бѣ сꙁмыслꙁны́и· ѝ разоу-
момꙁ сла́вни бѣшѫ вꙁ книга̀· ти́ своего́ града не тверꙁ-
жа̀а̀хѫ· нѫ́ тебѣ добрыа разоумы свѣть да̀а̀хѫ·
9b И вꙁси корабли мо́рстни́, ѝ весльници ѝ бѣшѫ вꙁ тебѣ·
ѝ прѣмѣне́ѫще сѣмѣшени́ю твое́моу· ѝ бышѫ тебѣ

16-17 вꙁселинѫ littera є in c inserta legitur
29 ѝ вꙁси] вꙁси Щ

1 ѿ] pr. κέδρος S ѿ санира] ἐκ Σανιρ S / εξ ενειρ *L*$^{-36}$ 2-3 ѝстеса са тебѣ] ᾠκοδομήθη σοι S / ωικοδομηθης *L*; ωικοδομηθηση V* 544 3 тебѣ] = S / om. *L*$^{-36}$ Tht. 7 ѿ сло́на] pr. ἐποίησαν S хетти́мъ] Χεττιῖν S / χοττιειμ 967; χεθθιειμ 88*; χετιειμ *II* 490 410; χεττιειμ rel. 13 ѱрьвленница] = S / βυσσον *II* тебѣ] = S / om. Tht. 14 ѱрьвленницѫ] ὑάκινθον καί πορφύραν S 14-15 вꙁ ѱрьвленницѫ... ѐлада] = S / om. V 15 ѐлада] Ελ(ε)ισαι S / ελισσαιε 46; ειλισαι *II*; ελισα *L* 306 Tht. же] καὶ S / om. *L'* Tht. бы́] = S / εγενοντο V-449 Tht. 23 нже] om. S 967 / = rel. 24 вꙁ тебѣ] = S / σου 46 твои́] om. S / = 407 25 нже] om. S / = *O* (Q^{c}) 51^{c}-*II C'*-130-86-403' Tht. 29-30 бѣшѫ... твое́моу ѝ] om. S / = 62' *L'*-403' Tht. 30 тебѣ] = S / om. *II*

8-12 cf. Ier 2:10 18-19 cf. Gen 10:14

σοι ἐπὶ δυσμὰς δυσμῶν.
Πανταχόθεν, φησὶ, συνέρρεον ἔμποροι, τὰ μὲν ἀπεμπωλοῦντες, τὰ δὲ ὠνούμενοι: καὶ οὐ μόνον οἱ πλησιάζοντές σοι εἰς τοὺς λιμένας κατήγοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ αὐτὰς τῶν δυσμῶν τὰς ἐσχατιὰς οἰκοῦντες. [...].
10 Πέρσαι, καὶ Λίβυες, καὶ Λυδοὶ ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου, ἄνδρες πολεμισταί σου, οἳ πέλτας καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοί: οὗτοι ἔδωκαν τὴν δόξαν σου.
11 Υἱοὶ Ἀραδίων, καὶ ἡ δύναμίς σου, ἐπὶ τῶν τειχῶν κύκλῳ ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ Μῆδοι ἐν τοῖς πύργοις σου ἦσαν φύλακες: τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν ὤμων σου κύκλῳ: οὗτοι ἐτελείωσάν σου τὸ κάλλος.
[...] Διηγησάμενος τὰς τῶν ξύλων διαφορὰς, τῆς ἐσθῆτος τὰς ποικιλίας, τοὺς ναύτας καὶ κυβερνήτας, τοὺς τὸ πρακτέον ὑποδεικνύντας συμβούλους, τοὺς πανταχόθεν ἀφικνουμένους ἐμπόρους, ἀπαριθμεῖται καὶ τὸν στρατιωτικὸν κατάλογον, ἐξ ἐθνῶν μὲν διαφόρων καὶ τὰ πολιτικὰ δεδιδαγμένων ὁρμώμενον, Περσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ Λιβύων, Ἀραδίων τε, καὶ Μήδων. Λέγει δὲ καὶ τῆς πανοπλίας τὰ εἴδη [...].
12 Καρχηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ πλήθους πάσης δυνάμεώς σου, ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον, καὶ κασσίτερον, καὶ μόλιβδον ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου.
Τὴν Καρχηδόνα (μητρόπολις δέ ἐστι τῆς πάλαι μὲν Λιβύης, νῦν δὲ Ἀφρικῆς ὀνομαζομένης, καὶ ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος Θαρσὶς ὀνομάζει: διὰ δὲ τῆς μητροπόλεως τὴν ἐκ παντὸς τοῦ ἔθνους προσφερομένην τῶν ἐκεῖ μεταλλευομένων ὑλῶν ἐμπορίαν ἐδήλωσεν.
13 Ἡ Ἑλλὰς πᾶσα, καὶ τὰ παρατείνοντα αὐτῇ, ἐνεπορεύοντο ἐν σοὶ ἐν ψυχαῖς ἀνθρώπων, καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου.
Ἀνδράποδα, φησὶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ, [...] ἐκομίζετό σοι.
14 Ἐξ οἴκου Θογορμᾶ ἵππους, καὶ ἱππεῖς, καὶ ἡμιόνους ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου[1].
Ἵππους δὲ, φησὶ, καὶ τοὺς τούτων ἐπιβάτας, καὶ ἡμιόνους, ἡ Φρυγία σοι ἔπεμπεν [...].
15α Υἱοὶ Ῥοδίων ἔμποροί σου ἀπὸ νήσων ἐπλήθυναν τὴν ἐμπορίαν σου, κέρατα καὶ ὀδόντας ἐλεφαντίνους
[...] Ταῦτα, φησὶν, οἱ Ῥόδιοι τὴν θάλατταν διαπλέοντες ἐκόμιζόν σοι, καὶ τὴν τούτων ἀνεπλήρουν σοι χρείαν.
15β Καὶ τοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδους τοὺς μισθούς σου.
16α Ἀνθρώπους ἐμπορίας σου ἀπὸ πλήθους

[1] Ez 27:13-14 et comment. segm. transp.

1 **къ заходомь заходи·** Сѣ́же ре́ѵе прѣмѣнѣ́ѭще, се ѣ́стъ ѵ҃г
2 прихода́ще коупци ѿ вѣсѫ́доу· ѝ ѡ҆во прода́ѭще· а̀ дроу-
3 гое коупоу́ѭще· ѝ не тъ́ѵїа ѝже бли҃жнїи тебе· жнв҃ѫ-
4 щен на заходѣ сли҃ца· ѝ да́лшнїи сн҃, тамо проѵеё жнв҃ѭще·
5 10 Пе́рси ѝ хі҃вїе·с ѝ люди бѣшѫ въ сна́ѣ твоёи· мѫжи до- ѵ҃іа
6 **блнї твоїи· ѝже шнты ѝ шлѣмы повѣснша тебѣ· снї**
7 **даша сла́вѫ твоа·** 11 **сн҃ове а҆радиѿньсци, ѝ сна твоа̀ на**
8 **заврале҆ѡ҆кр҃ть бѣшѫ· нѫ ѝ ми́ди въ сн҃ѣхь твои҆ бѣшѫ**
9 **стражїе· тоулы своа повѣснша на заврале҆хь твои҆**
10 **ѡ҆кр҃сть· снї съворъшнша твоа доброты·** Съповѣда- ѵ҃іѵ
11 вь дрѣвесное разлнуїе· ѝ рнзныа стрѫпты· корабни-
12 кы ѝ крѫмнкы· длныа съвѣтнкы ѿ вѣсѫ́доу прн-
13 ходѧщѧ коупца· по то́м же поунтаѣ́ть· ѡ҆нмьско
14 унсло· ѿ мно́гь стра́нь воєва́тн оумѣ́ѭщѫ· прншѣ́шѫ
15 ѿ вавїлонѣнь· парадиѿнѣнь· скаѕаѣ́ть же н ѡ҆ржны
16 ѡ҆бра́ѕы· 12 **Карханоне, коупци твои҆· ѿ множства** ѵ҃іѕ
17 **сна́ы твоеа· сре́бро ѝ зла́то· ѝ мѣ ѝ желѣѕо· ѝ унстыи҆**
18 **ѡ҆лове· ѝ свнньцъ коупла твожѫ·** Старѣн гра̂ ѣ́стъ ѵ҃іи
19 карханоне· въ лївнї сѣ ѝ жндоевнь· ѝ сїрнь, тарси҆
20 проѕываѣ́ть· нѫ ѝмже старѣи҆ ѣ́стъ· нарнуеть ѝмь вѣ-
21 сеа ве́ѭи ѕемныа роудѫ, ѿтждоу продаѣ́мѫ·
22 13 **Слада вѣсѣ, ѝ блнжнїи тн· продаа҆хѫ въ тебѣ дш҃ѫ уа҃ѵа·** ѵ҃іѳ
23 **ѝ съсжды мѣ́ны дашѧ коупла твожѫ·** 14 **ѿ до́мъ форгомова· кона ѝ коннкы, ѝ мѫшата дашѧ коупла твожѫ·**
24
25 Слада же ѝ блнжна҆ѧ страны ѣа· сѣмїа ѝ съсжды прино- ѵ҃к
26 шаа҆хѫ тебѣ· кона же ѝ коннкы, ѝ мѫшата· ѿ фрн-
27 гїа фо́ргъмом бо фрнгїа нарнуеть· 15 **Сн҃ове родїѡ҆-** ѵ҃ка
28 **ньсци коупци твои҆· ѿ ѡ҆стро́вь оу҆множншѫ коу-**
29 **пла твожѫ· ро́гы ѝ жбы сло́новы· ѝ вѣводиньни҃мъ вѣ-**
30 **ждашѧ мѣзды твожѫ·** 16а **ула҃кы коупль твои҆· множства**

---

16 множства тѣ ligatura 24 твожѫ тѣ ligatura

5 хі҃вїе·с ѝ люди] Λίβυες καὶ Λυδοὶ 12 длныа lege дѣныа cf. τοὺς τὸ πρακτέον ὑποδεικνύντας 15 парадиѿнѣнь] Ἀραδίων

4 на] на на Щ

6 ѝже] om. S / = *L'* Tht. 8 заврале҆ѣ] + σου S / = *L* (51*) Tht. ѡ҆кр҃ть] om. S 967 *II* / = (※ *O*) rel. бѣшѫ· нѫ ѝ ми́ди] om. S / = *L'* Tht. 8-9 въ сн҃ѣхь твои҆ бѣшѫ | стражїе] transp. S / = *III* Tht. 9 заврале҆хь] ὅρμων S / οριων *II*; ωμων Tht.P 16 множства] + πάσης S / = 26 17 ѝ мѣ] om. S 967 O^{-Syh} L^{-36} 534 / = rel. 18 свнньцъ] + ἔδωκαν S 22 ѣлада] + καὶ S / = 407 L'^{-449} Tht. тн] = S / αυτη Tht. продаа҆хѫ] = S / εμποροι 46 въ] om. S дш҃ѫ] pr. ἐν S 23-24 форгомова] Θεγραμα S / Φοργαμα *III*; Φοργομα 306 Tht.P (Φογορμα P); Φωγραμμα 36*; Φεδραμμα L^{-36} 24 кона] ἵπποι S 967 *o II* 239' / = rel. ѝ мѫшата] om. S 967 *II* / = (※ 88) rel. 28 твои҆] om. S 967 / = rel. 29 ро́гы ѝ] om. S / κερατα και (om. 46) L'^{-36} Tht. 29-30 вѣждашѫ] ἀντεδίδους S / αντεδιδως *L'* 534; απεδιδους 46 30 мѣзды] = S / τον μισθον 46 коупль] ἐμπορίαν S / εμποριας 51-46-449 403' Tht.; εμπορια V

τοῦ συμμίκτου σου.
Ταῦτα δὲ, φησὶν, ἅπαντα ὑποδεχομένη, σὺ ἀντεδίδους τοῖς κομίζουσιν ἀνδράποδα, μετοίκους ἔχουσα πλείστους: τούτους γὰρ συμμίκτους ἐκάλεσε [...].
16β Στακτὴν, καὶ πορφύραν, καὶ ποικίλματα, καὶ βύσσον ἐκ Θαρσὶς, καὶ Ῥαμὼθ, καὶ Χὼθ ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου.
Εἶχες δὲ πρὸς τοῖς ἤδη εἰρημένοις καὶ ἕτερα ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος ἀγαθὰ, οὐ μόνον σε διὰ τῆς ἐσθῆτος καλλωπίζοντα, καὶ ποικίλοις ἐνδύμασί σε περιβάλλοντα, ἀλλὰ καὶ ἡδύσματα πολλὴν σοι τὴν εὐοσμίαν προσφέροντα. Στακτὴν μὲν γὰρ, ὀνομάζει τὸ καλούμενον βάλσαμον [...].
17 Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ οὗτοι ἔμποροί σου ἐν σίτου πράσει, καὶ μύρων, καὶ κασίας: καὶ πρῶτον μέλι, καὶ ἔλαιον, καὶ ῥητίνην ἔδωκαν εἰς τὸν σύμμικτόν σου.
Τοσαύτη γὰρ, φησὶν, ἡ ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἐμπορίας προσφερομένη σοι ἀφθονία, ὅτι οἱ σὺν σοὶ, καὶ οἱ ἐν σοὶ ξένοι καὶ μέτοικοι τῶν εἰσφερομένων ἀπήλαυον ἀγαθῶν, τοῖς μὲν εἰς ἐδωδὴν χρώμενοι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἀπὸ τῆς εὐοσμίας τρυφήν.
18α Δαμασκὸς ἐμπορία σου ἐν πλήθει ἔργων σου, ἐκ πλήθους δυνάμεώς σου πάσης.
Τὰ παρὰ σοὶ, φησὶ, γινόμενα ἡ Δαμασκὸς ὠνεῖτο: ἐνεπορεύου τοίνυν καὶ ταύτην, ἀπεμπωλοῦσα τὰ περιττὰ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν χρυσίον συλλέγουσα.
18β Οἶνος λιπαρὸς ἐκ Χελβὼν, καὶ ἔριον στιλβὸν ἐκ Μιλήτου. Καὶ οἶνον Δαιδὰν, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Μεωζὲλ [...].
Ἰωανὰν τὴν Ἰωνίαν καλεῖ: Δαιδὰν δὲ πόλιν τῆς Ἰδουμαίας: ἡ δὲ Χελβὼν κώμη τις ἦν αὐτῆς πλησιόχωρος. Πανταχόθεν σοι, φησὶ, προσεφέρετο τὰ ἀγαθά: οἶνος ἡδὺς καὶ ἀνθοσμίας ἐκ τοῦδε τοῦ ἔθνους, τὸ δὲ κάλλιστον ἔριον ἀπὸ τῆς Μιλήτου [...].
19 Ἐξ' Ἀσὴλ σίδηρος εἰργασμένος, καὶ τροχοὶ ἐν τῷ συμμίκτῳ σού εἰσι.
20 Δαιδὰν ἔμποροί σου μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν εἰς ἅρματα.
21 Ἡ Ἀραβία, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Κηδὰρ, οὗτοι ἔμποροι διὰ χειρῶν σου: καμήλους, καὶ κριοὺς, καὶ ἀμνοὺς, ἐν οἷς ἐμπορεύονταί σοι.
Οἱ μὲν, φησὶν, ἐκόμιζόν σοι σίδηρον εἰργασμένον, οἱ δὲ ἡμιόνους καὶ ἵππους εἰς ἅρματα, οἱ δὲ καμήλους, καὶ κριοὺς, καὶ ἀμνοὺς [...],

прнмѣснка твоего· Сѐ вѣсе радноумѣне, по морн пла- ѵ҃ід
ваѭще прнношаашж къ тебѣ· н потрѣбованїе сего
скончѣваахж тебѣ· се же вѣсе тыѝ пріемлѧ· даашe вѣ
сто сѣмїа· прѣселнникомь твоимь· сїѧ прнмѣше-
ныа нарéуе· 16b **Бона н багрѣнницѫ, н нзмѣутан'наа· н** ѵ҃іѳ
сннетѫ ѿ фáрснс· н рамофа н хофа дашж коуплѧ твоѧ·
Къ тíроу ѣднначе глéть рéкы· не тѣуїѧ нмáмъ рнзы, н н- ѵ҃к
нѫ красотѫ, ѿ кархндона· нѫ н вонѧ блгоѧханїе те-
бѣ прнносѧщѫ· стактн же нарнуѣ прозываемы ва-
лсáмъ· 17 Іюда н сирове інзлвн· снѝ коупець твоѝ про- ѵ҃кз
данїемъ· пшенúць н вонѣнць· касїа же н рóуьныѝ
мѣ· мáсло н тоуеннцѫ дашж прнмѣснникоу твоемѵ·
Толнка коуплѣ бы тебѣ· ѿ жндовь· ѩкоже насытншѫ· ѵ҃кѳ
н прнходн н ѡбнтцн твоѝ блгы· ѡво на ѩдъ нмáще· ѵ҃л
ѧ дроугое на блгоѧханїе· 18a **Дамаскъ кѵплѣ твоѧ· въ** ѵ҃лѳ
множествѣ дѣлѣ твоѝ· ѿ мнóжества снлы твоей-
ѧ вѣсѧ· Быважщеѣ оу тебе коупнть дамаскъ· кѵ- ѵ҃лѳ
поун оубо· н томоу продáжь нзбытъуное· н éже ѿ- ѵ҃м
тждоу злато събнраешн· 18b **Бнно блго ѿ хéлвона· н** ѵ҃мѳ
вазнѫ блъщѫщѫ сѧ ѿ мнанта· н вино деданы· н н- ѵ҃мѳ
ѡлїаны, н мельзéль· Іѡáнань, нѡнїа éсть страна
éллúнска· дедáн же грѧ ідоумеискъ· ѧ хéлвонь, вѣ ѣ-
сть банжнѣа éмоу· ѿ вѣсѣхъ сѝ прнношаашe сѧ
тебѣ вѣсе блго· н внна блговóнна, н нно· 19 ѿ áсїръ ѵ҃ла
желѣзо сдѣлано· н колеса въ прнмѣснницѣхь тво-
ѝ сѫть· 20 дедáнь коупцн твоѝ, съ скотомъ нзбра-
нныúмъ· въ ѡржїе же, 21 áравїа н вѣсн кнѧsн кн-
дáрьсцн· н снѝ коупцн рѫкоѧ твоеѧ· велбжды, н
ѡвны· н áгньцѧ въ тебѣ продадѧ· нмнже кѵпь тво-
рать· Тоже глéть рéкы· ѿ сѝ, ѡвн сѣ, ѡвн ѡно прн- ѵ҃лѳ

16-17 твоеѧ тѣ ligatura 25-26 твоѝ тѣ ligatura 29-30 творать тѣ ligatura
4 сто lege мѣсто

1 прнмѣснка] = S / τους συμμικτους V твоего] = S / + εν αφεκ V-46; + ※ ανεφεκ 449 5 вона] = S / στακτη *II* н багрѣнницѫ] om. S / = 62' *III* Tht. 5-6 н нзмѣутан'наа· і н снnетѫ] ποικίλματα S / = *L* Tht.; transp. *III* 6 рамофа] Рамωθ S / рааμωθ V-449 Tht.; рамаамωθ 46; λαμωθ *L'* (22*) хофа] Хорхор S 449 / хорхωр *II*-403; корхор *L*; χολχοδ 46; χοδχοδ V; = χωθ Tht. 15 кѵплѣ] ἔμπορος S / = Q^{mg} *L'* Tht. 15-16 въ множествѣ дѣлѣ твоѝ] om. S / = (※ *O*$^{-Syh}$) *O' L'* Tht. 16-17 снлы твоеѧ і вѣсѧ] transp. S / = V-46 Tht. 19 блго] om. S / = Q^{mg} *L*-46 Tht. хéлвона] Хелβων S / χεβων *II*; χαλβων 46 20 вазнѫ] ἔρια S / = *III* verss. Tht. блщщѫщѫ] om. S / στιλβοντα Q^{mg} *L*; = Tht.; λευκον 46 н$_1$] = S / om. 46 20 вино] + εἰς τὴν ἀγοράν σου ἔδωκαν S 20-21 деданы· н ѡлїаны, н мельзéль] om. S / = δαιδαν και ιωαυαν (ιωαναν 22^{c}-231 Tht.; ιωναν 36; om. και. ιω. V) και μεωζελ (μιζωηλ 46) *L' C* Tht. 24 áсїръ] Ασηλ S / ασαηλ *II*; ασηρ 407; ασειρ 239' 25 колеса] τροχίας S 967 A'' *II* / τροχια 239'; τροχοι (+ σου 449) *L'* Tht.; τροχος rel. 26 сѫть] ἐστι(ν) S / = *L'* Tht. 28 коупцн] + σου S / = *O*-62' 46-449 *C''*-86-239'-403' 410 Tht. рѫкоѧ] = S / δια χειρων σου 36 Tht.^{P}; om. V 29 въ тебѣ продадѧ] om. S 29-30 кѵпь творать] ἐμπορεύονται S / επορευοντο 449*; + σε S / = 407
22 cf. Gen 10:7

Κηδὰρ δὲ τοῦ Ἰσμαὴλ τοὺς ἀπογόνους καλεῖ [...].
22 Οἱ ἔμποροι Σαβᾶ καὶ Ῥεγμᾶ, καὶ αὐτοὶ ἔμποροί σου, μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων, καὶ λίθων τιμίων, οἱ καὶ χρυσὸν ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου.
Σαβᾶ καὶ Ῥεγμᾶ ἐκ τοῦ Χοὺζ τὸ γένος κατάγουσι: πρωτότοκος δὲ τοῦ Χὰμ ὁ Χούζ. Αἰθιοπικὰ τοίνυν ταῦτα καὶ Ἰνδικὰ ἔθνη: δηλοῖ δὲ καὶ τὰ ἐκεῖθεν κομιζόμενα, λίθοι τίμιοι, καὶ χρυσίον, καὶ ἡδύσματα.
23α Χαῤῥὰν, καὶ Χαλὰν, καὶ Δαιδὰν, οὗτοι ἔμποροί σου.
Χαῤῥὰν [...] οὗ ὁ πύργος ᾠκοδομήθη. Τὸ δὲ Δαιδὰν πολλάκις ἡρμηνεύσαμεν.
23β Σαβᾶ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Χαρμὰν ἔμποροί σου:
24 Φέροντες ἐμπορίαν ἐν Μαχαλὶμ, καὶ ἐν Γαλιμά: ὑάκινθον, καὶ ποικιλίαν, καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς ἐν μαγώζοις συγκειμένους, καταδεδεμένους ἐν σχοινίοις καὶ ἐν κυπαρισσίνοις
25α πλοίοις, ἐν αὐτοῖς ἡ ἐμπορία σου[1].
Σαβᾶ ἔθνος Ἰνδικὸν ὀνομάζει [...]: Ἀσσοὺρ δὲ τὸν Ἀσσύριον: Χαρμὰν δὲ τὴν λεγομένην Καρμαήνην. Τὸ δὲ, "Ἐν Μαχαλὶμ καὶ ἐν Γαλιμὰ", [...] ὁ Ἀκύλας οὕτως ἡρμήνευσε: "Ἐγκατασκεύοις εἰλήμμασιν ὑακίνθου καὶ ποικιλίας, καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένοις." Τὸ δὲ "ἐν μαγώζοις" ἀπὸ τοῦ Ἑβραίου ἐξελληνίζει: σημαίνει δὲ ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσιν [...]: ἐσθὴς δὲ, φησὶ, πολυτελὴς, καὶ ποικίλη διὰ πολυτίμων εἰλημμάτων κεκαλυμμένη, καὶ ἐν σκεύεσιν ἄριστα ἠσκημένοις ἀποκειμένη, καὶ ἐν σχοινίοις καταδεδεμένη ἐκομίζετό σοι.
25β Πλοῖα Καρχηδονίων ἐν τῇ ἐμπορίᾳ σου ἐν τῷ πλήθει τῶν συμμίκτων σου.
Ἐκέχρησο δὲ καὶ τοῖς Καρχηδονίων πλοίοις εἰς ἐμπορίαν, πλῆθος ἄπειρον ἔχουσα οὐ μόνον οἰκεῖον, ἀλλὰ καὶ ἐπείσακτον.
25γ Καὶ ἐνεπλήσθης, καὶ ἐβαρύνθης σφόδρα ἐν καρδίαις θαλασσῶν.
26α Ἐν ὕδατι πολλῷ ἦγόν σε οἱ κωπηλάται σου.
Ὁ κόρος, φησὶν, ἐποίησέν σε σκιρτῆσαι, καὶ ἀπολαύουσα τῶν ἀγαθῶν τὸν εὐεργέτην ἠγνόησας. [...]. Ἐπειδὴ οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἐκ τῆς εὐημερίας ἐκαρπώσω, τοῖς ἐναντίοις σε

[1] Ez 27:23α-25α et comment. segm. transp.

ношаахж· кїдар же сѫть, ѝзмаѝлїтско племѧ·
22 **Коупцн, сава ѝ регма· ѝ снн коупцн твон· съ роуныѝцн**
сластьцн, съ каменїемь цѣнныѝмъ· ѝже ѝ злато да-
шж коуплѧ тебѣ· Сава ѝ регма· ѿ хосїѝна рода сѫтъ·
прѣвѣнець же ѣсть хоус хамовь· се же сѫть страны
мѡрскы, ѝ ѝндиѝскы· ѿ сѝ съповѣдаѣть, прѣносимо
злато, ѝ каменїе многоцѣнное· ѝ сластнѝ зѣдныѧ·
23 **Харрань, ѝ халлань, ѝ дедань· снн коупцн твоѝ· сава,**
ѝ асїрь, ѝ хармань, коупцн твоѝ· 24 **прнносѧше коу-**
плѧ въ махалнць· ѝ въ галнць урьвленнцж· ѝ-змѣута-
нїе, ѝ ѝцѣнїа ѝзбранна· ѧ въ магозоѝсь, съложена съ-
вѧзана ѧжн· ѝ въ кїпарьснѣ 25a **корабнхь· въ тѣ коуплѣ**
твоѧ· Харрань ѣсть, ѝдеже стлѣпъ сѫградншж· де-
данъ же многажѝн сказахомъ· ѝ сава, странж ѝндиѝ-
скжж нарнчеть· асїр же, аснрїа· харкам же, рекомжж
кармаѝнн· ѧ ѥже рече, въ махалнцѣ· ѝ въ галнца·
акїлла сказаѣть ѥ, сице гл̑а· въ съсждѣхь сътворенѣ
урьвленнцеѧ· ѝзмеутанїемъ, ѡбразы ѝмаще прѣ-
ведены· ѝ ѥже рече ѥн магозоѝс, жндовскомь ѥстъ
ѧзыкомъ· ѝ съкровнѣ съсждѣ· ѝзмѣутанж же
рнзж нарнчеть, цѣны дѣлѣ· сѫкжтанж въ съсждѣ
добрѣ· ѝ ѡвѧзана врѣмн· 25b **Кораби халкндонсцн**
коупцн твоѝ· въ множствѣ съмѣсннкь твоѝхъ·
Дѣлаѧше халкндонскы корабла на коуплѧ· множъ-
ство бес унсла ѝмы· не своѝ тѫчїа, нж ѝ прнход·
25c **И насытн сѧ ѝ ѡтѧжѫть сѣло, въ странахь морскѣ·**
26a **въ водѣ миосѣ, плавлѣѧхж та веслѣнницн твоѝ·**
Сытость тн съвѡрн вѫзыграти· ѝ наслажѧж сѧ
бл̑готь, бл̑телѣ на разоумѣ· тѣмь ѥлма ѿ бл̑го-
жнтїа, не прнплодн оуспѣха· съпротнвнжѝмь тѧ

---

6 мѡрскы lege моурскы cf. Αἰθιοπικά 19 ἐν μαγοζοῐ̈ς] ἐν Μαγώζοις 25 прнход] ἐπείσακτον 26 странахь] ἐν καρδίᾳ S / εν καρδιαις 46-449 Tht. 29 на разоумѣ lege не разоумѣ cf. ἠγνόησας 30 съпротнвнжѝмь] τοῖς ἐναντίοις

2 коупцн] = S / + σου V регма] Ραγμα S / ρεγμα (ρεγεμα V) 967 407 *L''* 26 239' 410 544 Tht. ѝ$_2$] om. S / = V Tht. 3 цѣнныѝмъ] χρηστῶν S / = Q^{mg} 36-51-231-763-46 Tht.; + σου V* (om. σου^{c}); pr. τιμιων 22-48-96 ѝже] om. S / = V-449 Tht. 8 харрань] Χαρραν S / χαρρα 449; χαραν 46 халланъ] Χαννα S / χανααμ *II*; χαλλαν *L*-449; χαλαν 46 Tht.; χαλχαλ V деданъ] om. S 967 *L'* / = (※ *O*) rel. 8-9 сава ѝ] om. S / = *C III* Tht. 9 асїрь... твоѝ] = S / om. 36-*II* харманъ] = S / χαρμα 46 10 въ махалнць· ѝ въ галнць] om. S / = (※ *O*$^{-Q}$) *O*$^{-Q}$ *L* Tht. 10-11 ѝ-змѣутанїе] om. S 967 *II* / = (※ *O*) *O' L'* Tht.; και πορφυραν rel. 11 ѧ въ магозоѝсь, съложена] om. S / εν μαγωζοις συγκειμενους (-νοις Q$^{(mg)}$ 231*; συγκλειμενους 36) Q^{mg} *L'* Tht. 12 въ кїпарьснѣ корабнхь] κυπαρίσσινα. πλοία S / = 967 A''-106' Q^{mg} *III* 87^{mg}-91^{mg} Tht. въ тѣ] = S / εν οις *L*; om. *II* 12-13 коуплѣ твоа] om. S / = (※ *O*) *O' L'* Tht. 22 кораби халкндонсцн] Καρχηδόνιοι S / = *L'* Tht.; om. καρχηδονιοι *II* 23 коупцн] = S *II* / εν τη εμπορια *L'* Tht. съмѣсннкь] ἐν τῷ συμμείκτῳ S / = *III* Tht.; τω συμμεικτω *L* твоѝхъ] = S / om. *II* 27 плавлѣѧхж] ἦγον S / ηγαγον 538

6-7 cf. III Regn 10:1-2, 10; Gen 10:7

σωφρονεῖν διδάξω.
26β Τὸ πνεῦμα γὰρ, φησὶ, τοῦ νότου συνέτριψέ σε ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. Τροπικῶς τὸν Βαβυλώνιον οὕτω προσηγόρευσεν: ἐπειδὴ ὁ νότος μέγιστα ἐγείρειν πέφυκε κύματα, καὶ χαλεπὸν κατὰ τῶν πλεόντων ἐγείρειν τὸν κλύδωνα, τροπικῶς, ὡς ἐπὶ παραλίας πόλεως, νότον καλεῖ τῶν πολεμίων τὴν ἔφοδον. Εἶτα λέγει, ἵνα μὴ τοῖς αὐτοῖς ἐνδιατρίβωμεν, ὅτι: Καὶ σὲ, καὶ τοὺς μετοίκους σου, καὶ τοὺς κωπηλάτας, καὶ τοὺς κυβερνήτας, καὶ τοὺς συμβούλους, καὶ τοὺς ἐμπόρους, καὶ τοὺς τὸν πολεμικὸν πληροῦντας κατάλογον, πανωλεθρία καταλήψεται: τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκώς:
27β Πεσοῦνται ἐν μέσῳ καρδίας θαλασσῶν[1].
Προστίθησι δὲ, ὅτι τῆς πολιορκίας καὶ τῆς ἁλώσεως γενομένης, οἱ πόῤῥωθεν διάγοντες κυβερνῆταί σου δέει περιπεσοῦνται πολλῷ, καὶ εἰς φυγὴν τραπήσονται: [...] οἱ πόῤῥωθεν διάγοντες κυβερνῆταί σου δέει περιπεσοῦνται πολλῷ, καὶ εἰς φυγὴν τραπήσονται: ταὐτὰ δὲ δράσουσι καὶ οἱ ναῦται σὺν τοῖς πρωρεῦσι, καὶ καταλιπόντες τὰ σκάφη, θρηνοῦντες καὶ ὀλοφυρόμενοι τὴν γῆν καταλήψονται: καὶ γῇ μὲν τὴν κεφαλὴν καταπάσονται, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ ἐδάφους κατακλιθήσονται, τὴν ἐκεῖθεν ἐκματτόμενοι κόνιν: γυμνώσουσι δὲ τὰς κεφαλὰς τῆς ἀπὸ τῶν τριχῶν εὐπρεπείας, καὶ σάκκους περιζωσάμενοι, θρηνοῦντες καὶ ὀδυρόμενοι διατελέσουσιν. Εἶτα λέγει καὶ τὸν ὑπ' αὐτῶν γινόμενον θρῆνον[2].
32β Τίς ὥσπερ Τύρος κατασιγηθεῖσα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης;
Ἐν ἡσυχίᾳ, φησὶ, καὶ εἰρήνῃ πάντα τοῦτον διετέλεσας τὸν χρόνον: οὐδενός σοι θόρυβον ἐπεγεῖραι τολμήσαντος.
33α Πόσον τινὰ εὗρες μισθόν σου ἀπὸ τῆς θαλάσσης;
Ἱκανὸν τοῦτο διδάξαι πάντας ἀνθρώπους, μὴ μεγαλοφρονεῖν ἐπὶ τῇ δοκούσῃ εὐημερίᾳ, διὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν μεταβολήν: τοῦτο γὰρ καὶ τῇ Τύρῳ φησί: Τί κεκέρδηκας ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπορίας σου; [...].
33β Καὶ ἀπὸ τοῦ συμμίκτου σου καὶ τῆς ἐπιμιξίας ἐπλούτισας πάντας βασιλεῖς τῆς γῆς.
34 Νῦν δὲ συνετρίβης ἐν θαλάσσῃ ἐν βάθει ὕδατος: ὁ σύμμικτός

---

[1] Ez 27:27α, 28-32α om.

[2] ὅτι τῆς πολιορκίας καὶ τῆς ἁλώσεως γενομένης haec (Προστίθησι δὲ... γινόμενον θρῆνον) ad Ez 27:27-32 se referunt.

1 НАКАЖѦ· 26b **В҃ѣтръ ю҆жень и҆скоусн тѧ, въ ср҃цн мо́рсцѣ҃·** ѵ҃кѳ
2 **В҃авїлонѣнн** ю҆гомъ нарнчеть· є҆лмаже ю҆гь велнкъ въз- ѵ҃кѳ
3 ны въставлѣ́ть· и҆ боурѧ бѣдны на плаваю́щѧ.
4 того дѣлъ нашествїе ратныи҃, сн́лы нарнчѐ· 27a **Да сн́лы** ѵ҃кѯ
5 **твоѧ́, и҆ сътни́кь твои҃хъ· и҆ весльнницн твои҃, и҆ кръ-**
6 **мнницн твои҃· и҆ въсн мужн твои҃ доблнн҃ въ тебѣ· и҆ в҃е҆**
7 **съне́мъ твои҃ падо́ть срѣдѣ тебе, въ ср҃цн морсцѣмъ·**
8 С҃ё гл҃е́ть рекы· на далече ходѧщен крѣмнницн твои҃ · и҆ въ- ѵ҃кѳ
9 сн и҆нн страхомъ многомъ пробѣгнѫть· и҆ коупцн и҆
10 корабнницн, се же сътвороть плауѧще сѧ· и҆ въ и҆ро́нгь-
11 и҆ ѡ҆блъкше сѧ· 27b **В҃ъ дн҃ь паденїа твоє́го·** 28 **гла҃ кръчѣвы** ѵ҃кѳ
12 **твоє́ѧ· крѣмнницн твои҃ стра́хомь о҆убоѫ́т сѧ·** 29 **и҆ постѫ-**
13 **пать ѿ кора́бль свои҃, въсн весльнницн твои҃· и҆ прнса́нн-**
14 **цн твои҃ на земли падо́ть·** 30 **и҆ и҆змѣнать гла҃ свои҃ ѡ҆ те-**
15 **бѣ· и҆ въскрнчать горцѣ· и҆ въсыплю́ прахъ на гла́-**
16 **вы своѧ·** 31 **и҆ ѡ҆блѣшнвѣ́ть, плѣшїѧ по тебѣ· и҆ ѡ҆-**
17 **блѣкѫт сѧ въ и҆рнгы· и҆ въсплауѧт сѧ по тебѣ горко-**
18 **а҆ дш҃е́ѧ, пла́чь горькъ въздмю́ по тебѣ·** 32 **и҆ въздмють**
19 **по тебѣ сн҃о́ве н҃ пла́чь· плаканїе тебѣ· и҆ко и҆ тї҃ро҃,**
20 **оумлъкы срѣдѣ мо́рѣ·** 33a **колнкѫ нѣкѫ ѡ҆брѣте мъ-**
21 **здѫ ѿ мѡ́рѣ·** К҃ъ тї҃роу гл҃е́ть є҆ще ре́кы· млъчан съ ѵ҃кѯ
22 мнромъ, въсѣ сн лѣ҃ проводн· ннктоже бо възв҃н-
23 гнѫтн планца тебѣ не смѣ· сего дѣлъ довлѣ́ть
24 сё· нѫ́ накаданїе въсѣмъ ука́комъ· и҆ко велнчѣтн
25 сѧ бг҃омь жнтїемъ· въслѣ́ѫ́щаа́го дѣлъ прѣ-
26 мѣненїа· се же бо и҆ къ тї҃рѹ гл҃е́ть ре́кы· что прнѡ́-
27 брѣте въ толнцѣ лѣ҃ коуплѧ своє́ѧ· 33b **Напла́нн** ѵ҃кѯ
28 **стра́нь ѿ множества твоє́го· и҆ ѿ съмѣсннкь тво-**
29 **н҃· ѡ҆богатн въсѧ ц҃рн҃ земныѧ·** 34 **нїнѣ же съкрѹшн-**
30 **л сѧ є҆сн· въ мо́рн въ глубннѣ҃ мо́рскыи҃· съмѣснн-**

---

5 сътни́кь lege съвѣтни́кь cf. συμβούλους

4 да] pr. ἦσαν S / = 967 407 *III* сн́лы] = S / δυναμις *II* 5 твоѧ] + καὶ ὁ μισθός σου S сътни́кь] τῶν συμμείκτων S / αι συμμικτοι *III* 6 твои$_1$] + καὶ σύμβολοί σου καὶ οἱ σύμμεικτοί σου ἐκ τῶν συμμείκτων σου S твои доблнн҃] transp. S 7 падо́ть срѣдѣ тебе] transp. S въ ср҃цн морсцѣмъ] = S / εν μεσω καρδιας θαλασσων V-449 Tht.; om. 46 11 гла҃] pr. πρός S / om. Q-407 гла҃ кръчѣвы] = S / κραυγην της φωνης *L* 13 своѧ҃] om. S 967 / = (※ 88) rel. твои҃] om. S 967 O^{-Syh} / = rel. 14 твои҃] om. S / = 62' *L''* 233*-403' ; + καὶ οἱ πρῳρεῖς τῆς θαλάσσης S и҆змѣнать] ἀλαλάξουσιν S / = 967 *o* 46 534-239'-403*-613 106 544 гла҃] φωνῇ S / = 967 Q-*o* 46 490-534-239' 26'-544 14-15 гла҃ своѧ҃ | ѡ҆ тебѣ] transp. S 15 и҆$_1$] = S / om. 449 прахъ] γῆν S / = 239' 15-16 прахъ | на гла́вы своѧ] transp. S 967 A''-403'; = rel. 16 своѧ] + καὶ σποδὸν ὑποστρώσονται S 16-18 и҆ ѡ҆блѣшнвѣ́ть... пла́чь горькъ] om. S 967 / = (※ *O*) rel. 19 по тебѣ] = S / + και αναληψονται *L'* плаканїе] = S / pr. καὶ θρηνησουσι (+ σε 538) *L''* тебѣ҃] Σορ S / = A''-106' O^{-Syh} C'^{-534}-86-239'-403' 19-20 и҆ко и҆ тї҃ро҃, оумлъкы срѣдѣ мо́рѣ] om. S 967 / (※ *O*) τις ωσπερ τυρος κατασιγηθεισα (-γασθεισα 46) εν μεσω (+ της 407 L'^{-449} 106 Tht.) θαλασσης rel. 20-21 мъздѫ] = S / + σου L'^{-449} Tht. 27 напла́нн] = S / ενεπλησαν V; pr. και 36 28-29 твои҃] = S / + και της επιμιξιας σου *L''* Tht. 29 же] om. S / = *L''* Tht. 30-a1 съмѣсннци] ὁ σύμμεικτος S

σου καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου ἐν μέσῳ σου ἔπεσον, καὶ πάντες οἱ κωπηλάται σου.
35 Κατοικοῦντες τὰς νήσους στυγνάσουσιν ἐπὶ σὲ, καὶ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστήσονται, καὶ δακρύσει τὸ πρόσωπον αὐτῶν.
36 Ἔμποροι ἀπὸ ἐθνῶν συριοῦσιν ἐπὶ σοὶ, ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐκέτι ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
Σκόπησον, φησὶν, ὡς οὐδὲν ὤνησέ σε ὁ περὶ τὴν ἐμπορίαν πόνος, ἡ τῶν ἐθνῶν ἁπάντων ἄφιξις. Δίκην γὰρ σκάφους ὑποβρύχιος γενομένη συνεκαλύφθης τῇ τῶν κακῶν ἀωρίᾳ [...]. Οὗ χάριν πάντες νησιῶνται καὶ παράλιοι [...] θρηνοῦσι βασιλεῦσιν, ὁρῶντες τὴν πάλαι περιφανεστάτην πόλιν ἀθρόον ἀφανῆ καὶ φροῦδον γεγενημένην: θαυμάζοντες δὲ [...]. Τὸ δὲ, "οὐκέτι ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα," κατὰ τὴν ἤδη γενομένην ὑφ' ἡμῶν ἑρμηνείαν νοήσομεν. [...].
28:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
2 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ τῷ ἄρχοντι Τύρου: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ὑψώθη ἡ καρδία σου, καὶ εἶπας: Θεός εἰμι ἐγὼ, κατοικίαν Θεοῦ κατῴκησα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης: σὺ δὲ εἰ ἄνθρωπος καὶ οὐ Θεὸς, καὶ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν Θεοῦ.
Βδελυρὰ μὲν ἅπαντα τὰ τῆς ἁμαρτίας εἴδη, βδελυρωτάτη δὲ πάντων ἡ ὑπερηφανία: "Πᾶν γὰρ ὑψηλὸν, φησὶ, βδέλυγμα ἐναντι Κυρίου:" [...] Ταύτην ἔσχε τὴν νόσον καὶ ὁ τῆς Τύρου ἄρχων, ὅ τε ὁρώμενος, ὅ τε ἀόρατος. [...] Πάλαι δὲ, ἄγνοιαν νοσοῦσα Θεοῦ, καὶ τῇ ἀσεβείᾳ δουλεύουσα, ἄρχοντα εἶχε καὶ βασιλέα τὸν τῆς κακίας καὶ ἀσεβείας εὑρετὴν ὁμοῦ καὶ διδάσκαλον διάβολον: εἶχε δὲ καὶ ὁρώμενον ἄρχοντα, τὸν ὑπὸ τούτου κακῶς ἐνεργούμενον, καὶ τῇ δυσσεβείᾳ δεδουλωμένον [...]. Ὅ τε γὰρ διάβολος [...] λυττήσας Θεὸν ἑαυτὸν προσηγόρευσε, καὶ τοῦτο προσφέρειν αὐτῷ τὸ σέβας τοὺς ἀνθρώπους ἀνέπεισε: καὶ ὁ [...] τῶν Τυρίων ἄρχων, [...], καὶ εἰς τὴν πολλὴν ἀφορῶν εὐημερίαν, ὑπέλαβεν εἶναι Θεός. [...]
3 Μὴ σοφώτερος εἶ σὺ τοῦ Δανιήλ; σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν σε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν.
Τοσοῦτον, φησὶν, ἀποδέω τοῦ θείᾳ φύσει παρεξετάσαι τὰ σὰ, ὅτι καὶ συνετῶν ἀνθρώπων ἀποδέοντα δείξω. Ὁ μὲν γὰρ Δανιὴλ καὶ τὴν θείαν εἶχε σοφίαν [...], σὺ δὲ καὶ τῆς θείας ἐστέρησαι χάριτος, καὶ παρὰ σοφῶν ἀνθρώπων οὐ προσέλαβες ἐπιστήμην. Εἶτα ἀπὸ τῶν πραγμάτων ὁ ἔλεγχος:

цн твоѝ срѣдѣ тебе падѫть· ѝ вѕсн велнцнѝ твон·
35 **вѕсн жнвѫщен вѣ ѡ҃строве҃, ѹ҃ныѧн бѫдѫть по тебѣ·**
ѝ цр҃е ѝ ѹ҃жастїѧ ѹ҃жаснѫт сѧ· ѝ просльзнть анце ѝ҃·
36 **коупцн ѡ҃ стра́нь позвнжѫть· вѣ тебѣ погыбѣль бы҃·**
ѝ кѣ семоу не бѫдешн вѣ вѣкѣ· Сѣмотрн реуе· ꙗ҆ко нн- у҃кѕ
утоже не ѹ҃спѣеть тебѣ троу҃ коупннѝ· нн прнхоже҃-
нїе ѡ҃ стра́нь вѕсѣ҃· ꙗ҆ко ѝ корабль погрѫжешн, безмѣ-
рїемь зло́бы· сего дѣлѣ вѕсн ѡ҃стро́внцн· ѝ помрнн-
цн· цр҃е вѕсплауѧт сѧ по тебѣ· внднще сло́вѫщнѝ прѣ-
же, вѕнезаа́пь погыбшь· позвнжѫть ююдѫще сѧ· а҆ е҆же
ре́уе, кѣ семоу не бѫдешн вѣ вѣкѣ· по прѣвомоу сказанїю
бывшоу, намн разоумѣнте· 28:1 И҃ бы҃ сло́во гн҃е кѣ мнѣ гл҃ѧ, у҃кѳ
2 ѝ ты сн҃ѣ ча́вь, рѫщи сн҃оу тїрскоу· **сѐ гл҃ѣть а҆донан гь҃· по-**
неже вѕзнесе сѧ срц҃е твоё, ѝ ре́уе бг҃ ѣ҃смь а҆зъ· вѣ село
бж҃не вѕселнх сѧ, вѣ срц҃е мо́рско· ты же ча́кь ѣ҃сн, а҆ не
бг҃· ѝ положн срц҃е твое· ꙗ҆ко ѝ срц҃е бж҃не· Гнѫснн сѫ҃ у҃кѳ
вѕсн грѣсн· нѫ наѝ гнѫснѣѐ ѣ҃стъ вѕсѣ҃ грѣ҃, прѣзрѣ-
нїе· вѕсе бо высокое, гноусно прѣ҃ гм҃ъ· сїѧ болѣзнь
ѝмѣа́ше кна́зъ тїрскы· внднмыѝ дрѫжаа́ше невн-
днмъ· ѝспрѣва же неразоумѣнїемъ, ѡ҃ бозѣ бо́ѧ
тїрсь· ѝ неѹ҃ьстїю работаѧ· ѝмѣа́ше внднмаа́го кна-
зѧ, неѹ҃ьстїю· ѝ злобѣ каѕателѣ· невнднмаа́го же дї-
а҆вола· сѣ бо҃ вѣ кнѧзѝ҃ сѣдѣловаа́ше, тъ же ѝ вѣ неѹ҃ь-
стїе вѣврѣже ѝ҃· сѐ послоушаѧ ѝ ѹ҃повааѧ, своѝмь бг҃о-
жнтїемъ кнѧзъ тїрскы· ѝ вѕдмзнѣ сѧ бг҃ сыѝ·
3 Ѯда мѫдрѣн ты ѣ҃сн даннѝла· прѣмѫдрнѝ тебе не сѫ҃ у҃кѧ
накаѕалн· Толнко тѧ ѹ҃кажѫ· не тъчїѧ бж҃нѧ ве- у҃кѧ
щн сѫща далеуе· нѫ ѝ мѫдрыѝ҃ ча҃къ· данїѝ҃ль бо бж҃нѧ
мѫдрость прнѧтъ· а҆ ты ѝ҃ ѡ҃боего того ѣ҃сн лѫ҃· по томъ
же ѡ҃ дѣлесъ ѡ҃блануенїе прннос҃ѝ҃:~

13-14 гл҃а. кн҃ in margine dextro

1 велнцнѝ lege весльнцнѝ cf. κωπηλάται 13 сн҃оу] ἄρχοντι

1 твоѝ$_1$] + καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου S ѝ] om. S / = *L''* Tht. 2 вѕсн] = S / om. *L'*-46 Tht.^{P} ѹ҃ныѧн бѫдѫть] ἐστύγνασιν S / στυγνασουσιν *L''*-449 Tht. 3 ѹ҃жаснѫт сѧ] ἐξέστησαν S / = *L''*-449 239' Tht. просльзнть] ἐδάκρυσε S / = *L''*-449 Tht. 4 позвнжѫть· вѣ тебѣ] ἐσύρισάν σε S / συριουσιν επι σοι *L''*-449 Tht. 5 вѣкѣ] = S / + λεγει κυριος ο θεος 36-46 13 а҆донан] om. S / = *L''* Tht. 14 вѕзнесе сѧ срц҃е] = S / ὑψωσας την καρδιαν 46 15 ча҃кь ѣ҃сн] transp. S / = La^{C} Arm Tyc 26 ты] = S / om. V ты ѣ҃сн] transp. S / = La^{C} прѣмѫдрнѝ] pr. ѝ҃ S / = Q-407 *L''*-36 Tht. 26-27 тебе | не сѫ҃ накаѕалн] transp. S

17-18 cf. Prou 16:5 28-29 cf. Dan 4:6

4 Μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου, ἢ ἐν τῇ φρονήσει σου, ἐποίησας σεαυτῷ δύναμιν, καὶ περιεποιήσω ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐν τοῖς θησαυροῖς σου;
5 Ἢ ἐν τῇ πολλῇ σου ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἐμπορίᾳ σου, ἐπλήθυνας δύναμίν σου, καὶ ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐν τῇ δυνάμει σου; Δι' αὐτῶν, φησὶ, μάθε τῶν πραγμάτων, ὡς οὐκ ἐκ τῆς σῆς σοφίας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐμῆς χορηγίας, ταύτην ἔσχες τὴν ἐμπορίαν, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὴν ἀφθονίαν. Βουληθεὶς γὰρ ἐγὼ, παραυτίκα σε τούτων ἁπάντων γυμνώσω, καὶ διδάσκαλόν σοι τῶν πραγμάτων ἐπιστήσω τὴν πεῖραν. [...].
6 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐπειδὴ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν Θεοῦ:
7 Ἀντὶ τούτου ἰδοὺ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν, καὶ ἐκκενώσουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τὸ κάλλος τῆς ἐπιστήμης σου, καὶ στρώσουσι τὸ κάλλος σου εἰς ἀπώλειαν.
8 Καὶ καταβιβάσουσί σε, καὶ ἀποθανῇ θανάτῳ τραυματιῶν ἐν καρδίᾳ θαλάσσης.
9 Μὴ λέγων ἐρεῖς: Θεός εἰμι, ἐνώπιον τῶν ἀναιρούντων σε; Σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος, καὶ οὐ Θεὸς,
10 ἐν χειρὶ τῶν τιτρωσκόντων σε. Θανάτοις ἀπεριτμήτων ἀποθανῇ ἐν χερσὶ τῶν ἀλλοτρίων, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ὅταν, φησὶ, τῆς βασιλικῆς σε γυμνώσωσιν ἐξουσίας οἱ [...] κατὰ σοῦ πεμπόμενοι [...], καὶ διὰ σφαγῆς σε παραπέμψωσι τῷ θανάτῳ, μὴ βρενθυόμενος καὶ ἀλαζονευόμενος πάλιν Θεὸν σεαυτὸν ὀνομάσεις, ὥσπερ αὐτοὺς δεδιττόμενος τῇ θείᾳ προσηγορίᾳ; [...] ἡ γὰρ τῶν πραγμάτων μεταβολὴ καὶ τοῦ φρονήματος ἐργάσεται τὴν μεταβολὴν, καὶ μαθήσῃ ὅτι ἄνθρωπος εἶ καὶ οὐ Θεὸς, τιτρωσκόμενος, καὶ ἀναιρούμενος, καὶ παραπλησίως τοῖς ἀπεριτμήτοις σου ὑπηκόοις σφαττόμενος. Ἰσχυρὰ γάρ μου καὶ ἀναντίῤῥητος ἡ ἀπόφασις: τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν: "Ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος." Ταῦτα ἁρμόττει καὶ τῷ ἀλάστορι δαίμονι τῷ τὴν πονηρίαν ἐνεργήσαντι [...].
11 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων:
12 Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα Τύρου. Καὶ εἰπὲ αὐτῷ: Τάδε

Дѣлы 4 и҃лн хытростїѧ своеѧ, и҃лн съмыслóмъ своимъ, съ- у҃г
творнлъ є҃сн себѣ снлы· и҃ прнтажа срéбро и҃ злато въ
домохъ свои҃· 5 и҃лн въ градѣ твоемъ хытрость, коу-
плеѧ своеѧ· оу҃множн снлж своѧ· и҃ възнесе сѧ въ сн-
лѣ твоей҃ ср҃це твоё· ⓖ самѣхъ тѣ дѣле҃ разоумѣн, у҃д
ꙗко не ѿ мжⷣростн своеѧ тѡ̀ всѣ нмашн· нж̃ ѿ моє-
го даа҃нїа· тъ̀ въ прнбытъкъ прнѡ́брѣте и҃ блага́ть·
неⷣавндѣнїе· повелѣв бо а҃зъ, тоу҃ а҃бїе сего всѣсего тѧ
ѡ҃бнажж̃· и҃ прнставлѧ тебѣ каⷣателѣ и҃скоушенїє
10 Того дѣлѣ сё гл҃ѣть а҃донан г҃ь· є҃лнже дасть ср҃це своє, у҃лѧ
ꙗко и҃ ср҃це бж̃не· 7 въ того мѣсто, сё а҃зъ наведж на тѧ̀·
тоужж̃ѧ расыпателѧ ѿ стра́нъ· и҃-зꙁкнж̃ мечѧ и҃ на
тѧ· и҃ на доброт҃ж хытростн твоеѧ· и҃ постелѧ въ до-
брот҃ж твоѧ въ погоубленїе· 8 и҃ сведжть тѧ̀ и҃ оумре-
шн см҃ртнѧ· ꙗⷣвьнъ въ ср҃цн мóрсцѣ· 9 є҃да рє҃шн гл҃ѧ
пр҃ѣ оубнважшнмн тѧ̀, б҃ъ є҃смь· ты бо ѵ҃кь є҃сн,
а҃ не б҃ъ· 10 въ рѫцѣ убнважшнѭ тѧ см҃ртмн· въ рѫкѹ
неѡ́брѣⷣанныи҃ оу҃мре́шн· въ рѫкоу тѫ́жнѭ а҃зъ р҃ѣ·
а҃зь р҃ѣ гл҃ѣть а҃донан г҃ь· ⓖгда тѧ ѡ҃бнажж̃ ц҃ркыѧ влаа- у҃лѧ
стн, поущеннѭ на тѧ̀· и҃ оубїенїемъ проповѣⷣать
тѧ̀ къ см҃ртн· да пакы велнчѣж сѧ и҃ грⷣа б҃ъ сѧ нарé-
чешн· ꙗко и҃ стражж̃ ра́тныѧ бж̃нѭмь и҃менéмъ· пр҃-
мѣненїемъ дѣлесы накажеть тѧ̀· оу҃повлѧ ꙗко б҃ъ
є҃сн а҃ не б҃ъ· и҃ съкомымъ съсѣды своимн· и҃ се бо неѡ̀-
брѣⷣаннн, и҃ повннномь бывше пр҃ѣжѐ тебѣ· кр҃ѣ-
пко бо моє҃ ѣ҃сть ѡ҃сжж̃енїе, и҃ безъ и҃звѣта· се бо на-
·знамена ре́кы· а҃зь гл҃ахъ а҃донан г҃ь· се же ѣ҃сть ра-
зоумѣтн до пр҃ѣзорнваа҃го бѣса· сⷣѣлавшаа҃го
злóбы сїѧ въсѧ· 11 И҃ бы҃ сло́во г҃нѣ къ мнѣ гл҃ⷣ, у҃лѕ
12 сн҃ѣ ч҃ѧть пр҃орцнн ѡ҃ кнѧзн тѵ̈рскѣ, и҃ рѫцї емоу· сё

---

3 градѣ] τῇ πολλῇ ecr. pro τῇ πόλει 20 проповѣдать lege пр҃ѣповѣдать? cf. παραπέμψωσι 22 стражж lege страшж cf. δεδιττόμενος 23 б҃ъ] ἄνθρωπος

1 дѣлы] τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν S и҃лн] = S / om. 544 1-2 сътворнлъ є҃сн] ἐποίησας S / περιεποιησας *L* 2 прнтажа] om. S / περιεποιησω *L''* Tht.; (※ *O*$^{-Syh}$) епоиησας rel. срéбро | и҃ злато] transp. S / = *L''*$^{-51}$ Tht. и҃ злато] = S / om. 51 3 твоемъ хытрость] transp. S; + καὶ S 4 и҃] om. S / = (※ 88) 88-62' *L''* Tht. 4-5 въ снлѣ твоей҃ | ср҃це твоё] transp. S 10 а҃донан] om. S / = *L''* Tht. 11 а҃зъ] = S / om. Tht. 13 постелѧ] τρώσουσι S 36-231 / στρομνησουσι 538; = rel. 15 рє҃шн | гл҃ѧ] transp. S 16 пр҃ѣ оубнважшнѭмь тѧ̀ | б҃ъ є҃смь] transp. S б҃ъ] = S / pr. οτι *L'*-46 є҃смь] + ἐγώ S / = *II*-V-46 *C'* Tht. 16 ѵ҃кь є҃сн] transp. S / = La^{C} Arm Tyc. 17 рѫцѣ] ἐν πλήθει S / = *L''* Tht. убнважшнѭх тѧ см҃ртмн] om. S / (※ *O*$^{-Syh}$) τραυματιζοντων (τιτρωσκοντων *L''* Tht.) σε θανατοις (-τον *L'*) rel. 18 а҃зъ] pr. ὅτι S 19 а҃зь р҃ѣ] om. S а҃донан] om. S 967 A''-403' 62' / = rel. 30 пророцнн] λάβε θρῆνον S

λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως, πλήρης σοφίας καὶ [...] κάλλους.

13 Καὶ ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ ἐγενήθης πάντα λίθον τίμιον ἐνδέδεσαι, σάρδιον, καὶ τοπάζιον, καὶ σμάραγδον, καὶ ὑάκινθον, καὶ ἄνθρακα, καὶ σάπφειρον, καὶ ἴασπιν, καὶ ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ λιγύριον, καὶ ἀχάτην, καὶ ἀμέθυστον, καὶ χρυσόλιθον, βηρύλλιον, καὶ ὀνύχιον, καὶ χρυσοῦ ἐνέπλησας τοὺς θησαυρούς σου, καὶ τὰς ἀποθήκας σου ἐν σοί,

14α ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης.

Ταῦτα βιασάμενος ἄν τις λάβοι καὶ εἰς τὸν ὁρώμενον ἄρχοντα Τύρου: κυρίως δὲ καὶ ἀληθῶς ἁρμόττει τῷ ἐν ἐκείνῳ ἐνεργήσαντι ἀλιτηρίῳ δαίμονι: εἰς μὲν οὖν τὸν ἄρχοντα Τύρου, τὸν ὁρώμενον, ταῦτα λαμβάνοντες, οὕτω νοήσομεν: "Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως." Κατ' εἰκόνα γὰρ θείαν ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος, πλήρης σοφίας: καὶ λογικὸς γάρ, καὶ λόγῳ τετιμημένος, καὶ στέφανος κάλλους [...]. Τὸ δέ: "Πάντα λίθον τίμιον ἐνδέδεσαι" [...]. Μυρίοις γάρ σε ἀγαθοῖς κατεκόσμησα, καὶ ὕλας σοι παντοδαπὰς πάντοθεν προσενήνοχα, ἐξ ὧν διαδήματα καὶ στεφάνους [...]. Εἰς δὲ τὸν διάβολον οὐχ οὕτω ταῦτα νοήσομεν, ἀλλὰ τό: "Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως," εἰς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ πάλαι ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν ληψόμεθα. Φησὶ γὰρ ὁ θεῖος Ἀπόστολος: "Κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος [...]." Ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι πάλαι τὴν τοῦδε τοῦ ἀέρος οἰκονομίαν ἐπεπίστευτο, δι' ἀλαζονείαν δὲ τῆς ἡγεμονίας ἐκπεσὼν [...]. "[...] καὶ ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου ἐγενήθης." Τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀρετὴν διὰ τούτων αἰνίττεται. [...].

14β Κατεσκευάσθης γάρ, φησί, μετὰ τοῦ Χερουβ, [...].

14γ Καὶ ἔθηκά σε ἐν ὄρει ἁγίῳ Θεοῦ: ἐγενήθης ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων. Ὄρος ἅγιον Θεοῦ καλεῖ τὸ ὕψος τῆς γνώσεως, λίθους δὲ πυρίνους τὰς ἁγιωτάτας δυνάμεις [...]: οἶδεν δὲ πολλάκις ἡ θεία Γραφὴ καὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους λίθους ἁγίους καλεῖν. "Λίθοι γάρ, φησὶν, ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ τῆς γῆς." [...].

15 Ἐπορεύθης γάρ, φησὶν, ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου: ἀφ' ἧς

1 **гл҃еть а҆донан г҃ь· ты є҆сн҃ знамєнїе сѧлнчєнїа· и҆спл҃ѣ-**
2 **нь прѣмдрости҂ и҆ доброты· 13 и҆ вѣ пищи раѧ богать-**
3 **ство є҆го бы҆· тыѝ камень цѣнныйѝ, навазаль сїѝ есн·**
4 **сардїѡ́нь и҆ пазїѡ́нь· и҆ змара́гдъ· и҆-а҆кїнѳь· и҆ а҆н-**
5 **ѳра́зъ· и҆ сапфи́ръ· и҆-а́спь· и҆ сребро, и҆ зла́то· и҆ а҆їгн-**
6 **рїѡ́нь· и҆ хлатнн҃· и҆ а҆ме́ѳнсон҃· и҆ златыѝ камыкъ·**
7 **внрнлюѡ̃нь, и҆ нз́гытъ· и҆ злата напазнѝ домы твоѧ·**
8 **и҆ житницѧ твоѧ· 14a ѿ негоже дн҃е сѣградн сѧ·**
9 **С҃ё** по ноужѝн є҆сть разоумѣти, до внднмаа́го кнѧза ѵ҃лє
10 тїрска· а҆ по и҆стинѣ вѣ се село оубоѝца бѣса· се є҆сть
11 разоумѣти сѣдѣлавшаа́го вѣсе злѡ̃· рече бо кнѧзѡ
12 тїрскоу· ты ѡ҆бразь є҆сн сѧлнчєнїа бж҃на· по того бѡ
13 ѡ҆бра́зоу ѵа҃къ сѣзда сѧ· и҆спазнь прѣмдрости҂ и҆
14 словесень· и҆ поуѣтень вѣнцемь прѣмдрости҂·
15 а҆ є҆же ре́че, в҃е҆ камень навазаль є҆сн· т҃ѣ҆ и҆мена каме҆
16 нарече гл҃а, снмъ вѣсѣмъ· и҆ и҆нѣмн блг҃отамн·
17 оукраснхь та ѿ тѣхь камень ц҃ре҆ вѣнца сановное·
18 а҆ до дїаволa не такоже҆· разоумѣѣмь сё сло́во· ты є҆-
19 сн ѡ҆бра́зъ сѧлнчєнїа· се же есть разоумѣти ѡ҆ вла-
20 сти, а҆же б҃ъ є҆моу дал бѣ· прѣже҆ набдѣти сїѧ
21 внднмѧ тва́рь бж҃на· сего бо и҆ кнѧзе́мь сего
22 мн́ра нарнчать книгы бж҃на· прѣзорїа же дѣлѣ
23 и҆спаде тоѧ власти· наимѣннт же и҆ бывшѧ прѣ-
24 же҆ ѵа҃коу вѣ ран доброть҃ и҆ пи́щь҃· 14b С҃їѝ хероувимъ ѵ҃ѳг
25 **вѣуннх та вѣ горѣ ст҃ѣн бж҃нѝ· бысть срѣдѣ**
26 **камень ѡгнень·** Гороѧ бж҃нє҆ѧ нарнчеть разоу- ѵ҃ѳг
27 мъ бж҃нѝ· камень же ѡ҆гнень, и҆ сѝлы бж҃на· се же
28 сѫ́ть а҆г҃гли· многажѝ книгы бж҃на прозываѫ́тъ
29 и҆ стыѧ ѵа҃кы камыкы, ст҃ы валѣѫ́щь҃ сѧ на земли·
30 15 **Бысть непороченъ, тыѝ вѣ дн҃ехь своѝ· тыѝ ѿ негоже** ѵ҃ѳд

2-3 богатьство lege божьство cf. τοῦ θεοῦ 6 хлатнн҃] ἀχάτην 10 село] ἐνεργήσαντι 24 сїѝ] μετά 29 и҆ стыѧ] καὶ τοὺς εὐσεβεῖς

12 сѧлнчїа Щ

1 а҆донан] om. S / = 62' *L''* 26 403' 410 544 Tht. є҆сн] om. S / = A''-239'-410 Syh-407 *L''* Tht. 1-2 и҆спаѧнь прѣмдрости҂] om. S / = (※ *O*) *O' L'' C* Tht. 2 доброты҂] pr. στέφανος S 3 є҆го] om. S тыѝ] πάν S цѣнныйѝ] χρηστόν S / = *L''*-449 Tht. навазаль сїѝ есн] = S / ενδεδεσαν V 4 и҆-а҆кїнѳь] om. S / = *L''* Tht. 6 хлатнн҃] ἀχάτην S 7 внрнлюѡ̃нь] pr. καί S злата] = S / χρυσιον 22-V напазнѝ] ἐνέπλησας S / = V-46 Tht.^{p} 8 твоѧ] + ἐν σοί S / = Aeth. Tert. сѣградн сѧ] + συ S 967 A'' / = rel.; + κατεσκευασθης *L''* Tht. 24 херувимъ] χερουβ S / + κεχρισμενος (+ παρα θεου Tht.^{p}) του κατασκηνουντος και *L''* Tht. 25 вѣуннх] ἔθηκα S 967 A'' 407 V Tht. / εδωκα rel. 30 бысть] ἐγενήθης S / επορευθης *L''* Tht. тыѝ$_1$] = S / om. 46 Tht. тыѝ$_2$] om. S

19-24 cf. Gen 2; 3 27-28 cf. Ps 103:4 28-29 cf. Zach 9:16

ἡμέρας ἐκτίσθης σὺ, ἕως οὗ εὑρέθη τὰ ἀδικήματα ἐν σοί.
Τοιοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος. Περὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἠκούομεν: "Οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου, οὐδ' ἂν μιᾶς ἡμέρας γένηται ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς." Οὗτος δὲ ἀσώματος ὢν ἄμωμος ἦν τὴν ἀρχήν: ἐπειδὴ δὲ τῇ ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐχρήσατο ῥοπῇ, εἰς τὴν ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν ὁδὸν ἐπορεύθη.
16α Ἀπὸ γὰρ πλήθους τῆς περιδρομῆς σου ἔπλησας τὰ ταμιεῖά σου ἀνομίας, καὶ ἥμαρτες, καὶ ἐτραυματίσθης. [...].
16β Ἀπὸ ὄρους γάρ, φησὶ, τοῦ Θεοῦ κατήγαγέ σε τὸ Χερουβ τὸ συσκιάζον ἐκ μέσου λίθων πυρίνων.
Τότε μὲν οὖν αὐτὸν τὸ Χερουβ, τὴν θείαν δόξαν ἀξιούμενον φέρειν, τῶν ἁγίων ἐχώρισε δυνάμεων [...]: νῦν δὲ οἱ τῆς θείας ἐπιβάσεως ἄξιοι διὰ τὴν τῆς ψυχῆς καθαρότητα, ὧν ἐν ταῖς καρδίαις αἱ τοῦ Θεοῦ ἀναβάσεις [...], ἐξουσίαν ἔλαβον τοῖς ποσὶν αὐτὸν συμπατεῖν.
17α Ὑψώθη ἡ καρδία σου, ἐπὶ τῷ κάλλει σου.
Μέγα, φησὶν, ἐφρόνησας [...].
17β Διεφθάρη ἡ ἐπιστήμη σου μετὰ τοῦ κάλλους σου.
Πάντων, φησὶν, ἐγυμνώθης, τὴν δοθεῖσάν σοι τάξιν καταλιπών.
17γ Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου ἐπὶ τὴν γῆν ἔῤῥιψά σε: ἐναντίον βασιλέων δέδωκά σε παραδειγματισθῆναι[1].
Πολλῇ πονηρίᾳ, φησὶ, χρησάμενος, τῆς ἄνω μὲν ἐξέπεσας τάξεως, κάτω δὲ ἀπερῥίφης, εἰς τὸ γελᾶσθαι παρὰ τῶν τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς φυλαττόντων τάξιν [...].
18α Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου, καὶ ἀδικιῶν τῆς ἐμπορίας σου, ἐβεβήλωσας τὸν ἁγιασμόν σου.
Εἰπάτωσαν οἱ ἀντιλέγοντες, ποῖον ἁγιασμὸν εἶχεν ὁ δυσσεβὴς τῆς Τύρου βασιλεύς: ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοιεν δεῖξαι. Οὗτος δὲ, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος, ἡνίκα εἷς τῶν ἁγίων ἀρχαγγέλων ὑπῆρχεν, ἐν μετουσίᾳ ἦν ἁγιωσύνης ἁπάσης: ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἁγιασμὸν ἐβεβήλωσε κακῇ χρησάμενος ἐμπορίᾳ [...].
18β Καὶ ἐξάξω πῦρ ἐκ μέσου σου.
Τοῦτο ἀμφοτέροις ἁρμόττει, καὶ τῷ ἐνεργήσαντι τὴν κακίαν, καὶ τῷ ἐνεργηθέντι Τυρίων βασιλεῖ: ἀμφότεροι γὰρ τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς τιμωρίας παρέσχον τὰς ἀφορμάς. Τοιοῦτόν ἐστι [...] εἰρημένον: "Ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα: πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν, καὶ τῇ φλογὶ ᾗ ἐξεκαύσατε." [...].

[1] Ez 28:17α-γ et comment. segm. transp.

дьне сѣгради са· тыи дондеже wбрѣтошж са твоа не-
правды вѣ тебѣ· Тако бѣ дїаволь прѣже̂ сѣпаде- γ̅α̅λ
нїа· w̑ ѵа̅цѣх бо слышимъ· ꙗко никтоже ѵнистъ ѿ скв̾р-
ны· аще и̑ ѐдино бж̅де̑ дн̅ь жи́вь на земли· дїавол же
бес тѣла сыи̑ ѵность, бѣ вѣ наѵалѣ· нж̅ ѐлмаже на
горшеё оу̑стрѣмин са, вѣ сѣпротивныи̑ пж́ть прѣ-
стжпи· 16 ѿ̑ множъства коупла твоёа· напълнин до- γ̅α̅μ
мы своа безаконнїа· и̑ сѣгрѣши, и̑ и̑звень бы́стъ·
ѿ горы бж̅ня съведе та· хероувимь wсѣнѣа· и̑ ѿ
срѣды камыкъ wгне́нь· Тъгда сѣпо̂бленыа сн́- γ̅α̅ν
лы а̀гга̂кыи̑ ѵнь носити сла́вж бж̅на разлжѵи, а̀ нї-
нѣ спо̂бленыа ѵнсто́ты дѣлѣ дш̅ьныа· и̑мже вѣ
ср̂цихъ бж̅на вѣзношенїа· ти достоа̀нїє прна̀шж·
попирати ногама дїавола· 17 ѿ̑звнесе са ср̂це твоѐ до- γ̅α̅ο
броты дѣлѣ твоёа· и̑ и̑сталѣ хытрость твоа, сѣ до-
бротоа твоёа· множъства дѣлѣ грѣха твоёго·
на земи поврѣгохь та· прѣ̂ цр̅и да́хь та wбличити·
ѿ̑лысоуе вѣзмысливь· вѣсего wбнажи са· wста́вивь γ̅α̅π
ѵни́нь даныи̑ тебѣ· много бо злобѣ сътвори· вы-
шнѣа̀го ѿ̑паде лика· и̑ долѣ па̂ вѣ посмїанїе бы
вѣсѣмъ, и̑же сънабдѧ̑ ѵни́нь даныи̑· 18а Множъства γ̅α̅ρ
дѣлѣ безаконнї твои̑· и̑ непрадды дѣлѣ кѫпль
твои̑· wскврѣнн wсщ̅енїе своё· Да гла́ть кое w̑- γ̅α̅ς
сщ̅енїе и̑мѣа̀ше, тїрскъ кна́зь неѵьстивыи̑· нж̅
не о̑у̑, кажж̅· и̑ се бо нїнѣшнеє̀ сло́во, w̑ дїаволѣ
гла̀ѣтъ· и̑же бѣ прнѵастникъ, и̑ wсщ̅енїю̑ а̀рха́-
гга̂коу· тъ бо wскврѣнн wсщ̅енїе, злоимъ дѣло̑·
18b И̑ и̑зведжу̑ ѻ̑гнь ѿ̑ срѣдѣ тебе· вѣсн вы ѻ̑гнь ражи̑н- γ̅α̅ιν
гаѐте· и̑ вѣзмагаѐте пла́мы· поидѣте по сѣвѣ-
тоу w̑гнн вашего· и̑ по пламенн и̑же ражи̑госте·

---

21 множъства τε ligatura

29-30 сѣвѣтоу lege свѣтоу cf. τῷ φωτί

1 сѣгради са | тыи] transp. S / = L''^{-46} Tht. тыи] = S / om. 46 дондеже] = S / + ου L''^{-449} Tht. твоа] om. S 7 ѿ] = S / + γαρ L''^{-46} Tht. коупла] = S / περιδρομης L''^{-449} Tht. 8 безаконнїа] = S / om. 46 9 сведе] καί ἤγαγε S / = 967 L'' Tht. wсѣнѣа] om. S / = (※ O) O' L''-403' Tht. и̑] om. S ѿ$_2$] = S / εν 46 15 и̑] om. S / = L 17 поврѣгохь та] = S / ερριφης 46 22 безаконнї] ἁμαρτιῶν S / = L'' Tht.^{p} 23 wскврѣнн] ἐβεβήλωσα S / = A''-106' Q^{c}-Syh^{mg}-o L''^{-449} C'-233 Tht. wсщ̅енїе] τὰ ἱερά S / = Q^{mg}-Syh^{mg} L''^{-449} Tht. 28 и̑] = S / om. 46 ѿ] = S / εν 46 тебе] + τοῦτο καταφάγεταί σε S

3-4 cf. Iob 14:4-5

Τουτέστι, ταῖς σαῖς παρανομίαις ὕλαις χρήσομαι εἰς τὰς κατὰ σοῦ τιμωρίας.
18γ Καὶ δώσω σε εἰς σποδὸν ἐπὶ τῆς γῆς σου, ἐναντίον πάντων τῶν ὁρώντων σε[1].
Καὶ τοῦτο ἀμφοτέροις ἁρμόττει. Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἑαυτοῦ γῇ πεσὼν κόνις ἐγένετο, καὶ ὁ διάβολος, ἄρχειν δοκῶν τῆς οἰκουμένης, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ὑμῶν καταλυθείς, σποδοῦ δίκην [...].
19α Καὶ πάντες οἱ ἐπιστάμενοί σε ἐν τοῖς ἔθνεσι στυγνάσουσιν ἐπὶ σοί.
Οἱ γὰρ ἔτι προσμένοντες τῇ σῇ δουλείᾳ, ὁρῶντες τῶν εἰδώλων τὴν παῦλαν, καὶ τὰ τούτων τεμένη παντελῶς καταλελυμένα, ἐν κατηφείᾳ διάγουσιν ἀθυμοῦντες, καὶ διηνεκῶς ἀδημονοῦντες.
19β Ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα.
Τὴν παντελῆ αὐτοῦ κατάλυσιν διὰ τούτων ἐδήλωσεν [...].
20 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
21 Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Σιδῶνα, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτήν.
22 Καὶ εἰπέ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, Σιδών, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν σοί.
23 Καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον, καὶ αἷμα ἐν ταῖς πλατείαις σου, καὶ πεσοῦνται τετραυματισμένοι ἐν μέσῳ σου ἐν μαχαίραις ἐν σοί, καὶ περικύκλῳ σου, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Ἐπειδή, φησίν, ἐν εὐημερίᾳ οὖσα ἠγνόησάς με, ὦ Σιδών, πολλοῖς σε καὶ παντοδαποῖς περιβαλῶ κακοῖς, καὶ λιμῷ, καὶ πολεμίων σφαγαῖς, ἵνα διὰ τῶν συμφορῶν καταμάθῃς τὴν ἐμὴν δεσποτείαν. Λέγει δὲ καὶ τὰς αἰτίας τῆς ἀπωλείας.
24 Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ τοῦ Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας, καὶ ἄκανθα ὀδύνης, ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, τῶν ἀτιμασάντων αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι Ἀδωναῖ Κύριος.
Ταῦτα, φησί, καὶ τῇ Τύρῳ, καὶ τοῖς ἀλλοφύλοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἐκ γειτόνων οἰκοῦσιν ἐπάξω, ἵνα μήτε ἀρχέτυπον ἀσεβείας ὑμᾶς ἔχῃ ὁ ἐμὸς λαός, μήτε πολεμίους

[1] Ez 28:18β-γ et comment. segm. transp.

18c **и̑ дамь та҃ въ пра҆ пр҃е̂ вьсѣмъ вндѧшнѝмъ та҃·**
Сѐ до ѡ҆бою̑ е҆сть лѣпо разоумѣтн· и̑ до дїавола, и̑ ѵ҃ѧѕ
до кнѧза тїрска· ѡ҆во бо данн҃ѣн мѫстн· прннесо-
ста и̑звѣта· се бо и̑ ре́ше· твои̑мн безаконнн҃ѣ ра-
спала на та҃ казнн· пакы же и̑ сѐ ѡ҆бѣма подобно·
е҆же вѣща· да́мь та҃ въ прахь на зе́мл҃а· и̑ ѵа҃кь бш҃
про́сть бы́вь въ свож҃ зе́мл҃а· и̑ дїаволь мнѧ сѧ влады зе-
мл҃а· расыпа сѧ нашни́мь сп҃сомъ і҆с҃хо҃мь· и̑ бы́стъ і҆ако
и̑ пра҆· 19 **И҃ вьсн вѣдѧщеи̑ та҃ въ страна҆· оу҆ныѧн бжд҃ж** ѵ҃ѧ
по тебѣ· пагоуба· и̑ не бжд҃ешн въ вѣкъ· Прѣбыва- ѵ҃ѧ
жщеи̑ въ твоеи̑ работѣ· и̑ вндѧще прѣмѫдрѣнїе· и̑
снхь трѣбнща ѿнжд҃ь разд҃роушены· сего дѣлъ оу҆ныѧн
бжд҃ть, и̑ съ тж҃гол҃· рек же ѿнжд҃ноѐ расыпанїе е҆-
го гл҃етъ· 20 И҃ [illegible] ѵ҃і҃
свое на сїдонж҃· и̑ прорѣцн ѡ҆ нен, 22 **и̑ рѣцн· сѐ гл҃е́ть а҆до-**
нан г҃ь· сѐ а҆дъ на та҃ сїдон н прославла сѧ въ тебѣ· и̑ ра-
зоумѣе́шн і҆ако а҆дъ е҆смь г҃ь· е҆гда сътворѧ тебѣ расж҃ -
же́нїа· и̑ ѡ҆сщ҃ж҃ сѧ въ тебѣ· 23 **и̑ поущж҃ на та҃ смр҃ть· и̑**
кро́-вь страна҆ твоя҆· и̑ падж҃ть і҆дъвнн срѣдѣ тебе·
мечемь въ тебѣ, и̑ ѡ҆кр҃ть тебе· и̑ разоумѣ́ж҃ть і҆ако
а҆дъ г҃ь· Сѧмаже блазѣ жнвыи̑, не позна ме́не ѡ҆ сї- ѵ҃і҃
доне· многамн и̑ въсѣмн зло́бымн ѡ҆блажж҃ та· и̑
гладомъ и̑ ратныя҆ сѣчемъ· да бѣдамн разд҃мѣ́те
мое влу҆ѣство· сказа́е҆т же и̑ внны, и̑мнже погыбнж҃тн·
24 **И҃ не бжд҃еть к томоу до́моу і҆зла́воу, на боденїе горко** ѵ҃і҃ѧ
и̑ тро́нь болѣзнн· ѿ въсѣ҆ ѡ҆кр҃тныихь е҆моу· неуь-
ствовавшжа҆ и҃хь· и̑ разоумѣ́ж҃ть і҆ако а҆дъ е҆смь а҆до-
нан г҃ь· Сѐ и̑ на тїра и̑ на и̑ноплеменнн҃кы сжщжа ѡ҆- ѵ҃і҃ѧ
кр҃ть навед҃ж҃· да не бжд҃ть ѡ҆бра́зы наставленїе
мои̑мъ лю҆е́мъ· нн бжд҃ть ратнн҃цн и̑мъ прїсно и̑

---

24 погыбнжтн тн ligatura

3 ѡ҆во lege ѡ҆ба cf. ἀμφότεροι 7 про́сть lege прьсть cf. κόνις

1 пра҆] + ἐπὶ τῆς γῆς S 10 пагоуба] + ἐγένου S бжд҃ешн] + ἔτι S / = Or.II115 IV 353 Or.^{lat} VI 321 Tyc. 14 оутвр҃ждн] pr. υἱὲ ἀνθρώπου S / = *II* Tht.^{P} 15 рѣцн] = S / ερεις L^{-48} (51*) 15-16 а҆донан] om. S 967 A"-403' / = rel. 18-19 и̑ поущж... кра́вь] αἷμα καὶ θάνατος S 967 / = rel. 19 твои̑] = S / + εσται 36 і҆звьнн] τετραυματισμένοι S / τραυματιαι 46 срѣдѣ тебе] om. S / (※ *O*) εν μεσω αυτης (σου 407 239' Tht.) *O'* 36 239' Tht. 20 мечемь] ἐν μαχαίραις S / = 967 763 и̑$_1$] om. S / = L^{-46} Tht. і҆ако] + εἰμι S / = L^{-} 490 Tht. 25 не] = S / om. 48-V к томоу] = S / om. 46 26 въсѣ҆] om. S 967 A" / = (※ 86) rel. е҆моу] αὐτῶν S / = 106 27 е҆смь] = S / om. 46 27-28 а҆донан] om. S 967 A"-403' 62' / κυριος *cl*-534; = rel.

συνεχῶς αὐτοῖς ἐπιόντας [...].
Οὕτω τὰ λυπηρὰ προθεσπίσας προθεσπίζει τῷ Ἰσραὴλ τὰ χρηστά, ἐπιτείνων ἐκείνοις τὰ λυπηρά [...].
25 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Καὶ συνάξω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθνῶν, οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν,
26 καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ. Καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρίματα ἐν πᾶσι τοῖς ἀτιμάσασιν αὐτοὺς ἐν τοῖς κύκλῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν.
Οὐχ ὁμοίως ἅπαντας τοὺς ἁμαρτάνοντας ὁ τῶν ὅλων παιδεύει Θεός, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰκειουμένους αὐτῷ ἰατρικῶς, δικαστικῶς δὲ τοὺς ἄλλους. Διὸ καὶ ὁ προφήτης προσευχόμενος ἔλεγε: "Παίδευσον ἡμᾶς Κύριε, πλὴν ἐν κρίσει, καὶ μὴ ἐν θυμῷ." [...]. Ταύτην τὴν διαφορὰν καὶ ἐν τοῖς ἐναγχος ἡρμηνευμένοις ἔστιν ἰδεῖν. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις τέως οὐδὲν χρηστὸν ἐπηγγείλατο: τῷ δὲ Ἰσραὴλ ἀνάκλησιν, [...] καὶ οἰκιῶν οἰκοδομὴν [...], καὶ ἀγαθῶν ἐλπίδα [...].
29:1 Ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον ὅλην λάλησον.
Πέρας ἐπιθεὶς ταῖς περὶ Τύρου προῤῥήσεσιν, ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μεταφέρει τὸν λόγον.
3 Καὶ εἰπέ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, Φαραὼ βασιλεῦ Αἰγύπτου, τὸν δράκοντα τὸν καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν, καὶ λέγοντα: Ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς[1].
[...] εἷς μὲν γὰρ ὁ Νεῖλος, αἱ δὲ τούτου διώρυγες πλεῖσται, ποταμὸς δὲ ἑκάστη διώρυξ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καλεῖται. Ἐλέγχει τοίνυν τοῦ Φαραὼ τὴν ἀλαζονείαν, καὶ δείκνυσιν αὐτὸν μεγαλαυχούμενον ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς, ὡς ὑπ' αὐτοῦ γεγενημένοις. Δράκοντα δὲ αὐτὸν καλεῖ, διὰ τὸ [...] ἀντίθεον. [...].
4α Καὶ ἐγὼ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ προσκολλήσω τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὰς πτέρυγάς σου, καὶ ἀνάξω σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου [...],
4β καὶ ταῖς λεπίσι σου προσκολληθήσονται. Καὶ ἀποῤῥίψω εἰς τὴν ἔρημόν σε καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ,
5 καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου: ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου πεσῇ,

---

[1] Ez 29:3 et comment. segm. transp.

Към л. 290б

4-5 страницѣ тѫ ligatura 16-17 оутвръди тѧ ligatura гла҃· кд҃· in margine sinistro
8 не вѣс-а-дннакѡ҃] οὐχ ὁμοίως ἅπαντας 10 сѫ҃ сѫдниѣскы] δικαστικῶς
3 ἀδοναι] om. S 967 62' / κυριος ο θεος A"-403'; = rel. сѣвершѫ] pr. καί S / = 62' Ir.^{lat} домъ] om. S A"-410 / = (※ O^{-Syh}) rel. 4-5 людии ѥ | страницѣ· ѥ] = S / transp. // 5 аже] = B 967 Q-62' 449

1 ѵасто прихождающемь на нѧ̑· сице тѣмь проповѣдаѥть
2 пеуѣлнаа̑· пакы їздю потрѣбнаа̑ продлажаѥть·
3 25 Сѐ глѣть ѧдонан гь, съберѫ домъ їздь· ѿ странь иджеже
4 расыпашѧ сѧ тамо· и̇ ѡсщ҃ѫ сѧ въ нн̑, прѣ̂ людьми и̇ стра-
5 нами· 26 и̇ вьселѧт сѧ на земли своеи̇· ѧже дахь рабоу
6 своемоу їаковоу· и̇ оу̑селѧт сѧ на неи̇ съ надежѣѧ·
7 є̇гда сътворѧ сѧ̂и̇ въ въсѣ̑· и̇ разоумѣѭть ꙗко ѧзъ
8 гь бь н̑· и̇ бъ ѿць н̑· Не въс-ѧ-дньнакѡ́ ни̇ съгрѣшаѧ-
9 щѧ̑· наказаѥть въсѣ̑ бъ· нѫ и̇же сѧ прибльжаѧ къ
10 немоу, то врачевскы· ѧ и̇ны сѫ̑ сждньскы· тьмже и̇
11 прр̂ькь мл̑ѧ сѧ глаѧше, накажи ны гн· нѫ ѡбаче не сѫ-
12 домъ· нн сждомъ нн ꙗростїѧ· се же и̇ нїнѣ видѣтї
13 ѥсть· и̇нѣм бо ннчьсоже бл̑го не ѡбѣщѧ· ѧ їздю въздра-
14 щенїе· и̇ домовь съграженїе· и̇ бл̑гынь надежду·
15 29.1 В҃ѣ ѵтороѥ на десѧтѣ лѣто· и̇ въ ѵтомь на десѧтѣ мц̑ь въ
16 ѧдинь дн̑ь мц̑ѧ· бы̑сть слово гн̑е къ мнѣ гл̑ѧ, 2 сн̑е ѵл̑ѵѣ. оучерк-
17 дни лице своё на є̇гїпеть· и̇ прорьцни на ни̇· на є̇гїпе-
18 т же въсе гл̑и̇· 3 и̇ рьцни сѐ глѣть ѧдонан гь· сѐ ѧзь на тѧ̑
19 фараѡна цр̑ь є̇гїпетскъ· змиѭ сѣдѧщьи̇ срѣдѣ рѣ-
20 кы гл̑ѧщь· нѫ̑ моѧ̑ сѫ̑ть рѣкы, ѧз же ѧ сътворихъ·
21 Сконучьвь прр̂ьчьство ѡ̇ тьрѣ· на є̇гїпеть прѣнѡснть
22 прр̂ьческое слово· по том же глѣть на цр̑ѣ є̇гїпе̑ска
23 и̇ на є̇гїпеть вс̑ѣ· нарнчет же цр̑ь и̇ньзь змїемъ· хвалѧ-
24 ща сѧ рѣкамн є̇гїпетскамн· се же сѫ̑ть рьвѣнща·
25 неи̇ловы рѣкы є̇гїпетскы· и̇ творѧща сѧ съпротн-
26 вна бо̑у· 4 И̑ѕь бо дамъ ѫздѫ въ челюстн твои̇· и̇ прн-
27 лѣплѧ рыбы рѣчныѧ крилоу твоею· и̇ и̇зведѫ тѧ̑ ѿ
28 срѣды рѣкы твоѣѧ· и̇ чешоуѭхь твои̇хъ прильпнѫ̑·
29 и̇ ѿвръгѫ тѧ въ поустынѧ· и̇ въсѧ рыбы рѣкы тво-
30 ѣѧ· 5 и̇ поражѫ тѧ въ скорѣ· на лицн полю падешн·

---

927 / ης rel. 6 на неи̇] = S / εν αυτη Tht. съ надежѣѧ] ἐν ἐλπίδι S / επ ελπιδι Q-407 233-534-403' Tht.; + καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι S / = 87^{txt} 106' 403' 7 сѫ̑и̇] κρίμα S / = 51^{c}-*III* Tht. ѧзъ] + εἰμι S / = 91 8 и̇] = S / om. 46 15 ѵтороѥ на десѧтѣ] δεκάτῳ S 967 / = Syh^{mg}-62' *L*$^{-36}$-311 233-613 927 ѵтороѥ на десѧтѣ | лѣто] transp. S ѵтомь на десѧтѣ] δεκάτῳ S / ενδεκατω V-46; = Syh^{mg} *L*-311 *C* Tht. 17 є̇гїпеть] Φαραω βασιλέα Αἰγύπτου S ни̇] + καί S 18 гл̑и̇] om. S 967 / προφετευσον 26; pr. και A; = (※ *O*) rel. ѧдонан] om. S / = *L''*-403' Tht. 19 фараѡна] = S / pr. βασιλευ αιγυπτου 449* цр̑ь є̇гїпетскъ] om. S 967 449* 233 / = (※ *O*) rel. змиѭ] + τὸν μέγαν S / = *L*$^{-36}$ V-46 233 Tht.; pr. και *ll* и̇] om. S 19-20 рѣкы] + αὐτοῦ S / = 26 Tht. 20 нѫ̑] om. S рѣкы] = S / + μου 449 ѧ | сътворихъ] transp. S 26 ѫздѫ... дамъ] = S / transp. 46 ѫздѫ̑] παγίδας S / = Q^{mg} *L''*-403' Tht. 27 рѣчныѧ] + σου S / = 967 106 Tht. 28 твоѣѧ] = S / om. 46; + καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου S и̇ чешоуѭхь твои̇хъ прильпнѫ̑] om. S / = (※ *O*$^{-Syh}$) *O' L''* 927 Tht. 29-30 и̇ ѿвръгѫ... твоѣѧ] om. S / και απορριψω σε εις την (γην V) ερημον σε (om. *L*) και παντας τους ιχθυας του ποταμου σου (om. V Tht.) 62' *L''* Tht. 30 скорѣ] + καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου S лици] = S / pr. και 449

10-12 Ier 10:24

καὶ οὐ μὴ συναχθῇς, καὶ οὐ μὴ περισταλῇς: τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κατάβρωμα.
6α Καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες Αἴγυπτον, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος. Φοβερὰ τὰ ἠπειλημένα καὶ φρίκης μεστά: οὐ γὰρ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπηκόους ἠπείλησε [...]: ἰχθύας γὰρ προσκολλωμένους τοὺς ὑπηκόους προσηγόρευκε. Καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῆς Τύρου τὰς τῆς ἀλληγορίας ἀφορμὰς ἀπὸ τῆς θαλάττης ἔλαβε (παραλία γὰρ ἡ πόλις), οὕτως ἐνταῦθα ἀπὸ ποταμοῦ κέχρηται τῇ τροπῇ. Λεπίδας δὲ αὐτοῦ καὶ πτέρυγας τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἐκάλεσε [...].
6β Ἀνθ' ὧν ἐγενήθης ῥάβδος καλαμίνη τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ.
7 Ὅτε ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν, καὶ ἐθλάσθης, καὶ ὅτε ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα χεὶρ, καὶ ὅτε ἐπανεπαύσαντο ἐπὶ σὲ, συνετρίβης, καὶ συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν.
Τῇ μὲν οὖν Τύρῳ καὶ τοῖς ἀλλοφύλοις, [...] ὡς ἠσθεῖσιν ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τῷ Ἰσραήλ: τῇ δὲ Αἰγύπτῳ οὐ τοῦτο μέμφεται [...], ὅτι τῇ παρ' αὐτῆς βοηθείᾳ θαῤῥῆσαι τὸν λαὸν παρασκευάσασα, τῆς μὲν θείας αὐτὸν προνοίας ἀπεγύμνωσεν, οὐδὲν δὲ τοῦτον διὰ τῆς οἰκείας ὤνησεν ἐπικουρίας. Τοῦτο γὰρ διὰ τῆς καλαμίνης παρεδήλωσε ῥάβδου, συντριβείσης δι' ἀσθένειαν, καὶ συνθλασθείσης. [...].
8 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος:Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν, καὶ ἀπολῶ ἀνθρώπους ἀπὸ σοῦ, καὶ κτήνη.
9α Καὶ ἔσται ἡ Αἴγυπτος εἰς ἀπώλειαν καὶ ἐρήμωσιν, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος.
Ἐπειδὴ δὲ μέγα φρονῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπισχνοῦ βοηθεῖν, μαθήσῃ τῇ πείρᾳ, ὡς οὐδὲ τῆς οἰκείας γῆς ὑπερμαχῆσαι δυνήσῃ [...]: ἐπιγνώσεται δὲ ὁ ἐμὸς λαὸς τὴν ἐμὴν δυναστείαν. Εἶτα πάλιν τῶν τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν ἀναμνήσας ῥημάτων,
9β Ἔλεγες γὰρ, φησὶν, ὅτι Ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς: ἐρημίαν ἀπειλεῖ τῇ Αἰγύπτῳ, οὐ πάσῃ, ἀλλ' ἢ ἀπὸ Μαγδωλοῦ καὶ Συήνης, ἕως τῶν ὁρίων Αἰθιόπων, καὶ οὐδὲ ταύταις ταῖς πόλεσι διηνεκῆ τὴν ἐρημίαν, ἀλλὰ χρόνον τινά.
10 Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω γῆν Αἰγύπτου εἰς ἔρημον, καὶ ῥομφαίαν, καὶ ἀπώλειαν, ἀπὸ Μαγδωλοῦ καὶ Συήνης, καὶ ἕως ὁρίων Αἰθιόπων[1].

[1] Ez 29:10 et comment. segm. transp.

1 **ѝ не съберешн сѧ· ѝ не ѡ҃градишн сѧ· звѣремь земныѝмъ,**
2 **ѝ птицамь нб҃ныѝмъ дах тѧ въ ꙗ̀денїе·** 6a **ѝ оувѣдать въсн**
3 **жнвѫщен въ е҃гїптѣ· ꙗ̀ко а҃зь е҃смь г҃ь·** Стра́шно ѝ гро́зно ѵ҃ла
4 прѣщенїе· не тъуїѧ бо цр҃ю прѣтнть, нж̃ и лю̂демь повѝнны-
5 ѝмь е҃моу· сїѧ̀ бо рыбамн нарнуеть· ꙗ̀коже бо ѝ тїра мѡ́-
6 ремъ нареуе· ѝмже на мѡрн е҃сть· такоже ѝ е҃гїпеть рѣ-
7 коѧ· ѝмже не і҃ер҃а̀нмь жнветь вѣ̂ е҃гїпеть· чешоуꙗ̀мн
8 же ѝ крнлома· власть ц҃рⷭ̀ е҃го нарнуеть· 6b **И҃мже бы́стъ** ѵ҃лѳ
9 **же́злъ трⷭ̀стѣнь, домоу і҃зра̀ильскоу·** 7 **е҃гда сѧ а҃сѧ по тѧ рж-**
10 **кама своѝма, ѝ съкроушншж сѧ· ѝ е҃гда плéснж ѡ̀ нн̾**
11 **въсъ ржка· не поунш̃ ѻу тебе· сътрѧ сѧ ѝ съломн н̾ въ-**
12 **съ чрѣсла·** Т҃ѝроу ѝноплеменнникомъ прѣтн· и҃мже по- ѵ҃лз
13 радовашж сѧ бѣдамъ і҃зра́евамъ· а̀ е҃гїптꙋ ѝнако· ꙗ̀ко
14 тн съткорншж жндомъ· да ᵡпова̀шж помощна н̾· ѝ ѡ̀-
15 бнажншж сѧ бж̃на стро́ꙗ· ѝ е҃гїпетскоѧ помощїѧ, не
16 прнѧ̀шж ѻуспѣха ннкоегоже· сн̾ ѻубо помо́щь нарнуѐ
17 жезломъ трⷭ̀стѣнымъ· съкроушеномъ ѝ сътрено̀
18 своеѧ̀ немощїа· 8 Т҃ого дѣлъ сё̀ гл҃е́ть а҃донан г҃ь· сё̀ а҃зь ѵ҃лѵ
19 **на тѧ̀ ме́чь· ѝ погоубла ч҃ловѣкъ ѿ тебе, ѝ скоты·** 9a **ѝ бж-**
20 **деть земль е҃гїпетьска въ погыбѣль· ѝ въ ѡ̀поустѣ-**
21 **нїе· ѝ разоумѣжть ꙗ̀ко а҃зь е҃смь г҃ь·** Сѧмаже велнкь сн̾, ѵ҃лѳа
22 ѝ мы́сль дрзжж̃и· ѝнѣмъ ѡ̀бѣщаваѧше сѧ помощѝ. ра-
23 зоумѣ́вши ѝскоушенїемъ· ꙗ̀ко ѝ свон земли не можешн
24 помощѝ. ѝ разоумѣ́вшнѝ моѧ̀ лю̂ѣ моѝ сн̾лж̃· по семъ
25 же пакы въспомнна̀ѧ словеса, прѣзорїа н̾ ре̂· 9b **И҃оневже** ѵ҃лѵ
26 **гл҃а̀ше, ꙗ̀ко рѣкы моѧ̀ сж̃ть· ѝ а҃зъ сътворнхъ ѧ·** 10 **того**
27 **дѣлъ сё̀ а҃зь наведж̃ на тѧ̀ ме́чь· ѝ на въсѧ рѣкж̃ твоѧ̀·**
28 **ѝ да́мь земль е҃гїпетскж̃ въ ѡ̀поустѣнїе· ме́чь ѝ погы-**
29 **бѣль ѿ магдолоу· ѝ сїнн́сь· ѝ даже ѝ до прѣдѣль мцр҃ск̾·**
30 Ѡ̀поустѣнїемь прѣтнть е҃гїптоу· нж̃ не въсемꙋ· нж̃ ѵ҃лѵ

---

in margine inferiore к҃

29 мцр҃ск̾ lege моуръскъ cf. Αἰθιόπων

6 такоже] та́ко Щ 11 поуюшж Щ

8 бы́стъ] ἐγενήθης S / = 46* 9 е҃гда] = S / οτι 46 10 ѝ$_1$] om. S / = *L'*-V 534 Tht. съкроушншж сѧ] ἐθλάσθης S / εκλασθης *II* плéснж] ἐπεκράτισεν S / = Q^{c}-407 *L*$^{r\text{-}22}$-46 26 Tht.; επελαβον σε 22 11 сътрѧ сѧ ѝ] = S / om. V сломн] συνέκλασας S / συνεθλασας 36 12 чрѣсла] = S / ισχυν 46 18 а҃донан] om. S / = *L''* Tht. а҃зь] om. 538 19 на] pr. ἐπάγω S ч҃ловѣкъ і ѿ тебе] = S / transp. *L'*-V-46 20 земль е҃гїпетьска] = S / η αιγυπτος Tht. 20-21 въ погыбѣль· ѝ въ ѡ̀поустѣнїе] ἀπώλεια καὶ ἔρημος S / = *L''* Tht. 26 ꙗ̀ко] om. S / = A^{n}-106' 233 рѣкы і моѧ̀ сж̃ть] = S / transp. V Tht. 27 сё̀] = S / om. 46 наведж̃] om. S ме́чь] om. S 28 ѡ̀поустѣнїе] + καί S / = B *O*$^{-Syh}$ 449 ме́чь] ῥομφαίαν S / κενην *L'*-V; om. 46; pr. εις 449 ѝ$_2$] = S / om. 46 28-29 погыбѣль] = S / ηφανισμενην *L''*$^{-449}$ 29 сїнн́сь] Συήνης S / σουινης 46

17-18 cf. IV Regn 18:21; Is 36:6

11 Οὐ μὴ διέλθῃ αὐτὴν, φησὶ, ποὺς ἀνθρώπου, καὶ ποὺς κτήνους οὐ μὴ διέλθῃ ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐ κατοικηθήσονται τεσσαράκοντα ἔτη.
12 Καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς, εἰς ἀπώλειαν ἐν μέσῳ γῆς ἠρημωμένης, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πόλεων ἠρημωμένων ἔσονται ἀφανεῖς τεσσαράκοντα ἔτεσι: καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ λικμήσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις.
Ἀῤῥητος ἡ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία, μέτρῳ μέν τινι καὶ σταθμῷ τὰς τιμωρίας ἐπάγουσα, πάλιν δὲ τὰ πληττόμενα θεραπεύουσα: [...]. Κἀνταῦθα τοίνυν ἀπειλεῖ τοῖς Αἰγυπτίοις αἰχμαλωσίαν, καὶ διασπορὰν, καὶ ἐρημίαν, ἀλλ' ὀλίγῳ χρόνῳ περιορίζει τὴν ἐρημίαν. Τεσσαράκοντα, φησὶν, ἔτη ἄβατος ἔσται, καὶ οὐ πᾶσα ἡ Αἴγυπτος, ἀλλ' ἀπὸ Μαγδωλοῦ καὶ Συήνης, ἕως τῶν ὁρίων Αἰθιόπων [...].
13β Μετὰ τεσσαράκοντα γὰρ, φησὶν, ἔτη συνάξω τοὺς Αἰγυπτίους ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ[1].
14α Καὶ ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν γῇ Παθούρης, ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν.
Οὕτως ὑποσχόμενος τὴν τῆς αἰχμαλωσίας ἀπαλλαγὴν, προλέγει καὶ τὴν ἐσομένην τῆς βασιλείας ἐκείνης σμικρότητα.
14β Καὶ ἔσται γὰρ, φησὶν, ἀρχὴ ταπεινὴ ἐκεῖ,
15 παρὰ πάσας τὰς ἀρχὰς, καὶ ἔσται ταπεινοτάτη, τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη, καὶ ὀλιγοστοὺς αὐτοὺς ποιήσω, τοῦ μὴ εἶναι αὐτοὺς πλείονας ἐν τοῖς ἔθνεσι.
Μαρτυρεῖ τῇ προφητείᾳ τὰ πράγματα τὴν ἀλήθειαν. Καταλυθεῖσα γὰρ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ τῶν Αἰγυπτίων ἡ βασιλεία ἀνήνθησε πάλιν ἐπὶ Κύρου τοῦ Πέρσου, ἀλλὰ τὴν προτέραν οὐκ ἀπέλαβε δυναστείαν. [...]. Καμβύσης ὁ Κύρου ταύτην πάλιν καταλύσας, ὑπήκοον ἐποιήσατο, καὶ δασμὸν φέρειν ἠνάγκασεν: ὕστερον δὲ καὶ Μακεδόνας ἐδέξατο βασιλέας, παντελῶς τῶν Αἰγυπτίων παυσαμένων βασιλέων.
16 Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἐλπίδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίαν ἐν τῷ ἀκολουθῆσαι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος.
Οὕτω γὰρ, φησὶ, τῶν Αἰγυπτίων ἐλαττώσω τὴν βασιλείαν,

[1] Ez 29:13β om.

1 ѿ магдола и сі҃нн҃· до прѣдѣлъ мѡ́рскъ· и тѣмже не ѿнж҃-
2 дное ѡ҆пустѣнїе нж҃ врѣменно· 11 **Не проидеть въ нен нога**
3 **чл҃ча, нн нога скотїа не постжпнть по нен· и не въселнт'**
4 **ся, м҃· лѣ҃· 12 и да́мъ земла́ его́ въ пагоубж҃· срѣдѣ ѡ҆пу-**
5 **щеныа· и градн н҃ срѣдѣ гра́ ѡ҆пустѣвшь бждж҃· не-**
6 **ıавленн· м҃ лѣ҃· и расѣж҃ є҆гїпеть въ страна҃· и разѣж҃ въ**
7 **земл҃ѣ· Неи҃зглан'ное ѣ҆сть бж҃не чл҃колюбїе· въ мѣрж҃ бо**
8 ка́зни наводнть· пакы же ıавьныа и҃сцѣлѣеть· сѐ оу҃-
9 бо нїнѣ прѣтнть є҆гїптоу· плѣненїемъ, и расѣатн-
10 ѡ҆мь, и ѡ҆пустѣнїемь· нж҃ въ мала́ врѣменн нарнчеть
11 ѡ҆пустѣнїе· м҃ тн бо лѣ҃ наре́че, поустѣ бытн и҃ непр҃-
12 ходнмѣ· и не вѣ҃ же є҆гїпе҃, нж҃ ѿ нареченныи҃ мѣстъ·
13 13 Сѐ гл҃еть а҆донан гь҃· **по четыре҃ десатехь лѣ҃· съберж҃ є҆-**
14 **гїптѣнн ѿ стра́нь· ндеже а҆ бѣхь расыпаль тамѡ́·**
15 14a **и възвра́щж҃ плѣнннкы є҆гїпетскын҃· и въсела́ а҆ въ зе́-**
16 **мла фаѳоурнс҃· въ земли ѿнждже поа҆шж҃ ся.** Сни҃це
17 ѡ҆бѣщавь, плѣнннкомь прощенїе проповѣдаеть·
18 и бываж҃щеё ѹмаленїе цр҃твоу томоу· 14b **и бждеть власть**
19 **съмѣрена тоу҃,** 15 **паче въсѣхь вла́стнн҃· и бждеть смѣ-**
20 **рена· ıакоже не възвестн ся к томоу на стра́ны· и малы**
21 **а҆ съствóра ıакоже не бытн нмъ· множа́йшнмь въ страна҃·**
22 Послоухоуж҃ть пр҃оуьствоу, дѣлеса ıако истннна с҃ж҃· расы-
23 пав бо ся цр҃тво є҆гїпетско, навѹходоносоромь, процъ-
24 вте пакы· прн кїр҃ъ персьстемъ· нж҃ пръвыа сна́лы не
25 прїа́· пакы же сн҃ь кїр҃овь раздрѹшнвь е, повнно съствo-
26 рн, и да́ннкы· по том же пакы македонн прїа́шж҃ цр҃тво·
27 ѿнх҃ сконѹѣвшем ся цр҃твомь є҆гїпетскомъ· 16 **И не бж-**
28 **дть к томв домѹ їзра́оу· въ надежж҃ въспомннаж҃**
29 **безаконїе· ıакоже въслѣдntн по нн҃· и разоумѣж҃тъ**
30 **ıако а҆зъ гь҃.** Сѐ гл҃еть ре́кы· ıако тако ѹмалѣ цр҃тво

25-26 сътворн тв ligatura

1 мѡ́рскъ lege моурскъ cf. Αἰθιόπων

2 въ нен] = S / δι αυτης *II*-46; αυτην Tht. 3 по нен] αὐτην S / εν αυτην 48*; = Tht. 3-4 въселнт' ся] = S / κατοικηθησονται Tht. 4 въ] om. S / = 967 A′ *L*″ *C* Tht. срѣдѣ] + γῆς S 22-48-51 / = A″-410′ 407 96^{c}-231-763 233 927 5-6 неıавленн] om. S / (※ *O*) αφανισμος (αφανεις 96^{mg}-231-763 Tht.) *O*′ A *C*′-86-403′ 26 106′ 544 *L*″ 239′ 927 Tht.; + εσται 36 46 неıавленн·і м҃ лѣ҃] transp. 46 / = 36-V-449 *L*′ Tht. 36-V-449 6 разѣж҃] + αὐτούς S 13 сѐ] = S / pr. οτι 36 а҆донан] om. S / = *L*″ 15-16 земла] = S / om. 46 16 фаѳоурнс҃] Παθουρης S / φαθουρης V; φαθωρης 449 18 власть] = S / om. 46 19 тоу҃] om. S / = *L*″ Tht.^{P}; + αρχη 46 19-20 и бждеть смѣрена] om. S / = (※ *O*) *O*-62′; και εσται ταπεινοτατη *L*″ Tht. 20 ıакоже не възвестн ся] οὐ μὴ ὑψωθῇ S / = *L*″ Tht. 21 нмъ] = S / om. 46 28 к томв] = S / om. V домѹ] = S / om. 46 29 въслѣдntн] ἐν τῷ αὐτοὺς ἀκολουθῆσαι S / ακολουθηναι αυτους 538; om. αυτους Tht. нн҃] = S / pr. των καρδιων 36 30 а҆зъ] + εἰμι S / = 62′ Tht.^{P} гь҃] = S B 967 62′ Tht. / + ο θεος A″-403′; pr. αδωναι ο θεος 410; pr. αδωναι rel.

22-26 cf. IV Regn 7; Ier 25:19; 46:14-26

ὡς μηκέτι τὸν ἐμὸν λαὸν τῇ ἐκείνων βοηθείᾳ θαῤῥεῖν, καὶ ἀσεβείας ἀφορμὰς παρ' ἐκείνων λαμβάνειν [...].

17 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει, ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

18 Υἱὲ ἀνθρώπου, Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δουλείᾳ μεγάλῃ ἐπὶ Τύρῳ. Πᾶσα κεφαλὴ φαλάκρωμα, καὶ πᾶς ὦμος μαδῶν, καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, καὶ τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ Τύρῳ, καὶ τῇ δουλείᾳ ᾗ ἐδούλευσεν ἐπ' αὐτῇ.

Ἐκεῖνα τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰεχονίου αἰχμαλωσίας προείρηκεν, ἢ τῷ δωδεκάτῳ [...]: ταῦτα δὲ τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τύρου καὶ τὴν μακρὰν πολιορκίαν, δι' ἣν καὶ πᾶσαν κεφαλὴν λέγει φαλακρὰν γενέσθαι, καὶ πάντα ὦμον μαδῶντα. Ἡ γὰρ ὑπαίθριος διαγωγὴ τοιαῦτα ποιεῖν εἴωθε, τοῦ φλογμοῦ πολλάκις ἀποδέροντος τῶν τοῦ σώματος μελῶν τὰ γυμνὰ τούτῳ προκείμενα. Ὑπισχνεῖται δὲ τῷ Ναβουχοδονόσορ τὸν μισθὸν δώσειν τὴν Αἴγυπτον, ὑπὲρ τῶν πόνων τῶν περὶ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου γεγενημένων: οὐκ ἐπειδὴ γνώμῃ τῷ θείῳ διακονῶν βουλήματι τοῦτο εἰργάσατο [...], ἀλλὰ διὰ τούτων παραδηλοῖ, ὡς οὐδὲν αὐτοῦ μὴ βουλομένου γενήσεται. [...].

19 Τάδε, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τῷ Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

20α Ἀντὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἧς ἐδούλευσεν ἐπὶ Τύρου, δέδωκα αὐτῷ τὴν γῆν Αἰγύπτου, ἀνθ' ὧν ὅσα εἰργάσατο.

Πάλιν τὰ αὐτὰ εἴρηκε, τῇ ἀναλήψει καὶ δευτερώσει τὴν πρόῤῥησιν βεβαιῶν:

20β Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος:

21 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ σοὶ δώσω στόμα ἠνεῳγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος.

Κέρας ἡ θεία Γραφὴ ποτὲ μὲν καλεῖ τὴν εὐσέβειαν, ποτὲ δὲ τὴν δύναμιν, ποτὲ δὲ τὴν βασιλείαν: τὸ δὲ Ἀνατελεῖ κέρας ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν μόσχων τέθεικεν, οἳ ἀσθενεῖς μὲν εἰσὶν πρὸ τῆς τῶν κεράτων ἐκφύσεως, μετὰ δὲ τὴν τούτων αὔξησιν πολλὴν

1 ѣгїпетьско· ꙗкоже к тому моимь лю҃емь не оуповати по-
2 мощна к· и прнимати извѣты бесꙋьстїа· 17 И҃ ег҃ѡ въ с҃дмоѵ ѵ҃ѳ
3 мсѧцоу десатыма а҃· въ единь мца прѣкаго· ег҃ѡ слово
4 гн҃е къ мне гл҃а, 18 сн҃е чл҃ч. навоуходоносорь цр҃ь вавилонѣ-
5 ньскь· поработи сил҃ своа работоа велико҃а· на тїра
6 въсѣ глава плѣшива· и въсе рамо наго· и мзда не бысть
7 емоу· и силоа его на тїра, еже поработи ини· Тїрово ѵ҃ѳ
8 плѣненїе второын на десате мц҃ь пророче· по нехонїинѣ
9 плѣненнѝ· а сѐ, сѣмы межоу десатма· по плѣненїи
10 тр҃цѣ дльсѣмь· сего дѣлѣ и въса главажѧ плѣшивѧ
11 нарече· и въсе рамо наго· сѐ схраминоѐ бо житїе, тако
12 творить насѣ сѫщи плѧзти· ѡплѧзнѧти зноемъ· ѡбѣ-
13 щаваѣт же ѣгїптемъ· и мздѫ въздати навоуходоно-
14 сороу за троу· и воини дѣлѣ, егда воева на тїрѣ· се же
15 сътворн не своѣ волеа· послꙋжи боу навꙋходоносо́рѣ·
16 нѫ да ꙗвить ꙗко не хотѧщоу нн велѧщоу бу, нчто-
17 же не бждеть· 19 Того дѣлѣ сѐ гл҃еть адонан г҃ь· сѐ ѧзъ ѵ҃ѳ
18 даж навꙋходоносороу цр҃ю вавилоньскоу, земла ѣгї-
19 петьскѫ· и поиметь множьство ѣа· и плѣнить плѣ-
20 нениѣ ѣа· и повоюѣть села ѣа· и бждеть мздѫа силѣ ѣ-
21 го· 20a за слоужбѫ ѣго ѧже послоужи на тїра· дахь ѣмꙋ
22 земла ѣгїпетьскѫ· земла занеже колнко сдѣла·
23 Тоже пакы вѣщаеть, порнча второе· да ѯтвръдить и- ѵ҃ѳ
24 звѣсто прр҃ьство· 20b Сѐ гл҃еть адонан г҃ь· 21 въ тѣ҃ дн҃ь въ- ѵ҃ѳа
25 зыдеть рогь· въсемоу домоу изл҃евоу· и тебѣ дамь
26 оуста ѡверзста срѣдѣ к· и разоумѣѭть ꙗко ѧзъ г҃ь·
27 Книгы бж҃на рогомь нарнчать· ѡво ли цр҃тво· ѡво ли ѵ҃ѳа
28 сил҃ж· а дроугоѝцн благодакоиїе· се же слово ѿ прѣиїа
29 полагаѭть· рекѫще· телци егда сѫ҃ мали, и без рогъ·
30 ѡбндѣ сѫть и без мщи· по въздастенни же рогомь к·

---

7 ини lege имь cf. αὐτῇ 11 схраминоѐ] ὑπαίθριος

3 межоу десатма] καὶ εἰκοστῷ S / om. 763* въ] om. S / = Tht. 6 плѣшива] = S 967 *O* (Syh^{txt}) 51^{c}-*III* 86^{mg} 106 / μακρα 62'; φαλακρωμα rel. 7 ѣаже] pr. καὶ τῆς δουλείας S поработи] ἐδούλευσαν S / = 967 62' *L''* 106' 544 Tht. нь] ἐπ᾽ αὐτοῦ S / επ αυτη *III* Tht. 17 того дѣлѣ] om. S 967 Tht. / = (※ *O*) rel. адонан] om. S / = A''-403'-410 *L*'-311 Tht. 19 и поиметь множьство ѣа] om. S 967 / = (※ Q) rel. 19-20 и плѣнить плѣненїе ѣа | и повоюѣть села ѣа] transp. S / = *O' L'''*$^{-46}$ 130'-239' Tht. 22 ѣгїпетьскѫ] = S / om. *II* земла] om. S занеже колнко сдѣла] om. S / ανθ ων οσα εποιησαν μοι Syh; ανθ ων οσα ειργασατο μοι λεγει αδωναι κυριος *III* Tht. (om. μοι λεγ. αδ. κυρ.); οσα εποιεις μοι λεγει αδωναι κυριος 36; λεγει κυριος *L*$^{-36}$ 24 сѐ] = S / om. *II* адонан] om. S / = A''-403'-410 *L''* Tht. тѣ҃ | дн҃ь] transp. S 26 оуста] = S / παντι V ѧзъ] + εἰμι S / = 62' 534 Tht.

7-10 IV Regn 24; II Par 36:9-10 12-14 cf. Ier 25; 46:14-26

προσλαμβάνουσι δύναμιν. Τῆς τοίνυν Αἰγύπτου, φησὶ, καταλυομένης, ὁ ἐμὸς ἀνθήσει λαὸς, καὶ εὐσέβειαν κτήσεται, τὴν πονηρίαν οὐκ ἔχων διδάσκαλον [...].

30:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

2 Υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ εἰπέ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ὀλολύξατε, ὦ ὦ ἡ ἡμέρα.

3 Ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα Κυρίου, καὶ ἐγγίζει ἡ ἡμέρα νεφέλης, καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται.

Διὰ πάντων τῶν εἰρημένων δεδίττεται, θρηνεῖν καὶ ὀδύρεσθαι παρακελευόμενος. Ἡμέραν καλεῖ τὸν τῆς τιμωρίας καιρόν: νεφέλην δὲ τὸ ἀπὸ τῆς συμφορᾶς ταῖς ψυχαῖς γενόμενον σκότος: καιρὸν δὲ ἐθνῶν ἐκάλεσε τὴν τοῖς ἔθνεσιν ἐπιφερομένην τιμωρίαν. Οὐ γὰρ μόνον, φησὶν, ὁ ἐμὸς λαὸς τούτοις περιπεσεῖται τοῖς κακοῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔθνη δώσει δίκας τῆς ἀσεβείας.

4 Καὶ ἥξει μάχαιρα ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, καὶ πεσοῦνται οἱ τετραυματισμένοι ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ληφθήσεται τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ συμπεσεῖται τὰ θεμέλια αὐτῆς. Καὶ καταληφθήσονται

5 Πέρσαι, καὶ Κρῆτες, καὶ Λίβυες, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Λυδοὶ, καὶ πᾶσα ἡ Ἀραβία, καὶ πάντες οἱ ἐπίμικτοι, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου ἐν αὐτῇ μαχαίρᾳ πεσοῦνται μετ' αὐτῆς[1].

Τὰ τῇ Αἰγύπτῳ, φησὶ, συμβησόμενα θόρυβον καὶ τῇ Αἰθιοπίᾳ παρέξει: ὅμορος γὰρ οὖσα ἀγωνιάσει μὴ ταὐτὰ πάθῃ. Εἶτα διηγεῖται τοὺς Αἰγυπτίων ἐπικούρους σὺν Αἰγυπτίοις ἀναιρουμένους [...]. Καὶ Ἑλληνικαὶ δὲ ἱστορίαι διδάσκουσι τὴν Λυδῶν καὶ Αἰγυπτίων συμμαχίαν. Πέρσας δὲ οὐ τοὺς ἀπὸ τῆς Περσίδος εἰς βοήθειαν αὐτοῖς ἐληλυθότας λέγει [...], ἀλλὰ τοὺς πάλαι ποτὲ ἐκεῖθεν ἀποικισθέντας, καὶ μετοίκους ἐν Αἰγύπτῳ γεγενημένους. [...]. Υἱοὺς δὲ τῆς διαθήκης αὐτοὺς καλεῖ τοὺς Ἰουδαίους, οἳ μετὰ τὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ πολιορκίαν κατῆλθον εἰς Αἴγυπτον [...].

[1] Ez 30:6-8 om.

1 сна́ж поимѫ́ж, ѝ бранѧть ѿ себе· такоже́ ѝ сѣ́, расыпа́жшоу
2 са цр҃твоу ѐгїпе́тьскоу· процѣвтѫ́ть моѝ лю́їе· ѝ бла-
3 гоствованїе прїѝметь· злобн не ѝмы· 30:1 Ѝ ѩ҃ сказа гдⷭ҇ь҃ ѳ҃ѵ҃а
4 ко мнѣ гл҃ѧ, 2 сн҃е ча҃ть· проповѣ́дь ѝ рцы· сїѳ̀ гл҃е́ть а̀донан
5 г҃ь· **вѣзрыдаѝте ѡ̀ дн҃ь, 3 ꙗ̀ко дьнь бли́зь гн҃ь· ѝ прнблнжа-**
6 **ѐт са дн҃ь ѡ̀блака· ѝ вре҃мѧ стра́нско бѫдетъ·** К҃ѣсѣмн ѳ҃ѵ҃а
7 гла́ныѝмн, пострашаѐть плакати са· ѝ бнти повелѣ-
8 ваѧ· дьнь же нарнчеть бываѫ́шнн҃ мѫ́кѣ· мѫ́кь вре҃мѧ
9 ѡ̀блакь же, тѣмж бываѫшѫ́ѫ ѿ пеүѣлн ѝ бѣды дш҃амъ
10 үл҃үкамъ· вре҃мѧ же странско прозываѐть· находаѫшѫ-
11 ѧ бѣдѫ́ странамъ· не тъүї҃а бо ре҃че моѝ лю́їе вѣпадѫ́
12 вѣ сїѧ бѣды· нѫ́ н вѣсѧ страны по́ѝмѫть ка́знн· неүь-
13 стїа н҃ ѝ беѕаконїа· 4 Ѝ прнѝдеть меүь на ѐгїптѣны· ѳ҃ѵ҃а
14 **ѝ бѫдеть матежь вѣ моурѣхь· ѝ падѫ́ ꙗ̀звѣнн вѣ егї-**
15 **птѣ· ѝ поимет са множѣство н҃· ѝ падѫт са ѡ̀снова-**
16 **нїа ѐго· ѝ расыплѧт са** 5 **пер'сн, ѝ крнтѣне· ѝ анвалѣне**
17 **ѝ моурн· ѝ людѣне, ѝ вѣсѣ а̀равїа· ѝ вѣсн прнмѣсни-**
18 **цн· ѝ сно́ве ѝже ѿ завѣта моего· вѣ не́мь меүемь падѫ́**
19 **сѣ нн́мь·** К҃злоүүѣѫшѫ́ѫ са бѣды ѐгїптоу· ѝ вѣ мѫ- ѳ҃ѵ҃а
20 рѣхь матежь подадѧть· сѣмежѝнцн бо сѫще ѯбожѫ́-
21 т са· ѐда такоже́ подзѝмѫть· по том же сѣповѣда-
22 ѐть нарнүа стра́ны· а̀же сѫ́ на пр҃вмо ѐгїптоу, ꙗ̀ко сѣ
23 нн́мь ѝзсѣкѫт са· се же ѝ е҆ллнскы сѣповѣдаѫ́ть по-
24 вѣстн· ꙗ̀ко лїдѣне· помошнницн сѫть ѐгїптѣнемъ·
25 пе́рсы же нареүе, не нже сѫтъ вѣ перснй· нѫ́ ѝже сѫ́тъ
26 ѯсѣдѣцн н҃· прнше́шен вѣ ѐгїпеть· сны́ же завѣта
27 гла́еть, жнды плѣненыѧ· ѝ сѫшѫѧ вѣ ѐгїптѣ сни́мъ
28 прѣтнть· 6 К҃сѐ гла́еть г҃ь· падѫт са по́пнраѫ́шен ѐ- ѳ҃ѵ҃а
29 **гїпеть· ѝ сънндеть о҆укорнзна ѐго до могдала· ѝ до со-**
30 **ѝнн· меүемь падѫ́ вѣ не́мъ· гла́еть а̀донан г҃ь·** 7 **ѝ ѡ̀пв-**

4-5 гл҃а· а҃ in margine sinistro

23-24 повѣстн] повѣ́стнцн Щ

4 а̀донан] om. S 967 A" 490-403' / = rel. 5 вѣзрыдаѝте] om. S / = *L''* *C*-403' Tht. ѡ̀] + ѿ̀ S / = *cI* 410 544 дьнь$_1$] = S / pr. нмера еггус *L*; + еггус н нмера 46 5-6 ѝ прнблнжаѐт са] om. S / = *L''* Tht. 6 ѡ̀блака] om. S 967 407 106 / = (※ *O*) rel. ѝ вре҃мѧ] пе́рас S / και (om. και 538-46) καιρος *L''* Tht.; καιρος περας A" 62; και περας (καιρος Q^{mg}) και καιρος Q 15 ѝ поимет са множѣство н҃] om. S 967 / = *L''* Tht.; (※ *O*) και λη(μ)ψονται το πληθος αυτης rel. падѫт са] συμπεσεῖται S / = 46 16 ѝ расыплѧт са] om. S / και καταλυθησεται (-ληφθησεται 763*) *L''*; = (-ληφθησονται P) Tht. ѝ анвалѣне] pr. καὶ Λυδοί S 17 ѝ моурн... а̀равїа] om. S / = *L''* Tht. 17-18 прнмѣснцн] = S / + σου *L'* 18 сно́ве] τῶν υἱῶν S / pr. εκ *L''* Tht. вѣ не́мь | меүемь падѫ́] transp. S 967 410 / εν αυτοις μαχαιρα πεσουνται 46; εν αυτη και μαχαιρα πεσουνται 62' 19 сѣ нн́мь] om. S / μετ αυτων *L''*; = Tht. 28 сѐ гла́еть г҃ь] om. S / (※ *O*) ταδε λεγει αδωναι (om. 62') κυριος *O' L''* Tht. падѫт] pr. καὶ S / = 967 падѫт са] = S / πεσειται *L''* по́пнраѫ́шен] τὰ ἀντιστηρίγματα S / τα υποστηριγματα (-ρισματα *ll*) 967 *ll'*; υποστηριγμα *L* 29 сънндеть] = S / καταχθησεται *L''* о҆укорнзна] + ἰσχύος S а҆о$_1$] ἀπό S ѝ$_2$] om. S / = *L'* 233 544 30 вѣ не́мъ] = S / om. 763* а̀донан] om. S 967 A"-403' 62' / = rel.

Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν Φαραὼ Οὐαφρῆ βασιλέα Αἰγύπτου ἔκδοτον εἰς χεῖρας ζητούντων ψυχὴν αὐτοῦ, καθὼς ἔδωκα τὸν Σεδεκίαν [...] εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ[1] [...].

9 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσονται ἄγγελοι ἀπὸ προσώπου μου ἐν Σειμ, σπεύδοντες ἀφανίσαι τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ἐλπίδα: καὶ ἔσται ταραχὴ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ Αἰγύπτου, ὅτι ἰδοὺ ἥκει.

Ἐλπίδα τὴν Αἰθιοπίαν ἐκάλεσε, διὰ τὸ τοὺς Αἰγυπτίους τῇ ἐκείνων βοηθείᾳ θαῤῥεῖν: τὸ δὲ Σειμ τῇ Ἑλλάδι φωνῇ ἐν ἰσχύϊ δηλοῖ. Ταῦτα δὲ, φησὶ, τῶν Αἰγυπτίων ὑπομενόντων, ταραχθήσονται Αἰθίοπες οἱ τούτων ἐπίκουροι, οὐ μόνον διὰ τὰ τούτοις ἐπελθόντα κακὰ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς σφᾶς αὐτοὺς καταληψομένας συμφορὰς δι' ἀγγέλων τινῶν ὑπ' ἐμοῦ πεμπομένων, καὶ ἐπειγομένων πληρῶσαι τὰ προσταχθέντα.

10 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Καὶ ἀπολῶ τὸ πλῆθος τῶν Αἰγυπτίων διὰ χειρὸς Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος.

11 Αὐτοῦ, καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ: λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν ἀπεσταλμένοι ἀπολέσαι τὴν γῆν: καὶ ἐκκενώσουσι πάντας τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπ' Αἰγύπτου, καὶ πλησθήσεται ἡ γῆ τραυματιῶν.

12 Καὶ δώσω τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν ἐρήμους, καὶ ἀποδώσομαι τὴν γῆν εἰς χεῖρας πονηρῶν, καὶ ἀπολῶ τὴν γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἐν χερσὶν ἀλλοτρίων: ἐγὼ Κύριος λελάληκα[2].

Τοῖς τῶν ἐθνῶν, φησὶν, ἁπάντων ὠμοτέροις Βαβυλωνίοις παραδώσω τὴν Αἴγυπτον, ὥστε πᾶσαν αὐτῶν τὴν γῆν πληρωθῆναι σφαγῶν, καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐρήμους γενέσθαι τῶν παροικούντων [...]: μισθὸν γὰρ ἔφη δώσειν τῷ Ναβουχοδονόσορ, τῆς Αἰγύπτου τὴν δούλωσιν, ὑπὲρ τῶν γεγενημένων αὐτῷ πόνων ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου. Εἶτα προλέγει, ὅτι [...] τὰ εἴδωλα [...] ὑπὸ τῶν πολεμίων καταλυθήσεται. Καὶ λήξουσιν οἱ τῆς Μέμφεως ἡγεμόνες. [...] Καὶ φόβος ἅπασιν ἐπιπεσεῖται τοῖς Αἰγυπτίοις, Διοσπόλεως δὲ πανωλεθρίαν ὑπομενούσης[3] [...] πυρὸς δίκην τῶν πολεμίων ἅπασαν κατανεμομένων

---

[1] Haec ad Ez 30:6-8 se referunt.

[2] Ez 30:13-15 om.

[3] Haec ad Ez 30:14 se referunt.

стѣ́ѣть срѣдѣ стра́нь погыбшь· и̓ градн и̓̑ срѣдѣ града
ѡ̓поустѣвшн бѫдѫть· 8 и̓ разоумѣѫть ꙗ̀ко а̓зь гь̑· е̓гда
да́мь ѻ̑гнь на е̓гїпеть· и̓ сѫкроушѫт ся вѫсн, помагаѫ́-
щеи̓ мо̑ вѫсн· Тоже̑ гла́ѣть ѐднначе рекы· сё а̓зъ да́мъ фа- у̑пг
раѡ́на цр̑ѣ е̓гїпетска· прѣдана вѫ рѫцѣ вра́гь е̓го· и̓
вѫ рѫцѣ и̓щѫщнѝмь дш̑ѫ е̓го· ꙗ̀коже да̑ и̓ седекїа на- у̑пз
воуходоносороу цр̑ю вавнло́нскоу· 9 Ѿ тѫ̀ дн̑ь прнидѫ̑
а̑гга̀н ѿ лнца моего̀· вѫ сеи̓мъ тѫщѫще ся погоубнтн
моуры надежѫ́· и̓ бѫдеть ѝмъ ма̀тежь вѫ дн̑ь е̓гїпеть- у̑пе
скь, ꙗ̀ко сё прнспѣ· Надежѫ́ моуромь гла́ѣть· и̓мже ѐ-
гїптѣне ѫповаа̀хѫ помощна̑ и̓· сёи̓м же жндовскы
ѐсть сказа̀емо· съ крѣпостїа поущаа̀ а̓гга̀ы· сё ѫбо
по̀ѐмлащѐмь е̓гїптѣнемъ· вѫзмѫт ся мѫ́рн снхъ
помощнницн· не тѣхь ли дѣлѣ, нѫ своѝ дѣлѣ бѣ
бѣ̂· а̀же бѣаше и̓̀мь по̀а̀тн· ѿ поущаѐмыѝ а̑ггы·
и̓ скончѣваѫ́щь повелѣнноѐ· 10 Сё гла́ѣть а̀донаи̓ гь̑· у̑пд
и̓ погѫбла̀ множѫство е̑гїпетско· ржоа̀ навоухо-
доносороваа̀, цр̑ѣ вавїлонска· 11 и̓ лю̀дїе его̀ съ ннмъ·
расыпателе ѿ стра́нь пѫщенн погоубнтн земла̀·
и̓ и̓зѫ́кнѫть вѫсн меча̀ своа̀ на е̓гїпеть· и̓ напълъ-
ннт ся землѣ ꙗ̀зѣнын̑ь· 12 и̓ да́мь рѣкы ѝ вѫ ѡ̓пѫстѣнїе·
и̓ ѿда́мъ земла̀ вѫ рѫцѣ злы̑· и̓ погоубла̀ земла̀ и̓
конець еа̀, вѫ ржоу тоуж̑нн̑ь· а̓зь гь̑ гь̑ гла̀хъ·
Ѫ̀зсѣхь стра́нь соуровѣ̀шемъ· прѣда́м вы вавнлонѣ- у̑пѫ
немъ· ꙗ̀коже вѫса̀ земла̀ и̓̑ напълънитн сѣѵѣ· и̓ рѣка-
мн ѡ̓поустѣтн· мъ̀ж прорѐ· да́мь е̓гїпеть навоу-
ходоносороу· занеже послоужн на тїра· по том же пр̑о-
повѣда̀ѣть· ꙗ̀ко и̓ кѫмнрн и̓̑ раѕорат ся· и̓ скончѣ̀ѣт ся
ꙗ̀ко и̓ старѣ̀шнны е̓гїпетскы· и̓ стра̑ нападе̑ на вѫса̀
ѐгїптѣнн· ꙗ̀ко и̓ ѿгню ратны̑ь, потрѣблѣ̀ѫщнѝ

14-15 бѣ бѣ̂ err. redupl.

1 погыбшь] ἠρημωμένων S 967 / = rel. (in *O* sub ※) и̓̑] = S / αυτης *L''* 1-2 града ѡ̓поустѣвшн] πόλεων ἠρημωμένων S 2 а̓зь] + εἰμι S / = 147 *L'* 544 4 вѫсн] om. S 7 тѫ̀ дн̑ь] transp. S 8 ѿ лнца моего̀] om. S / (※ *O*) προ (εκ *O'* 449; απο Tht.) προσωπου μου (σου *ll*) *O' L''* Tht. вѫ сеи̓мъ] om. S / ※ εσσιμ *O*; εν σειμ (σιμ 46) *lll* Tht.; εν σημ *L'* 9 моуры] τὴν Αἰθιοπίαν S / της αιθιοπιας 46; την αιθιοπων *ll* надежѫ́] om. S / = (※ O^{-Q} 449) *O' L''* Tht. ѝмъ] ἐν αὐτοῖς S / om. εν Tht. ѝмъ ма̀тежь] transp. S 16 а̀донаи̓] om. S 967 62' / = A''-403'-410 *L''* Tht.; + κυριος 239 17 и̓̑] = S / om. 46 18 и̓̑] pr. αὐτοῦ S съ ннмъ] om. S / = (※ *O*) *O' L''*-46 Tht. 22 и̓ ѿда́мъ... злы̑] om. S 967 46 / (※ *O*) και αποδωσομαι την γην εν χειρι (χερσι(ν) 534-239; εις χειρας pro εν. χειρ. *L''*-46 Tht.) πονηρων (om. την γην... πονηρων *ll*) rel. и̓ погоубла̀] = S / om. *ll* 23 гь̑$_2$] om. S

4-7 Ier 44:30 26-27 cf. Ier 25:19; 43:10-13; 46:14-24

τὴν Αἴγυπτον, ὡς καὶ τὴν ἐνδοτάτω κειμένην Συήνην τὸν ἐκ τούτων ὑποδέξασθαι θόρυβον[1]. Καὶ τὴν ἐξαπιναίως δὲ γενομένην ἔφοδον ἱκανῶς παρεδήλωσεν, εἰρηκώς: "Ἔσονται ἐν Μέμφει πόλεμοι αὐθημερινοί" [...][2],

16β Ἐν Διοσπόλει ἔσται ἔκρηγμα, καὶ διαχυθήσεται ὕδατα,

τῶν τειχῶν ἠνίξατο τὴν κατάλυσιν, καὶ τῶν πολεμίων τὴν εἴσοδον, δίκην ὑδάτων εἰσρεόντων, καὶ διαχεομένων εἰς ἁπάσας αὐτῆς τὰς ἀγυιάς τε καὶ οἰκίας. Τούτοις προστέθεικεν:

17α Ὅτι καὶ οἱ νεανίσκοι Ἡλιουπόλεως καὶ Βουβάστου ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται.

Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τούτοις μέγα ἐφρόνουν, ὡς ἀριστεῦσι καὶ δυνατοῖς: ἀλλὰ καὶ

17β Αἱ γυναῖκες, φησὶν, ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται. [...]:

18α Ὅτι καὶ τῇ Τάφναις συσκοτάσει ἡ ἡμέρα[3].

Σημαίνων τὸ ἐκ τῶν συμφορῶν ἐπιγινόμενον σκότος. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο πάλιν ἐσήμανεν, εἰρηκώς:

18γ Καὶ αὐτὴν νεφέλη καλύψει[4].

Οἱ γὰρ κακοῖς περιπίπτοντες οὐχ ὁμοίως ὁρῶσι τὸ φῶς, ἀλλὰ σκότου παντὸς ζοφωδεστέραν ὑπολαμβάνουσι τὴν ἡμέραν. Εἶτα τῶν γιγνομένων ἐδήλωσε τὸν σκοπόν.

19 Καὶ ποιήσω κρίματα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ γνώσονται οἱ Αἰγύπτιοι ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος[5].

Ταῦτα γὰρ, φησὶν, ἅπαντα γενέσθαι συγχωρήσω, ἵνα καὶ οἱ Αἰγύπτιοι μάθωσι μὴ ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα φρονεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν δεσποτείαν γνωρίζειν.

20 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ἑβδόμῃ τοῦ μηνὸς,

---

[1] Haec ad Ez 30:15-16 se referunt.
[2] Ez 30:16α om.
[3] Ez 30:18β om.
[4] Ez 30:18δ om.
[5] Ez 29:17α-19 et comment. segm. transp.

1 вс҃ е҆гїпетъ· 13 Ѡ҆́ко сѐ гл҃етъ а҆донан гь҃· погꙋбла ѡ҆гнжшен҃ї
2 н҆ помыслы· сжть старѣ́шнны н҆ не бжджть к томоу· н҆
3 да́мъ стра҃ въ земли е҆гїпетсцѣ· 14 н҆ погоубла земла пафо-
4 рскж· н҆ да́мь ѡ҃гнь ни́нь· н҆ сътворѧ ѿмъщенїе въ дїѡ́сѣ
5 градѣ· 15 н҆ разлѣѧ ꙗро́сть своѧ на сани́нь· крѣпость е҆гї-
6 петскж· н҆ погоубла множъство мемфово 16 н· да́мь ѡ҃гнь
7 на е҆гїпеть· н҆ матежемь възмател сѧ сан҃сь· н҆ въ днѡ́-
8 сѣ градѣ бжджть расѣлнна· н҆ разлѣжѫ сѧ воды 17 ю҆ношж
9 сани́ѣ· града н҆ воува҃·тава меуемь падж҃· н҆ жены въ плѣ-
10 ненны҃ падѫтъ· 18 н҆ въ тафнен҃сь· посъмраунт сѧ дн҃ь· е҆́-
11 гда҃ сѣкроушж тоу хоржгвн е҆гїпетьскы· н҆ погыбнеть
12 тоу҃ ѹ҆корнзна крѣпостн е҆го· того же покрыѣть ѡ҆-
13 бла́кь· н҆ дѫшерн е҆го въ плѣненнн ѿведѫт сѧ· 19а н҆ сътво-
14 ра сѧ҃ въ е҆гїптѣ· н҆ разоумѣѧть ꙗко а҆зь е҆смь гь҃· ѿ сѐ-
15 мъ словесн расыпанїе градꙋ проповѣдаѐть· н҆ прнше-
16 ствїе ратныи҃, водамн разлнваѫщнны҃мн сѧ нарнуетъ·
17 на въсѧ бо дѡ́мы н҆ стѣгны, разлнѧ́шж сѧ ратнницн· н҆
18 къ семоу же прнре́че, нѣкыи҃хъ гра҃ ю҆ношж· н҆ тѣмн е҆҃
19 ѹ҆повааҳж е҆гїптѣне· ꙗко н҆ храбрн н҆ добан· по том'
20 же ꙗко н҆ жены бжджть· н҆ въ пафна́с҃, посъмраунѣ дь-
21 нн· сни́мь ꙗвлѣѧ бываѫщжа҃ тъмж ѿ пеуѣлн· н҆ сего
22 дѣлѣ бо реуе· ꙗко покрыѣть а҆ ѡ҆бла́кь· въпадаѫщен҃
23 бо въ бѣды· не такожде бо внджть свѣ҃ сжщен въ пеуѣ-
24 лн· тн бо мна҃, н҆ дн҃на въ съмрацѣ сжще· по том же
25 проповѣдаѐть бываѫщнн҃ разоумъ· 19b Ѡ҆ сътворѧ сѧ҃ въ
26 е҆гїптѣ· н҆ разѹмѣжть е҆гїптѣне ꙗко а҆зь е҆смь гь҃·
27 То҃ въсе проре҃нное попꙋщж да бжджть· да н҆ е҆гїптѣне
28 накажѫт сѧ· не велнчатн сѧ нн ѹ҆повати собоѧ· нж҃
29 моё валь҃ство да познаѫтъ· 20 Ѡ҆ [illegible]
30 [illegible]

13-14 сътворѧ тѣ ligatura

4 нн҃ь] ἐπὶ Τάνιν 9 воув҃·тава] Βουβάστου

24 въ съмрацѣ] въсѐ мра́цѣ Щ

1 ꙗко] = S / om. *L''* а҆донан] om. S 967 *o* / = A''-403'-410 *L''* погꙋбла] pr. καί S / = 407 410 1-2 ѡгнжшен҃ї н҆ помыслы] om. S 967 / = (※ O^{-Syh}) rel. 2 сжть старѣ́шнны] μεγιστᾶνας ἀπὸ Μέμφεως καὶ ἄρχοντας ἐκ τῆς Αἰγύπτου S 2-3 н҆ да́мъ стра҃ въ земли е҆гїпетсцѣ] om. S / (※ *O*) και δωσω φοβον εν γη (εκ γης pro εν γη O^{-Q}) αιγυπτου (αιγυπτω pro γη αιγ. 403') A''-403'-410 *O' L''* 3 земла] = S / την 449* 3-4 пафорскж] Παθουρης S / φαθουρης V-449 5 сани́нь] = S / πασαν V 7 сан҃сь] Συήνη S / σαις *O*-407 C^{-764}-86^{txt} 106'; + σαις και συηνη 449 8 воды] = S / + (÷ pro ※ 449) και εν μεμφει (μεπφει 538) πολεμιοι (-μοι V Tht.^{P}) αυθημερινοι Q^{mg} *L''* Tht. ю҆ношж] = S / pr. οτι και οι Tht. 10 тафнен҃сь] Ταφνας S / ταφναις Tht.^{P}; ταφνης V 12-13 покрыѣть ѡ҆бла́кь] transp. S 13-14 н҆ сътворѧ... е҆смь гь҃] om. S 25 сѧ҃] = S / κριματα *L'* (449^{c}) Tht. 26 е҆гїптѣне] om. S / = *L''* Tht. 29 е҆днное на десате] = S / δεκατω 763*-*II*

19-22 cf. Ier 43:7-13

ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων.
Τοῦτο τὸ εἶδος καὶ παρὰ Ἱερεμίᾳ τῷ προφήτῃ εὑρίσκεται: καὶ γὰρ ἐκεῖνος σποράδην τίθησι τοὺς χρόνους, καὶ τιθεὶς πρότερα τὰ ἐπὶ Σεδεκίου γεγενημένα, ὃς ἔσχατος ἐβασίλευσε, πάλιν τὰ κατὰ τὸν Ἰωακεὶμ διηγεῖται, ὃς πρὸ ἐκείνου τὴν βασιλείαν ἐπρυτάνευσεν. Αἴτιον δὲ τούτου τὸ μὴ ἱστορίαν αὐτοὺς ἁπλῶς συγγράφειν, ἀλλὰ προφητείας κατὰ χρόνους τινὰς γεγενημένας. [...]:
21 Υἱὲ ἀνθρώπου, τοὺς βραχίονας Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου συνέτριψα, καὶ ἰδοὺ οὐ κατεδέθη τοῦ δοῦναι αὐτῷ ἴασιν, τοῦ ἐπιθεῖναι αὐτῷ μάλαγμα, τοῦ δεθῆναι, καὶ κατισχύσαι, καὶ ἐπιλαβέσθαι μαχαίρας.
Μετρίαν, φησὶν, ἐπήγαγον αὐτῷ τιμωρίαν, καὶ οὐκ ἠθέλησε τοῖς τῆς μετανοίας χρήσασθαι φαρμάκοις ἵνα πάλιν τῆς προτέρας ἐπιλάβηται δυναστείας.
22 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ συντρίψω τοὺς βραχίονας αὐτοῦ τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τεταμένους, καὶ τοὺς συντετριμμένους, καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
23 Καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας.
24α Καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως Βαβυλῶνος.
Ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἐβουλήθη ταῖς μετρίαις σωφρονισθῆναι παιδείαις, μεγίσταις αὐτὸν ὑποβαλῶ τιμωρίαις, καὶ πάσης αὐτὸν τῆς ἰσχύος γυμνώσω, ὡς μηδὲ τοῖς πολεμικοῖς δυνηθῆναι χρήσασθαι ὀργάνοις, πάσης δὲ ἰσχύος καὶ δυνάμεως ἐμπλήσω τὸν Βαβυλώνιον: διὰ γὰρ τῶν βραχιόνων, καὶ ἐπὶ τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνίου τὴν δύναμιν παρεδήλωσεν [...].
24β Καὶ δώσω, φησὶ, τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ: καὶ ἐπάξει αὐτὴν ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς[1].
Ἐγὼ, φησὶν, ἐγχειρίσω αὐτῷ τὴν τιμωρητικὴν ἐνέργειαν, ὥστε τὰ προειρημένα πάντα τῇ Αἰγύπτῳ ποιῆσαι: ταῦτα δὲ πάλιν προστέθεικε, τῇ δευτερώσει τὰ πρότερα βεβαιῶν[2]. [...].
31:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με,

[1] Ez 30:25-26 om.
[2] Haec ad Ez 30:25-26 se referunt.

1 кѣ дмѣ гдⷭ҃· Сѣн wбра҃зъ вѣ і҆ерѣ́мнѣ ѡ҆брѣтае́т сѧ· и҆ 𝔳̅𝔞̅𝔵̅
2 тъ бо ра҃зно полага́етъ лⷭ҃· пр҃вѣ́ бо про҃поведа́етъ
3 бывшее· прн седекн-и҆-же послѣ́же цр҃тва· пакы же
4 бывшее прн нѡ́а҃кїмъ· и҆же пр҃ѣ́же сего цр҃твова· се
5 бы́сть и҆́мже не повѣсть съповѣда́ѣть· нѫ́ про҃р҃чество
6 бывша҃ по ра҃доу вѣ лѣта· 21 Сне́ 𝔳̅𝔨̅𝔞̅𝔶̅· мышцн фара- 𝔳̅𝔨̅𝔞̅
7 **ѡ҆на цр҃ъ є҆гїпетска сътрⷭ҃· и҆ се не съвяза сѧ и҆ко датї**
8 **є҆моу· цѣлбѫ прнложнтї емоу ѕмѣшенїе· и҆коже съ-**
9 **вяза҃тн и҆ оу҆кр҃пнтн, и҆ вѕдѫ́тн ме́уь·** Мала҃ ка҃знь на- 𝔳̅𝔨̅𝔷̅
10 ведохъ ре́че на́ нь· и҆ не хотѣ враѹьбамн покаа́нїа лѣко-
11 ватн сѧ· да бн пакы пр҃вѣ҃ѫ сн́ла҃ прїа́ль· 22 Того дѣ- 𝔳̅𝔨̅𝔟̅
12 **лъ сѐ гⷭ҃е́тъ а҆донан гⷭ҃ь· сѐ а҆́зь на фараѡ̀ цр҃ъ є҆гїпетска·**
13 **и҆ съкроушѫ мышцї є҆го кр҃пцѣн· и҆ протяжен҃нѣн**
14 **и҆ сътренн҃ѣн· и҆ и҆зр҂а҃ѫ меуь є҆го и҆з ржкы є҆го·** 23 **и҆ расѣ҆**
15 **є҆гїпеть вѣ страна҃· и҆ разѣ҃ѫ н вѣ страна҃·** 24a **и҆ оу҆кр҃пла҆** 𝔳̅𝔨̅𝔡̅
16 **мышцн цр҃ъ є҆гїпетска·** Сламаже ламамн ка҃зньмн
17 не раун сѧ наказа҃тн· велнкамь ка҃немь повннѫ́ н҃·
18 и҆ вѣсеѧ кр҃постн ѡ҆бнажѫ́ н҃, и҆коже не мощї емѹ·
19 и҆ вон҃скын҃мн съжды не съворн ннуьсоже· вѣсеѧ
20 же кр҃постн напазна вавїлонска цр҃ъ· мышцама
21 бо вѣсеѫ́же сн́ла҃ нарнуеть· 24b И да́мь меуь свон҃ вѣ ржцѣ 𝔳̅𝔨̅𝔢̅
22 **є҆го· и҆ наведе́ть н҃ на є҆гїпеть· и҆ плѣннть плѣненїе**
23 **є҆го·** 25 **и҆ ѕкр҃пла҆ мышцн цр҃ъ вавнло́нска· и҆ мышцн фа-**
24 **раѡ̀шн раслабле́та· и҆ разоумѣ҃ть и҆ко а҆́зь е҆́смь гⷭ҃ь·**
25 **є҆гда да́мь ме́уь свон҃ вѣ ржцѣ цр҃ъ вавнлонска· и҆ простре-**
26 **ть н҃ на є҆гїпеть·** 26 **и҆ расѣ҆ є҆гїпеть вѣ страна҃· и҆ разѣ-**
27 **ѫ́ н҃ вѣ страна҃· и҆ оувѣдать вѣсн и҆ко а҆́зь е҆́смь гⷭ҃ь·**
28 И҆зь ре́че вѣда́мь е҆мѫ ка́зньноѥ дѣло· и҆коже проповѣ- 𝔳̅𝔨̅𝔳̅
29 даное вѣсе є҆гїптоу съворнтн· 30:1 И҆ вн҃ѫ вѣ ѳдинос на дⷭ҃- 𝔳̅𝔨̅𝔰̅
30 сате лѣто· вѣ г҃· мц҃ь· вѣ ѳдинѣ мц҃а· вн҃ сло́во гⷭ҃е кѫ дмѣ

---

4 ce littera ε in c inserta legitur 5 пр҃вѣ҃ство тв ligatura 25-26 простреть тр ligatura
8 ѕмѣшенїе] оу҆тѣшенїе Ш; cf. μάλαγμα

6 сне҃ уа҃ь] = S / om. *II* 7 съгрⷭ҃] = S / pr. εγω 46 7-8 датї є҆моу] δοθῆναι S / δοθηναι αυτω *L*''; = Tht. 8 цѣлбѫ... емоу] = S / om. V-46 прнложнтї емоу] δοθῆναι ἐπ᾽ αὐτόν S / επιτεθηναι (επιθειναι Tht.) αυτω *L*'-449 Tht. 8-9 связа҃тн и҆ оу҆кр҃пнтн и҆] δοθῆναι ἰσχύν S / δεθηναι (δοθηναι 449) και κατισχυσαι αυτον (και Tht.) *L*''-46 Tht. 12 а҆донан] om. S / = 62 *L*'' Tht. 13 протяжен҃нѣн] = S / τεταγμενους *II*-449 14 и҆ сътренн҃ѣн] om. S 967 147 106 / (※ *O*) και τους συντριβομενους (συντετριμμενους 62 *L*'' Tht.) rel. 15 н] αὐτούς S 16 є҆гїпетска] Βαβυλῶνος S 23 и҆] pr. καὶ προνομεύσει τὴν προνομήν αὐτῆς S 25 є҆гда да́мь] = S / + με 46-449 25-26 простреть] = S / εκτενω *L*-403* 26 є҆гїпеть] γῆν Αἴγυπτον S / = 967 29-30 ѳдинос на десате] = S / δεκατω Tht.

λέγων:

2 Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος αὐτοῦ: Τίνι ὡμοίωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου;

Ἐπειδὴ τῇ μακροθυμίᾳ εἰς δέον οὐκ ἠθέλησε χρήσασθαι, ἀλλὰ τὸν τῦφον καὶ τὴν ἀλαζονείαν ἔχων ἐπέμενε, κατ' ἐρώτησιν αὐτῷ προσφέρει τοὺς λόγους. Εἰπὲ, φησὶν, ὦ τῆς Αἰγύπτου βασιλεῦ, τίσι σαυτὸν ἀπεικάζεις; καὶ τίνι νομίζεις ἐοικέναι τῶν βασιλέων; [...]:

3 Ἰδοὺ Ἀσσοὺρ κυπάρισσος ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ καλὸς ταῖς παραφυάσι, καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, καὶ πυκνὸς τῇ σκέπῃ, καὶ εἰς μέσον νεφελῶν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ.

Τῷ τροπικῷ πάλιν κέχρηται χαρακτῆρι, καί φησι τῶν Ἀσσυρίων τὸν βασιλέα τῇ ἐν τῷ Λιβάνῳ φυομένῃ κυπαρίσσῳ ἐοικέναι, κατά τε τὸ μέγεθος τοῦ ὕψους, καὶ τὸ πυκνὸν καὶ ἀμφιλαφὲς τῶν ὑπηκόων, καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῶν [...] στρατηγῶν: παραφυάδας γὰρ τούτους ἐκάλεσε. Τὸ δὲ, "Εἰς μέσον νεφελῶν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ," οὐ μόνον ὑπερβολικῶς κατὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων ἰδίωμα τέθεικεν (εἰώθασι γὰρ πολλοὶ λέγειν, ὅτι Ὁ δεῖνα ἕως τῶν νεφελῶν ὑψώθη), ἀλλὰ καὶ τῶν λογισμῶν αὐτοῦ τὴν ἀλαζονείαν ἐξέφηνεν [...]:

4 Ὕδωρ ἐξέθρεψεν αὐτὸν, ἡ ἄβυσσος ὕψωσεν αὐτὸν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγε κύκλῳ τῶν φυτῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ συστήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου.

Ὕδωρ δὲ καὶ ἄβυσσον τὰ ἄπειρα ἔθνη τὰ ὑπ' αὐτοῦ δουλωθέντα προσηγόρευσεν, ἃ τὸν δασμὸν καὶ τὸν φόρον, καθάπερ τινὰ ἀρδείαν τῇ στρατείᾳ προσφέροντα, οἷόν τινα φυτὰ ἐξέθρεψε, καὶ παρεσκεύασε τὰ ταύτης συστήματα, τουτέστι, τὰ στρατιωτικὰ συντάγματα, ἀποσταλῆναι εἰς πάντα ξύλα τοῦ πεδίου, ἀντὶ τοῦ, τοὺς μηδέπω χειρωθέντας, μηδὲ δουλωθέντας, ὡς καὶ τούτους ὑπηκόους γενέσθαι.

5 Ἕνεκεν τούτου ὑψώθη τὸ μέγεθος αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ ἐκεῖθεν ἐπλατύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ ὑψώθησαν αἱ παραφυάδες αὐτοῦ ἀφ' ὕδατος πολλοῦ ἐν τῷ ἐκτεῖναι αὐτόν.

Τοῦτο, φησὶν, αἴτιον αὐτῷ καὶ τῆς ἀλαζονείας, καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐγένετο: παρὰ γὰρ μυρίων ἐθνῶν τὴν ἀρδείαν δεχόμενος, σὺν ταῖς παραφυάσιν ηὐξήθη.

6α Ἐν ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ, φησὶν, ἐνόσσευσε πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Διὰ τούτου τοὺς λογικωτέρους τῶν ἀνθρώπων, καὶ οἱονεὶ πτηνοὺς παρεδήλωσε.

6β Καὶ ὑποκάτω τῶν κλάδων αὐτοῦ ἐγέννα πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου[1]**.**

Τὰ βάρβαρα δὲ τῶν ἐθνῶν διὰ τούτων ἐσήμανε θηριώδη ὄντα, καὶ τὴν ψυχὴν χαμαίζηλα [...]:

---

[1] Ez 31:6α-β et comment. segm. transp.

1 гк҃а҃, 2 сн҃а҃ ѵк҃а҃. **рѣци къ фараѡ̀ цр҃ю̀ ег҃ѵпетскѵ· ѝ къ мно-**
2 **жьствоу е҆го· комоу са съпо̂бн самъ, въ высотѣ свое҆и̑·**
3 С҆ламаже трѣпѣнїа бж҃на не раун прїатн· нж҃ велнѵѣнїе ѵ҃е҃а҃
4 ѝ прѣзорїе ѝмы· прѣбываа҆ше· сё сло́во ꙗ҆ко ѝ въпраша-
5 ж҃ и̑ гл҃ѣть· рѣци гл҃а҃· ѡ̑ цр҃ю ег҃ѵпетскъ, къ комѹ са прн-
6 лагае҆шн· ѝан ѵто са мнншн· 3 Се а҆соурь кїпарїсь· въ ѵ҃к҃а҃
7 **джбравѣ доброъ ѿра́сльмн· ѝ высо́кь велнѵїемъ· ѝ ѵастъ**
8 **кро́вомъ· ѝ срѣдѣ ѡ҆блаки бы҆ власть е҆го·** Пакы прѣмѣ- ѵ҃е҃а҃
9 ненїемъ сло́воу гл҃е́ть· а҆снѳїнска цр҃ѣ· къ кїпарїсоу ве-
10 лнѵїемь прнлагажн высотоа· ѵастоа повннѝыа е҆го на-
11 рнуа· ѝ лѣпотж воевѡ̂ е҆го ѿрасльмн нарнуеть· прнтуе-
12 а҆ же по ѡ҆быѵѣю ѵл҃ю, высотж е҆го до ѡ҆блакъ нареуе· сн҃
13 въсѣ̂ велнѵїе ꙗ҆влѣ҆ѣть ѝ прѣзорїе· 4 Вода́мн въскрѣмн н̑, ѵ҃к҃а҃
14 **бе҆зна̂а възне́се, ѝ рѣкы е҆а прнведе· ѡ҆кр҃ть садовь е҆-**
15 **го· ѝ съставь е҆а ѝспоустн· въсѣ дрѣвеса полскаа̑·**
16 Вода́ ѝ бе҆зньныа стра́ны нареуе· порабощенныа̀ нмъ· ѵ҃к҃а҃
17 а҆же да́нь даа́хж воемь е҆го· ꙗ҆ко ѝ напаа̀нїе прнна́шаа҆хж·
18 ѝ ꙗ҆ко ѝ сады въскрѣмншж а· съставы же во́ны̀мн воа̀
19 е҆го нареуе· а҆же ѝспѹстн на дрѣвеса· рекжше на стра-
20 ны, ѝ повнныа сътворншж· 5 Сего дѣлъ възнесе ве- ѵ҃к҃а҃
21 **лнѵїе е҆го, паче въсѣхь дрѣвѣ̂ полскы̀н· ѝ ѿтждоу рашн-**
22 **рншж са въа̀ е҆го· ѝ възнесошж ѿрасл҃ї его ѡ̑ воды мно́-**
23 **гы, е҆гда са протаже·** Сё бысть е҆моу по прѣзорїю ѵ҃к҃а҃
24 е҆го ѝ велнѵѣнїю· ѡ̑ многь бо стра́нь напаа̀нїе прїе-
25 мла· съ ѿтра́сльмн възра́сте· 6а Въ ѿтрасле҆хь е҆го възгнѣ- ѵ҃к҃
26 **жнншж са въса птнца нбны̀а· ѝ по̂ вѣтвьмї его, ра-**
27 **жа̂а҆хж въсн звѣрїе по́лстнн̑·** Птнцамн съмысль- ѵ҃к҃
28 нѣ̀ншжа̑ ѵл҃ы нарнуеть· ꙗ҆ко ѝ крнлаты сжщж· а҆
29 звѣрмн ѝноа҆зынныа стра́ны назнамена· ꙗ҆ко ѝ звѣ-
30 рн сжщж· ѝ ѡ̀ земны̀й мыслящж:~

1-2 гаа҆ ка҆ in margine sinistro

14 е҆а] а Щ

1-2 къ множьствоу] τῷ πλήθει S / προς το πληθος *L''* Tht. 6 а҆соурь] Ассоур S / σουρ V 7 доброъ] pr. καί S / = Arm. ѿра́сльмн] ταῖς παραφυάσι S / εν ταις παρ. 46 7-8 ѝ высо́кь велнѵїемъ· | ѝ ѵастъ кро́вомъ] καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει S 967 / και υψηλος τω μεγεθει και πυκνος τη σκεπη *L''* Tht; transp. (※ *O*) rel. 8 ѝ] om. S *C''*-86-239' 106' / = rel. 14 прнведе] ἤγαγε S / ηγαγον *ll* 14-15 е҆го] = S / om. 538 15 въсѣ] pr. εἰς S 21 ѿтждоу] om. S 22 ѝ възнесошж ѿрасл҃ї его] om. S 967] = (※ *O*) rel. 23 е҆гда са протаже] om. S / (※ O^{-Q} εν τω εκτειναι (κτειναι Q*) αυτον *O' L''* 26' 239 Tht. 25 ѿтрасле҆хь] = S / παραφυαδες 48 25-26 възгнѣ҆жншж са] = S / ενοσσευσε(ν) *L'* Tht. 26-27 раа̑а҆хж] = S / εγεννα *L''* Tht.

6γ Ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ κατῴκησε πλῆθος ἐθνῶν.
Καὶ ὅπερ ἄνω διῃρημένως εἶπε καὶ τροπικῶς, τοῦτο ἐνταῦθα [...] καὶ σαφῶς προστέθεικε. Σκιὰν δὲ αὐτοῦ, καὶ παραφυάδας, καὶ κλάδους, οὐ μόνον ὑπάρχους καὶ στρατηγούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν ἐθνῶν ἡγεμονεύοντας [...].
7α Καὶ ἐγένετο, φησί, κάλλος ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐτοῦ.
Διδάσκει δὲ ἡμᾶς τὸ τοῦ πλήθους καὶ ὁ μακάριος Δανιὴλ, ἑκατὸν εἴκοσι σατράπας εἰρηκὼς ἐσχηκέναι τὸν Δαρεῖον, τὴν τοῦ Βαλτάσαρ διαδεξάμενον βασιλείαν. Εἶτα καὶ τοῦ πλήθους τὴν αἰτίαν διδάσκει:
7β Ὅτι ἐγενήθησαν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ὕδωρ πολύ.
Πανταχοῦ γὰρ, φησὶν, ἐκτείνας τὰς ῥίζας, καὶ πολλὴν ἀρδείαν δεξάμενος, τοὺς κλάδους τούτους ἐξέθρεψε. [...],
8α Κυπαρίσσῳ, φησὶν, οὐχ ὑπερῆραν αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ[1]. [...]
8β Καὶ πίτυες, φησὶν, οὐχ ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτοῦ, καὶ ἐλάται οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ.
Οὐ μόνον δὲ αὐτὸς, φησὶ, περιφανέστερος τῶν ἄλλων ἐγένετο βασιλέων, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου κλάδοι καὶ παραφυάδες, πολλῷ τῷ μέτρῳ νενικήκασι, καὶ τῷ ὕψει, [...] τοὺς τῶν ἄλλων ἐθνῶν βασιλέας. [...]:
8γ Πᾶν ξύλον ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτοῦ,
9α διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐτοῦ[2].
Κάλλος δὲ τὸ ὁρώμενον λέγει, τὸ περὶ τὸ σῶμα, ἁλουργίδα, στεφάνους, θρόνους λιθοκολλήτους, δορυφόρους, ἀσπιδοφόρους, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα λαμπρύνειν οἶδε κατὰ τὸ ὁρώμενον τοὺς βασιλέας: λέγει τοίνυν, ὅτι οὐδεὶς ἐξισώθη αὐτῷ τῶν τηνικάδε τῆς γῆς βεβασιλευκότων: προστίθησι δὲ ὅτι καὶ ζηλωτὸς ἐγένετο πᾶσιν ἐκείνοις.
9γ Ἐζήλωσε γὰρ αὐτὸν, φησὶ, πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ[3]. [...]
10 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν ἐγένετο μέγας τῷ μεγέθει, καὶ ἔδωκε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἰς μέσον τῶν νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, καὶ εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆναι αὐτόν.
11α Καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησε τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ.
Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, οὐκ ἠρκέσθη τῇ κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἡγεμονίᾳ, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐμοῦ τῇ ἀλαζονείᾳ ἐχρήσατο, "παρέδωκα αὐτὸν, φησὶν, εἰς χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν." Λέγει δὲ τὸν Κῦρον: [...] τὴν τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων κατέλυσε βασιλείαν. [...] "Ἄξια γὰρ, φησὶν, ὑπέμεινεν ὧν ἠνόμησε". [...]. Εἰ δέ τις ἀκριβῶς συνιδεῖν ἐθελήσειεν, εὑρήσει καὶ τὸν κοινὸν

[1] Ez 31:7α-8α et comment. segm. transp.
[2] Ez 31:9β om.
[3] Ez 31:8γ-9β et comment. segm. transp.

6b **Пô сѣнїа его вьсеа҃н сѧ вьсе множьство стра́нско·** ѵ҃ѯа҃.
Сѫже сѵвыше прѣмѣненїемь сло́ва ре҃ше· сё нїнѣ ꙗ҆снѣе ѵ҃ѯа҃.
пр҃ложн· сѣнь бо и҆ ѿрасл҃ї его· воєво́ды и҆ кнѧзѧ нарн-
ѵеть· и҆ старѣ҆ишины стра́нскы· 7 **И҆ бы́сть добрь вь вы-** ѵ҃ѯв.
сотѣ его, множьства дѣлъ вѣтвнї его· ꙗ҆ко бышѫ
коренїе его вь во́дѣ мносѣ· 8a **и҆ кїпарнсь, и҆ не вьзвн-**
гнѫшѫ сѧ на҆ нимь вь ран бж҃нї· Сё множьство и҆ да- ѵ҃ѯг.
нїи́ль сказаѣть ·р҃· и҆ к҃· воєво҆ и҆мѫщь· по том же и҆ вн-
нѫ множьства сказаѣть гл҃ѧ· ꙗ҆ко и҆ коренїе напаи҆-
є҆мо· просѣавшн вѣѧ и҆ вьскрьмневшн· 8b **И҆ ворове,** ѵ҃ѯг.
непрнклоннн вѣ҆хь его· и҆ є҆ллїе, не бы҆ прнклонно
ѿрасл҃ехь его· Не тъѵїѧ бо са́мь бы҆ славнѣн, и҆нѣ
цр҃нї· нѫ и҆ кнѧзї его и҆ воєводы, велнкоѧ мѣроѧ и҆
высотоѧ· сѫдолѣшѫ и҆ и҆нѣ стра́нь цр҃емь· 8c **Вьсе дрѣ-** ѵ҃ѯѧ.
во є҆же вь ран бж҃нї, не бы҆ прнклонно емѫ вь добро-
тѣ его· 9 **множьства дѣлъ вѣн его добрь сътво́рн·**
и҆ вь множьствѣ его· и҆ вьзревновашѫ є҆мѫ вьсѣ дрѣ-
веса, пнщѫ раи҆ бж҃на· Добротѫ тѣлеснѫѧ гл҃ѣть, ѵ҃ѯа.
и҆ ѕтварь цр҃кжа҆· гл҃ѣть оу҆бо, ꙗ҆ко нинктоже не бы҆ є-
мѫ тъѵень цр҃ь земныи҃· ꙗ҆влѣ҆ѣт же, ꙗ҆ко и҆ ревновањїе
бы҆ вьсѣмь тѣмь· 10 **Того дѣлъ сё гл҃ѣть а҆донан гь·** по- ѵ҃ѯѳ.
неже бы҆ велнкь велнчїемь· и҆ да́сть вла́сть своѫ вь сръ-
дѫ ѡ҆блакъ· и҆ вьзнесе сѧ ср҃це его вь высотѣ его· и҆ внд҃ѣ
є҆ѓа҆ сѧ вьзнесе· 11a **и҆ прѣда҃ и҃ вь рѫцѣ кнѧза странска· и҆ съ-**
творн пагѵбѫ є҆го по неѵьстїю его· Сламаже не довлѣ є҆м҃ ѵ҃ѯє.
вла́сть на ѵ҃цѣхъ· нѫ сътворн и҆ на мнѣ прѣзорїе· вь рѫ-
цѣ кнѧза стра́нска прѣда́мь и҃· се же ѣ҆сть кїрь· сн҃и цр҃тво
а҆снрїнско, и҆ вавнлонско разорн· и҆ прнр҃е, ꙗ҆ко по҆бнѣ прї-
а҆· ꙗ҆коже неѵьствова· се же сло́во а҆ще хощеть по и҆стннѣ
кто разоумѣтн· то ѡ҆врѧщѣ҆ ꙗ҆ко дїавола· гл҃ѣть ѡ҆вщаа҆г҃

---

1 пô сѣнїа] ἐν τῇ σκιᾷ S / εν δε τη σκια 46; = A"-106' вдсе] = S / om. Tht. 6 вь] = S / ὡς *II* и҆$_1$] om. S / = 967 *O' cII*-239' кїпарнсь] + οὐ τοιαῦται S / = Syh^{mg} *L''* Tht. 6-7 и҆ не вьзвн҃гнѫшѫ сѧ] om. S / ουχ υπερηραν αυτον Syh^{mg} *L''* Tht.; ουκ εγενεθησαν A"-106'-239'-403' 11-12 вѣ҆ѣхь его... | ѿрасл҃ехь его] transp. S / = *L''* Tht. 16 добрь сътво́рн· и҆] om. S / = (※ 449) *L''* 17 вь множьствѣ его] om. S / (※ 449) εν τω πληθει των κλαδων αυτου *L''* вьзревновашѫ] = S / εζηλωσεν *O*-147' *L'*-V *cII*-86 410 Tht. вдсѣ] om. S / = *O*-62 *L''* 86^{mg} 403' Tht. 18 пнщѫ раи҆] transp. S / = 967 *O*$^{-Syh}$-62 *L''*$^{-46}$ 106' Tht. 21 а҆донан] om. S 967 / = A"-403'-410 62 *L''* Tht. 22 да́сть] ἔδωκας S / = 88 *L''* Tht. своѫ] σου S / αυτου *L''* Tht. 23 и҆ вьзнесе... его] om. S / και επηρθη η καρδια (το πνευμα pro η καρδια 46) αυτου επι (εν Tht.) τω υψει αυτου Syh^{mg} *L''* Tht. 24 кнѧза] = S / αρχοντων 46 24-25 сътворн] = S / εποιησαν V-46 25 по неѵьстїю его] om. S / = 62 *L''* Tht.

3-4 cf. Dan 3:2-3 7-10 cf. Dan 4:7-12; 6:1

τῶν ἀνθρώπων ἀλάστορα, τὸν τοῦ Θεοῦ δυσμενῆ καὶ πολέμιον διάβολον διὰ τούτων παραδηλούμενον, ὃς καλῶς καὶ ἀγαθῶς δημιουργηθεὶς [...].
11β **Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἐγώ.**
12α **Καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν, καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων.**
[...] οἱ ἐκ τῶν ἐθνῶν, τῷ θείῳ κηρύγματι πεπιστευκότες, παντελῶς αὐτὸν ἐξωλόθρευσαν, καὶ πρόῤῥιζον αὐτοῦ τὴν τυραννίδα ἀνέσπασαν, καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἔνθα πρότερον εἶχε τὰ τεμένη καὶ τοὺς βωμούς [...].
12β **Καὶ ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσον οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς γῆς.**
Κλάδους δὲ αὐτοῦ καὶ στελέχη τὰ [...] εἰδωλεῖα προσηγόρευσεν, ἐξ αὐτοῦ δεξάμενα τὰς τῆς ἱδρύσεως ἀφορμὰς [...].
12γ **Καὶ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτοῦ πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, καὶ ἠδάφισαν αὐτόν.**
Γνόντες γὰρ αὐτοῦ τὴν ἐξαπάτην, οὐ μόνον ἔφυγον αὐτοῦ τὴν δεσποτείαν, ἀλλὰ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους κατήνεγκαν [...].
13 **Ἐπὶ τῇ πτώσει αὐτοῦ ἀνεπαύσαντο πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ.**
Εἴ τις γάρ, φησί, [...], καὶ εἰς οὐρανὸν ἔχων τῆς διανοίας τὸ ὄμμα, εὐφραίνεται θεωρῶν αὐτοῦ τὴν κατάλυσιν, καὶ τῆς ἀσεβείας τὴν γύμνωσιν. Καὶ οἱ πρότερον δὲ θηριώδεις κατὰ τῶν τούτου κλάδων ὁρμήσουσι, καὶ τὰ τῶν εἰδώλων οἰκείαις χερσὶν ἀνασπάσουσι τεμένη: ταῦτα γὰρ στελέχη ὠνόμασεν.
14α **Ὅπως ἂν μὴ ὑψωθῶσι τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐ μὴ δῶσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν νεφελῶν, καὶ μὴ ἱστῶνται ἐν τῷ ὕψει αὐτῶν πρὸς αὐτὸν οἱ πίνοντες ὕδωρ.**
Ὁ τούτου, φησίν, ὄλεθρος, καὶ ἡ τῆς δυναστείας αὐτοῦ κατάλυσις, ὄνησις ἔσται τοῖς ἄλλοις [...]: ὁρῶντες γὰρ τὰ τούτῳ συμβάντα, οὐκ ἀνέξονται ὑπὲρ τὴν ἀξίαν φρονήματι χρήσασθαι: οὐδὲ πειραθήσονται ἁρπάσαι ἀρχὴν τὴν μηδαμόθεν προσήκουσαν [...].
14β **Ὅτι πάντες ἐδόθησαν εἰς θάνατον.**
Οὐ γὰρ μόνον αὐτὸς ὁ διάβολος, ἀλλὰ καὶ οἱ [...] δαίμονες, τὴν πανωλεθρίαν ὑπέμειναν [...]: ἱκανὰ γὰρ καὶ τὰ εἰρημένα διδάξαι, ὡς οὐ μόνον περὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἐῤῥέθη τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν ἐκείνῳ ἐνεργήσαντος [...].
14γ **Εἰς γῆν βάθους, φησὶν, ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων ἐπαγομένων εἰς βόθρον**[1]. [...]
15α **Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κατήχθη εἰς ᾅδου, ἐθρήνησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος, ἐκάλυψε καὶ ἐπέστησε τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, ἐκώλυσε πλῆθος ὕδατος.**
Ἄβυσσον δὲ ἐκάλεσε τὰ ὑπήκοα ἔθνη, συστρατεύοντα μὲν αὐτῷ, θρηνοῦντα δὲ οὐ τὴν ἐκείνου σφαγὴν, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν ἧττάν τε καὶ ἀναίρεσιν. [...]

[1] Ez 31:14α-γ et comment. segm. transp.

Към л. 295б

28 множьствоу тв ligatura
2 нїй lege н cf. αυτον
10 разорншѫ н] разорншѫ Щ

врага ѹ҃ѵ҃ѣ· сътвореннѝ б҃гъ, прѣдорїемь своѝ злѣ бы҃·
11b И҃ ижгнахь нѝ, ѧзь· 12a ѝ **потрѣбнша ѝ тоужѝнѝ расыпателїѥ·**
wповрьгошж ѝ на горы҃· До дїавола гл҃ѣть рѣкы· сего wврь-
гошж҃ страны вѣровавшжѫ бж҃ню сн҃оу· ѝ истрѣбншж ѝ,
ижь себе ис корене· ѝ поврьгошж ѝ на горахь· идеже прѣже
коуминрнница бѣшж, ѝ трѣбища· 12b И҃ **въ всѣхь дъбрѣ҃**
падошж вѣтвї его· ѝ сътрышж҃ wраслї ѥго· на вьсемь
полн земнѣмь· Вѣтвьми ѝ wрáсльми кѹминрь нарнѹ҃ѥ·
w дїавола прїѧ̀мше ѹтвьрьжѥнїе· 12c И҃ **сънидошж w покр҃-**
ва ѥго· вьсн лю҃ѥ земнн-ѝ разорншж҃ н· И҃ разоумѣвше ль-
сть ѥго, не тъчїа вѣжашж влады҃ства ѥго· нж ѝ само-
го попрашж равно земан· 13 **◊ паденїн ѥго поучáть вьсѧ**
птнца нб҃ныа· ѝ w вѣáхь ѥго бышж всн звѣрїе по-
лсцнѝ· Порáуáт сѧ вьсн, имѧщен оумъ нискыѝ· ѝ вн-
дѧще расыпанїе ѥго· ѝ wбнаженїе неѹ҃ствїа ѥго· ѝ слу-
жившеѝ ємѹ прѣж҃е, оустрѣмят сѧ на вѣ҃ ѥго· се же
сж҃ кѹминрн· 14 И҃**коже да сѧ не вьзвысать вьсѣ дрѣвеса ѩ-**
же въ водѣ· ѝ не дадж҃ влáстн своѥ҃ срѣдѣ wблáкъ· ѝ не
станжть въ высотѣ ѝ҃ къ немоу пїѧщен водж҃· ѩко вьсн
wданн бышж въ сы҃рть· въ земла глбнны срѣдѣ сн҃овъ
ѹ҃ѵ҃ь· съводнмь въ пропáсть· Сѐ пагѹба ѝ разоренїе снлы
ѥго, на оуспѣхь бждеть ѝнѣмъ· виджще бо тѣ· не наѹьнж҃
урѣсь достоанїа, санóмъ величѣтн сѧ· дїавол же ѝ бѣ-
сн вьсн прѣданн бышж пагѹбѣ· се же довлѣѣть сказанїа·
ѩко не w навоухоходоносорѣ глѣть тъчїа· нж и w сдѣла-
вшнѝмь въ нѣмь безаконїа вьсѣ дїаволѣ· 15a Сѐ **гл҃ѣть ѧ-**
донан г҃ь· въ н҃же дн҃ь съведет сѧ въ ѧ̆дъ, плака сѧ· безнаѧ̆
покры ѝ, ѝ напоустн рѣкы ѥѧ· ѝ вьздранѝ҃ множьствоу вѣ·
Безнжж҃ нарéче, повнѝныа страны· воюжщ҃ съ нимъ, ѝ
плауѧщ҃ сѧ· не по исъченїн wного, нж҃ своѥ҃го ижбненїа·

---

2 ѝ ижгнахь нѝ, ѧзь] om. S / και (om. Syh) εξεβαλον αυτον εγω (εξω 46; om. *O*-62') *O*-62' *L''* Tht. расыпателїѥ] + ἀπὸ ἐθνῶν S 3 wповрьгошж] pr. και S / = Q 6 ѝ] om. S / = *L''* Tht. 7-8 съгрышж҃... земнѣмь] = S / συνετριβησαν V 9 й сънидошж] = S / om. V 10 ѥго] αὐτῶν S / = *O* (Syh^{txt}) *L''* 534 Tht. земнн] τῶν ἐθνῶν S / = *L''*$^{-449}$ 130' Tht. 12 ὁ паденїн] ἐπὶ τὴν πτῶσιν S / εν (επι V-449 Tht.) τη πτωσει *L''* Tht. ѥго] = S / + επι (και επι 538) των κλαδων αυτου *L'* поучáть] ἀνεπαύσαντο S / ανεπαυσατο *L''*$^{-449}$ 87-86 вьсѧ] = S / om. *L'* 13 бышж] = S / εγενετο *L''*$^{-46}$ Tht. 13-14 полсцнѝ] = S / του ουρανου V 17 вьздысать] + ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν S 18 ѝ$_1$] = S / om. *ll* не дадж҃] οὐκ ἔδωκαν S / = *L''* Tht. 18-19 ѝ не станжть] καὶ οὐκ ἔστησαν S / = *L''*$^{-46}$ Tht.; και μη ιστωνται και ουκ εστησαν 46 19 немоу] αὐτά S 967 *O* (Q*)-62' 130 / = rel. пїѧщен] pr. πάντες S ѩко] om. S / = (※) *O*$^{-Q}$-62 *L''* Tht. 20 земла глбнны] γῆς βάθος S / = A''-106' *L''* 534 Tht. 21 съводнмь] πρὸς καταβαίνοντας S / = *L''*; απαγομενων Tht. 26-27 ѧдонан] om. S 967 46 / = A''-106'-403' 62 *L''*$^{-46}$ Tht. 27 съведет сѧ] κατέβη S / = *L''* Tht. плака сѧ] = S / επενθησαν 46 27-28 безнаѧ̆... напоустн] αὐτὸν ἡ ἄβυσσος, και ἐπέστησα S 967 / αυτον η αβ. και επεστησεν (ανεστησα 239') 26 239' 544; επεστησα επ αυτον την αβυσσον και εκωλυσα A-106' *O* (Q^{txt}); αυτον η αβ. εκαλυψε(ν) (εκαλεσεν Q$^{(mg)}$; και εκλαυσεν V) και επεστησε(ν) (απεστησε *ll*; επανεστ. 46) Q^{mg}-62' *L''* Tht. 28 вьздранѝ] = S / εκωλυσε(ν) *L''*$^{-46}$ Tht.^{p}; εκωλυσα 46; εκυκλωσεν Tht.^{p}

20-21 cf. Dan 5

Ἐκώλυσε πλῆθος ὕδατος·" τουτέστιν, Οὐκέτι σοι πέμπειν τοὺς φόρους ἀνέξεται.

15β Ἐσκότασεν ἐπ' αὐτὸν ὁ Λίβανος, πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ' αὐτὸν ἐξελύθη.

Λίβανον δὲ οὐ τὸ ὄρος καλεῖ, ἀλλὰ τὴν τῆς βασιλείας πυκνότητα, καὶ ξύλα [...], τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας [...], ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ Ναβουχοδονόσορ, τὰς τῆς οἰκουμένης βασιλείας, ἐπὶ δὲ τοῦ διαβόλου, τὰς νοητὰς καὶ ἀσωμάτους δυνάμεις.

16α Ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτοῦ, φησὶν, ἐσείσθη τὰ ἔθνη, ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ᾅδου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.

Ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ τοῦτο γεγένηται. Καὶ γὰρ τοῦ Βαβυλωνίων βασιλέως ἀναιρεθέντος, ἡ φήμη [...] τὰ ὑπήκοα διετάραξεν ἔθνη· καὶ τοῦ διαβόλου καταλυθέντος [...] τὰ ἔθνη, καὶ μετέστη ἐκ τῆς προτέρας ἐξαπάτης, εἰς τὴν τῶν σωτηρίων δογμάτων ἀλήθειαν. [...]

16β Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, φησὶν, ἐν γῇ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς, καὶ τὰ ἐκλεκτὰ, καὶ τὰ κάλλιστα τοῦ Λιβάνου, πάντα τὰ πίνοντα ὕδωρ.

17α Καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ κατηνέχθη μετ' αὐτοῦ εἰς ᾅδου, σὺν τοῖς τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας.

Κατωτάτην δὲ γῆν, καὶ λάκκον, καὶ βόθρον, ἐπὶ μὲν τοῦ Ναβουχοδονόσορ τὸν θάνατον προσαγορεύει [...]. Λέγει τοίνυν, ὅτι τούτων κἀκείνων κοινωνήσουσιν οἱ παραδυναστεύοντες τῆς ἀπωλείας: [...] Οὐ μόνον δὲ, φησὶν, οἱ ὑπ' αὐτοῦ, οἱ χειροτονηθέντες ἄρχοντες καταλυθήσονται, ἀλλὰ καὶ

17β Τὸ σπέρμα αὐτοῦ, οἱ κατοικοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπώλοντο.

Ὁ γὰρ Βαλτάσαρ, σπέρμα ὢν καὶ υἱὸς τοῦ Ναβουχοδονόσορ, οὐκ εἰάθη διὰ τὴν πολλὴν ἀσέβειαν εἰς γῆρας ἐλάσαι, ἀλλὰ μεσοῦντος ἤδη τοῦ τοῖς ἀνθρώποις ὡρισμένου χρόνου παρεδόθη σφαγῇ. [...]

18α Τίνι ὡμοιώθης ἐν δυνάμει, καὶ ἐν δόξῃ, καὶ ἐν μεγέθει, ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς; Κατάβηθι, καὶ καταβιβάσθητι μετὰ ξύλων τῆς τρυφῆς εἰς γῆς βάθος.

Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, οὐκ ἐβουλήθης ὁμοιωθῆναι τοῖς ἅμα σοι φυτευθεῖσι ξύλοις, ἀλλὰ τῷ φυτουργῷ, μετὰ τούτων τῶν ξύλων, τῶν ταὐτά σοι πεφρονηκότων, προστάττω σε ἀποῤῥιφῆναι, καὶ εἰς τὸ τῆς γῆς ἀποῤῥιφῆναι βάθος. [...]

18β Ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων κοιμηθήσῃ μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας.

ѧ̀ ѥ̀же ре́ѵе· вꙁвранн̑ мноⷢꙁтвоу во̂· ꙗ̀влѣеть ꙗ̀ко кꙁ
семоу не дадѧть тебѣ данн, повнн̀нн̀н тебѣ· 15b **Сꙑмрꙁѵе** ѵ̄пѳ
ѧ ѡ̀ не́мь дⷢбрава· н̀ вꙁсѣ дрѣва по́лскаѧ ѡ̀ не́мь рⷭлабншж̑·
Дⷢбравж, не горскжж̑ нарнуеть· нж мноⷢꙁтво цр̂тва, ѵ̄пѳ
н̀ дрѣве̂· н̀ кнѧѕѧ сжщжа по̂ нимь· се же ѥ̀гда гл̑е́ть ѡ̀ на-
воуходоносорѣ· то раⷯоумѣтн ѡ̀ сжщнн̑ властехь по̂ нн̄·
16a **Ѡ̄ глаⷭа паденїа ѥ̀го, потрⷭсѫт ѧ стра́ны· ѥ̀гда свожа̂ сꙁ-** ѵ̄пз
вожа̂ѧхж· н̀ вꙁ а̀дꙁ сꙁ-ходѧщнн̀ѥн вꙁ потокꙁ· Н̀ сѐ ѡ̀бою̀ ѵ̄пг
ѐсть раⷯоумѣтн· н̀ ѡ̀ дїаволѣ, н̀ ѡ̀ навоуходоносорѣ· ꙋбї-
ѥ̀ноу бо цр̄ю вавїлонскоу· вꙁсѧ повнн̀ныа страны ѥ̀мꙋ
вꙁмⷢтошж ѧ· дїаволоу же рⷭсыпавшоу ѧ· стра́ны пр̄-
стжпншж ѿ прѣльстї его, вꙁ сп̑наа̀ оу̀ченїа· 16b Н̀ **оу̀тѣша-** ѵ̄пѧ
ѧхж н вꙁ ⷯемлн долѣшнїн· вꙁсѣ дрѣвеса пнщж н̀-ⷯбра-
ннаа̀· н̀ доⷠраа дⷢбравы· вꙁсѣ пнѧщаа̀ во́дж· 17a **н̀ та бо сꙁве-**
дошж ѧ сꙁ нимꙁ вꙁ а̑дꙁ· сꙁ ꙗ̀ⷯвꙁныимн ѿ мечъ· Нжнжа̀ ѵ̄пѧ
ⷯемлѧ н̀ потокы· пропа́сть ѡ̀ навоуходоносорѣ гл̑е́ть же·
ꙗ̀ко сего повн̀нннн̑· ѡ̀ного прнн̀мжть печѣль сꙁ нимꙁ·
не тꙁчїа бо кнѧѕї его рⷭсыплѧт ѧ, нж н пло̂ ѥ̀го·
17b Н̀ **пло̂ ѥ̀го, н̀ жнвжщен по̂ кровомь ѥ̀го· срѣдѣ жнⷯнн погыбнж̑·** ѵ̄пѳ
Ⓐалтасар' бо сн̑ь навоуходоносо́рь· многа безаконїа дѣлѣ ѵ̄пѳ
не сꙁстарѣ ѧ· нж̑ прѣполовнвь своѧ жи́знь ꙋбїень бы̑·
18a **Ко̑мꙋ прнклонень бы̑, сн́лоѧ н̀ славоѧ н̀ велнчїемꙁ· вꙁ дрѣ-** ѵ̄пѕ
вѣ̑ пи́щный̑· сꙁлѣзн сꙁннди сꙁ дрѣве̑ пи́щж, вꙁ глж-
бнн ⷯемнжа· Ѯлмаже не хотѣ тꙁчень бытн дрѣвесе̑· ѵ̄пѕ
сꙁ нимнже н̀ногдоа вꙁсажѐнь бы̑· нж̑ самомꙋ саднтѐ-
лю тꙁчень ѧ творншн· сꙁ тѣмн дрѣвесы сꙁнндешн·
ꙗ̀же тоже̑ сꙁмысланшж ѥ̀же н̀ ты̑· сꙁ тѣмн вꙁлѣⷯешн вꙁ
глⷠбннж ⷯемнжа̀· н̀ вꙁврꙁжень бⷢдешн· 18b Ср̀дѣ не- ѵ̄пз
ѡ̀брѣⷯанн̀ныи̑ оу̀сꙁпнешн сꙁ ꙗ̀ⷯвꙁныимн· н̀ мечемꙁ· н̀
тако фараѡ̀ вꙁсе мноⷢꙁтво крѣпостї его· гл̑е́ть а̀донан гь̑:~

7-8 свожа̂ сꙁвожа̂ѧхж err. redupl. cf. κατεβίβαζον

2 сꙑмрꙁѵе] pr. καὶ S / = A^{ixl}-26-410-544 Tht. 3 не́мь$_1$] = S / αυτους 763 н̀] om. S / = 967 62 764-403' 7 глаⷭа паденїа] = S / transp. L^{-36} ѥ̀го] = S / + και (+ της 48) πτωσεως αυτου 48-*II*; om. 231 ѥ̀гда] = S / οτι *L'* (51*)-46 8 потокꙁ] βόθρον S 967 / λακκον rel. 13 долѣшнїн] om. S 967 *cII* / κατωτατω 88; = *L''* Tht.; κατω rel. 14 н̀ доⷠраа] om. S / και τα (om. 48*) καλλιστα *O*-62' *L''* Tht. н̀ та бо] αὐτοί S / και αυτα *L''* Tht. 14-15 сꙁведошж ѧ] κατέβησαν S / = *L''* Tht. 19 н̀$_2$] οἱ S жнⷯнн] + αὐτῶν S / = 490 22-23 сн́лоѧ... пи́щный] om. S / = (※ *O*) εν δυναμει (ισχυι *O*) και εν (om. 36) δοξη και εν μεγεθει (μεγαλειοτητι *O*-62; η εν μεγεθει και εν δοξη pro και εν δ. και εν μεγ. 46) εν τοις (om. 46) ξυλοις της τρυφης *O*-62 *L''* Tht. 23 сꙁннди] pr. και S / = 46 410 23-24 глⷠбннж ⷯемнжа] transp. S 29 н̀$_1$] om. S 30 тако] οὐτος S 86^{mg} 233 / = rel. вꙁсе] pr. καί S а̀донан] om. S / = *L''* Tht.

Τὸ δὲ ἀπεριτμήτων, οὐ περὶ τοῦ σώματος, ἀλλὰ περὶ τῆς καρδίας λέγει: οἶδε γὰρ οὐ μόνον ἡ Καινὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ Παλαιὰ Γραφὴ, περιτομὴν καρδίας [...]: Ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἀλαζονείαν περιτεμεῖν οὐκ ἠθέλησας, ἀλλ' ἐναπέμεινέ σοι τὸ τῆς ἀλαζονείας περίττωμα, ταὐτὰ πείσῃ τοῖς ταῦτα δεδρακόσιν. Εἶτα συμπληροῖ τὸ νόημα:

18γ Οὕτω Φαραὼ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος[1].

Εἰρηκὼς γὰρ ἄνω: [...] καὶ διηγησάμενος τὰ κατὰ τὸν Ἀσσύριον, εἶτ' οὖν Βαβυλώνιον, ἐπήγαγε τό: "Οὕτω Φαραὼ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ." [...]

32:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

2 Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ: Λέοντι ἐθνῶν ὡμοιώθης σὺ, καὶ ὡς δράκων ὁ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐκεράτιζες αὐτοῖς ποταμοῖς σου, καὶ ἐτάρασσες ὕδωρ τοῖς ποσί σου, καὶ κατεπάτεις τοὺς ποταμούς σου.

Καὶ τούτου πάλιν τὴν ἀλαζονείαν κατηγορεῖ καὶ τύφον, καὶ λέγει αὐτὸν ἐζηλωκέναι τοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ δράκοντος τὴν ὑπερηφανίαν. Ἐδιδάχθημεν δὲ τοῦτον εἶναι τὸν διάβολον, τὸν πάλαι ποτὲ τῶν ἐθνῶν πικρῷ καὶ ἁλμυρῷ ἐνδιαιτηθέντα φρονήματι [...]: λέγει δὲ αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι καὶ λέοντι ὁμοιωθῆναι: λέοντα δὲ τῶν ἐθνῶν βασιλεύοντα τὸν Κύριον μεμαθήκαμεν [...]. Λέγει τοίνυν: Ὅτι ἐπειράθης ὁμοιωθῆναι τῷ τῶν ἐθνῶν λέοντι, παραπλησίως τῷ δράκοντι τῷ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἀλαζονικὸν κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων ἀνεδέξω φρόνημα, θαῤῥῶν τῷ ποταμῷ καὶ ταῖς τούτου διώρυξιν, ὡς μὴ δεόμενος μὴ νέφων, μηδὲ ὑετοῦ, μηδὲ τῆς ἄνωθεν προνοίας καὶ κηδεμονίας [...][2].

3β Περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκτυά μου ἐν ἐκκλησίᾳ λαῶν πολλῶν, καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου.

Ἁρμοδίως καὶ μάλα προσφόρως τῷ ποταμῷ ἀγκίστρου καὶ δικτύων ἐμνημόνευσεν: ἡρμήνευσε δὲ καὶ ταῦτα εἰρηκώς: "Ἐν ἐκκλησίᾳ λαῶν πολλῶν." Οἷον γάρ τινι δικτύῳ, τῇ στρατείᾳ τῶν πολεμίων, καὶ καθάπερ τινὶ ἀγκίστρῳ, τῷ ἐμῷ βουλήματι ἀγρεύσω σε καὶ θηρεύσω σε, δίκην ἰχθύος.

4 Καὶ ἐκτενῶ σε, φησὶν, ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πεδία πλησθήσεταί σου, καὶ ἐπικαθιῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμπλήσω ἐκ μέσου σου πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς.

5 Καὶ δώσω τὰς σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐμπλήσω ἀπὸ τοῦ αἵματός σου τὰ πεδία.

6 Καὶ ποτισθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῶν προχωρημάτων σου ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ φάραγγας ἐμπλήσω ἀπὸ σοῦ.

---

[1] Ez 31:18γ et comment. segm. transp. (sp. pag. anteriorem).

[2] Ez 32:3α om.

1 Неѡвръзаннꙗ не пазти дѣлѣ гл҃ѣть· не ср҃ца· ѝ пръваа̀-
2 го бо завѣта, ѝ новаа̀го нарнчеть· нже сѫ́ть непокорн-
3 внѝ ср҃цы· гл҃ѣть оу̀бо къ фараѡ̀ рекыѝ· є̀лмаже не ѡ̀бр̾-
4 за пръзорїа· нѫ̀ ѡ̀ставї є въ себѣ· се вы кажеть творѧ-
5 щѧ̀ тако· по сем же сконнаваѣть разоумъ· сказавь бѡ̀
6 сѣвыше злобн цр҃ѣ вавїлонска· рече бо тѣ̀ къ фараѡ̀, ѝ
7 въсе мнѡжьство є̀го· 32:1 И҃ бы̑ въ вторын на десате дн҃е· рѣ ѝ-
8 дмь прѧ̀ѧ· ꙗко сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃ѧ, 2 сн҃е чл҃ѣ· примѝмъ плач҃ь
9 **до цр҃ѣ є̀гїпетска, ѝ речеши емꙋ· лѣвоу стра́нскоу спо̑бн-**
10 **са· ꙗко зминѝ нже въ мѡ̀рѣ· ѝ водѣ́ше ро́гы въ рѣкы̑ твои̑·**
11 **ѝ матѣ́ше водж ногама твоѝма· ѝ попираа́ше рѣкы**
12 **твоѧ·** И҃ семоу пакы ѡ̀ пръзорнѝ поѣ̀млеть· гл҃ѣт же· ꙗко
13 въсплѣ́каѣши пръзорїю· нже въ мѡ̀рѣ зминѝ· се же е̑сть
14 дїаволъ· съ бо пръ́же пръльстїѧ горкоѧ, ꙗко ѝ слано̑
15 мо́ремъ напоѝ страны· гл҃ѣт же· ꙗко ѝ лѣвоу са спо̑бнль
16 є̀сн власти̑ѧ· лѣвомь же г҃а слышимь нарнчема въ кнгы̑·
17 рече же є̀моу· ꙗко покоушаѣши са спо̑бнти лѣвоу стра́н'-
18 скоу· ꙗко ѝ змїю мѡ̀рскоу· ѝ пръзрншн бы̑ всѣ̑· оупо-
19 ва рѣвѣнцами своѝми· ꙗко не трѣбоуѧ, нн дж̑а нн
20 ѝного строѝа ѿ вышнѣ́го· 3 Сѣ̑ гл҃ѣть а̀донан г҃ь· ѝ възло-
21 **жѫ на тѧ̑ сѣть своѧ· въ-зведенни̑ люди̑ мно́гь· ѝ ѝзвед**
22 **та а̀доѧ своє̀ѧ·** Ѿ҃ъ лѣпотѫ сѣти нарече ѝ адж· е̑лма-
23 же нарече и въ водѣ жневщѧ· рече же· въ ѝзведенїи̑ лю-
24 дни̑ мно́гь рекѫще· ꙗко ѝ сѣтми та ѡ̀бложѫ воѝ мно́-
25 гы· ѝ ꙗко ѝ а̀доѧ, моѝмь повелѣнїемъ оу̀ловлѧ та·
26 4 И҃ **прострѫ та на́ земли· ѝ полѣ напазнѫт са тебе· ѝ по-**
27 **сажѫ на тебѣ въсѧ птица нб҃ныѧ· ѝ насыщѫ ѿ ѹ҃рѣслъ**
28 **твои̑ всѧ звѣри земныѧ·** 5 ѝ повръгѫ пазти твоѧ̀ на
29 **горы̑· ѝ напоѧ полѣ ѿ҃ кръве твоє̀ѧ·** 6 ѝ напитаѣ́т са зе-
30 **млѣ ѿ҃ гноѧ твоє̀го на горы̑· ѝ дъбри напазнѧ ѿ҃ тебе·**

8-9 гл҃ы̑ л҃в in margine sinistro 10 твои̑ тв ligatura

1 не] ἀλλά

7 бы̑] + ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει S въ вторын на десате] δωδεκάτῳ S / δεκατω Tht. дн҃ь] μηνί S 9 цр҃ѣ] pr. φαραω S / = Tht. 10 ꙗко] pr. καὶ σύ S нже] ὁ S / om. 36* въ$_2$] om. S / = *L''* 130 Tht.^{P} 12 твоѧ] = S / om. 46 20 а̀донан] om. S / = A''-403'-410 *L''* 21 сѣть] = S / δακτυλια *II* своѧ· въ-зведенни̑] om. S 967 / (※ *O*) μου εν εκκλησια rel. 26 земли] = S / + επι προσωπον του αγρου καταβαλω σε 449 ѝ$_2$] om. S / = Tht. 26-27 посажѫ] = S / επικαθαριω 96 27-28 ѿ҃ ѹ҃рѣслъ твои̑] om. S 967 / εκ (+ μεσου vel μεσων Tht.) σου rel. 28 земныѧ] = S 147 *L''* 534 410 Tht. / + πασης 967; pr. (※ Q) πασης rel. 29 полѣ | ѿ҃ кръве твоє̀ѧ] ἀπὸ τοῦ αἵματός σου πάσαν τὴν γῆν S / transp. *L''* Tht. 30 твоє̀го] + ἀπὸ τοῦ πλήθους S ѝ] om. S / = 62 *L''* Tht.

1 cf. Ier 9:26 13 cf. Is 27:1 16 cf. Gen 49:9

Ὅταν, φησὶν, ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀγρευθῇς [...] ἄταφος μενεῖς, καὶ ἐμπλήσεις τὰς τῶν θηρίων καὶ τὰς τῶν ὀρνέων γαστέρας: οἱ δὲ τοῦ αἵματος ὀχετοὶ, καὶ τῆς σηπεδόνος οἱ ἰχῶρες [...], καὶ τὰ πεδία, καὶ τὰ ὄρη πληρώσει.
7 Καὶ κατακαλύψω τὸν οὐρανὸν ἐν τῷ σβεσθῆναί σε, καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ: ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ σελήνη οὐ μὴ φανῇ τὸ φῶς αὐτῆς.
8 Πάντας τοὺς φωστῆρας τοῦ οὐρανοῦ συσκοτάσω ἐπὶ σοὶ, καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν σου, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Οὐ φύσει ταῦτα λέγει γεγενῆσθαι, ἀλλὰ τῇ τῶν ἀνιωμένων διαθέσει: οἱ γὰρ ἐν συμφοραῖς ὄντες νυκτὸς ἀφεγγεστέραν τὴν ἡμέραν ὑπολαμβάνουσι: καὶ τοῦτο διδάσκων ἔφη: "Καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν σου:" οὐκ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Εἰ δέ τις λέγει, καὶ σκότος τῷ ὄντι ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γεγενῆσθαι κατὰ τὸν πολέμου καιρὸν, τοῦ Θεοῦ δεικνύντος, ὡς αὐτὸς τοῖς Βαβυλωνίοις εἰς τιμωρίαν τῶν Αἰγυπτίων ἐχρήσατο, τῆς εὐσεβοῦς διανοίας οὐχ ἁμαρτήσεται.
9 Καὶ παροργιῶ καρδίαν λαῶν πολλῶν, ἡνίκα ἂν ἀνάγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς τὰ ἔθνη, εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνως.
10 Καὶ στυγνάσει ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐν τῷ ἐκσπάσαι με ῥομφαίαν μου κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, προσδεχόμενοι τὴν πτῶσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας πτώσεώς σου[1].
Τῆς αἰχμαλωσίας σου, φησὶ, γινομένης, οἱ μὲν τῆς προτέρας σου μεμνημένοι θρασύτητος ἀνηλεεῖς περὶ σὲ φανήσονται: οἱ δὲ θρηνήσουσι, καὶ ἀνιαθήσονται, ἐκ τῶν συμβεβηκότων σοὶ τὰ καταληψόμενα αὐτοὺς κακὰ τεκμαιρόμενοι[2]. Εἶτα διδάσκει, ὡς ἦξει μὲν τῶν Βαβυλωνίων ἡ στρατεία ἔχουσα προμάχους ἀριστέας τινάς: τούτους γὰρ ἐκάλεσε γίγαντας. Καὶ ἅτε δὴ τῶν ἐθνῶν ἁπάντων ὄντες ὠμότεροι, δίκας σε, φησὶν, ὦ Αἴγυπτε, τῆς ὑπερηφανίας εἰσπράξονται[3] [...].

[1] Ez 32:11-15α om.
[2] Haec ad Ez 32:11-12 se referunt.
[3] Haec ad Ez 32:13-15α se referunt.

1 Ѓгда ратьныи҃ми ѡуловѧтъ сѧ· бе҃з гроба лѧжеши· и̓ на-
2 сытѧтъ птица, и̓ звѣрыа а̓тробы· и̓ теченїа кр҃зве тво-
3 е҆ѧ и̓ гноѧ, напл҃нѧт сѧ полѣ и̓ го́ры, съ дъбрьми·
4 7 И̓ покрыа нб҃о е҆г҃а ѡу҃гаснеши· и̓ помраѹа звѣ҃зды его· слн-
5 нце въ ѡ҃блацѣ покрыа· и̓ мц҃ь не просвѣтитъ свѣта
6 своего· 8 въсѣ свѣтила сн҃ѹнаа̀ помраѹа на тѧ̀· и̓ да́мь тьмѫ
7 на зе҃мла твоѫ г҃лѣть а҃донан г҃ь· Ѱе вещїа семѫ г҃лѣть бытн·
8 нѫ ѡу҃ложенїемь пеѹ҃ьныи҃мъ· сѫщеи̓ бо въ пеѹ҃ьли· тъ-
9 мнѣ̀ишнѭ дн҃ь, но́щи мнатъ· а̓ е҆же ре́че· тьмѫ да́мъ на
10 зе҃мла твоа· сїѧ тьмѫ и̓ѧви бу҃ въ вр҃ема сѣуа· вавїло-
11 нѣнми на мѫченїе е҆гїптѣнемъ· 9 И̓ разгнѣваѫ со҃ца
12 мно́гь· е҆г҃а и̓зведѫ плѣнниκы твоа въ страны въ зе-
13 мла· е҆ѧже ты не позна· 10 и̓ ѡуныли бѫдѫ страны многы
14 по тебѣ· и̓ цр҃е к҃ ѡу҃жастїѧ ѡужаснѫт сѧ· въне҃а и̓-
15 зваѣкѫ мечь пр҃ѣ̀ анцемъ к҃· уаѫще паденїа к҃· ѿ дьне
16 паденїа твоего· Сё г҃лѣть плѣненїю твое҆мѫ бывшю·
17 помнна̀ще твоѫ пр҃звѫ̀ лютость· бе҃зъ мц҃ти тебѣ
18 бѫдѫть· а̀ дроуѕнѭ въспла҃ѹат сѧ по тебѣ· и̓ въспекѫ-
19 т сѧ ѡ̓ налегшнѭ пеѹ҃лехь тебѣ· уѣ̀ще и̓ сѭ, и̓ тыи҃е
20 злобн пр҃ѩтн· по том же сказа҃ѣть, ꙗко прнн҃дѫть вое
21 вавнлонсцн· нмѫще помощнникы доблыа· и̓ соуровѣ̀-
22 шѫ сѫщѫ въсѣ̀ стра́нь· сѫ̂ творѫще нлн казнн, твое҆ѭ
23 е҆гїпте пр҃зорїю· 11 И̓ко сё г҃лѣть а҃донан г҃ь· мечь ц҃р҃ь
24 вавїлонска, прнн҃деть тебѣ· 12 съ мечемь шоудъскомъ·
25 и̓ поражѫ кр҃пость твоа, расыпателе въсн стра́нъ·
26 и̓ погоубѧть ѡуко́рнзнѫ е҆гїпетскѫ· и̓ съкр҃ушнт сѧ
27 въсѣ кр҃пость е҆го· 13 и̓ ѿмѫ въса скоты е҆го ѿ воды
28 мно́гы· и̓ не възмѧтеть е҆ѧ нога ч҃ловѣ· и̓ стопа скотїа
29 не стѫпнть на нея̀· 14 тако тогда пр҃емлъкнѫть воды
30 е҆го· и̓ р҃ѣкы к҃ ꙗко и̓ масло потекѫть· г҃лѣтъ а҃донан г҃ь·

2-3 твое҆ѧ тв ligatura 3 linea propter corrupturam chartae non finita est

1 ратьныи҃ми err. redupl. cf. πολεμίων

4 нб҃о | е҆г҃а ѡу҃гаснеши] transp. S / = *L''* Tht. 5 въ] = S / om. 46 покрыа] καλύψω S / εκκαλυψω 46 6 въсѣ... на тѧ̀] πάντα τὰ φαίνοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ S / παντας τους φωστηρας του ουρανου στυγνασω (συσκοτασω *III* Tht.) επι σοι (om. επι σοι 46) *L''* Tht. 7 твоѫ] = S / om. *II* а҃донан] om. S / = *L''* Tht. 12 мно́гь] pr. λαῶν S / = 88 13 ѡуныли бѫдѫ] στυγνάσουσιν S / δακρυσει 46 91^{mg} 13-14 страны многы | по тебѣ] transp. S 14 ѡу҃жастїа] = S / + (※ O^{-Q}) επι σε 36 въне҃а] ἐν τῷ S / εκ τω V*; pr. και 36 14-15 и̓звѣкѫ] πετασθῆναι S / εκπετασαι με 36-*II*-46; = *L'*-46 Tht. 15 мечь] + μου S пр҃ѣ̀] ἐπί S / κατα *L''* Tht. 23 а҃донан] om. S / = A''-403'-410 *L''* Tht. 24 мечемь] μαχαίραις S / = *II* 25 въсн стра́нъ] ἀπὸ ἐθνῶν πάντες S 27 ѿмѫ] ἀπολῶ S 28 нога ч҃ловѣ] + ἔτι S 62' 46; + ουκετι 967 *L''*-46; pr. ετι A'-403'-410; = rel. 29 тако] = S / om. 449 30 е҆го] αὐτῶν S потекѫть] πορεύσονται S / = V а҃донан] om. S 967 62' / = rel.

9-10 cf. Is 13:10; Ioel 3:30-31

Λέγει δὲ, ὅτι τὴν μὲν ἰσχὺν αὐτῶν καταλύσουσι, καὶ αὐτοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἀπάξουσι, τὰ δὲ κτήνη λῃΐσονται, καὶ ἐπὶ χρόνῳ πολλῷ ἀθόλωτον τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥεῖθρον μενεῖ, μήτε κτήνους αὐτὸ, μήτε ἀνθρώπου ταράττοντος, διὰ τὴν [...] ἐρημίαν: καὶ ὅτι παυσάμενοι τοῦ τῇδε κἀκεῖσε μετοχετεύεσθαι αἱ διώρυγες, ὡς ἔλαιον, φησὶ, πορεύσονται [...]. Ταῦτα δὲ, φησὶν, ἔσται ἐρημίας αὐτὴν καταλαβούσης [...].

15β Καὶ γνώσονται, φησὶν, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος[1].

Τῇ γὰρ πείρᾳ τῶν κακῶν [...] διδαχθήσονται, καὶ τὴν ἐμὴν ἐπιγνώσονται δεσποτείαν. Εἶτα λέγει, ὅτι καὶ

16β Αἱ θυγατέρες τῶν ἐθνῶν (λέγει δὲ τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας) θρηνήσουσιν αὐτὸν, ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, θρηνήσουσιν αὐτὸν, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος

[...] τὴν προτέραν εὐπραξίαν λογιζόμεναι, καὶ τὴν ἐξαπιναίως γενομένην ὁρῶσαι μεταβολήν.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

18α Υἱὲ ἀνθρώπου, θρήνησον ἐπὶ τὴν ἰσχὺν Αἰγύπτου, καὶ κλίνων πάρελκε αὐτόν.

Τῷ λόγῳ, φησὶ, τῆς προφητείας ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτὸν παρακλίνων, καὶ ἀπὸ τῶν βασιλείων θρόνων παράσυρον αὐτὸν, καὶ καταβίβασον.

18β Καὶ καταβιβάσουσι τὰς θυγατέρας αὐτῆς, τὰ ἔθνη, νεκρὰς εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς, πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον.

Θυγατέρας πάλιν τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας καλεῖ, ἃς λέγει θανάτῳ παραδοθήσεσθαι: βόθρον γὰρ τὸν θάνατον ὠνόμασεν [...].

19 Ἐξ ὑδάτων εὐπρεπῶν κατάβηθι, καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων[2].

Ἡ πάλαι, φησὶ, τοῖς ποταμίοις ὕδασιν ἐντρυφήσασα, καὶ ἐκ τῶν ἐκείνοις φυομένων καρπῶν εὐπρέπειαν δεξαμένη, μὴ περιτεμοῦσα δὲ τὴν τῆς καρδίας ἀσέβειαν, τοῖς παραπλησίοις σοι κοινώνησον τῆς σφαγῆς[3]. [...]

21 Καὶ ἐροῦσί σοι οἱ γίγαντες οἱ ἐν βάθει βόθρου: Γίνου: τίνος γὰρ κρείττων εἶ; Κατάβηθι, κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων ἐν μέσῳ τραυματιῶν μαχαίρας.

[...] Ἐροῦσί σοι οἱ ἐν δυνάμει περιφανεῖς γεγενημένοι, καὶ πάλαι τεθνεῶτες: τούτους γὰρ ἐκάλεσε γίγαντας: Γίνου, τουτέστιν, ὁμοίως ἡμῖν νεκρός:

---

[1] Ez 32:16α om.

[2] Ez 32:20 om.

[3] Haec ad Ez 32:20 se referunt.

15 **Є҆гда да́мь є҆гїпеть въ пагоубѫ· и҆ ѡ҆пустѣ́ють до конца**
є҆а· є҆гда расѣ́ѫ въса жнеѫщѫ́ на неи҃· и҆ оу҆вѣдать ꙗ҆-
ко а҃зъ е҆смь г҃ь· 16 **плауь е҆сть, и҆ въсплаует са по немъ· и҆ дъ-**
щери стра́нскы въсплауат са по не́мъ· и҆ по въсеи҆ силѣ
є҆го въспла́уат са, гл҃ють а҆донан г҃ь· С҃амы ꙋ҃кы и҆ скоты, ꙋ҃ог
пѣ҃нать и҆ ѿведѫ́· и҆ въ много врѣма не възмѫтит са
вода и҃· нн ꙋ҃коу нн скотоу не възмѫщаѫ́щоу, ѡ҆пъстѣ-
нїа дѣлѣ зе́мли· рѣ҃въница въса поидѫть тихо ꙗ҆ко
и҆ ма́сло· се же бѫдеть е҆г҃а ѡ҆пустѣнїе ѡ҆бидеть· и҆
и҆скоушенїемь бе҃ накажѫт са· и҆ оу҆вѣдать мое вл҃ы-
ство· по том же гл҃ють плаканїе дщерь· се же сѫ́ть
градн, и҆ весн ѡ҆кр҃тьнаѫ́· помнаѫщѫ е҆го прѣвое҆
благ҃ожитїе· видѫще вънезаа́пь прѣмѣненїе е҆гѡ·
17 **И҆** вы҃ въ еторе на десате а҃ето, прѣвааго мц҃а· въ е҃і дн҃ь· вы҃ ꙋ҃да
сло́во г҃ие къ мнѣ гл҃а· 18a сн҃е ч҃ло. плачи са ѡ҆ крѣпости е҆- ꙋ҃да
г҃ипетскѣ· **и҆ прѣкланѣѫ прѣведи и҃·** С҃ло́вомь веди и҃
ѿ строанїа е҆го· и҆ ѿ сла ц҃рка прѣвлѣщи и҃, и҆ сведи·
18b **И҆ сведѫть дщерї его страннїи, въ глѫбинѫ земнѫю·** ꙋ҃г
въходѫщимь въ пропа́сть· Дщерми грады и҆ весн нарн- ꙋ҃г
ѵеть· а҆же гл҃ють прѣдати см҃ти· пропастїа бо см҃т'
нарнѵеть· 19 **ѠѺ во҃ лѣпы҃и сълѣзи· и҆ лѫжеши съ неѡ҆брѣ-** ꙋ҃г
заннымн҃ми, 20 **сред҃ѣ и҆звѣзны҃и· меѵемь падѫть съ ни́мъ·**
и҆ оусъпнеть въсь крѣпость е҆го· Къ е҆гїптоу гл҃ють ꙋ҃г
ре́кы· и҆же прѣ҃ше прїа пи́щѫ ѿ во҃ добры҃и· и҆ пло҃ ѿ ны҃
прославаѫ· и҆ ты҃ не ѡ҆брѣза неѵьстїа сѫ́ца своего· прни-
ми см҃рть, съ тацѣмнѫ́е· ѝмже бѣ прнклонень·
27 **И҆ рекѫт' тн щоудове· бѫдн кого бо оу҆нни҃ е҆сн сълѣзи,** ꙋ҃г
лѧsн съ неѡ҆брѣзанны҃ми· сред҃ѣ и҆звѣны҃и меѵемъ·
И҆ рекѫть тн слоужившен сила прѣ҃ше· нїнѣ же ѹмерш҃е· ꙋ҃г
сїѫ бо нар҃е щоудми· сни҃ рекѫть тн· бѫдн ꙗ҆ко и҆ мр҃твецъ·

---

16 ведн] τῆς προφητείας 17 сла lege прѣстола cf. θρόνων

1 ѡ҆пустѣ́ють] ἐρημωθῇ S / = 46 до] pr. ἡ γῆ S 2 оу҆вѣдать] = S / γνωσεσθε *L'*-46 3 е҆смь г҃ь] = S / transp. 46 въсплаует са] θρηνήσεις S / = A''-106'-239'-403' Syh^{txt}-62' *L''* 3-4 и҆ дщери... не́мъ] = S / om. 96* 4 не́мъ] + ἐπ' Αἴγυπτον S 5 е҆го] = S / αυτων *L*$^{-36}$ въсплаѵат са] + αὐτόν S / = 764-130 а҆донан] om. S / = *L''* Tht. 14 второе на десате] = S / δεκατῳ 763-449 Tht.^{P} прѣваа́го мц҃а] = S / εν τω πρωτω μηνι *L''* (om. εν) Tht. 16 и҆ прѣкланѣѫ прѣведи и҃] om. S / = 62' *L''*-46 Tht. 18 дщерї его] transp. S / = *L''*-46 Tht. страннїи] τα ἔθνη νεκράς S 21-22 ѿ во҃... неѡ҆брѣзанны҃ми] om. S 967 / (※ *O* 449) εξ υδατων (-τος 46) ευπρεπους (-πων *L*-613 Tht.; -πως 534-403$^{c\ vid}$ 410) καταβηθι (-βηση *II*) και κοιμηθητι (-θηση Q-*o L'*-V) μετα απεριτμητων rel. 23 е҆го] = S / αυτων 46 27 щоудове] + ἐν βάθει βόθρου S бѫдн] om. S 967 / = rel. сълѣзи] + καί S / = *L''*-46 Tht.

25 cf. Ier 9:26

τίνος γὰρ κρείττων εἶ, ὅτι πειρᾶσαι εἶναι ἀθάνατος; [...]
22α Ἐκεῖ Ἀσσοὺρ, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ, πάντες τραυματίαι ἐκεῖ ἐδόθησαν. Καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐν βάθει βόθρου, καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ περικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ.
Τίς, φησὶν, ἐγένετο πολυθρύλλητος, ὡς τῶν Ἀσσυρίων ὁ βασιλεύς; Ἀλλ' ὅμως, φησὶ, καὶ οὗτος ἐδέξατο τοῦ βίου τὸ τέλος, καὶ πᾶσα αὐτοῦ ἡ στρατεία τῆς τελευτῆς αὐτοῦ κεκοινώνηκε.
22β Πάντες οἱ τραυματίαι πεπτωκότες μαχαίρᾳ, οἳ ἔδωκαν τὰς ταφὰς αὐτῶν ἐν μηροῖς λάκκου.
Τὸ εἶδος τῶν τάφων οὕτως ὠνόμασε: προμήκεις γὰρ οἱ τάφοι, καὶ μηροῖς ἐοικότες.
22γ Καὶ ἐγενήθη ἐκκλησία περικύκλῳ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, πάντες οἱ τραυματίαι πίπτοντες μαχαίρᾳ[1].
Τῷ βασιλεῖ γὰρ αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ἐδέξαντο τὴν σφαγὴν, καὶ παρὰ τὸ ἐκείνου σῆμα σφαγῇ παρεδόθησαν. Καὶ ταῦτα, φησὶν, ἔπαθον ἄνδρες,
23α Ἰδόντες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς. [...]
23β λήψονται, φησὶ, τὸν καταισχυμμὸν αὐτῶν σὺν τοῖς καταγομένοις εἰς βόθρον:
γυμνωθέντες γὰρ ἐκείνης τῆς δόξης μετ' αἰσχύνης καταλύσουσι τὸν βίον, τοῖς ὑπ' αὐτῶν σφαγεῖσιν ὁμοίως δεχόμενοι τὴν σφαγήν. Εἶτα λέγει [...]:
24α Ἐκεῖ Αἰλὰμ καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ περικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ, καὶ οἱ καταβεβηκότες ἀπερίτμητοι εἰς γῆς βάθος[2].
Ἔθος ἦν ἐν τοῖς πολέμοις κατὰ τὰ ἔθνη τὰ μνήματα γίγνεσθαι: τοὺς γὰρ οἰκείους συνάγοντες οἱ ὁμόφυλοι μιᾷ παρεδίδοσαν ταφῇ: τοῦτο τοίνυν καὶ ἐνταῦθα δεδήλωκε τὸ Αἰλὰμ ἔθνος πεποιηκέναι [...]. Διδάσκει δὲ ὅτι καὶ ἀπερίτμητοι τὸν θάνατον ἐδέξαντο, οὐδαμῶς τῆς ἀσεβείας ἀπαλλαγέντες. Εἶτα πάλιν εἰρηκὼς, ὅτι οἱ πάλαι πᾶσι φοβεροὶ τὴν οἰκείαν ἐδέξαντο βάσανον, καὶ παραπλησίως τοῖς ἄλλοις ἀπέθανον[3] [...][4]:
25β Ἑκάστῳ περικύκλῳ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, πάντων ἀπεριτμήτων τραυματιῶν μαχαίρᾳ. [...]
26α Ἐκεῖ ἐδόθησαν Μοσὸχ καὶ Θοβέλ[5].

---

[1] Ez 32:22β-γ et comment. segm. transp.
[2] Ez 32:24β om.
[3] Haec ad Ez 32:24β se referunt.
[4] Ez 32:25α om.
[5] Ez 32:26β om.

кого бо оу҃нніѝ є҆сн҃· ꙗ҆ко покꙋша҆е́шꙇ̀ бе-с-мр҃тн сыѝ·
22a **Тоу҃ а҆соу҃р и вьсъ сънемь є҆го· вѣсн ꙗ҆звѣнніѝ тамо сѧ дашм҃·**
и҆ гробъ и҆̀ въ гл҃бнѣ пропастн ѝ· бы҃ сънемь є҆го ѡ҆кр҃ть
гроба є҆го· Кто є҆сть славе́нь бы́лъ· ꙗ҆коже а҆снр҃їи́скъ цр҃ь·
нм҃ ѡ҆бауе ѝ тъ҃ конець жнтїю пр҃їать· ѝ вѣсн вон є҆го·
прнѡ҆бщнш҃ конуѣнїю є҆го· 22b **Вѣсн ꙗ҆звѣнніѝ па҆̂шен ме-**
уемъ· нже дашм҃ гробы своѧ въ стегнѣ до́лꙋ· ѝ бы҃ сънѣ̀
ѡ҆кр҃ть гроба є҆го· вѣсн ꙗ҆звѣнніѝ падаѧщен меуемъ·
Стегнома гро́бь нарнуеть· ла́мбо, тѣмьже ѡ҆бразомь е҃
подальгова́нна· є҆дннь конець пошнплень· ѝ воѝ же є҆го,
вѣсн, такоже ꙗ҆ко ѝ са́мь ѝзвїенн бышм҃· ѝ бли́зь гроба є҆-
моу погребенн бышм҃· 23 **Вндѣвше стра҃ є҆го на земли жн-**
вотнѣ· вѣзмѧть стыдѣнїе ѝ҃· ѝ съ водниь́мѝ въ про-
па́сть· Обнажавше бо тоа сла́вы· съ стоудомь расыпла҃
своа жнзнь· прїемлѧщеѝ съуенныѝ҃ ѝмн· по том же по-
реуе· 24a **Тоу҃ е҆ла́мь, ѝ вѣсѣ сила́ є҆го ѡкр҃ть гроба є҆го· вѣсе**
множѣство є҆го· ѝ вѣсн ꙗ҆звѣнніѝ па҆̂шеѝ меуемъ· ѝ съ-
ходѧщен неѡ҆брѣзанн въ гл҃бннж земльнжа·
Обыуѣн е́сть ратныи́мъ· по своему́ нравоу гробы тво-
рнтн· своа́ бо вѣсн ратннѣ, въ е҆дномь гробѣ погрн-
баѭтъ· тоже ѝ нїнѣ съповѣдаетъ· е҆лемскж стра-
нж сътво́ршм҃· неѡ҆брѣзаны же а нарнуеть· и́мже ѡ-
брѣзашм҃ неуьстїа· ѝ безаконнїа сп̂ць своѝ҃· 24b **Давшен стра҃**
свон, на земли жнвѣ прнаса мжуенїе свое· съ съходѧ-
шнѝмн въ пропасть· 25 **срѣдѣ ꙗ҆звѣныѝ҃·** 26 **тамо сѧ да́шм҃·**
мосо́҃, ѝ фовел'· и вѣсѣ сила́ гроба є҆го· вѣсн неѡ҆брѣ-
заѝннѝ, ꙗ҆звѣнн ѿ меуѣ· давшен стра҃ своѝ земли жнв҃·
27a ѝ оусъпошм҃ съ шоудмн· па̂шнѝмн сѧ ѿ вѣка· нже съ-
ндошм҃ въ а҃дъ въ ѡ҆ржжн воиньстѣмъ· ѝ положншм҃
меча своа по̂ вѣзглавїемь свои́мъ· ѝ бышм҃ безаконнна̀ ѝ҃·

---

17 вѣсн] вѣсъ сн Щ

3 є҆го] = S / om. *II* 7-8 нже дашм҃... меуемъ] om. S / (※ *O* 449 86) οι εδωκαν (δεδ. V) τας ταφας αυτης (-των 147 V *cII* Tht.) εν μηροις λακκου (λακκων *L*) και εγενηθη (+ η 46) εκκλησια (+ αυτης 62') περικυκλω (υπερκ. A"; εν μεσω 449) της ταφης αυτου παντες αυτοι τραυματιαι (+ οι *C'*) πιπτοντες (+ εν 449) μαχαιρα rel. 12 вндѣвше] οἱ δόντες S / = 967 Tht. є҆го] αὐτῶν S / = L^{-36} 13-14 вѣзмѧть... пропа́сть] om. S / (※ 449) = 62' *L''*-403' Tht. 16-17 вѣсе множѣство є҆го] om. S / = *L''* Tht. 17 ѝ$_1$] om. S / = 22 Tht. меуемъ] = S / μαχαιραις 46 17-18 съходѧщен] = S / οι καταβεβηκοτες *L''* Tht. съходѧщен неѡ҆брѣзанн] = S / transp. 449 18 гл҃бннж земльнжа] transp. S 24 жнвѣ] + καί S 24-25 съ съходѧшнѝмн] = S / om. *II* 25 ꙗ҆звѣныѝ] = S / + (pro ÷ ※ *L*) εδοθη κοιτη αυτης συν παντι τω πληθει εκαστου (-στω Tht.; om. εδοθη... το πληθει Tht.) περικυκλω (+ αυτου V) η ταφη αυτων (-του παντων 51^{c}-*III* Tht.; + παντων *II*) απεριτμητων τραυματιων μαχαιρα (-ρας *II*) *L''* Tht. 26 сила́] + αὐτῶν περικύκλῳ S є҆го] = S / αυτων 449 вѣсн] + τραυματίαι αὐτοῦ πάντες S / = *C* 26 27 ѿ] = S / om. V 28-29 сънндошм҃] = S / κατηχθησαν *L''* 29 воиньстѣмъ] = S / pr. αυτων *L''*; + αυτων rel. 30 по̂] = S / επι *L'*

22-23 cf. Ier 9:26

Θοβὲλ δὲ καλοῦνται οἱ Ἴβηρες, Μοσὸχ δὲ Καππαδόκαι. Πάλιν δὲ ταὐτὰ εἰρηκὼς, ἃ καὶ περὶ τῶν Αἰλαμιτῶν εἴρηκεν, ἐπήγαγε[1]:

27β Καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

Περιττὰ γὰρ τὰ ὅπλα, τῶν τούτοις κεχρημένων, ἀνῃρημένων.

27γ Καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαι αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὀστῶν αὐτῶν[2].

Δίκας, φησὶ, τῆς ἀσεβείας ἐξέτισαν. Εἶτα καὶ τῆς ἀσεβείας τὸ εἶδος παραδηλοῖ:

27δ Ὅτι ἐξεφόβησαν γίγαντες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ φόβος δυναστευόντων ἐγένοντο ἐν τῇ γῇ τῶν ζώντων[3].

Τοσαύτῃ γὰρ, φησὶν, ἐχρήσαντο ὠμότητι καὶ θρασύτητι, ὡς πᾶσιν ἐπιθεῖναι φόβον, οὐ μόνον τοῖς εὐτελέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπὶ ἰσχύϊ καὶ δυναστείᾳ μεγαλοφρονοῦσι. Διὸ, φησὶ, τοῖς ἀναιρεθεῖσιν ὑπὸ σοῦ καὶ τὴν σφαγὴν ἐδέξω παραπλησίαν. Ταῦτα δ' ὑπέμειναν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη.

29 Ἐκεῖ γὰρ Ἐδὼμ, καὶ βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῆς, οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν αὐτῶν εἰς τραύματα μαχαίρας.

Τουτέστιν, οἱ τῇ ἰσχύϊ εἰς μιαιφονίαν χρησάμενοι. Καὶ τούτους δὲ δείξας ὁμοίως ἀναιρεθέντας, ὁμοίως ἐπήγαγε:

30α Ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρᾶ πάντες αὐτοὶ, πάντες οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἀσσοὺρ, οἵτινες κατήχθησαν μετὰ τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν.

[...] Τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἔφη:

30β Οἵτινες κατήχθησαν μετὰ τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν:

τῷ γὰρ θανάτῳ καὶ ὁ τῆς δυναστείας συγκατελύθη φόβος.

30γ Ἠττηθέντες, φησὶν, ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν,

τουτέστι, γυμνοὶ καὶ ἔρημοι τῆς ἰσχύος ἐγένοντο.

30δ Αἰσχυνόμενοι ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι[4].

Οὐδὲν γὰρ οὕτως αἰσχύνης ἀναπίμπλησιν, ὡς πονηροῦ συνειδότος κατηγορία. Ἀπεριτμήτους δὲ πάλιν ἐκάλεσε τοὺς τῆς ἁμαρτίας μὴ περιτέμνοντας τἀπεριττώματα. Εἶτα εἰρηκὼς, ὅτι ἔλαβον τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον, τουτέστι τὴν τιμωρίαν, ἐπήγαγεν[5]:

31 Ἐκείνους ὄψεται βασιλεὺς Φαραὼ, καὶ παρακληθήσεται ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, τραυματίαι μαχαίρας Φαραὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος:

32 Ὅτι ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς, καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων τραυματιῶν μαχαίρας Φαραὼ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Εἰς ἐκείνους γὰρ, φησὶν, ἀφορῶν ὁ Φαραὼ μείζους

---

[1] Ez 32:27α om.

[2] Ez 32:27β-γ et comment. segm. transp. (sp. pag. anteriorem).

[3] Ez 32:28 om.

[4] Ez 32:29-30δ et comment. segm. transp.

[5] Ez 32:30ε om.

на костѣ̑ н̑· Т҃ѡвелѧи ивери нарнчеть а̀ мосохѡ̑· капа-
докы тоѫже гл҃еть· є̀же и ѡ̀ є̀лампт҃ѣ рекы· не трѣбѣ ѡ-
ржжїе ѝзвїеномь сѫщемъ· ѝмже би трѣбоватн ѡ̀ржа-
жїа· ка́знь бо неѹьстїа своє́го прїѧшѫ· по сем же ѝ неѹь-
стїе ѝавлѣа̀ть· 27b И҃ко оу̀страшншѫ ѫзди, въ жнтнѝ сво-
є̀мъ· ѝ стра̑ сна́ныѝмъ на земли жнвѫщнѝмъ· Т҃олнко
соуровство ѝ лютость сътворншѫ· ѝако на вса̀ възло-
жнтн стра̑· не тъчїа же меншнѝмъ· нѫ ѝ крѣпкыѝ-
мъ ѝ сна́ныѝмъ· того дѣлъ такжѫ̀е смр҃ть прїѧтъ·
ѝакоже прїѧшѫ ѝзвїеннѝ тобоа̀· сеѫ̀е же ѝ по̂аса̀ ѝ ны
стра́ны· 29 Тоу҃ є̀домъ ѝ ц҃рт҃внѣ є̀го· ѝ въсн кнаsн а̀соуро-
вн· давшен крѣпость своѫ на ѝазвѫ меуьнжа̑· 30 тоу҃ кна-
sн съверсцнѝ въсн· ѝ въса̀ воєводы а̀соуровы· нже въ-
веденн бышѫ съ ѝазвънынѝмн съ страхомъ нхъ, ѝ съ крѣ-
постїа̀ н̑· стыдѧще са̀ ѯсѣпошѫ неѡ̀брѣзанн· снѝ ѝа-
звьныѝмн меуьмн· ѝ прїаса̀ ѫжденїе своє̀· съ съхода-
шнѝмн въ пропа́сть· Сѐ ѐсть сътворнвшен крѣпостї-
а̀ оубон· ѝ сїа же оу̀казавъ такоѫ̀е ѝзбнены· сего дѣ-
лъ ѝ рече· съведенн бышѫ съ ѝазвънымн, ѝ съ страхѡ̑
своѝмъ· смр҃тна бо расыпа са̀ ѝ насиаїа стра̑· ѝ ѿнемо-
гше ѿ крѣпостн, наsн бышѫ ѝ съ стоудомъ· ннутоже
бо не напазнѣ̀ѣть стыдѣнїа· ѝакоже съвѣдѣнїа зла̀
хѯла· неѡ̀брѣзаны же пакы нарнче· неѡ̀брѣзавшнѝ
грѣ̑ ср̂ца своє́го, по сем же ре́че, ѝако прїа ѫжѫ своа̀·
ѝакоже ѝ ннн безаконннцн· 31 Ты҃ оузрѣвь ц҃рь фараѡ̀
ѝ оу̀тѣшнт са̀ ѡ̀ въсен крѣпостн нѝ фараѡ̀шн· ѝазвъ-
ннѝ меуемъ ѝ въсѣ сна̀ а̀го· гл҃еть а̀донан г҃ь· 32 ѝако да-
стъ стра̑ своѝ на земли жнвѣ· ѝ оусѣпнеть срѣдѣ не-
ѡ̀брѣзанныѝ, ѝазвьныѝ меуемь фараѡ̀· ѝ въсе множъ-
ство є̀го гл҃еть а̀донан г҃ь· Ты вндѣвь фараѡ̀, болшѫ

6-11 vers. 28 om. 15 снѝ] μετά

5 οὐστραωνσωζ] = S / εξεφοβηθησαν *II* 5-6 жнтнѝ своє̀мъ] γῇ ζωῆς S 407 / τη ζωη 967; = rel. 6 ѝ стра̑... жнвѫщнѝмъ] om. S / (÷ *L*) και φοβος δυναστευοντων εγενοντο (εγενετο 36-763^{c}-46) εν (om. *II*) τη γη των ζωντων 62' *L''*-403' Tht. 11 є̀домъ] є̀до́ѳησαν S 967 Q^{mg}-Syh^{mg} / = rel. ѝ ц҃рт҃внѣ є̀го· ѝ въсн] om. S 967 / (※ *O*) και (om. 88 V Tht.^{P}; + μοσοχ 62' 449 403') οι βασιλεις (ο βασιλευς pro οι βασ. *L'*-46) αυτης (om. 46) και παντες rel. 11-12 а̀соуровн] = S / αυτης *L''* 12 ѝазвѫ] = S / τραυματα 46 меуьнжа] + οὐτοι μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν, μετὰ καταβαινόντων εἰς βόθρον S 13 въсн· н] om. S 967 / αυτοι *O*-Q 490; (※ Q) παντες αυτοι rel. 13-14 нже... ѝазвънымн] οἱ καταβαίνοντες τραυματίαι S / = *L''*-456 Tht. 14 съ страхомъ] = S / εν τοις οπλοις 46 15 стыдѧще са] om. S / ηττηθεντες απο της ισχυος αυτων αισχυνομενοι *o L''*-456 Tht.; = *O* 16 прїаса] ἀπήνεγκαν S / ελαβον A''-106' *L''*-456 Tht. 25 ц҃рь] = S / om. 46 26-27 фараѡ̀шн... сна̀ а̀го] om. S 967 / (※ *O*) τραυματιαι μαχαιρας (-ρα A''-106' 88-Syh *cII*-239'-403') φαραω και (om. 46) πασα η δυναμις αυτου rel. 27 а̀донан] om. S 967 / = 62' *L''*-456 Tht. 28 своѝ] αὐτοῦ S / αυτων 449 на земли] ἐπὶ γῆς S / επι γην 46-449 28-29 неѡ̀брѣзанныѝ] + μετά S / = 62' *L''*-36-456 Tht. 30 а̀донан] om. S / = 62' *L''*-456 Tht.

1 cf. Gen 10:2 2 cf. Gen 10:22

γεγενημένους, καὶ λίαν δυνατωτέρους, παραψυχήν τινα λήψεται, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ὑπήκοοι: δώσει δὲ ὅμως [...] δίκας, ὅτι πολὺν τοῖς ὑπηκόοις ἐπιτεθεικὼς φόβον, αὐτὸς τὸν ἐμὸν οὐκ ἐδέξατο νόμον, ἀλλ' εἴασε τὴν ψυχὴν ἀπερίτμητον. Οὗ χάριν μετὰ τῶν τοιούτων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ τὰ αὐτὰ αὐτῷ πεφρονηκότες, τῶν ὁμοίως αὐτῷ βεβιωκότων δέξονται τὴν σφαγήν. [...].

33:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

2α Υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου.

Εὐμενὴς ὢν ὁ Θεὸς, ἑαυτοῦ λαὸν καλεῖ τὸν λαόν: διὰ δὲ τὰς παρανομίας ἀποστρεφόμενος, οὐκέτι τῷ οἰκειώσεως ὀνόματι κέχρηται: [...] οὐχ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοῦ προφήτου λαὸν καλεῖ τὸν λαόν.

2β Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς: Γῆ, ἐφ' ἣν ἂν ἐγὼ ἐπάγω ῥομφαίαν, καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνθρωπον ἕνα ἐξ αὐτῶν, καὶ δώσῃ αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπόν:

3 καὶ ἴδῃ ῥομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ σαλπίσῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ σημάνῃ τῷ λαῷ:

4 καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας τῆς σάλπιγγος, καὶ μὴ φυλάξηται, καὶ ἐπέλθῃ ἡ ῥομφαία, καὶ καταλάβῃ αὐτὸν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται.

5α Ὅτι τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται.

Ῥομφαίαν λέγει τὸν πόλεμον, σκοπὸν δὲ τὸν κατάσκοπον: [...] εἰρήνην μὲν τοῖς ἀνθρώποις αὐτὸς παρέχει δι' ἀγαθότητα, πόλεμον δὲ συγχωρεῖ γενέσθαι διὰ τὰς [...] παρανομίας [...]. Ἐὰν τοίνυν [...] ἐκεῖνος θεασάμενος ἐπιοῦσαν τὴν στρατείαν σημάνῃ τῇ σάλπιγγι [...], αὐτὸς μὲν, φησὶν, ἀθῶος ἔσται τὸ ἐγκεχειρισμένον ἔργον πεπληρωκὼς, ὁ δὲ μὴ βουληθεὶς φυλάξασθαι [...] πρόξενος ἑαυτῷ σφαγῆς καὶ αἰχμαλωσίας γενήσεται. Διό φησι: "Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται:"

5β Οὗτος δὲ, ὅτι ἐφυλάξατο, τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ ἐξείλετο[1]. [...]

6 Καὶ ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην, καὶ μὴ σαλπίσῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ μὴ σημάνῃ τῷ λαῷ, καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξηται, καὶ ἐπελθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχὴν, αὐτὴ μὲν διὰ τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἐλήφθη, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω.

Ἐὰν δὲ, φησὶν, ἀμελήσας ὁ χειροτονηθεὶς κατάσκοπος μὴ σημάνῃ τῷ λαῷ τῶν πολεμίων

[1] Ez 33:1-5β et comment. segm. transp.

1 себе бывшжѫ̃ и҃ ѕ҃ло сн҃лнѣ҆ншж· оу҆тѣшенїе мало прї-
2 є҆мєтъ· и҃ съ нн҃мъ вѫсн повнн҃нн҃ его· ѡ҆бауе же є҆млетъ
3 ка҃знь· многыи҃ стра҃ вѫзложивы на повнн҃ыа своа· а҃ мо-
4 є҆го стра҃ха не прнѧ· и҃ неврѣже дш҃ж неѡ҆врѣзанны· то-
5 го дѣлѣ и҃ тѣ҃ съ тацѣмн· и҃ такоже҆ жнвшнн҃мн· прнн҃-
6 мѣ҃ такжже҆ см҃рть· 33.1 И҃ ѣ҃ сабо҃ гн҃е къ мнѣ гла҃, 2 сн҃ѣ чл҃ѣ· ф҃ѕ
7 **гл҃н къ сно҃мъ люи҃н своѭ҃· и҃ реуешн къ нн҃мъ· землѣ на на-**
8 **же а҃зъ а҃ще наведѫ мє҃чь· и҃ поиҵмть люи҃е земла· чл҃ка є҆-**
9 **дного ѿ себе, поставѧть ѭ҃ себѣ стра҃жъ·** 3 и҃ оу҆зрнтъ
10 **мє҃чь грѧдщнѫ на зємлѧ· и҃ вѫстржбнть трѫбоѧ· и҃**
11 **проповѣсть людемь·** 4 и҃ послоушаеть слышавыѫ҃ трѫбж·
12 **и҃ не сѫнабѫднт сѧ· и҃ наи҃деть мє҃чь и҃ постнгнеть ѭ҃, и҃**
13 **крѫвь є҆го на главѣ҆ є҆го бѫдеть·** 5 **ꙗко слышавь гла҃ трж-**
14 **бныи҃, и҃ не сѫнабдѣ· крьвь є҆го на нє҃мь бѫдеть· и҃ тъ**
15 **же ꙗко сѫнабдѣ дш҃ж своа и҃збавн·** М҃нлостнвь сыи҃ ф҃з
16 **бъ** пр҃ѣ҆же своѭ҃мн люѭ҃мн прозываа҆ше жнды· по томь
17 же безаконїа дѣлѣ ѿвращаѧ сѧ ѿ нѭ҃· к томѹ҃ не зове҃
18 своѭ҃· нж проужѧ людн нареуе ѧ· мечем же нарнчеть ра҃·
19 стражемь же блюдщаа҆го· бъ бо҃ своє҆ѧ҃ бл҃готоѧ мнр҃ъ
20 даѥ҆ть чл҃комъ· ратн же попоущаѥ҆ть бывати безаконїа
21 дѣлѣ· сего дѣлѣ а҃ще кто стрѣль вндѣ ратныа, гра-
22 дщж на гра҃· и҃ проповѣсть· то самъ стра҃жь без вины
23 бѫдеть, сконуавь дѣло· а҆ слышавыи҃ гла҃ трѫбны, и҃ не
24 сѫнабдѣв сѧ· самь себѣ ѡ҆врѫщеть см҃рть· того дѣ-
25 лѣ крѫвь є҆го на самомь бѫдеть· 6 И҃ стра҃жь же а҃ще внд҃н ф҃ѕ
26 **мє҃чь грѧдщь· и҃ не вѫстржбнть трѫбоѧ· и҃ проповѣ-**
27 **сть людемъ· да сѧ люи҃е сѫнабдаѭ҃· и҃ нашѐ мє҃чь вѫземѐ-**
28 **ѿ нѭ҃ дш҃ж· та҃ оу҆бо, безаконїа дѣлѣ сврє҆го вѫзма сѧ· а҃ крѫ-**
29 **вї є҆а ѿ ржкы стражевы вѫзыщж·** А҃ще ли небрѣгь по- ф҃ѕ
30 ставенныи҃ стра҃жъ· не проповѣсть людемь находа

6-7 гла҃ а҃г in margine dextro

4 стра҃ха] νόμον

8 а҃зъ] om. S / = *L''*-456 Tht. 9 поставѧть] δῶσιν S / διαδωσιν 449*; δωση (vel -σει) *L* 87-534 Tht.; δω 46 стра҃жь] pr. εἰς S / = A'' *cII* оу҆зрнтъ] = S / pr. εαν *L''*; pr. αν 456 10 мє҃чь] = S / pr. ο σκοπος *L''*-456 11 проповѣсть] σημάνῃ S / + τη σαλπιγγι 456; σημανανη *II* слышавыи҃] + φωνὴν S / = 130 Tht. 13-14 слышавь | гла҃ трѫбный] transp. S 14 и҃$_1$] om. S нє҃мь] αὐτοῦ S 967 130-233-86 106′544 / -τω 407; -τον rel. 15 же] om. S / = *L''*-456 Tht. и҃здавн] ἐξείλατο S / εξελειται 46; εφυλαξατο *II* 26 грѧдщь] = S / + επι την γην 456 вѫстржбнть трѫбоѧ] σημάνῃ S / σαλπιση *L''* Tht. 26-27 и҃ проповѣсть людемъ] om. S / και μη σημανη (σημαινει 456) τω λαω *L''*-456 Tht. 27 да сѧ люи҃е сѫнабдаѭ҃] καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξηται S нашѐ] ἐλθοῦσα S / = *L''*-456 Tht. 28 та҃] = S / αυτην 46 оу҆бо] om. S / μεν *L''*-456 Tht. безаконїа] = S / αμαρτιαν 449 а҃] καί τό S / το δε *L''*-456 Tht. 29 є҆а] om. S / αυτου 26 410 544; = A *L''*-456 Tht. стражевы] = S / + σου 456

τὴν ἔφοδον, οἱ μὲν ἀναλισκόμενοι δίκας ὧν ἐπλημμέλησαν τίσουσι, τῆς δὲ γεγενημένης ὑπὸ τοῦ σκοποῦ προδοσίας αὐτὸς ὑφέξει τὰς εὐθύνας: ταῦτα δὲ ἔφη σπουδαιότερον τὸν προφήτην περὶ τὴν τοῦ λόγου διακονίαν ποιῇ. Διὸ ἐπάγει:

7 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον, καὶ προφυλάξῃς αὐτὸν παρ' ἐμοῦ.

Ὅπερ ἐν τοῖς πολεμίοις, φησὶν, εἴωθε ποιεῖν ὁ κατάσκοπος, τοῦτό σε δρᾷν, ὦ προφῆτα, προσήκει, καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα μετὰ πάσης προθυμίας διαπορθμεύειν.

8 Ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ ἁμαρτωλῷ: Ἁμαρτωλὲ, θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ μὴ διαστείλῃ τῷ ἁμαρτωλῷ τοῦ φυλάξασθαι τὸν ἀσεβῆ, τοῦ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τοῦ ζῆσαι αὐτὸν, αὐτὸς ὁ ἄνομος τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται: τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω[1].

Ἐὰν, φησὶ, καταψηφίσωμαί τινος θάνατον, καὶ μὴ γνωρίσῃς αὐτῷ τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατ' αὐτοῦ ψῆφον, ἵνα διὰ μετανοίας λύσῃ τὴν ψῆφον, ἐκεῖνος μὲν ἄξιον εὑρήσει τοῦ βίου τὸ πέρας, σὲ δὲ τῆς ἀπωλείας τῆς ἐκείνου πράξομαι τὰς εὐθύνας: ἐὰν δὲ, φησὶ, σὺ μὲν τὰ παρ' ἐμοῦ πάντα δῆλα ποιήσῃς τῷ παρανόμως βιοῦντι, καταφρονήσῃ δὲ ἐκεῖνος τῶν σῶν λόγων, καὶ τῇ οἰκείᾳ ἐπιμείνῃ κακίᾳ, ἐκεῖνος μὲν τὴν δικαίαν ὑφέξει τιμωρίαν, σὺ δὲ σεαυτὸν ἀπαλλάξεις τῶν εὐθυνῶν.

10 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ: Οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες: Αἱ πλάναι ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐν ἡμῖν εἰσι, καὶ ἐν αὐταῖς ἡμεῖς τηκόμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα;

Ἐμοῦ, φησὶ, πάντα ὑπὲρ τῆς τοῦ Ἰσραὴλ σωτηρίας πραγματευομένου, καὶ ἀπαγορεῦσαι αὐτοὺς μὴ βουλομένου, ἀπαγορευτικοῖς αὐτοὶ κέχρηνται λόγοις, καὶ ἀδύνατον εἶναι νομίζουσι τὴν διὰ μετανοίας σωτηρίαν, βαρύτατον ἁμαρτημάτων περικεῖσθαι φορτίον λέγοντες, καὶ ἔτι καὶ τήμερον καὶ τῇ πλάνῃ καὶ τῇ παρανομίᾳ κεχρῆσθαι: [...].

11α Εἰπὲ τοίνυν αὐτοῖς: Ζῶ

[1] Ez 33:9 om.

ратныи̑· то҃ и҆збнваѥмн казнь прнн҃мж̑ за своѧ̀ грѣхы· а҆ бы-
вшомꙋ прѣданїю ѿ стра́жа· тъ̀ са́мъ прнн҃меть сж̑· сѐ же
гла̀ бг̑ъ потъщж̑ прр̑ка ѡ҆ словесн сѣмъ, н ѡ҆ слꙋжбѣ· тѣ-
мже н р̑е· 7 И҃ **ты снѐ ула̀ꙋь, стражь тѧ ѥ̀смь поставнль до-** фн҃
мꙋ і҆зра́воу· н ꙋ҆слышншн сло́во ѿ ꙋ҆стъ мои̑· н п̂рѣсъна- фн҃
бъднш ꙋ҆ менѐ· С҃же ѐсть ѡ҆бычѣн стра́жоу ратныи̑ фн҃
творнтн· тожѐ ѐсть лѣпо н тебѣ прр̑ѵе творнтн, гла̀е-
моѧ̀ мноѧ̀· въсѣмъ потъщанїемь проповѣдатн·
8 С҃гда ре́кж грѣшнникоу, грѣшнѵе смр̑тна не бждѐшн· фн҃
н не ставншн грѣшнка, ѩкоже сънабдѣтн са· неꙋьстн-
ва ѩкоже ѡ҆братнтн са ѥ̀моу ѿ пжтї его, н жнвоу бытї ѥ-
моу· тъ̀ безаконнн́кь безако́нїемь свои́мь ꙋмретъ·
н кръвѐ его ѿ ржкы твоѐѧ възыщж̑· 9 а҆ще ли проповѣсн
неꙋьстнвоу пжть ѐго· ѩко ѡ҆братнтн са съ него, н не ѡ-
братнт са съ пжтн своего̀· тъ̀ въ неꙋьстнѝ своѥ̀мь оу҆-
мреть· а҆ ты ду҃ш̑ свож и҆збавншн· А҆ще кого ѿсж̑ж̑ на фн҃
смр̑ть, н не съвѣстншї ѥмоу ѿсж̑жѐнїа ѥ̀моу· да пока-
а҆нїемь расыпаѥ̀ть ѿсж̑жѐнїе, то ѡ҃нь достоі̑но сконуѣ-
ѐть· своего жнтїа по̂і̑метъ· а҆ та̀ погыбленїю ѐго, по-
внна сътворѧ· а҆ще ли тӹ съвѣстншн моа словеса,
жнвж̑щомоу безако́ннѣ· н ѡ҃нь прѣѡ̑бндть моа сло́-
веса· н не ѡ҆ставнть своеѧ̀ зло́бы· то҃ са́мъ тъ̀ по̂і̑метъ
достоі̑нжѧ̀ ка̀знь· а҆ тын̑ и҆збавншн са ѿ грѣха· 10 И҃ **ты снѐ** фн҃
ула̀ꙋь рѣцн до́моу и҆зра́воу· сни̑це рѣсте гла̀ще· ѩко прѣль-
стн нашж н безаконнїа наша въ на̂ сж̑· н мы въ нн̑ таѥ̀мъ·
н како ны жнвомъ бытн· Е҆ги̑ гла̀еть рекы мънѣ, въ спсь фн҃
і҆зра̀вь строѧ̑щоу· н не хотѧщоу ѿсж̑днтн н̑, самн са ѿ-
сж̑ажа̑ть· н немощень мна̀ спсъ· показанїемь рекж-
ще· тажко врѣмѧ на на̂ грѣха сего дѣлѣ· н ѥ̀ще въ
прѣльщенїн прѣбываж̑тъ· 11 Р҃цн и҆мъ ꙋбо жнвъ фн҃а

---

4 тѧ | ѐсмь поставнль] transp. S / = La^{CS} Spec.^{P} Gild. 5 сло́во | ѿ оу҆стъ мои̑] transp. S мои̑] = S / σου V 5-6 н п̂рѣсънабъднш ꙋ҆ менѐ] om. S / (※ *O*) και προφυλαξεις (διαφ. *O'* 449) αυτους (αυτον Tht.) παρ εμου *O' L''*-456 Tht. 9 грѣшнѵе] om. S / = (※ *O*) *O L''*$^{-46}$-456 Tht. не бждѐшн] θανατωθήσῃ S / αποθανη *L''*-456 Tht. 10 не ставншн грѣшнка] λαλήσῃς S / διαστειλη (-λει 456; -λης 449) τω αμαρτωλω *L''*-456 Tht. 11 ѩкоже ѡ҆братнтн са ѥ̀моу] om. S / = *L''*-456 Tht. 11-12 н жнвоу бытї ѥмоу] om. S / = *L''*-456 Tht. 13 кръвѐ] pr. δε S / = Tht.^{P} възыщж̑] = S / om. *L*$^{-36}$ (22*, 51*) а҆ще] pr. συ δέ S 14 неꙋьстнвоу] = S / ανομω *L''*-456 ѩко ѡ҆братнтн са] = S / + αυτον *L''*-456 15 тъ̀] = S / + μεν *L''*-456 неꙋьстнѝ] = S / ανομια *L''*-456 16 а҆ ты] καὶ σύ S / συ δε *L''*-456 ду҃ш̑ свож] = S / transp. *L''*-456 и҆збавншн] ἐξήρησαι S / ερ(ρ)υσω A''-106' *L''*-456 24 ѩко] om. S / = 62' *L''*$^{-449}$-456 24-25 прѣльстн] = S / + μεν 456 25 въ$_1$] ἐφ' S / = *L''*-456 Tht. мы | въ нн̑] transp. S 30 рѣцн] = S / pr. και V

ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ὅτι οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ζῆν αὐτόν.
Τίς ἂν ἀξίως θαυμάσηται τοῦ Δεσπότου τὴν ἀγαθότητα; ἀγνωμονούμενος γὰρ, καὶ λίαν ἀχαριστούμενος, κήδεται τῶν ἀχαρίστων, καὶ πᾶσαν αὐτῶν ποιεῖται πρόνοιαν [...]. Διὸ ἐπάγει πατρικὴν καὶ φιλοστοργίας πεπληρωμένην παραίνεσιν:
11β Ἐπιστροφῇ ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἱνατί ἀποθνήσκετε, οἶκος Ἰσραήλ[1]; [...].
12α Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου: Δικαιοσύνη δικαίου οὐ μὴ ἐξέληται αὐτὸν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῇ, καὶ ἀνομία ἀνόμου οὐ μὴ ἀποκτείνῃ αὐτὸν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ[2].
Πεῖσαι βουλόμενος, ὡς δέχεται τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὴν μετάνοιαν, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τοῦτο δείκνυσιν. Ὥσπερ γὰρ, φησὶν, εἴ τις τῶν ἐν ἀρετῇ βεβιωκότων ταύτην μὲν καταλείποι τὴν ὁδὸν, τὴν δὲ τῆς κακίας προέλοιτο, ἀνάγκη αὐτὸν εὑρεῖν ἄξιον τῆς ὁδοῦ τὸ τέλος: οὕτως εἴ τις παρανομίᾳ συντραφεὶς εἰς τὴν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐπανελθεῖν ἐθελήσειεν, ἀπαλλαγήσεται πάντως τῆς τοῖς παρανόμοις τιμωρίας ἀφωρισμένης.
13 Ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ δικαίῳ, ὅτι ζωῇ ζήσει, καὶ οὗτος πέποιθεν ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, καὶ ποιήσει ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῶσιν, ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ᾗ ἐποίησεν, ἐν αὐτῇ ἀποθανεῖται.
14 Καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ ἀσεβεῖ: Θανάτῳ θανατωθήσῃ, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ ποιήσει κρῖμα καὶ δικαιοσύνην:
15 καὶ ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδῷ, καὶ ἅρπαγμα ἀποτίσει, ὁ ἄνομος ἐν τοῖς προστάγμασι τῆς ζωῆς διαπεπόρευται τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ.
Οὔτε, φησὶ, τὸν δίκαιον ὀνήσει ἡ παρ' ἐμοῦ γινομένη τῶν ἀγαθῶν ὑπόσχεσις, εἰ μὴ ἐπιμείνῃ ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν ἐργασίᾳ, ἀλλὰ δώσει δίκας τῶν βεβιωμένων ἀξίας: οὔτε τὸν ἁμαρτωλὸν ἡ τῆς τιμωρίας ἀπόφασις καταβλάψει τοῖς τῆς μετανοίας φαρμάκοις βουλόμενον χρήσασθαι, καὶ πάσης μὲν ἀδικίας ἀπαλλαττόμενον, φιλανθρωπίᾳ δὲ πρὸς τὸν πέλας χρώμενον,

[1] Ez 33:11α-β et comment. segm. transp.
[2] Ez 33:12β om.

ѧ̆зъ гл҃ѣть а҆донан г҃ь· і҆ако не хощ҇ сме́ртн грѣшнꙋн· і҆̆-
коже ѡ҆братнтн сѧ є҆моу съ пѫтн своє́го· и҆ жнвоу бы-
тн ѡ҆бращенїемъ· ѡ҆братнте сѧ ѿ пѫтн вашего зллаг̑·
взскжд̑ оумнраѣте дѡ́мѣ і҆зра́вь· К҃то ꙗво достоннѣ по- ф̑аі
ꙋюднт сѧ бг̑отъ г҃нн· непознаваємь бо и҆ неи҆мѫщѧ̑
бла̑тн є҆моу мнлоує́ть· и҆ вс̑ строн творнть нмъ· тѣмꙋ-
же і҆ако и҆ ѿць̀ любнвыи̯ гл҃ѣтъ нмъ· 12а И҃ ты сн҃е ѵра́ꙋь, рзцн ф̑аіі
къ сн҃омъ людни̯ свои̯̑· пра́вда правдноваа́го не нзбавнть
є҆го· въ нже дн҃ь прѣльстнт сѧ· и҆ безаконїе безаконнн-
ка не ꙗбїетъ· въ нже сѧ дн҃ь ѡ҆братнть ѿ безаконїа сво-
є́го· И҃аставнтн хотѧ і҆ако прїемлеть бг̑ъ грѣшнкы· ф̑аіі
и҆ покаа́нїе и̯̑ ѿ съпротнвнаа́го· сё оукаꙁаетъ· і҆акоже а҆ще
кто правє̑нъ жнвь· и҆ ѡ҃ставнть пѫть свои̯̑, а̑ по злобѣ сѧ
нметь· ноужа̑ є҆мꙋ є҆сть, нзволеныа злобы по̑бень конецъ
прїа́тн· такоже̑ и҆ безаконнникъ· а҆ще ѡ҃ставнвь безако-
ннїе, нметь по нра́вѣ до́брѣ· нзбавнт сѧ ѿ безаконна̑г̑
ммуенїа· 12b И҃ правднвы̯ не въꙁможет сѧ спт̑н, въ дн҃ь грѣ- ф̑аіг
ха є҆го· 13 є҆гда рекѫ правдноѡ҆моу жнзнїа жнвь бждешн·
съ же ꙗповаѣть правдоа своє́а̑· и҆ сътворнть безаконїе·
въса правды є҆го не въспомѣнѫт сѧ· въ непрадѣ є҆го
а҆же сътворнвь и҆ оумреть· 14 и҆ є҆гда рекѫ неѵьстнвомꙋ
сме́ртна ꙗмрешн· и҆ ѡ҆братнт сѧ ѿ пѫтн своє́го· и҆ сътво-
рнть сѧ̑ и҆ пра́вдѫ· 15 и҆ заи҆мъ, сдалжоу ѿда́сть· и҆ въскы-
шенїе въ и҆мѣннн жнтїа· прои҆деть і҆ако не сътворнтн
неправе̑на· жнзнїа жи́вь бждеть и҆ не оумре́· Г҃лѣть рекы· ф̑аіг
нн праднвоѡ҆моу ꙗспѣ́ть ѡ҆бѣть бг̑оть мон̑· а҆ще
не бждеть въ бг̑ы̯̑ дѣлѣхъ· нѫ̑ прни̯̑метъ по̑бень сѧ̑
жнтїа своє́го· нн пакы грѣшнкоу грѣха є҆мꙋ ѿсѫ̑же-
нїе врѣднть· а҆ще лѣѵьбы покаанны̯̑ трѣбоує́ть· и҆ ѡ҃ста-
внть въса непрадѣ· мл̑ть же къ блнжнемоу сътворн̑·

22-23 сътворнть тв ligatura 24 сътворнтн тн ligatura

24 въ и҆мѣннн] и҆мѣны̯̑ Щ

1 а҆донан] om. S 967 147 26 410 544 / = rel. і҆ако] om. S / = 62' *L''*-456 26 544 Tht. грѣшнкун] ἀσεβοῦς S / = A''-106' *C*-403' 456 2 є҆моу] τὸν ἀσεβῆ S / = *L''*-456 Tht. и҆] = S / του 456 3 ѡ҆братнте сѧ] = S / + προς με *L''*-456; + λεγει αδωναι κυριος Tht. зллаг̑] om. S 967 106' / των πονηρων A''-403'; = (※ *O*) rel. 4 въскжд̑] pr. καί S / = 91-613 7 и҆ ты сн҃е ѵра́ꙋь] om. S 967 239' / = (※ *O*) rel. 9 въ] = S / om. 46 9-10 безаконнника] ἀσεβοῦς S 967 Q-88-Syh^{mg}-407 *cII*-239' / = rel. 10 ꙗбїетъ] κακώσῃ S / = Syh^{mg} *L''*-449 Tht. 17 сѧ спт̑н] = S / ζησαι *L''* 17-18 въ дн҃ь грѣха є҆го] om. S 967 / εν αυτη δια την δικαιοσυνην αυτου εν ημερα αμαρτιας αυτου 62; δια την δικαιοσυνην (της δικαιοσυνης V-46) αυτου εν η αν ημερα αμαρτη *L''*; (※ *O*) = rel. 18 рекѫ] = S / + οτι *L'*-V Tht. жнзнїа жнвь бждешн] om. S 967 / = (※ 88) rel. 20 въспомѣнѫт сѧ] = S / pr. αυτω *L''* 21 и҆$_1$] ἐν αὐτῇ S 22 пѫтн] ἁμαρτίας S 23 заи҆мъ] ἐνεχύρασμα S / ενεχυρασμον 967 *L* Tht. сдалжоу] om. S / οφειλοντος Syh *L''* Tht. 23-24 въскышенїе] + ἀποτείσῃ S 24 въ] = S / pr. ο ανομος *L''* Tht. проидеть] = S / διαπεπορευται *L''* 90 Tht.

καὶ ἁπαξαπλῶς τὰ παρ' ἐμοῦ διηγορευμένα φυλάττειν προαιρούμενον: λύσει γὰρ τῇ μεταβολῇ τὴν ἀπόφασιν, καὶ ζωῆς ἀπολαύσεται.

16 Πᾶσαι, φησὶν, αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ, ἃς ἥμαρτεν, οὐ μνημονευθήσονται αὐτῷ, ὅτι κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν, ἐν αὐτοῖς ζήσεται.

Οὕτω τὴν οἰκείαν ἀγαθότητα δείξας, τοῦ λαοῦ διελέγχει τὸ ἄγνωμον.

17 Καὶ λέγουσιν οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου: Οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς Κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα[1].

Τοσαύτης, φησὶ, παρ' ἐμοῦ προκειμένης ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας, διαβάλλειν τὰς ἐμὰς τολμῶσιν οἰκονομίας, ὡς οὐκ ὀρθάς. Καὶ μὴν ἔδει συνιδεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ὅτι τὰ μὲν ἐμὰ ἅπαντα καὶ ὀρθὰ καὶ δίκαια, τὰ δὲ σφῶν αὐτῶν διεστραμμένα. [...]:

19β Ἀκούσατε δὲ, οἶκος Ἰσραήλ: μὴ ἡ ὁδός μου οὐκ εὐθεῖα; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ εὐθεῖαι;

Εἶτα ἐπαναλαμβάνει τὰ εἰρημένα, καί φησιν, ὅτι ὁ δίκαιος τὴν κακίαν προαιρούμενος κολασθήσεται, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς εἰς τὴν δικαιοσύνην ἐπανιὼν σωτηρίας τεύξεται[2]: ὑμῖν δὲ, φησὶ, τοῦτο οὐ κατεφάνη δίκαιον. Διὸ ἐπήγαγεν:

20α Καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ εἶπατε: Οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς Κυρίου. [...].

20β Ἕκαστον κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν κρινῶ ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραήλ[3]. [...].

21 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ, πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν ὁ ἀνασωθεὶς πρός με ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ λέγων: Ἑάλω ἡ πόλις.

22 Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ ἑσπέρας πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὸν ἀνασωθέντα, καὶ ἤνοιξέ μου τὸ στόμα, ἕως ἦλθε πρός με τοπρωῖ, καὶ ἀνοιχθὲν τὸ στόμα μου οὐ συνεσχέθη ἔτι.

[...] Λέγει δὲ, ὅτι κατὰ τὸν εἰρημένον χρόνον ἦκέ τις ἀπαγγέλλων τῆς Ἰερουσαλὴμ τὴν ἅλωσιν, προλαβὼν δὲ ὁ Δεσπότης ἀφ' ἑσπέρας τὸν τῆς προφητείας ἐνέθηκε λόγον: ἕωθεν δὲ ἐκείνου φανέντος, καὶ τὴν ἀγγελίαν κομίσαντος, οὐκέτι με σιγῇ κατέχειν τοὺς προφητικοὺς εἴασε λόγους, ἀλλ' ἀπαύστως τούτους

[1] Ez 33:18- 19α om.

[2] Haec ad Ez 33:18-19α se referunt.

[3] Ez 33:16- 20β et comment. segm. transp.

1 и̑ є̀дноа̑ сѧнабдѣть заповѣдь моѧ· раз̂рѣшить покаа̑-
2 нїє̀мь ѿсѫ̑женїе· и̑ наслаѧдѧть сѧ жнтїа· 16 **вѣсн грѣсї его а̑-** фд1
3 **же є̀сть сътворнлъ не помѣнѫт сѧ· ꙗко сѫ̑ и̑ праѧвдѫ сътво́-**
4 **рн· и̑ жи́вь бѫдеть въ нн̑· 17 и̑ глаѧть сно́ве людїи̑ твои̑· не пра́вь**
5 **пѫ̑ гн̑ь· сѣ пѫ̑ и̑ не пра́вь·** 18 **є̀гда сѣвратнт сѧ праведныи̑ съ**
6 **правды своє̀ѧ· и̑ сътворнть безаконїе оумре́ть въ не́мъ·**
7 19 **и̑ є̀гда грѣшнкь вѣзвратнт сѧ, ѿ безаконнїа своє̀го· и̑ съ-**
8 **творнть сѫ̑ и̑ правдѫ· тѣ жи́вь бѫдеть въ нн̑· слы́шн до́-**
9 **ме ꙗзвь· є̀да пѫ̑ мои̑ не пра́вь· оуто, вашн пѫтїе сѫ̑ непра-**
10 **вн·** 20 **сѐ же е̏сть є̀же рѣсте, не правь пѫть гн̑ь· комоужо́ ва̀, сѫ-**
11 **ждѫ по пѫтї его· сѫ̑ждѫ ва́мь до́ме ꙗзвь·** Сни́це ба̀готѫ своѧ фд1
12 ꙗвлѣѧ· ліо̂ско ѡ̀бланѹ̀ѣть несмышленїе гла̀· толнцѣ
13 сѫшн ѿ мене ба̀готѣ, и̑ ѹлко́лювїю· тѫжѫть хоулѧще
14 моѧ строѧ, и̑ мѧ̀ть· нѫ̑ лѣпо бѣ разоумѣтн нмъ, ѿ дѣлѐ·
15 ꙗко моё вѣсе, и̑ пра́во и̑ нстнн̑но е̏сть· а̀ ѡнѣ̑ вѣсе и̑скрн-
16 влен̑но· по сем же помѣнѣѧ рѐн̑наа̑ гла̀ть· ꙗко и̑ праве-
17 дныи̑ злобь и̑здрѧѧ, въ мѫкѫ вѣпадеть· и̑ грѣшнкь въ
18 правдѫ ѡ̀бращѧѫ сѧ, спѝсь полоуунть· нѫ̑ ва́м сѧ не ꙗвн,
19 правѐно сего дѣлѣ и̑ прорѐ, сѣ ѡ̀ то́мъ· ꙗко сѫ̑ждѫ вамъ ко-
20 моужо́ по своє̀моу пѫтн, рекѫще дѣлоу· 21 **И̑ бы̀** въ ѥтворо̀е на фе1
21 десатѐ лѣто· мца̀ ѥтвраа̀го на десѧтѐ· въ пяты́ дн̑ь пле-
22 н̑нкь нашн̑· прин̑де къ мнѣ ѡ̀ і̀ерл̀нма бцѣлѣвшн̑· **глѧ по-**
23 **воє̀вашѫ гра̀·** 22 **и̑ рѫка гн̑ѣ бы̀ на мнѣ· вечерѣ пръ̂же прн-**
24 **шествїа оуцѣлѣвшаа̀го· и̑ ѿврѣзе ѹста моа̑· ꙗкоже пр̈їн-**
25 **де къ мнѣ зао́утра· и̑ ѿврѣзьша сѧ оу́ста моа̑ не пръ̂сташѫ**
26 **к томоу·** Глаѧть ꙗко въ нарен̑ное врѣмѧ прин̑де нѣкто· фе1
27 съвѣствоуѧ пл̈ѣненїе і̀ерл̀нмле· варнв же влады съ ве-
28 чера· прр̂оуьское сло́во взло́жн· зао́утра же прншѣ̂шѫ ѡ̀но-
29 моу· и̑ съвѣщанїе прннесшоу· к томоу не дрѣжатн про-
30 роуьска сло́весе· нѫ̑ бес пръ̂станїа проповѣда· подвнже н̑ фе1

5-10 є̀гда... правдѫ... | слы́шн... сѫ̑ неправн transp. 27 влады] ὁ Δεσπότης 30-a1 проповѣда· подвнже н̑ повѣдатн· по̀внже и̑ err. redupl.

30 проповѣда] проповѣдатн Щ

2-3 ἀλλ᾽ ἐὰν ἀποστραφῇ ἁ ἡμαρτεν S / = A"-106'; om. L^{-36} 3 πομνησθε σα] = S / + αυτω L'' Tht. 4 ζησεται | ζησεται] transp. S 5 πρᾶξις] = S / + ακουσατε δη (δε Tht.; + ο 449) οικος ισραηλ μη η οδος μου ουκ ευθεια ουχι αι οδοι υμων (ημ. 46) ουκ ευθειαι L'' Tht. 6 ἀδικίαν] ἀνομίας S / = 967 A"-106' 490-*cII*-239'; παραπτωμα L'' ἀποθανεῖται ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ] καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς S / εν αυτω αυτος αποθανειται L'' 7 ἡμῶν] = S / om. 22-*II* ἀδικίαν] = S / ανομον L'' 8 τῶν] = S / om. 46 τῶν ζησεται | ζησεται] transp. S 8-10 σιωπᾷ... σὸν ἀδικίαν] om. S / = Syh L'' Tht. 10-11 βασανιεῖ, σωσει] om. S 11 ἐν ταῖς ὁδοῖς] κατα τας οδους A"-403'-410 Syh^{mg} L'' Tht. αὐτοῦ] = S 967 O' / υμων rel. ἀδικίαν] = S / om. 46 20-21 ἐνδεκάτου] = S / δεκατω 449*; ενδεκατω L 21 μιᾷ | ἐνδεκάτου] transp. S ἐνδεκάτου] = S / δεκατω V-449* Tht.^{p} 21-22 πεπήγασιν] = S / om. L^{-36} 22 ἡμῶν] = S / om. L' ἐν ἐμοὶ ἐν | ἐσφραγισμένον] transp. S / = O^{-Q} L'-46 C'-86 22-23 ἀνοίξασιν] ἐάλω S / εαλωκεν L'-46 Tht.^{p} 23 χεὶρ κυρίου] transp. S 967 A"-410 / εγεν. χ. κυρ. επ εμε 106; = rel. 24 ἐξηλθεν ἐκεῖνος] αὐτὸν S / = L'' Tht. ἐν | μου] transp. S / = A'-106' Syh 46 ἕως] ἕως S / = 967 88-*o* V-449 130-239' 25 ἐν | μου] transp. S 967 A"-106' 147' / = rel. οὐ μὴ] οὐ συνεσχέθη S / ουκ εσυνεχεθη *II*

προσφέρειν ἐκέλευσέ τε καὶ παρεσκεύασε: πάντων γὰρ μάλιστα τῆς σιγῆς καὶ τῆς λαλιᾶς καιρὸν ὁ Δεσπότης ἐπίσταται.

23 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

24 Υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ κατοικοῦντες τὰς ἠρημωμένας ταύτας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ, λέγοντες λέγουσιν: Εἷς ἦν Ἀβραὰμ, καὶ κατέσχε τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείους ἐσμὲν, ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν.

Ἀναλγησίας νοσοῦσιν ὑπερβολήν: μετὰ γὰρ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας τιμωρίας, ἔτι θρασύνονται, καὶ τὴν ἐρημίαν τῆς Ἰουδαίας ὁρῶντες τολμῶσι λέγειν: Εἰ μόνος ὢν Ἀβραὰμ τήνδε κατέσχε τὴν γῆν, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς πλείους ὄντες ταύτης ἐσόμεθα κύριοι. Ἔδει δὲ συνιδεῖν καὶ τοῦ Ἀβραὰμ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν οἰκείαν κακίαν [...].

25 Διὰ τοῦτο εἰπὲ αὐτοῖς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐπειδὴ τοῦ αἵματος ἐσθίετε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν αἴρετε εἰς τὰ εἴδωλα ὑμῶν, καὶ αἷμα ἐκχέετε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε;

26 Ἔστητε ἐπὶ τῆς ῥομφαίας ὑμῶν, ἐποιήσατε βδελύγματα, καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμιάνατε, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομήσετε;

Τοῖς οἰκείοις, φησὶ, θαῤῥοῦντες ἔργοις ἐλπίζετε τῆς πατρῴας κρατήσειν γῆς: καὶ μὴν παράνομος ὑμῶν ὁ βίος, τὰ γὰρ ἀπηγορευμένα τῷ νόμῳ δρᾶτε: [...] μιαιφονίαις τε καὶ μοιχείαις κεχρημένοι διατελεῖτε. Τοιαῦτα τοίνυν τολμῶντες μὴ ἐλπίζετε κληρονομῆσαι τὴν γῆν.

27 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ζῶ ἐγὼ, εἰ μὴ οἱ ἐν ταῖς ἠρημωμέναις πεσοῦνται μαχαίρᾳ, καὶ οἱ ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται εἰς κατάβρωμα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς τετειχισμέναις, καὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις θανάτῳ ἀποκτενῶ.

28α Καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἔρημον.

Τῶν εἰρημένων ἡ σφαγὶς τό, Ζῶ ἐγώ: λέγει ὅτι καὶ οἱ τὰς τετειχισμένας πόλεις οἰκοῦντες, καὶ οἱ τὰ σπήλαια, καὶ οἱ τοὺς ἐρήμους τόπους, τὰς προειρημένας τίσουσι τιμωρίας. Καὶ τὴν αἰτίαν δεικνὺς ἐπάγει:

28β Καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς, καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραὴλ παρὰ τὸ μὴ εἶναι διαπορευόμενον.

29 Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος: καὶ ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον, καὶ ἐρημωθήσεται διὰ πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν.

Διὰ πάντων κἀκεῖνοι καὶ ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν, παρανομίᾳ συζῶντες, μηδὲ πολλαῖς καὶ ἀριθμοῦ κρείττοσι μυριάσι θαῤῥεῖν:

Към л. 301a

11 ѻ҃нь o oculo similis

17 твоѧщє] твóѧ Щ

3 тѣхь] om. S / (※ *O*) = *O* (Q^{mg})-62 *L''*-403' Tht. гл҃ѧщє· гл҃ѣть] λέγουσιν S / transp. *II*-V; = 62 *L*-46-449 Tht. 10 имь] = S / pr. προς 449 ѧдонан] om. S / хуриос *O*; = rel. 10-12 є҆лмаже сѧ... земла

повѣдатн· по҃вне҃же и҆ повелѣ· вѣсемѫ вре҃мѧ и҆ мазуанїю· и҆
гла҃нїю вѣсть· 23 И҆ ꙗ҆ко҆ сало҃мо҃ гл҃ѳ къ мнѣ гл҃а҃, 24 сы҃нѡ ч҃ла҃ вѣка· жителїи ф҃5і
на ѡ҆поустѣвшнѣ тѣхь· на земн їзла҃вѣ гла҃ше· гле҃ть, на нея҆-
же а҆враа҆мъ и҆ пре҃а҆ть земла· и҆ мы множа҆ше е҆смы· на҆мъ дана
е҆сть землѣ вѣ дрѣжанїе· Ре҃ пощ҃днмь болѧщь сѣло҃· по то- ф҃5і
лнцѣх бо казнѣ е҆ще лютат сѧ· вндѧще бо жндовско ѡ҆поустѣ- ф҃5и
нїе, дрѣзоужть гл҃н· а҆ще а҆враа҆мъ е҆дннь сынї, сїѧ пре҃ѣ земла·
то паче мы мно҃зн сѫще· сѣластн наученъ е҆ѧ· нѫ҃ лѣпо бѣ
разоумѣтн, и҆ авраа҆мль добрыи҆ нра҃въ· и҆ своѫ҃ зло҃бь·
25 **Того дѣлѣ рѣцн нмь, сё гле҃ть а҆донан гь҃· е҆лмаже сѣ крѣвїа** ф҃5і
ѧ҆сте· и҆ о҆у҃н вашн вѣзде҃нгосте къ коумнрем҃ъ· и҆ крѣвь про-
лїава҆е҆те· и҆ земла прнчастнсте· 26 **стасте сѣ мечемь вашн҃·**
сътворнсте сѣгноушенїа· и҆ кѣ҃о женѫ блнжнѣго своего҃
ѡ҆скврѣнавнсте· и҆ земла прнчастнсте· Гле҃ть рекы, о҆упо- ф҃5і
важ҃ще своимн дѣлесы· надъе҆те сѧ оу҆дрѣзжатн ѡ҆у҃а҃· а҆ жн-
тїе ваше безаконно҃· вѣсе бо вѣзбра҃нное творнсте· о҆убоа
и҆ любодѣанїе· тако творѧще надъе҆те сѧ прнчастнтн-
и҆ зе҃мла҃· 27 **Сё гле҃ть а҆донан гь҃· жнвь а҃зъ не падѫть ме҃чемъ·** ф҃5ні
сѫщен вѣ ѡ҆поустѣвшнѣ· и҆ нже сѫ҃ на лнцн полѣ· и҆ звѣ-
ремь полскын҃мъ пре҃дадат сѧ на нзъдѣнїе· и҆ сѫщѧ вѣ
градѣ· и҆ нже вѣ пещера҃ сѵ҆рѣтна поражѫ҃· 28а **и҆ да҃мь земла на**
ѡ҆поустѣнїе· Знаменїе е҃сть е҆же ре҃че· жнвь а҃зь гле҃ть бо· ф҃5нн
ꙗ҆ко нже сѫ҃ть вѣ градѣ, и҆ нже сѫ҃ вѣ пещерахъ· и҆ нже вѣ
поустѣхь мѣсте҃· проповѣданыѧ ка҃знн прнн҃мѫтъ·
ѕказаѧ҃ же внны прорнчеть· 28b И҆ **погыбнеть о҆укорнзна крѣ-** ф҃5і
постї е҆го· и҆ ѡ҆поустѣѫть горы їзла҃вы· нѫже не бѫдеть
проходѧщаа҆го· 29 **и҆ о҆увѣдать ꙗ҆ко а҃зъ гь҃· и҆ сътворѧ земла**
нѫ҃ пѵстѫ҃· и҆ ѡ҆пѵстѣе҆тъ· сѣгнѫшенїа дѣлѣ нѫ҃ и҆же сътво-
рншѫ҃· И҆ ѡ҆нн, и҆ мы· сн҃мь вѣсѣмь наказа҆е҆м сѧ· ꙗ҆ко жнвѫ҃- ф҃5і
ще вѣ злоба҃· а҆ще и҆ бес унсла бѫдѫть мно҃зн· нѣ льзѣ о҆упо-

---

πρнчастнсте] om. S / (※ *O* 449 534) επι (επειδη *L''* Tht.) τω αιματι φαγεσθε (του αιματος εσθ(ι)ετε pro τω αιμ. φαγ. Q-88-62 *L''* Tht.) και οφθαλμους υμων λη(μ)ψεσθε (αιρετε *O*-62 *L''* Tht.) προς (επι *II*; εις τα Tht.) ειδωλα υμων και αιμα εκχειτε και την γην κληρονομησετε (-σητε *C* alii.; εκληρονομησατε 407) rel. 12-14 стасте сѣ... земла прнчастнсте] om. S / (※ *O* 449 534) εστητε επι τη ρομφαια υμων εποιησατε βδελυγμα (-ματα 147' *L''*-538 *cII*-239' 410 Tht.) και (om. 46) εκαστος τον (την γυναικα του *O*-62 *L''*-403' Tht.) πλησιον αυτου εμιανατε (-νετε 26; -νατο 544; εμιαινετε *II*) και την γην κληρονομησετε (-σητε 87^{txt}-534 106; -σατε 407 86 239' 544; -σηται 26; εκληρονομησατε 130; κατακληρονομησατε V; κατεκληρονομησατε *II*; κατακληρονομησετε *L*$^{-22}$-449 Tht.) rel. 18 сё гле҃ть а҆донан гь҃] om. S / (※ *O* 449 534) ουτως (+ ερει προς αυτους 62) δια τουτο (+ ταδε 106) ειπον αυτοις (προς αυτους Syh^{txt}; ερεις προς αυτους pro δια τ. ειπον αυτοις *O*$^{-Syh}$ *L''*) ταδε λεγει κυριος (αδωναι *O*-52 *L''* Tht.) κυριος rel. не] εἰ μήν S 967 A'' *O* 130-233 Tht.^{P} / η μην Q*-62' 46 239' 403' 410; ει μη rel. 18-19 падѫть ме҃чемъ | сѫщен вѣ ѡ҆поустѣвшнѣ҃] transp. S 19 и$_2$] om. S 19-20 звѣремь] = S / πεδιοις V 21 на] om. S / εις *L''* Tht. 22 ѡ҆поустѣнїе] = S / + και απωλειαν *L''* 25 погыбнеть] = S / παυσεται *L''* 26 е҆го] αὐτῆς S / αυτου V 544 нѫже не] = S / παρα το μη *L''* Tht. 27 а҃зъ] + εἰμι S / = 130' Tht. 28 сѣгнѫшенїа] pr. πάντα S / = 534

μόνοις δὲ τοῖς τῆς μετανοίας φαρμάκοις, ἃ προλαβὼν ἔδειξεν ὁ Δεσπότης.
30 Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λαλήσουσι περὶ σοῦ παρὰ τοὺς τοίχους, καὶ ἐν τοῖς πυλῶσι τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλήσουσιν ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, λέγοντες: Συνέλθωμεν, καὶ ἀκούσωμεν τί τὸ ῥῆμα τὸ ἐκπορευόμενον παρὰ Κυρίου.
31α Καὶ ἔρχονται πρὸς σὲ, ὡς ἐκπορεύεται λαὸς, καὶ κάθηται ἐνώπιόν σου ὁ λαός μου, καὶ ἀκούουσι τὰ ῥήματά σου, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτά.
Τὰ μὲν οὖν προειρημένα πάντα περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐῤῥέθη: ταῦτα δὲ περὶ τῶν αἰχμαλώτων ἤδη γεγενημένων, καὶ τὴν Βαβυλῶνα οἰκούντων, οἳ ἀκούειν μὲν ἐβούλοντο τῶν προφητικῶν λογίων, πείθεσθαι δὲ τοῖς λεγομένοις οὐκ ἔτι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἑαυτῶν συλλόγοις ἀλλήλοις παρακελευόμενοι πρὸς τὸν προφήτην δραμεῖν, καὶ μαθεῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διηγορευμένα, ἀντιλέγοντες διετέλουν [...]:
31β Ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.
Οὐ συνομολογεῖ, φησὶν, ἡ καρδία τῇ γλώττῃ.
31γ Ὀπίσω γὰρ τῶν μιασμάτων ἡ καρδία αὐτῶν πορεύεται.
Τέρψεως γὰρ μόνης, ἀλλ' οὐκ ὠφελείας, τὸν λόγον ἀκούουσιν.
32α Καὶ γίνῃ αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου ἡδυφώνου εὐαρμόστου.
Καθάπερ, φησὶν, οἱ ὀργάνου τινὸς εὐαρμόνιον ἠχὴν ἀποτελοῦντος ἀκούοντες τέρψιν ἐκεῖθεν καρποῦνται, οὐ μὴν καὶ τῶν κρουμάτων τὴν μάθησιν: οὕτω καὶ οἱ λόγοι σου, ὦ προφῆτα, τὴν ἀκοὴν αὐτῶν μόνην τέρπουσι, τὴν δὲ ψυχὴν οὐ καταθέλγουσι. [...]
32β Καὶ ἀκούσονταί σου τοὺς λόγους, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτούς.
[...] Ἀλλὰ νῦν, φησὶ, μὴ πιστεύοντες, ὅταν ἴδωσι τὴν ἔκβασιν, διὰ τῆς πείρας πιστεύσουσιν.
33 Ἡνίκα γὰρ, φησὶν, ἔλθωσιν, ἐροῦσιν: Ἰδοὺ ἥκει, καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν[1].
Οἷς γὰρ νῦν ἀπιστοῦσι, διὰ τῶν πραγμάτων πιστεύσουσι, καὶ τηνικαῦτα τὴν προφητικὴν μαθήσονται δύναμιν. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ποιμένας μεταφέρει τὸν λόγον[2]: καλεῖ δὲ ποιμένας οὐ μόνον τοὺς βασιλέας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱερέας: κατηγορεῖ δὲ αὐτῶν ἀναίδειαν, καὶ ῥᾳθυμίαν, καὶ τὴν τῶν προβάτων προδοσίαν.
34:2 Υἱὲ γὰρ, φησὶν, ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραήλ: προφήτευσον, καὶ εἰπὲ τοῖς ποιμέσι: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ὦ οἱ ποιμένες Ἰσραὴλ, μὴ βόσκουσιν οἱ ποιμένες ἑαυτούς; Οὐχὶ τὰ πρόβατα βόσκουσιν οἱ ποιμένες;
Εἶπατε, φησὶν, ὑμεῖς, τί τοῦ ποιμένος ἴδιον, τὸ ἑαυτὸν νέμειν, ἢ τὰ πρόβατα βόσκειν;
3 Ἰδοὺ τὸ γάλα κατεσθίετε, καὶ τὰ ἔρια περιεβάλλεσθε, καὶ τὸ παχὺ ἐσφάζετε, καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκετε[3].

[1] Ez 33:31β-33 et comment. segm. transp.
[2] Ez 34:1 om.
[3] Ez 34:2-3 et comment. segm. transp.

ватн· нѫ лѣуьбоѧ покаѧнїа, є́же вл̂ка оу́казаль є́сть· 30 И̑ **ты**
же сн̃е ул̃ъ сн̃ове людн̃и твои̯̃ гл̃ѧ· ѡ̀ тебѣ о́у заброѧ́лъ· ѝ̯ о́у вра̑
двóрныхъ̃· ѝ̯ гл̃е́ть къ̂ѳо къ бли̯жнемоу своє́моу· ѝ̯ къ̂ѳо къ
братоу своє́моу гл̃ѧ́ще· сѣберѣмъ ѝ̯ слышнмъ· что є́сть сло́-
во ѝ̯сходѧщееѿ о́у́сть гл̃а· 31a ѝ̯ прндѫть к тебѣ, ꙗ̀коже ѝ̯схо-
дѧть лю̂ї́е· ѝ̯ сѧдѫть лю̂ї́е мои̯̃ пре̂ тобоѧ· ѝ̯ слышѫть гл̃ы
твоѧ̑, ѝ̯ не сътворѧть и̯̃· Вѣсе проповѣдано, ѡ̀ жндовсцѣѝ̯ фѣ
гл̃ано е́сть· сѣ же ѡ̀ плѣненыи̯̃ о́у́же, ѝ̯ жнвѫщни̯̃ въ вавилó-
нѣ· ѝ̯же хотѣахѫ послоушатн прр̂оуьска словє́· а̀ покорн-
тн сѧ ни̑мь нникакоже· нѫ̃ въ свои̯̃ сѣвѣтѣ̃ повелѣваѧ̑ще
къ прр̂коу теще̑н ѝ̯ слышатн реченое бг̃омъ· а̀ сѫпротивь-
гл̃ѧще· 31b И̑ко ꙗзжа въ о́у́стѣхъ· ѝ̯ въ слѣ̂ ѡ̀скврънення с̑ца фѣа
и̯̃ ходѧть· 32 ѝ̯ бѫдеши ни̑мь ꙗ̀ко ѝ̯ гла̑ пѣсннвца слѧ̂ка· глассо-
мъ добрѣ сѣставленн̑а· ѝ̯ слышѫть гл̃ы твоѧ ѝ̯ не сътворѧ-
ть и̯̃· 33 ѝ̯ є́г̃а прнѝ̯деть рекъ̃, сѣ̀ прнѝ̯деть· ѝ̯ оувѣ́дѫть ꙗ̀ко
прр̂кь тыи̯̃ срѣдѣ и̯̃· И̑е прнѝ̯мѫть о́у́спѣха нникоє́гоже· слы- фѣа
шавше бо словеса не сътворѧть и̯̃· ѝ̯ не сѫравнаѫ̑ть с̑ца съ
о́у́сты· ꙗ̀коже ѝ̯ послоушаѫ̑щеи̯̃ гласа свнрѣлнаа̀го· тъӥ̯-
ѧ гласа наслаѫ̑ѧ̀т сѧ· а̀ ра̑зоума не вънемлѫть· таже ѝ̯ сло-
веса твоѧ, тъӥ̯ѧ веселї́е ни̑мь творѧть· а̀ дш̃ъ не наслади̯̃·
нѫ̃ нїнѣ не вѣроужть, нѫ̃ є́гда о́у́зрѧть· ѝ̯ слꙋшенїемъ
скончѣнїе, тъгда ра̑зоумѣѧть дѣлесемь· ѝ̯ вѣрѫ̑ ни̑мть
прр̂оуьсцѣ сн̑лѣ· ѿсждѣ же къ пастыремь прѣносить сло̂·
34:1 И̑ бы̑ сло́во гн̃е къ мнѣ гл̃ѧ· 2 сн̑ѣ ч̑л̃ъ, пророцни сѧ ѝ̯ пастыри̯̃ фѣи
і̑зл̃е́вѣхъ· пророцн сѧ ѝ̯ рцн пастыремъ· сѣ̀ гл̃е́ть а̀донан
гь̀ ѡ̀ пастырехь і̑зл̃е́вн· є́да пасѫ̑т сѧ пастырї̈е сами· не ѡ̀-
вца ли̯ кто пасѫ̑ть пастырї̈е· 3 сѣ̀ мл̃ѣко ѝ̯дѣсте· ѝ̯ влъноѝ̯
ѡ̀дѣ̀сте сѧ· ѝ̯ сн̑лною̀ закалаа̀сте· а̀ ѡ̀вець мои̯̃ не пасосте·
Пастыра нарнчеть цр̂ѧ ѝ̯ жрѣца, ѝ̯ старѣ̀шнны· доглóваѐ- фѣи
т же до нн̑ѣ бестоудїе ѝ̯ лѣность, ѝ̯ прѣданїе ѡ̀вца́мъ· гл̃ѧ

25-26 гл̃а̂ л̃д̂ in margine sinistro
26 ѡ̀ пастырехь] ὦ ποιμένες
17 сѫравнѣѫ̑ Щ

2 гл̃ѧ] οἱ λαλοῦντες S / διαλαλουσι (διαλλασσουσιν V) *L''*; λαλησουσι Tht. 3 гл̃е́ть] λαλοῦσιν S / λαλησουσιν Tht. гл̃е́ть... ѝ̯ къ̂ѳо къ] ἄνθρωπος S / εκαστος V; εκαστος τω πλησιον (+ αυτου Tht.) και εκαστος *L''*$^{-V}$ Tht. 4-5 что є́сть слово ѝ̯сходѧщеё] τὰ ἐκπορευόμενα S / = *L''* Tht. 5 о́у́сть] om. S 5-6 ѝ̯сходѧть] συμπορεύεται S / = *II* Tht.; + προς σε *II* 6 сѧдѫть] = S / καθηται V Tht. лю̂ї́е мои̯̃] om. S 967 988 / = (※ *O*) rel. прѣ̂] ἐναντίον S / = 967 988 *L''* Tht. 7 не сътворѧть и̯̃] transp. S / = *L''* Tht. 12 о́у́стѣхъ] + αὐτῶν S / + αυτων ποιουσι(ν) 36; + αυτων (pro ÷ ※ 449) ποιησουσιν αυτοι V-449; + αυτων ου ποιησουσιν αυτα *II* 13 ходѧть] om. S / (※ *O*) πορευεται (πορευσεται *II*) *O*-62' *L''* Tht. 14 гл̃ы твоѧ] transp. S / = A''-106' *O*$^{-Q}$ *cII* -403' 15 и̯̃] = S / + διοτι ψευδος εν τω στοματι αυτων *L''*$^{-46}$ Tht. прнѝ̯деть] = S / ελθωσιν *L''* Tht.; pr. ἂν S 16 тыи̯̃] ἣν S / ει συ 967 147' 25 а̀донан] om. S / = 62 *L''* Tht. 26-27 не... ли̯ кто] μὴ... οὐ S / μη... ουχι A''-106' *L''* 534-403' Tht. 27 пастырї̈е] = S / + εαυτους 48 28 ѡ̀дѣ̀сте сѧ] περιβάλλεσθε S / περιεβαλλεσθε (-λεσθε 967) 967 *L*-403* Tht. закалаа̀сте] σφάζετε S / = A'-106 62 *L''*$^{-V}$ Tht. не пасосте] οὐ βόσκετε S / ουκ εβοσκετε 967 A''-410 *L''* Tht.

Τροπικῶς ἅπαντα λέγει. Ὑμεῖς μὲν γὰρ, οἱ ἱερεῖς, τὰς ἀπαρχὰς, καὶ τὰς δεκάτας, καὶ τὰ τῶν θυσιῶν ἀφαιρέματα ἐκαρποῦσθε: ὑμεῖς δὲ, οἱ βασιλεῖς, τὸν δασμὸν λαμβάνοντες καὶ τὸν φόρον, οὐκ ἠρκεῖσθε τούτοις, ἀλλὰ καὶ τοὺς εὐπόρους κατασφάζοντες τὸν τούτων ἐκαρποῦσθε πλοῦτον [...].

4α Τὸ ἠσθενηκὸς οὐκ ἐνισχύσατε, καὶ τὸ ἀῤῥωστοῦν οὐκ ἰάσασθε, καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε, καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπεστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐπεζητήσατε [...].

4β τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μόχθῳ, καὶ ἐν κράτει ἐπαιδεύσατε αὐτὰ, καὶ ἐν παιγνίῳ.

Οὐ γὰρ μόνον τοῖς ἀσθενοῦσι τὴν προσήκουσαν οὐ προσενηνέγκατε θεραπείαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑγιαίνουσι πόνους πολλοὺς ἐπεθήκατε. Καὶ τοῦτο [...] ῥᾴδιον κατιδεῖν. Τοὺς μὲν γὰρ τὰ εἴδωλα προσκυνοῦντας [...] καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστρέφειν οὐκ ἠθέλησαν [...] τοὺς δὲ θείους προφήτας τὴν ἰσχὺν τῆς ἀρετῆς κεκτημένους αἰκιζόμενοι καὶ καθείργοντες, καὶ μυρίοις ἀλγεινοῖς ὑποβάλλοντες διετέλεσαν [...]. Διό φησι: "Καὶ ἐν κράτει ἐπαιδεύσατε αὐτά." [...].

5 Διὰ τούτους, φησὶ, τοὺς κακοὺς ποιμένας διέσπειρα τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐγένετο εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ.

Τροπικῶς πάλιν ἐκάλεσε τὰ θηρία, ἐπειδὴ κατὰ ταὐτὸν τὸν λόγον καὶ τὰ πρόβατα προσηγόρευσε. Καλεῖ δὲ θηρία νοητὰ μὲν τοὺς δαίμονας, τῶν ψυχῶν τοὺς ἀλάστορας, αἰσθητὰ δὲ τοὺς [...] ἐπελθόντας αὐτοῖς πολεμίους.

6 Καὶ διεσπάρη καὶ ἐπλανήθη τὰ πρόβατά μου ἐν παντὶ ὄρει, καὶ ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ, καὶ ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς διεσπάρη τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν, οὐδὲ ἐπιστρέφων.

Ὄρη καὶ βουνοὺς καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἴρηκε, τὴν ἐν αὐτοῖς γενομένην τῶν εἰδώλων λατρείαν ἐκάλεσεν: ἐν ὄρεσι γὰρ καὶ γηλόφοις [...] τὰ τῶν εἰδώλων ἱδρύσαντο τεμένη. [...] Ἐπεὶ διὰ ῥᾳστώνην τε καὶ ἀμέλειαν θηριάλωτα τὰ πρόβατά μου γέγονε [...]: μόνης γὰρ τῆς οἰκείας τρυφῆς, καὶ σωματικῆς ἐφροντίσατε θεραπείας[1]:

7 Τούτου χάριν, ὦ ποιμένες, ἀκούσατε λόγον Κυρίου[2].

10 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ καταπαύσω αὐτοὺς τοῦ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ποιμανοῦσιν αὐτὰ ἔτι οἱ ποιμένες: καὶ ἐξελοῦμαι τὰ πρόβατά

[1] Haec ad Ez 34:8-9 se referunt.

[2] Ez 34:8-9 om.

1 рѧцѣте оу҃бо уто ѥ̑ сытнѣе па́стырємь· самѣмь ли сѧ па́сти
2 и҃ли ѡ҃вца· вѣсем же до нн̑ѧ мѣнѣѧ слово гл҃е́ть· вы҃ о҃убо жрѣцн
3 вѣса десѧтины о҃уѧстїа трѣбнаа҃ прїемлете· а҃ ц҃рїе да́нѣ·
4 не бысте сытн сни́мѣ· нж҃ богатыѧ и҃здѣвше, разграбисте бо-
5 гатство н̑· 4 **Ѻ҃немогшаа҃го не по҃а҃сте· и҃ болѧщаа҃го не враче** фл҃ег
6 **враченаасте· и҃ сѣкроушенноа҃го не ѡ҃бѧзасте· и҃ и҃здьноа҃го**
7 **не рауносте· и҃ плаваѧщаа҃го не ѡ҃братисте· и҃ погыбшаа҃го**
8 **не поиҳскасте· и҃ крѣпое҃ прнтѧжасте· троудомь и҃ вла-**
9 **стїа накаѕасте и҃ѧ̑· и҃ наржганїемь.** Не тъуїѧ бо е҃же не по- фл҃ег
10 дасте немощнымѣ, достоиҳныѧ лъуьбы· нж҃ и҃ зр҃авыи́мѣ съ-
11 твористе троуды· се же и҃авъ е҃сть о҃удобь разоумѣтн· не хо-
12 тѣшѧ бо, покланѣжшнїх сѧ коумиремь къ бо҃у ѡ҃братнтн·
13 а҃ прр̑кы и҃мѧщѧ сиѧ бж҃на, ижѵѧще въ тъминца҃ сконуѣ-
14 сте· сего дѣлъ реуе· и҃ако власти҃а накаѕасте ѧ· 5 **И҃ расыпашѧ̑** фл҃ед
15 **ѡ҃вца моѧ· е҃лма не и҃мѣахѧ пастырѣ· и҃ бышѧ на и҃зъденї҃е**
16 **звѣремъ полскымъ.** Ѿкы прѣмѣнѣѧ сло́во· звѣрми фл҃ед
17 нарнуеть· е҃лмаже и҃ люди ѡ҃вцами наре́уе· звѣрї҃е же съ-
18 разоумѣваемнн бѣсн· ѡ҃бнднкы дш҃ьныѧ· внднмы-
19 а҃ же звѣрн, напада́ѧщѧ ратнкы· 6 **И҃ расыпашѧ сѧ ѡ҃вца** фл҃ее
20 **моѧ по вѣсѣмь горамъ· и҃ заблѧдншѧ по вѣсѣмь хлмомъ**
21 **высокын́мъ· и҃ на лицн земла вѣсеѧ расыпашѧ̑ ѡ҃вца моѧ·**
22 **и҃ не бы вѣзыскаѧ̑ша нн ѡ҃бращаѧ̑ша.** Горы и҃ хлмн· и҃ ино въ- фл҃ее
23 се е҃же наре́уе· бывшѧ въ нн̑ѣть слоужбѧ коумирскѧ·
24 на гора҃ бо и҃ на хлмѣ́ творѣахѧ коумирнница, и҃ трѣбы
25 въ нн̑· нж҃ е҃лмаже вашнмь небрѣженїемь, моа҃ ѡ҃вца звѣ-
26 роиа҃дены бышѧ· а҃ вы тъуїѧ своѧ пнщѧ плътнѧѧ строиа҃сте·
27 того дѣлъ слышнте· 7 **Того дѣлъ ѡ҃ пастырїе слышнте** фл҃ез
28 **сло́во гн̑е·** 10 **сѐ гл҃е́ть а҃донан г̑ъ· сѐ а҃зъ на пастырн, и҃ вѣзыщѧ**
29 **ѡ҃вець мои̑, ѿ рѫкоу пастырскоу· и҃ ѡ҃ставлѧ ѿ пастви-**
30 **ны ѡ҃вець мои̑· и҃ не пасѧть и̑ к томѹ пастырїе· и҃ ѻ҃нмѧ ѡ҃вца**

---

5 вραγε a manu altera expunctum 12 ѡ҃братнтн тн ligatura

1 сытнѣе] ἴδιον 7 рауносте lege враунсте cf. ἐσωματοποιήσατε S / ιασασθε V плаваѧщаа҃го] πλανώμενον 27-28 vers. 8-9 om.

5-6 враче враченасте] враченасте Щ 12 покланѣжшнїх] покл҃нѣжшїн Щ

5-6 и҃ болѧщаа҃го не враче враченасте] om. S / (※ *O*) και (om. 46) το αρρωστουν (-τον *O*-62' *III*) ουκ ιασασθε *O*-62' *L''* Tht. 6-7 и҃ сѣкроушенноа҃го не ѡ҃бѧзасте· | и҃ и҃здьноа҃го не рауносте] transp. S / = *L''* Tht. 8 прнтѧжасте] = S / + αυτοις 36; pr. ου 46 8-9 и҃ властїа... наржганїемь] om. S / (※ *L*-449) και εν κρατει επαιδευσατε αυτα και εν παιγνιω *L''* Tht. 16 звѣремъ] pr. πᾶσι S 20 и҃ заблѧдншѧ] om. S / και απεπλανηθη (επλαν. 449 Tht.) *L''* Tht. по$_1$] ἐπί S / εν 46 20-21 вѣсѣмь хлмомъ высокын́мъ] πᾶν βουνὸν ὑψηλόν S 967 Q* *C*$^{-87}$-86 106 / παντι βουνω υψηλω *L''* Tht.; παντα βουνον υψηλον rel. 21 ѡ҃вца моа҃] om. S / = (※ *O*) A''-239'-403' *O' L''* Tht. 27 ѡ҃] om. S 28 а҃донан] om. S 967 407 / = A''-403'-410 62' *L''* Tht. 29 пастырскоу] αὐτῶν S ѡ҃ставлѧ] ἀποστρέψω S / καταπαυσω *L''* Tht.; + αὐτούς S 29-30 ѿ паствнны] τοῦ μὴ ποιμαίνειν S / του ποιμαινειν *L'*-V 544 Tht. 30 и̑ | к томѹ пастырїе] transp. S / = Syh *III* Tht.; αυτα ποιμενες ετι *II*; αυτα ετι *L*

μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκέτι ἔσται αὐτοῖς εἰς κατάβρωμα.
Διὰ τούτων προεδήλωσε τῶν λόγων, καὶ τῆς βασιλείας τῆς τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης τὴν παῦλαν. Ἐλευθερώσω γὰρ, φησὶ, τὰ πρόβατά μου τῆς κακῆς τούτων ἐπιστασίας, οἳ προνοίας μὲν οὐδεμιᾶς ἠξίωσαν αὐτὰ πώποτε, μόνον δὲ κατεσθίοντες αὐτὰ διετέλουν. [...].
11 Διότι τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐπισκέψομαι αὐτά.
12 Ὥσπερ ἐπισκέπτεται ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ὅταν ᾖ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων αὐτοῦ διακεχωρισμένων: οὕτως ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ῥύσομαι αὐτὰ ἐκ παντὸς τόπου, οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου.
Νεφέλην δὲ καὶ γνόφον ἐνταῦθα τὸν τῆς ἀγνοίας ἐκάλεσε ζόφον, ὃς κατὰ τῆς οἰκουμένης ἐκέχυτο πρὸ τῆς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρωπήσεως. Λέγει τοίνυν, ὅτι Δίκην ποιμένος ἐπιμελοῦς πλείονα μάλιστα πρόνοιαν ποιουμένου τῶν οἰκείων προβάτων, ὅταν ἐπικειμένην ὁμίχλην θεάσηται, ἥτις ἄδειαν καὶ λύκοις παρέχει, καὶ κλέπταις, [...] κἀγὼ [...] συνάξω αὐτὰ διασκορπισθέντα, καὶ τὰ κεχωρισμένα μίαν ποίμνην ποιήσω: τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ ἐξ Ἰουδαίων καὶ ἐξ ἐθνῶν συναχθεῖσα Ἐκκλησία. Εἶτα διπλῆν ποιεῖται τὴν προφητείαν. Τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον αὐτοῖς μόνοις Ἰουδαίοις ἁρμόττει: τὸ δὲ μυστικόν τε καὶ κεκρυμμένον, πᾶσιν ἀνθρώποις [...].
13 Καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ τῶν χωρῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ταῖς φάραγξι, καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς.
14α Ἐν νομῇ ἀγαθῇ βοσκήσω αὐτούς.
Καὶ μὴν ἀγαθὸς ὁ νόμος, καὶ ἡ ἐντολὴ κατὰ τὸν Ἀπόστολον ἁγία καὶ δικαία, [...] ἀλλ' ἑτέραν αὐτοῖς ὑπισχνεῖται νομήν: τὴν γὰρ νομικὴν εἶχον. Τίς δὲ αὕτη ἡ ὑπὲρ τὴν νομικὴν ἀγαθὴ νομή; ἢ δῆλον ὡς τὴν τῶν θείων Εὐαγγελίων διδασκαλίαν αἰνίττεται, ἐν ᾗ νεμόμενα τοῦ Θεοῦ τὰ πρόβατα τρέφεται καὶ πιαίνεται, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπολαύει [...].
14β Ἐν τῷ ὄρει, φησὶ, τῷ ὑψηλῷ τοῦ Ἰσραὴλ ἔσται εὐπρέπεια αὐτῶν.
Καὶ μὴν ἐμνημόνευσεν ὀρέων πολλῶν [...], καὶ διαφερόντως ὄρους τινὸς ὑψηλοῦ μνημονεύει [...]. Τούτου τοῦ ὄρους καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ μέμνηται, λέγων: "Ὄρος τοῦ Θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον." Εἶτα τοῖς Ἰσραηλιτικοῖς ὄρεσι τούτῳ τῷ ὄρει διαφθονουμένοις φησίν: "Ἰνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα; Τὸ ὄρος, ὃ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ: [...]

своа҃ и҆зъ оу҆стъ и҃· и҆ к томоу не бѫдѫть и҃мъ на и҆зъдєнїє·
Сни҃мн слове́сы проповѣда́ѣть и҆ цр҃ю жидовскоу· и҆ жрзуьствоу
сконуѣнїе· свобожа҃ѫ бо р҃е҆ ѡ҆вцы своа ѿ строи҆ и҃ злаа҆го· сн-
и҃ бо не строа҆ть и҃, нѫ҃ ꙗ҆дѧть а тъуїа· 11 **И҃мже гл҃ѣть а҆данан**
гь҃· сё а҃зъ взъыщѫ ѡ҆вець свои҃· и҆ прнсѣщѫ и҃, 12 **ꙗкоже прнсѣ-**
ща҆ѣть пастырь паствы своє҆а҃· въ дн҃ь є҆гда ѣ҆стъ ѡ҆блаучень и҆
мъглень· срѣдъ ѡ҆вець є҆мъ разлучень· тако взъыщѫ ѡ҆вець
свои҃· и҆ и҆збавла а҃ ѿ взсего мѣста· на не҆мже сѫ҃ть расыпа-
нн тамо· въ дн҃ь ѡ҆блаучень и҆ прнмраучень· Ѳблакъ и҆ прнмра́-
кь нїнѣ невѣдѣнїе нарнчеть· и҆же по взсен земн расыпа́-
ль са· прѣ҆же взплъщенїа сп҃са нашего і҃с҃а, прнтчеа҆ же
гл҃ѣть рекы· ꙗ҆коже и҆ пастырь пекын са ѡ҆вцамн своимн· а҆-
ще мъглѫ оу҆зрнть блюдеть· тъгда бо е҆сть оу҆добь, и҆ влъ-
коу, и҆ татнн оукрастн· такоже и҆ а҃зь и҆зведѫ а҃, и҆ сберѫ а҃·
и҆ расыпаныа сввькоуплѧ· и҆ сътворѧ а҃ е҆дино стадо· е҆дннѫ
па́ствѫ· се же е҆сть сърааннаа҃ унркы, ѿ жидовь и҆ ѿ стра́-
нь· по том же соуґбо прорнчеть ꙗвѣ ѡ҆ жид҃· а҆ таи҃ное ѡ҆
на҃, вѣровавшнн҃ хр҃у· 13 **И҃-зведѫ а҃ ѿ стра́нь, и҆ сберѫ ѧ ѿ зе́-**
мль· и҆ взведѫ а҃ въ земла и҃· и҆ распасѫ ѧ на гора҃ і҆зра҃ахъ· и҆
въ дъбре҆ и҆ въ взсемь селѣ земнѣмъ· 14a **на жироу блазѣ напа-**
сѫ ѧ· Бл҃гы҆ прзвы́н закóнъ, и҆ заповѣдь на и҆ ст҃а· такоже и҆ а҃-
пл҃ь гл҃ѣтъ· нѫ҃ въ семь сло́весн, и҆нѫ҃ пажнть ѡ҆бѣщавае҆-
ть· каа҆ же, сё е҆сть· прзвын бо зако́нь и҆мѣахѫ҃· каа҆ же сеа҆
е҆сть бл҃жа҆ншн· ꙗвѣ ꙗко ꙋченїе е҆у҆ласко· на не́мже пасомы
бж҃на ѡ҆вца· тыа тъи҃ сп҃са наслажа҆ѫ҃т са· 14b **На горѣ высо-**
цѣ і҆зра҃ѣ бѫдеть лѣпота и҃· и҆ бѫдѫ҃ ѡ҆грады и҃ тоу҆·
Мн҃ногы горы намѣннн҃ прѣ҆же· нѫ҃ ѡ҆ сен горѣ и҆зр҃ано взсн
прр҃цн гл҃ашѫ҃· дв҃ь бо р҃е, гора бж҃на, го́ра бл҃гаа҃· по томь
же го́рамъ жидовскамь ре́уе· взскѫ҃ѫ҃ завндите горѣ сен·
го́ры ѵастыа· го́ра а҆же б҃ъ и҆зволн взселнти са въ на҃·

---

21 заповѣдьна supra verbum signum omissionis legitur, in margine sinistro verbum omissum пра́вѣ҆, altera manu additum est

16 унркы] ἐκκλησία 21 на lege праведьна

4 а҆данан] а҆донан Щ

1 к томоу не] οὐκ S / = A''-239'-403'-410 *L''* Tht. 4 а҆данан] om. S / = 62' *L''* Tht. 5 а҃зъ] = S / om. 46 5-6 прнсѣщѣѣть] ζητεῖ S / = A''-410 *L''* Tht. 7 є҆мъ] om. S 967 106 / = (※ O^{-Syh}) rel. разлучень] = S / διακεχαρισμενων *II* 8 и҆збавла] ἀπελάσω S / = Syh^{txt} *L''* Tht. 9 прнмраучень] γνόφου S / γνοφους V 26 бѫдеть лѣпота и҃] om. S / = *L''* Tht. и҃] om. S

21-22 Rom 7:12 28-30 Ps 67:16-17

καὶ Ἡσαΐας βοᾷ [...]. "Ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ ὁ οἶκος Κυρίου ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων [...]". Τὸ ὑψηλὸν τοίνυν καὶ περιφανὲς τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ὄρος κἀνταῦθα ὠνόμασεν. [...]. Εἶτα ἐπάγει:

14γ Καὶ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ[1].

Καὶ τοῦτο δὲ ἀντικρὺς ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ Ἰουδαίοις ἁρμόττει: ἐκεῖνοι μὲν γὰρ μίαν ἔσχον μάνδραν, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναόν: ἡμεῖς δὲ ἀριθμῶν κρείττους κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐκκλησίας.

14δ Καὶ κοιμηθήσονται, καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ καὶ ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ καὶ ἐν νομῇ πίονι βοσκηθήσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραήλ.

15α Καὶ ἐγὼ ποιμανῶ τὰ πρόβατά μου.

Τρυφὴν ἀγαθὴν καὶ πίονα τὰ θεῖα λόγια προσαγορεύει: [...] ὄρη δὲ Ἰσραὴλ τὰς προφητικὰς βίβλους, ἐφ' ὧν πάλιν νεμόμεθα, ἐπίβασίν τινα δι' ἐκείνων εἰς τὸ μέγιστον ἔχοντες ὄρος: διὰ γὰρ τῶν προφητικῶν θεσπισμάτων ἐπὶ τὴν εὐαγγελικὴν ποδηγούμεθα διδασκαλίαν ὑπ' ἐκείνων μαρτυρουμένην: ἔχομεν δὲ ποιμένα αὐτὸν τὸν Δεσπότην [...].

15β Καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος[2].

Ὑπ' αὐτοῦ γὰρ ποιμαινόμενοι [...], ἐπιγιγνώσκομεν αὐτοῦ τὴν δεσποτείαν.

15γ Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος:

16α Τὸ ἀπολωλὸς ἐκζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω [...]:

16β Καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω [...]:

16γ Καὶ τὸ ἠσθενηκὸς ἐνισχύσω:

ὡς τὸν Πέτρον ἀρνησάμενον:

16δ Καὶ τὸ πῖον καὶ ἰσχυρὸν φυλάξω:

ὡς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, καὶ τοὺς τὸν ὅμοιον ἐκείνοις ἑλομένους βίον:

16ε Καὶ ποιμανῶ αὐτὰ μετὰ κρίσεως:

χορηγῶν τὰ ἀγαθά, καὶ παιδεύων ἡνίκα δεῖ. Οὕτως συμπεράνας τόν τε κατὰ τῶν κακῶν ποιμένων λόγον, [...] ἐπὶ τὰ πρόβατα μεταφέρει τὸν λόγον, διδάσκων, ὡς ἡ τῶν ποιμένων ἀτοπία τοῖς προβάτοις ἀπολογίαν οὐ δίδωσι [...]:

17 Καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου, τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος. Ἰδοὺ ἐγὼ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ προβάτου, κριῶν καὶ τράγων.

Ὥσπερ γὰρ, φησὶ, ποιμέσι καὶ προβάτοις δικάζω, οὕτω καὶ τῶν προβάτων ἔσομαι κριτὴς, καὶ τοὺς ἀδικοῦντας κολάσω.

18 Καὶ οὐχ ἱκανὸν ὑμῖν, ὅτι τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ τὸ καθεστηκὸς ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ κατάλοιπον ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἐταράσσετε;

19 Καὶ τὰ πρόβατά μου καὶ τὰ καταπατήματα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον[3]**;**

Πρὸς τοὺς εὐπόρους ὁ λόγος εἰς ἀσωτίαν κατακεχρημένους τῷ πλούτῳ, [...], ἀλλὰ καὶ τὰ πέρα τῆς χρείας: [...] τροπικῶς ὡς ἐπὶ προβάτων ἐῤῥέθη, ἐσθιόντων τὴν πόαν, καὶ τὴν λοιπὴν πατούντων [...].

---

[1] Ez 34:14β-γ et comment. segm. transp.

[2] Ez 34:15α-β et comment. segm. transp.

[3] Ez 34:17-19 et comment. segm. transp.

1 и҃саіа же вьпнсаѣть· бж҃дѣ вь посл҃ѣнаѧ дн҃и іаѵъ го́ра гн҃ъ·
2 и до́мъ бж҃нї на вр҃сѣ го́рь· сн҃ оубо, гора высокаа, и іаѵленьнаа· є҃ѵльскоѥ ѣ҃сть ѕ҃ченїе· по сем же намѣнн ѡ҃грады многы
4 тоу҃· многы бо ц҃ркви бышѫ, по вьсен вьселенѣи бес чнсла·
5 14c **И҃ оусьпнжть и поуїать тоу҃· и вь пщи бл҃ѣ, и вь пажнти** ф҃а
6 **тоучнѣ напасѫт са на горахь їзл҃вахь·** 15a **а҃з же распасѫ ѡвца**
7 **своѧ· и а҃зь покоѫ а҃· и разоумѣжть іако азь ѣ҃смь г҃ь·**
8 Пщеѧ бл҃гоѧ бж҃на сло́веса нарнчеть· горами же їзл҃ваи҃н ф҃б
9 книгы пр҃оуьскы· вь ни́хже пасѣахом са· вьсх҃о и҃маше ѿ
10 тѣ҃, на великѫ го́рѫ· пр҃оуьскы бо҃ ичен҃їи на є҃ѵлско наста-
11 внхом са· тѣмн сѣвѣстѹе́мо· пастырѣ же и҃ма́мь само-
12 го того вл҃кѫ· тѣм бо пасомн, позна́емь вл҃ьство е҃го·
13 15b **Сѣ гл҃е́ть ѧдонан г҃ь·** 16 **погыбшаа́го вьзыщѫ· и заблѫдившаа-** ф҃вв
14 **го ѡвра́щѫ· и съкроушеное съважѫ· и немощнаа́го оукрѣ-**
15 **пла· и крѣпкаа́го снабзѫ҃· и распасѫ а҃ съ сѫдомь·**
16 И҃коже снабдѣ и петра ѿврьгша са· и ст҃ыѧ апл҃ы, нже та- ф҃вв
17 ково жнтїе и҃збра́шѫ· по́ѧ бл҃гаа҃, и наказаѧ е҃гда лѣпо·
18 сн҃це же скончѣвь сло́во до злы҃н пастырь· пр҃оуьско сло́во,
19 ѡвращае́ть паки къ ѡвцамь сказаѧ· іако безаконїе пастырско ѡвцамь ѿвѣта не да́сть· 17 **И҃ вь ѡвца моѧ гл҃е́ть** ф҃вг
21 **ѧдонан г҃ь· се азъ расѫ҃ѫ межю҃ ѡвцеѧ· и межю҃ ѡвцеѧ,**
22 **и ѡвномь и козломь·** 18 **не довлѣ ли ва́мъ· іако бл҃гѫ пажнть**
23 **жнвете· и ѡстатькь пажнти вашеѧ҃, ногами своѝми по-**
24 **пираѣте· и оу҃стаа́вшѫ са во́дѫ пнваа́сте· и ѡстатькъ**
25 **ногами вашими вьзмѫщаа́сте·** 19 **и ѡвца попранїе но́гь ва-**
26 **шѝ жнвѣахѫ· и вьзмѫщенныѫ҃ водѫ ногами вашими пїа́хѫ·**
27 И҃коже пастырема, такоже и ѡвцамь сѫ҃ѫ҃· и ѡбндаѫщѧ҃ ф҃вз
28 мѫчѧ· сё сло́во къ богатыѝмь ѣ҃сть· нже не на спс҃ь богатство
29 и҃мѫть· нѫ҃ и҃злнха· се же вьсе прнтчеѧ гл҃е́ть· іако и скотъ
30 не вѣды довлѣѫ҃щаа́го· нѫ҃ ѡстатькъ попнраѧ·

---

10 ичен҃їи] θεσπισμάτων 19 безаконїе] ἀτοπία 20 вь lege вы cf. ὑμεῖς
8 бж҃на сло́веса] сло́веса бж҃їа Щ
5 и҃ оусьпнжть и҃] = S / om. 231 поуїать тоу҃] transp. S / = *L''*$^{-231\ 46}$ Tht.; om. 231 тоу҃] = S / αυτοι 46 6 напасѫт са] = S / + και αναπαυσονται 231 же] om. S / και *L''*-403' Tht. 7 г҃ь] = S / pr. αδωναι 46 13 ѧдонан S 46 / = 62' *L''*$^{-46}$ Tht. 14 немощнаа́го] ἐκλεῖπον S / = *L''* 87^{mg} Tht. 15 крѣпкаа́го] = S / pr. (※ *O*) και το πιον *O' L''* Tht. и҃ распасѫ и҃ а҃] = S / transp. *L'* 20 моѧ] om. S / = (※ 88) *O' L''* Tht. 21 ѧдонан] om. S / = 62' *L''* Tht. 21 и҃ межю҃ ѡвцеѧ] και προβάτου S / om. V 22 и҃$_1$] om. S / = La^{CW} Bo Arab Arm Cyr. IV 173 Aug. Constit. ѡвномь и҃ козломь] κριῶν και τράγων S / κριον και τραγον *L*$^{-36}$ (96^{c}) 534 не] pr. καί S / = 26 не довлѣ] οὐχ ἱκανόν S / ουχι καλον 46 23 и҃] = S / pr. αλλα *L''* вашеѧ҃] om. S / = 967 *O' L''* Tht. 23-24 ногами своѝми | попнраѣте] transp. S / = A''-403'-410 25 ѡвца] + μου S 26 жнвѣахѫ] = S / ενεμετο *L''* 26 Tht.^{P} вашими] = S / om. 538 пїахѫ] = S / επινεν *L*$^{-36}$ Tht.^{P}

1-2 Is 2:2; Mich 4:1 16-17 cf. Mt 26:74-75; Mc 14:71-72; Lc 22:57-61; Io 18:25-27

20 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς, καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀναμέσον προβάτου ἀσθενοῦς.
Εἶτα λέγει τῶν ἰσχυρῶν τὴν θρασύτητα.
21 Ἐπειδὴ ταῖς πλευραῖς ὑμῶν, καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε, καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκερατίζετε, πάντα δὲ τὰ ἐκλείποντα ἐξεθλίβετε, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου παντὶ παραπορευομένῳ.
22α Καὶ σώσω τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐκέτι ἔσται εἰς προνομήν[1].
Πάντα ὡς ἐπὶ προβάτων εἴρηκεν, [...] διὰ πάντων δὲ τῶν ἐν δυνάμει τὴν ἄδικον δυναστείαν διήλεγξεν: ὑπισχνεῖται δὲ ὅμως ἀσφάλειαν τοῖς προβάτοις.
22β Καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ προβάτου, καὶ ἀναμέσον κριοῦ πρὸς κριόν.
Δικάσω, φησὶ, καὶ οὐ περιόψομαι ἀδικουμένους [...]. Εἶτα τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας ἡ ὑπόσχεσις.
23 Καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, ὃς ποιμανεῖ αὐτοὺς, τὸν δοῦλόν μου Δαβὶδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς ἀναπαύσει αὐτοὺς, καὶ ἔσται αὐτῶν ποιμήν[2].
Ἄνω εἰρηκὼς, "Ἐγὼ ποιμανῶ," ἐνταῦθα τὸν Δαβὶδ αὐτῶν ἔσεσθαι ποιμένα λέγει, ὃν καὶ δοῦλον προσαγορεύει: τίς δὲ οὗτός ἐστιν; Ἢ δῆλον, ὡς ὁ Δεσπότης Χριστὸς, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα γενόμενος; Διὸ καὶ δοῦλος, ὡς ἄνθρωπος: καὶ τοῦτο δὲ κατὰ τὴν φύσιν, οὐ κατὰ τὴν ἀξίαν: εἰ γὰρ οἱ εἰς αὐτὸν πεπιστευκότες οὐ δοῦλοι, ἀλλ' υἱοὶ, πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς, δι' ὃν οἱ δοῦλοι τῆς ἐλευθερίας ἀπήλαυσαν, οὐ δοῦλος, ἀλλ' υἱός. Οὕτω καὶ ὁ μακάριος λέγει Παῦλος [...].
24α Καὶ ἐγὼ Κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ ὁ δοῦλός μου Δαβὶδ ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν.
Καὶ τὸ ἀψευδὲς τῶν εἰρημένων τοῖς ἐπαγομένοις δείκνυσιν. [...].
24β Ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα. [...].
25α Καὶ διαθήσομαι τῷ Δαβὶδ διαθήκην εἰρήνης.
Τούτου ὁ Παῦλος ἑρμηνευτής: βοᾷ γὰρ περὶ τοῦ Χριστοῦ: "Αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας." Τοῦτο δὲ καὶ ἄνω ἔφη: "Καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα," Εἰς γὰρ καὶ τοὺς ἐξ ἐθνῶν καὶ τοὺς ἐξ Ἰουδαίων πεπιστευκότας ποιμαίνει.
25β Καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς.
Καὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων τὰ στίφη, καὶ τοὺς θηριωδίαν νοσοῦντας ἀνθρώπους [...].
25γ Καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ πεποιθότες, καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυμοῖς[3].
[...] λέγει δὲ, ὅτι καὶ τὴν ἔρημον τῶν ἐθνῶν καθέξουσί τε καὶ γεωργήσουσι,

[1] Ez 34:20-22α et comment. segm. transp.
[2] Ez 34:22β-23 et comment. segm. transp.
[3] Ez 34:24α-25γ et comment. segm. transp.

20 **Того дѣлъ сѣ глѣть, ѧдонан гь· сѣ ѧзъ къ вамъ, и расжжж ѡвцѧ-**
темь и снѧномъ, и немощномъ· 21 ѣлмаже ребры своимн, и пле-
щема вашима порѣѣте· и рогы вашимн бодете· и вѣсе немо-
щное нзрѣѣте· дондеже нженете ѧ вънь· и разсѣѣте ѡвца
моѧ вѣсемоу имноходоу· 22a нж спсж ѡвца своѧ· и к томоу не
бждть на разграбленїе· Сѣ глѣть снѧный лютость· вѣсе б фбг
слово ѩко и ѡвуними ѡбразомь проносн· вѣсѣх же снѧный
насилїе ѩвлѣѣть· ѡбѣщаваѣт же ѡбаче ѹтвръжѣнїе ѡ-
вцамъ· 22b И **расжжж межоу ѡвцатемь, и ѡвцатемь· и межоу**
ѡвномъ, къ ѡвноу· 23 и вѣставлѧ пастырь въ нн̃ ѣдинь, иже
пасеть ѧ· раба моего дв̃да· тъ пасеть а̓, и тъ покоить ѧ·
и бждеть пастырь н̃· Расжжж рс̑, и не прѣстжпла правѣ- флд
нааго· по том же ѡбщааго спса, ѡбѣщанїе проповѣдаѣ-
тъ· сѣвыше бо рѣкъ, ѧзъ пасж· здѣ дв̃дь, пастырь глѣтъ·
ѣгоже и рабомь нарнуеть· кто же се ѣсть, не ѩвѣ ан вѣка
хс̃· ѿ племене дв̃а плътїѧ ѣстъ· того дѣлъ и рабомь ѩко
и ѹка нарс̑· и то же по вещи ѹ̓н, а̓ не по сании̯ноу· вѣровавше-
и бо вънь, сн̄ове бжнн̄ нарнуат са· тѣмже оубо паче тъ ѣ
сн̄ь, а̓ не рабъ· ѣгоже дѣлъ мы̑ рабн, свободы насладнхом са·
снце бо ба̄женын̑ глѣть павелъ· 24 И **ѕ же гь, бждж нмь вѣ бѣ·** флс
и рабѣ мои̑ дв̃дь кнѧзь срѣдѣ н̑· ѧзь гь глахъ· 25 и завѣщаѧ
дв̃доу завѣть имрныи̑· и потрѣбла звѣри злы̑ съ земла·
и вѣселат са вѣ поустынн оуповажще и̑· оусъпнж вѣ джбра-
вѧ̑· Истннж глаанныи̑ ѩвлѣѣть· ѩко не лъжа· завѣ же ин- флѳ
рныи̑ съ ѣстъ· ѩкоже павелъ глѣть· хс̃ ѣстъ имръ нашъ·
иже сѣвъкоупн имрнжж̑· сего бо дѣлъ и сѣвыше сего рс̑·
и вѣставлѧ пастырѣ ѣдиного въ нн̑· ѣдинь бо хс̃, и вѣро-
вавшнимь ѿ жндовь· и ѿ странь пастырь и вѣка ѣстъ·
звѣри же злыа, бѣсы нарнуѣ· и ѹкы злыа· глѣт же· поу-
стына прѣѧтн вѣровавшнимъ· и раздѣлѣтн и оусе-

---

1 ѧдонан] om. S / = 62' *L''* Tht. къ вамъ] om. S / = *L''*$^{-V}$ Tht. и] om. S / = *L*$^{-48}$-46-449 Tht. 1-2 ѡвцатемь... немощномъ] ἀνὰ μέσον προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀνὰ μέσον προβάτου ἀσθενοῦς S 2 своимн] om. S / = *L''* 534 Tht. 3 вашима] = S / om. *L'*-46 и вѣсе] = S / παν δε (τε 46) *II''*; παντα δε *L* Tht. 4 дондеже... вънь] om. S / = (※ *O*) *O' L''* Tht. 4-5 и разсѣѣте...имноходоу] om. S / = 62' *L''* Tht. 5-6 к томоу не бждть] οὐ μὴ ὦσιν ἔτι S / ουκ εσται *L'*; ουκετι εσται V-46 Tht. 9 межоу ѡвцатемь, и ѡвцатемь· и] om. S / ανα μεσον προβατου και προβατου (om. και προβ. *II*-46) και *L''* Tht. 10 пастырь | въ нн̑] transp. S ѣдинь] ἕτερον S 967 988 A''-410 / om. 106; = rel. иже] καί S / = *L''* Tht. 11 тъ... ѧ] om. S / (※ *O*) αυτος (ος 46; pr. και 407) ποιμανει αυτους και (+ αυτους 62' *III*-403' Tht.) αναπαυσει αυτους (om. και αναπ. αυτους O-407 *II*) *O' L''*-403' Tht. 12 пастырь и̑] transp. S 20 нмь] = S / + ειναι *L* (51*) 21 рабъ мои̑] om. S / = 988 *L''* Tht. кнѧзь срѣдѣ и̑] transp. S *O' cII*-239' / = rel. 23 оуповажще] om. S / = (※ *O*) *O' L''*-403' Tht.

16 cf. Mt 1:1-17 19-20 cf. Rom 8:15-21; Gal 3:22-26 25-26 cf. Eph 2:14

"Προφήτευσον γὰρ, υἱὲ ἀνθρώπου, ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὸν Ναγέβ:" [...].
26 Καὶ δώσω περικύκλῳ τοῦ ὄρους μου εὐλογίαν, καὶ καταβιβάσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, ὑετοὶ εὐλογίας ἔσονται.
Τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν θείων ἀποστόλων διδάγματα, ἀρδείαν εὐλογίας μεστὴν προσφέροντα ταῖς τῶν πιστευόντων ψυχαῖς. Ὅτι πολλάκις ἡ θεία Γραφὴ ὑετὸν τὴν διδασκαλίαν καλεῖ [...].
27α Καὶ τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ἀγρῷ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς. [...].
27β Καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐπ' ἐλπίδι εἰρήνης.
[...] τούτοις γὰρ εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσιν ὁ Κύριος ἔφη: "Ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον." [...]:
27γ Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐν τῷ συντρίψαι με τοὺς κλοιοὺς τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν καταδουλωσαμένων αὐτούς.
28α Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσι: καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι οὐ μὴ φάγῃ αὐτούς.
Καὶ ἤδη ἔφην, ὅτι διπλῆ ἡ προφητεία: τὸ μὲν γὰρ αὐτοῖς Ἰουδαίοις, τὸ δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ἁρμόττει: καὶ γὰρ Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίων ἠλευθέρωσεν αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας ἡμᾶς τῆς τοῦ διαβόλου τυραννίδος ἀπήλλαξε. [...].
28β Καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. [...].
29α Καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης εἰς ὄνομα.
Τοῦτο καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει: "Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται [...]. Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν φησίν: "Ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης εἰς ὄνομα:" τουτέστιν ὀνομαστότατον, ἔνδοξον, πολυθρύλλητον. [...] ἀπὸ γὰρ Χριστοῦ Χριστιανοὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς:
29β Καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι ἐν ἀριθμῷ ἐν τῇ γῇ.
[...] Πάσης, φησὶ, πνευματικῆς ἀπολαύσονται τροφῆς: λιμὸν γὰρ ἐνταῦθα τοῦ λόγου τὴν στέρησιν ὀνομάζει [...].
29γ Καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἐθνῶν[1].
Καὶ τοῦτο δὲ πάλιν καὶ ἡμῖν καὶ Ἰουδαίοις ἁρμόττει: ἡμεῖς τε γὰρ [...], οὐκ ἔτι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἀσεβείᾳ διαμεινάντων ὀνειδιζόμεθα [...], καὶ Ἰουδαῖοι μετὰ τὴν Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, τῆς αἰχμαλωσίας ἀπαλλαγέντες [...].
30 Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαός μου, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος. [...]
31α Καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου, φησὶ, καὶ πρόβατα νομῆς μου. [...],
31β καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ὑμεῖς μὲν γὰρ τῆς θηριωδίας ἀπαλλαγέντες, τὸ προσῆκον τῶν ἀνθρώπων τῇ φύσει κτήσασθε φρόνημα: ἐγὼ δὲ ὑμῶν ἔσομαι Θεὸς καὶ Κύριος, πᾶσαν ὑμῶν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν ποιούμενος. [...].
35:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με λέγων:
2 Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐπίστρεψον

[1] Ez 34:29α-γ et comment. segm. transp.

1 антн сѧ размножавшемъ· Пророцн сѧ҃ ѹ҃ѣ ѡ҃ дождавъ а҃ге- фа҃в
2 вьсцѣ· 26 **и҃ дамь имъ ѡ҃крѣ̑ть горы моеѧ бл҃венїе· и҃ споущ҃ дъ-**
3 **жь вамъ· въ врѣмѧ е҃го дъжде̑ве бл҃венїа бж҃ть·** Сѣ҃ глѣ҃ть ѡ҃ оу- фа҃г
4 ченнѝ а҃пл҃цѣ· напоѝшѫ бо вѣровавшнѝ дш҃ѫ· многажѝ бо
5 оученїе дъжде̑мь нарнуа̑, бж҃на книгы· 27a **И҃ дрѣвеса на полн** фа҃д
6 **дада̑ плѡ̑ свои· и҃ землѣ да́стъ снѫ своѫ· и҃ въселат сѧ на зе́млн**
7 **съ надежде̑ѧ въ мн́рѣ·** Вѣровавшнѝмь бо г҃ь гла̑· въ мнрѣ пе- фа҃ж
8 чѣль и҃мате· нж҃ ра̑уи̑те сѧ и҃ оу̑поваи̑те· ꙗко а҃зъ ѡ҃дѣлѣхь
9 мн́роу· надѣе́м бо сѧ мн́рѣ бываѫщнмь въ вѣкы· 27b **И҃ оувѣда̑** фа҃и
10 **ꙗко а҃зъ е҃смь г҃ь· е҃гда съкроушѫ̑ козлы въсъченїа н҃· и҃ нзба-**
11 **вла̑ ѧ҃ѕ҃ ѯ҃ржы поработнвшнѝхь ѧ҃·** 28a **и҃ не бждть к томоу въ**
12 **плѣненїе· и҃ звѣрїе земнѝ не поѝдѫть н҃·** И҃ прѣже̑ р҃ѣ ꙗко фа҃ки
13 соугоубь е҃ прр҃оьство сѐ· ѡво бо ѯ҃ жндовь е҃, а̀ дроугое въсѣмъ
14 ѹ҃ко́мъ· жндовскы бо плѣнннкы, нзведе ѯ҃ вавилонѣ· а̀ ѹ҃кы
15 въсѧ ѯ҃ мжченїа дїаволѣ· 28b **И҃ оуселат сѧ съ надежде̑ѧ· и҃ не бж-** фа҃ѳ
16 **деть пострашаѫ-н҃·** 29 **и҃ въставла имъ сѧ̑ мн́рныи̑ въ имѧ· и҃ не**
17 **бждеть к томоу мало н҃ ѹ҃нсло на земли· и҃ не по̑ѝмѫ̑ оукоренїа**
18 **ѯ҃ стра́нь к томоу·** Х҃а̑ дѣлъ гл҃ѣть· се же бо і҃сана̑ ре҃· нзыдетъ фа҃к
19 же́злъ ѯ҃ корене і҃е҃е҃ва· и҃ цвѣть ѯ҃ корене е҃моу нзыдетъ·
20 съ е҃сть сѧ̑ мн́рныи̑, въ имѧ рекѫще словыи̑· ѯ҃нелъ бо х҃с на
21 зе́мли, мноѕн бышѫ бл҃гоуьствнвнѝ· и҃ насладншѫ сѧ дх҃о-
22 вныѧ пи́щ҃ѫ· гла̑ бо нїнѣ прозываѣть· ѡскжденїе бж҃на сло-
23 ва нарнуеть· пакы же и҃ се ѡбои́мь гл҃ѣть· и҃ на́мъ хрнстїано҃
24 не по̑ѧти оукорнзны ѯ҃ неуьстнвыи̑· и҃ жндомъ нзбывшемъ
25 работы, ѯ҃ вавилонѣнь· 30 **И҃ оувѣдать ꙗко а҃зь е҃смь г҃ь бз҃ н҃·** фа҃л
26 **съ нмн· а̀ вы҃ лю҃ї моѝ дшѧ їзла̑вь, глѣ҃ть а҃донан г҃ь·** 31 **а́ вы ѡ-**
27 **вца моѧ, и҃ ѡвца паствы моѧ е҃сте· а̀ а҃зь г҃ь бз҃ ва́шь, глѣ҃ть**
28 **а҃донан г҃ь·** Вы҃ оу̑бо свѣрство ѡставнше· достоѝный̑ съмы- фа҃м
29 сль вещн ѹ҃ѹн прнтажнте· а҃з же г҃ь бж҃ ва́мь, и҃ бз҃ въсѣ̑ ва̑· строн
30 и҃ мл҃ть творѧн· 35:1 **И҃** вы҃ сло́во гн҃е къ мнѣ гл҃а, 2 сн҃е ѹ҃ѹь· ѡ҃крати фа҃па

---

29 строн τρ ligatura 29-30 гла̑ а҃ѣ in margine dextro

2 имъ] αὐτούς S / = 967 *L*$^{''-449}$ *C*; om. Tht. съпоущ҃] δώσω S / αποστελω A$^{''}$-106'; καταβιβασω *L''* Tht. бл҃венїе] om. S / = (※ *O*) *O* (Q^{mg}) *L*$^{''-449}$ Tht.; ευλογητους 449 3 въ врѣмѧ е҃го] om. S / = *L''* Tht. дъжде̑ве бл҃венїа] ὑετὸν εὐλογίας S / = *O*$^{-Q}$ *L''* Tht. бж҃ть] om. S / = (※ *O*) *O* (Q^{mg})-62' *L''* Tht. 6 зе́млн] + αὐτῶν S 10 съкроушѫ̑] + με S / = V 87^{txt} козлы въсъченїа] τὸν ζυγόν S 87^{txt} / τον κλοιον 967 988; τον κλοιον του ζυγου *O*$^{-Q}$ 106; = *L''* Tht.; του κλοιου rel. 11 бждть к томоу] = S / transp. 46 12 плѣненїе] + τοῖς ἔθνεσι S 16 въ имѧ] om. S / = 62' *L''* Tht. 17 мало и҃ ѹ҃нсло на земли] om. S / = *L''* *C* Tht. и҃] pr. καὶ οὐκέτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ τῆς γῆς S 17-18 не по̑ѝмѫ̑... к томоу] οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἐθνῶν S / ουκετι ου μη ενεγ. ετι ον. εθ. *L'*; ουκετι ου μη ενεγ. ον. εθ. *II*-46 18 стра́нь] = S / om. V 26 съ нмн] om. S / = (※ *O*) *O* (Q^{mg})-62' *L''* Tht.^{p} вы҃$_1$] αὐτοί S а҃донан] om. S / = 62' *L''* Tht. а̀ вы] om. S 967 / = rel. 27 моѧ] = S / + ανθρωποι *L''* Tht. 28 а҃донан] om. S / = *L''* Tht.

1-2 cf. Iez 20:46 4-5 cf. Is 5:6 7-8 Io 16:33 18-19 Is 11:1

τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρους Σηεἰρ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτό,
3 καὶ εἰπὲ αὐτῷ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, ὄρος Σηεἰρ, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ, καὶ δώσω σε ἔρημον, καὶ ἐρημωθήσῃ.
4 Καὶ ἐν ταῖς πόλεσί σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ σὺ εἰς ἔρημον ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος.
Τὸ Σηεἰρ ὄρος τῆς Ἰδουμαίας ἐστὶν [...], οἱ δὲ Ἰδουμαῖοι ἀπὸ τοῦ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντες, ἀπεχθῶς λίαν καὶ δυσμενῶς περὶ τοὺς Ἰουδαίους διέκειντο, οὗ χάριν καὶ ταῖς ἐπενεχθείσαις αὐτοῖς ἐφήσθησαν συμφοραῖς: τούτοις ἀπειλεῖ τῶν ὅλων ὁ Θεὸς ἐρημίαν ἐσχάτην. [...] Οὕτως ἀπειλήσας τὴν τιμωρίαν, ἐπάγει καὶ τὴν αἰτίαν:
5 Ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ἐν σοὶ ἔχθραν αἰώνιον, καὶ ἐνεκάθισας τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἐν δόλῳ, ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, μαχαίρᾳ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, καὶ ἐν καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτῳ.
Ἐγκαλεῖ τοὺς Ἰδουμαίους μνησικακίαν, καὶ ἐπιβουλὰς κρύβδην κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ γεγενημένας. Ταῦτα γὰρ παρεδήλωσεν, εἰρηκώς: "Ἐνεκάθισας τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ [...], τουτέστι, τῶν πολεμίων αὐτοῖς ἐπελθόντων, λόχοις καὶ ἐνέδραις τὰς ὁδοὺς αὐτοῖς ἐπετείχιζες, οὐδὲ φυγεῖν αὐτοῖς ἐπιτρέπων. [...] Τῆς γὰρ ἀνομίας [...], ἢ ἀδικίας τῆς εἰς ἐμὲ γενομένης, τίνοντες, φησὶ, δίκας οἱ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ἐπίτασιν ἔσχον τῶν συμφορῶν, τοὺς σοὺς δόλους, καὶ τὰς μετὰ τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς. [...].
6 Διὰ τοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: ἢ μὴν εἰς αἷμα ἥμαρτες, καὶ αἷμα διώξεταί σε: αἷμα γάρ σου ἐμίσησας, τὸ αἷμά σου διώξει σε.
Αἷμα δὲ ἐνταῦθα οὐ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ τὴν συγγένειαν ὀνομάζει. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶ, τῷ γένει σου πεπολέμηκας, εἰκότως ὑπὸ τούτου πολεμηθήσῃ, καὶ τοὺς συγγενεῖς, οὓς ἐμίσησας, ἐπαναστήσω σοι πολεμίους. Συγγενεῖς δὲ Ἰδουμαίων οἱ Ἰουδαῖοι [...],
7α Καὶ δώσω τὸ ὄρος Σηεἰρ εἰς ἔρημον, καὶ ἠρημωμένον.
Εἶτα λέγει καὶ τῆς ἐρημίας τὸν τρόπον.
7β Καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτοῦ ἄνθρωπον καὶ κτήνη, καὶ παραπορευόμενον καὶ ἀναστρέφοντα.
Ταῦτα δὲ δηλοῖ ἐρημίας ὑπερβολὴν [...].
8α Καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν σου τοὺς βουνούς σου [...],
8β καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πεδίοις σου: τετραυματισμένοι γὰρ μαχαίρᾳ πεσοῦνται ἐν σοί.
9 Καὶ ἔρημον αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις σου οὐ μὴ κατοικηθῶσιν ἔτι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος[1].

[1] Ez 35:7α-9 et comment. segm. transp.

лице свое къ горѣ сіръ· и проръци до неѧ· 3 и ръци ѥи· сѐ гл҃етъ
ѧдонаи г҃ь· сѐ ѧзъ на тѧ го́ро сни́ръ· и простръ рѫкѫ своѭ на тѧ
и поставлѧ тѧ поустѫ· и ѡпоустѣ́ши· 4 и въ градѣхъ тво-
и̾ поустына сътворѧ· и ты̑ въ поустына бѫдеши· и разоу-
мѣеши ꙗко ѧзъ ѥ́смь г҃ь· С҃ iрь гора iдоумеи́скаѧ ѥ́сть· идоу- ф҃лѕ.а
меи̯ же ѿ рода и̯савова сѫ́ть· здѣ́ и гнѣвнѣ съ жидми бѣ-
ѧхѫ· и сего дѣлѣ и̯ порадовашѫ́, жидовскаѧмъ пеѵѣлемъ·
сни́мь прѣтнть нїнѣ г҃ь, посла́ннѣ́мь ѡпоустѣнїемъ·
сни́це прѣтнвь, наведе ка́зни и̯ вини· 5 **Понеже бы́ въ те-** ф҃лѕ.б
бѣ враѭ́а вѣѵнаѧ̑· и прѣсѣде домоу iзра́иноу на лжка́ рѫ-
коѧ· вражнимь меѵемь· въ врѣмѧ пеѵѣли и̾ послѣ́же·
Поѥ́млеть и̯ идоумеѭмь злобн дѣлѣ· и съвѣта таи̯наа́г̀· ф҃лѕ.в
иже и̯лѣ сътворишѫ· а ѐже рече прѣсѣде ѥ́мѹ· се ѥ́сть· прн-
шѣ́шемь ратныи́мъ на жиды· и прѣсе́ше пѫти ни́мь, не да-
дѧть пробѣгнѫти· страѭ́ѫще бо сно́ве iзра́ин, безаконїа
дѣлѣ· и твоѧ прѣсѣды прнѧшѫ, на продлъженїе бѣда́·
идеже и̯ ратны̑и̾ нашествїе· 6 **Сего дѣлѣ жи́вь ѧ́зъ гл҃е́тъ** ф҃лѕ.г
ѧдонаи г҃ь· а́ще бн не въ кро́ви съгрѣшилъ· нѫ кръв та пр҃-
женеть· кръвн бо въсеѧ вѫзненавидѣ· кро́вь твоа́ про-
женеть та· и̑ ѧжнкы твоѧ вѫзненавидѣ· въставлѧ тебѣ
ратннкы· Кръвь нїнѣ не ратн дѣлѣ гл҃е́ть· нѫ ѧжнчь- ф҃лѕ.д
ство· ѐлмаже въратнл сѧ ѐсн, ѧжнкамь свои̯мь въ лѣпо-
тѫ· и̑ тн ратннци бѫдѫть тебѣ· ѧжнкы бо сѫ̑ идоумеи̯
жидомъ· ꙗкоже сказахомъ· 7 **И̑ поставлѧ горѫ сїни́рь пѫ-** ф҃лѕ.е
стѫ, ѡпоустѣвшѫ· и погоубл ѿ неѧ ꙋ́ки и̑ скоть· и
мнохо́да и̑ пнщннка· 8 **и̑ напълнѧ ѧдъныи̑ хлъмы твоѧ·**
и̑ на въсѣхь полнхь твои̑, ѧдъннн̑ меѵемь падѫ́ въ тебе̑·
9 **и̑ поустѫ въ вѣкь поставлѧ тѧ̑· и̑ градн твои̑ не населѧ-**
т сѧ· и̑ разоумѣ́ши ꙗко ѧзъ ѥ́смь г҃ь· Гл҃авь внѫ ѡпоу- ф҃лѕ.ѕ
стѣнїа· и̑ велнчїе, и̑ продльженїе ѐѧ наказа́ѣть· вѣчно-

---

13 и̯лъ] τοῦ Ἰσραήλ.

2 ѧдонаи] om. S / = 62' *L''* Tht. ѧзъ] = S / om. 538 3-4 и̑ въ градѣхъ... бѫдеши] = S / om. *II* 4 въ] om. S / = *L'* 106' Tht. 5 ѥ́смь] = S / om. V 9-10 въ тебѣ] σοι S 967 763 / = Q^{mg} L''^{-763} Tht; σε rel. 11 меѵемь] = S / μαχαιρας 46 въ] pr. ἐν καιρῷ ἀδικίας S въ врѣмѧ пеѵѣли и̑] om. S / = (※ O^{-Syh}) *O*-62' *L''*-403' Tht. посла́ѣ́е] = S / pr. και *L''* Tht. 18 ѧдонаи] om. S / = 62' *L''* 534 Tht. а́ще... не] εἰ μήν S / η μην Q^{c} *L*-46 *cI*-534-239-403' 106' Tht. 18-19 тѧ пр҃женеть] = S A'-106' / transp. rel. 19-20 крвн... прженеть тѧ] om. S / αιμα γαρ σου εμισησας και (om. Tht.) αιμα σου διωξει (εκδιωξεται 46) σε *L''* Tht. 25 ѡпоустѣвшѫ] pr. καί S / = 967 106; om. V ꙋ́ки] ἀνθρώπους S / = *L'*-V 239' Tht. 25-26 и̑ мнохо́да и̑ пнщннка] om. S / = *L''* Tht. 26 напълнѧ] = S / + τα ορη σου *L''* хлъмы твоѧ] transp. S; + καὶ τὰς φάραγγάς σου S 28 и̑$_1$] om. S / = A''-106 *L''* Tht.

6 cf. Gen 25; 27; 28

Πάλιν τὸ "ἔρημον αἰώνιον," καὶ "οὐ μὴ κατοικηθῶσιν ἔτι," κατὰ τὸ γραφικὸν ἰδίωμα τέθεικεν. [...]. Οὕτω τὴν τιμωρίαν ἀπειλήσας, πάλιν τὴν πονηρίαν γυμνοῖ.

10 Διὰ τὸ εἰπεῖν σε: Τὰ δύο ἔθνη, καὶ αἱ δύο χῶραι ἐμαὶ ἔσονται, καὶ κληρονομήσω αὐτὰς, καὶ Κύριος ἐκεῖ ἐστιν.

[...] Τοῦτο δὲ οὐ μόνον τὴν ἀπληστίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἐλέγχει, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀσεβείας δείκνυσιν ὑπερβολὴν, καὶ τοῖς τοῦ Σενναχηρεὶμ ἀλαζονικοῖς ἔοικε λόγοις: καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι "Οὐ μὴ ῥύσεται Κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου." Καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι ὡσαύτως ἔλεγον θρασυνόμενοι [...]. Ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀρκεσθέντες Ἰδουμαῖοι τοῖς θεοσδότοις ἀγαθοῖς, ἤλπισαν καὶ τὴν Ἰουδαίων κληρονομῆσαι γῆν [...].

11α Διὰ τοῦτο γὰρ, φησὶ, Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, καὶ ποιήσω σοι κατὰ τὴν ἔχθραν σου, καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου, ὃν ἐποίησας, ἐκ τοῦ μεμισηκέναι σε ἐν αὐτοῖς.

Τοῦ φθόνου, φησὶ, [...] ἄξια πείσῃ.

11β Καὶ γνωσθήσομαί σοι, ἡνίκα ἂν κρινῶ σε.

12α Καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος[1].

Τὰς τιμωρίας, φησὶν, ἐπαγαγών σοι δῆλον ἐμαυτόν σοι καταστήσω, ἵνα μὴ νομίσῃς ἐτέρωθέν ποθεν συμβῆναί σοι τὰ λυπηρὰ [...].

12β Ἤκουσα τὴν φωνὴν πασῶν τῶν βλασφημιῶν σου, ὧν ἔλεγες περὶ τῶν ὀρέων Ἰσραὴλ, λέγων: Τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, τὰ ὑψηλὰ, τὰ αἰώνια, ἔρημα ἡμῖν δέδοται εἰς κατάσχεσιν.

13 Καὶ ἐμεγαλορρημόνησας ἐπ' ἐμὲ τῷ στόματί σου, καὶ ἐπλήθυνας ἐπ' ἐμὲ λόγους σου, οὓς ἐγὼ ἤκουσα.

Τοὺς βλασφήμους λόγους οὐδὲ ἀπομνημονεύειν ἀνέχεται: διδάσκων ἡμᾶς, μηδὲ ἐν διηγήσει τὰς τῶν ἄλλων βλασφημίας [...], μεμνῆσθαι [...]. Διὰ πάντων δὲ οὐ μόνον αὐτῶν [...] τὴν μνησικακίαν ἔδειξεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλαζονείαν [...] οὐδέν ἐστι τῶν ὑφ' ἡμῶν ἢ λεγομένων ἢ πραττομένων, λαθεῖν δυνάμενον τὴν ὀπτικὴν ἢ τὴν ἀκουστικὴν αὐτοῦ δύναμιν.

14 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημόν σε ποιήσω αἰώνιον.

15 Καθὼς ἐπηυφράνθης τῇ κληρονομίᾳ οἴκου Ἰσραὴλ, ὅτι ἠφανίσθη, οὕτω ποιήσω σοι: εἰς ἔρημον ἔσῃ, ὄρος Σηεὶρ, καὶ πᾶσα Ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος Θεὸς αὐτῶν.

Ἀπαραμύθητον αὐτοῖς ἠπείλησε τιμωρίαν. Πάντων γὰρ, φησὶν [...] καὶ θυμηδίᾳ διαγαγόντων, σὲ περιβαλῶ συμφοραῖς, ἵνα μηδὲ ἀπὸ τῆς τῶν κακῶν κοινωνίας ἔχῃς παραψυχήν: [...]

[1] Ez 35:11α-12α et comment. segm. transp.

10 Понеже рⷱ҃ · ѡ҃бѣ странѣ · и ѡ҃бѣ земли, моѝ бждета · и прѣ- фѵ҃ме
ѧмѫ и҃ а҃ гⷭ҃ тоу ѣ҃сть · Се же тꙋ҃ѧ глⷭ҃ство и҃ ѡ҃блꙋчѣтъ · фѵ҃мѕ
нѫ и҃ безꙋмствїа и҃ оу҃казаѥть анѳновенїе · сѣ бо прнклонѝно ѥ҃сть
къ словесемъ сенахрнмлемь · ѥ҃же рⷱ҃ · не ѝздавнть гⷭ҃ ієр҃ли-
ма ѿ рѫкоу моеѝ ю҃ · такоже ѝдоумен глⷭ҃ахѫ грⷣѧще сѧ · сего
дѣлѣ прѣтнть и҃мь гⷭ҃ · ѝмже бо собоѧ ѻ҃уповашѫ · и хотѣшѫ
ѡ҃бѣ зе҃млн прѣѧ҃тн · 11 Того дѣлѣ жнвь ѧ҃зъ глⷭ҃ть а҃донан гⷭ҃ · фѵ҃мѕ
и҃ сътворѧ тебѣ по враждѣ твоѝ · и по ꙗзвенн твоеѝ ѧ҃же
сътво҃рн, ѿ ненавндѣнїа въ нн҃ · и ꙗвлѧ тн сѧ сѫ҃ѫ тн ·
12а и҃ разоумѣѣшн ꙗко ѧ҃зь ѥ҃смь гⷭ҃ · Слнмешн достоѝно ꙗз- фѵ҃мѕ
венн тоѝ, ѥгда наведѫ бѣды на тѧ · и ꙗвлѧ сѧ тебѣ · да не
въздмънншн, ѿ ѝного сѫщѫ тебѣ бѣды · 12b Слышн҃ глⷭ҃ въ- фѵ҃мѯ
сѣхь твоѝ хоулъ · ѧ҃же глⷭ҃ѧаше ѡ҃ горы҃ ізл҃вахъ, глⷭ҃ · го-
ры ѝзл҃вы высокыѧ вѣчныѧ, поустынѣмь дашѫ҃ въ прѣ-
ѧ҃тїе · 13 и҃ вѣлмн възглⷭ҃ дѡ҃ мене оу҃сты своѝмн · и҃ ѻ҃умножн
дѡ҃ мене словеса своа · ꙗже ѧ҃зь слышн҃ · Хоулныѝ словеса, и҃ по- фѵ҃мѯ
мннатн не хощетъ · наказаѥ҃т же ны · ꙗко хоулныѝ словесъ
до бⷭ҃, и҃ въ повѣстн не велнть помннатн · въсѣмꙋ҃ же сѝ
ѯказаѥ҃ть ѝ, и҃ прѣзорїе и҃ дрꙁжанїе злобн · въсе бо наше ꙗ-
влеѝно прⷭ҃ гⷣь ѥ҃сть · не могы сѧ ннꙋтоже ѯтаѝтн ·
14 Се глⷭ҃ть а҃донан гⷭ҃ · въ все веселїе въсеѧ землѧ · поустѫ тѧ фѵ҃мѱ
сътво҃рѧ въ вѣкъ · 15 ꙗкоже сѧ порадова прнчастню доѡ҃
ізл҃ва · ꙗко погыбе · тако сътворѧ тебѣ, въ поустынѧ
бждешн горо сн҃рь · и҃ въсѣ и҃доумеа потрѣбнт сѧ · и҃ оу҃вѣ-
дать ꙗко ѧ҃зь гⷭ҃ бⷭ҃ и҃ · Ѣезъ ѻ҃утѣшенїа прѣтнть и҃мъ фѵ҃мѱѳ
въсѣмъ · ѿ рече, сѫщемъ съ радостїѧ · бѣдамн и҃ пеуа-
лмн тѧ҃ ѡ҃бржгѫ · да не и҃мѣтн въꙋьнешн ѻ҃утѣшенїа

---

12 тн ligatura 16 ізл҃вахъ corr. ь in а
13 Слнмешн lege Прнмешн 29 ѿ lege бо cf. γάρ
4 понеже рⷱ҃] + σε S / = A''-410 бждета] = S / εισι(ν) 46 10 ѧдонан] om. S / = 62 *L''* Tht. 11 тебѣ] σοι S / εν σοι *L* враждѣ] = S / χωραν (-ρα 311) *II* 11-12 и҃ по ꙗзвенн... въ нн҃] om. S / (※ *O*) και κατα τον ζηλον σου ον εποιησας (om. ον επ. 46) εκ του μεμισηκεναι σε εν αυτοις A-403' *O*-62' *L''* Tht. 12 ꙗвлѧ тн сѧ] γνωσθήσομαί σοι, ήνίκα ἂν S 15-16 въсѣхь] om. S / = *L''* Tht. 16 ѧ҃же глⷭ҃ѧаше] ὅτι εἶπας S / = *L''* Tht. ѡ҃ горы҃ ізл҃вахъ, глⷭ҃] om. S / περι (οτι οπισω 46) των ορεων ισραηλ λεγων *L''* Tht. 17 высокыѧ вѣчныѧ] om. S / = *L''* 87^{mg} Tht. поустынѣмь] + ήμῖν S 17-18 прѣѧ҃тїе] κατάβρωμα S / κατασχεσιν A''-410 *L''* Tht. 18-19 и҃ ѻ҃умножн... ꙗже] om. S / = *L''* Tht. 24 се] = S / pr. δια τουτο 36 ѧдонан] om. S 46 / = *L''*$^{-46}$ Tht. все] om. S 24-25 тѧ сътво҃ра] transp. S / = 407 *L''* Tht. 25 въ вѣкъ] om. S / = *L''* Tht. 25-26 ꙗкоже сѧ... тебѣ] om. S 967 26' 410 544 / (※ *O*) καθως ευφρανθης (επευφρ. *L''* Tht.) εις κληρονομιαν (τη κληρονομια pro εις κληρ. *L''* Tht.) οικου ισραηλ οτι ηφανισθη ουτω(ς) (οπως *II*) ποιησω σοι rel. 26 въ] om. S / = *L''* Tht. 27-28 оу҃вѣдать] γνώσῃ S 967 A' 147' / = rel.
7-8 cf. IV Regn 18:29-30

ἀλλ' ὅμως πρὸς τούτοις ὑπισχνεῖται διὰ τῆς τιμωρίας εὐεργεσίαν: [...].
36:1 Καὶ σύ, υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη 'Ισραὴλ, 'Ακούσατε λόγον Κυρίου:
2 Τάδε λέγει 'Αδωναῖ Κύριος: ἀνθ' ὧν εἶπεν ὁ ἐχθρὸς ἐφ' ὑμᾶς: Εὖγε, ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἐγενήθη ἡμῖν:
3 διὰ τοῦτο προφήτευσον, καὶ εἰπέ: Τάδε λέγει 'Αδωναῖ Κύριος: 'Αντὶ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς εἰς ἀφανισμὸν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν πᾶσι τοῖς καταλοίποις ἔθνεσι, καὶ ἀνέβητε λάλημα γλώττης ἐπὶ χειλέων, καὶ εἰς ὀνειδισμὸν ἔθνεσι.
Τὰ σκυθρωπὰ καὶ κατηφῆ τοῖς 'Ιδουμαίοις προαγορεύσας, μεταφέρει τὸν λόγον πρὸς τὰ τοῦ 'Ισραὴλ ὄρη [...], καὶ θαῤῥεῖν παρακελεύεται, ὡς τῶν ὑπὸ τῶν δυσμενῶν εἰρημένων λόγων ψευδῶν ὄντων [...]. Οὐ γὰρ ἐπὶ πλεῖστον, φησὶν, ἡ ἐρημία μενεῖ, ἀλλ' ἐλέγξω τῶν γειτνιαζόντων ὑμῖν ἐθνῶν τὰ ὀνείδη, καὶ τὴν καθ' ὑμῶν αὐτῶν καταπαύσω θρασύτητα [...]. Τούτοις ἐπάγει:
4 Διὰ τοῦτο ὄρη 'Ισραὴλ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. Τάδε λέγει 'Αδωναῖ Κύριος τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ τοῖς χειμάῤῥοις, καὶ ταῖς φάραγξι, καὶ ταῖς νάπαις, καὶ ταῖς ἐξηρημωμέναις καὶ ἐξηφανισμέναις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμέναις, αἳ ἐγένοντο εἰς προνομὴν, καὶ εἰς καταπάτημα τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσι τοῖς περικύκλῳ αὐτῶν.
'Ῥᾴδιον ἦν καὶ λίαν εὐπετὲς, πάσῃ τῇ γῇ τοῦ 'Ισραὴλ συντόμως ἐπαγγείλασθαι τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ κατ' εἶδος καὶ ὀρῶν [...], καὶ βουνῶν, καὶ πόλεων, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων μέμνηται, τοὺς διὰ τὴν ἐρημίαν ἀθυμοῦντας ψυχαγωγῶν.
5 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει 'Αδωναῖ Κύριος: Ἦ μὴν ἐν πυρὶ ζήλου μου ἐλάλησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν 'Ιδουμαίαν ἅπασαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν κατάσχεσίν μου ἑαυτοῖς εἰς κληρονομίαν μετ' εὐφροσύνης, ἐξ ὅλης καρδίας ἀτιμάσαντες ψυχὰς, τοῦ ἀφανίσαι ἐν προνομῇ.
Λίαν με, φησὶ, παρώξυνεν ἥ τε τῆς 'Ιδουμαίας, καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἐθνῶν θρασύτης, ἧ κατὰ τῆς ἐμῆς ἐχρήσαντο γῆς, τῇ ταύτης εὐφραινόμενοι ἐρημίᾳ, καὶ προσδοκήσαντες ταύτης κρατήσειν, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ κατοικούσας αἰχμαλωτεύσειν ψυχάς. Τούτου χάριν τὰς κατ' αὐτῶν ἐξήνεγκα ψήφους.

1 Ѿ прнѡвщенїа злобы· ѡбаче и снмь ѡбѣщаваѣть бг҃ть·
2 Ѿ казнн тоа бываѫщѫ҃. 36:1 И҃ **ты снѐ ѵа҃ѵь прорцн до го́рз** ф҃лгд
3 **їзра҃вь· и рцн горамз їзра҃вамз, слышнте сло́во гнѐ· 2 сѐ гл҃е-**
4 **ть ѧдонан г҃ь· понеже рече враг҃ь на вы· ба҃го поустаа вз вѣ-**
5 **кз, вз прїатїе бы҃ намз· 3 того дѣлѣ прр҃цн гл҃а· се гл҃еть**
6 **ѧдонан г҃ь· занеже бытн ва́мз вз погоубленїе вз всѣ҃ стра́н҃·**
7 **и занеже бытн ва́мз вз неѵьстнн҃, Ѿ вз҃с҃ ѡкр҃тны҃ ва́мз·**
8 **ѩкоже бытн ва́мь вз҃с҃мь проѵнн҃мь странамз· и бытн тн**
9 **поносз ѧзыкоу вз ѹстѣ҃· и вз ѯкорнзнѫ вз страна҃· И҃еѵѣлно҃** ф҃лд҃е
10 и оу҆нылове· проповѣдавз ндоумеѡмз· прѣносить сло́во па-
11 кы їзра҃вамь горамз· и оу҆повати велнть· лзжемь словесемз
12 сѫщемз, ѩже гл҃ашѫ враsн· не на длзѕѣ бо ѡпоустѣнїе
13 прѣбждеть· нѫ҃ ѡблнуа стѫжа҃ѫщнн҃ стра́нь, вамь порѫ-
14 ганїе· и оутѣшѫ҃ лютость н҃· ѧже на вы помышлѣ҃тз·
15 по се́м же поре҃ гл҃а· 4 **Сего дѣлѣ горе їзра҃вн· слышнте сло́-** ф҃ни
16 **во гнѐ, сѐ гл҃еть ѧдонан г҃ь· горы́, и хлмомз· и потокомь,**
17 **и дзбремь· и полѣнамз· и ѡпоущенын҃мз· и погоублень-**
18 **ны҃мз· и градомз разорен҃ны҃мь· ижде бышѫ ѕ҃ повоѣванїе·**
19 **и вз попранїе ѡставшн҃мз странамз· ѡкр҃тны҃мь н҃·**
20 Ѳ добрѣѣ бѣ и сѣло просто, взсен земли їзра҃вѣ· вз скорѣ сз-
21 вѣстнтн ба҃готы· нѫ҃ по сзлнуенїю, и горы и хлмы и гра́-
22 ды· и нно взсе намѣнить, ѕтѣшаѫ тѫ҃ѫщѫ҃ ѡпѫстѣ-
23 нїа дѣлѣ· 5 **Того дѣлѣ сё гл҃еть ѧдонан г҃ь· ѩще не вз ѡгнн** ф҃лѕ҃а
24 **рзвенн моего гл҃ахз на проуаѫ҃ страны· и на ндоумеѫ҃ взса·**
25 **ѩко дашѫ҃ прнуастїе мое себѣ прнуастїю· сз веселїемз**
26 **Ѿ взсего сн҃ца, неуьстовавше дш҃ѫ҃· ѩко потрѣбнти пов҃-**
27 **ѣванїемз·** Сѣло мл разгнѣва и ндоумен҃ско, и нн҃ѣ стра́- ф҃лѕ҃б
28 нь лютость· ѥ҆же на мол сзтворнш҃ земла, веселѧще са
29 ѡпоустѣнїю ѥ҆л· и наученвше са прѣатї л· и жнвѫщѫ
30 на нен҃ дш҃ѫ҃ плѣнитн· сего дѣлѣ Ѿвѣщѫ҃ на на҃ сѫды· про-

---

3 ante сё rasura 3-4 гл҃а҃ л҃ѕ in margine sinistro

6 вз всѣ҃ err. redupl. cf. πάσι 8 бытн тн err. redupl.

3 и рцн горамз їзра҃вамз] = S / om. Tht. 4 ѧдонан] om. S / = 62 *L''* Tht. понеже] ὧν 967 A'' *L''* 534-239' Tht. / ου rel. 4-5 вѣкз] = S / + τα υψηλα *L''* 5 бы҃ намз] transp. S / = *L''* Tht. 6 ѧдонан] om. S / = 62 *L''* Tht. 6-7 занеже бытн... н҃] om. S / (※ *O*) αντι του γενεσθαι υμας εις αφανισμον πασι(ν) τοις εθνεσι(ν) (om. γενεσθαι... εθνεσι Q-88) και *O L''* Tht. 7 Ѿ] ὑπό S 967 *O' L'''-V* 130-239' / = rel.; pr. καὶ μισηθῆναι ὑμᾶς S / = *O*$^{-Syh}$-147' *L''* 490-534 Tht. взс҃] om. S / = *L''* Tht. 8 вамь] + εἰς κατάσχεσιν S взс҃мь] om. S / = *L''* Tht. бытн тн] ἀνέβητε S / + και εγενεσθε 46 9 ѧзыкоу вз ѹстѣ҃] γλώσσῃ S / = *L''* Tht. 16 ѧдонан] om. S / = 62 *L* Tht. 16-17 и потокомь | и дзбремь] transp. S 967 407 106 / = rel. 17 полѣнамз· и ѡпоущенын҃мз] τοὶς ἐξηρημωμένοις S / = A''-106'-239'-403' *L''* Tht. 19 н҃] om. S / = *L''* Tht. 23 ѧдонан] om. S / = *L''* Tht. ѩще не] εἰ μήν S / η μην Q^{c} *L*-46 *cI*-534-239'-403' 410 Tht. 24 рзвенн] θυμοῦ S / = *L''* Tht. 25 дашѫ҃] = S / εδωκα 538 прнуастїе... прнуастїю] τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάσχεσιν S / = *L''* Tht. 26 Ѿ взсего сн҃ца] om. S / = 62 *L'''-46* Tht.

6α Προφήτευσον
τοίνυν, ὦ προφῆτα, πάλιν
6β ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἰπὲ τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ ταῖς νάπαις, καὶ ταῖς φάραγξι: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλησα, ἀντὶ τοῦ ὀνειδισμοὺς ἐθνῶν λαβεῖν ὑμᾶς.
7 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ αἴρω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ περικύκλῳ ὑμῶν: οὗτοι τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν λήψονται.
Ὁ καθ' ὑμῶν, φησὶ, γενόμενος ὀνειδισμὸς παρεσκεύασε τὴν κατὰ τῶν ὀνειδισάντων ἐξενεχθῆναι ψῆφον, καὶ ἐκεῖνοι μὲν τῆς κατ' ἐμοῦ ἀσεβείας, καὶ τῆς καθ' ὑμῶν μνησικακίας [...] δρέψονται τοὺς καρπούς.
8 Ὑμῶν δὲ, ὄρη Ἰσραὴλ, τὴν σταφυλὴν, καὶ τὸν καρπὸν ὑμῶν καταφάγεται ὁ λαός μου Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλπίζουσι τοῦ ἐλθεῖν.
Βεβαιώσω, φησὶ, τοῦ λαοῦ τὴν ἐλπίδα, καὶ ἐμπεδώσω αὐτοῦ τὴν ἀγαθὴν προσδοκίαν, καὶ ἐπανήξει, καὶ τῶν παρ' ὑμῖν φυομένων ἀπολαύσεται καρπῶν. Τοῖς δὲ ὄρεσι δῆλον ὅτι οὐχ ὡς ἐμψύχοις διαλέγεται [...]: τῇ δὲ πρὸς τὰ ἄψυχα διαλέξει παραμυθεῖται τοὺς τούτων οἰκήτορας, τὰ ἀγαθὰ τούτοις ἐπαγγελλόμενος.
9 Ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ κατεργασθήσεσθε, καὶ σπαρήσεσθε.
10 Καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους, πάντα οἶκον Ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοικηθήσονται αἱ πόλεις, καὶ αἱ ἔρημοι οἰκοδομηθήσονται.
11 Καὶ πληθυνῶ ἀνθρώπους ἐφ' ὑμᾶς, καὶ κτήνη, καὶ αὐξηθήσονται, καὶ πληθυνθήσονται, καὶ κατοικιῶ ἐφ' ὑμᾶς, ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν ὑμῶν: καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος.
Οὐ τὰ ὄρη γνώσονται, ἀλλ' οἱ ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκοῦντες. Ταῦτα δὲ πέρας ἔλαβε μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον: καὶ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα: πλήρεις γὰρ τῆς Παλαιστίνης αἱ πόλεις τῶν ἐνοικούντων, ἀνῳκοδόμηνταί τε πᾶσαι, [...] ἐκείνη δὲ μόνη μεμένηκεν ἔρημος, ἐν ᾗ κατὰ τοῦ Δεσπότου καὶ Σωτῆρος λυττήσαντες Ἰουδαῖοι, τὸ κατὰ τὸν σταυρὸν δεδράκασι τόλμημα [...]. Τὸ δὲ πάντα τὸν Ἰσραὴλ τῆς ἐπανόδου τυχεῖν, καὶ ὑπέσχετο ὁ Δεσπότης, καὶ τὸν οἰκεῖον πεπλήρωκε λόγον. [...] οἱ δὲ τὴν συνήθη νοσοῦντες ἀπείθειαν, τοῖς προσταχθεῖσιν ἀντεῖπον, καὶ τῆς οἰκείας τὴν ἀλλοτρίαν προείλοντο.
13 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἀνθ' ὧν εἶπόν σοι: Γῆ κατεσθίουσα ἀνθρώπους σὺ εἶ, καὶ ἠτεκνωμένη ἀπὸ τοῦ ἔθνους σου ἐγένου.
14 Διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκέτι φάγεσαι, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ

ρѣцн сѧ ѹ҆бо пакы ѡ̀ прр҃че· пакы до земла і҆зл҃вы, и҆ ρѣцн·
6 **Того дѣлъ проρѣцн до земла і҆зл҃вы· и҆ ρѣцн горамъ и҆ холмѡ҃мъ·** фл҃пг
и҆ полѣнамъ, и҆ дв҃рема· сё гл҃ет҃ь а҆донан г҃ь· сё а҆зъ въ ρъве-
нни҃ моє҆мъ, и҆ въ і҆ростн моє҆н гл҃ахь· въ ѹ҆корнзнь мѣсто
а҆же пр҃їасте ѿ стра́нь· 7 **того дѣлъ се глеть а҆донан г҃ь·**
сё а҆зь въздѣ́нжѫ ρѫкѫ своѧ на стра́ны а҆же ѡ҆кр҃ть ва҃· снце
весчьстїе и҃ прнн҆мжть· М҃же на вы ѹ҆корнзна· тѣ҆ ѹ҆гото- фл҃пк
ва ѿвѣщатн ѿсѫ́женїе, на ѹ҆корневшѧ҆ вы· и҆ прнн҆мѫ҃ пло҆
тн нечьстїа дѣлъ, є҆же на мѧ сътворѧ· и҆ злобы дѣлъ, а҆же
на вы памѧтоужть҃ъ· 8 **Ваша же внна и҆ пло҆, горы і҆зл҃вы поа҆-** фл҃пг
дать мон лю҃їе· а҆ко надѣ́ѫ сѧ прнн҆тн· О҆ѹ҆тверъжѫ рёче на- фл҃пг
дежѫ людн҃ мон҃· и҆ подамъ бл҃гое и҃ наѹ҆чанїе· и҆ ннкнѫщн҃
тн плодовь, ва҃ наслада́т сѧ· къ горам же, не а҆ко и҆ къ н҆нма-
щамъ дш҃ѫ гл҃ет҃ь· нѫ гл҃омъ къ бездоушны҃мъ ѹ҆тѣшає҆мъ·
населннкы н҃, ѡ҆бѣщавам бл҃готын· 9 **М҃ко сё а҆зь на вы, и҆ прн-** фл҃пд
зрѫ на́ вы҃· и҆ раздѣлѣ́те сѧ· и҆ насѣ́те· 10 **и҆ оу҆множ҃ на вы**
ѹл҃кы· ве҃ до́мь і҆зл҃вь до ко́нца· и҆ населат сѧ градн· и҆ пѹсты-
на ѡ҆градат сѧ· 11 **и҆ оу҆множ҃ть· и҆ ѹ҆села на ва҃, а҆ко и҆ пръ-**
же҆· и҆ бл҃го сътворѧ ва́мъ· а҆ко и҆ въ прѣваа҃ лѣта прѣ҆же
ва҃· и҆ ра҂зоумѣете а҆ко а҆зь є҆смь г҃ь· М҃е горы ра҂зоумѣатъ фл҃пд
нѫ жнвѫщен въ нн҃· се же въсе конець прна҆ть, по възвра-
щенн и҆зь вавнлонъ· и҆ послоушажть҃ дѣлеса· плъна бо па-
лестнны, и҆ гра҆ населень· и҆ съградншѫ҃ въсн градн· є҆дннь
же тъуїѧ поусть є҆· въ немже жндове дрѫзнжшѫ҃ распатн
г҃а· въсему же і҆зл҃ю, г҃ь ѡ҆бѣща възвращенїе и҃з вавнлона·
и҆ ѡ҆бѣщавь и҆ сконуъ· нѫ снн҃, прзвын҃ль болѫще непоко-
ренїемъ· повелѣнїа ѿврѣгошѫ҃ сѧ· и҆ и҃зволншѫ҃ тоужѫ҃
паче въсеѧ зе́мла· 13 **Сё гл҃ет҃ь а҆донан г҃ь· понеже гл҃ахь тебѣ,** фл҃пе
землѣ а҆дѫщн ѹл҃кы, ты є҆сн· и҆ бе-щѫ҃ ѿ стра́ны своє҆ѧ бы҃· 14 **того**
дѣлъ къ семоу ѹл҃кь не поа҆сн· и҆ страна твоа҃ не сътворнть

---

24 распатн тн ligatura

18 om. partem vers. 11 20-28 vers. 12 om. 28 въсеѧ lege своеѧ cf. οἰκείας

2 и҆ холмѡ҃мъ] = S / om. V 3 и҆ полѣнамъ | и҆ дв҃рема] transp. S / = *O*-62' *L''* 239' Tht. а҆донан] om. S / = A''-403'-410 62 *L''* Tht. 4 гл҃ахь] = S / pr. και V 5 а҆же пр҃їасте] ἐνέγκαι S / = *L'*-V-449^{mg} Tht. пр҃їасте | ѿ стра́нь] transp. S се глеть а҆донан г҃ь] om. S / = (※ *O*) *O*-62' *L''* (+ η μην εν πυρι ζηλου μου 36) Tht. 6 сё а҆зь] ἐγώ S 967 *O*$^{-Syh}$-62' 490^{txt}; ιδου 46; = rel. 7 и҃] = S / om. 48^{txt} 10 внна] = S / + δωσετε 36-449; + υμων *II*-46 и҆ пло҆] + ὑμῶν S / = A'' внна и҆ пло҆ | горы і҆зл҃вы] transp. S 11 мон лю҃їе] transp. S / + (※ *O*) ισραηλ *L''* Tht. надѣ҃ сѧ] ἐγγίζουσι S / = rel. 15 а҆ко] = S / om. *L''*$^{-36}$ Tht. 15-16 и҆ прнзрѫ на́ вы҃] = S / om. 46 17-18 пѹстына] ἡ ἠρημωμένη S / ερημοι 62 *L''*$^{-36\,46}$ Tht.; κωμαι 46 18 ѡ҆градат сѧ] οἰκοδομηθήσεται S 967 *O*$^{-Syh}$-147' / = rel. на] om. S 18-19 прѣ҆же] + ὑμῶν S 19 а҆ко] = S / υπερ 449 прзваа҃ лѣта прѣ҆же] τὰ ἔμπροσθεν S / τα ετη τα εμπροσθεν *L'* Tht. 19-20 и҆ бл҃го... ва҃] = S / om. *II* 20 ра҂зоумѣете] = S / γνωσονται Tht.^{p} 28 а҆донан] om. S / = A''-403'-410 62 *L''* Tht. гл҃ахь] εἶπαν S / = *L'*-410 Tht. понеже гл҃ахь тебѣ] = S / om. 51-*II* 29 землѣ] om. S / = 407 *L''*$^{-36\,46}$ Tht. ты є҆сн] transp. S / = *L''* Tht. ѿ] ὑπό S / = 967 *L''* Tht. 30 къ семоу | ѹл҃кь] transp. S / = 26 30-61 сътворнть тебѣ бес ѹа҃] οὐκ ἀτεκνώσεις S / = A' Syh 130-239'; ου κατακενωσεις 46

ἀτεκνώσεις ἔτι, λέγει Κύριος.
15 Καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἐφ' ὑμᾶς ἀτιμία ἐθνῶν, καὶ ὀνειδισμοὺς δὲ οὐ μὴ ἐνέγκητε ἔτι, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Ἐδέξατο ἂν καὶ ταῦτα πέρας, εἰ ἐβουλήθησαν Ἰουδαῖοι: ἐπειδὴ δὲ καθάπερ κύνες λυττῶντες ἐπεμάνησαν τῷ Δεσπότῃ, αὐτοὶ τὴν προφητείαν ἀτέλεστον πεποιήκασι, καὶ οὕτως δὲ τὸ ἀψευδὲς ἡ πρόῤῥησις ἔχει. [...] ποιήσουσι τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου, τοῦ μὴ ἀκούειν μου τῆς φωνῆς [...]. Ἰουδαῖοι τοίνυν αἴτιοι τοῦ μὴ τυχεῖν τῶν διὰ τῆς προφητείας ἐπαγγελθέντων ἀγαθῶν.
16 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:
17 Υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος Ἰσραὴλ κατῴκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ ἐμίαναν αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν, κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθημένης ἐγένετο ἡ ὁδὸς αὐτῶν πρὸ προσώπου μου.
18α Καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτούς.
Αὐτά, φησὶ, τὰ πράγματα μαρτυρεῖ τῷ δικαίῳ τῆς τιμωρίας: οὐ γὰρ μόνα τὰ παντοδαπὰ εἴδωλα θεραπεύοντες διετέλεσαν, ἀλλὰ καὶ πᾶν εἶδος ἐπετήδευσαν παρανομίας, ὡς πάσης βδελυγμίας καὶ μίσους ἀναπλησθῆναι: καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον λίαν ἀκάθαρτος ἡ ἀποκαθημένη ἐδόκει, τουτέστιν, ἡ ἐν ῥύσει αἵματος, ἐκείνῳ τῷ περιττώματι τῆς παρανομίας ἀπεικάζει τὴν βδελυγμίαν. [...]:
18β Ἀνθ' ὧν ἐξέχεαν, φησὶν, αἷμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν.
19α Καὶ διεσκόρπισα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας. [...].
19β Κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἔκρινα αὐτούς.
Ἐτρύγησαν, φησὶν, ὧν ἐφύτευσαν τοὺς καρπούς. Αἷμα ἐνταῦθα κέκληκεν οὐ μόνον τὰς ἄλλας μιαιφονίας, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν τέκνων θυσίας, ἃς τοῖς ὠμοβόροις καὶ πονηροῖς προσέφερον δαίμοσιν: οὐκ ἠρκέσθησαν γὰρ, φησὶ, ταῖς πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας παρανομίαις, ἀλλὰ καὶ δορυάλωτοι γενόμενοι καὶ μέτοικοι, τοῖς αὐτοῖς ἐπέμειναν κακοῖς.
20 Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη, εἰς οὓς εἰσῆλθον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, ἐν τῷ λέγεσθαι αὐτοῖς, Λαὸς Κυρίου οὗτοι, καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ ἐξεληλύθασι.
Πονηρίᾳ, φησὶ, συζῶντες βλασφημίας μοι γεγένηνται πρόξενοι. Πρῶτον μὲν γὰρ ὑπέλαβε τὰ ἔθνη διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν τούτους ἡττηθῆναι, καὶ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι: ἔπειτα πείρᾳ τὴν πονηρίαν αὐτῶν μεμαθηκότες, κατ' ἐμοῦ τὴν βλασφημίαν ἐκίνησαν, [...]

тебѣ бес ѹ҃ гл҃еть г҃ь· 15 ѝ не ѯслышит сѧ к томоу, бесѹьстїѥ
стр҃анско· ѝ оу҃корнзнь стр҃анскь, не ѿнѷмете к томоу· ѝ страна
твоа не бжде҆ бес ѹ҃, гл҃еть а҆донан г҃ь· Ѝ сѐ прна̀лъ є̀сть коне- ф҃пѕ
ць· а҆ще бншж хотѣлн жндове· ꙗ̀ко ѝ псн бо вѣзвѣснш сѧ
на влк҃ж· ѝ самн сѣтворншж пр҃о҆ѹьствоу не сконѹѣтн сѧ·
ѡ҆бауе то ѝ тако бе҃ѕ лѣжж ѥ҆сть се пр҃о҆ѹьство· самн бо себѣ бы-
шж внн̀нцн жндове· не прна̀тн ѡ҆бѣщаннѣ н҃· бл҃готь сн҃
пр҃о҆ѹьствомъ· бе҃ѕаконн̀новашж бо много къ бо҃ѹ, ѝ не покаа̀-
шж сѧ· 16 Ѝ ѥ҆ї҃ сл҃ово гн҃е къ мнѣ гл҃а, 17 сн҃е ч҃ловѣ· домъ їзр҃лев вѣ- ф҃пѕ
селн сѧ на земли своен҃· ѝ ѡ҆скврънавншж а пѫтемь н҃, ѝ коу-
мнры н҃· ѝ неѹнстотамн н҃, по неѹнстотѣ сѣдящжа бысть
пѫть н҃ пр҃е҆ лнцемь моѥмъ· 18a ѝ разлнꙗхъ ꙗ҆рость моа на на·
Сама дѣлеса послоухоужть правднвѣн казнн моен҃· не тъ- ф҃пѕ
ѹїа бо коумнремь послоужншж· нж ѝ вѣсе ѡ҆бланѹенїе бе҃ѕако-
нїю сѣвръшншж· ꙗ̀ко напазнншж а вѣсеа неѹнстоты· прн-
тыкаѥ҆т же а женѣ неѹнстѣ· лнхновенїа дѣлѣ· се бо въ за-
конѣ паче вѣсего неѹнстѣе· 18b Кръвн дѣлъ а҆же пролїашж на ф҃пѕ
зе҆мла· ѝ коумнрн н҃ ѡ҆скврънавншж а· 19 ѝ расыпа҆ а въ страны·
ѝ развѣахъ въ зе҆мла· по пѫтн н҃, ѝ по хждожествомь н҃ сждн҃ ѥ҆мъ·
Ѹбымашж рече пло҆ сада, ѝже бѣшж насаднлн· кр҃ѕе же нїнѣ на- ф҃пѕ
рнчеть· не тъчїа ѝны оу҃боа· нж ѝ ѹ҃ ѝмь свон҃, ѝже трѣбж
положншж бѣсомъ· не бышж бо сытн бе҃ѕаконнїа· ѝже сѣтво-
рншж прѣ҆же плѣненїа· нж҃ ѝ по томь плѣненнн, не ѡ҆ста-
шж҃ злобы своеа· 20 Ѝ вънндошж въ стр҃аны· въ нaже вънндош҃ ф҃пн
тамо· ѝ ѡ҆скврънавншж ѝма моё с҃то҃е· вънегда гл҃ахж ѥ҆мъ
лю҆ѥ г҃н҃ сн҃ѥ· ѝ ѿ земла сн҃ѥ ѿшлн с҃ѧ҃тъ· 21 пощадѣхъ а, ѝмене
дѣлъ с҃та҃го· є҆же ѡ҆скврънавн до҃мъ їзл҃ѣвь, тоу҃ ꙗ̀може въ-
нндє· Къ злобн жнвѫще· бышж мнѣ на хоулж строѝтеле· пр҃- ф҃пн
воѐ бо мнѣшж стр҃аны· ꙗ̀ко не моеа немощїа сн҃ѧ ѡ҆дѣлѣшж
ратнн҃· по том же навыкше злобы н҃· хоулж на ма въ҆звгошж·

---

2 страна тр ligatura 22-23 сѣтворншж тв ligatura

1 ѹ҃] + ѣ҆ти S г҃ь] = S 967 Tht. / pr. ἀδωναι *L''* не] = S / om. 46 к томоу] = S / om. *L'*; + ἐφ' ὑμᾶς S 2 ѿнѷмете] ἐνέγκητε S / ανενεγκητε *II* 2-3 ѝ страна... ѹ҃] om. S / = (※ *O*) *O' L''*$^{-22}$ 130' Tht.; + (※ *O*) ετι *O' L''*$^{-22}$ 130' Tht 3 а҆донан] om. S / = 62 *L''* Tht. 9-10 вѣселн сѧ] κατῴκησαν S / = Q-88-*o L''* 410 Tht. 10 своен҃] αὐτῶν S / = 46 17-18 кр҃ѕвн дѣлъ... зе҆мла] om. S 967 / ανθ ων εζεχεαν αιμα επι της γη *L''* Tht.; = (※ *O*) rel. 18 ѝ коумнрн... а] om. S 967 / = (※ *O*) rel. 18-19 а вѣ... развѣахъ] = S / bis scr. 48-*II*; + αὐτούς S 19 хждожествомь] τὴν ἁμαρτίαν S / = *L''* Tht. 24 въ нaже] οὗ S / = *L'* (36^{c}) Tht.; και *II* 25 ѥ҆мъ] αὐτούς S / = *L'*-V Tht. 26 ѝ] = S / om. V пощадѣхъ] pr. καί S ѝмене] + μου S / = 233 26-27 а... їзл҃ѣвь] = S / om. *II* 27 ѡ҆скврънавн] ἐβεβήλωσαν S / = 22 106 Tht. їзл҃ѣвь] + ἐν τοῖς ἔθεσιν S 27-28 тоу҃ | ꙗ̀може вънндє] transp. S

καὶ τοὺς οὕτω πονηροὺς ἀνθρώπους οἰκεῖον λαὸν ὀνομάσαντος [...].

21 Καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, ὃ ἐβεβήλωσεν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, οὗ εἰσῆλθον ἐκεῖ[1].

Διδάξαι, φησὶν, ἐκείνους βουλόμενος τὴν ἐμὴν ἰσχὺν, τούτους ἀπαλλάξω τῶν ἐπικειμένων κακῶν.

22 Διὰ τοῦτο εἰπὲ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ εἰσήλθετε ἐκεῖ.

23 Καὶ ἁγιάσω τὸ ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.

Οὐχ ὑμεῖς, φησὶν, ἄξιοι τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ τὰ ἔθνη προσήκει θεραπείας τυχεῖν, ἀφορμὴν τῆς κατ' ἐμοῦ βλασφημίας παρ' ὑμῶν εἰληφότα: λυθήσεται δὲ ἡ βλασφημία διὰ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας τῆς ἐμῆς δεικνυμένης δυνάμεως. Μαθόντες γὰρ, πῶς μου μέγα τὸ ὄνομα, καὶ ἀρκοῦν εἰς τὴν τῶν οἰκειουμένων ἐπικουρίαν, δοξάσουσί μου τὴν δεσποτείαν καὶ ὑμνήσουσι. [...].

24 Καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν.

Τοῦτο πᾶσι τοῖς ἐπανελθοῦσιν ἁρμόττει: [...] τὰ δὲ ἐπαγόμενα οὐκ ἔτι πᾶσιν, ἀλλὰ μόνοις τοῖς τῷ εὐαγγελικῷ κηρύγματι πιστεῦσαι προελομένοις. [...]:

25 Καὶ ῥανῶ εἰς ὑμᾶς ὕδωρ καθαρὸν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαριῶ ὑμᾶς.

Ὕδωρ δὲ καθαρὸν τὸ τῆς παλιγγενεσίας ὠνόμασεν ὕδωρ, ἐν ᾧ βαπτισθέντες τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων ἐλάβομεν.

26α Καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ὑμῖν.

Διὰ τούτων τὴν τοῦ φρονήματος ἐναλλαγὴν ἐσήμανεν: ἐπὶ γὰρ τὰ ἀμείνω, φησὶ, ῥέψει ὑμῶν ἡ καρδία, οὐκέτι κατὰ τὴν προτέραν συνήθειαν τὴν ἐπὶ τὰ χείρω ῥοπὴν ἔχουσα: τὸ δὲ δώσω, οὐδαμῶς τῷ αὐτεξουσίῳ λυμαίνεται: λόγοις γὰρ, καὶ ἔργοις, καὶ τοῖς μυρίοις χρησάμενος θαύμασιν, οὐκ ἐκείνους μόνους, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἔθνη τῇ εὐσεβείᾳ προσελθεῖν ἔπεισεν, οὐκ ἠνάγκασεν: ἀλλ' ὅμως καὶ μὴ ἀναγκάσας, ἀλλὰ πείσας, αὐτὸς λέγει δεδωκέναι ταῖς ψυχαῖς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ῥοπὴν [...].

26β Καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην.

27α Καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν.

Οὐδὲ ταῦτα πρὸ τῆς τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ παρουσίας ἐγένετο: [...] μετὰ δὲ τὴν τοῦ Θεοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν, ἐπεφοίτησεν ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐχορηγήθη δὲ δι' ἐκείνων ἡ χάρις, οὐκ Ἰουδαίοις μόνοις, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς τῶν ἐθνῶν προσελθοῦσι τῇ πίστει. [...].

27β Καὶ ποιήσω, ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰ κρίματά

[1] Ez 36:21 et comment. segm. transp.

1 нж̑ а̀зъ помо́вахъ а· хота̀ наказа́ти ѝ ты̀ страны̀· да разоумѣ-
2 ю́тъ моѝ сна̀ж ѝ крѣпость· 22 **Того дѣлъ рцѣи домоу і҃зра́е-** φ̄ν̄α
3 **сё гл҃е́тъ а҃донаи҃ гс҃ь· не ва́мъ а҃зъ твора̀ доме і҃зра́ев҃ь· нж̑ ѝмене**
4 **моего́ ст҃а̀го· е҆́же о҆стависте въ страна̑· тоу҆̈ ѝможе взнидо-**
5 **сте·** 23 **нж̑ о҆сщ̑ж ѝма мое велнкое· о҆скврънавленое въ страна̑·**
6 **е҆́же о҆скврънависте ср҃ѣдѣ и̑· ѝ разоумѣ́ютъ страны̀, ѝко**
7 **а҃зъ е҆́смь гс҃ь· гл҃е́тъ а҃донаи҃ гс҃ь· въ́негда о҆сщ̑ж ся̀ въ ва̑, пр҃е́ о҆чи́ма и̑·**
8 Не вы̀ е҆́сте по́бнн спсо҃у ре̑· нж̑ страна́мъ лѣпо̀ е҆́сть цѣлб҃ж пр҃їа̀-
9 тн· да не ѝмж̑ и҃зъѣ́та хоулы̀ дѣлъ·+ расыпле́т бо ся̀ хоула̀, спса̀
10 дѣлъ ва́шего· ѝвл҃ѣ́щи ся̀ мое́н снлъ·+ разумѣ́вше бо ѝко ве-
11 лнко ѝма мое· ѝ сна̀но спса́ти своа̀· прославлтъ влады́ство
12 мое ѝ похвалтъ· 24 **И̑ поѧ́вж вы̀ о҃ стра́нь· и̑ съберж вы̀ о҃ всѣ̑** φ̄ϑ̄
13 **рожє́нїн· и̑ въведж вы̀ въ зе́млѧ ва́ш҃ж.** Сё̀ до о҆бо́и гл҃е́тъ· ѝ до φ̄ϑ̄
14 въ҃зврати́шьнихъ ся̀ жндовь· ѝ до вѣровавшни̑ оу҆ченїю е҆́ллн.
15 25 **И̑ въскропла̀ на вы̀ водж чистж· и̑ о҆чистите ся̀ о҃ всѣ̑ нечисто-** φ̄ϑ̄α
16 **ть ваши̑· и̑ о҃ всѣ̑ кумі́ръ ваши̑ о҆чищ̑ вы̀.** Водж чистж на- φ̄ϑ̄α
17 рнчетъ· въ не́ньже кр҃тивше ся̀· о҆ставленїе грѣховь въ҃захо҃· φ̄ϑ̄в
18 26a И̑ да́мъ вамъ ср҃це но́во· и̑ дх҃ъ но́въ да́мъ ва́мъ· Сни́мъ ѝвл҃ѣетъ φ̄ϑ̄в
19 оу҆мы̀ пр҃ѣмѣненїе· на оу҆́нше҃е бо ре̑ пр҃ѣспѣ́тъ ср҃це ваше· а҆ не
20 пр҃ѣзвомоу о҆бы́чею на зло́бъ· не разоумѣ́н же, ѝко расыпает ся̀
21 о҆ себѣ· вла́сть е҆́же вѣща да́мъ· сло́весы бо и̑ дѣлесы· и̑ мно-
22 гы̀ ю҃десы· не ты̀ е҆́дины, нж̑ и̑ въся̀ стра́ны· на бл҃гоу҃стїе по-
23 двнже пр҃нѝтн· не ноудивь, ѝнь подвигъ да́сть дш҃а́мъ· на
24 оу҆́нше҃ пр҃ѣтечєнїе· 26b И̑ **о҃вр҃жж ср҃це камѣное о҃ плътн ва-** φ̄ϑ̄г
25 **шеа· и̑ да́мь ва́мь ср҃це плътно·** 27a и̑ дх҃ъ мои̑ да́мь въ вы̑·
26 И̑ сё не бы҃ пр҃ѣ́же пр҃нше́ствїа вла́ды̀ хр҃а· нж̑ по въплъщєнїи̑ φ̄ϑ̄г
27 е҆́го, и̑ по въшествнн̑ е҆го на не́бо· къ ст҃ы́имъ а҆пло́мъ ст҃о-
28 моу дхо́у сшѣ́шоу· тѣмн же пакѝ подасть ся̀, не жндо҃
29 е҆́дннѣмъ· нж̑ въсѣмъ страна́мъ вѣровавшни̑мъ въ хр҃а·
30 27b И̑ **сътвора̀, да въ и҃правленни̑ мои̑ ходите· и̑ сжды̀ моа̀ съна-** φ̄ϑ̄д

9, 10 supra lineam cruces rubro

4 о҆стависте] ἐβεβηλώσατε

3 а҃донаи] om. S / = A′-403′-410 62′ *L″* Tht. ѝмене] pr. διὰ S 4 тоу҆̈ ѝможе взнидосте] transp. S 5 велнкое о҆скврънавленое] = S / transp. *L′* (51*) 6 ср҃дѣ и̑] = S / τοις εθνεσι *ll*; + τοις (εν τοις 36) εθνεσι(ν) 22-36-48 7 гс҃ь] = S / pr. αδωναι 46 гл҃е́тъ а҃донаи гс҃ь] om. S 967 (vid.) 46 / = (※ *O*) rel. 12 и̑$_1$] = S / om. **P** съберж] = S **P** / αθρυσω **Pal Sin$_{7\ 8}$ (corr. ipse)** 13 рожє́нїи̑] γεων S / γενεων 36 26 410 Tht. **P** въведж] = S **P** / αξω 46; εισδεξομαι V; ρανωVt man. rec. вы̀] = S **P** / ημας **Mon** 15 всѣ̑] = S **P** / om. **Sin$_{8\ 9}$ S$_{247}$ A** 16 и̑ о҃ всѣ̑ кумі́ръ ваши̑] = S **P** / om. **Sin$_8$**^{ac} ваши̑$_2$] = S **P** / om. **Mon** о҆чищ̑ж] pr. καί S **P** / = *O*$^{-Q}$ 22-96-231-763-449 106′ 239′ Tht. 18 и̑ да́мь... ва́мъ] = S **P** / om. **Pal** дх҃ъ] = S **P** / + δε **Mon** ва́мъ$_2$] ἐν ὑμιν S **Sin$_{8\ 13}$ R** / = 147 *cI* 26′ Tht.^{P} **P** 24-25 о҃вр҃жж ср҃це... вашеа] = S **P** / om. **Pal** о҃ плътн... плътно] = S **P** / om. **L$_{190}$**^{ac} 25 плътно] = S **P** / καινην 36-V 30 сътвора̀ да въ и҃правленни̑ мои̑ ходите] = S **P** / πορευεσθαι εν τοις δικαιωμασι μου ποιησω **L$_{190}$** ходите] = S **P** / πορευεσθαι **Mon R**

27-28 cf. Mc 16:19; Lc 24:51

μου φυλάσσησθε, καὶ ποιῆτε αὐτά.
Τοῦτο δὲ τῆς τοῦ Πνεύματος χάριτος ἴδιον: αὐτὴ γὰρ συνεργοῦσα τῷ ἡμετέρῳ αὐτεξουσίῳ κατορθοῦσθαι παρασκευάζει τὰ εἰρημένα.
28α Καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἣς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν. [...].
28β Καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Θεόν.
29 Καὶ καθαριῶ ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ καλέσω τὸν σῖτον,
30 καὶ πληθυνῶ αὐτὸν, καὶ οὐ δώσω ἐφ' ὑμᾶς λιμόν. Καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου, καὶ τὰ γεννήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὀνειδισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν.
Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι καὶ πνευματικῶς τούτων ἕκαστον ἐκλαβεῖν δυνατόν: ἀλλ' ὅμως ἡγοῦμαι τὸν προφητικὸν λόγον τὰ σωματικὰ νῦν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπισχνεῖσθαι. Ἐπειδὴ γὰρ ἐρημία πολλὴ κατεῖχε τὸ τηνικαῦτα τὴν γῆν, ὑπισχνεῖται αὐτοῖς τῶν παντοδαπῶν καρπῶν τὴν ἀφθονίαν, καὶ τὴν ἐντεῦθεν δὲ ἐσομένην ὠφέλειαν προαγορεύει.
31 Καὶ μνησθήσεσθε, φησὶ, τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς πονηρὰς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ ἀγαθὰ, καὶ προσοχθιεῖτε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν περὶ τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν.
[...] Τούτων, φησὶν, ἀπολαύοντες τῶν ἀγαθῶν, καὶ μανθάνοντες, ἡλίκους ἡ δικαιοσύνη φέρει καρποὺς, τῆς προτέρας ἀναμνησθήσεσθε πονηρίας, καὶ τῆς δι' ἐκείνην ὑμῖν τιμωρίας ἐπενεχθείσης, καὶ μισήσετε σφόδρα τὴν προτέραν παρανομίαν. Τὸ γὰρ Προσοχθιεῖτε ἀντὶ τοῦ βδελύξεσθε τέθεικε. [...]:
32α Οὐ δι' ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, οἶκος Ἰσραήλ.
Οὐχ ὑμεῖς, φησὶν, ἄξιοι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐγὼ τῇ ἐμῇ φύσει πρέποντα ποιῶ. Εἶτα παραινετικῶς ὁμοῦ καὶ ἐντρεπτικῶς:
32β Αἰσχύνθητε, καὶ ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, οἶκος Ἰσραήλ[1].
Μὴ ἀναλγήτως, φησὶ, μηδὲ ἀναισθήτως φέρετε τὰς παντοδαπὰς ὑμῶν τιμωρίας: ἀλλ' ὀψὲ γοῦν ποτε εἰς νοῦν λαβόντες τῶν ὑμετέρων ἐπιτηδευμάτων τὴν πονηρίαν, ἐπὶ τοῖς τετολμημένοις ἐρυθριάσατε.
33 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ καθαρίσω ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ ἔρημοι.
34 Καὶ ἡ γῆ ἠφανισμένη ἐργασθήσεται, ἀνθ' ὧν ὅτι ἠφανισμένη ἐγένετο κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς διοδεύοντος.
Ὅταν, φησὶν, ἄφεσιν ὑμῖν τῶν ἁμαρτημάτων χαρίσωμαι, καὶ καθαροὺς ὑμᾶς ἀποφήνω τῇ συγχωρήσει, τηνικαῦτα καὶ ταῖς πόλεσι τὰς οἰκοδομὰς, καὶ τῇ γῇ τὰς φυτουργίας παρέξομαι,

[1] Ez 36:32α-β et comment. segm. transp.

бѫдите ѝ сътворите а҃. Сѐ ѥ̀сть ѡ̀сѻ́бь сты̑а̀го д҃ха· та бо съ-
дѣлаю́щи· ѝ помага́ющи нашен ѡ̀ себѣ ѝ власти· подвижеть
ѝспрàвлѣти ѡ̀ гла̑нныѥ̀· 28 **Ѝ оу҃селите ся на земли, а́же да́хъ**
ѡ̀цѣ́мь вашимь· ѝ бѫдете ми въ люди· а́з же бѫдѫ ва́мь бг҃ъ 29 **ѝ**
спсѫ вы· ѿ нечистоть вашѧ̀ всѣ̀х҃· ѝ призовѫ пшеницѫ 30 **ѝ оумно-**
жѫ а҃· ѝ не да́мь на вы глада· ѝ расположѫ пло̑ дрѣвѣныи· ѝ пло-
ды полскыа ѩ̀коже да не приѝмете к томоу гла̑ныа оукорн-
зны въ страна̑х҃· Бѣмь ѩ̀ко ѝ на дхо̑вна̑а, сѐ сло́во разоумѣтїи
ѐ̑сть мѻ́шно· нѫ̀ ѡ̀баче мноа прр҃о̑рьско сло́во· плѣтѣна̑а жндо̑
ѡ̀бѣщаваю́ще· ѐлмаже ѡ̀поустѣнїе велико тъгда ѡ̀дрѣ-
жаше земла· того дѣлѣ ѡ̀бѣщаваѐть и̑мъ гобино въсе-
го плода· ѝ бываю́щиѩ̀ оуспѣ̀х҃ проповѣдаѐть· 31 **Ѝ поиимете пѫ-**
тн своа злыа· ѝ хждожьства ваша неба́гаа̑· ѝ съгнѫшаѐте
ся пре̑ лицемь и̑· ѡ̀ безаконниѝ вашихъ· Сих҃ ре̑ ба́готь насла-
жа́ю́ще ся· ѝ разоумѣвше, ка́кь пло̑ приносить правда· ѝ по-
мѣнѫвше пръвыѝ пѫть злыѝ· бываю́ща ка́знь· того дѣ-
лѣ възненавидите пръвое безаконїе· гноушенїе бо въ не-
навидѣнїа дѣлѣ положи· 32 **Не ва̑ дѣлѣ твора доме їзра̑ль·**
гла́еть а҃донаи гь·· съвѣстно да бѫдеть ва́мъ доме їзра̑ль· по-
стыдите ся ѝ оукланите ѿ пѫти вашего, до́ме їзра̑ль·
Не вы ѐсте по̑бии ре̑ даѐмыѝ ба́готь· нѫ̀ а́зь, лѣпое моеѝ ве-
щи творѧ· по том же наказаю́ ѝ съвръшаю́ гла́еть· не без бо-
лѣзни, ѝ бес поуютїа, прїемлѣте въся ка́зни· нѫ̀ приѝ-
мше въ оу҃мъ, хждожьствь вашихъ злобн· постыдите ся, ѝ ѡ̀-
врѫдите ѡ̀ дрѣзновеннѝх҃· 33 **Сѐ гла́еть а҃донаи гь·· въ нже**
днѝ ѡ̀чищѫ вы, ѿ безаконѝннѝ вашихъ· насела грады ѝ съгра-
дат ся· поустына, 34 ѝ землѣ погыбшиѣ разделѣѐт ся·
и̑мже погоублена бы̑· пре̑ о҃у҃ма въсемоу минодѫщоу·
Е̑гда ѡ̀ставленїе ре̑· да́мь вашихъ грѣ̀х ва́мъ· ѝ учисты вы ѩ̀вла
прощенїемь· тъгда ѝ градомъ ѝ земли насаже̑нїе да́мъ·

---

28 о҃у҃ма o oculo similis

9 мноа lege мыи cf. ἡγοῦμαι 12 поимете] μνησθήσεσθε 17-18 въ ... дѣлѣ] ἀντί 27 разделѣѐт ся] ἐργασθήσεται

1 а҃] om. S **P** / = (※ O^{-Syh}) *O L''* Tht. 4 ва́мь] = S **P** / αυτοις **R** бг҃ъ] pr. εἰς S **P** / = **R**; + λεγει κυριος **R** 5 нечистоть] = S / αμαρτιων *L''*-46 Tht. нечистоть вашихъ всѣхъ] transp. S 7 к томоу] om. S 46 *C'*-233-403' 26 / = (※ O^{-Q}) rel. 7-8 гла̑ныа оукорнзны] transp. S 14 и̑] = S / εαυτων 51^{c}-*II*-46-449 ѡ̀] ἐν S / = *L''* Tht. безаконниѝ] ἀνομίαις S / ασεβειων 46 вашихъ] + ἐν τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν S / = Tht. 18 доме їзра̑ль] om. S / = *L''* Tht. 19 а҃донаи] om. S / = 62' *L''* Tht. да бѫдеть] ἔσται S A'-106 *O cI'*-239' / = rel. доме їзра̑ль] om. S 25 а҃донаи] om. S / = B Syh^{txt}-62' *L''* 26 Tht. 25-26 въ нже днѝ] ἐν ἡμέρᾳ ᾗ S / η αν ημερα *L''* Tht. 26 безаконниѝ] pr. πασῶν S / = 46 насела] pr. καί S грады] = S / + υμων *L'* 28 минодѫщоу] παροδεύοντος S / διοδευοντος A *L''* Tht.

καὶ ἀντὶ τῆς προτέρας ἐρημίας [...] οἰκεῖσθαι παρασκευάσω.
35 Καὶ ἐροῦσιν: Ἡ γῆ ἐκείνη ἠφανισμένη ἐγένετο ὡς παράδεισος τρυφῆς, καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι, καὶ ἠφανισμέναι, καὶ κατεσκαμμέναι, ἐν τείχεσιν ὠχυρωμέναι ἐκάθισαν.
Ὥσπερ γὰρ, φησὶν, ἅπαντες πάλαι τὴν σὴν ἐρημίαν ἐν τοῖς στόμασι περιέφερον, οὕτω νῦν ἔσῃ πολυθρύλλητος, καὶ θαῦμα παρέξεις πᾶσι, τῆς μὲν ἐρήμου σου γῆς τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς εἰκαζομένης, τῶν δὲ ἀοικήτων πόλεων καὶ ἀναστάτων γεγενημένων ὀχυροῖς περιβόλοις τειχιζομένων.
36 Καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη, ὅσα ἂν καταλειφθῇ κύκλῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ Κύριος ᾠκοδόμησα τὰς κατηρημωμένας, καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας: ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα, καὶ ποιήσω.
Μαθήσεται δὲ τὰ ἐκ γειτόνων ἔθνη, ὅτι ἐγὼ καὶ τὰ σκυθρωπὰ πρότερον, καὶ νῦν τὰ θυμήρη παρέχω [...]. Δεσπότης γὰρ ὢν, καὶ ποιῆσαι δυνάμενος, οἷς εἶπον ἐπιθήσω τὸ πέρας.
37α Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἔτι τοῦτο ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς.
[...] Πρὸς ταῖς προτέραις, φησὶν, εὐεργεσίαις, καὶ ταύτην προσθήσω, καὶ τῆς ἀνακλήσεως αὐτοὺς ἀξιώσω.
37β Καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς,
38α ὡς πρόβατα ἅγια. [...].
38β Ὡς πρόβατα Ἰερουσαλὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς, οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι πλήρεις προβάτων καὶ ἀνθρώπων, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ Κύριος.
Καθάπερ γὰρ, φησὶ, πρὸ τῆς γεγενημένης πολιορκίας ἐπληροῦτο προβάτων ἡ Ἰερουσαλὴμ ἐν ταῖς μεγίσταις αὐτῶν πανηγύρεσιν, οὕτω πάσας αὐτῶν πληρώσω τὰς πόλεις, καὶ ἀνθρώπων, καὶ προβάτων, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν [...].
37:1α Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου.
Πάλιν χεῖρα τὴν θείαν ἐνέργειαν ἀποκαλεῖ.
1β Καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κυρίου, καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου[1]:
Πνευματικὴ πάλιν ἡ θεωρία: οὐ γὰρ τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς ἑώρα τὰ ὑποδεικνύμενα, ἀλλὰ τοῦ παναγίου πνεύματος ἐδέχετο τὴν ἀποκάλυψιν.
1γ Καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστέων ἀνθρώπων:
2 Καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου.
Τοῖς πράγμασι συμβαινούσας τὰς ἀποκαλύψεις λαμβάνει: ἐπειδὴ γὰρ δι' ἣν ἐνόσουν ἀπιστίαν τὰς χρηστοτέρας ἀπηγόρευσαν ἐλπίδας οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας αἰχμάλωτοι γενόμενοι, τὴν οἰκείαν αὐτοῖς ὁ [...] Θεὸς ἐπιδείκνυσι δύναμιν, καὶ τὴν πολλῷ τῆς ἀνακλήσεως ἐκείνης δυσκολωτέραν τῶν νεκρῶν σωμάτων ἀνάστασιν

[1] Ez 37:1α-β et comment. segm. transp.

1 ѝ въ ѡ̀поустѣнїа мѣсто прѣнѣаго· населенїе сътво́ра·
2 35 **Ѝ рекѫть, землѣ ѡ̀на погыбшїа бы́сть· ꙗ̀ко ѝ гра̂ пѫ̀ныӥ·**
3 **ѝ градн ѡ̀поустѣвшеӥ, ѝ раскопаннѝ заврали· ѹ̀тверзѣ́е-**
4 **нн сташ.** Ѝ́коже прѣ́же твое ѡ̀пустѣнїе, въ ѹ̀стѣхъ
5 ношаа̀хѫ· такоже нїнѣ бѫдешн сло́вы сѣло· ѝ днвоу бѫде-
6 шн вѣсѣмъ· поустѣн земн твоѣ́н, ꙗ̀ко ѝ раю пѫ̀номоу
7 сѫщоу· ѝ градомь твоѝмь разорены̀мъ· ѡ̀граже́нны̀мъ
8 ѹ̀тверзѣ́ннымъ бываю́щемъ· 36 **Ѝ разоумѣ́ть стра́ны**
9 **ѣ́лнкоже и̂ ѡ̀станетъ ѡ̀кр̂ть ва̂· ꙗ̀коже а̏зъ гь̂, сѣградн̂ разо-**
10 **рены̀а· ѝ насадн̂ погыбшѫ, а̏зъ гь̂ гла̀хъ ѝ сътворѫ·**
11 Разоумѣ́ть смежѣ́ннѝ ва́мъ· ꙗ̀ко а̏зъ прѣ́же да̂ пеѹ̀ѣнаа̀·
12 а̀з же нїнѣ пакы велнкаа· ва̂ка бо сы̀ӥ, ѝ сътворнтн могын·
13 ѥ́же е̏смь ре́калъ сконѹѣ́ѫ· 37a **Се гла̂ть а̀донан гь̂· сѐ ѥ́ще ѡ̀-**
14 **брѫ́ѫ ся сътворнтн домоу їзлѣ́воу· ꙗ̀ко сътворнтн нмъ·**
15 Къ прѣвы̀мъ ба̂тємь ре̂· ѝ сїа̀ прѣложѫ, ꙗ̀ко спо̂бла ся въ-
16 звраще́нїю· 37b **Ѝ оумножѫ а** 38 **ꙗ̀ко ѝ ѡ̀вца стына· ꙗ̀ко ѝ ѡ̀вца**
17 **їе́р̂лнма въ праз̂ннкы е́го· тако бѫдѫть градн ѡ̀пустѣ-**
18 **вшен, пълнн ѡ̀вець ѝ ѹ̀къ· ѝ разоумѣ́ть ꙗ̀ко а̏зъ·**
19 Ѝ́ко прѣ́же їе́р̂лнмъ ѝспълнѣ́ше ся ѡ̀вець, въ велнкыа
20 праз̂ннкы и̂ прѣвѣе повоѣ́анїа· такоже напълна всѧ
21 грады· ѝ ѹ̀къ ѝ всѣ̂ ба̂готъ· 37:1a **Ѝ** ꙗ̀ко на мнѣ рѣ́ка гн̂ѣ· ѝ ѝ-
22 **зведе ма въ доусѣ гн̂н· ѝ поставн ма срѐдѣ полѣ·**
23 Пакы ржкоа бжне́а сна̀ж нарнчеть· пакы бо е̂ дхо̂вноѣ вн-
24 дѣнїе ѝ разоумъ· не тѣлесны̀ма бо о̀у̂нма вндѣ́аше,
25 показаѣ́маа̀· нж ста̂го дха̂ прннѝмаа̀ше ꙗ̀влєнїе·
26 1b **Се же бѣа̀ше пълно костнѝ ѹ̀ѹ̀ь· 2 ѝ ѡ̀бе́дж и̂ ѡ̀кр̂ть· ѝ сѐ**
27 **многы сѣло на лнцн полю·** Сѣлоуѹнаа̀ дѣлесемъ, ѝ ꙗ̀вле-
28 нїа прїемлеть· ѐлмаже бо ѿѹѣ́ашж̂ надежь̀ ба̂гы̀н, жн-
29 довсцнѝ плѣ̀нѝнцн· своа сна̀ж ꙗ̀влѣѣ́ть нмь бъ̂· болшж
30 сѫщж вѣзвраще́нїа нзь вавнлонѣ· ꙗ̀ко ѝ мр̂твыа вѣскрѣ-

21-22 гла̂ а̂з̂ in margine dextro 24 о̀у̂нма o oculo similis

12 велнкаа] θυμήρη

2 погыбшїа] ἡ ἠφανισμένη S / ητις ην ηφανισμενη *L''* 3 ѡ̀поустѣвшеӥ] ἔρημοι S / = 46 ѝ$_2$] pr. καὶ ἠφανισμέναι S / = 46 завралы] ὀχυραί S / εν τειχεσιν (ταις χερσιν 46) *L''* Tht. 3-4 ѹ̀тверзѣ́енн] om. S / *L''* Tht. 9-10 разорены̀а] = S / καθηρημωμενας 407 26 Tht. 10 гла̀хъ] = S / εποιησα 46 сътворѫ] = S A''-239 *L''*$^{-36}$ Tht. / εποιησα rel. 13 а̀донан] om. S / = 62' *L''* Tht. 13-14 ѡ̀брѫ́ѫ ся сътворнтн] ζητηθήσομαι S / ζητησομαι 46; ζητημα θησομαι A'-106' *C'*-403' 16 ѝ$_1$] om. S / = *L''* Tht. а] + ὡς πρόβατα ἀνθρώπους S 17-18 ѡ̀пустѣвшеӥ] ἔρημοι S / = 46 18 ѝ$_2$] om. S / = *L'*-46-449 Tht. ѹ̀къ] = S / αρνων *L'* ꙗ̀ко] = S / + ειμι *L'*-46 а̏зъ] + κύριος S 21 й] = S / om. **P** 21-22 ѝзведе] = S **P** / ηγαγε **Le** 22 гн̂н] κύριος S A' 62' / = rel. **P** 26 ѡ̀бе́дж] = S **P** / επηγαγε **F** й] με ἐπ᾽ αὐτά S **P**; με επ᾽ αυτο *L'* 27 полю] + ξηρὰ σφόδρα S **P**

19 cf. I Par 29:21

ἐπιδείκνυσι τῷ προφήτῃ, καὶ δι' ἐκείνου πάντα διδάσκει τὸν λαὸν, ὡς πάντα αὐτῷ ῥᾴδια βουλομένῳ. Ἰουδαίους [...] ἐδίδαξε διὰ τούτου [...] εἰς τὴν προτέραν ἐπαναγαγεῖν ἐλευθερίαν τοὺς αἰχμαλώτους γεγενημένους: ἡμῖν δὲ καὶ πᾶσιν ἁπαξαπλῶς τοῖς εὐαγγελικὸν κήρυγμα μετὰ πίστεως δεξαμένοις, τῆς τῶν σωμάτων ἡμῶν ἀναστάσεως ἐπιδείκνυσι τὴν εὐκολίαν, καὶ ὅτι τῷ θείῳ λόγῳ καὶ νεύματι τῶν πραγμάτων ἡ φύσις ἀκολουθεῖ.

3 Καὶ εἶπε πρός με: Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ ὀστᾶ ταῦτα; Καὶ εἶπον: Κύριε ὁ Θεὸς, σὺ ἐπίστασαι ταῦτα.

Οὐκ ἀμφέβαλεν ὁ προφήτης, ἀλλὰ τῆς ἀκριβεστέρας γνώσεως τῷ Θεῷ παρεχώρησεν: εἰδὼς μὲν ἀκριβῶς τοῦ Θεοῦ τὸ δυνατὸν, ἀγνοῶν δὲ τὸ βούλημα.

4 Καὶ εἶπε πρός με: Προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα, προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτά: Τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ταῦτα, ἀκούσατε λόγον Κυρίου:

5 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις: Ἰδοὺ ἐγὼ εἰσάξω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς.

6 Καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα, καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος.

Ὑπουργῷ τῷ προφήτῃ, καὶ οἱόν τινι ὀργάνῳ τῆς κατὰ τὴν ὀπτασίαν ἀναστάσεως κέχρηται, καὶ διὰ τῆς τούτου γλώττης τοῖς ἀψύχοις ἐκείνοις καὶ ἁπαξαπλῶς νεκροῖς ὀστέοις παρακελεύεται, καὶ σάρκας φῦσαι, καὶ νεῦρα, καὶ δέρμα, καὶ ζωτικὸν δέξασθαι πνεῦμα. Καὶ ἐγένετο ταῦτα [...] τῆς ἁπάντων ἀναστάσεως τύπος. [...]

7 Καὶ προεφήτευσα, καθὼς ἐνετείλατό μοι Κύριος, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ με προφητεῦσαι, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς, καὶ προσήγαγον τὰ ὀστᾶ, ὀστέον πρὸς ὀστέον, ἕκαστον πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ.

Ὁ μὲν προφήτης τῷ θείῳ διακονῶν προστάγματι, τοὺς λόγους οὓς προσετάχθη προσήνεγκεν, ἠκολούθει δὲ τοῖς λόγοις τὸ ἔργον: καὶ ὁ μὲν σεισμὸς τὴν θείαν ἐπιφάνειαν ἐδήλου, ἡ δὲ φωνὴ, τῶν ὑπουργούντων ἀγγέλων τῷ θείῳ βουλήματι τὴν ἐνέργειαν. Τὰ δὲ ὀστᾶ, φησὶν, ἑώρων θέοντα, καὶ τὴν οἰκείαν ἁρμονίαν ἀπολαμβάνοντα, καὶ ἣν ἐξ ἀρχῆς ἔλαβε συνθήκην δεχόμενα.

8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐπεγένετο αὐτοῖς νεῦρα, καὶ σάρκες ἀνεφύοντο, καὶ ἀνέβαινεν ἐπ' αὐτὰ, καὶ περιεστάθη αὐτοῖς δέρμα ἐπάνωθεν, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς.

Ἀκολουθεῖ τῇ προτέρᾳ δημιουργίᾳ ἡ δευτέρα ἀνάκτισις: ὥσπερ γὰρ τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ τὸ σῶμα πρότερον διεπλάσθη, εἶθ' οὕτως ἐνεπνεύσθη αὐτῷ ἡ ψυχή:

1 снтн· сѣ̀ прр҃коу ꙗ҆влѣꙗ, тѣмь накаꙁаѣ́ть вꙁсѧ лю҆́н· ꙗ҆ко вꙁ-
2 се ѐ́сть о҆удобь бо҃у а҆́ще хощеть· жндом же сни́мꙁ о҆укаꙁа,
3 ѡ҆̀ вꙁвращенн и҆ꙁ вавилонѣ· и҆мже вꙁсѣмь вѣровавшнмꙁ
4 проповѣданїю є҆̀ѵ҆́лскоу· накаꙁаѣ́ть сни́мь, дѣлесь нашн҃ вꙁ-
5 скр҃сенїе· ꙗ҆ко бж҃ню словесн и҆ повелѣнїю· дѣлесна ве́ѩть вꙁ-
6 слѣ̂ꙗѣ́ть· 3 И҆̀ рѣ̀ кꙁ мнѣ, сн҃е ѵ҃ꙗ҃ь· ѡ҆̀жнвла ан костн сїѧ· фо҃в
7 и҆ рѣ̀ г҃н бж҃е ты҃ вѣсн то҃· Ие прѣ сѧ прр҃кꙁ· нж ѡ҆̀ и҆стовѣмꙁ фо҃г
8 сꙁвѣдѣннѣ̀ бо҃у попоустн· вѣды вꙁсе бо҃у сѫ́ще мо́ѫно· нж̀
9 оу҆ма є҆го не сꙁвѣды· 4 И҆̀ ре́че кꙁ мнѣ, прорѣцн ѡ҆̀ костехь сн҃· фо҃д
10 прорѣцн сн҃е ѵ҃ꙗ҃ь, и҆ рѣ̀шн кꙁ ни́мꙁ· костн сїѧ сꙁхыѧ слышн-
11 те сло́во г҃не́· 5 сѣ̀ гл҃е́ть а҆̀донан г҃ь костемꙁ сни́мꙁ· сѣ̀ а҆́ꙁъ вꙁ-
12 ведѫ вꙁ вы҃ дх҃ь жнвотень· 6 да́мꙁ на́ вы жнлы· и҆ вꙁведѫ
13 на вы пл҃ꙁ· и҆ простр҃ѫ по ва́мꙁ кожѫ̀, и҆ да́мь дх҃ь мон и҆ ѡ҆̀жн-
14 вете· и҆ о҆увѣсте ꙗ҆ко а҆ꙁь ѐ́смь г҃ь· И҆́ко и҆ слоугоа и҆ сѫдомꙁ фо҃ж
15 кыи҆́мꙁ· прр҃комꙁ вꙁскр҃нне ѹказаѣ́ть· и҆ а҆ꙁыкомь є҆го по-
16 велѣваѣ́ть· соухамь и҆ беꙁ доушѫ сѫщамꙁ костемꙁ· и҆ пл҃ꙁ-
17 вꙁрастнтн и҆ жнлы и҆ кожѫ̀· и҆ дх҃ь жнвотень прїатн·
18 се же бы҃ вꙁсѣ̀ вꙁскр҃сенїю ѡ҃бра́ꙁъ· 7 И҆̀ прорѣхъ ꙗ҆коже фо҃з
19 мн повелѣ г҃ь· и҆ бы҃ гла҃ вънегда же прорнцахъ· и҆ се тр҃ѫ̀
20 и҆ сꙁвꙁкоуплѣ́ахѫ сѧ костн· ко́сть кꙁ костн, и҆ каа҃́о
21 кꙁ сꙁставоу своѥ́моу· Прр҃кꙁ слоугоуа бж҃ню повелѣ- фо҃и
22 нїю· словеса ꙗ҆же є҆моу повелѣ проповѣда· вꙁслѣ̂ꙗа-
23 ше словесемꙁ дѣло· тр҃ѫ бо ѹказаѣ́ть бж҃не ꙗ҆вленїе·
24 а҆̀ гла҃ слоужѫщѧ а҆гг҃лы, бж҃нѣ волн и҆ сꙁдѣланїю· рѣ̀ же,
25 и҆ внд҃ѣ костн текѫщѫ кꙁ своѝмꙁ сꙁставомꙁ· и҆ прїѥ́мла-
26 ѫщ своа сꙁставы· 8 И҆̀ внд҃ѣ и҆ се бышѫ ни҆́мꙁ жнлы· и҆ пл҃ꙁ ра- фо҃н
27 стѣаше· и҆ вꙁсхожа҆́аше· и҆ протаже сѧ ни́мь кожа врꙁхоу·
28 дх҃а̀ же не бѣаше вꙁ нн҃· Ꙁслѣ̂ꙗаеть прꙁвомоу сътворе- фо҃о
29 нїю· и҆ второе поновленїе· ꙗ҆коже бо прѣдѣда а҆дама, тѣ-
30 ло прѣ̂же сѧ сꙁда· и҆ по томꙁ вздꙁхнѫ сѧ є҆моу дш҃а· та-

---

4 дѣлесь lege тѣлесь cf. σωμάτων

7 г҃н бж҃е] κύριε S / = 967 *L*′′-449 Tht.; αδωναι κυριε 62′; αδωναι κυριε ο θεος* 449; κυριε κυριε rel. **P** 9 прорѣцн] = S 967 A *o* V-449 Tht. **F** / + υιε ανθρωπου *L*′-403 **P**; pr. προφετευσον υιε ανθρωπου 26 544 613; pr. (sub ÷ Q) υιε ανθρωπου rel. ѡ҆ костехь сн҃] = S **P** / om. *L*′-46 10 прорѣцн сн҃е ѵ҃ꙗ҃ь] om. S **P** / = V-449 Tht. **R F** кꙁ ни́мꙁ] αὐτοῖς S **P** / = *L*′′ Tht. костн] = S **P** / om. $\mathbf{Sin_8}^{ac}$ (add. rubr.) сїѧ] om. S **P** / = 967 *L*′′-449 Tht. 11 а҆̀донан] om. S / = 62′ *L*′′ Tht.; κυριος **P** 11-12 вꙁведѫ] φέρω S **P** / επαγω 967; = Syh^{mg} *L*′-46-449 Tht. 12 вꙁ] = S **P** / εφ᾽ 46 $\mathbf{R}^{ac}$ **F** вꙁ вы҃ | дх҃ь жнвотень] = S **P** / transp. **F** 13 кожѫ] = S **P** / δερματα $\mathbf{S_{247}}$ дх҃ь мон] + εἰς ὑμᾶς S; pr. εις υμας **P** 19 мн повелѣ] transp. S **P** г҃ь] om. S Q-*o* 130-233-239′ 106′ 534 **P** / = rel. **R F** бы҃] = S **P** / + μοι **R F** гла҃] om. S 967 233 / = (※ *O*) rel. **P** вънегда же прорнцахъ] εν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι S A′(-τευειν)-403′-410 *O*-62′ V / εν τω με προφητευσαι (-τευειν 534 239) rel. **P** тр҃ѫ] = S **P** / + εγενετο 46 20 ко́сть кꙁ костн] om. S **P** / οστεον προς οστεον (om. προς οστ. 48-46) *L*′′ Tht. и҆ каа҃́о] = S **F R** / οστεον *O* (Q^{mg}) *C*′-130′-239′-403′ 410 **P** 26 бышѫ ни҆́мꙁ] ἐπ᾽ αὐτά S **P** / = *L*′′ Tht. жнлы... пл҃ꙁ] = S **P** / transp. **Le** 26-27 растѣаше] ἐφύοντο S **P** / ανεφυοντο A′′ *L*′′ Tht. 27 вꙁсхожа҆́аше] + ἐπ᾽ αὐτά S **P** и҆ протаже сѧ ни́мь] om. S **P** / = *L*′′ Tht. кожа] = S **P** / δερματα 967 **R F**

29-30 cf. Gen 2

οὕτω κἀνταῦθα [...].

9 Καὶ εἶπε πρός με: Προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὲ τῷ πνεύματι: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθὲ τὸ πνεῦμα, καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν.

Διδάσκει ἡμᾶς ὁ λόγος τῆς θείας δυνάμεως τὴν εὐκολίαν, καὶ ὅτι πάντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. "Ἐν χειρὶ γὰρ αὐτοῦ, φησὶ, ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων." Διὸ τῷ προφήτῃ παρακελεύεται παρεγγυῆσαι ταῖς ὁπουδήποτε οὔσαις ἐπανελθεῖν ψυχαῖς, καὶ τῶν οἰκείων σωμάτων ἀπολαβεῖν τὴν ἐνοίκησιν.

10 Καὶ προεφήτευσα καθότι ἐνετείλατό μοι, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα, καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα.

Ἐμοῦ, φησὶ, τὸ θεῖον διαπορθμεύσαντος πρόσταγμα, καὶ ἐζωοποιήθη τὰ συνδεθέντα σώματα, καὶ ἀναστάσεως ἔτυχε [...]. Οὕτω θεασάμενος τὴν ἀποκάλυψιν, διδάσκεται τὴν ἑρμηνείαν.

11 Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρός με, λέγων:

Υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα οἶκος Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ αὐτοὶ λέγουσι: Ξηρὰ γέγονε τὰ ὀστᾶ ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν.

Τύπος, φησὶ, τοῦ Ἰσραὴλ ταῦτα, ὧ προφῆτα: ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἀπηγόρευσαν, ὁ δὲ τύπος ἔδειξε τῶν ἀγαθῶν τὴν ἐλπίδα.

12 Διὰ τοῦτο προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτούς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω τὰ μνήματα ὑμῶν, λαός μου, καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ.

13 Καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν, τοῦ ἀναγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν, τὸν λαόν μου.

14 Καὶ δώσω τὸ πνεῦμά μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα καὶ ποιήσω, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Εἰ τὸ πολλῷ, φησὶ, παρ' ὑμῖν δυσκολώτερον φαινόμενον, εὐπετῶς ὑπ' ἐμοῦ μάλα γινόμενον ἔδειξα, εὔδηλον, ὡς καὶ τοῦτο ῥᾴον [...] ποιήσω [...], καὶ οἷον ἀπό τινων τάφων τῶν τῆς αἰχμαλωσίας δεσμῶν ἐξαγαγὼν ὑμᾶς, εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανάξω πατρίδα [...].

15 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

16 Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν Ἰούδα, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τοὺς προσκειμένους πρὸς αὐτὸν, καὶ ῥάβδον δευτέραν λήψῃ σεαυτῷ, καὶ γράψεις αὐτὴν τῷ Ἰωσὴφ ῥάβδον Ἐφραὶμ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς προστεθέντας πρὸς αὐτούς.

17 Καὶ συνάψεις αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας ἑαυτῷ εἰς ῥάβδον

1 коже и҃ нїнѣ· 9 И҃ ре҃ къ мнѣ пророцѝ ѡ҃ дс҃ѣ, сне҃ ѵа҃ѵь и҃ рцѝ фо҃д
2 **дх҃оу· сѣ гл҃еть а҃донан гь҃· ѿ четырь дх҃ъ· и҃ да прии҃дет**
3 **дх҃ъ· и҃ да вздъхнеть въ мр҃твца сїѧ· и҃ да ѡ҃жнвѫтъ·**
4 Иаказае҃т ны ce сло҃во· ꙗко бжи҃и снъ въсе мо҃што· и҃ ꙗко въ рж- фо҃а
5 цѣ е҃го въсе е҃сть· ре҃ бо и҃ дроугыи҃же, въ рщѣ е҃го дша҃ въсѣ
6 сщѝи҃· тѣмже про҃коу вели҃ть порѫѵнти где любо сщ҃а
7 дша҃мъ· възвратити сѧ въ своа тѣлеса· 10 И҃ прорѣ҃ ꙗкоже фо҃п
8 **повелѣ мн· и҃ вѝнде въ на҃ дх҃ъ, и҃ ѡ҃жнш҃ж· и҃ сташ҃ на нога҃**
9 **свои҃, събо҃ръ мно҃гь зѣло·** Ми҃нѣ про҃кь ре҃, послоужившꙋ бо- фо҃п
10 жїю повелѣнїю· ѡ҃жнш҃ж съставленнаа словеса· и҃ вскр҃нїе прї-
11 а҃ш҃ж· сице же вндѣвь ꙗвленїе· по томъ наказае҃т сѧ разꙋмѵ·
12 11 И҃ ре҃ къ мнѣ гл҃а, сне҃ ѵа҃ѵь· сїѧ костн ве҃ до҃мъ їзра҃вь е҃· тн бо фо҃па
13 **гл҃ать, соухы бышж костн нашж· погыбе надежа҃ наша,**
14 **разлжѵнхом сѧ·** Вразь се е҃ рече їзра҃ю ѡ҃ про҃ре· нж ѡ҃нн свои҃ фо҃па
15 надеж҃ь ѿѵѣавше сѧ· а҃ ѡбра҃зь показа бл҃гъть҃ надеж҃ж·
16 12 Того дѣлъ пророцѝ сне҃ ѵа҃ѵь, и҃ рцѝ къ нимъ· сѣ гл҃еть а҃дона҃ фо҃пе
17 гь҃· сѣ а҃зь ѿврѣзж гробы вашж людїе мои҃· и҃ изведж вы ѿ гро-
18 бъ вашь҃· и҃ вѣведж вы въ земла҃ їзра҃вж· 13 и҃ разоумѣете ꙗко
19 а҃зь е҃смь гь҃· е҃гда ѿврѣзж гробы вашж· ꙗкоже и҃звестн вы
20 ѿ гробъ вашь҃ людн мои҃· 14 и҃ да҃мь дх҃ъ мои҃ въ вы и҃ жнвн бж-
21 дете· и҃ поставла҃ вы на земли вашен· и҃ разоумѣете ꙗко а҃зъ
22 е҃смь гь҃· гл҃ахъ и҃ сътво҃ра· гл҃еть а҃донан гь҃· Къ жндомъ фо҃пѯ
23 гл҃еть рекы· а҃ще бо е҃же вы мнните бе҃но· тоже вы сътвори҃
24 съ оудобнзнж҃· то ꙗвѣ ꙗко и҃ сѐ оудобѣе того сътвора҃· и҃ ꙗ-
25 ко и҃ ѿ грѡѣ҃ ѿ плѣненыи҃ а҃зъ и҃звед҃ж вы· и҃ въ ѿцѣ вашь҃
26 земла҃ вѣведж҃· 15 И҃ бы҃ сло҃во гн҃е къ мнѣ гл҃а, 16 сне҃ ѵа҃ѵь възми фо҃пѕ
27 **себѣ же҃зъ е҃дннь· и҃ вѣпиши на немъ їюдж, и҃ сны҃ їзра҃вы·**
28 **прилежѫщѧ къ немоу· и҃ жезль второи҃ възми себѣ и҃ на-**
29 **пиши и҃· їѡснфовь же҃зъ е҃фремовь і всѧ сны҃, и҃їзра҃вы прн-**
30 **ложившж҃ сѧ къ немоу·** 17 и҃ съвъкꙋпї а҃ самы себѣ въ жезлъ

---

10 словеса lege тѣлеса cf. σώματα 15 блг҃ѣтъ] τῶν ἀγαθῶν

1 сне҃] pr. προφήτευσον S **P** / = 106 2 а҃донан] om. S / = 62' *L''* Tht.; κυριος **P** дх҃ъ] πνευμάτων S **P** / ανεμων 36^{txt}-V и҃] om. S **P** да прии҃дет] ἐλθέ S **F** / = *II* 233 106 **P** 3 дх҃ъ] om. S / = (※ *O*) A''-106-403' *O' L''* 233 Tht. **P** 8 въ] = S **P** / επ' **Sin$_{8}$** 9 мно҃гь] = S **P** / μεγαλη A''-106'-403' **Sin$_{13}$**; + μεγαλη **Sin$_{8}$** rubr. зѣло] = S / + (※ *O*) σφοδρα *O*-62' 534 **P** 12 мнѣ] pr. κύριος S **P** / = 46 Bo. Tert. Consult. гл҃а] = S **P** / om. 46 **Sin$_{7}$** сїѧ костн] transp. S **P** ве҃] = S **P** / om. Tht. бо] = S / om. 22^{c}-46 **P** 13 погыбе надежа҃ наша] = S **P** / om. **Sin$_{13}$** 14 разлжѵнхом сѧ] = S **P** / pr. διοτι **R** 16 сне҃ ѵа҃ѵь] om. S **P** / = *L''* Tht. **R** къ нимъ] om. S 967 / = (※ *O*) rel. **P** а҃донан҃] om. S 967 / = A''-403'-410 62' *L''* Tht.; κυριος **P** 17 а҃зъ] = S **P** / om. **R^{ac}** гробы вашж] transp. S 967 A''-106 / = rel. **P** людїе мои҃] om. S **P** / = *L''* Tht. 17-18 и҃ изведж... вашь҃] = S **P** / om. **Sin$_{13}$** 18 вашь҃] = S / om. **R F**; + λαος μου **P** вѣведж҃] = S **P** / αναξω **Sin$_{13}$** 19 ꙗкоже и҃звестн] = S **P** / και αναγαγειν *II* вы] om. S 967 / = (※ *O*$^{-Syh}$) rel. **P** 20 вашь҃] om. S 967 / = (※ *O*$^{-Q}$) rel. **P** людн мои҃] = S / λαος μου **P** да҃мь] = S **P** / θησω **Sin$_{13}$** въ] = S **P** / εφ' Tht.^{P} и҃$_{2}$] = S **P** / om. V 21 на] = S **F** / εις 46 Tht. **P** 22 е҃смь] om. S **R F** / = 967 *o* 46 233 **P** а҃донан] om. S / = 62' *L''* Tht.; κυριος **P** 27 е҃дннь] om. S / = (※ *O*$^{-Q}$) *O*$^{-Q}$ *L''* Tht. 30 немоу] = S / αυτους 544 Tht.^{P} самы] πρὸς ἀλλήλας S / προς αλληλα *II* 544

5-6 cf. Iob 12:9

μίαν, τοῦ δῆσαι αὐτὰς, καὶ ἔσονται ὁμοῦ ἐν τῇ χειρί σου[1].
Ἐπὶ τοῦ Ῥοβοὰμ διῃρέθησαν αἱ φυλαὶ, καὶ αἱ μὲν δέκα καθ' ἑαυτὰς ἐγένοντο, ἐν μιᾷ τῶν τοῦ Ἐφραῒμ πόλεων τῇ Σαμαρείᾳ καταστησάμεναι τὰ βασίλεια, ἡ δὲ τοῦ Ἰούδα ἑαυτῆς ἦρχεν καὶ τῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ὑπὸ μίαν ἐτέλεσαν ἅπαντες ἡγεμονίαν. Διὰ τοῦτο δύο ῥάβδους προσέταξεν ὁ Θεὸς τῷ προφήτῃ λαβεῖν, καὶ τὴν μὲν ἐπιγράψαι τοῦ Ἐφραῒμ, προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς ὑπηκόους φυλάς: τὴν δὲ τοῦ Ἰούδα, καὶ τῶν ἐκείνῳ συμφωνούντων. εἶτα συνάψαι ἀλλήλαις τὰς ῥάβδους, ὡς τῆς διαιρέσεως λοιπὸν παυσαμένης, καὶ τῆς ἑνώσεως ἐσομένης. Εἶτα παρακελεύεται τῷ προφήτῃ, πυνθανομένῳ τῷ λαῷ, καὶ γνῶναι βουλομένῳ τὴν ἑρμηνείαν, διαῤῥήδην εἰπεῖν[2]:
19β Ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν Ἰωσὴφ τὴν διὰ χειρὸς Ἐφραῒμ, καὶ τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ τὰς προσκειμένας πρὸς αὐτὸν, καὶ δώσω αὐτὰς ὑπὸ τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν ἐν τῇ χειρὶ Ἰούδα[3].
Τοὺς πάλαι, φησὶν, ἀποσχοινίσαντας ἑαυτοὺς τῆς τοῦ Ἰούδα βασιλείας παρασκευάσω πάλιν τὴν ἐκείνου ἐπιγνῶναι ἡγεμονίαν, καὶ παύσω μὲν τὴν γενομένην διαίρεσιν, συμφώνως δὲ ἁπάσας τὰς φυλὰς ὑπακούειν τῷ Ἰούδᾳ ποιήσω[4]. Καὶ τὸ αὐτὸ πάλιν ἑρμηνεύει σαφέστερον[5].
21 Ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν, οὗ εἰσῆλθον ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ.
22α Καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ μου, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσται πάντων αὐτῶν εἰς βασιλέα.
Ταῦτα πέρατος τετύχηκε, τυπικῶς μὲν ἐπὶ τοῦ Ζοροβάβελ, ἀκριβῶς δὲ καὶ ἀληθῶς ἐπὶ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ: οὐδὲ γὰρ βασιλεὺς ὁ Ζοροβάβελ, ἀλλὰ [...] στρατηγὸς ἐγένετο.
22β Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι εἰς δύο ἔθνη, οὐδὲ μὴ διαιρεθῶσιν ἔτι εἰς δύο βασιλεῖς.
23 Ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς προσοχθίσμασιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις αὐτῶν: καὶ ῥύσομαι αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν, ὧν ἥμαρτον ἐν αὐταῖς, καὶ καθαριῶ αὐτοὺς, καὶ ἔσονταί μοι

[1] Ez 37:18-19α om.
[2] Haec ad Ez 37:18 se referunt.
[3] Ez 37:20 om.
[4] Haec ad Ez 37:20 se referunt.
[5] Hoc post Ez 37:22α legitur.

1 **є҆дннь· ꙗ҆коже сѣвазатї а҃, и҆ бждⷬ вскꙋпь въ рщѣ твои҃·**
2 Прн рововмъ раздѣлншⷬ племена десать же и҃ бы ѡ҆ себѣ, въ
3 градѣ єфремлн· въ самарнї поставнше цр҃тво· і҆юдно же
4 племѧ, и҆ венїамнне· самн въ себѣ владѣахⷬ· нⷬ по възвра-
5 щенню҃ вѣсн по҃ є҆дномꙋ бышⷬ влаⷭстїѧ· сего дѣлъ повелѣ бъ҃
6 прр҃коу вѣзватн· двѣ҆ же҆зла· напнсатн же, ѡ҆въ, є҆фре҆мль· ѡ҃в҃
7 і҆юдннь· и҆ повнннаⷭ нмъ племена· по том же сѣвскоупнтн ѡ҆-
8 ба же҆зла· ꙗ҆ко бываⷬщоу сѣвскоуплєнїю· а҆ раздѣленїю ѡ҆-
9 врѣженоу· по сем же велнть прр҃коу вѣпрашаⷬщемь лю҃е-
10 мъ· и҆ хотѧщемь разоумѣтн, сказанїе гл҃а҃нныⷯ· да нмь ре҃-
11 ть ꙗ҆снѣе· 18 **И҆ бждⷬть є҆гда гл҃ⷯть къ тебѣ· сн҃ове людн тво-** фл҃ла
12 **и҆ѧ вѣпрашаⷬще· не сѣвѣстншн ли на҆мъ ты҇, что се ѥ҆сть тебѣ҃·**
13 19 **и҆ ре҃шн къ нмъ· сѐ гл҃ѣть а҆донан гь҃· сѐ а҆зъ поⷩмⷬ племⷯ і҆-**
14 **ѡснфово· є҆же ржкоѧ є҆фремлева племена і҆зл҃ва, прнлежⷬ-**
15 **щаѧ къ немⷧ· и҆ да҆мь а҆ съ нмн, къ племени і҆ю҆дннꙋ· и҆ бⷬ-**
16 **дⷬть въ же҆злѣ є҆дннь, въ рщѣ і҆ю҆дннѣ· О҃врѣгшⷬ** сѧ фл҃і҃
17 реуе прѣже҃, ѡ҃ і҆ю҆дна цр҃тва· сѣтворѧ такы· да позна҃ⷬть
18 старѣ҆шнньство є҆го· и҆ ставлѧ бывшеѣ раз҃ѣленїе· вскꙋ-
19 пь же вѣсѣмъ племенемъ сѣтворѧ· да послоушаⷬть
20 і҆ю҆ды· 21 **С҃ѐ а҃зъ поⷱмлѧ вⷱ҃ домъ і҆зл҃вь, ѡ҃ срѣды стра҆нъ·** фл҃пе
21 **ꙗ҆коже бѣшⷬ вѣшлн тамо· и҆ сѣберⷬ а҆ на землѧ і҆зл҃вⷬ·**
22 22а **и҆ дамь а҆ въ стра҆нⷬ на земли моеи҃· и҆ въ горахь і҆зл҃вахъ·**
23 **кнаѕъ є҆дннь бжде҃ть въ вѣсѣ҃ и҃ въ цр҃ь· Т҃оже** пакы ска- фл҃пѕ
24 заѥ҃ть ꙗ҆снѣе· се же вѣсе прорⷱ҃ное слове҆, сконꙋ҃ сѧ ѡ҆бра-
25 зомъ· прн зороваѵелѣ· въ и҆стнн же прн х҃ѣ вл҃цѣ на-
26 шемъ· нѣсть бо быль цр҃ь зороваѵель, нⷬ воⷱ҃вода·
27 22b **И҆ не бⷬть к тому҃ въ двѣ҃ стра҆нѣ· нн разд҃лат сѧ к тои҃**
28 **на двое цр҃тво·** 23 **да сѧ не ѡ҆скврънавлѣⷬть є҆ще въ коуми-**
29 **рн҃ и҃хъ· и҆ въ сѣгнⷬшенн-н҃· и҆ и҆збавлѧ а҃ ѡ҃ вѣсего беѕакон-**
30 **ннна и҃· є҆же сѣгрѣшншⷬ въ нн҃· и҆ ѡ҆чнщⷬ а҆, и҆ бⷬт мн**

16-20 om. v. 20 17 такы lege пакы cf. πάλιν

1 вскꙋпь] om. S / = *L''* Tht. 12 вѣпрашаⷬще] om. S 967 *C''* / = (※ *O*) тыⷯ] om. S се ѥ҃сть] transp. S ѥ҃сть тебѣ҃] = S / transp. *L''*-46 тебѣ҃] = S / om. 46 13 а҆донан] om. S 967 407 / = A''-403'-410 62' *L''* 14 ржкоѧ] χειρός S / χειρας V племена] pr. καί S 15 съ нмн] om. S / = *L''*-51; μετα σου 51 къ] = S / υπο Tht.^{p} 20 сѐ] pr. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τάδε λέγει κύριος S 21 а҆] + ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ αὐτῶν καὶ εἰσάξω αὐτούς S / = *L''* 239 410 Tht. 22 на] pr. ἐν S *III* (449^{c}) / = 967 rel. въ$_2$] = S / om. V 23 кнаѕъ] pr. καί S въ вѣсѣ҃] om. S 967 / (※ Q) παντων A''-106-403' Q-*o L''* Tht. въ цр҃ь] om. S / = (※ *O*) *O' L''* Tht. 27 к тои҃] = S / om. 46 27-28 к тои҃ | на двое цр҃тво] = S / transp. *II* 28 цр҃тво] = S / βασιλεις 449 Tht. 29 и҆ въ сѣгнⷬшенн-н҃] om. S 967 / (※ *O*) και (εν οις ημαρτοσαν εν αυτοις και A''-106-403') εν τοις προσοχθισμασιν αυτων και (om. 544) εν (om. 46) πασαις (om. 26) ταις ασεβειαις (ανομιαις 147; βασιλειαις A) αυτων rel. 29-30 беѕаконнна] = S / ασεβειων *L''* Tht. 30 сѣгрѣшншⷬ] = S A''-106-403' Q-*o* / ημαρτησεν 239; ημαρτον rel.

2-3 cf. II Par 10:12 24-26 cf. Esd 2:2; 3:8; 5:2

εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν.
24α Καὶ ὁ δοῦλός μου Δαβὶδ ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ποιμὴν εἷς ἔσται πᾶσιν αὐτοῖς.
Τούτοις ἁρμόττει καὶ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ὑπὸ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ εἰρημένα: "Καὶ ἄλλα δὲ πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης: κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν [...], καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν." Δαβὶδ δὲ λέγει τὸν Δεσπότην Χριστόν, ὡς ἐκ Δαβὶδ κατὰ σάρκα τὸ γένος κατάγοντα: δοῦλον δὲ, διὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν [...]. Ἵνα τοίνυν τὴν ληφθεῖσαν δείξῃ φύσιν, δοῦλον προσηγόρευσε, τουτέστιν, ἐκ δουλικῆς κατὰ σάρκα γεγένηται φύσεως. Οὐ γὰρ δοῦλος ὁ Μονογενὴς, ὁ τῶν ἁπάντων Δεσπότης [...] Διδάσκει τοίνυν ὁ προφητικὸς λόγος, ὡς σβεσθήσεται μὲν ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ περὶ τὰ εἴδωλα πλάνη, τέλος δὲ λήψεται τῶν βασιλειῶν ἡ διαίρεσις, καὶ εἰς μίαν τελοῦντες ἡγεμονίαν, καὶ ὑφ' ἑνὸς ποιμαινόμενοι ποιμένος, τὸν ἑαυτῶν ἐπιγνώσονται Θεόν τε καὶ Δεσπότην.
24β Καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξονται, καὶ ποιήσουσιν αὐτά.
25 Καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, ἣν ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακὼβ, ἐν ᾗ κατῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτῆς αὐτοὶ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως αἰῶνος: καὶ Δαβὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.
Εἰπάτωσαν οἱ Ἰουδαῖοι, τίς ὁ αἰώνιος αὐτῶν βασιλεὺς Δαβὶδ προσαγορευόμενος. Ὅτι μὲν γὰρ οὐδαμῶς τῷ Ζοροβάβελ ἁρμόττουσιν αἱ τοιαῦται προσηγορίαι, καὶ αὐτοὶ ἂν συμφαίησαν: πρῶτον μὲν γὰρ οὐδὲ βασιλεύων, ἀλλὰ δημαγωγῶν διετέλεσε: ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἡγεμονία τῷ θανάτῳ διελύθη. Εἰ δὲ εἰς τὸ Δαβιδικὸν γένος τὸν αἰώνιον τοῦτον λαμβάνουσι Δαβὶδ, δειξάτωσαν τοῦ Δαβὶδ βασιλεῦον τὸ γένος: εἰ δὲ πρὸς τῇ βασιλείᾳ καὶ αὐτὸ τοῦ Δαβὶδ τὸ γένος ἄδηλον, ἐπὶ τοῦ παρόντος δυοῖν θάτερον ἀνάγκη, ἢ ψευδῆ τὴν προφητείαν ὑπολαβεῖν, ἢ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ τοῦ ἐκ Δαβὶδ κατὰ σάρκα προσκυνῆσαι τὴν βασιλείαν. [...].
26β Καὶ τάξω αὐτοὺς, φησὶ, καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς [...][1].
27 Καὶ ἔσται ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς Θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. [...]:
28 Καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ὁ ἁγιάζων αὐτοὺς, ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
Τῷ ὄντι γὰρ διὰ τῶν ἐξ Ἰουδαίων πεπιστευκότων

[1] Ez 37:26α,γ om.

вз людн· ѝ а҆зъ бждж ѝмь бз̃· 24a ѝ ра́бъ мои дв̂ь, кнаsъ срѣдѣ и̃·
ѝ пастырь є҆дины бждеть вsсѣмь ѝмъ· Семоу сло́вс пр҃нло-
жено е҆сть· ре҆ѝное вз є҆у҆лнѝ вл̂коа хо҃мъ· ѝ ны ѡ҆вца ѝма̂,
а҆же не сж̑ ѿ двора сего· ѝ тыа̀ ми по́бно є҆ пр҃нвестн· ѝ бж-
деть є҆дино стадо, ѝ є҆ди́н же па́стырь· дв̑домъ же нарнуеть
ха· ꙗко ѝ ѿ дв̑да, по пазтн ро̂ ѝмащь· рабом же и нарнуе́,
ула҆а дѣлѣ вещи· се же ре́, да ѹказеть прна҆тж̑ ве́щь· ꙗко
ѿ работны вещи взпазтн са· не̂ бо ра́бъ ѝноуа̂, ѝ сн̑ь·
вsсѣ̃ вл̂ка· скаzае́т же слово сѐ пр҃оуьско· ꙗко ѹгаснеть не-
уь́сть, ѝ ль́сть коумнрскаа̀· ѝ конець прнѝмжть, разде-
лнтн са цр҃твїа· ѝ сзвръшѧт са вз є҆дннж вла́сть· ѝ по̂
є҆дннѣмь пасомн пастыремъ· познажть своѝ бз̃ ѝ вл̂кж·
Ѝ пастырь є҆дины бждеть вsсѣмъ· 24b **ѝ вз заповѣдехь мои̃**
ходнтн наученть· ѝ сждь моа сзнабдать· ѝ сътворя̀ а̃,
25 **ѝ ѡуселат са на zемлн своє́ѝ· а҆же а҆зъ да̃ рабоу своє́мѹ**
ꙗковоу· на неѝже жншж тамо ѿц҃ѝ и̃· ѝ оу҆селат са на
нен· ѝ тн, ѝ сн̑ове и̃· ѝ сн̑ове сн̑овь и̃ до вѣка· ѝ дв̑дь ра-
бъ моѝ, кнаsъ и̃ бждеть вз вѣкъ· Сзмотрн, ꙗко ха
дѣлѣ гл̑е́ть· да ѡукажѧть жндове· кыѝ и̃, цр҃ь є҆ вѣ-
ѹныѝ· не пр҃нклонат бо са· не пр҃нклонат бо са· ннка-
коже снѝ проповѣданїа zороваелю· ѝ самн тн̀, то-
же рекж̑· не бѣ бо ц҃р҃ь нн вѣуныѝ· расыпа бо са вла́сть
є҆го см҃ртна̀· а҆ше бо гл̑а̀· ꙗко два̂ дѣлѣ племене гл̑е́тъ·
нж ѝ племя є҆го сz ц҃р҃е́мь погыбе· тѣмже нѫжа̂ є҆дино-
моу бытн· нлн про҃ка лzжа ѝмѣтн· нлн поклоннтн
са вл̂ьствоу хво҃у· иже са родн по пазтн ѿ дв̑да·
26 **Ѝ ѡуннма а̃, ѝ оумножж а̃·** 27 **ѝ бждеть вселенїе моє вз нн̑·** ҃фтн
ѝ бждж ѝмь бз̃· а҆ ѡнн бж̑ть ми лю̂їе· 28 **ѝ ѡувѣда̀ стра́ны,**
ꙗко а҆зь є҆смь гь̃· ѡсщ҃а̀ж̑ѝ взнегда бждж ѡсщ҃енїа моа̀·
сръдѣ и̃ вз вѣкъ· Мо ѝстнѣ ѿ вѣровавшнн̑ жндовъ

---

13 ѝ пастырь є҆дины бждеть вsсѣмъ] err. redupl. 20 не пр҃нклонат бо са· не пр҃нклонат бо са·] err. redupl. 27 om. partem vers. 26

1 а҆zъ] + кю́рios S A′/ = rel. бз̃] pr. еі̀с S кнаsъ] = S / + еис εсται 46 2 є҆дины] = S / om. 36 ѝмъ] om. S / = (※ *O*) *O L*′′ Tht. 13 ѝ] о́τι S / = *L*′′ (449^{c}) Tht. 15 а҆zъ] = S / om. *L*′ Tht. а҆zъ да̃] = S / transp. *III* рабоу своє́мѹ] = S / transp. *L*$^{\vdash 36\ 231}$ 16 на неѝже] оὗ S / = *L*′′ Tht. 16-17 на нен] = S / om. 46 17 ѝ сн̑ове... вѣка] om. S 967 / (※ *O*$^{-Syh}$) και οι υιοι αυτων (om. και οι υιοι αυτων 36) και οι υιοι των υιων αυτων εως αιωνος rel. 27 ѝ$_1$] pr. καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης, διαθήκη αἰωνία ἔσται μετ' αὐτῶν S ѡуннма а̃... а̃] om. S / (※ *O*) και δωσω (ταξω *L*′′$^{-449}$ 87^{mg}-91^{mg} Tht.) αυτους και πληθυνω αυτους *O*-62′ *L*′′ 87^{mg}-91^{mg} Tht. а̃$_2$] + καὶ θήσω τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα S 28 ѝмь] = S / αυτων *L*′′

3-5 Io 10:16 6 cf. Mt 1:1-16; Lc 3:24-38 7-8 cf. Phil 2:7

καὶ τὰ ἔθνη τὸ τῆς θεογνωσίας ἐδέξατο φῶς: ἐξ Ἰουδαίων γὰρ οἱ θεῖοι ἀπόστολοι [...], καὶ ἐκ τῶν παρὰ Ἰουδαίοις φυλαττομένων προφητικῶν βίβλων τὰ περὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ μανθάνοντα τὰ ἔθνη, πεπίστευκε τῷ θείῳ κηρύγματι. [...].

38:1 Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων:

2 Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Γὼγ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Μαγὼγ, ἄρχοντα Ῥὼς, Μοσὸχ, καὶ Θοβέλ.

Γὼγ καὶ Μαγὼγ Σκυθικὰ ἔθνη: Μοσὸχ δὲ Καππαδόκας εἶναί φασι, καὶ Θοβὲλ Ἴβηρας: τὸ δὲ Ῥὼς ἡ Ἑβραίων φωνὴ κεφαλὴν ἡρμήνευσε, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλὴν Μοσὸχ τὸ Ῥὼς ἡρμήνευσε.

3 Καὶ εἰπὲ αὐτοῖς: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, Γὼγ καὶ Μαγὼγ, ἄρχοντα Ῥὼς, Μοσὸχ καὶ Θοβέλ.

4 Καὶ περιστρέψω σε κυκλόθεν, καὶ δώσω χαλινὸν εἰς τὴν σιαγόνα σου, καὶ συνάξω σε καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵππους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συναγωγὴ πολλή: πέλτας καὶ περικεφαλαίας, καὶ μαχαίρας, καὶ ἀσπίδας πάντες αὐτοὶ ἔχοντες.

Ἐδίδαξεν ἡμᾶς διὰ τῶν εἰρημένων τῆς θείας ἐνεργείας τὸ δυνατὸν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων οὐδὲν δίχα τοῦ θείου βουλήματος γίνεται, ἀλλ' ἢ οἰκονομοῦντος ἐπ' ἀγαθῷ, ἢ συγχωροῦντος γίνεσθαι τὰ λυπηρὰ, διὰ τὰς προγεγενημένας ἁμαρτίας. Τὸ τοίνυν, "Δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ συνάξω σε," οὐ χαλινὸν αἰσθητὸν νοοῦμεν ἐμβαλλόμενον, ἀλλὰ τῷ θείῳ νεύματι ἀγόμενον τόν τε Γὼγ καὶ Μαγὼγ [...].

5α Πέρσαι γὰρ, φησὶ, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Λυδοὶ, καὶ Λίβυες, καὶ Φοὺτ μετ' αὐτῶν[1].

Εἷς δὲ καὶ οὗτος τῶν τοῦ Χὰμ υἱέων, τῶν ἑσπερίων Λιβύων προπάτωρ γενόμενος. [...].

5β Πάντες οὗτοι ἀσπίδας, καὶ περικεφαλαίας, καὶ πέλτας ἔχοντες.

6α Γομὲρ, καὶ πάντες οὗτοι περὶ αὐτόν[2].

[...] Οἶκος τοῦ Θογαρμά. Φρύγας τούτους εἶναί φησιν: "Ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ, καὶ πάντα τὰ ὑποστηρίγματα αὐτοῦ [...]." Ὑποστηρίγματα λέγει τοὺς ὑπηκόους, τοὺς τὴν βασιλείαν ὑπερείδοντάς τε καὶ ἀνορθοῦντας[3].

7 Ἑτοιμάσθητι, ἑτοίμασον σεαυτὸν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου, ἡ ἐπισυνηγμένη πρὸς σὲ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλακήν.

8α Ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἑτοιμασθήσῃ, καὶ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἐτῶν ἥξεις εἰς τὴν γῆν, τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας, ἠθροισμένη ἀπὸ λαῶν πολλῶν, ἐπὶ γῆν Ἰσραὴλ, ἣ ἐγένετο ἔρημος διόλου.

Μετὰ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, φασὶν οἱ κατὰ καιρὸν γενόμενοι τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι, ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιστρατεῦσαι τῇ Ἰουδαίᾳ: καὶ συμβαίνει τῇ προφητείᾳ

---

[1] Ez 38:5α-6α et comment segm. transp.

[2] Ez 38:6β om.

[3] Haec post Ez 38:6α leguntur.

Към л. 3106

3-4 гла҃ а҃н in margine sinistro 17 фоу҃ть expunctum ть 19-20 и҆ вдсть... ѣстъ haec supra textum erasum scripta sunt 24-25 стрѣлбж тр҃ ligatura

4 на$_2$] om. S / = *L''* *C'*-233-403' и$_2$] om. S 5 мосо҃] = S / pr. και 46 фовель] + καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτόν S 8 емоу] = S / αυτοις Tht. ѧдонан] om. S / = A'-403'-410 62 *L''* Tht. 9 та] = S / om. V

1 ѝ странѝнцн прїасѧ разоу̑ бж̑нїи свѣ· ѿ жндов бо сѧ а̀пан·
2 ѿ тѣх же ѝ книгы прр̂оуьскы· страны прнимшѫ, вѣровашѫ
3 вл̂цѣ х̂оу· 38:1 **Ѝ** **бы̑ слово гдне къ мнѣ гл̑ѧ, 2 сн̑е чл̑ѣ· оутверди ли-** **фтѧ**
4 **це своё на гога· ѝ на земла магоговѫ· ѝ на кнѧза роуськска·**
5 **мосо̑· ѝ фовель·** Гогъ ѝ магогъ· скїѳьскы страны сѫ· а̀ мо- **фтѧ**
6 со̑, кападокъ· фовель же ѝ нверѣне· а̀ рось жндовскомѫ
7 а̀зыкомъ, глава сѧ прозываѣть· ѝ а̀кїлла же сказаѧ ре̂· гла̀-
8 ва мосохова рѡс· 3 **Ѝ рѣци емоу, сё гл̑ѣть а̀донан гь· сё а̑зъ** **к**
9 **на тѧ гоже кнѧза роусска· мосо̑ ѝ фовель·** 4а **ѝ съвращѫ тѧ̑**
10 **шкр̂ть· ѝ въврѣгѫ оу̑здѫ въ челюстн твоѝ· ѝ съберѫ тѧ, ѝ въ-**
11 **сѧ сн̀лѫ твоѧ· кѡ́нѧ ѝ конн̀нкы, ѡблазчены въ брънѧ въсѧ,**
12 **събо́ръ мно́гъ· шлѣмы ѝ мечѧ· ѝ штын̀ въсѧ нмашѫ·**
13 Снѝмь скажа̀ть бж̑нѧ сн̀лы мо́щь· ꙗко тако дѣло безь бж̑нѧ **кѳ**
14 волѧ не бываѣть· нж̑ строа̀щоу на бл̑го· нлн попоущажщѵ
15 да бждть печ̑лнаа· бывшнх̑ дѣлѣ грѣхъ· оу̑здоѧ же на-
16 рнчеть бж̑нѧ во́лѧ· водѫщѫ ро́са ѝ магога· ꙗкоже волн̀ гь·
17 46 **Вѣсн тн** 5 **пе́рсн· ѝ моурнн̑ люди· ѝ лївнн̑, ѝ фоу̑ть съ нмн·** **кѧ**
18 **въсн съ шлѣмы ѝ штны· нмаще** 6 **гомер н· въсн н̑же ѡ̀ не́мъ**
19 **до́мъ форгамань· ѝ въсѣ оу̑тверъжєнїа є̀го· ѝ страны мно-**
20 **гы съ нмъ·** Ꙋбоудъ ѿ сно̑въ хамовъ е̑стъ· анвннѣ̀нь **кѧ**
21 н̀же на запа̂ тѣхь прѣдѣ̂ бывъ· до́м же форгамань, фргнн̑
22 нарнчеть жневщѫѧ къ сѣвероу оутверъжєнїа же, повнн̀-
23 ныа цр̑емъ· 7 **Ꙋготовн сѧ оуготовн сѧ са́мь ты̑· ѝ вѣ̂ твои̑** **кѳ**
24 **съборъ събра̀нны̀и к тебѣ· ѝ бждешн мн въ правѣ̂нѫѧ стра̀-**
25 **жбж·** 8а **ѿ дн̑н̑ множа̀шь да сѧ готовншн· ѝ въ послѣ̂нѣѧ̑**
26 **лѣта прнидешн· ѝ прнидешн на землѧ, въ землѧ ѿвра̀-**
27 **щенномж̑· ѿ мечѣ събра̀нномъ ѿ людн̑ мно́гъ· къ зе́млн**
28 **нзла̑вѣ, ꙗкоже бы̑ поуста въсждѣ·** Сказа̑ть оу̑чнтелї- **кѳ**
29 є цр̑ко́внн гла̑ще· ꙗко по въздращенн̑н ѿ вавилонѣ· ты̑
30 страны воевашѫ на жндовскѫ· се же сѧ сълоучѣ̀ть про-

гоже] = S / + και μαγωγ Tht. 9-10 ѝ съвращѫ... челюстн твоѝ] om. S / (※ *O*) και περιστρεψω σε κυκλοθεν και δωσω χαλινον εις τας σιαγονας (την σιαγονα pro τας σ. 87^{mg}-91^{mg} Tht.^{lem}) σου *O' L''* 87^{mg}-91^{mg}-239' 26 Tht. 12 шлѣмы... въсѧ] πέλται καὶ περικεφαλαίαι καὶ μάχαιραι S / πελτας και περικεφαλαιας και μαχαιρας και ασπιδας *L''* Tht. 12-17 нмаще | въсн тн] om. S / transp. *L''* Tht. 17 людн ѝ лївнн̑] Λίβυες S / λυδοι και λιβυες Syh-62 *L''* Tht. ѝ фоу̑ть] om. S / και φουτ (φουδ 51^{c}-*II*-449; φρυγες V) *L''* Tht. съ нмн] om. S / = (※ *O*) *O* (Q^{mg})-62 *L''* Tht. 18 съ шлѣмы ѝ штны] περικεφαλαίαις καὶ πέλταις S / ουτοι ασπιδας και περικεφαλαιας και πελτας (-τα 48) *L''* Tht. нмаще] om. S / = *L''* Tht. гомер] = S / γομελ *L*$^{-36}$ 19 форгамань] Θεγραμα S / Θεργαμα A'-410 *O* 51^{c}-449 *cII*-403'; ερεγραμα 967; Θεργαμου 62; Θεραμαν 147; Θερμαν 407; Θογαρμα Tht.^{P}; Θοργαμα rel.; + ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ S въсѣ оу̑тверъжєнїа є̀го] πάντες οἱ περὶ αὐτόν S / = *L''* 87^{mg}-91^{mg} Tht. 20 нмъ] σοῦ S / = Syh^{txt} *L''* 87^{mg}-91^{mg} Tht. 24 събра̀нны̀и] οἱ συνηγμένοι S / οι επισυνηγμενοι 967 *L''*; η επισυνηγμενη Tht. к тебѣ] μετὰ σοῦ S / = *L''* Tht. 24-25 правѣ̂нѫѧ стражбж] προφυλακήν S 25 да сѧ готовншн] ἑτοιμασθήσεται S / = *L''* Tht. 26 прнидешн$_1$] ἐλεύσεται S / = *L''* Tht.^{P} ѝ] = S / om. V Tht.^{P} прнидешн$_2$] ἥξει S / = *L''*$^{-V}$ Tht.^{P} на землѧ] = S / om. V въ землѧ] om. S / = *II*-449 27 събра̀нномъ] συνηγμένην S *O*$^{-Q}$ 544 / = *L''* Tht.; συνηγμενων rel. людн̑] ἐθνῶν S / = *L''* Tht.

5 cf. Gen 10:2 6 cf. Gen 10:2 20 cf. Gen 10:6 21 cf. Gen 10:3

[...] Λέγει γάρ: "Ἦξεις εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας," τουτέστι, τὴν τῶν πολεμίων ἀπαλλαγεῖσαν, καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἐλευθερωθεῖσαν. [...] Φασὶ δὲ τοῦ Ζοροβάβελ στρατηγοῦντος ταῦτα τὰ ἔθνη ἀναιρεθῆναι, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων τοῦ θείου νεὼ τὴν οἰκοδομίαν γενέσθαι. Οὐδὲ γὰρ ἠὐπόρουν χρημάτων ἄνδρες [...] αἰχμάλωτοι [...]:

8β Καὶ αὐτοὶ ἐξ ἐθνῶν ἐξεληλύθασι, καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης πάντες αὐτοί.

Καὶ ἐκ τούτων δῆλον, ὡς εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἡ τῶν ἐθνῶν τούτων ἐγένετο ἔφοδος: λέγει γάρ, ὅτι: Καὶ αὐτοὶ ἐξ ἐθνῶν ἐξεληλύθασι, καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης.

9 Καὶ ἀναβήσῃ ὡς ὑετός, καὶ ἥξεις ὡς καταιγὶς καὶ ὡς νεφέλη, καλύψαι τὴν γῆν: καὶ πεσῇ σὺ, καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ, καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ[1]**.**

Ἕτερα, φησὶ προσδοκῶν, ἕτερα πείσῃ, καὶ ἐλπίζων νίκην ὀλέθρῳ παραδοθείσῃ[2]. [...].

10β Ἀναβήσονται, φησὶ, λογισμοὶ ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, καὶ συλλογιῇ πονηροὺς λογισμούς,

11 καὶ ἐρεῖς: Ἀναβήσομαι ἐπὶ γῆν ἀπερῤῥιμμένην. Ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας λαοὺς ἐν ἡσυχίᾳ κατοικοῦντας γῆν, ἐν ᾗ οὐχ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ θύραι. Οὐδὲ μοχλοὶ

12 τοῦ σκυλεῦσαι σκῦλα, καὶ προνομεῦσαι προνομὴν αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου ἐπὶ γῆν ἠρημωμένην. ἢ κατῳκίσθη, ἐπὶ ἔθνος συνηγμένον ἀπὸ λαῶν πολλῶν, πεποιηκότες κτῆσιν καὶ ὕπαρξιν κατοικούντων ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς.

Καὶ ταῦτα δὲ πάντα διδάσκει ἡμᾶς, ὡς μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐγένετο, ἡνίκα οὔτε τείχη εἶχον αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας, οὔτε πύλας, οὔτε μοχλοὺς, κατὰ τὴν προφητείαν, διὸ καὶ κατεθάῤῥησεν ἐπιστρατεῦσαι τὰ προειρημένα ἔθνη: ἐπίσημος δὲ ἐγεγόνει μετὰ τὴν ἐπάνοδον ὁ Ἰσραηλίτης λαὸς, ἐκ θείας ἐνεργείας τῆς ἐπανόδου τυχών: καὶ καθάπερ ἡ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἔξοδος πολλὴν αὐτῷ παρέσχε τὴν περιφάνειαν, οὕτως ἡ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδος λαμπροὺς αὐτοὺς καὶ περιβλέπτους ἐποίησεν [...].

13 Σαβὰ γὰρ, φησὶ, καὶ Δαιδὰν, οἱ ἔμποροι Θαρσεῖς, καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐροῦσι σοι: Ἆρα εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχῃ, καὶ σκυλεῦσαι σκῦλα; Ἐξεκκλησίασας τὸν λαόν σου, τοῦ λαβεῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἀπενέγκασθαι κτῆσιν καὶ ὕπαρξιν, τοῦ σκυλεῦσαι σκῦλα μεγάλα.

---

[1] Ez 38:8-9 et comment segm. transp.

[2] Ez 38:10α om.

Към л. 311а

12 смѣ̀тн тн ligatura

10 стѣ́нско lege стра́нско cf. ἐθνῶν

ρоуьствоу своѣмѫ· гл҃а бо прнѝдешн на землѧ вѣзвращеннѫѧ
ѿ мноүѣ· рекѫще ѝзбывшѫѧ ѿ ратнникь, ѝ плѣненїа свобо-
жѣенѫ· гл҃а же зороваѳелю воѣводѣ сѫщоу· ѝзбншѫ все тыѝ
страны· ѝ ѿ плѣна того сѣградншѫ бж҃нн хра́мъ· не ѝмѣхѫ
бо ѝмѣнїа ннкакогоже плѣненн сѫще· 8b **И тн же ѿ стра́нь ѝ-** ҂ιϛ
зыдошѫ· ѝ вѣселѧт ся съ ınроүмъ вѣсн тн· 9 **ѝ наѝдеть дьж҃ь,**
ѝ прнѝдешн ꙗко ѝ боурѣ· прнѝдешн ꙗко ѝ ѡблацн покрытн
землѧ· ѝ падешн тыѝ, ѝ вѣсн ѝже ѳу тебе· ѝ стра́ны ınногы
съ тобоѧ· И ѿ сего ꙗвѣ ꙗко тоу҆ а҆вїе по вѣзвращеннѝ ѿ ва- ҂ιϛ
вылонѣ· бы́сть воѣванїе сѣра́нско· гл҃ѣть бо ꙗко ѝ тнѝ странъ
прнѝдошѫ· ѝ ѳуселѧт ся съ ınроүмъ· ѝ по томь пореүе, ѝно-
го ся надѣѧ ѝ үѣѧ, ѝно по҆ѝмешн· ѝ надѣѧ ся ѿдолѣтн, смр҃тн
бѫдешн прѣда́нь· 10 **Сѣ̀ гл҃ѣть ѧдонан г҃ь· вѣзыдѫть гл҃ѝ на ср̑це** ҂κ҃ѧ
твоё, ѝ помысли· ѝ помысліпш помышленїа злаѧ̀, 11 **ѝ ре̑шн·**
да вѣзыдѫ на землѧ ѿврѫженѫ· прнѝдѫ на ılазүѫщѫѧ люо̑н·
ѝ съ ılазүѣнїемь жнвѫщѫѧ на землн· на неи҆же нѣстъ гра̑-
нн двери, нн верѣн· 12 **ꙗкоже плѣнитн плѣнь· ѝ вѣзѧтн ѝ-**
мѣнїе ѝ̑· ꙗко ѡбратнтн рѫкѫ ıноѧ на землѧ ѡпоустѣнѫ·
ꙗже насели ся ѡ̀ стра́нѣ сѣбранѣ, ѿ людни̑ ınно́гъ· сътво-
рнвше прнтѧжанїа· ѝ-ѧмнїе жнвѫщнѝ на пѫпѣ зе́мли·
И сѐ все ꙗкоже рaзоүмѣемь, по плѣненнн бы́сть· е҆гда гра́- ҂κ҃ѧ
дн жндовсцн, нн забра́ль ѝмѣахѫ· нн вра̀, нн верѣн· сего
дѣлѣ ѝ ѯповашѫ намѣненыѧ стра́ны· словѧщеи̑ бо бышѫ
лю̑їе ї҆зльсцнѝ· по вѣзвращеннѝ бж҃на помощн· ꙗкоже бо
ѝзь е҆гїпта ѝсхо̑, велнко прослѫтїе емоу сътворн· тако̑же
ѝ вѣзвращенїе ѝз вавилонѣ, сла́вны ѝ свѣтлы сътворї ѧ·
13 **Са̑ва ѝ дедáнь, коупцн тарсн̑· ѝ вѣся весн ѝ̑ рекѫ тебѣ·** ҂κ҃ѳ
е҆да на плѣненїе, ꙗко плѣнитнѝ ты градешн· ѝ сѣмастн
дрѣвеса сѣзва́ль е҆сн люди своѧ· вѣзѧтн сребро ѝ злато· ѿве-
стн прнтѧжанїа ѝ ѝмѣнїа· ꙗко плѣнитн плѣнь велнкъ·

---

5 тн] οὗτος S / = *L''* Tht. 5-6 ѝзыдошѫ] ἐξελήλυθε S / = *L''* Tht. 6 тн] om. S / = *L''* Tht. дьж҃ь] pr. ὡς S 7 прнѝдешн$_1$] = S / ηξει *II* ꙗко ѝ боурѣ] om. S / ως καταιγις και (om. Q^{mg}) Q^{mg} *L''* Tht. прнѝдешн$_2$] om. S 8 падешн] ἔσῃ S 967 88 / = rel. ѳу] περί S / μετα V 13 ѧдонан] om. S / = 62 *L''* г҃ь] + καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ S 14 помысліпш] = S / pr. συ *II* 15 ıло̑н] om. S / = *L''* Tht. 16 ѝ] om. S жнвѫщѫѧ] = S *L''*$^{-449}$ Tht. / pr. και rel.; + ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοικοῦντας S гра̑] τεῖχος S / τειχη 46 17 нн двери... верѣн] οὐδὲ μοχλοί καὶ θύραι S / = *L''* Tht. верѣн] + οὐκ εἰσιν αὐτοῖς S / = *L''* Tht. 17-18 ꙗкоже... ѝмѣнїе] προνομεῦσαι προνομὴν καὶ σκυλεῦσαι σκῦλα S / του σκυλευσαι σκυλα και προνομευσαι προνομην *L''* Tht. 18 ѝ̑] = S / om. 46 землѧ] om. S / = *O* 51-*III*-403 Tht. 19 ѡ̀] pr. καί S / = *L''* Tht. 19-20 сътворнвше] πεποιηκότας S / πεποιηκοτες Tht.; πεποιηκος *L''* 20 прнтѧжанїа] κτήσεις S / κτησιν *L*-46-449 Tht. ѝ-ѧмнїе] om. S / = (※ *O*) *O*-62 *L''* Tht. жнвѫщнѝ] κατοικοῦντας S / = 46 Tht.; κατοικουν *L''*$^{-46}$; pr. και Tht. 27 дедáнь] Δεδαν S / δαδαν 36-*II*-449; δαδα 46 коупцн] pr. καί S / = 534 Tht. тарсн̑] Καρχηδόνιοι S / = *L''* (449^{txt}) Tht.; pr. και 36 28 е҆да на] εἰ S / ara eis *L''* Tht.; εις rel. 28-29 сѣмастн дрѣвеса] σκυλεῦσαι σκῦλα S 29 сѣзва́ль е҆сн] συνήγαγες S / εξεκλησιασας *L''* (449^{txt}) Tht.; pr. και 763 люди] συναγωγήν S/ = *L''* (449^{txt}) Tht. 30 ѝ ѝмѣнїа] om. S / = 62 *L''* Tht. велнкъ] om. S / = (※ *O*) *O*-62' *L''*-403' Tht.

3-4 cf. Esd 2:4-15; 5:2

Σαβὰ δὲ, ὡς ἤδη ἔφην, ἔθνος ἐστὶν Αἰθιοπικὸν καὶ Ἰνδικόν: ἡ δὲ Δαιδὰν πλησιόχωρος τῆς Ἰδουμαίας: ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Αἰθιοπική: Θαρσεῖς δὲ ἡ Καρχηδών. Ταῦτα, φησὶν, ἅπαντα τὰ ἔθνη, ὁρῶντά σου τὴν ἐπανάστασιν, γνώσονται ὅτι χρημάτων ἐρῶν τὴν στρατείαν ἐποιήσω ταύτην.

14 Διὰ τοῦτο προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὲ τῷ Γὼγ: Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐπ' εἰρήνης, γνώσῃ καὶ ἐγερθήσῃ;

15 Καὶ ἥξεις ἀπὸ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου βοῤῥᾶ, σὺ καὶ πολλὰ ἔθνη μετὰ σοῦ: ἀναβάται ἵππων πάντες, συναγωγὴ μεγάλη, καὶ δύναμις πολλή.

16α Καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, ὡς νεφέλη, καλύψαι γῆν; Ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἔσται:

τουτέστι, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ἰσραήλ: τοῦτο γὰρ καὶ ἄνω ἔφη: "Ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ [...] γνώσῃ καὶ ἐγερθήσῃ." Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Μωσέως εἰρημένον: "Δείξω αὐτοῖς, τί ἔσται ἐπ' ἐσχάτῳ τῶν ἡμερῶν, ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστίν." Καὶ καλεῖ τὸ ἔσχατον τῶν ἡμερῶν, οὐ τὴν συντέλειαν, ἀλλὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ γέγονεν αὐτῶν ἡ διασπορά.

16β Καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν μου, ἵνα γνῷ με πάντα τὰ ἔθνη ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν, ὦ Γὼγ.

Τὰ ἔθνη νῦν οὐ χρῄζει τοῦ Γὼγ εἰς διδασκαλίαν τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ: διὰ γὰρ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ τὴν ἐπίγνωσιν ταύτην ἐδέξατο. Πάλαι δὲ, πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου ἐνανθρωπήσεως, τῶν τοιούτων ἐδεῖτο θαυμάτων. Καὶ γὰρ τοῦ Σενναχηρεὶμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἀπωλέσαντος χιλιάδας, ἐπέγνω τὰ ἔθνη διὰ τοῦ θαύματος τὸν τῶν ἁπάντων Θεόν. [...].

17 Τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος τῷ Γὼγ: Σὺ εἶ, περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἔμπροσθεν διὰ χειρὸς τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ, τῶν προφητευσάντων ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσι, τοῦ ἀναγαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς.

Καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ὡσηὲ, καὶ Μιχαίας, καὶ οἱ ἄλλοι προφῆται περὶ τούτων τῶν ἐθνῶν προεθέσπισαν [...]. Καὶ νῦν ἐπισυνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ [...]: μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐπεστράτευσε τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ κατελύθη θείᾳ χειρί.

18 Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἔλθῃ ὁ Γὼγ ἐπὶ τὴν γῆν Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου ἐν ὀργῇ μου.

19 Καὶ ὁ ζῆλός

1 И҃ прѣгла́хъ страна̀ ѐсть моурскоу· а̀ дедань, банзь зе́мла и҃дв-
2 мейскы· е̃сть же ѝ дроугаа̀ моу́рска· ѳарсі̑, ѝ карх҃донь·
3 сїа̀ вса̀ стра́ны вндѣвшж· твое разоумѣать вѣстанїе· а̀ко
4 и҃мѣнїе людїе сътворн сїа̀ вола̀· 14 **Того дѣлъ пророцн снѐ**
5 **ча́ць, ѝ рцн гогоу· сего дѣлъ глѐть а̀донан гь· не тъ ли днѐ**
6 **оу̀то, вънегда оу̀селат са̀ лю̂їе моѝ їзлѝ съ мно́мъ· ѝ оу̀вѣ-**
7 **сн ѝ вѣстанешн,** 15 **ѝ прнн̀дешн ѿ мѣста своего· ѿ конца̀ съ-**
8 **верска, ты̀ н страны многы съ тобоа̀· коннцн на конь вѣсн·**
9 **сѣбо́ръ велнкъ, ѝ сна́ многа·** 16a **ѝ вѣзыдешн на людн мож їзлѝ**
10 **а̀ко ѝ ѡблако́мъ мно́гь, покрытн зе́мла̀· въ послѣ́нма̀ днѐ вжде̃·**
11 И҃ сѐ по вѣзвращенни бысть· сежѐ бо ѝ сѣвыше ре̑· ѐгда ѯсела̀ са̀
12 лю̂їе мон· оу̀вѣсн ѝ прнн̀дешн· конець же дне́мь, не ѡбщее
13 скончѣнїе глѐть· нж ѐгда расыпаа̀· ѡ̀ сем бо ѝ мѡу́сн проре̑·
14 покажж ни́мь, что̀ бждѐть въ послѣ́нма̀ днѐ· а̀ко ро̂ развра-
15 щень е̃сть· 16b И҃ **вѣзведж та на зе́мла мож, да ма оувѣдатъ**
16 **вѣса̀ стра́ны· ѐгда ѡ̀сщ̃ж са̀ пре̂ нмн ѡ̀ бѐ.** И҃е трѣбв-
17 жть страны гога· а̀коже наѯунтн са̀ ѐго дѣлъ· ѝ познатн
18 вѣсѣ̀ ба̀· вла̂ко́а бо нашнмь хо́мъ, разоумъ сѣ̀ прнла̀са· нж прѣ-
19 же̂ вѣпазщенїа гнѐ, трѣбовахж тацѣ̀ ююде̑· ѝ сенахнрн-
20 моу погоубнвшоу многы тысжщж· познашж стра́ны, ю-
21 десь дѣлъ вѣсѣ̀ ба̀· 17 **Се глѐть а̀донан гь гогоу· ты ѐсн ѡ̀**
22 **не́мже гла́хъ прѣ̀дмн прѣдннмн·** ржкоа̀ рабъ мон̀ про-
23 **рокъ їзлѝвь· проре́кшнйх са̀ въ ты днѐ ѝ лѣта·, а̀ко прнве-**
24 **стн та̀ на на̀·** ◊ снѝ страна̀ прорекла̀ е̃стъ, а̀коже сказа-
25 хомъ рекжще· ѡ̀ воєванн-ѝ· сѐ же, и҃шна̀ль їю́сїе, ѝ мнхеа·
26 ѝ нин же прцн ѡ̀ сѝ страна̀ проповѣдашж, воєванїе снхъ
27 стра́нь· по вѣзвращенни и҃з вавнлонѣ̀ бываж̃щее̃· ѝ воєва-
28 шж страны тыѝ на жнды· ѝ расыпашж бжнеа ржкоа̀·
29 18 И҃ **бждеть въ тѫ̀ днѐ, въ нже тамо на зе́мла їзлѝвж· глѐть а̀до-**
30 **нан гь· вѣзыдеть а̀ро́сть моа̀ въ гнѣвѣ моємъ·** 19 **ѝ рвенѐ**

---

8 страны тр ligatura 27 стра́нь тр ligatura

16 вѣсѣ̀] γωγ *L*′′-46 Tht. 22 прѣ̀дмн] πρὸ ἡμερῶν

12 конець же] конéцъ Щ

5 сего дѣлъ] τάδε S а̀донан] om. S / = 62 *L*′′ Tht. 5-6 не тъ ли днѐ оуто] οὐκ ἐν τῇ ἡμέρα ἐκείνῃ S *O*′ 106 198 239′ / και εν τη ημερα εκεινη 967; ουχι εν τη ημερα εκεινη rel. 6-7 оу̀вѣсн ѝ] om. S / = *L*′′ Tht. 7 вѣстанешн] ἐγερθήσῃ S / απαντηση 46 8 ты̀] om. S / = 62 *L*′′ Tht. 10 мно́гь] om. S бжде̃] = S / om. V 15 да... оувѣдатъ] = S / γνω *L*-V (γω*) Tht.; γνωμεν *ll* ма] om. S / με *L*-V Tht. 16 стра́ны] + ἐμέ S / = 967 *L*′′-449 Tht. прѣ̀ нмн] pr. ἐν σοὶ S ѡ̀ вѣсѣ̀] om. S / (※ *O*) γωγ 967 *O*-62; (※ V) ω γωγ *L*′′-46 Tht. 21 а̀донан] om. S / = A′-403′ 62 *L*′′ Tht. 23 прорéкшнйх са] om. S / = (※ *O*) *O*-62 *L*′′ Tht. ты днѐ] transp. S 23-24 прнвестн] = S 967 / αναγαγειν Tht. 29 тѫ̀ днѐ] transp. S въ нже] pr. ἐν ἡμέρᾳ S / = 967 534; + ημερα *L*′′ Tht. тамо] ἐλθῇ Γωγ S 29-30 а̀донан] om. S / = 62 *L*′′ Tht. 30 въ гнѣвѣ моємъ] om. S / = (※ *O*) *O*′ *lII* 239′ Tht.; και η οργη μου *L*′

1 cf. Gen 10:7 2 cf. Gen 10:4 13-15 Deut 32:20 19-20 cf. IV Regn 18; II Par 32; Is 36; 37 25-28 cf. Os 2:18; Mich 4:10-13; Ioel 3:1-2

μου ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου: ἐλάλησα ὑμῖν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ[1].

Σεισμὸν καλεῖ τὸ τοῦ πράγματος μέγεθος. [...]. Τὸν δὲ θυμόν, καὶ τὴν ὀργὴν, καὶ τὸν ζῆλον, καὶ τὸ πῦρ τῆς ὀργῆς, θεοπρεπῶς νοήσομεν. Ἀνθρωπίνως γὰρ αὐτὰ τέθεικε τὴν τιμωρίαν παραδηλῶν. Λέγει δὲ σεισθήσεσθαι ἀπὸ τοῦ φόβου τῶν γεγονότων οὐ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰχθύας, καὶ τὰ πετεινὰ, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ θηρία: τά τε ὄρη ῥαγήσεσθαι, καὶ τὰς φάραγγας συγχωσθήσεσθαι, καὶ τὰ τείχη διαλυθήσεσθαι[2]. Ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι σεισμὸν τῷ ὄντι τὸν σεισμὸν ἐκάλεσεν. [...].

21α Καὶ συγκαλέσω ἐπ' αὐτὸν φόβον μαχαίρας εἰς πάντα τὰ ὄρη μου, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.

Τοῦ σεισμοῦ, φησὶν, ἡγησαμένου δειλίαν αὐτοῖς ἐμβαλῶ, καὶ πολεμίων φόβον, ὡς φυγῇ χρωμένους καὶ ἀλλήλους ἀγνοεῖν, καὶ ἐπ' ἀλλήλων ἀναιρεῖσθαι. [...]:

21β Μάχαιρα ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσται.

22α Καὶ κρινῶ αὐτὸν ἐν θανάτῳ καὶ αἵματι.

Οὐ μόνον δὲ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθήσονται, ἀλλὰ καὶ ἄνωθεν αὐτοὺς ἐγὼ πολεμήσω.

22β Ἐν ὑετῷ κατακλύζοντι καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ:

23 καὶ μεγαλυνθήσομαι, καὶ ἐνδοξασθήσομαι, καὶ ἁγιασθήσομαι, καὶ γνωσθήσομαι ἐναντίον ἐθνῶν πολλῶν, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος[3].

Τούτων γὰρ ὀλέθρῳ παραδοθέντων, οἱ τέως ἀγνοοῦντές με ἐπιγνώσονται τὴν δύναμιν [...][4].

39 Εἶτα πάλιν παρακελεύεται τῷ προφήτῃ προφητεῦσαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰ σὺν αὐτῷ ἔθνη, ὅτι δι' αὐτοῦ συγχωροῦντος ἥξουσιν ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ, ἐπὶ τὸ δίκας δοῦναι τῆς θηριωδίας ἀξίας. Ἐπιλέγει δὲ καὶ τὴν ἐσομένην αὐτοῖς ἀσθένειαν[5].

3 Ἀποτινάξω γὰρ, φησὶν, τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς,

---

[1] Ez 38:20 om.

[2] Haec ad Ez 38:20 se referunt.

[3] Ez 38:22α-23 et comment. segm. transp.

[4] Ez 39:1-2 om.

[5] Haec ad Ez 39:1-2 se referunt.

моа̀ въ ѡ́гнн гнѣва моего̀ глаахъ· то да а́ще не бждѐ, въ тъ днь̀
трс̑ великъ на земли їзра́вль· Трясомь нарнчеть великїє
бжне· ꙗро́сть же н̀ гнѣвь, н̀ ѡ́гнь гнѣва· ꙗкоже ѐсть лъ-
по ѡ̀ бс̑ъ, такоже да разоумѣваемъ· по ра́чю бо ѡ̀бразоу
гаѐть сн̀ словеса, ꙗвлѣа ка́знь н̀ мчченїе· гаѐть же потра-
стн са ѿ стра́ха· не ра́комъ тъчїа, нж н̀ горамь н̀ мѡрю
н̀ дъбре́мь насыпатн са· н̀ градомъ расыпатн са· ѿ сего
ꙗвѣ, ꙗко сѧщеё трс̑ нарѐ· 20 Ѝ въстрасѧт са ѿ лнца гнѣ, го́-
ры н̀ рыбы мѡ́рскыа· н̀ птнца нб̑ныа· н̀ звѣрїе полстнн̀·
н̀ вс̑ га̀ плъжжн на земли· н̀ вьсн ра́цн на лицн вьсеа земла·
н̀ распадѧт са горы· н̀ расыплѧт са дъбрн· н̀ вс̑ гра̀ на земла
са падетъ· 21a н̀ позовж на́ нь вс̑ стра̀ мечьныѝ· въ вс̑ѣ гора̀ моѝ
гаѐть а̀донан гь· Трясоу бывшоу прѣжѐ, стра̀ ни́ль взложж·
н̀ боа́знь ратныѝ· ꙗкоже пробѣгнѧтн, н̀ самѣм са не по-
знатн· н̀ самѣм са нзбнтн· 21b Ѝечь ра́ка брата ѐго бждетъ·
22 н̀ ѡсжж ѐмоу смр̀тна н̀ крьвїа· дъждѐмь потаплъжшемъ
н̀ каменїемь гра̀ныни́мъ· ѡ̑гнь н̀ камень горѧщь· ѡдъжж
на́ нь н̀ на вьса сѧщжа̀ съ ни́мъ· 23 н̀ въздвелнча са н̀ ѡсщ̑ж са·
н̀ оувѣдѣнь бжж прѣ̀ странамн многамн· н̀ оувѣдатъ
ꙗко а̀зь ѐсмь гь· Гаѐть рекы, не тъчїа самн нзбна̀т са·
нж н съвыше а̑зь бра́нь сътворл на на̑· сни́м бо въ смр̀ть
прѣданомъ· невѣдѧшен ме́не, позна̑ть мое ра́колюбство·
39:1 Ѝ ты снѐ ра́чь прорцн са до гога н̀ рцн· сё гаѐть а̀донан гь·
сё а̑зь на та гоже кназа рсъска· месх̀, н̀ ѳвель· 2a н̀ събе-
рж н наставла та· н̀ въздедж та ѿ ко́нца съверска·
Шакы велнть прр̀коу прореѱн ѡ̀ не́мъ· н̀ ѡ̀ странахъ а̀же съ
ни́мъ· ꙗко поущажшоу бо́у· прнн̀дѫть ѿ конца съве-
рска· ꙗкоже по̀тн сж̑ подобенъ звѣрствоу н̑· намѣнн-
т же н̀ бываѫшеё ни́ль неможенїе· 2b Ѝ въздедж та на горы
їзра́вы· 3 н̀ нстраснж рожаннкь твоѝ ѿ ржкы твоеа̀ лъ-

---

22 ра́колюбство тв ligatura 24-25 гла̂ ла̂ in margine dextro

1 то да а̀ще не] εἱ μήν S / η μην *L*-46 *cI*-534-239'-403' 410 Tht.P; υμιν Tht.P бждѣ въ тъ днь̀] ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται S 8 гнѣ̀] = S / μου *L*''-449 8-9 го́ры] om. S 10 га̀] = S / om. V на земли... лнцн] = S / om. 22[txt]-48 ра́цн] = S / + οντες *L*'' въсеа] om. S / = 407 403' 12 вс̑ѣ] = S / om. *L*''-36 мечьныѝ... моѝ] om. S / μαχαιρας εις παντα τα ορη μου Syh *L*'' (om. μου *L*') Tht. 13 а̀донан] om. S / = 62 *L*'' Tht. 15 бждетъ] = S / om. V 18 ни́мъ] + καὶ ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ'αὐτοῦ S / = 407 *II C* Tht. ѡсщ̑ж са] + καὶ ἐνδοξασθήσομαι S / = 198 Bo 19 н̀ оувѣдѣнь бжж] = S / om. *II*-46 прѣ̀] ἐναντίον S / εναντι 449 странамн многамн] = S / transp. *L* 23 а̀донан] om. S / = 62 *L*'' Tht. 24 а̑зь] = S / om. 538 рсъска] = S / pr. γης *L* месх̀] Μοσοχ S 967 / = 147' 130-233-198-239' 24-25 съберж] + σε S 25 ѿ] = S / επ 46 30 нстраснж] ἀπολῶ S / = *L*'' Tht. 30-61 твоеа̀ лъвыа] = S / transp. 46 ѿ ржкы... стрълы твоа] = S / om. 311

13 cf. Am 1:4

καὶ τὰ βέλη σου ἀπὸ τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς. Καὶ καταβαλῶ σε
4α ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ, καὶ πολλὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ[1].
Διαλύσω σου, φησὶ, τὴν δύναμιν, ὥστε ἐκπεσεῖν τὰ ἐν ταῖς χερσὶν ἐπιφερόμενα ὅπλα. Τούτοις προστίθησιν, ὅτι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς ὠμοβόροις θηρίοις δοθήσεται βορά[2]. [...],
6 Ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ Γὼγ, καὶ κατοικισθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ' εἰρήνης, καὶ γνώσονται ὅτι ὄνομά μοι Κύριος,
δηλοῖ, ὡς τοῦ Γὼγ τὴν πανωλεθρίαν ἐκείνην ὑπομείναντος, οὐ μόνον οἱ ἠπειρῶται, ἀλλὰ καὶ οἱ νησιῶται θαῤῥήσουσιν: ἐδεδοίκεισαν γὰρ τὴν ἐκείνων στρατείαν ἀκούσαντες.
7α Καὶ τὸ ὄνομά μου, φησὶ, τὸ ἅγιον γνωσθήσεται ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐκέτι. [...]:
7β Καὶ γνώσεται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ἅγιος ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραήλ[3].
Μαθόντα γὰρ τὰ ἔθνη τῆς ἐμῆς προνοίας τὴν δύναμιν, καὶ ὅπως ὑπερασπίζω τοῦ χρηματίζοντός μου λαοῦ, οὐκ ἔτι ἀσθένειάν μου κατηγορήσουσιν, οὐδὲ νομιοῦσι διὰ τὴν ἐμὴν ἀδυναμίαν τὴν προτέραν αἰχμαλωσίαν [...] γενέσθαι. [...].
8α Ἰδοὺ ἥκει, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἔσται, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος. [...].
8β Αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα, ἣν ἐλάλησα[4].
Περὶ ταύτης, φησὶ, τῆς ἡμέρας πολλάκις προηγόρευσα. Καλεῖ δὲ ἡμέραν τῆς τοῦ Γὼγ τιμωρίας τὸν καιρόν[5]. Εἶτα διδάσκει, ὡς ἅπας Ἰσραὴλ ἀντὶ ξύλων τοῖς ἐκείνων χρήσονται ὅπλοις, δόρασί τε καὶ τόξοις, καὶ βέλεσι, θυρεοῖς τε καὶ πέλταις, καὶ βακτηρίαις: καὶ ὅτι οὐ δεηθήσονται ξύλων τομῆς, ἀλλ' ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν [...].

---

[1] Ez 39:4β-5 om.
[2] Haec ad Ez 39:4β se referunt.
[3] Ez 39:6-7β et comment. segm. transp.
[4] Ez 39:9-10 om.
[5] Haec ad Ez 39:9-10 se referunt.

выа· и̑ стрѣлы твоа ѿ ржкы твоеа десныа· и̑ пораж тѧ̑
4 на горы̑ ізра́ильскы· и̑ падеши ты̑ и̑ вси и̑же оу̑ тебе· и̑ многы
страны с тобоа, ѿдадат ся вз множьство птичьско, вз-
семоу парѧщомоу· и̑ всѣмь звѣремь полскыи́мъ· и̑де-
же та ѿды̑ на и̑зѣденїе· 5 на лицы полю падеши· и̑ко а̑зъ
гла́хъ, гла́ть а̑донаи̯ гь· Ꙗслабла ре̑ сы́лж твоа· и̑коже и̑- κη
спасти и̑з ржкоу твоеію носимомъ ѡ̑ржїю· къ томоу же
и̑ да́мь та на и̑зѣденїе· соуровоу и̑дящимъ звѣремъ·
6 И̑ поущ ѻ̑гнь на гога· и̑ оу̑селат ся ѡ̑стровы съ ми́ромъ· и̑ κθ
зв҃ѣдать и̑ко а̑зъ е̑смь гь· 7 и̑ и́мя мое сто́е вѣстно бждеть
срѣдѣ людии̑ моѝ ізра́илевь· и̑ не ѡ̑скврънит ся и́мя мое сто́е
к томоу· и̑ оу̑вѣдать стра́ны и̑ко а̑зъ е̑смь гь, сты̑и̑ срѣ-
дѣ ізра́ѣ· Ѥ̑же рече ѻ̑гнь поущ на гога· проповѣда́еть κι
ѡ̑ны̑ное погыбленїе гогоу· се бо по̑и̑мшоу е̑моу· не тъ-
ѹ̈ї и̑же живѫть на земли, нж и̑ ѡ̑стровлѣне вззо̑упова-
жѫтъ· вси бо ся бѣшж зболи, слышавше воины̑ е̑го· и̑ ѵ-
вѣдѣвшж страны ѿ строенїа моего сы́лж· и̑ и̑ко заста̑па-
а людн своа· к томоу не дога́ть до мене и̑ко и̑ немогж·
нн взмзнать и̑ко и̑ прзвое плѣненїе немощи моеа
дѣлъ бы· 8 Се прнспѣ и̑ оу̑вѣсн· и̑ко бждеть гла́ть а̑дона- κκ
и гь· се е̑сть дн̑ь и̑же гла́хъ· 9 и̑ и̑зыдѫть живѫщен вз гра-
ды̑ ізра́ѣхъ· и̑ пожегѫть ѡ̑ржїемь унсты и̑ копни,
и̑ рожанкы и̑ стрѣлмн· и̑ и̑зрѫчьмн, и̑ лыщм-н· ражегж̑
и̑мн ѻ̑гнь ·з̑· лѣ̑· 10 и̑ не взмѫть дрзвь съ полѣ, нн оу̑сѣкж̑
вз дбравѣ· нж̑ ѡ̑ржїемь ражегѫть ѻ̑гнь· и̑ плѣнать
плѣнившж-а· и̑ съмать съмѫтшж-а· гла́ть адонан гь·
9 ѳ̑ се́мъ дн̑и̑ многа̑и̑ проповѣда̑· сы́мь дне́мь нарнуеть врѣ- κλ
мя гогова мжуенїа· по том же сказа́ѣть вѣ̑ ізра́ль· вз дрзва
мѣсто ѡ̑ржїе ѡ̑нѣ̑· взмѫть копїа и̑ рожанкы· и̑ стрѣ-
лы и̑ и̑но всс· и не бждѫть и́мь трѣбѣ до ·з̑· лѣ̑ дрзва·

29-30 στρѣлы τρ ligatura

1 твоеа] = S / om. 46 2-3 многы страны] τὰ ἔθνη S / = *L''* Tht. 3-4 ѿдадат ся... парящомоу] = S / τοις πετεινοις του ουρανου και παντι ορνεω (εθνει 46*) δοθησεσθε (δοξασθησεσθε 538) *L''* 4 полскыимъ] = S / της γης *L''* 4-5 идеже] om. S / = 147' 5 та ѿда̑] transp. S 6 адонан] om. S / = 62 *L''* 10 вѣстно бждеть] = S / γνωσθηται V 12 к томоу] = S / om. 46 страны] pr. πάντα S / = *O* (Syh^{txt})-62' *L''* Tht. 12-13 срѣдѣ] om. S / = *III* Tht. 20 прнспѣ] = S / εξει 46 20-21 адонан] om. S / = Syh^{mg}-62 *L''* Tht. 21 иже] ἐν ᾗ S / = *L''*$^{-46}$ Tht. 22 ѡ̑ржїемь унсты] ὅπλοις S / οχλοις θυρεοις *II*; θυρεοις *L'* и̑$_2$] om. S / = *L''* копни] πέλταις καὶ κοντοῖς S / κοντοις 62 23 и̑зрѫчьмн] ῥάβδοις χειρῶν S / βακτηριαις (-ριοις 46) *L''* Tht. ражегж̑] = S / κλαυσουσιν V 24 лѣ̑] ἔτη S / ετεσι(ν) *L''* 25 ражегжть] = S / κατακλαυσουσιν V ѻ̑гнь] = S / pr. εν *L''* 25-26 и̑ плѣнать плѣнившж-а | и̑ съмать съмѫтшж-а] transp. S / = *L''* 26 адонан] om. S / = 62 *L''*

Καὶ διὰ τούτων δὲ τὸ πλῆθος αὐτῶν παραδηλοῖ [...].

11α Ἔσται γὰρ, φησὶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, δώσω τῷ Γὼγ τόπον ὀνομαστὸν μνημεῖον Ἰσραὴλ, τὸ πολυάνδριον τῶν ἐπελθόντων ἐξ ἀνατολῆς τῆς θαλάσσης.

Ἔνθα, φησὶν, ἔθαψαν τοὺς ἐκ τῶν ἐῴων ἐπελθόντας αὐτοῖς μερῶν, ἐκεῖ καὶ τοῦτον θάψουσιν. Ἀναμιμνήσκει δὲ αὐτοὺς διὰ τούτου τῆς ἐπὶ τοῦ Σενναχηρεὶμ γενομένης τῶν Ἀσσυρίων σφαγῆς: ὅτι καὶ τότε τῆς αὐτοῦ ἐπικουρίας ἀπήλαυσαν [...].

11β Οἰκοδομήσουσι τὸ περιστόμιον τῆς φάραγγος,

12 καὶ θάψουσιν ἐκεῖ τὸν Γὼγ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ κληθήσεται τὸ γαὶ τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ[1].

Τοσοῦτον γὰρ, φησὶν, ἔσται τῶν ἀναιρουμένων τὸ πλῆθος, ὡς μηδὲν ὄρυγμα χειροποίητον αὐτοὺς δέξασθαι, ἀλλὰ τὴν βαθυτάτην φάραγγα τάφον αὐτοῖς γενέσθαι [...]. Ἑπτὰ δὲ μηνῶν, φησὶ, δαπανηθήσεται χρόνος εἰς ταύτην τὴν ταφήν: καὶ τὴν ἡμέραν δὲ τῆς ἐκείνου πανωλεθρίας ἐπίσημον ποιήσονται[2].

13β Ἔσται γὰρ αὐτοῖς, φησὶν, εἰς ὄνομα ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ δοξασθήσομαι, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος[3].

Ἀλλὰ καὶ ἄνδρας, φησὶν, ἀφορίσουσιν, ὥστε περινοστῆσαι τὴν γῆν, καὶ παραδοῦναι ταφῇ τοὺς ἐν τῷ φεύγειν, τὸν θάνατον δεξαμένους[4].

14β Καὶ ζητήσουσι[5]

15 πᾶς ὁ διαπορευόμενος τὴν γῆν, καὶ διερχόμενος, καὶ ὁ ἰδὼν ὀστοῦν ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρ' αὐτῷ σημεῖον, ἕως οὗ θάψωσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ γαὶ τοῦ πολυανδρίου τοῦ Γώγ.

Ἐπὶ χρόνῳ πολλῷ, φησὶ, περινοστήσουσι τοὺς ἀτάφους παραδιδόντες ταφῇ: καὶ οἱ ὁδῖται δὲ, εἴ που ὀστοῦν εὕροιεν, λίθους κατ' αὐτὸ ἀθροίζοντες, δῆλον ποιήσουσι τοῖς τὸ θάπτειν ἐγκεχειρισμένοις [...].

16 Καὶ τὸ ὄνομα δὲ τοῦ τόπου κληθήσεται διάπτωσις καὶ πολυάνδριον, καὶ καθαρισθήσεται ἡ γῆ[6].

Οὕτω ταῦτα προαγορεύσας, τοῖς ὀρνέοις καὶ τοῖς θηρίοις παρακελεύεται, ὡς ἐπὶ θοίνην τινὰ καὶ εὐωχίαν ἐλθεῖν, ἅτε δὴ πολλῶν καὶ ἀπείρων ἐῤῥιμμένων σωμάτων: οὐχ ὡς λογικοῖς[7] [...],

---

[1] Ez 39:13α om.
[2] Haec ad Ez 39:13α se referunt.
[3] Ez 39:13β et comment. segm. transp.
[4] Haec ad Ez 39:14α se referunt.
[5] Ez 39:14α om.
[6] Ez 39:17α om.
[7] Haec ad Ez 39:17α se referunt.

сѝмь же вѕсѣмь множѕство н҃ ꙗвлѣеть· 11a И҃ бждѫ҃ вѕ тѣ҃ к҃м҃
дн҃ь гогоу, мѣсто нарóуно гробъ їѕлавь· мнóгомжжѕ,нж
н прншêшнй҃ ѿ вѕстокъ морскый҃· ℔ѣѕ нѣмже гробъ погре- к҃м҃а҃
бошж прншêшжѧ на на· ѿ вѕстоуныи҃ странь· тоунѫже
н҃ сего погребѫ҃· помнна҆ѣт же нмь сѝмь словомъ, н бывшнѝ
сѣ҃ѵь· є҆гда снихнрнма ѯбншж· ꙗко н҃ тѣгда помощн гн҃а
насладншѫ҃· 11b И҃ **загрàдать оустїе дѣврн·** 12 **н҃ погребѫть тоу** к҃м҃в҃
гога· н҃ вѕсе множѕство є҆го· н прозоветь тѣ҃ много много-
мжжно гогово· 13 **н҃ вѕкопа҃ть ѧ вѣ҃ дшмъ їѕлѣвь· да ѡ҃унстн-**
т ся землѣ, вѕ ѕ҃· мц҃ь· вѕкопа҃ть ѧ вѕсн лю҃їе земльннѝ·
бждеть нмь вѕ нарокъ· вѕ нже дн҃ь прославлѧ ся, гл҃ѣть
а҃донан гь҃· Толнко бждеть оубнѣннѣы н҃· ꙗкоже не мощн н҃ к҃м҃г҃
вѕкопатн· нж҃ вѕ дѣврь глѫбокж вѕметатн· ꙗко то н҃
бытн нмь вѕ гроба мѣсто· н҃ скончѣѣт ся седмнн мц҃ь
врѣмѧ· дондеже погребѫть тѣлеса н҃збненыи҃· н҃ тѕ-
же дн҃ь погыбенїа того нарнуеть сѕтворѧть· 14 И҃ **мжж** к҃м҃д҃
ѿнѫ҃ нарекѫть походѧщѫа землѧ· ꙗкоже ѡ҃ставьшѫѧ҃
на лнцн землн· погребстн н҃ ѡ҃унстнтн земля, до ѕ҃ мц҃ь·
н҃ вѕзыщѫть сѣло 15 **вѣ҃ проходѧн землѧ· н҃ мнмоходѧнѝ**
оу҃зрѣвы кóсть ч҃лвѧ, сѕтворѧть оу҃ нея знаменїе· дѡ-
ндеже погребѫть ѧ· погрнбаѫщеи҃ вѕ многомжжнѣ
гоговѣ· И҃ мжж нарекѫтѕ· н҃же походѧще погребѫ҃· к҃м҃з҃
н҃же бждѫть бѣжще ѯмрѕлн· н҃ вѕ дльсѣ врѣменн
прѣдадѧть ѧ гробоу· н҃ пѫтнницн же а҆ще где ѡ҃брѧщѫ҃
кóсть· каменїе сѣбра́вше положѫть оу҃ нея· ꙗвлѣѫ҃-
ще ѧ погрнбаѫщнмъ· 16 И҃ **нмѧ же мѣстоу прозовет ся** к҃м҃д҃
паденїе· н҃ многомжжно· н҃ ѡ҃унстнт ся землѣ·
Снце сѐ проповѣдавь, велнть птнцамь н҃ звѣремь· ꙗ- к҃м҃е҃
кы на пнщж кжж҃ прнн҃тн· многомъ сѫщемъ, н҃ бес унсла
тѣлесемь мр҃твыи҃· не ꙗко разоумнуномъ, н҃ оуменнт҃ѳ

---

2 мнóгомжжѕ,нж] τὸ πολυανδρεῖον 8-9 много многомжжно ccr. redupl. cf. τὸ πολυανδρεῖον
18 до ѕ҃ мц҃ь additum et expunctum дан оу҃зрѣвы кѡстъ ч҃лвѧ Щ

1-2 тѣ҃ дн҃ь] transp. S 2 гогоу] pr. δὼσω S їѕлавь] ἐν Ισραηλ S / = 544 Tht. 3 н] om. S ѿ вѕстокъ морскыи҃] πρὸς τῇ θαλασσῃ S / = *L''* Tht. 7 загрàдать] = S / οικοδομησουσι(ν) Tht. погребѫть] κατορύξουσιν S / = Syh^{mg} *L''* Tht. 8 прозоветь] = S / πλησθησεται V 9 вѕкопа҃ть] = S / θαψουσιν *L''*$^{-36}$; κατορυξουσιν και θαψουσιν 36 10 вѕкопа҃ть] = S / θαψουσιν *L''* вѕсн] = S / om. V 11 вѕ нарокъ] εἰς ὀνομαστόν S / = *L''* Tht. вѕ нже дн҃ь] ἡ ἡμέρα S / εν ημ. η 46; η ημ. εν η Syh V-449 Tht. прославлѧ ся] ἐδοξάσθην S / ενδοξασθησομαι *L''* (36*); εν η δοξασθησομαι 36^{c} (vid.) Tht. 17 нарекѫть] διαστελοῦσιν S / αποστελουσιν Q^{mg} *L'*-46 *C''*-198-239'-403' 106' землѧ] = S / pr. πασαν 46 17-18 ꙗкоже... погребстн] θάψαι S / = *L''*$^{-46}$; + μετα των περιερχομενων *L''*$^{-46}$ ѡ҃ставьшѫѧ҃... землн· | погребстн] transp. S 18 н҃ ѡ҃унстнтн] καθαρίσαι S / = 967 *C'*-130-403' 26' 410; οπως καθαρισωσιν *L''* землѧ] αὐτήν S / = 407 19 вѕзыщѫть] = S / ζησωσι 46 сѣло] om. S / ακριβως A''-106-198-239' 147' вѣ҃] pr. καί S 967 A''-106-239' 147' / = rel. н҃ мнмоходѧнѝ] om. S / = *L''* Tht. 20 сѕтворѧть] οἰκοδομήσει S / πηξει 46 нея] = S / αυτα 449 21 ѧ] = S / αυτα 51^{c}-449 26 мѣстоу] τῆς πόλεως S / = *L'*-V-449^{txt} Tht. прозовет ся] om. S / = Tht. 27 паденїе н҃] om. S / = *L'*-V-449^{txt} Tht.

5-7 cf. IV Regn 19:37; II Par 32:21

17β **Φάγεσθε κρέα**[1]
18β **μόσχων, καὶ κριῶν, καὶ ἀρνῶν, καὶ τράγων, καὶ ταύρων ἐστεατωμένων πάντων**[2],
τροπικῶς ἔφη, τοὺς βασιλέας αὐτῶν καὶ ἄρχοντας, καὶ ἀριστέας, διὰ τῶν μόσχων, καὶ κριῶν, καὶ τράγων, καὶ ταύρων ὀνομάσας[3]. Διὰ δὲ τῶν ἀρνῶν τοὺς ὑπηκόους. Θυσίαν δὲ αὐτοῦ κέκληκε τὴν γνώμῃ αὐτοῦ γενομένην ἐκείνων ἀναίρεσιν[4]
20α **Καὶ ἐμπλησθήσεσθε, φησὶν, ἐπὶ τῆς τραπέζης μου,**
[...]. Καὶ δεικνὺς τίς αὕτη, ἐπήγαγεν:
20β **Ἵππον, καὶ ἀναβάτην, καὶ γίγαντα, καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.** [...].
21 **Καὶ δώσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν καὶ ὄψεται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου, ἣν ἐποίησα, καὶ τὴν χεῖρά μου, ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς.**
Τῆς σφαγῆς, φησὶ, γενομένης, καὶ τῆς τοιαύτης ὑμῖν θοίνης προσενεχθείσης, θεωρήσει πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ἐμῆς προνοίας, καὶ τὸ τῆς κρίσεως δίκαιον. Ἀλλὰ καὶ ὁ οἶκος, φησὶ, τοῦ Ἰσραὴλ δι' αὐτῶν μαθήσεται τῶν πραγμάτων, ὅτι καὶ Κύριος αὐτῶν εἰμι καὶ Δεσπότης[5]. [...].
22β **Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα**[6], [...].
23 **Καὶ γνώσεται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ᾐχμαλωτεύθησαν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, ἀνθ' ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμὲ, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέδωκα αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐθνῶν αὐτῶν, καὶ ἔπεσον πάντες μαχαίρᾳ.**
24 **Κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν.**
Θεώμενα, φησὶ, τὰ ἔθνη τὸν ἐπενεχθέντα τῷ Γὼγ ὄλεθρον, γνώσεται ὡς καὶ Βαβυλωνίοις ταύτην ἠδυνάμην ἐπενεγκεῖν τὴν τιμωρίαν: ἀλλὰ δίκας τὸν Ἰσραὴλ τῆς ἀσεβείας καὶ παρανομίας πραττόμενος, ἐξανδραποδισθῆναι παρεχώρησα, οὐδεμιᾶς αὐτοὺς ἀξιώσας ἐπικουρίας. [...].

---

[1] Ez 39:18α om.
[2] Ez 39:19 om.
[3] Haec ad Ez 39:18α se referunt.
[4] Haec ad Ez 39:19 se referunt.
[5] Ez 39:22α om.
[6] Ez 39:22β et comment. segm. transp.

сѫщемь звѣремь глѣть· нѫ̆ прѣмѣненїемь слóвоу·
17 И̑ тыѝ сн҃е ѹлоу҃ проѓцн сё, глѣть а҆донаи̑ гь҃· проѓцн вѣсен птн- к҃г҃
цн параѫнн̑· и̑ кѣ вѣсемоу звѣрю полскомоу· сѣберѣте
сѧ и̑ прнн̑дѣте· сѣберѣте сѧ ѿ вѣсѣ ѡ҃кр҃тныѝ на зако-
леннїе· е҆же заклаѫ̆ вáмѣ заколенїе велїе, на гора̑ їзл҃вахѣ·
да ѣ҆сте мѧса, и̑ пїете кр҃вь· 18 мѧса ѱоудовь и̑зѣсте· и̑ кр҃-
вь кнѧзѣ земныѝ и̑спїѣте· ѡ҆вны и̑ телца и̑ козлы· те-
лцн же вѣсн тоуѹнн· 19 и̑ да ѣ҆сте мѧса до сытостн· и̑ и̑спїѣ-
те кр҃вь ѿ коленїа моего̀ е҆же заклаѫ̆· 20a и̑ насытнте сѧ ѿ тра-
пезы моеѧ· П҃рѣмѣненїемь словесе· ѡ҆вны и̑ телцн нарн- к҃г҃
ѹеть кнѧзѧ н̑· и̑ цр҃а и̑ хра́бры доблаѫ̆· а҆гньцн же повн-
нныѧ н̑ заколеннн́м же ѣ҆влѣеть· бывшеѣ̀ и̑звїенїе тѣ̑,
повелѣнїемь е҆го· и̑ насытнте сѧ на трапезѣ моеи̑· по се-
м же ѣ҆влѣеть, каа̑ то е҆сть трапеза· 20b К҃онь и̑ коню̑нка· и̑ к҃ѳ҃а
ѱоуда и̑ вѣсе вон множьство воню̑нско· глѣть а҆донан гь҃·
21 и̑ да́мѣ слáвѫ моѧ вѣ выѝ· и̑ оу҃зрать вѣсѧ страны сѫ̂ моѝ, и̑-
же сѣтворѝ· и̑ рѫкѫ моѧ, а҆же наведо̑ на нѧ̑· 22 и̑ оувѣсть вѣ̀
до́мѣ їзл҃вь· ѣ҆ко а҆зь е̑смь гь҃ н̑, ѿ сего дн҃е и̑ проуее· И̑сѣуе- к҃ѳ҃а
нїю бо реуе бывшоу· и̑ такомоу коленїю поданоу вамѣ· и-
зрать вѣсѧ стра́ны, мощное моего̀ строѧ· и̑ правдѫ сѫда
моего̀· нѫ̆ и̑ до́мѣ їзл҃вь, ѿ самѣхъ дѣлесь тѣ̑ познаетъ·
и̑ оувѣсть ѣ҆ко а҆зь е̑смь гь҃ н̑ и̑ вл҃ка· 23 И̑ оувѣдать вѣсѧ стра- к҃ѳ҃в
ны· ѣ҆ко гр҃ѣ дѣлѣ н̑ плѣненн бышѫ доме їзл҃вь· понеже
ѿвръгошѫ сѧ мене· и̑ ѿвратѝ лнце свое ѿ нн̑· и̑ прѣда̑ ѧ
въ рѫцѣ врагомь н̑, и̑ падошѫ вѣсн меуемъ· 24 по неуносто-
тамь н̑· и̑ по безаконїемь н̑, сѣтворѝ нмъ· и̑ ѿвратѝ
лнце свое ѿ нн̑· Да вндѫщѫ стра́ны бывшѧ пагоубѫ к҃ѳ҃г
гогоу· оувѣдать ѣ҆ко ложаáхъ и̑ вавилонѣнемъ тоѫ̂е
сѣтворнтн· нѫ̆ попѹстѝ неуьстнн дѣлѣ, и̑ безаконнн
їзл҃вь да ѧ плѣна̑· нїѥдномѹже поможенїю, не спо̂бн-

13-14 сем littera e in c inserta legitur 22-23 страны тр ligatura

2 проѓцн$_1$] = S 967 A''-410 / om. rel. а҆донаи̑] om. S / = 62 *L''* 3 параѫнн̑] = S / pr. και παντι *L''* кѣ] = S / om. *L''* полскомоу] = S / της γης 36* 4 сѣберѣте сѧ] συνάχθητε S / = *L''*$^{-46}$; και απαντησατε 46 4-5 заколенїе] + μου S / = 147' 233 5 е҆же] = S / + εγω *L''*$^{-46}$ 6 мѧса] = S / pr. και *L'* 7 ѡ҆вны] = S / pr. και *L''*-V-449 Tht. 7-8 телцн же вѣсн тоуѹнн] καὶ οἱ μόσχοι ἐστεατωμένοι πάντες S / και αρνων και ταυτων εστεατωμενων παντων *L''* Tht. 8 мѧса] στέαρ S / = 147' *L''* 130' 9 кр҃вь] + εἰς μέθην S / = 407 заклаѫ̆] + ὑμῖν S 15 вон множьство воню̑нско] ἄνδρα πολεμιστήν S а҆донан] om. S / = 62 *L''* Tht. 17 вѣ̀] om. S / = Bo 18 гь҃] + ὁ θεός S сего дн҃е] transp. S 22 оувѣдать] = S / γνωσεται V-46 Tht. 23 доме] = S / pr. πας Tht.^{comm} 24 мене] εἰς ἐμέ S / μοι 967; με 26; εμε 147 25 врагомь] = S / εθνων Tht. н̑] = S / αυτου 46 падошѫ] = S / πεσουνται 147'

Μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ ἐπαγόμενα:
25 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναῖ Κύριος: Νῦν ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰακὼβ, καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον.
26 Καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, ἃς ἠδίκησαν εἰς ἐμὲ ἐν τῷ κατοικισθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐπ' εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν.
27α Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν αὐτῶν.
Τὸ, "Λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, ἃς ἠδίκησαν εἰς ἐμὲ," ἀντὶ τοῦ, Εἰς διάνοιαν λήψονται, δι' ὧν ὑπέμειναν ἀνιαρῶν, ὡς αὐτοὶ τούτων ἑαυτοῖς ἐγένοντο πρόξενοι [...]. Τούτοις δὲ, φησὶ, χρήσονται τοῖς λογισμοῖς εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανελθόντες γῆν, καὶ τῶν χαλεπῶν τούτων τῶν πολεμίων ἀπαλλαγέντες: τότε γὰρ,
27β Καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν.
Ἀντὶ τοῦ: Δήλης μου τῆς δυνάμεως γενομένης, τὴν παρὰ πάντων δέξομαι προσκύνησιν [...].
28α Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσι.
Διὰ γὰρ τῆς ἐμῆς προμηθείας καὶ τῆς τῶν Βαβυλωνίων ἀπαλλαγήσονται δεσποτείας, καὶ τῶν Σκυθικῶν ἐθνῶν τὸν ὄλεθρον ὄψονται.
28β Καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐ καταλείψω οὐκέτι ἀπ' αὐτῶν ἐκεῖ[1].
Καὶ τοῦτο, ὅσον ἦκεν εἰς τὴν θείαν κηδεμονίαν, γεγένηται: οἱ δὲ τοῖς θείοις νόμοις ἀντιτείνειν εἰωθότες, ἐπανελθεῖν οὐκ ἠθέλησαν, ἀλλ' οἱ πλείους τῆς πατρῴας γῆς τὴν ξένην προείλοντο.
29 Καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκέτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, ἀνθ' ὧν ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναῖ Κύριος.
Καὶ τοῦτο δὲ ἔπεται τῶν ἀνθρώπων τῇ γνώμῃ. Ἐφ' ἡμῖν γάρ ἐστι τὸ ταῖς ἀγαθαῖς ὑποσχέσεσιν ἐπιθεῖναι τὸ πέρας [...] ἐπειδὴ δὲ τοῖς θείοις δόγμασιν ἀντιτείνοντες, ἀσεβείᾳ συζῶντες διετέλεσαν, πάντας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ θανάτῳ παρέδωκε [...]. Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν οἱ μὲν πεπιστευκότες, καὶ τὸ σωτήριον δεξάμενοι κήρυγμα, βεβαίαν ἔχουσι τὴν ὑπόσχεσιν [...].
40.1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς,

[1] Ez 39:27β-28β et comment. segm. transp.

ВЬ Н҃· послоухоуѣт же семь, и́ иже по семь ре҃· 25 **Того дѣлѣ сё**
глаѣть адонан гь· нїнѣ возвращ плѣнниикы іаковлѧ· и́ по-
мло́уѧ дшмь ізлѣвь· и́ возревноуѧ имене дѣлѣ моего стаа҃·
26 **и́ возмжть неуьстїе н҃, и́ всѧ непрвды н҃· а́же непрво-**
вашж къ мнѣ· е́гда кселншж ся на земли н҃ съ мнромь· и́ не
бждеть пострашажшаа́го· 27a **вънегда возвращ ѧ ѿ стра́-**
ны· и́ изведж ѧ ѿ землѧ н҃· Ѯже ре́уе ѿ неуьстїа, и́ ѿ непра-
вды своѣ рекшце· помѣнжть въ умѣ своемь, бѣ дѣлѣ·
уьсо дѣлѣ бжджть по́алї ѧ· и́ ꙗко самн себѣ творншж то̀·
се же помыслать, е́гда возвращ ѧ на своѧ землѧ· и́ избы-
вше ѿ бѣды ратныѝ· тъгда бо и́ прославлѧ ся въ нх̀ пр҃ѣ
странамн· ꙗвѣ бывшн сла̀ моѐн· ѿ всх̀ прнимж по-
клантнїе· 27b **и́ ѡсщ҃ж ся въ нх̀ пр҃ѣ странамн·** 28 **и́ оувѣда́**
ꙗко а́зъ е́смь гь бъ н҃· вънегда ꙗвлѧ ся имь въ страна́· и́ съ-
вькоуплѧ а́ на землѧ н҃· и́ ѡставлѧ ѿ нх̀ тамо к томѹ·
Моѐго дѣлѣ строѭ· избждать из вавнло́нскь властнѭ·
погыбѣль скїтскы страны оу́здатъ· и́ се же бы̀ е́лнко н҃
покорн ся, бжнѭ ма̀тн прнидошж· а́ дроугнѭ ꙗкоже ѡ-
быкше ся, протнвншж ся бжнѭ повелѣнїю· и́ не хо-
тѣшж въздратнтн ся· нж множанше изволншж тѹ-
жж землѧ, негли ѡу́ѧ· 29 **и́ не ѿвращ лнца своего ѿ нх̀**
к томѹ· имже разлнхь ꙗро́сть моѧ· на домъ ізлѣвь
глаѣть адонан гь· и́ се въслѣжаеть умоу ула́ю, въ на̀
бо е̏стъ· любо сконутѣтн бга́ыѧ ѡбѣты· любо не-
брѣщн· тѣмже и́ жндове съпротнвлъше ся бжна̀мъ
заповѣдемъ· въ безаконенїн сконутшж своё безза-
коненїе· и́ прѣда̀ ѧ смр҃тн въ поустынн· такоже и́
нїнѣ вѣровавшен спномѹ проповѣданїю· прне́мла
и́ оутвръжена̀ѧ ѡбѣты· 40:1 **и́ бы̀ въ патое, межоу де-**
сатма лѣто, плѣненїа нашего· пата́го ма̀ца въ ·г҃ днь·

29-30 глаа҃ м҃ in margine dextro

10 землѧ in Щ cum his textus finit

2 адонан] om. S / = 62' *L''* Tht. 3 моего стаа҃] transp. S / = *L''* 26' 198 410 Tht. 4 неуьстїе] = S / ανομιαν Tht.^{comm} и́ всѧ непрвды] την ἀδικίαν S / = *L''* Tht. и́$_2$] om. S / = 62' 130* *L''* Tht. а́же] ἣν S / = *L''* Tht. 5 къ мнѣ] om. S / = *L''* Tht. 7 н҃] τῶν ἐχθρῶν S V / των εχθρων αυτων *L'*-46-449; = Tht.; om. 967; των εθνων rel. 13 странамн] = S / + πολλῶν *L''* 14-15 и́ съвъкоуплѧ... к томѹ] om. S / (※ *O*) και συναξω αυτους επι την γην αυτων και ου καταλειψω απ αυτων ουκετι (ουκετι απ αυτων pro απ. αυτ. ουκ. *O* V-449-403' Tht.) εκει (om. 46) *O*-62' (om. απ. αυτ. ουκ. εκει) *L''*-403' 87^{mg} Tht. 21-22 лнца своего ѿ нх̀ | к томѹ] transp. S 22 к томѹ] = S / om. 46 23 адонан] om. S / = 62' *L''* Tht. 29-30 патое межоу десатма] πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ S / εικοστω και πεμπτω *L''*-449 Tht. 30 пата́го] πρώτῳ S / = Syh^{mg} V-46

col. 1220 B

ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἁλῶναι τὴν πόλιν.
Καὶ ἐντεῦθεν δῆλός ἐστι ὁ προφήτης Ἰεχονίᾳ τῷ βασιλεῖ τῆς αἰχμαλωσίας κοινωνήσας: μεθ' ὃν Σεδεκίας ἐβασίλευσε ἕνδεκα ἔτη ὀλίγων μηνῶν ἀποδέοντα: ἐν γὰρ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς Σεδεκίου βασιλείας ἥλω ἡ πόλις.
[...]

1 **въ а҃і тое лѣто, по плѣненнн градоу·** И҃ ѿ сего ꙗ҆вѣ ѥ҆стъ· кн҃съ
2 ꙗ҆ко снн҃ прр҃къ плѣненъ ѥ҃стъ былъ съ і҆ѡ҆хонїе҃а· по сѐ҃
3 же седекїа бы҃ цр҃ь ·г҃· лѣ҃· г҃· лѣ҃ седекїа цр҃ѣ повоѥ҆вашѫ грⷣы҃ :~

2-3 cf. IV Regn 24:6; 25; II Par 36:9-20

Резюме на въведението

Въведението към втория том на изданието е посветено на няколко въпроса. На първо място са разгледани отзивите за първия том от книгата и са посочени приносните моменти в тези отзиви, допринасящи за по-нататъшното опознаване на текста на Книгата на малките пророци, поместен в Петербургския ръкопис F.I.461.

На второ място са посочени видовете промени, въведени при издаването на втория том, съдържащ текста на Книгата на пророк Иезекиил по същия ръкопис. Тези видове промени са следните: 1. Публикуват се паралелните места от гръцкия текст на тълкованията на Теодорит Критски заедно с библейския текст, който придружават в единственото тяхно издание (PG, т. 81); 2. По нов начин е оформен критическият апарат към изданието; 3. С получерен шрифт се печата библейският текст; 4. Въведени са някои промени в конкретните принципи на изданието; 5. Терминологическият апарат е приведен в съответствие с приетите в българската наука термини; 6. Съществено е променен начинът на обработката на лексикографските справочници, които ще излязат в отделен том, обхващащ материалите от текстовете на всички книги на големите пророци, включени в Петербургския ръкопис.

Накрая е направен опит да се разграничат почерците в Петербургския ръкопис до л. 338, където свършват текстовете на пророческите книги.

Summary of the Introduction

The Introduction to Vol.II of the edition is dedicated to several questions. First of all the reviews of Vol.I of the book are surveyed and the points raised in these reviews which can contribute to the further study of the text of the Book of the twelve Prophets found in the St Petersburg manuscript F.I.461 are indicated.

In the second place the types of changes introduced during the publication of volume II, which contains the text of the Book of the Prophet Ezekiel from the same manuscript, are indicated. These types of changes are as follows: 1. the parallel places from the Greek text of the commentaries of Theodoret of Cyrrhus, together with the biblical text which accompanies them in the only edition (PG, vol. 81), are provided; 2. the apparatus criticus to the edition is organized in a new way; 3. the biblical text is printed in half-black lettering; 4. certain change are introduced in the specific principles of the edition; 5. the terminological apparatus is made to comply with the received terms in Bulgarian scholarship; 6. the method of presenting lexicographical references, which will appear in a special volume, covering the material from the texts of all the books of the Major Prophets included in the St Petersburg manuscript, has been substantially altered.

Finally, an attempt has been made to distinguish the hands in the St Petersburg manuscript up to f.338 where the texts of the prophetical books end. *(Translation: Catherine Mary MacRobert)*

Resümee der Einführung

Die Einführung zum zweiten Band der Ausgabe ist mehreren Fragestellungen gewidmet. Zunächst wird eine Übersicht über das wissenschaftliche Echo zum ersten Teil des Buches gegeben und hierbei die konstruktiven Ansätze aus diesen Rezensionen hervorgehoben, die zur weiteren Beschäftigung mit dem Text der sog. kleinen Propheten beitragen, der in der St.Petersburger Handschrift F.I.461 enthalten ist.

An zweiter Stelle werden sämtliche innovativen Modifikationen erläutert, die diese Herausgabe des Buches des Propheten Ezechiel nach derselben Handschrift als Band 2 unserer Reihe enthält.

Die Neuerungen lassen sich wie folgt zusammenfassen: 1. Die Parallelstellen des griechischen Textes der Kommentare Theodorets von Kyrrhos werden gemeinsam mit dem Bibeltext nach seiner einzigen Ausgabe (PG, Bd. 81) abgedruckt. 2. Der kritische Apparat folgt einer neuen Anordnung. 3. Der Bibeltext wird durch fetten Druck markiert. 4. Auch die konkreten Editionsprinzipien unterliegen gewissen Neuerungen. 5. Der terminologische Apparat entspricht dem in der bulgarischen Wissenschaft üblichen Usus. 6. Die Bearbeitungsmethode der lexikographischen Nachschlagewerke hat ebenfalls substantielle Neuerungen erfahren: Die Ergebnisse werden in einem Sonderband herausgegeben, der das Material sämtlicher Bücher der großen Propheten aus der St. Petersburger Handschrift enthält.
Abschließend wird der Versuch unternommen, die unterschiedlichen Schreiberhände in der St. Petersburger Handschrift (bis fol. 338, wo die Prophetenbücher enden) zu ermitteln. *(Übersetzung: Cristian Voß)*

Резюме на изследването и едиционните принципи

Вторият том от поредицата „Старобългарският превод на Стария завет" съдържа *Книгата на пророк Иезекиил*.

В първата част на увода се представя накратко историята на нейното възникване и въпросите относно авторството, локализацията и хомогенността на еврейския текст. Прави се най-общ преглед на преводите на Книгата до IX в.: семитски, гръцки, латински, коптски, етиопски, арамейски, грузински, арменски, готски, арабски и славянски.

Втората част от увода запознава читателите с гръцката традиция на Книгата на пророк Иезекиил. Акцентът се поставя върху Септуагинта, като е обобщена дискусията около броя на преводачите на Иезекииловото пророчество, а също и около едновременността на превода. Прегледът на източниците, въз основа на които съвременната библейска критика възстановява първоначалния превод на Септуагинта и краткото описание на петте текстови групи – А-текст, В-текст, Хексапларна рецензия, Катенна група и Лукианова редакция, целят да въведат славистите в текстовата история на Книгата и да подпомогнат разбирането на гръцкия критически апарат към изданието. По-нататък вниманието се съсредоточава върху присъствието на Книгата на пророк Иезекиил във византийската богослужебна книжнина. Прави се пълен преглед на предназначените за общото и частното богослужение четива от Книгата, като се привеждат и слабо познати данни. При представянето на третата форма на битуване на Книгата на пророк Иезекиил във византийската книжнина – тази в рамките на коментарите на църковните отци, се отделя специално внимание на гълкованията на Теодорит Кирски, тъй като те имат най-голямо значение за славянската писмена традиция.

Централно място в увода заема третата част, посветена на Книгата на пророк Иезекиил в южнославянската средновековна книжнина. Проследяват се двете основни форми на Книгата – богослужебна и небогослужебна с чети- и тълковен вариант.

1. Паримеен превод. Подобно на гръцката традиция и в славянската най-широко разпространение имат използваните в богослужението откъси от Книгата. Прави се преглед на типовете източници, въз основа на които се възстановява паримейният превод – кирилски паримейници, триоди, минеи и евхолози и хърватски глаголически бревиари и мисали. Анализът на перикопите в гръцките и кирилските литургически книги установява почти пълното им съвпадение по обхват и предназначение. Изтъква се спецификата на съгласуваните с практиката на Римската църква хърватски глаголически ръкописи. При езиковия анализ на паримейния превод се откроява присъствието на архаизми, които потвърждават общоприетото мнение за неговата старинност. Съпоставката на паримейния превод на Книгата на пророк Иезекиил с Кирило-Методиевите

текстове показва сходството както в използваните синтактични модели за предаване на някои специфични гръцки конструкции, така и в предпочитанието към характерни лексеми и гръцки заемки. Систематизираните данни за отношението на паримейния превод към гръцките източници свидетелстват за широкото присъствие на специфични за Лукиановата редакция варианти, но неравномерното им разпространение в различните паримии препятства еднозначен извод за гръцката основа на славянския Паримейник. Подчертава се, че този въпрос следва да се разисква след като бъде установено отношението на гръцкия Профетологий към различните текстови форми на Септуагинта, а в рамките на славянската традиция отделните четива трябва да се разглеждат и самостоятелно, и по цикли.

По-нататък в увода се проследява разпространението на паримейния превод в кирилската богослужебна книжнина след XII в. Представят се два типа промени –несистемни и системни. Първите са стихийни и отразяват общи тенденции в развоя на книжовния език през среднобългарската епоха. Вторите са породени от последователна редакторска намеса. В редактирани архаични минеи от XIII и XIV в., новоизводни триоди и новоизводни минеи се забелязва въвеждане на варианти в съответствие с гръцкия Профетологий, както и немотивирани от гръцкия текст лексикални замени. Извежда се заключението, че системното редактиране на паримиите в богослужебните книги е целяло доближаването на славянския текст до този в съвременните им гръцки минеи и триоди. Засега остава отворен въпросът, дали това редактиране следва да се отнесе към късната редакция на Паримейника, за която някои учени предполагат сръбски произход, а други я свързват с дейността на българските книжовници на Атон.

Текстологическите наблюдения върху традицията на паримейния превод в хърватските глаголически бревиари и мисали се обобщават в две групи разночетения – свидетелства за гръцка или латинска основа и свидетелства за следване или отклонение от Кирило-Методиевия превод. Към първата група се причисляват малобройни случаи на тъждество между хърватските ръкописи и гръцките източници и множество примери за следване на латински образци. Съвпаденията и несъвпаденията на глаголическите преписи с Кирило-Методиевия превод обхващат граматични и лексикални явления. Данните от първата и втората група доказват връзката на хърватската традиция с преведените от Кирил и Методий богослужебни четива, но същевременно очертават доминиращата роля на латинските образци при постепенното и последователно редактиране на паримейния текст в хърватските земи.

2. Тълковен превод. Тази текстова форма в средновековната славянска книжнина обхваща пълния библейски текст с коментарите на Теодорит Кирски, като в част от преписите коментарите са отстранени. Известни са 5 южнославянски преписа на тълковния превод на Книгата на пророк Иезекиил. Безспорната първичност на паримейния превод налага да се изясни въпросът за отношението на тълковната версия към него и към гръцките оригинали. В повечето случаи текстовите отклонения на тълковния от паримейния превод намират опора в специфични за Теодорит или Теодорит и Лукиан варианти. Забелязва се и различие в преводаческия избор в паримейната и тълковната версия на граматично, лексикално и словообразувателно равнище. Тези факти позволяват извода, че паримейните глави и стихове в тълковната версия не са взети наготово от Кирило-Методиевия богослужебен текст, а са отново преведени.

Непаримейните глави се изучават в няколко аспекта. В тях също се забелязват отделни архаични черти. По отношение на гръцките източници се установява близостта на славянския превод до Лукиановата редакция и особено до тълкованията на Теодорит Кирски. Преводаческите решения в непаримейните части доста ясно се отграничават от Кирило-Методиевия превод на богослужебните перикопи, споделяйки на граматично и лексикално равнище особеностите на продукцията на Преславския книжовен център. Отликите между непаримейните стихове в тълковния превод и в хърватските глаголически бревиари и мисали свидетелстват категорично за отсъствие на връзка между двете традиции. Съпоставката на тълковния превод на библейския текст с този на тълкованията към него и с гръцките оригинали дава основания да се предположи неедновременно възникване на двата корпуса.

3. Чети-превод. Поради отсъствието на текстологически аргументи за генетична връзка между непаримейните части в кирилските и хърватските глаголически ръкописи, изключителната зависимост на непаримейните откъси в хърватските бревиари и мисали от латински, а не от гръцки образци, както и поради наличието само на отделни лексикални успоредици между тълковния превод и Кирило-Методиевите текстове предположението за пълен небогослужебен Методиев превод на Книгата на пророк Иезекиил засега остава недоказано.

Старобългарският превод на Книгата на пророк Иезекиил се издава по най-стария славянски препис от втората половина на XIV в. в ръкопис F.I.461 от Руската национална библиотека в Санкт Петербург. Правилата за представяне на текста са описани подробно в раздела „Едиционни принципи". Изданието е от дипломатически тип – страница за страница, ред за ред, запазват се надредните букви и знаци, както и номерацията на текстовите цялости в полетата. Въвежда се словораздел в съответствие със състоянието на българския език през XIV век. Сегментацията на библейския текст следва тази в гьотингенското издание на Септуагинта. В критическия апарат се отразяват пет типа информация, всеки от които се обособява в отделен абзац. Първият абзац съдържа кодикологически и палеографски данни за ръкописа. Във втория абзац се включват бележките за пълнотата и смисъла на текста – липсващи или повторени стихове или части от стихове, неясни места, преписвачески грешки, които водят до преосмисляне. Третият абзац представя текстовите, синтактичните, лексикалните и морфологичните разночетения по другия среднобългарски препис – Шчукин 507 от 1475 г., съхраняван в Държавния исторически музей в Москва. Най-значително място заема четвъртият абзац в критическия апарат. В него се отразяват тези разночетения по гръцките библейски източници, които имат отношение към славянския превод и съдържат информация за определяне на неговата гръцка основа. Последният пети абзац съдържа установените от издателките точни библейски цитати или позовавания в текста на коментарите на Теодорит Кирски.

На лявата страница от изданието са представени в синоптичен вид тълкованията на Теодорит Кирски по т. 81 от PG на J. P. Migne. Отстранени са всички откъси без славянски паралел, като отсъствието им е съответно маркирано. Успоредното издаване на гръцкия текст цели да улесни по-нататъшното изучаване на старобългарския превод в съпоставка с гръцкия оригинал.

Summary of the Preface

Volume II of the series "The Old Bulgarian Translation of the Old Testament" contains an edition of the oldest copy of the Church Slavonic version of the Book of the Prophet Ezekiel with Commentaries.

The first part of the Preface offers a brief account of the origins of this book and of questions about the authorship, localization and homogeneity of the Hebrew text. There is a summary survey of the translations of Ezekiel up to the 9th c.: Semitic, Greek, Latin, Coptic, Ethiopian, Aramaic, Georgian, Armenian, Gothic, Arabic and Church Slavonic.

The second part of the Preface introduces the reader to the Greek tradition of Ezekiel. It focuses on the Septuagint, summing up the discussion about the number of the translators of Ezekiel, and also about their simultaneous work on the translation. The sources on the basis of which contemporary biblical criticism reconstructs the initial translation of the Septuagint are reviewed and a brief description of the five textual groups □ the A-text, the B-text, the Hexaplar recension, the catena group and Lucians recension □ is provided in order to introduce Slavists to the history of the text of Ezekiel and to assist understanding of the Greek apparatus criticus to the edition. The use of Ezekiel in Byzantine liturgical literature is then considered. A full survey is made of the lections from the book which were designed for public and private worship; it includes

little known pieces of information. The book of Ezekiel also exists in a third guise in Byzantine literature, within the framework of the commentaries of the Fathers of the Church. In discussing this genre, special attention is paid to the commentaries of Theodoret of Cyrrhus because they are of the greatest importance for the Slavonic written tradition.

A central place in the Preface is occupied by the third part, dedicated to Ezekiel in South Slavonic medieval literature. Three ways in which the book was disseminated are examined :

1. The prophetological translation. In the Church Slavonic tradition, as in the Greek one, the parts of the Book which circulated most widely were those used in divine service. A survey is provided of the types of sources on the basis of which the prophetological translation is reconstructed: Cyrillic prophetologia, triodia, menaia and euchologia, and Croatian Glagolitic breviaries and missals. Analysis of the pericopes in the Greek and Cyrillic liturgical books establishes their almost complete agreement in range and purpose. The specific features of the Croatian and Glagolitic manuscripts, which were harmonized with the practice of the Roman Church, are emphasized. Linguistic analysis of the prophetological translation reveals the presence of archaisms which confirm the generally accepted view of its antiquity. Comparison of the prophetological translation of Ezekiel with the Cyrillo-Methodian texts shows similarities both in the syntactic models used to render certain specific Greek constructions and in the preference for characteristic lexemes and Greek borrowings. Systematic study of the relationship between the Church Slavonic prophetological translation and the Greek sources demonstrates the widespread occurrence of variants specific to Lucians recension, but their uneven distribution in the different prophetologia hinders an unambiguous conclusion about the Greek basis of the Church Slavonic Prophetologion. It is pointed out that this question would be best discussed after the connections between the Greek Prophetologion and the different textual forms of the Septuagint have been established, and that within the framework of the Church Slavonic tradition the separate readings should be examined both individually and in cycles.

The dissemination of the prophetological translation in the Cyrillic tradition of liturgical literature after the 12th c. is then traced. Two types of changes are distinguished: non-systemic and systemic. The first are spontaneous and unpredictable and reflect general tendencies in the development of the Bulgarian literary language during the Middle Bulgarian epoch. The second were the result of consistent editorial intervention. In the corrected archaic menaia of the 13th and 14th c. and the new revised versions of the triodion and menaion the introduction both of variants in compliance with the Greek Prophetologion and of lexical changes not motivated by the Greek text can be observed. From this it can be concluded that the systematic editing of the paroemia in service books was intended to bring the Church Slavonic text closer to contemporary Greek menaia and triodia. It remains an open question whether this editorial work should be attributed to the late redaction of the Prophetologion which certain scholars believe to be of Serbian origin while others connect it with the activity of the Bulgarian men of letters on Mount Athos.

The textological observations on the tradition of the prophetological translation in Croatian Glagolitic breviaries and missals can be summed up by means of two groups of variant readings: witnesses to a Greek or Latin base and witnesses which show adherence to or deviation from the Cyrillo-Methodian translation. The first group includes a small number of cases of agreement between the Croatian manuscripts and the Greek sources and a multitude of examples which follow Latin models. The coincidences and non-coincidences of the Glagolitic copies with the Cyrillo-Methodian translation cover grammatical and lexical phenomena. The data from the first and the second group prove the link between the Croatian tradition and the liturgical readings translated by Cyril and Methodius but at the same time reflect the dominant role of the Latin models in the gradual and systematic redaction of the prophetological text in the Croatian lands.

2. The commentated translation. This type is represented in medieval Slavonic literature by the full biblical text with the commentaries of Theodoret of Cyrrhus, though in some copies the commentaries have been removed. Five South Slavonic copies of the translation of Ezekiel with commentary are known. The unquestionable priority of the prophetological translation raises the question of how the the commentated version is related to it and to the Greek originals. In most cases the textual deviations of the commentated version from the prophetological one find support in variants specific to Theodoret and Lucian. Differences between the prophetological and the commentated versions can also be seen in the choices made by the translator on the grammatical, lexical amd word-formational levels. These facts permit the conclusion that the prophetological

chapters and verses in the commentated version were not taken from the Cyrillo-Methodian liturgical text but were translated afresh.

The chapters not included in the prophetological version are examined from several angles. They too contain certain archaic features. With respect to the Greek sources it is established that the Church Slavonic translation is close to Lucians recension and particularly to the commentaries of Theodoret of Cyrrhus. The method of translation in the non-prophetological parts differs clearly from the Cyrillo-Methodian translation of the liturgical pericopes, sharing the grammatical and lexical features of the output of the Preslav Literary Centre. The differences between the non-prophetological verses in the commentated translation and in the Croatian glagolitic breviaries and missals show beyond a doubt the absence of any link between the two traditions. Comparison of the translation of the biblical text associated with the commentary and of that commentary itself with each other and with the Greek originals give grounds for supposing that the two sets of texts did not come into existence at the same time.

3. A translation designed for reading. Owing to the absence of textological arguments for a genetic link between the non-prophetological parts of the text in Cyrillic and Croatian Glagolitic manuscripts, to the dependence of the non-prophetological fragments in the Croatian breviaries and missals exclusively on Latin and not on Greek, and also to the fact that there are only sporadic lexical coincidences between the translation with commentary and the Cyrillo-Methodian text, the hypothesis that there was a full liturgical Methodian translation of Ezekiel for the time being remains unproved.

The Old Bulgarian translation of the Book of the Prophet Ezekiel is published on the basis of the oldest Middle Bulgarian copy from the second half of the 14th c. in manuscript F.I.461 of the Russian National Library in St. Petersburg. The rules for presenting the text are described in detail in the section "Principles of Edition". The publication is of a diplomatic type, page for page, line for line; the diacritical marks and signs, as well as the numeration of the text units in the margins, are preserved. Word division is introduced in accordance with the state of the Bulgarian language in the 14th c. The segmentation of the biblical text follows that in the Gttingen edition of the Septuagint. The apparatus criticus presents five types of information, each in a separate paragraph. The first paragraph contains codicological and palaeographic data on the manuscript. The second paragraph includes notes on the completeness and meaning of the text omission or repetition of verses or parts of verses, unclear places, copyists mistakes which lead to a different meaning. The third paragraph presents the textual, syntactic, lexical and morphological variant readings in the other Middle Bulgarian copy Shchukin 507 of 1475, kept in the State Historical Museum in Moscow. The most important paragraph in the apparatus criticus is the fourth one. It deals with those variant readings in the Greek biblical sources which are relevant to the Church Slavonic translation and contain information which can help to determine its Greek basis. The last, fifth paragraph supplies exact quotations from or allusions to the Bible in the text of the Commentaries of Theodoret of Cyrrhus.

On the left-hand pages of the publication the Commentaries of Theodoret of Cyrrhus from vol.81 of J. P. Mignes Patrologia Graeca are presented in synoptic form. All the passages without a Slavonic parallel have been omitted, their absence being duly marked. The parallel publication of the Greek text is intended to facilitate the further study of the Old Bulgarian translation in comparison with the Greek original. *(Translation: Catherine Mary MacRobert)*

Resümee: Ergebuisse der Textualyse und Editionsprinzipien

Der zweite Band der Reihe „Die altbulgarische Übersetzung des Alten Testaments" hat das Buch des Propheten Ezechiel zum Inhalt. Im ersten Teil der Einleitung wird kurz die Entstehungsgeschichte abgehandelt, was Fragen bezüglich der Autorschaft, Lokalisierung und Homogenität des hebräischen Textes einschließt. Hierbei wird ein Gesamtüberblick über die semitischen, griechischen, lateinischen, koptischen, äthiopischen, aramäischen, georgischen, armenischen, gotischen, arabischen und slavischen Übersetzungen des Buches Ezechiel bis zum 9. Jahrhundert gegeben.

Der zweite Einleitungsteil widmet sich der griechischen Tradition des Buches Ezechiel, speziell der Septuaginta, wobei die umstrittenen Fragen, ob die Übersetzung des Buches als Ganzes und von wie vielen Übersetzern angefertigt wurde, mitbehandelt werden. Der Überblick über die griechischen Quellen, auf denen die heutige Bibelkritik die Erstfassung der Septuaginta rekonstruiert, soll den Slavisten in die Textgeschichte des Buches Ezechiel einführen und das Verständnis des griechischen kritischen Apparats in unserer Ausgabe erleichtern. Diese hier ebenfalls kurz beschriebenen fünf Textgruppen der griechischen Überlieferung sind: der A-Text, der B-Text, die Hexapla-Version, die Katenen-Gruppe und die Lukianische Version.

In der Folge wird auf das Buch Ezechiel im Kontext des byzantinischen liturgischen Schrifttums fokussiert: Es wird ein kompletter Überblick über die für die Liturgie bestimmten Lesungen aus dem Buch gegeben, was einige neue Fakten ans Tageslicht befördert. Die dritte Form, in der das Buch Ezechiel im byzantinischen Schrifttum präsent ist, sind die Kommentare der Kirchenväter. Da die Kommentare des Theodoret von Kyrrhos in unserem Fall die größte Bedeutung für die slavische Schrifttradition besitzen, werden sie hier ausführlich behandelt.

Im dritten und zentralen Teil der Einführung wird das Buch Ezechiel im südslavischen Kontext besprochen und seine drei grundlegenden Verbreitungsformen vorgestellt: die liturgische, und die beide nichtliturgischen Formen – Lese- und die kommentierte Version.

1. Parömien-Übersetzung:

In Entsprechung zur griechischen Tradition sind auch im Slavischen die liturgisch verwendeten Auszüge des Buches am weitesten verbreitet. Die unterschiedlichen Vorlagetypen, auf deren Grundlage die Parömien-Übersetzung rekonstruiert wird, sind hierbei: kyrillische Parömienbücher, Triodien, Menäen, Euchologien, kroatische glagolitische Breviarien und Missalien. Die Analyse der Perikopen in griechischen und kyrillischen liturgischen Büchern zeigt fast völlige Übereinstimmung hinsichtlich Umfang und Bestimmung. Hierbei ist jedoch die Spezifik der kroatisch-glagolitischen, der römischen Liturgie folgenden Handschriften zu betonen.

Die sprachliche Analyse der Parömien-Übersetzung fördert zahlreiche Archaismen zutage und bestätigt die allgemein akzeptierte Annahme ihrer hohen Archaizität. Der Vergleich der Parömien-Übersetzung des Buches Ezechiel mit kyrillo-methodianischen Texten zeigt Ähnlichkeit sowohl bei syntaktischen Modellen zur Wiedergabe einiger spezifisch griechischer Konstruktionen, als auch bei der Präferenz einiger symptomatischer Lexeme und griechischer Entlehnungen.

Der systematische Vergleich zwischen der Parömien-Übersetzung und den griechischen Vorlagen belegt vielfach die für die Lukianische Version spezifischen Varianten, deren ungleichmäßige Distribution in den unterschiedlichen Parömien jedoch eine eindeutige Aussage zur griechischen Vorlage des slavischen Parömienbuchs verhindert. Zur Beantwortung dieser Frage wäre es zuvor nötig, die Beziehung des griechischen Prophetologions zu den unterschiedlichen Textformen der Septuaginta zu klären, wobei im Rahmen der slavischen Tradition die einzelnen Lesungen unabhängig voneinander und auch in Zyklen analysiert werden müssten.

Weiterhin geht die Einleitung der Frage der Verbreitung der Parömien-Übersetzung im kyrillischen liturgischen Schrifttum nach dem 12. Jahrhundert nach. Hierbei werden zwei Arten von Modifikationen unterschieden: systemhafte und nicht systemhafte. Letztere sind spontan und drücken allgemeine Tendenzen in der Entwicklung der Schriftsprache während der mittelbulgarischen Epoche aus. Die systematischen Modifikationen hingegen sind Ergebnis eines konsequenten redaktionellen Eingriffs. In den redaktionierten archaischen Menäen des 13. und 14. Jahrhunderts ebenso wie in den neuerstellten Triodien und Menäen ist die Einführung von dem griechischen Prophetologion entsprechenden Varianten zu finden, ebenso wie nicht durch das Griechische motivierte lexikalische Änderungen. Daher wird hier die Schlussfolgerung gezogen, dass die systematische Redaktionierung der Parömien in den liturgischen Büchern zum Zweck der Annäherung des slavischen Textes an sein Äquivalent in den zeitgenössischen griechischen Menäen und Triodien geschehen ist. Offen bleibt noch die Frage, ob dieser Redaktionsvorgang auf die späte Parömienbuch-Redaktion bezogen werden muß, für die einige Forscher einen serbischen Hintergrund annehmen, während andere sie mit der Tätigkeit bulgarischer Schriftsteller und Schreiber auf dem Berg Athos in Verbindung bringen.

Textologisch lässt sich die Tradition der Parömien-Übersetzung in den kroatischen glagolitischen Breviarien und Missalien in zwei Gruppen von Varianten verallgemeinern, nämlich in a) Belege für eine griechische oder lateinische Grundlage, und b) Belege für das Befolgen oder

Abweichen von der kyrillo-methodianischen Übersetzung. Zur ersten Gruppe zählen die wenigen Fälle von Übereinstimmung zwischen kroatischen Handschriften und griechischen Quellen und eine Vielzahl von Beispielen für das Befolgen lateinischer Vorbilder. Die Kongruenzen und Inkongruenzen der glagolitischen Abschriften mit der kyrillo-methodianischen Übersetzung umfassen grammatische und lexikalische Erscheinungen. Die Daten der ersten und zweiten Gruppe belegen eine Verbindung der kroatischen Tradition mit den von Kyrill und Method übersetzten liturgischen Lesungen, gleichzeitig heben sie die Dominanz der lateinischen Vorbilder bei der schrittweisen und konsequenten Redaktionierung des Parömien-Textes im kroatischen Raum hervor.

2. Die kommentierte Übersetzung:
Diese Textform umfasst im mittelalterlichen slavischen Schrifttum den vollen Bibeltext mit den Kommentaren des Theodoret von Kyrrhos, wobei die Kommentare in einem Teil der Abschriften beseitigt worden sind. Insgesamt sind fünf südslavische Abschriften der kommentierten Übersetzung des Buches Ezechiel bekannt. Da die Parömien-Übersetzung unbestreitbar früher übersetzt wurde, stellt sich sofort die Frage nach der Beziehung zwischen ihr und der kommentierten Version ebenso wie zum griechischen Original. In der Mehrzahl der Fälle, wo die kommentierte Übersetzung von der Parömien-Übersetzung abweicht, wird dies durch für Theodoret oder Theodoret und Lukian spezifische Varianten gestützt. Daneben finden sich auf der grammatischen, lexikalischen wie auch der Wortbildungsebene übersetzungstechnische Unterschiede in der Parömien- und der kommentierten Version, was den Schluß zulässt, dass die Parömienkapitel und –verse in der kommentierten Version nicht komplett aus dem kyrillo-methodianischen liturgischen Text übernommen wurden, sondern neu übersetzt worden sind.

Die nicht zu den Parömien gehörenden Kapitel werden unter mehreren Aspekten analysiert: Auch sie weisen einige archaische Züge auf. Bezüglich der griechischen Vorlagen wird die Nähe der slavischen Übersetzung zur Lukianischen Version und besonders zu den Kommentaren Theodorets von Kyrrhos herausgestellt. Übersetzungstechnisch setzen sich die nicht zu den Parömien gehörenden Textteile recht deutlich von der kyrillo-methodianischen Übersetzung der liturgischen Perikopen ab und weisen auf grammatischem und lexikalischem Niveau die Besonderheiten der Textproduktion der sog. Preslaver literarischen Schule auf. Die Unterschiede zwischen den nicht in den Parömien enthaltenen Versen der kommentierten Übersetzung und den kroatischen Breviarien und Missalien verneinen kategorisch eine mögliche Beziehung zwischen den beiden Traditionen. Der Vergleich der kommentierten Übersetzung des Bibeltextes mit ihren Kommentaren sowie mit dem griechischen Text gibt Anlaß zur Vermutung, dass die beiden Textkorpora nicht gleichzeitig entstanden sind.

3. Die Lese-Übersetzung:
Die Hypothese einer vollständigen, nicht liturgischen Übersetzung des Buches Ezechiel durch Method selbst muß aus verschiedenen Gründen weiterhin als nicht bewiesen gelten: zum einen aufgrund fehlender textologischer Argumente für eine genetische Verbindung zwischen den nicht in den Parömien enthaltenen Teilen in den kyrillischen und den kroatischen, glagolitischen Handschriften, zum anderen aufgrund der außerordentlichen Abhängigkeit vom Lateinischen und nicht vom Griechischen in den nicht in den Parömien enthaltenen Ausschnitten in kroatischen Breviarien und Missalien, sowie aufgrund der nur partiellen lexikalischen Parallelen zwischen der kommentierten Übersetzung und den kyrillo-methodianischen Texten.

Die altbulgarische Übersetzung des Buches Ezechiel wird nach der ältesten slavischen Abschrift aus dem 2. Hälfte des 14. Jahrhunderts herausgegeben (F.I.461, Russische Nationalbibliothek, St.Petersburg). Die Prinzipien der Textwiedergabe sind ausführlich unter der Rubrik „Editionsprinzipien" dargelegt. Unsere Ausgabe ist diplomatisch, d.h. Wiedergabe Seite für Seite, Zeile für Zeile, supralineare Buchstaben und Zeichen werden bewahrt, ebenso wie die Numerierung der Texteinheiten auf den Randfeldern. Die eingefügte Worttrennung entspricht der bulgarischen Sprache des 14. Jahrhunderts. Die Segmentierung des Bibeltextes folgt der Göttinger Septuaginta-Ausgabe. Im kritischen Apparat werden – durch Absätze getrennt – Informationen auf fünf Ebenen gegeben: Der erste Absatz enthält kodikologische und paläographische Angaben zur Handschrift. Der zweite Absatz gibt Auskunft über Vollständigkeit und Sinnhaftigkeit des Textes (d.h. bezüglich fehlender oder wiederholter Verse oder Teilen von Versen, unklarer Stellen, sinnverschiebender

Schreiberfehler u.a.). Der dritte Absatz verweist auf abweichende textologische, syntaktische, lexikalische und morphologische Lesarten aus anderen mittelbulgarischen Abschriften (Hs. Ščukin 507 aus dem Jahr 1475; Staatliches Historisches Museum [GIM], Moskau). Der vierte Absatz nimmt den zentralen Platz im Apparat ein: Hier werden abweichende Lesarten nach den griechischen Bibelquellen aufgelistet, die mit der slavischen Übersetzung in Beziehung stehen und Aussagewert für die Bestimmung ihrer griechischen Vorlage besitzen. Der fünfte Absatz schließlich enthält die (von den Herausgeberinnen erstellten) genauen Bibelzitate bzw. -reminiszenzen.

Auf der jeweils linken Textseite der Ausgabe werden synoptisch die Kommentare des Theodoret von Kyrrhos nach Migne wiedergegeben, wobei sämtliche Textteile ohne Entsprechung im Slavischen – mit entsprechendem Vermerk – herausgestrichen wurden. Der Parallelabdruck des griechischen Textes soll die zukünftige Erforschung der altbulgarischen Übersetzung und den Vergleich mit dem griechischen Original erleichtern. *(Übersetzung: Cristian Voß)*

СЪДЪРЖАНИЕ

Светлина Николова – Въведение 7

Лора Тасева, Мария Йовчева – Увод 31
Едиционни принципи 65
Литература 76

Лора Тасева, Мария Йовчева, Татяна Илиева – Текст 85

Резюмета на въведението 446
Резюмета на изследването и едиционните принципи 447

СТАРОБЪЛГАРСКИЯТ ПРЕВОД НА СТАРИЯ ЗАВЕТ

Обща редакция и въведение
Светлина Николова

Т. 2. Книга на пророк Иезекиил
Изследване и текст
Лора Тасева, Мария Йовчева
Подбор на гръцкия текст
Татяна Илиева
Художник
Илко Грънчаров

Коректор
Милена Евтимова
Предпечатна подготовка
Цонка Йончева, Ваня Кацарова

Печат
„АСИ" – Панчо Цекин